

Colecția *Ego*

MIRCEA MIHĂIEȘ (n. 1 ianuarie 1954) – Profesor universitar la Catedra de limba și literatura engleză, Universitatea din Timișoara. Redactor-șef al revistei „Orizont”. Doctor în litere al Universității din București. Premii ale Uniunii Scriitorilor din România. Autor al volumelor *De veghe în oglindă* (1989), *Cartea eșecurilor* (1990), *Femeia în roșu* (1990 – în colaborare cu Mircea Nedelciu și Adriana Babeți), *Cărțile crude. Jurnalul intim și sinuciderea* (1995), *The Neighbors of Franz Kafka / Vecinii lui Franz Kafka*, (1998, în colaborare cu Vladimir Tismăneanu), *Victorian Fiction* (1998). A realizat volumele de interviuri *Balul mascat* (1996) și *Încet, spre Europa* (2000), cu Vladimir Tismăneanu, și *Arhivele paradisului* (1999), cu Nicolae Manolescu. Lucrează la o istorie a literaturii victoriene și la o carte despre bătrânețe. Articolele incluse în prezentul volum au fost publicate între anii 1996 și 2000 în pagina a doua a revistei „România literară”, la rubrica intitulată „Contrafort”.

© 2000 by Editura POLIROM

Editura POLIROM

Iași, B-dul Copou nr. 4, P.O. BOX 266, 6600

București, B-dul I.C. Brătianu nr. 7

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale :

MIHĂIEȘ, MIRCEA

Masca de fier : pamflete / Mircea Mihăieș. – Iași : Polirom, 2000
360 p. ; 18 cm – (Ego).

ISBN : 973-683-562-6

821.135.1-92

Printed in ROMANIA

Mircea Mihăieș

Masca de fiere

Pamflete

POLIROM
2000

În loc de prefață

„... abject literat contrafăcut, care nu s-a ilustrat niciodată prin nimic într-adevăr creator. [...] Nenorocitul îndrăznește să judece de sus, din inexistența sa monocelulară, un fenomen care l-a orbit pe el și toată mediocritatea invidioasă, toată șobolănimea care s-a trezit la cutremurul din 1989 și a început să chițcăie. [...] Acest mic și scârbos mihăieș poate trage iresponsabil, în orice, din tufișul lipsei de ființă, pe principiul luptei de partizani. [...] Mi-e silă de cerneala fecaloidă care curge prin literele tuturor mihăieșilor sorosizați care au transformat spațiul literar românesc într-un noroi menit dezinsecției. Batjocorirea valorilor românești este religia lor, fie că ele sunt poduri de flori [...] fie că sunt daco-geți sau latini. Damful acestei atitudini nu e nazist-bolșevic? Astfel ar putea fi numit Mircea Mihăieș, dacă ar exista. Dar el nu există. [...] Gândire de păduchi, acțiune de huligani! Mihăieșiada jechoasă!”

(Adrian Păunescu, „Republica”, 16 aprilie 1998)

*Se dedică domnului Emil Constantinescu,
președintele României, precum și colaboratorilor
săi, numiți și nenumiți, fără a căror tragi-comică
activitate cartea de față n-ar fi existat.*

Autorul

1996

Pietroaiele din lada cu zestre

Problema fundamentală a următoarelor luni (și, tare mi-e teamă, a următorilor ani) e lichidarea sinistrei zestre a regimului Iliescu. Chiar dacă nu-și propun acest lucru, învingătorii de la 3 și 17 noiembrie vor trebui să fie radicali. Situația catastrofală a economiei îi va transforma, fără voia lor, în niște Saint-Just de circumstanță. Bătaia de joc generalizată, cinismul fără perdea și minciuna cancerizată au împins un întreg popor în stare de animalitate. Sfârșierea la care Ion Iliescu a îndemnat permanent populația a dat rezultatele scontate. Dar a creat și o prăpastie care va trebui umplută. Ca într-o nouă Spartă, nu e exclus ca hăul dezastrelui național să fie umplut cu trupurile morale ale celor care au provocat-o.

Până în ultima clipă, Ion Iliescu a jucat pe cartea zăzaniei, știindu-se maestru în stârnirea spiritelor maligne și în exploatarea energiei lor distructive. Dar, încă o dată, cine a semănat vânt va culege furtună. În 1996, în 1997 va trebui să se întâmple ceea ce complotiștii moscoviți au împiedicat în 1989: stârpirea viperei comuniste. Monstrul cu mii de chipuri va trebui, în fine, să iasă din scena istoriei. Va trebui să iasă în modul rușinos în care a intrat.

Ar fi o curată iresponsabilitate ca noua putere să se mulțumească, dintr-un fals spirit de democrație, cu jumătățile de măsură. În cel mai scurt timp, indecizia se va răzbuna, iar șerpii bolșevici se vor regenera monstruos. Menținerea în funcții a impostorilor al căror singur talent e slugărnicia îi va costa mult. A sosit momentul ca țara să fie condusă de cei care și-au dat, în decembrie 1989, viața pentru libertate. „Revoluția tinerilor” va trebui să fie o realitate. Dacă și Convenția Democrată va întoarce spatele tinerilor, ezitând să

le dea funcții de decizie, putem să ne facem de pe acum bagajele și să ne așezăm în spatele coloanelor *tutsi* și *hutu* care patrulează prin deșerturile africane. Nu răz bunare, ci dreptate se așteaptă de la noii diriguitori ai Romaniei. Ar trebui să aflăm, în fine, cum au fost cheltuite miliardele existente în 1989 în vistieria țării. Am fi curioși să descoperim cum se scurg sutele de milioane de dolari pe așa-zisa imagine a țării. Pentru toate acestea, cineva trebuie să plătească. Prea s-a obișnuit lumea că pedeapsa maximă e eliberarea din post. Urmată, aproape matematic, de un exil aurit, în cine știe ce misiune diplomatică.

Una din strategiile regimului Iliescu a fost ștergerea urmelor prin scoaterea din dispozitiv a personajelor compromise. Astfel a dispărut, la momentul potrivit, Gelu Voican-Voiculescu, în împrejurări în care prezența lui în țară ar fi putut fi jenantă pentru cei care nu doreau să se știe nimic despre crimele din decembrie 1989. Astfel a fost trimis în diplomatie amiralul Cico Dumitrescu, persoană de care se leagă multe dintre misterele revoluției române. Tot astfel Aurel Dragoș Munteanu, primul președinte al Televiziunii Române Libere, omul capabil să producă ceață simultan în cinci milioane de case de români cu ajutorul unui singur televizor.

Rând pe rând, monștrii fără șira spinării aflați în slujba lui Ion Iliescu au fost răsplătiți cu funcții grase, ori măcar călduțe, la ambasade, legații sau centre culturale din străinătate. O lepră stalinistă precum Paul Everac își face mendrele chiar și acum, după ce puterea care l-a susținut s-a prăbușit, la Veneția, povestindu-le, probabil, italienilor despre aventurile sale din vremea când scria piese mobilizatoare precum... *Și la stânga trei ciocane.*

Ca și cum asta n-ar fi destul, iliescienii au început o vastă operație de recuperare a diverselor căzături din exil. Am citit cu stupeoare că regimul domnului Iliescu își permitea să-l plătească cu sute de mii de dolari pe un nimeni precum Petru Popescu, spre a bandaja imaginea României în Statele Unite. E încă unul din misterele postrevoluționare care trebuie lămurite: în ce constă capacitatea lui Petru Popescu de a salva onoarea țării, când el mai are încă probleme de a-și curăța de microbii bolșevici propria biografie? Va să zică, prozatorul

de doi bani, ocolit de confrăți, care ieșeau din încăpere imediat ce-și făcea apariția fiul celebrului ilegalist comunist Radu Popescu, omul de casă al Ceaușeștilor și a cărui poreclă, Securistul, era la fel de cunoscută în epocă precum aceea a blândului porc referitoare la poetul *king-size* Adrian Păunescu, ei bine, construiește imaginea României în lume!

În timp ce personalul ambasadelor e plătit cu sume de mizerie, inși de teapa unei jalnice căzături, precum Petru Popescu, sau dubioși colecționari de icoane românești, precum Daniel Nelson, diplomat pensionar american de rang inferior la București, încasează tacticos zeci și sute de mii de dolari. Dolari care nu proveneau, în nici un caz, din moștenirea de familie a lui Ion Iliescu, ci din sudoarea celor pe care, de șapte ani, îi duce cu nerușinare de nas. Astfel de lucruri trebuie aduse la cunoștința oamenilor cât mai urgent. Altminteri, vom vedea foarte curând în noii potențați complici inconștienți ai celor mai mari trădători de țară pe care i-a cunoscut istoria României. Nu va fi ușor, nu va fi plăcut. Dar operația chirurgicală de eliminare a cancerului kaghebist-iliescian trebuie dusă la bun sfârșit. Altminteri, ceasurile istoriei se vor opri pentru totdeauna la ora Moscovei. Toate acestea sunt lucruri firești. Ele nu trebuie privite nici ca o răzbunare prostească și nici ca o târzie revanșă a dezmoșteniților istoriei românești. (27 noiembrie 1996)

Modelul cartaginez

Învingătorii de la 3 noiembrie își intră, încetul cu încetul în drepturi. După începutul cam bâlbâit, care a arătat o neașteptat de acută criză de cadre a Convenției Democrate (dacă nu a fost vorba cumva de lupte interne pentru putere), noua clasă conducătoare începe să-și afirme identitatea. E prea devreme să discernem cu claritate ce stil de lucru se va instaura atât în Piața Victoriei, cât și la Cotroceni. Tot ceea ce se observă e tendința de constituire a echipelor pe baza fidelității față de conducător (în cazul Cotrocenilor) sau față de partid (în cazul guvernului). În ce mă privește, aș fi preferat ca în aceste echipe să intre oamenii cu adevărat valoroși ai fostei opoziții, fie că sunt sau nu reprezentați în

Parlament. Dar aceasta e o simplă părere. În fond, trebuie acordat credit învingătorilor. Doar astfel ne vom putea, apoi, raporta cu deplină seninătate, de o parte și de alta, la rezultatul concret al intruziunii unor ușoare nuanțe corporatiste în constituirea structurilor de putere. Declarațiile primului ministru au fost cel puțin ambigue (probabil că intenționat ambigue), în timp ce noul președinte s-a abținut de la orice fel de angajamente premature. Aș observa o singură tendință (nu știu cât de conștientă) aceea a delegării puterilor. Prin numirea d-nei Zoe Petre drept consilier atât pe politică internă, cât și pe politică externă, e clar că la Cotroceni se conturează, în preajma președinției, un nou centru de putere.

Am urmărit cu destulă atenție evoluția lucrurilor în tabăra perdanților. Trebuie să remarc, dintr-un minim spirit de fair-play, figura cu totul onorabilă pe care o face Ion Iliescu. El este, de altfel, singurul dintre potențaii pedeseriști care dă impresia că știe să piardă. Nu am observat în intervențiile sale de până acum, decât o singură notă stridentă (dar parțial motivată) : reacția la o aserțiune a lui Petre Roman, potrivit căreia dl. Emil Constantinescu este primul președinte democrat al României. Are și dl. Iliescu argumentele sale când pretinde întâietatea. Din păcate, ele se pierd îndărătul unor acțiuni ce îi poartă semnătura personalității și care nu au deloc de-a face cu democrația : mineriadele, repetata încălcare a Constituției (și când a candidat a treia oară la președinție, și acum, în 1996, când a concurat pentru Senat), tulburile relații cu rușii etc. etc.

La nivelul continuității, trebuie menționate desele și penibilele ieșiri din pepeni ale d-lui Adrian Năstase. Dezavantajat de un chip masiv, pe care e ușor de citit fiecare gând, dl. Năstase s-a specializat într-un joc stupid de faulturi grosolane. Nu știu dacă ieșirile sale umorale sunt doar consecința faptului că a pierdut dreptul la girofar și bodyguarzi, ori dacă e vorba de spaime mai adânci, legate de mult prea numeroasele învârteli de pe vremea când tăia și spânzura în România. Mă surprinde, de asemenea, tăcerea unor Vasile Văcaru sau Miron Mitrea, oameni despre ale căror mâini nu tocmai curate s-au scris tomuri întregi. Se vor fi știut ei pe lista neagră a celui mai nou membru al P.D.S.R.-ului și nu consideră necesar

să-i irite și mai mult pe noii guvernanți? Greu de spus. Dar dacă dl. Iliescu se va ține de cuvânt (și impresia mea e că se va ține, pentru că în proporție de optzeci la sută el a pierdut alegerile din cauza lăcomiei și nerușinării susținătorilor imediați), e posibil ca oameni precum Marțian Dan să revină puternic în prim-planul vieții partidului, încercând să mai dreagă busuiocul amar al înfrângerii.

Vioiciunea (și veselia suspectă) a d-lui Iliescu din ultimele zile arată că el are și soluții de rezervă. Ca de pildă, Grupul Un Viitor pentru România, suspect de invizibil în vremea din urmă. În cazul unei victorii a P.D.S.R.-ului, membrii săi ar fi alcătuit, fără îndoială, scheletul noii guvernări. În situația actuală, singura lor șansă de a reintra pe scena politică e să devină remorcile locomotivei iliesciene. Orice s-ar întâmpla, a sosit momentul ca binele să fie separat de rău. Nu de răzbunare e vorba aici, ci de o minimă șansă acordată binelui să se regenereze. Aud tot mai des că oamenii din staffurile Convenției Democrate nu mai prididesc să contabilizeze cere-urile de noi adeziuni. Ar fi cea mai mare greșeală să se lase îmbătați de semnele acestei victorii cu ghimpi. Pentru simplul motiv că indivizii care se arată atât de entuziaști, acum, de țărăniști, de liberali, ecologiști etc. fac parte din oribila categorie a fripturiștilor naționali. Las de-o parte infiltrările, încercările de destabilizare și celelalte trucuri ale oricărei puteri căreia îi fuge pământul de sub picioare. Ar trebui ca partidele învingătoare în alegeri să fie capabile să-și apere sănătatea morală. Oricum nu le va fi ușor nici cu cei infiltrați încă din 1990!

Nimeni nu poate aștepta, peste noapte, miracole economice. Dar măcar o bună imagine poate fi oferită. Cu mai multă atenție la prioritățile naționale decât la poftele clientelei, acest lucru se poate face. Pentru a tăia în carnea vie a corupției, a ineficienței, a delăsării, domnului Ciorbea nu trebuie să-i fie teamă să biciuiască nici comoditatea, oportunismul, ba chiar cinismul unora dintre membrii propriului cabinet. Ar fi păcat ca, peste patru ani, inabilitatea sau lipsa voinței de a controla strict mișcările subordonaților să-l transforme într-o variantă mai plină de bunăvoință a lui Nicolae Văcăroiu.

Iar... Cotroceniul ar trebui, totuși, părăsit cât mai repede. Discursurile abile vor putea acoperi, o perioadă, realitatea, însă impostura va ieși la iveală cu o violență direct proporțională. La fel ca în cazul palatului Victoria Socialismului. Nu voi înțelege nici în ruptul capului de ce în Dealul Mitropoliei au putut să-și țină marile discursuri câteva din cele mai strălucite minți ale țării, dar nu le vor putea și politicienii ajunși acolo doar pentru că au avut norocul să dea, cândva, mâna cu Corneliu Coposu.

În rest, vorba celor din vechime, Cartagina trebuie dărâmată.

P.S. Înainte de a trimite la tipar aceste rânduri, am aflat despre decizia d-lui Emil Constantinescu de a invita la discuții, în vederea participării la constituirea structurilor administrative, partidele din opoziție rămase în afara Parlamentului. E un gest de înțelepciune politică. E în avantajul d-lui Constantinescu să nu comită dubla eroare a lui Ion Iliescu : pe de o parte de a nu-și asigura un flanc șubred, pe de alta de a lăsa pe din afară mulți dintre oamenii cei mai capabili ai țării. *(11 decembrie 1996)*

1997

Idilă pe un sac cu dinamită

Spre deosebire de foștii stăpâni ai României, nu de abuzurile, de „vânătorile de vrăjitoare”, de schimbările operate de învingătorii de la 3 noiembrie mă tem. Ci de gafele lor. Iată, primii candidați la un loc în top sunt domnii Băsescu și Tăriceanu. Sunt departe de a împărtăși simpatia multora dintre gazetari față de fostul căpitan de vapor ajuns multiplu ministru. N-am apreciat niciodată umorul lui cam grosolan, șmecheria unsuroasă a superiorului care se bate pe burtă cu subordonații. Nu cred nici în marile lui calități manageriale, pentru simplul motiv că prezența în același minister, în urmă cu cinci ani, n-a depășit în consecințe trecerea găștei prin apă.

Iată că dl. Băsescu se întrece pe sine, încercând să aducă în fruntea C.F.R.-ului (spun faimoasei instituții pe vechiul ei nume, pentru că nimic nu ne îndreptățește să vorbim de o „societate națională”: în ciuda prețurilor aberante ale biletelor de tren, gările sunt adevărate excrescențe ale gropii lui Ouatu, mișunând de cea mai sinistă faună imaginabilă. Cât despre amabilitatea funcționarilor, nici nu merită să vorbim. Orice călătorie pe liniile noastre ferate – inclusiv în așa-numitele Inter City-uri, unele dintre ele, precum cel venind din Iugoslavia, fiind adevărate căruțe scoase de la fier vechi – e un coșmar) un personaj atât de compromis încât a stârnit până și revolta admiratorilor coaliției de guvernământ.

Nu știu dacă planurile lui Traian Băsescu de a-l numi ca șef al căilor ferate pe Virgil Leancu, destituit pentru incompetență, țin de lipsa de informare a ministrului sau de politica reciclării vechii clientele. Nu are nici o importanță că favoritul d-lui Băsescu e membru P.U.N.R., atâta vreme

cât deasupra intereselor de partid se află interese de alt ordin : ziarele scriu că dl. Leancu a fost implicat în mai multe scandaluri financiare. Cea mai gogonată dintre isprăvile sale e achiziționarea unor baterii electrice pentru mașini, dar care, în ciuda geniului managerial al șefului ceferist, nu se potrivește și la mașinile de tracțiune C.F.R... Cum stăm, în acest caz, cu mult clamatul primat al competenței? E vorba de competența ministrului care-și alege oamenii, dar și de a funcționarului public al cărui rol e să facă treburile să meargă. Dacă nu ca pe roate, măcar ca pe șine.

Al doilea exemplu e cel al d-lui Popescu-Tăriceanu. Mai mult din politețe decât din naivitate, am sperat că o dată cu înlăturarea sinistrei echipe Văcăroiu (dar nici cu anterioarele, conduse de Petre Roman și Theodor Stolojan, nu mi-a fost rușine!) vom scăpa dacă nu de proști, măcar de nesimțiți. Cum poate un ministru care se pretinde democrat să apară la televizor și să susțină, fără să clipească măcar, că uriașele prețuri ale carburanților nu îi vor afecta, citez, „decât pe posesorii de automobile” !!!

Se va fi bazând dl. Tăriceanu pe neștiința noastră și pe obișnuința poporului român de a înghiți orice gogoasă? Spilcuitul ministru putea să ne spună că, de fapt, prețurile la benzină nici n-au fost mărite, ci doar „reasezate” pentru a ajunge din urmă nivelul uriașelor salarii ale românilor. Dar a susține în văzul a milioane de telespectatori că nu există nici o legătură între scumpirea motorinei, a benzinei, a gazelor naturale și nivelul de trai e cel puțin un semn de crasă incompetență.

Mai grav e că șeful său direct, dl. Ciorbea, aflat la aceeași masă, nu i-a dat cu liniarul peste degete, spunându-i că vorbește prostii. Dacă am ajuns, la două luni de la preluarea puterii, să apelăm la aceleași minciuni grosolane, aproape că e timpul să ne întrebăm dacă nu cumva planul de salvare a comunismului, gândit de Andropov, e în plină derulare. Și că marii, vechii bolșevici au cedat puterea în fața adversarului cel mai incompetent, știind că vor putea să i-o smulgă din mâini atunci când vor avea chef.... Încă mai sper că bâlbâielile de acest fel provin din spaima contemplării bilanțului dezastruos lăsat de cei șapte ani apocaliptici iliescieni. Încă mai aștept ca guvernul să prezinte starea reală a economiei

naționale. Încă mai sper că o șleahță de ticăloși n-a fost înlocuită, la conducerea țării, cu una de incapabili. Glasuri rău-voitoare spun deja că dl. Ciorbea nu dorește să dea în vileag bilanțul guvernărilor anterioare pentru a putea acoperi, la rândul său, atunci când va părăsi puterea, greșelile ce se vor ivi în timpul conducerii sale. Ar fi cel din urmă lucru pe care îl doresc românii, iar actuala administrație ar trebui să știe asta. Imobilismul maladiv, absența oricărei inițiative notabile, politețea desăvârșită arătată gangsterilor politici și mafioților care au condus țara nu sunt de bun augur pentru anul în care intrăm.

Perioada de grație s-a cam încheiat, așteptăm efectele schimbării. Dacă ele nu se vor resimți cât de repede, tare mi-e teamă că democrații noștri vor compromite nu numai o mare idee, ci până și perestroika iliesciană. Și ca soluțiile următoare nu vor putea fi decât de extremă. Și încă de extremă originală: comunismul cu față naționalistă, ori fascismul cu chip bolșevic. Dacă nu sunt conștienți de tragicele alternative în fața cărora le e dat să evolueze, guvernării ar trebui să deschidă ochii. Și dacă ceea ce vor zări atunci îi va speria, ar trebui să ia în considerare și posibilitatea demisiei. Dar foarte repede, până nu se va discredita total ideea de democrație în ochii unei populații care nu s-a dat niciodată în vânt, pentru multă vreme, după experimentele occidentale.

Altminteri, am trăi o adevărată tragedie națională dacă învingătorii din ultimele alegeri nu sunt ceea ce vor să pară, ci ceea ce cred despre ei adversarii. (15 ianuarie 1997)

Magii parțiale

Așa după cum anticipam, noul regim își începe domnia dând liber la circ. Spectaculoasele arestări ale lui Sever Mureșan și Miron Cozma (și celelalte care vor urma între timp) sunt mai degrabă expresia crizei în care se află guvernul, decât a radicalei dorințe de justiție. E, însă, foarte bine că se întâmplă și așa, că valul de pe marea minciună pedeseristo-iliesciană începe să se ridice. Măsurile recente au lovit în plin: ca dovadă, luat prin surprindere, senatorul Ion Iliescu n-a găsit altceva mai bun decât să protesteze –

anemic și pueril – că noua putere începe să-și onoreze promisiunile electorale.

Cum cele două sute de zile se scurg dramatic (contractul primarului Victor Ciorbea s-a încheiat, însă îți trebuie enorm de multă bunăvoință pentru a admite că s-a schimbat ceva esențial în viața Bucureștiului), grevate și de nefastul politicianism în care se complac guvernării, arestările spectaculoase țin și de căldură, și de foame, și de curățenie. Noua putere mizează evident pe efectul arestărilor. Impactul acțiunilor a fost cu totul remarcabil : dacă n-avem destulă benzină, măcar cătușe să avem ! N-are rost să pierdem vremea criticând decizia lui Cervenii de a se pune la dispoziția lui Sever Mureșan. Convenția Democrată plătește acum oalele sparte ale politicianismului dezastruos practicat în ultimii doi ani : pentru a ține cât mai la distanță personalități și partide incomode pentru cei aflați în fruntea piramidei, s-a apelat la serviciile unei pleiade de afaceriști cu gură, la care morala e o marfă ca oricare alta : ce nu oferă Emil Constantinescu (de pildă, ministerul Justiției !) oferă, prin compensare, cei împotriva cărora Emil Constantinescu a pornit un război necruțător ! Aceștia sunt oamenii, previzibila scadență a sosit !

Mult mai palpitant stau lucrurile în legătură cu „Luceafărul huilei”. Arestarea brigandului din Valea Jiului este, într-adevăr, o bună lovitură publicitară. Nu știu cine a avut ideea arestării și, mai ales, nu știu cine a stabilit aceste capete de acuzare, și nu altele – pentru că, slavă Domnului, justiția avea de unde alege ! În acest caz, aspectul formal e cel puțin la fel de important ca și cel moral în cazul săriturii lui Cervenii în borcanul cu miere severmureșan.

N-ar fi trebuit să scape nimănui – deși, până la ora la care scriu încă n-am auzit nici un comentariu pe această temă – că Miron Cozma este învinuit doar pentru organizarea mine-riadei din septembrie 1991.

Să fi uitat, în graba redactării, „organele” să menționeze și celelalte expediții punitive ale superminerului ? Sau poate că în rubricile actelor oficiale n-au încăput toate acuzațiile. Sau, poate, profesioniștii de la Parchetul General s-au gândit că, indiferent de numărul infracțiunilor, pedeapsa rămâne aceeași. Sau, poate, cineva le-a spus să procedeze astfel.

Și atunci, ajungem la celebra întrebare: *cui prodest?* Cine avea interesul ca o parte din infracțiunile lui Miron Cozma să fie scoase la lumină, iar altele să fie date uitării? Cum până și S.R.I.-ul, prin gura aurită a domnului Ulieru, a dat drumul enormei propoziții: „Să se facă justiție, chiar cu riscul aflării adevărului!”, haideți să spunem lucrurilor pe nume. Miron Cozma a fost egal cu sine în toate deplasările la București. A amenințat, a schingiuit, a spart capete și poate chiar a asasinat și în ianuarie 1990, și în februarie, și, mai ales, în 13-15 iunie același an. Dacă avem puțină memorie, imaginea internațională a României s-a prăbușit total după mineriada din iunie 1990, și nu după aceea din septembrie 1991. Începând cu acel moment, lumea civilizată ne-a întors, ca la un semnal, spatele, nemaivăzând în noi decât o hoardă barbară, în care oamenii subpământurilor taie și spânzură după bunul-plac propriu – dar și după al echipei de marionete moscovite. De unde, atunci, amnezia mai mult decât suspectă a Parchetului General? Oricât de naivi am fi (și suntem!), o întrebare ne dă totuși târcoale: dar dacă nu e vorba de amnezie, ci de scamatorie? Dar dacă există interese majore ca biografia de infractor a lui Miron Cozma să înceapă în septembrie 1991, și nu în ianuarie 1990? Dacă e așa, cine are astfel de interese?

Primul nume care vine în minte este, firesc, al d-lui Iliescu (era să mă apuce mila, văzându-l la televizor protestând împotriva cruciadei anti-corupție – nu atât pentru ce spunea, căci nu era nimic nou, ci pentru felul în care arăta: o fracțiune de secundă, imaginea fostului președinte cu cușma pe cap a semănat uluitor cu aceea a lui Ceaușescu scos din tab, la Târgoviște!). Dar, dacă ar fi avut vreo putere, dl. Iliescu ar fi eliminat dintre capetele de acuzare și mineriada din 1991! Atunci? Nimic mai simplu! Cine a fost complicele d-lui Iliescu în 1990, dar n-a mai fost în 1991?

În răspunsul la această întrebare stă toată drama vieții politice a României post-comuniste. În ultimii patru ani, există puține motive de a-l învinui pe d-l Petre Roman (pentru că despre el e vorba!) că nu s-a angajat ferm la instaurarea democrației în România. Pe de altă parte, e încă mai limpede că, în calitatea de prim-ministru, a fost angrenat în absolut toate mișcările anti-democratice din perioada

decembrie 1989-septembrie 1991. Însă după debarcarea produsă în împrejurările dubioase cunoscute, dl. Roman nu a exprimat, măcar circumstanțial, regretul că a patronat cu cinism unul din cele mai negre capitole ale istoriei României.

Având în vedere că ministerul Justiției (pentru care oamenii d-lui Roman au luptat eroic, la baionetă) e condus de unul din subordonații de partid ai lui *caudillo*, e greu să fim învinuiți de rea intenție în presupunerea că mandatul emis împotriva lui Miron Cozma menționează doar mineriada din 1991. Există însă și o altă posibilitate: ca adversarii lui Petre Roman (îi includ aici pe destui țărâniști) să fi manevrat ei înșiși lucrurile. De ce? Pentru a-i arăta incomodului partener de guvernare, prea agresiv cu pretențiile, pisica neagră a primelor mineriade. La care, deși poate nu-și mai amintește, a fost, în virtutea poziției oficiale, totuși părtaș! (22 ianuarie 1997)

După Hiroshima

Nu am scris din prima clipă despre înlocuirile de la televiziune, pentru că eram curios să văd reacțiile înlăturărilor din cochetele funcții. Cum obediența li se scurge prin vene mai impetuos decât sângele, eram aproape sigur că nu proaspeții detronați vor protesta, ci sprijinatorii lor, din umbră sau din penumbră. Firesc, Iliescu, Năstase și ceilalți au văzut în darea de-o parte a lui Șoloc, Melinescu & comp. lovitura de grație aplicată celor mai zeloși dintre slujitori. Pentru regimul Iliescu, stăpânirea asupra televiziunii a echivalat cu o armă la fel de nimicitoare ca și bomba de la Hiroshima. Efectul ei asupra populației a fost, psihologic vorbind, devastator.

Într-adevăr, ce reprezintă, fără televiziune, zâmbetul etern electoral al lui Ion Iliescu? Doar rânjetul pierit al unui dictator eșuat, masca resentimentară a nomenclaturistului frustrat în așteptări. Dar rubiconda mască a lui Adrian Năstase? Onctuosul balerin politic nu e, fără girofar și fără bodyguarzi, decât o mediocritate lătită, un producător de mici șopârle avocățesti la care nu mai reacționează nici măcar studenții din anul întâi de la jurnalistică, darmite gazetarii experimentați.

Schimbările de la televiziune au eliminat, dintr-o lovitură, și fauna extremist-naționalistă. Ca prin minune, elucubrațiile

lui Funar s-au evaporat, și în ciuda faptului că el nu mai veghează la fruntarii, țara n-a fost ciuntită. Discursurile bombastice ale lui Păunescu au redus simțitor din decibeli, dar cantitatea de patriotism pe cap de locuitor nu s-a subțiat precum ozonul. Am fost scutiți de cupletele justițiare ale lui Vadim, și iată că justiția parcă a început să miște. Ciudat e că societatea românească se îndreaptă spre normalizare în ciuda cobitoarelor de serviciu – și parcă spre disperarea lor.

Unora, schimbările de la televiziune li se par prea radicale. Mie mi se par cu totul insuficiente. Pe ce motiv un Nicolae Melinescu e destituit, în timp ce un Victor Ionescu e menținut, ba chiar înălțat în grad? Ce anume motivează promovarea lui Cristian Țopescu, stimabil comentator sportiv pe vremuri, dar catastrofal realizator de emisiuni așa-zis cultural-distractive? Lipsa de gust, de dinamism, de imaginație își pun amprenta pe fiecare secundă a emisiunilor din după-amiezele de week-end ale d-lui Țopescu. Partea tare a comentariilor sale era buna informație, corecta orientare în hățișul disciplinelor sportive. A-i cere să aibă și originalitate e poate prea mult.

Cred că principala primejdie care paște în această clipă televiziunea e obsesia concurenței. Am observat acest lucru într-un interviu din revista „22” cu domnul Stere Gulea. Probabil că noii manageri ai postului național simt că au pierdut teren în detrimentul canalelor particulare și își imaginează că vor recupera handicapul copiindu-le ticurile. Complet greșit. Nu cred că, pe termen lung, artificialitatea, spectaculozitatea găunoasă a multora dintre posturile particulare vor avea câștig de cauză. Nu te poți menține în frunte la nesfârșit cu seriale lacrimogene spaniole ori cu imbecilități cu pretenții comice demult expirate în Occident.

Singurul lucru pe care trebuie să-l facă televiziunea națională e să-și pună oamenii la treabă. Eforturile armatei de angajați (aproape 3500!) nu se regăsesc, nici pe departe, în rezultatul palpabil al știrii, al programului, al emisiunii. Faptul că populația înghite orice tâmpenie atractiv ambalată (așa cum o dovedește succesul maladiv al serialelor invocate) ar trebui să le dea de gândit realizatorilor. Ce-ar fi dacă, în locul acelor kitschuri cu sclipiciuri le-ar oferi atractive programe care să cultive nu bovarismul, ci inteligența

populației? Programarea frenetică, după miezul nopții, a filmelor porno, nu înseamnă, nici pe departe, că ai eliminat de pe piață concurența (loială sau neloială!) a televiziunii particulare.

În fond, problema se află în cu totul altă parte. Polemicile aprinse în jurul schimbărilor de la televiziune rămân minore, atâta vreme cât e vorba de o operație de cosmetizare. Nu cu televiziunile locale trebuie să se războiască echipa d-lui Gulea, ci cu însuși statutul instituției. Tare mi-e teamă că îmbătoșarea în lupta cu, totuși, debila concurență ascunde frica de o radicală modificare a statutului televiziunii înseși. A încerca să faci din ea cel mai puternic canal e ca și cum statul s-ar lua la întrecere cu întreprinderile private. Or, din această concurență bezmetică nu va avea de câștigat, în nici un caz, democrația – pentru că în nici o democrație puternică nu există astfel de mamuți. E inutil să atrag atenția și asupra riscului de a crea o televiziune de stat puternică. Nu am nici o emoție că atâta vreme cât în fruntea ei se vor afla Stere Gulea, Alina Mungiu, Răsvan Popescu și ceilalți, lucrurile nu vor decurge perfect. Dar ce ne facem dacă, peste patru ani, noul parlament va găsi de cuviință să îi înlocuiască cu Vadim Tudor, Păunescu și Ungheanu? Vă dați seama de ce ar fi ei în stare, având la dispoziție o televiziune, dotată cu aparatură și oameni de mare pricepere profesională? Deci, cred că viitorul televiziunii nu constă în democratizarea ei – fie și prin persoana, de înaltă moralitate, a lui Stere Gulea. Ci în transformarea în serviciu public – așa cum se întâmplă peste tot în lume. Abia astfel vom dobândi garanția că nimeni nu va mai minți poporul cu televizorul. Sau, în orice caz, nu atât de flagrant și cinic!

P.S.: Că noua echipă e obsedată de transformarea Tvr-ului într-un fel de ProTv, deci într-un post local, o dovedește prezența în comitetul inițiat de Stere Gulea a unor personalități – stimabile, nici vorba – exclusiv din Capitală. Oare un Al. Zub, de la Iași, un Adrian Marino, un Marian Papahagi, un Ion Pop, un Ion Vartic, de la Cluj, un Livius Ciocârlie, un Cornel Ungureanu, un Șerban Foartă de la Timișoara (ca să mă restrâng doar la câteva nume) nu ar

putea fi la fel de competenți precum oricare din cei invitați cu atâta tam-tam să reformeze instituția-problemă a statului ? Unii dintre ei, sau alții, ar trebui invitați de urgență, măcar pentru a nu se crea jenanta senzație că, pe căi democratice, ne reîntoarcem la cel mai exclusivist centralism. Și la cel mai bizar : unul cu ifose naționale, dar cu ambiții strict locale. (29 ianuarie 1997)

Monarhismul platonice

Va trece iarna, se va face primăvară, va veni Paștele. Ca mai în fiecare an, Regele Mihai s-ar putea hotărî să viziteze România. Care au fost deznodămintele încercărilor anterioare de a-și petrece sărbătorile cu noi, se știe : expulzări violente, ca dintr-o țară bananieră, declanșarea unei campanii scabroase de calomnii, prin televiziunea „profesioniștilor” Roșiiianu, Melinescu, Șoloc. Ce efect au avut, pe plan internațional, astfel de acțiuni democratice, nu mai e nevoie s-o spun. Tandemul Iliescu-Roman a demonstrat și în acele împrejurări (ca și în altele, la fel de delicate, precum problema teroriștilor, a chemării minerilor în iunie 1990 etc.) o solidaritate de granit.

E prea puțin important ce crede astăzi senatorul Ion Iliescu despre Rege și despre eventuala sa vizită în țară în 1997. Dar nu e cu totul indiferent ce spune Petre Roman (acest Petru Rareș care, la a doua venire, se dovedește mai țănoș decât la prima). Mărturisesc smerit că aștept de câteva luni, plin de interes, reacțiile diverșilor oameni politici români în această chestiune. Nu știu dacă e un simplu zvon, nu știu dacă Regele intenționează cu adevărat să vină curând în țară. Dar ideea sosirii sale e un sugestiv exercițiu al reacției politicianilor la stres.

Las, deocamdată, de-o parte atitudinea omului numărul unu al țării, președintele Constantinescu. Domnia sa e prea ocupat cu dosarele corupției – să-l lăsăm să le studieze în liniște. De altfel, nici nu știu ce ar mai avea de adăugat, în clipa de față, după ce, în toamna lui 1996, într-o singură săptămână, a spus totul – și încă ceva pe deasupra : dintr-un

monarhist fanatic, luni, dl. Constantinescu a devenit, miercuri, cu totul indiferent la ideea regalistă, pentru ca sâmbătă să-l descoperim, în bună companie, pe baricadele republicanismului frenetic (reprezentat, anțărt, la noi, și de ploieșteanca Mița Baston).

Passons, donc. Președintele a spus, la vremea respectivă, ce avea de spus (făcând, după părerea mea, o imensă greșală de percepție a realității : după cum au evoluat lucrurile, cred că în noiembrie 1996 ar fi fost ales și dacă ar fi mărturisit că e marțian și că vrea să ia întreg poporul cu el în spațiul extraterestru !). Mai ciudat e ce se întâmplă cu liderii unui partid care și-a descoperit republicanismul doar în clipa în care a simțit că, dacă se încoardă puțin, va atinge cu buricele degetelor ciolanul : P.N.Ț.C.D.-ul. Există, din păcate, prea multe mărturii ale conducătorilor țăraniști privind aspirațiile monarhiste pentru a ne lăsa, acum, prostiți. În repetate rânduri, atât Corneliu Coposu, cât și adjuncții săi au declarat că nu-și imaginează preluarea puterii decât legată de restaurarea monarhiei în țară.

Acum, ajuns omul numărul trei în țară, dl. Diaconescu se fâstăcește jalnic în fața ziaristului care-l chestionase în legătură cu vizita regală. Strateg nevoie mare, dl. Diaconescu răspunde ca trezit din somn : „Nu m-am gândit la lucrul ăsta...”. Nu, zău ? ! Să fi fost monarhismul țăraniștilor o simplă iubire platonice, incapabilă să depășească nivelul idilei virginale, al plimbării romantice pe sub zarzării din parc ? Cum adică, nu s-a gândit dl. Ion Diaconescu la posibilitatea ca regele să vină, o dată și o dată, în România ? Atunci, ce fel de monarhism profesa în urmă cu doar câteva luni partidul pe care-l conduce ? Un monarhism fără monarh ? Un regat în care regele e doar cel care minte mai abitir ? Să fi fost monarhismul țăraniștilor doar o modalitate de a-i întărâta și mai mult pe oamenii lui Ion Iliescu ?

Probabil că dacă dl. Diaconescu nu se gândește la lucruri care ar fi trebuit să-i fie demult clare, nu mai e nici o speranță ca venerabilul țăranișt să se gândească la sfidările, tot mai numeroase, ale unei realități aflate în pragul exploziei. Cu mult regret, constat că lipsa de caracter n-a făcut victime doar în rândul activiștilor bolșevici.

Într-o linie a principialității pe care nu i-o știam chiar atât de viguroasă, superiorul d-lui Ion Diaconescu, Petre Roman, pretinde fermitate în abordarea chestiunii. El cere, nici mai mult, nici mai puțin, ca Regele să recunoască actuala Constituție, „adoptată prin referendum”. Să vezi și să nu crezi ! De când a devenit acest procedeu o obligație ? S-a mai cerut, în ultimii șapte ani, vreunui român gonit din țară de comuniști să recunoască „ordinea de stat” ? În 1944, când Valter Roman, tatăl actualului președinte al Senatului, venea în România din U.R.S.S. (și nu venea, nota bene, singur, ci împreună cu trupele sovietice !) i-a cerut cineva să recunoască „ordinea de stat” ? Nu e cam mare nerușinarea unora dintre cei care construiesc, în numele nostru, originala democrație anti-monarhică a României ?

Era de prevăzut că problema regalității va da mari dureri de cap Convenției Democrate, o dată ajunsă la guvernare. Schizofrenia politică în care trăiesc mulți dintre actualii conducători ai țării (monarhiști lăcrimoși acasă, în pijama, dar republicani feroci de îndată ce-și iau costumul de parlamentar) se va răzbuna. N-am să pricep niciodată de ce trebuie să mintă atunci când minciuna a devenit publică și se întoarce atât de ușor împotriva lor. Mai ales că nu erau obligați să mintă de frică, așa cum au făcut, pe rând, în acești ani, Iliescu, Roman, Stolojan, Năstase, Văcăroiu. Se pare, însă, că putreziciunea clasei politice românești a pârlolit totul, și nu iartă pe nimeni, pleznind chiar și acolo unde locul sună a plin.

Mă întreb ce crede Regele însuși despre giruetele așa-zișilor săi suporteri. Cum îi vede pe toți acești monarhiști de două parale ? Dar cum îl vor privi în ochi, la o eventuală sosire în țară, d-nii Constantinescu, Diaconescu și ceilalți ? Nu-mi fac emoții : va fi cald, va fi soare și faptul că vor purta ochelari negri va fi o scuză mai mult decât onorabilă. Ce-i drept, lucrurile ar fi putut sta și mai rău : la urma urmelor, Valter Roman a sosit în țară protejat de tancuri ! (12 februarie 1997)

Bălmăjeala standard

Pe zi ce trece, mă conving că studiul relației dintre poporul român și guvernul Ciorbea nu mai e treaba gazetarilor, a sociologilor ori a politologilor. Ci a psihiatrilor. Ea poate fi descrisă în următoarea ecuație : un popor masochist, nerăbdător să suporte toate chinurile iadului, e obstrucționat de guvernul sadic, ce refuză cu cinism să-l înfometeze, să-l țină în frig, să-i prindă degetele în menghină. Dacă nu mă înșel, nu s-a mai întâmplat, în ultimii șapte ani, ca majoritatea zdrobitoare a populației să fie atât de dornică să îndure cu stoicism orice măsură restrictivă. După alegerile din noiembrie, românii ar fi acceptat și să doarmă goi în șanț, numai să știe că, după un anumit interval, va renaște speranța.

N-am înțeles, și nu înțeleg nici acum refuzul guvernului Ciorbea de a lua act de dorința de sacrificiu a românilor. În loc să treacă imediat la măsuri decise, radicale – anunțate, de altfel, în campania electorală –, guvernării și-au pus mâncuțele de funcționari anemici și socotesc, cu o viteză de melc, doar-doar vor da peste vreo bucățică de cașcaval rămasă de la guvernul de guzgani ai d-lui Văcăroiu. Operație perfect inutilă, de vreme ce alegerile au fost câștigate tocmai pe ideea că regimul Iliescu a pârlolit totul în țară. Ce spera să afle, acum, în bezna nopții guvernamentale, domnul Ciorbea din ceea ce n-a văzut, la lumina zilei, înainte de alegeri ?

Dacă în primele săptămâni am fost tentat să pun greșelile guvernării pe seama tracului și a dificultății începutului, astăzi e tot mai limpede că avem de-a face cu un guvern al neputinței și al neștiinței. Deși în campania electorală campionii Convenției Democrate țineau prelegeri sforăitoare despre reformă, iată că astăzi, ajunși la putere, bâjbâie mai rău decât activiștii de mucava ai lui Ion Iliescu. Ce mai așteaptă guvernul Ciorbea pentru a intra în acțiune, acum, când pacientul e demult pe masa de operație și anesteziat ? Să-și desfacă singur legăturile, să smulgă din mâna tremurândă a premierului bisturiul și să-și facă hara-kiri ?

Neputința executivului nu mai are scuze, iar dl. Ciorbea nu mai are nici explicații. În România, nu cred că se mai

pune problema compromiterii restructurării, pentru că ea e demult compromisă. Ce să mai restructurezi și ce să mai privatizezi, când toate întreprinderile rentabile au intrat demult în circuitul clientelar al clicii iliesciene? Problema care stă în fața guvernului e cât se poate de simplă: este el în stare să închidă marile fabrici care atârnă ca un bolovan de gâtul țării, sau nu? Poate el atrage, în timp record, investitori străini? Este el capabil să redistribuie forța de muncă pe noi direcții? Restul e filozofie, balet, șuetă, vodevil politic. Dar nu guvernare.

Tind să cred că acest guvern nu va fi în stare să rezolve nici una din misiunile ce-i stau în față. De ce? Pentru simplul motiv că n-a reușit să dezlege nici măcar problemele minore legate de propria sa constituire. Mă interesează mai puțin că între direcția Roman și direcția Ciorbea există diferențe majore de abordare a guvernării. Nu impresionează pe nimeni că în confruntarea cu versata echipă usedistă dl. Ciorbea nu scoate la bătaie decât o molcomă, neputincioasă politețe. Responsabil pentru eșecul deja previzibil nu va fi dl. Roman (care nu e vinovat, nu-i așa, nici pentru ceea ce a făcut, ca de pildă mineriadele din 1990, darmite pentru ceea ce n-a făcut!), ci simpaticul nostru premier.

O minimă prudență ar fi trebuit să-l împiedice pe dl. Ciorbea să apară la televizor flancat de reprezentanții marilor puteri financiare ale lumii. Nu i-am perceput gestul ca pe unul de autoritate, ci ca pe o încercare de a se da pe după corcoduș. F.M.I.-ul pleacă, nemultumiții din țară rămân. Cunoscând versalitatea funcționarilor internaționali, nu m-ar mira, peste câteva luni, să pretindă că au avut în România cu totul alte treburi decât cele anunțate de dl. Ciorbea.

O putere care, în câteva luni, n-a fost în stare să se pună pe picioare e cel puțin suspectă. Unde sunt cei cincisprezece mii de oameni pregătiți să ia în primire posturile și să se apuce imediat de treabă? Când în jurul d-lui Diaconescu roiesc indivizi despre care presa a scris, și mai scrie, lucruri grave, cum să te aștepti la luarea taurului de coarne? De ce a trebuit să plece Ion Iliescu, dacă în diplomatie a rămas vechea lui clientelă? Dacă până și la Washington e păstrat un incapabil precum Mircea Geoană, ale cărui servicii aduse țării se

confundă perfect cu serviciile de la jocul de tenis, plătite cu bani grei, și cu micile intrigi diplomatice având efectul apei cu busuioc, cum să așteptăm o revoluție a mentalităților?

N-aș vrea să fiu în pielea d-lui Ciorbea peste câteva luni, când dezastrul va atinge apogeul. Bulgarizarea spre care ne îndreptăm la galop își are originile, și la noi, și în sudul Dunării, în indecizia guvernanților de a tăia în carne vie. Ce destin politic își menajează dl. Ciorbea, când ar putea intra cu adevărat în istorie, în favoarea unui viitor într-o țară din care nu vor mai fi rămas decât scâlâmbăielile bombastice ale lui Păunescu și Vadim? Ar fi trist ca premierul să cadă în plasa politicianismului ieftin, pentru că ar fi prima și ultima sa cădere.

Firește că un eșec al actualei puteri ar însemna și eșecul democrației în România. În locul actualilor guvernanți, aș lăsa-o mai moale cu declarațiile triumfaliste despre intrarea în N.A.T.O. N.A.T.O. are chef de noi cam tot atât cât avem noi chef să ne aliem cu cecenii, afganii sau kurzii. Înainte de a ne angrena în războiul stelelor, noi ar trebui să câștigăm măcar războiul proteinelor pe cap de locuitor. De locuitor care, chiar și așa flămând, e mai lucid, în acest moment, decât echipa în curs de îmbuibare – imaginile t.v. o dove-desc – a d-lui Victor Ciorbea. (19 februarie 1999)

Portărelul Mickey Mouse

Cu fiecare clipă, bălbele premierului Ciorbea devin tot mai enervante. E clar, omul ăsta se potrivește cu funcția precum halterofilul cu rolul de prim-balerină. Ardelean eu însumi, știu că lentoarea nu e neapărat un semn al profunzimii. Destui ardeleni dau uimitor de bine impresia că șed și cujetă, când, în fapt, doar șed! Problema cu dl. Ciorbea e că șede pe un scaun prea mare pentru costeliva sa îndemănare politică și administrativă. În timp ce el nu are curajul să iasă în public decât flancat de diverși portărei ai Băncii Mondiale și ai F.M.I., subordonații săi fac, care de care, declarații mai aiuritoare.

Ceea ce trăim acum e rezultatul politicianismului de cea mai joasă speță practicat la alcătuirea guvernului. Oricât de

generos ai fi, n-ai cum să-i vezi funcționând armonios pe dansatorii de rap din P.D., unși cu toate alifiile și dedulciți la cele mai incredibile afaceri, cu amatorii țărăniști de menuet (valseurii liberali nici nu intră la socoteală). Nu știu cum funcționează activitatea guvernului, dar am impresia că se pierde multă vreme cu ungerea mecanismului, pentru administrarea propriu-zisă a țării nemairămânând decât fărâme de timp. Cu vocea sa molcomă, de institutor chezaro-crăiesc, e greu de crezut că dl. Ciorbea se poate face ascultat de o clasă de juni posedând vasta experiență a Stambulului.

Nu mi-l pot închipui, de pildă, pe dl. Ciorbea făcând față driblingurilor iuți ale ministrului Băsescu, mai potrivit cu rolul de scamator, decât cu cel de administrator al transporturilor țării, după cum nu-l văd rezistând subtilităților cu frișcă europeană ale d-lui Severin. Carențele de abilitate ale premierului le-a resimțit însuși președintele Constantinescu. Drept dovadă, alesul de la 17 noiembrie a preluat energic frâiele politicii externe, punându-l cu totul în umbră pe dl. Severin.

Merg mai departe și spun: probabil că în această clipă, cel mai potrivit prim-ministru al țării ar fi președintele însuși. Inflexibilitatea lui mohorâtă (și la care, ca unul care l-am contestat în permanență, sunt foarte atent) cred că ar da bune rezultate. Asta dacă nu cumva blegeala premierului e rezultatul unei înțelegeri de culise. N-ar fi exclus ca viața activitate din exterior să fie condiționată de menținerea *statu-quo*-ului în interior.

Dacă lucrurile stau așa, probabil că asistăm la cea mai gravă greșală din istoria post-comunistă a României. Imobilismul și incoerența nu produc decât imobilism și incoerență. Luarea la fugă, peste arătură, a prețurilor nu aduce nimic altceva decât creștere a prețurilor. Când singurul pe care se mizează că va îmbunătăți starea economică a țării e buzunarul petecit al cetățeanului, înseamnă că politica guvernamentală a fost elaborată nu de economiști, ci de clienți ai spitalelor psihiatrice.

Vorbe goale precum „privatizare a 50 de întreprinderi săptămânal” (de ce 50 și nu 500 sau 5000?), „creșterea șomajului”, explozia inflației etc. nu înseamnă decât că românii, aflați deja cu capul în laț, vor începe să fie, ușurel,

ușurel, strangulați. Ce viziune economică stă la baza acestor afirmații aberante? După ce românii vor ajunge la nivelul bulgarilor, ce va face acest guvern al impotenței? Va importa, cu ajutorul F.M.I.-ului, gropari stilați și elegante echipaje mortuare? Pentru că altceva decât spectrul foamei și al disperării nu se întrevede îndărătul caleștii-dric pe care-o mână la vale domnul Ciorbea.

La ora când scriu aceste rânduri (duminică, 16 februarie), prim-ministrul nu și-a prezentat încă faimoasele soluții de redresare economică. Însă experiența celor trei luni de la căderea regimului Iliescu nu îndreptățește nici un fel de speranță. E aproape cert că actuala echipă guvernamentală va avea o viață scurtă. E posibil ca ea să fi fost concepută drept un guvern de sacrificiu. Dar dacă maximumul de competență ieșit din atâtea capete luminate se rezumă la mentalitatea de portărel, conform căreia cetățeanul trebuie să plătească un sfert din oalele sparte ale economiei, înseamnă că Văcăroiu era un profet politic demn de magistrul său, Brucan.

Singura lecție pe care o putem trage, acum, pe drojdia guvernului Ciorbea, e că următoarea echipă va trebui să ia naștere pe cale firească, pe bază de afinități, și nu prin forcepsuri dizgrațioase, așa cum s-a produs acum. Probabil că dacă miniștrii actuali ar fi adevărați profesioniști, impresia s-ar mai fi estompat. Din păcate, e vorba, în mare majoritate, de o adunătură de ciolănari, de veleitari, fonfi intelectual și flecari politic, al căror loc e, în cel mai bun caz, la baza piramidelor ministeriale, și nicidecum în vârful lor.

Suntem cu toții specialiști în văicăreli. Însă lamentările și autocompătimirea în care guvernul Ciorbea dă recitaluri de virtuozi nu promet nimic bun. Nu e cazul să reamintim că actuala putere una a promis în campania electorală, și alta face acum. Pe cât de *macho* erau prin septembrie-octombrie 1996, astăzi parcă au făcut transfer de identitate cu omul invizibil. Că Iliescu a lăsat în urma lui o țară pârjolită, știm. Pe fond de prosperitate, țara poate fi guvernată și de Mickey Mouse. Problema e ce faci când pornești de la zero. Cum faci să scoți, din piatră seacă, resursele demarării economiei, orientarea spre producția cu șansă de a fi vândută în străinătate.

Or, tocmai la acest capitol paralizia e totală. Să admitem că populația acceptă să suporte cele douăzeci și cinci la sută

din dezastrul economic. Dar asta nu va opri inflația. Peste o lună, tot vom plăti încă un sfert din ceea ce nu se va fi rezolvat până atunci. Iar când, peste patru-cinci luni, vom fi ajuns cu totul lefteri, ce se va întâmpla? Vom începe să călătorim cu tramvaiele, precum bulgarii, plătind în ouă și cartofi? Atunci, pentru ce era nevoie să ne debarasăm de regimul Iliescu? Doar pentru a-l scăpa de pedeapsa pe care o merită cu vârf și îndesat? (26 februarie 1997)

Clonarea lui Iuda

Un politruc chinuit de mâncărimi de limbă și de spinare e cadavrul viu Eugen Florescu. Coprofag fără pereche al familiei Ceaușescu (cu vădite preferințe pentru partea feminină a constructului dictatorial), ȋuțer de mahala al bolșevismului național, politruc antisemit și xenofob, Florescu învârte, de câte ori poate, cu coada măturii în scârna în care se bălăcea, în călduri revoluționare, pe vremea când jura că instituția care-i dădea un salariu gras – partidul comunist – va dura cât lumea.

Nu mă mir că, în ultimii ani, Florescu a încercat marea cu degetul, reînnodând firul bolșevismului în România: prizonier fanatic al dogmei securist-comuniste, ființă barbar-primitivă, el era unul din perfecții mutanți imaginați în laboratoarele K.G.B.-ului, clonați după chipul și asemănarea stăpânului: un Stalin coleric, dublat de un debil Ceaușescu fără șira spinării. Curajul său e perfect ilustrat de revoluționara formulă pe care o impunea, cu violență de zbîr, ziarelor din subordine: „Fiți curajoși, tovarăși! Băgați mare, pe șase coloane, Trăiască Epoca Nicolae Ceaușescu!”.

În loc să se târască prin boxe, pentru oroarea de a fi violat cu bestialitate, ani în șir, mințile românilor, impunând și menținând cu forța o ideologie criminală și anti-națională, în loc să plătească pentru subminarea economiei naționale (pentru că secătura se pricepea și la economie, nu numai la cultură și ideologie: el dădea, cu gesturi largi, de dirijor lovit de streche, indicații și în fabrici, și pe ogoare).

Scăpat ca prin urechile acului de soarta lui Păunescu, cel pus la zid și îmbrăcat în armura de scuipat de populația

răsculată a Bucureștiului, fostul trupet de... suflet al Elenei Ceaușescu a devenit în ultima vreme unul din colaboratorii de bază ai fițiicii (descrierea e, în acest caz, cât se poate de exactă) Marelui Alb. Psihanalitic vorbind, lucrurile sunt explicabile : șeful de ieri al lui Păunescu devine astăzi complicele celui înecat în baia de salivă a bucureștenilor, într-o târzie solidarizare cu fosta unealtă de ieri. Dar și ca presimțire a unui viitor nu cu totul improbabil.

Arogant și total lipsit de caracter, Eugen Florescu se comportă și acum ca pe vremea când tăia și spânzura la comitetul central. Dacă atunci ineptiile ieșite din mintea lui fanatizată de bolșevism își găseau imediat ecou în armate de trepăduși partinici, astăzi aberațiile lui au ceva din tragismul jalnic al unui profet nebun clamând într-o încăpere vătuită. Pierzându-și vocea, el nu și-a pierdut însă și obraznicia. Propagator bezmetic al ideilor apărute cu arma de K.G.B., el depășește orice limită a suportabilității în încercarea de a poza în reformator și liberal. Șiret nevoie mare (o șiretenie care nu depășește piciorul broaștei), el a pornit o campanie pe cât de crâncenă, pe atât de jalnică de reabilitare a marilor călăi ai spiritualității românești.

Că fostul activist bolșevic și-a descoperit vocația de a săruta tălpile lui Păunescu, e treaba lui. Dar că încearcă a prezenta pe unul dintre cei mai ticăloși indivizi care au făcut umbră pământului în România ca dizident, e deja un comportament porcesc, la care se răspunde cu o lovitură scurtă peste flit : nu, tovarășe Florescu, Adrian Păunescu n-a fost nici un fel de dizident. El a fost (și a rămas) un profitor nerușinat al comunismului demential promovat, cu ajutorul dumneavoastră, de echipa Ceaușescu. El a fost (și a rămas) unul dintre criminalii care au pus botnițe poporului român, atrăgând tinerii într-o iresponsabilă aventură de îndobitocire morală și spirituală.

Și asta nu e totul. Că Florescu e mort după suina Păunescu e treaba sa : în fond, cine se aseamănă se adună. Dar că în lipsa lui elementară de bun-simț scrie, negru pe alb, că Adrian Păunescu a fost la fel de dizident ca și... Dorin Tudoran e deja o mojie care ar merita mai mult decât o punere la punct gazetărească. Din două una : ori Eugen Florescu a

inventat niște unități de măsură care îi arăta realitatea așa cum o visa și Cabinetul 2, pe vremea când, câine credincios, ar fi fost în stare să doarmă pe pragul Elenei Ceaușescu, ori, în cinismul lui irecuperabil, ne crede pe toți și proști, și amnezici.

Cum adică: Păunescu la fel de „dizident” ca și Dorin Tudoran? Adică marele producător de scârnă comunist-securistă poate sta alături de unul din cei trei-patru scriitori români care au avut curajul și demnitatea de a spăla rușinea și inerția (cu inflexiuni de lașitate) cvasi-generale ale intelectualității române? Poate doar în mintea bolnavă, sufocată de revanșism a unui estropiat moral. Păunescu la fel de demn ca și Dorin Tudoran? Puneți alături kilometrii de oribile genoflexiuni și prăbușiri morale ale lui Păunescu și cutremurătorul eseu *Frig sau frică*. E nevoie ca mintea să-ți fie complet obnubilată de ură (dar și de neputință) pentru a face astfel de apropieri. Cum pot sta alături aceste două nume (poate în afara împrejurării mărunț biografice că hazardul i-a adus în copilărie în aceeași sală de clasă!) altfel decât ca modele antitetice de comportament uman și intelectual: slugărnicie grețoașă unul (Păunescu, spre știința politrucului Florescu), superbă demnitate celălalt (Dorin Tudoran, spre informarea aceluiasi).

Păunescu – egalul întru dizidență al lui Dorin Tudoran? Poate doar într-un somn al rațiunii populat de monștri morali de teapa lui Eugen Florescu. Dizident față de ce, Păunescu? Dizident când își încărca portbagajele mașinilor cu tot ce șterpelea din fabricile aflate sub comanda lui Florescu (precum la Timișoara, prin 1985, 1986). Păunescu dizident? Poate atunci când îngrozea stadioanele cu răgetele de animal înjunghiat, „Trăiască Ceaușescu, trăiască comunismul!”.

De data aceasta, individul Florescu a întins prea mult coarda. La experiența sa de politruc ar trebui să știe că istoria se repetă. Dar niciodată la fel. Iar data viitoare n-ar fi exclus ca, ținut de zidul ambasadei americane și înecat în flegma disprețuitoare a bucureștenilor, Păunescu să nu mai fie singur. Ci însoțit, ca de o Iuda care ne-ar vrea sclavii pe vecie ai bolșevismului, de sinistrul lui adulator. (16 aprilie 1997)

Șvaițer cu șperaclu

Ritmul arestărilor din ultimele săptămâni, demn de o competiție olimpică, nu trebuie să înșele asupra naturii a ceea ce se întâmplă cu adevărat în România. Întrebarea pertinentă a momentului ar trebui să fie nu *Pe cine au mai arestat*? Ci mai degrabă *Cine pe cine arestează*? Or, la acest capitol, lucrurile stau al naibii de prost. În afara unor machiaje superficiale, inșii care ieri, la ordinele lui Iliescu, au tăbărit cu sălbăticie asupra populației, astăzi sunt mari campioni ai justiției. Nimic nu ne împiedică să credem că ei vor fi la fel de plini de râvnă și dacă, să zicem, la următoarele alegeri va învinge echipa Vadim-Funar-Păunescu. Slujitorii de azi ai statului de drept se vor metamorfoza, la fel de entuziasmat, în temniceri ai gândirii libere.

Sigur că în promptitudinea polițiștilor români se poate citi acutul sentiment al disciplinei – dacă nu l-am citi pe cel al slugărniciei față de stăpân. Ceea ce ni se pare acum convenabil s-ar putea să fie, în alt context, abuz și încălcare nerușinată a legii.

Atâta vreme cât alături de marii corupți în boxe nu stau și niscaiva polițiști și judecători, totul e doar praf în ochii naivilor. Pentru că marile averi ale României de azi nu s-au putut face altfel decât cu ajutorul organelor puse în funcții de către Ion Iliescu și menținute, iată, ca bătute în cuie, de Emil Constantinescu. Păgubirea cu sute de miliarde de lei a țării prin geniala șmecherie a T.V.A.-ului și a altor șperacle ale escrocheriei de piață liberă, creditele preferențiale acordate fără nici un fel de garanție, plus întregul arsenal de cumetrii, mite, sponsorizări încrucișate, facilități bine direcționate etc. etc. au transformat țara într-un uriaș șvaițer al evaziunii fiscale, al hoției fără perdea și al banditismului cinic.

Dl. Constantinescu se plângea, pe bună dreptate, că n-a putut stârpi, în cinci luni, rețeaua mafiotă a complicității securist-comunistă. Perfect adevărat. Numai că, în cinci luni, ba chiar în cinci minute, ar fi putut să spună la revedere legiu-
nilor de generali și colonei de poliție despre ale căror fapte de arme presa a scris până la saturație. Or, ce se întâmplă în practică? În cel mai bun caz, câte o rotire inocentă, cu iz

de felicitare, însoțită de-o șmecherească tragere cu ochiul, precum trimiterea lui Dănescu la Craiova și numirea generalului Voicu într-o poziție în care va crea, la discreție, polițiști după chipul, moravurile și asemănarea sa.

Nu mai vorbesc de insondabilele aberații din sânul armatei. Rapiditatea cu care generalii făcuți pe puncte de Iliescu au percutat în afacerea celor cinci sute de camioane de la Roman spune multe despre vitejia acestor înalte grade care au atins plafonul militar suprem fără să fi tras vreun glonte împotriva inamicului. Decizia de a trimite, acum, în ceasul al cincisprezecelea, trupe românești spre pacificarea Albaniei e pe cât de prostească politic, pe atât de imprudentă din punctul de vedere al imaginii României. Disperați că nu suntem admiși la masa cu bucate alese a N.A.T.O.-ului, riscăm să devenim un fel de killeri ai Balcanilor, niște pompieri dotați cu bastoane de cauciuc și răngi, gata să țâșnească în orice direcție arătată de cocoșii de tablă ai marilor puteri.

Pe cât de inutilă, trimiterea trupelor noastre în Albania e pe atât de ridicolă. Faptul că cehii, ungurii și polonezii nu au percutat deloc la pocniturile de bici apusene arată că, în economia admiterii în N.A.T.O., astfel de vitejisme după război nu au absolut nici o valoare. În cel mai bun caz, ele se vor solda cu câteva avansări – la excepțional, nu? – ale generalisimilor de hârtie creponată scoși din incubatoarele iliesciene.

Că arestările de până acum nu valorează doi bani o dovedește farsa din ce în ce mai penibilă avându-l ca protagonist pe Miron Cozma. Ca și cum n-ar fi auzit nici protestele presei, nici argumentele oamenilor de bun-simț, mai marii zilei s-au limitat, bățos, la mineriada din 1991. Pe un ton ritos, care nu admite nici un fel de comentariu, ei au îngropat celelalte venituri criminale ale minerilor la București. De ce? Pentru a-i proteja pe destui dintre cei care se află, din nou, în fruntea bucatelor. Ca Petre Roman, bunăoară.

Cu astfel de moravuri probabil că actuala putere va câștiga și alegerile din anul 2000. Dar certificat de onorabilitate pe plan internațional nu va primi nici în ruptul capului. Politicienii occidentali nu sunt atât de naivi și de neinformați precum ar vrea să lase impresia subordonației, direcți și indirecti, ai domnului Măgureanu. La Bolintinu de Vale s-ar putea ca

frumos ambalatele gogoși ale domnului Constantinescu (relevante, în toată splendoarea lor, într-o tristă emisiune de la ProTv) să mai aibă trecere. Dar ele nu au, cu siguranță, la Washington și la Bonn. Așa cum noi ne facem că demontăm structurile totalitarist-securiste, tot așa se fac și occidentalii că ne primesc în N.A.T.O. și în celelalte organisme după care ne lasă gura apă.

Prin urmare, vremuri grele de tot. E uluitor, însă, că niște oameni inteligenți (intelenți, dar cam fără caracter!) precum cei aflați astăzi la putere, n-au înțeles nici o iotă din greșelile monumentale ale lui Ceaușescu și Iliescu : și anume, că imaginea țării se face în interior, și nu cu jocurile de tenis, plătite pe banii contribuabilului român, ale ambasadorului liber-schimbist Geoană. Atâta vreme cât în țară restructurările (inclusiv de mentalitate) rămân vorbe în vânt, toată agitația nevrotică legată de primirea sau neprimirea noastră la marile curți politice ale lumii e jalnicul spectacol al unei opere de trei parale. Și acelea calde. (23 aprilie 1997)

Cotroceniul, de la ciomag la computer

Îndelungata carieră didactică a lăsat asupra președintelui Emil Constantinescu surprinzătoare amprente. Am spune, amprente de-a dreptul comice, dacă discuția nu ar fi atât de serioasă și persistența acestora atât de marcată. Pe scurt, domnului președinte îi place, în continuare, să dea lecții. Și tot scurt, să-i urechească pe școlerii mai năbădăioși, după ce i-a muștruluit bine și le-a arătat, asemeni unui Pestalozzi de Dâmbovița, că au călcat în străchini. E cunoscută aversiunea tuturor conducătorilor comuniști români față de exil. Între ura lui Ceaușescu și cea a lui Ion Iliescu abia dacă există câteva nuanțe : Iliescu a fost mai abil în a-și atrage de partea lui câțiva dintre emigrați, chiar dacă nu tocmai pe cei mai onorabili : Virgil Tănase, Eugen Mihăescu, Petru Popescu, Dimitrie Sturdza și alții mai mărunți. N-am adus în discuție acest aspect pentru a-l învinui (Doamne ferește !) pe actualul chiriaș de la Cotroceni că ar împărtăși sentimentele foștilor

conducători din România. Minima corectitudine ne îndeamnă să spunem că, pe vremea când era doar candidat la președinție, dl. Constantinescu s-a dus și a fost primit cu entuziasm în multe comunități românești din străinătate.

Pot să înțeleg – și chiar să aprob – dorința președintelui de a-i determina pe românii din diasporă să dea o mână de ajutor țării în diversele momente de cumpănă. Admit de asemenea că tocmai trecem printr-unul din ele. Exagerat e însă tonul cu care dl. Constantinescu se adresează exilului – în speță, celui american. Într-un recent interviu difuzat la un post de televiziune care emite românește în Statele Unite, dl. Constantinescu face o afirmație cel puțin iresponsabilă: și anume, că dacă România nu va fi primită în N.A.T.O., vina o vor purta românii americani, care au refuzat să se implice în acest efort.

Lăsând de-o parte totala aberație a aprecierii prezidențiale, ea conține multe indicii despre un stil de gândire tot mai vizibil în aparițiile publice ale domnului Constantinescu. E vorba nu numai de o aroganță prost mascată în jovialitate, dar și de o incapacitate de a sesiza nuanțele. S-o luăm metodic.

Va să zică, răspunzători de eșecul uneia din acțiunile anunțate, în timpul campaniei electorale, ca sută la sută câștigată, vor fi nu cei din țară, ci românii din străinătate. Aberația e atât de evidentă încât, în mod normal, ea nu ar trebui demonstrată. Nu politica dezastruoasă a lui Ion Iliescu, nu securiștii aflați în continuare în poziții cheie (doriți nume?), nu extremiștii naționaliști – din ce în ce mai activi pe plan extern (vezi vizitele lui Vadim Tudor), nu mafia care conduce la lumina zilei țara, cu aceeași nonșalanță (doriți iarăși nume?), sunt puse în chestiune, ci românii din străinătate. Vinovați vor fi exilații care, vreme de aproape cincizeci de ani, au fost tratați de către conducători drept trădători de țară și dușmani ireductibili, fără ca nimeni de aici să fi luat atitudine – ceea ce înseamnă o încuviințare.

Într-o formă mai voalată, președintele Constantinescu folosește aceeași tactică. Doar că el a schimbat amenințarea cu ciomagul cu amenințarea cu computerul: pentru a avea o evidență clară a suporterilor și adversarilor țării, dl. președinte îi invită să trimită la Cotroceni copii de pe scrisorile

entuziaste adresate lui Bill Clinton, pentru a fi înregistrați într-un computer al prieteniei. Nu e cazul să facem un paralelism între episoadele minerești ale lui Ion Iliescu și cele preconizate de democratul Emil Constantinescu. În cea mai blândă dintre versiuni, ceea ce face acum fostul lider al Convenției Democratice se numește șantaj.

Vinovați de previzibilul eșec sunt românii care au trudit printre străini să-și facă un rost, și nu șleahța de comuniști care, decenii în șir, s-au străduit să aducă țara cât mai aproape de comuna primitivă. Vinovații sunt cei care, traumatizați de cele trăite atâtea decenii, și care, în 1989, au fost încă o dată înșelați, preferă să stea în expectativă, și nu trântorul Adrian Severin, care așteaptă ziua de apoi pentru a pune la ambassade diplomați cu chip de oameni, și nu măști prin care își rânjește securismul-comunist național. Mă miră insolența unui președinte care nu pune piciorul în prag în fața subordonaților, dar dă lecții de patriotism unor oameni care, prin viața pe care au dus-o, prin experiența câștigată în străinătate cunosc infinit mai bine lecțiile democrației și ale bunului-simț decât un fost ștăbuleț de partid convertit la un fundamentalism ortodox cu nuanțe kitsch. Atâta vreme cât mânjii lui Petre Roman zburdă nestingheriți, confecționând o imagine a țării demnă de tot plânsul, iar dl. președinte nu îndrăznește să le spună nimic, totul e o farsă de prost gust. Nu e suficient ca dl. Severin să transpire abundent (cu sau fără treabă) prin diverse aeroporturi internaționale pentru ca imaginea României să concureze policolorul idilic al filmelor de la Hollywood. Ar fi fost nevoie, înainte de a pune mâna pe microfon, ca dl. Constantinescu să puna mâna pe mătură și să facă ordine în propria ogradă.

Să ne mai mire, atunci, că reacția câtorva reprezentanți de marcă ai exilului românesc nu s-a lăsat îndelung așteptată? Într-o scrisoare sarcastică, Dorin Tudoran îi reamintește președintelui că pe vremea când românii din diasporă scriau scrisori către autoritățile americane pentru a pleda adevărata cauză a țării, au făcut-o fără a aștepta indicațiile nimănui, fie ele și ale unui președinte coborât în politică direct din balcon: „Exelență, așa cum mi-am câștigat, fără ajutorul Patriarhului Teoctist, dreptul de a da socoteală doar în fața lui Dumnezeu pentru ce a însemnat și înseamnă viața mea, tot așa mi-am

câştigat și consolidat dreptul de a asculta în picioare, și nu în genunchi, pe coji de nucă, imnul României. De aceea, când îmi indicați prin interviul în cauză ce (și când) trebuie să fac pentru a avea acest drept, mă puneți în situația de a vă răspunde cu toată franchețea : „A se slăbi, Excelență ! »”

Probabil că înconjurat de atâtea somități culturale, nici opinia profesorilor Matei Călinescu (de la Indiana University, Bloomington) și Virgil Nemoianu (de la Catholic University, Washington, D.C.) nu-l va impresiona prea mult. E greu de crezut că vocile acestor mari personalități ale exilului românesc (și nu numai ale exilului) vor putea scoate din capul președintelui nostru creștin-democrat ideea că sentimentele oamenilor trebuie controlate prin computer. Dar probabil convingerea că soarta i-a fost decisă de computerul bine păzit la alegeri de către Virgil Măgureanu a rămas atât de puternic întipărită în mintea sa, încât crede că e de bon ton să o aducă în discuție ori de câte ori situația e groasă de tot.

Când Virgil Nemoianu și Matei Călinescu vorbeau de patriotismul „lipsit de inteligență” al domnului președinte Constantinescu atingeau un punct sensibil al actualei puteri. Încrederea orgolioasă că pot da lecții fără a primi lecții a zdruncinat destule din convingerile celor care vedeau în învingătorii de la 3 noiembrie o alternativă credibilă în politica românească. Din păcate, cu simple cosmetizări, cu tot mai frecvente „nuanțări” ale promisiunilor din campania electorală, echipa domnului Constantinescu nu își va atrage simpatia plecaților. După cum nu va putea conta la infinit pe răbdarea rămașilor, cu ai căror nervi și ale căror speranțe și chiar drepturi se joacă nepermis de mult. (30 aprilie 1997)

În taiga

Ceea ce o droaie de politicieni și un ciopor de jurnaliști au denunțat violent drept o gafă a premierului Ciorbea – declarația că, o dată cu demisia lui Virgil Măgureanu, România intră în epoca dekaghebizării – este, în realitate, un excepțional test al stării națiunii. N-aș merge atât de departe încât să spun că toți cei care l-au atacat pe dl. Ciorbea sunt ei înșiși kaghebiști. Dar puțin atinși de morbul bolșevic tot

sunt. Dacă am înțeles corect, primul-ministru a vrut să spună că, în fine, există toate șansele reorientării politicii românești exclusiv spre Occident.

Că îi place sau nu, că e adevărat sau nu, dl. Măgureanu a făcut doar un mic și timid pas în a rupe cu trecutul. Nici nu știu de ce fel de pas e vorba, dacă mă gândesc la ecourile stranii pe care le avem în continuare în telefoane, la febrilitatea cu care lucrători ai S.R.I.-ului încearcă și azi, în 1997, să recruteze turnători chiar și în școlile generale, ca să nu mai vorbesc de licee și facultăți. Prea multe lucruri s-au desfășurat în spatele cortinei de fum întreținute abil de fostul director al serviciului secret pentru a accepta că ne aflăm în fața unei cu totul alte instituții decât aceea moștenită de la Feliks Djerjinski, via Drăghici, Iulian Vlad și alți corifei ai democrației.

Nu știm nimic despre sursele de finanțare ale S.R.I.-ului, nu știm absolut nimic despre activitățile sale economice, despre legăturile politice ale unora din capii săi, nu știm unde e granița dintre legalitate și ilegalitate în activitatea sa. Declarația stupefiantă a unui membru al comisiei parlamentare de supraveghere a activităților instituției ne-a dezvăluit că așa-zisul control asupra S.R.I.-ului amintește mai degrabă formalitățile vamale din țările civilizate decât o activitate democratică: nimic de declarat! Vigilenții parlamentari nu fac decât să dea aprobator din cap în fața unor hârtii prezentate, când și cum vor, de conducătorii enigmaticei instituții.

Firește, peste tot în lume serviciile secrete sunt un fel de stat în stat. S.R.I.-ul, având în vedere proto-istoria sa, nu putea face excepție de la regulă. Însă tocmai în numele acestei moșteniri ar fi trebuit să fim de o sută de ori mai vigilenți decât sunt, la ei acasă, francezii ori americanii. Acele instituții au fost imaginate pentru a apăra valorile democrației și ale libertății. Cu ocazia plecării, dl. Măgureanu a reamintit ca pe un triumf faptul că vechii securiști formează în noul S.R.I. doar treizeci la sută. Adică doar unul la trei. Se ridică cel puțin două probleme. Cea dintâi: chiar și păstrarea unui singur securist care l-a slujit pe Ceaușescu și regimul de brutală reprimare fizică și mentală e un lux pe care n-ar fi trebuit să ni-l permitem. El explică multe dintre catastrofele vieții economice și sociale ale ultimilor șapte ani.

A doua chestiune e de strictă aritmetică : să admitem că declarațiile d-lui Măgureanu sunt corecte. La urma urmelor, domnia sa a menționat un raport între numărul angajaților vechii Securități și cel al angajaților S.R.I. Dar aici lucrurile se complică. Dacă, să spunem, Securitatea avea opt mii de membri (o cifră vehiculată cu insistență), iar S.R.I.-ul are douăzeci de mii de membri (să mă corecteze dl. Măgureanu !), cei treizeci la sută din securiștii rămași în serviciul de tip occidental bricolat de ex-director reprezintă, de fapt, sută la sută (minus pensionările și alte acte de grație) din mult lăudații profesioniști.

Așadar, într-o chestiune extrem de serioasă, ba chiar vitală pentru națiune, operăm în continuare cu declarații neverificabile și cu promisiuni sforăitoare. Fără să pot aduce argumente sută la sută relevante, constat doar că la Timișoara securiștii care se ocupau de cultură până în 1989 sunt bine-mersi în funcții (nu știu dacă și în grade), și că nu s-au prea sinchisit de cifrele vehiculate de fostul lor șef. Dar poate că Timișoara e o excepție și că în restul țării lucrurile stau chiar așa cum le-a prezentat dl. Măgureanu.

Personal, mă cam îndoiesc de spusele ex-directorului S.R.I. Nu din cauza naturii mele suspicioase, ci pentru că, deși se laudă cu o memorie prodigioasă, domnia sa ne-a dat un exemplu uluitor de disfuncțiune a acesteia. Întrebat de incisivul redactor-șef al „Adevărului” în legătură cu semnarea angajamentului de turnător la Securitate, dl. Măgureanu a răspuns cu seninătate că nu-și mai amintea că a semnat un asemenea act ! Incredibil, de trei ori incredibil ! E greu să cataloghezi o astfel de declarație – făcută în văzul și auzul națiunii, în fața unor ziariști despre care se poate spune orice, dar nu că sunt naivi. Acceptând că dl. Măgureanu chiar nu a dat importanță hârtiei pe care a semnat-o, totuși rămâne suspiciunea de nesimțire : cum adică, pactul cu diavolul nu a lăsat în conștiința sa chiar nici o dărmă, oricât de subțire, de insignifiantă ? Orice ar spune dl. Măgureanu, un angajament la Securitate nu e același lucru cu semnarea unei chitanțe pentru cămășile date la spălat !

Nu mă refer acum la informațiile care au circulat în legătură cu gradul real al d-lui Măgureanu în instituția represivă a lui Ceaușescu. Dar dacă n-a avut nici un contact cu

serviciile secrete, dacă, după semnarea (hai să zicem, rămasă fără consecințe) a angajamentului de informator, „profesorul” și-a văzut de cu totul alte activități, cum de a pogorât asupra domniei sale, precum un har divin, talentul de a reforma (cu atâta strălucire!) serviciile secrete române? Chiar să nu fi avut dl. Măgureanu pic de atracție în această direcție?

În aceste condiții, cred că tot ce a spus și a făcut dl. Măgureanu trebuie privit cu multă circumspecție – ca să nu spun de-a dreptul cu suspiciune. Că domnia sa e principalul vizat de declarația avântată a premierului, nu e nici un mister. Or, cred că, cel puțin în această împrejurare, dl. Ciorbea știa exact ce spune. Nu dau doi bani pe teoriile care susțin că România și serviciile secrete s-au dekaghebizat încă de pe vremea lui Ceaușescu. Asta ar însemna să acceptăm orbește teza independenței totale a stejarului din Scornicești. Care independență s-a văzut cu ocazia furtului de tehnologie din vest de către spionajul românesc, imediat transmisă spre punere în practică de către frații din taiga. Și care s-a văzut și cu ocazia evenimentelor din decembrie.

A accepta orbește că România e dekaghebizată înseamnă a admite că Gorbaciov n-a avut nici un amestec (ba nici măcar habar) în răsturnarea lui Ceaușescu și că discursul din dimineața lui 22 decembrie 1989, înaintea fugii lui Ceaușescu, i-a fost insuflat pe căi paranormale. Înseamnă a crede că cincizeci de ani de îndobitocire bolșevică nu au lăsat nici o amprentă asupra stilului de lucru din poliție, servicii secrete și armată. Înseamnă a ne iluziona că suntem iarăși fruntea Europei și a lumii, când, în realitate, nu suntem decât o nefericită nație aruncată de istorie la marginea celei mai sinistre stepe mentale care a existat vreodată.

În concluzie: aflătorii în treabă care s-au revoltat că gura păcătosului Ciorbea a spus, în fine, și un adevăr, sunt, vorba poetului, fie smintiți, fie – ceea ce cred, mai degrabă, că e cazul – mișei. (14 mai 1997)

Paloarea trece la urmaș

Nu e nici un secret că până și cei mai obiectivi comentatori politici recurg adeseori la arma nedreaptă a exagerării. Nu văd, în principiu, un rău în asta. Ca și textul literar, comentariul politic trăiește, adeseori, din hiperbolă, din amplificare retorică, din licențe poetice, din distorsiuni gigantice. De înțeles : piața e destul de aglomerată, iar autorul trebuie să vină cu argumente eclatante, dacă nu vrea să-și piardă cititorii. Sunt conștient că eu însumi cad adeseori în acest păcat. Iar rândurile de față sunt scrise din perspectiva unuia care nu are nici un argument să ridice el, cel dintâi, piatra.

Urmăresc de mai multă vreme evoluția în zig-zag a lui Cristian Tudor Popescu, mai ales de când e invitat permanent al unei emisiuni televizate. Mărturisesc, din capul locului, că nu-mi displace deloc aerul său auster de procuror gata să-și sfășie victima. Nu mă deranjează nici privirea lui bănuitoare, de dulău înrăit și hămesit. Partea proastă e că, de cele mai multe ori, acestea sunt o simplă recuzită. Și că tonul vehement ascunde întrebări cât se poate de politicoase. Poate pentru că se bazează prea mult pe enunțuri ultimative și prea puțin pe argumente. Și totuși, dl. Popescu și-a creat, în scurt timp, renumele unui publicist inclement, al unui Saint-Just care nu s-ar sfii să-și amendeze nici propria mamă dacă ar prinde-o fără bilet în tramvai.

Nu cunosc nici un fel de detaliu asupra rolului jucat de către dl. Popescu în constituirea profilului actual al ziarului „Adevărul”, al cărui redactor-șef este. Însă ceva îmi spune că amestecul de naționalism agresiv și de ulcerată xenofobie, combinat cu o reală dorință de justiție socială au trecut de la omul Popescu asupra întregului colectiv al gazetei. De altfel, un ins timorat, cu un trecut tulbure, precum răspopitul domn Tinu, e prea vulnerabil pentru a se erija în ideolog postrevoluționar al fostului organ al Partidului Comunist. Am văzut și eu emisiunea în care actualii redactori ai ziarului clamau cu patetism că nu există nici o legătură între ei și ideologia lui Leonte Răutu. Așa o fi, însă, vorba unui poet, paloarea trece întotdeauna la urmași.

Poate că n-aș fi scris acest articol dacă, în ultima vreme, „Adevărul” domnului Popescu nu ar fi sărit rău de tot peste cal. Pentru că, am uitat să spun, ca orice naționalist autentic, dl. C.T. Popescu e și un anti-monarhist înrăit. A-i vorbi de regalitate acestui „ins de extracție umilă”, cum se auto-caracterizează, e ca și cum i-ai pune pistolul la tâmplă și l-ai forța să-și tragă, pe loc, un glonte în cap. Născut republican (și mort, probabil, republican), dl. C.T. Popescu nu vrea să audă de altă tradiție decât aceea care pornește, în România, o dată cu Candiano Popescu și Mița Baston. Tot restul, regalitatea lui Decebal și a lui Ștefan cel Mare, a lui Mircea și a lui Mihai (ca să folosesc puțin repertoriul demagogiei... republicane) nu-l privesc pe apărătorul valorilor naționale puse în primejdie de diverși antiromâni, al căror nume e scrijelit cu atenție de editorialistul „Adevărului” spre veșnica afurisire.

Nu e nici o problemă că dl. Popescu e republican și nu cred că i-a trecut cuiva prin cap să-l tragă de mânecă din cauza acestor convingeri. Iubitor de statistici și de voturi majoritare, el își iese însă din minți când aude de ideea de minoritate. Ce-l deranjează pe C.T. Popescu dacă o strălucită inteligență a vremii noastre, precum Gabriel Liiceanu, preferă să stea în compania minorității („minuscul”) regaliste, decât în a majorității („zdrobitoare”) republicane? Fiecare cu opțiunile sale – deși, dacă mă gândesc bine, ziarul la care lucrează domnia sa e un specialist în schimbarea părerilor cu ajutorul bâtei și al forței (republicane și ea) minerești: nu revista „22”, diabolizată de C.T. Popescu, a făcut apologia asasinatelor comise de ortacii lui Cozma, ci atât de republicanul „Adevăr” al cărui ideolog principal este.

Nu voi merge atât de departe încât să spun că ura viscerală împotriva minorităților (iată, am adus deja în discuție două minorități împotriva cărora dl. Popescu luptă cu înflăcărarea tembelă a unui cruciat care a stat prea mult la soare, maghiarii și monarhiștii) e o formă a patologiei. Dar un reflex comunist tot e. Numai Ceaușescu și Iliescu au visat în țara asta unanimități și putere discreționară, și nu e de mirare că tovarășii d-lui C.T. Popescu s-au grăbit să se ploconească primii la picioarele lor. Că detestă pluralismul (forma tipică de manifestare a minorității abhorate de redactorul-șef al „Adevărului”, de la politică la etnie și de la profesie la

intelență) nu mai e nici o noutate. Dar că ura sa față de diversitate atinge cotele celui mai josnic anti-semitism e deja un lucru ce trebuie urgent pus la punct.

Spre a nu fi invinuit și eu de urechism, citez dintr-un recent articol înfuriat al d-lui C.T. Popescu : „Culmea însă, în cea mai recentă emisiune pe teme monarhiste, derulată vineri pe TVR 1, un A. Cornea, analist la revista «22», cum scria pe ecran, își permite să spună despre ziarul «Adevărul», care nu făcuse decât să taxeze penibilele bâlbâieli ale monarhistului guvernamental Hossu-Longhin în legătură cu reîmproprietărirea familiei regale cu palatele Elisabeta și Săvârșin, își permite deci acest nemernic să afirme că «Adevărul», ziarul numărul unu al țării, are manifestări antidemocratice”. Opresc, deocamdată, citatul aici pentru câteva precizări.

Prima : nu știu dacă „umila dumisale extracție” (m-aș bucura să fie doar socială, nu și intelectuală, cum pare) l-a împiedicat pe șeful „Adevărului” să afle până acum că anonimul A. Cornea, pe care-l beștelea în stilul celei mai decăzute mahalale, e unul dintre străluciții tineri intelectuali ai României. Traducător al lui Platon și Plotin, autor al unor splendide cărți despre arta, cultura și filozofia antichității, dl. Andrei Cornea nu e, în nici un caz, un fitecine pe care un autor de povestioare S.F., precum oarecarele C.T. Popescu, să-l ia peste picior.

A doua : a scrie despre un adversar politic că e un nemernic nu înseamnă altceva decât a te plasa tu însuși în aceeași categorie.

A treia : oricât de îngăduitor aș fi, nu pot să nu descifrez în intoleranța d-lui C.T. Popescu altceva decât o formă incipientă de paranoia profesională. Cum adică, pentru că e citită de câteva sute de mii de oameni (la urma urmelor, o minoritate și ei, nu ?), „Adevărul” trebuie să devină Biblia societății românești în tranziție ? Dacă am să văd în asta nostalgia de a redeveni „Scânteia” de odinioară – ziarul care nu greșește și nu dă rateuri – mă va califica și pe mine drept nemernic ? Îmi asum acest risc.

Continuu să citez : „În prima clipă, nu poți decât să rămâi trăznit, paralizat în fața unei asemenea enormități icnite de mătreața aceea cu barbă. Cum, domnule ? Românul ăsta

de aeroport, schilod pe dinăuntru, rozătorul ăsta de burse pe-afară, emanatul din spuma murdară a așa-zisei fără de țară, homunculul crescut în spinarea unui popor nefericit, ajunge să insulte la Televiziunea Națională sutele de mii de cititori ai «Adevărului» spunându-le că ziarul pe care îl citesc e antidemocratic ?”.

Cred că citatul vorbește de la sine și definește limpede concepțiile despre democrație ale d-lui Cristian Tudor Popescu. Dacă a fi democrat înseamnă a numi pe cel ale cărui idei nu-ți plac „o mătreacă cu barbă”, ne-am lămurit. N-am auzit până acum pe nimeni să-l atace pe dl. Popescu din cauza dizgrațioasei dumisale chelii – însă i-aș sări imediat în apărare, dacă acest lucru s-ar întâmpla. Dar a readuce în actualitate sintagme din propaganda nazistă și fascistă, e totuși prea mult. E o rușine care dezonorează pe oricine ia un condei în mână – și se mai pretinde, pe deasupra, și democrat. Dacă ziarul „cel mai democratic” al României (nu?) își bazează argumentele pe un xenofobism sălbatic („elita fără țară”, „Românul de aeroport”, „homuncul crescut pe spinarea unui popor nefericit” etc.), înseamnă că ceva nu e în regulă cu noi toți. Iar dacă vom continua să trecem pasivi pe lângă manifestările sinistre ale unor astfel de iresponsabili, ne vom merita cu prisosință soarta.

În ce mă privește, vorba cuiva, prefer să greșesc alături de adversarii d-lui C.T. Popescu, decât să am dreptate în compania sa. (28 mai 1997)

Măhniri de tânăr detractor

După șase luni în care, aproape săptămânal, am scris pagini neplăcute urechilor noii puteri, cred că a venit momentul unei scurte explicații. Poate că ipoteticii mei cititori n-au nici un impuls s-o asculte, însă eu simt nevoia s-o dau. Ea se leagă de-o întâmplare plină de tâlc, în urma căreia am putut să constat cât de deformat percepem, cu toții, realitatea. Întâmplarea cu pricina e legată de onorarea unei ciudate vizite la Cotroceni, unde l-am însoțit, alături de Vladimir Tismăneanu și Ioan T. Morar, pe Adam Michnik. De fapt, ciudățeniile au fost mai multe. Una dintre ele – și la ea am să

mă refer pe larg – a constat în felul în care dl. Emil Constantinescu m-a prezentat lui Adam Michnik (las deoparte faptul că venisem la Cotroceni alături de faimosul dizident polonez, care cam știa în ce ape mă scald, măcar pentru că eram co-traducător al primei sale cărți în românește, *Scrisori din închisoare și alte eseuri*, publicată de Editura Polirom) : „Unul din marii mei detractori, alături de Corneliu Vadim Tudor ! ”.

Firește, totul fusese spus în glumă, ca între niște oameni de spirit. În aceeași notă, i-am replicat președintelui că Vadim Tudor îl critica, probabil, pentru că e prea liberal, pe când după gustul meu, domnia sa nu e suficient de liberal ! Repet, totul pe un ton de subțire și veselă diplomație. Dar ceva-ceva era în mintea d-lui președinte, după cum eu cred în continuare în ceea ce i-am spus. Când am rostit cuvântul „liberal”, nu-i acordam, desigur, nuanța doctrinară (greu imputabilă, de altfel, unui creștin-democrat impenitent), ci sensul curent, de largă deschidere socială, intelectuală etc.

Sunt profund întristat că poziția mea față de actualul regim poate fi comparată, chiar și în glumă, cu aceea a unui demagog de cea mai joasă speță, precum Vadim Tudor. Ea nu are, de altfel, nici un fundament. Măcar că – dacă nu mă înșel – au existat perioade în care Vadim Tudor l-a criticat pe Ion Iliescu la fel de vehement precum am făcut-o eu, însă nimănui nu i-a trecut prin cap să apropie numele noastre. Nici nu avea cum, de vreme ce motivațiile erau cu totul deosebite.

La fel și acum : insanitățile lui Vadim sunt emanația unui resentimentar primitiv care ar vrea să nu mai rămână din țara asta piatră pe piatră, pentru a putea apoi, alături de șleahța de profitori din jurul său, să pătrundă în avanscena vieții politice. E inutil să spun că vorbele mele aspre au cu totul alt mobil. Mă număr între cei care ar vrea, din toate puterile, ca actuala echipă să izbândească. Problema e că, oricât m-aș strădui, nu văd decât puține elemente încurajatoare. Puține și firave.

Mă șochează, mai întâi, suficiența atât de rapid instalată în rândul clasei politice de la guvernare. Nici acum, la șase luni de la alegeri, învingătorii nu par să-și fi revenit din șocul triumfului, proiectați de voința unui electorat exasperat în prima linie a bătăliei politice. Incoerența, haosul, apatia,

politicianismul ieftin, pe scurt, incompetența ies la iveală în fiecare din acțiunile patronate de echipa din jurul domnilor Constantinescu, Ciorbea și Diaconescu. Pe cât de vocali, înflăcărați și virili erau în campania electorală, pe atât de retractili, posaci și derutați ni se înfățișează acum.

În al doilea rând, irită menținerea în structurile decizionale a atâtor indivizi care au arătat, vreme de decenii, de ce sunt în stare. Aici, problema e nevralgică la extrem: nu știu în ce măsură e vorba de absența voinței de schimbare sau de incapacitatea de a găsi înlocuitori credibili. Din păcate, gogoșa cu cele cincisprezece mii de cadre gata să ia cu asalt funcțiile publice se întoarce ca un bumerang împotriva imprudenților care s-au lăudat cu pasărea de pe gard. Situația revoltătoare de la Externe e un perfect exemplu pentru ceea ce vreau să spun.

În al treilea rând, mă uluiește ușurința cu care dl. Constantinescu cedează la fiecare pretenție a partidului-comando al lui Petre Roman. N-a fost subiect în care președintele să nu fi aprobat patern, ba chiar să fi încurajat, obrăzniciiile foștilor aliați și protejați ai lui Ion Iliescu. Să nu mai spun că față de demolatorul național numărul unu, fostul chiriaș al Cotrocenilor, președintele are o atitudine cel puțin fraternă: ca și cum ne-am fi blocat, în perpetuitate, la nivelul lui 1990, Iliescu pretinde orice și i se aprobă orice. Cât ai fi de tolerant, de politicoș și de fair-play, și tot te duce gândul la niscaiva aranjamente de culise. Dacă mai adăugăm acestei situații enormitatea care circulă insistent, conform căreia actualii guvernanți refuză să ia vreo măsură împotriva împilătorilor țării de teamă că o dată curățit de uscăturile iliesciano-năstăsești P.D.S.R.-ul ar putea deveni un partid puternic și credibil, care în anul 2000 ar câștiga detașat alegerile, tabloul devine și mai hidos.

În al patrulea rând, mă demoralizează ideea că oricine vine la putere în România dobândește imediat sentimentul că nu va mai pleca niciodată de acolo. Toate actele președintelui o dovedesc. Evoluând între o prea timpurie suficiență, când e să afle părerile altora, și o prost ascunsă neputință, când e să rezolve vreuna din marile probleme ale țării, dl. Constantinescu e un rău exemplu pentru cei care-l înconjoară. (Nu vorbesc de șirurile concentrice de sepepiști,

probabil aceiași de pe vremea lui Ion Iliescu, al căror rol e să creeze o atmosferă de marțială, istorică înțepenire, propice, nu-i așa, marilor inspirații prezidențiale). Autoritar doar în stil, nu și în conținut, am impresia că șeful statului se înconjoară, tot mai mult, de posesori de urechi veșnic ciulite, gata în orice moment să-l aplaude frenetic. Cred, dimpotrivă, că în etapa actuală, când România nu a atins încă splendoarea epocii lui Augustus, sfătuitoarii președintelui ar trebui să-l tragă răutăcios-responsabil de mânecă, iar nu să-i ridice la fileu mingi umplute cu primejdiosul aer al paranoiei.

În fine, în al nu știu câtelea rând, îmi displace profund distanța dintre vorbă și faptă în guvernarea începută la 3 noiembrie 1996. Domnii de la putere au uitat prea devreme că au ajuns în jilțurile de onoare pentru că se aștepta din partea lor schimbarea. Mandatul ce li s-a dat e unul imperativ, și nu unul facultativ. După șapte ani de dezastru iliescien, nimeni nu mai are nevoie de lălăiala, urechismul și jalnica improvizație a unor lăutari politici depășiți de vremuri. Mă cutremur de fiecare dată când camerele de luat vederi ale televiziunii se abat spre băncile penetcediste. Nu trebuie să ai geniul fiziognomiștilor medievali pentru a citi pe chipurile lor resemnarea și neputința, lipsa de chef de a lua de coarne imensele probleme ale țării.

Ce reproșez eu regimului Constantinescu e vinovata tragere de timp. Mi s-ar putea reproșa că dezastrul României nu poate fi reparat peste noapte. Corect. Doar că nu despre asta e vorba în propoziție. Una e să aduci țara la nivelul Japoniei, și alta e să arăți voința politică de-a o face. Or, ceea ce am văzut până acum e o întristătoare exhibare a neputinței, a derutei și a indeciziei. Nefirescul entuziasm cu care dl. Constantinescu aprobă toate aberațiile venite dinspre foștii guvernanți e dovada cea mai clară a confuziei peste care domnește președintele. Articolele din acest colț de pagină asta și-au propus : să-i reamintească, politicoș dar ferm, că a ajuns la putere purtat de voința schimbării pe care românii o doresc cu disperare, și nu pentru cine știe ce închipuite calități personale. În numele acestui minim adevăr, el nu are nici un drept de a deveni azilul ambulant al celor care ne-au aruncat cu cinism în prăpastie. (4 iunie 1997)

Șarmul secret al incompetenței

Șase ani de zile ne-am plâns că țara e guvernată de cei mai proști dintre noi. Oameni cu studiile încropite, intrați devreme în jugul ideologiei bolșevice, ori protejații acestora, altfel spus, fiii și nepoții lui Stalin, au pretins că vor face din România o țară a laptelui și a mierii. Au făcut doar una a viermilor și a fierii. Când, la 3 noiembrie 1996, ei au fost măturați din fruntea bucatelor, am răsuflat ușurați: în fine, urma să intrăm în normalitate, într-un regim care, în ciuda slăbiciunilor inerente, în ciuda aplecării destul de vizibile spre demagogie, părea, totuși, alcătuit din oameni normali. Și, mai ales, inteligenți.

A venit, însă, vremea ca premierul-primar Ciorbea să-și prezinte programul de guvernare. Lung și plicticos, într-o splendidă limbă de lemn văcaroiotă. Am sperat, totuși, că dincolo de confuzia de gândire a primului-ministru există o limpezime de cristal a acțiunii. Aș! A trecut, atunci, nebăgată în seamă una dintre perlele care constituie deliciul oricărei antologii a ineptiilor. Perla pe care, astăzi, o vedem ieșind din cochilie și făcând ravagii în câteva din cele mai sensibile domenii ale vieții publice.

În stil de mare senior, dl. Ciorbea anunța prioritățile guvernării sale: sănătatea, învățământul și cultura. Totul spus cu mândria și responsabilitatea unui înțelept, care înțelege că o țară de oameni bolnavi și analfabeți nu poate fi salvată de la pieire. Satisfacție de scurtă durată: același premier, în același discurs, a comunicat, la fel de senin, că, din păcate, în viitorul previzibil, nu va face nimic pentru scoaterea din situația catastrofală a acestor domenii. Am reflectat îndelung asupra semnificației oracularelor vorbe ciorbiste. Nu am priceput, nici atunci, după cum nu pricep nici acum, de ce avea primul-ministru nevoie de această fentă, mai mult fotbalistică decât politică. La ce bun să anunțe o prioritate, dacă imediat o retrogradează în subsolul chestiunilor insignifiante?

Ce a urmat a depășit însă orice imaginație. Mă amăgeam cu gândul că respectivele domenii vor rămâne măcar la nivelul lamentabil la care le lăsase regimul Iliescu. Nici pomeneală.

Incapabil să pună în practică reforma, neputincios în fața buldozerelor cu care-l amenințau foștii colegi ai fostului său coleg Mitrea, total incoerent când e să gândească o schiță viabilă de redresare a economiei, ce și-a zis guvernantul șef : ia să lucrez eu puțin la cutia craniană a nației, că tot domnesc eu peste un popor care nu gândește ! Și-a suflecat, gospodărește, ardeleneste, mâinile, și dă-i bătaie !

Ce se întâmplă în sectoarele invocate, se vede. Într-o țară în care absența sălilor de spital era demult cronicizată, inventivul Ciorbea vine cu ideea că, de vreme ce în saloane se află prea multe paturi, acestea trebuie reduse drastic ! Gospodarului cu dublă repartiție, guvern și primărie, nu i-a trecut nici o clipă prin minte că soluția se află în cu totul altă parte : în construirea de noi spitale ! Cu ce bani ? Cu banii aruncați zilnic pe apa Sâmbetei de uriașele muzee de fiare vechi, numite combinate chimice, siderurgice etc., dar pe care nu îndrăznește să le „restructureze”, de teama protestelor muncitorești.

Parcă nu asta fusese înțelegerea, înainte de alegeri. Pe când se aflau în opoziție, actualii guvernanți vedeau mai bine care sunt prioritățile României, ce poate fi eliminat cu folos, și ce poate fi distrus ireversibil. O fabrică poate fi oricând repusă în funcțiune, modernizată și chiar reclădită. Dar sănătatea oamenilor nu se mai reface. Când medicamentele au atins prețuri astronomice, când bătrânii mor cu zile, în salvări, purtați de la un spital la altul, primul-ministru adaugă propriul cinism nesimțirii asasine moștenite de la iliescieni. Asta să fie guvernarea luminată a oamenilor deștepți ? Asta să înțelegem din Contractul cu România ? Că în două sute de zile ne vor extermina pe toți ?

Când e vorba de sănătatea unei populații care plătește de decenii bani grei pentru protecția socială și medicală, nici un premier de pe lume nu are dreptul să-și bată joc de oameni. Că e și infinită demagogie în reducerile lui Ciorbea, e clar : mergând pe același stil al furtului căciulii, diminuările efective de personal din domeniul sănătății se află, în realitate, mult sub cifrele anunțate. Cu alte cuvinte, guvernul „taie” și așa-numitele „locuri vacante”, pentru care oricum nu scoate nici un leu din buzunar ! Și atunci ? Atunci, guvernul mai raportează o victorie asupra lui însuși !

Nu mai vorbesc de groteștile măsuri ale internării pacienților doar pe timpul zilei. Înainte de a lua o astfel de măsură, marii restructuratori ar fi trebuit să se întrebe dacă nu cumva pierderile vor fi mai mari decât economiile; dar dacă mulți dintre pacienții trimiși seara acasă fac peste noapte complicații? Nu cumva benzina salvărilor e mai scumpă decât economicoasele paturi de spital – care măcar nu poluează? Sau poate scandalul cu nefericitul lăsat să moară în stradă a fost un experiment reușit, care urmează, în următoarele două sute de zile, să fie generalizat?

Dacă ne-am obișnuit demult cu sacrificarea zilei de azi, amăgiți mereu că, în ciuda prezentului de groază, avem un viitor de aur, iată că dl. Ciorbea schimbă tactica. El nu lovește doar la fluierile picioarelor prezentului, ci și în moalele capului viitorului. Se vorbește deja de mari reduceri de personal în învățământ – inclusiv în cel superior. Se lansează, pe căile cunoscute ale „băieților de încredere”, zvonuri în legătură cu sistarea avansărilor în universități, cu creșterea normei didactice, cu micșorarea cifrei de școlarizare. Nu e destul că mințile cele mai luminate ale țării sunt plătite cu salarii de mizerie, nu e deja o rușine că învățământul românesc e rămas la nivelul *Amintirilor* lui Creangă, mai trebuie să vină dl. Ciorbea (vă amintiți, fostul lider al sindicatului din învățământ!) să dea lovitura de grație!

Speram că măcar o putere constituită, în cea mai mare parte, din oameni cu oarecare scaun la cap va înțelege că un popor fără cultură nu e decât o populație. Nu știu dacă dl. Ciorbea și-a propus să ne aducă, în timpul mandatului său, la stadiul civilizațiilor primitive. Probabil că programul prioritar de sprijin al culturii se va materializa în retrimiteră pictorilor în peșteri, a poeziilor la scrierea cuneiformă și a actorilor în bâlciuri.

Cum altfel decât nerușinare să califici actele de guvernare ale celor care ne-au tras clapa la 3 noiembrie? Nerușinată e și pretenția d-lui Ciorbea de a administra, simultan, și țara, și Capitala. Nu știu pe ce invizibile talente se bazează ifosele domniei sale, de vreme ce prin locurile pe unde a trecut subzistă un suspect iz de încetineală, confuzie și incompetență. Zâmbetul moale cu care premierul populează, mai nou, ecranele televizoarelor nu ține, din păcate, loc nici de

pat de spital, nici de curs universitar și nici de vopsele pentru pictură. Lentoarea cu care taie în creierul națiunii nu trebuie să ne inducă în eroare: e, poate, singura operație care are șanse de a-i reuși. Păcat că, prinși la colț de o istorie vicleană, am votat cu ambele mâini pentru niște farsori cinici. Nu ne-a mai rămas nici măcar șansa de a da vina pe kaghebiști, pe comuniști, pe nomenklaturiști: eficiența guvernului Ciorbea de a se substitui, simultan, tuturor, e demnă de cele mai triste episoade istorice, în care, cu seninătate, un întreg popor se autocastrează. (18 iunie 1997)

Sutana marțială

Asemeni înainte-mergătorului Voican-Voiculescu, fiecare avem perplexitățile noastre. În ce mă privește, rămân absolut siderat ori de câte ori citesc despre popularitatea, credibilitatea, autoritatea etc. de care se bucură printre români, la fiecare sondaj, două instituții: Armata și Biserica. Îmi voi măsura bine cuvintele, pentru că, deși vajnice bugetofage, organismele cu pricina sunt și lesne iritabile. Spre a nu lăsa loc nici unui dubiu, spun de la bun început că le consider, în principiu, instituții încă utile în statul modern, cu condiția să știm clar care le sunt îndatoririle și drepturile. Pe de altă parte, îmi repugnă în egală măsură ideea unui stat militar, ca și aceea a unui religios-fundamentalist. Consider că ambele experimente sunt nefaste – și e suficient să aruncăm o privire pe harta actuală a lumii pentru a culege exemplele.

Nu-mi pot, însă, reprima întrebarea ce-o fi în mintea românilor atunci când își manifestă entuziasmul, zgomotos și constant, față de aceste instituții și nu față de altele. De ce nu Parlamentul, de pildă? Sau Poliția? Sau Justiția? Sau Guvernul? La ce fel de stimuli răspund românii atunci când votează fără să clipească pentru două instituții în uniformă? Întrebarea nu e plăcută, răspunsurile nu sunt ușor de dat. Dacă încercăm să aflăm impactul lor asupra vieții de fiecare zi a cetățeanului, lucrurile devin încă mai enigmatice.

În ciuda basmelor despre trecutul glorios sădite în tineri la lecțiile de istorie (simple anexe ale propagandei oficiale), tristul adevăr e că noi, românii, n-am prea excelat la capitolul

vitejie. Sau, pentru a îndulci exprimarea, vitejia noastră a funcționat cam inegal și în salturi. După momente de glorie în luptă au urmat întotdeauna lungi răstimpuri de letargie, în care cotropitorii au făcut cu noi ce-au vrut. Ca să nu mai vorbesc de misteriosul paradox că de fiecare dată când Alexandru cel Bun, Mircea ori Ștefan le administrau turcilor câte o chelfaneală zdravană, imediat începeau să le plătească și tribut !

Pe de altă parte, nu mă număr printre cei care cred că bătăliile istoriei sunt câștigate ori pierdute o dată pentru totdeauna. E prea puțin important că grecii învingeau, acum patru-cinci mii de ani, pe toată lumea, dacă astăzi mulți dintre ei fac pe hamalii prin porturile lumii. Nu mă impresionează nici splendoarea armatelor arabe din antichitate, când, în războiul Golfului, imaginile de televiziune transmiteau rușinoase scene în care urmașii lui Darius și Xerxes cerșeau, îngenuncheați, milă în fața unor soldați yanchei în vinele cărora curgeau doar câteva decenii de istorie. Trecutul trebuie cucerit și recucerit mereu.

Ceea ce contează cu adevărat e istoria ultimului secol. Istoria care ne afectează în mod direct și dureros. Din păcate, și la acest capitol stăm extrem de prost. După luptele de la Mărășești (în care, să nu uităm, am câștigat o bătălie, nu războiul !), nimic glorios legat de faptele de arme ale nației. Înfrângeri cam peste tot, alungări rușinoase și dinspre Est, și dinspre Vest. Dacă lăsăm de-o parte faptul că cele mai mari tragedii din istoria modernă a țării (cedarea Ardealului și a Basarabiei) au avut loc fără ca armata să tragă o singură dată sabia din teacă, peisajul e deprimant de tot.

Despre istoria armatei în timpul comunismului, ce să mai vorbim ? Simplă organizație ideologică în mâna dictaturii, ea a avut mai degrabă un rol represiv, de înăbușire a oricărei încercări de a scoate din obscurantismul bolșevic națiunea. S-au uitat cam repede miile de tineri pe care ofițeri și soldați ai armatei române i-au lichidat fără milă la frontiere. A trecut în uitare și rolul nefast, asasin, jucat de armată în timpul colectivizării, al deportărilor din Bărăgan și ori de câte ori a fost necesar să se bage groaza în populație.

Nu mă mai miră, în aceste condiții, că s-a șters cu buretele tragica implicare a armatei în evenimentele din decembrie 1989.

Cot la cot cu Securitatea, armata a tras cu cinism în români, apărând cauze cu totul străine de idealul național pe care, pe de altă parte, îl exultă la modul isteric. Dar poate că acesta e blestemul poporului român : să iubească pătimăș pe cel care îl chinuie cu bestialitate ! Amintiți-vă că milioane de patrioți au intrat fără să clipească într-un partid care numai interesele României nu le servea !

Nici cu Biserica Ortodoxă, devenită prin scamatorie politică biserica națională, adică de stat, lucrurile nu stau mai bine. Beneficiari ai marii ticăloșii provocate de bolșevici prin scoaterea în afara legii a Bisericii Greco-catolice, ierarhii ortodocși au jucat, o jumătate de veac, tontoroiul politic de gât cu asasinii poporului român. În Biserica Ortodoxă Română, și nu în cine știe ce catacombe satanice, erau proslăviți, zi de zi, până la greață, „conducătorii Republicii Socialiste România”. Biserica Ortodoxă, în frunte cu fostul și actualul ei primstătător, a privit cu indiferență la dărâmarea de către demonul pe care-l adorau cotidian a sutelor de biserici și lăcașe de cult. Cu ce drept, acum, preacinstitele fețe bisericești ies în haită, ca la un semnal, pentru a apăra, arogant, niște proprietăți pe care le-au dobândit prin abuz și crimă ?

E extrem de întristător că mitropoliții și episcopii noștri nu dovedesc mai multă smerenie când e vorba de cele lumești. După ce, încă din ianuarie 1990, au luat fără să ezite locul activiștilor de partid (Vă mai amintiți ? Nimic nu mișca în România iliesciană fără ca vreun sobor de preoți să nu aterizeze, asemeni unui comando, și să cădelnițeze milităros), cenzurând sau aprobând lucruri cu care, în mod normal, nu ar fi trebuit să se amestece, înalții prelați au devenit din ce în ce mai vocali (sau gureși), dând la iveală suspecte înclinații marțiale. Cu excepția notabilă și luminoasă a mitropolitului Nicolae al Banatului, oricare dintre capii Bisericii Ortodoxe actuale ar fi plaubizil în postura de comandant militar.

Această stranie inversare a simbolurilor (mistică în care e învăluit orice gest, cât de mărunț, al Armatei și militantismul ostășesc, răgușit, al Bisericii) nu poate să nu pună pe gânduri. Întotdeauna și pretutindeni, dictaturile și fundamentalismele au pornit de la aceste instituții, ori le-au avut alături. Într-o societate derutată, în care adevăratele valori sunt sistematic

anihilate, nu poate fi primejdie mai mare decât exacerbarea imaginii unor instituții care nu funcționează pe bază de democrație, ci pe ascultare oarbă. (Se uită, îndeobște, că jurământul monahal e sinonimul perfect al celui militar. Or, capii Bisericii se recrutează tocmai din rândul călugărilor !)

Agresivitatea din aceste momente a mai-marilor Bisericii își are, cred, originea și în discreta încurajare venită dinspre președintele Constantinescu. Nu vreau să spun că actualul conducător al României este un cripto-fundamentalist. Nici vorbă de așa ceva. Constat doar că semnalul pe care l-a dat atunci când a introdus în campania electorală dimensiunea mistică, prin invocarea (kitsch până la Dumnezeu) a călugărului Vasile a fost entuziast receptată de soldații noștri în sutană.

Cât privește metafizica armatei române, ea poate fi ușor cuantificată. În ciuda laudelor deșănțate pe care și le aduc unii altora generalii (iar tuturor pasagerii miniștri ai Apărării), iată că invincibilitatea ei multiseculară nu i-a putut convinge pe liderii N.A.T.O. că soarta Europei se joacă aici, la gurile Dunării. Poate pentru că generalii noștri, în sutană ori în uniformă, refuză să priceapă că vremea popoarelor migratoare, când cadelnița și spada erau interșanjabile, a apus de mult. (9 iulie 1997)

Analiza spectrală a regimului Constantinescu

Întrebarea de la care ar trebui să pornească acest articol este dacă la 3, respectiv, 17 noiembrie 1996 în România s-a instaurat un nou regim. O minte abilă ar putea să găsească atât argumente pro, cât și contra. În mod clar, la ultimele alegeri am fost martorii unei veritabile alternanțe la putere. Ceea ce s-a numit, vreme de șase ani, opoziție era un conglomerat de partide nostalgic-istorice, organizații civice, formațiuni politice cu un bun program modern, însă cu slabă priză la populație, și, în general, mult amatorism.

De cealaltă parte, puterea era alcătuită din două mari categorii umane : o grupă largă de profitori, iviți din neant,

aşa cum se întâmplă după fiecare seism istoric, şi un grup politic legat prin interese vitale de vechiul regim. Această coaliţie a clientelei de stat şi a supravieţuitorilor nomenklaturii a fost suficient de abilă pentru a-şi atrage de partea sa cele mai influente instituţii ale societăţii : armata, serviciile secrete, Biserica. Cu trecerea timpului, se poate observa tot mai limpede că preşedinţia lui Iliescu a fost dominată de diminuarea elementului ideologic, înlocuit de interesele economice de grup. Atunci când, într-un efort disperat, liderul pedeserist a încercat să introducă în discursul său populist elemente politice, a făcut-o optând pentru cea mai păguboasă dintre soluţii : naţionalismul xenofob.

De partea cealaltă, singurul element cu adevărat inteligent a fost jocul de aşteptare. Găsindu-şi un aliat redutabil în presă, mai mult pentru că urau aceeaşi castă politică, decât ca veritabilă comuniune de interese practice, politicienii din Convenţia Democrată au beneficiat de sindromul pereii malăieţe : întinşi cu gurile spre fructul puterii, l-au dobândit fără nici un efort. Nici măcar în timpul campaniei electorale această strategie a lânchezellii nu s-a schimbat prea mult. A fost necesar ca Emil Constantinescu să facă apel la prietenii apropiaţi şi la sprijinul studenţilor pentru a reuşi să ajungă la Cotroceni.

Ceea ce s-a numit „Regimul Iliescu” era, de fapt, un hibrid de ceauşism şi post-comunism. În afara câtorva inşi din imediata vecinătate a dictatorului, eliminaţi mai degrabă din prostia lor, decât prin efectele roţii istoriei, absolut toate structurile statale şi de putere au rămas intacte. Cosmetizările n-au avut alt efect decât să le facă mai puternice, mai greu de dărâmat. Treptat, spiritul de castă comunist s-a metamorfozat în cel mai oribil complot mafiot împotriva naţiunii cunoscut de istoria modernă a României. Din acest motiv, nu se poate vorbi de un „iliescianism”, în adevăratul sens al cuvântului, ci de o cleptocraţie organizată în jurul unui personaj menţinut la putere pentru că era scutul desăvârşit al excelent structurilor bande criminalo-politice.

În mod similar, viaţa politică a României, la şapte luni după alegerile din noiembrie 1996, este un hibrid de „iliescianism” şi „constantinescianism”. În ciuda solemnelor promisiuni

electorale, nici una din componentele dezastruoasei guvernări anterioare nu a fost eliminată. Se știe că dl. Constantinescu a făcut din lupta contra corupției port-drapelul campaniei sale triumfătoare. În realitate, aceasta se reduce la arestarea prostescă a lui Miron Cozma și la delicatele arătări ale obrazului unora dintre marii corupți și corupători ieșiți de sub pulpana lui Iliescu.

Nu știi prea bine cum să califici actele prin care noua putere guvernează țara : incapacitate ? Demagogie ? Amatorism ? Naivitate ? Sau câte ceva din toate acestea ? Situația dificilă în care se află echipa de la guvernare e rezultanta a două handicapuri. Cel dintâi e, desigur, minciuna cu cele cincisprezece mii de oameni pregătiți să preia pârghiile administrative din mâna iliescienilor. Am așteptat luni de zile ca „oamenii noi” să intre în prim-planul scenei politice, dar nici urmă de așa ceva.

Cealaltă mare problemă a actualei guvernări e alianța împotriva naturii între două grupări absolut antagonice. E suficient să-i privești, în paralel, pe cei doi președinți ai Parlamentului pentru a-ți da seama de incompatibilitatea fundamentală între ei. Biografii deosebite, ba chiar opuse, au dus la crearea unor săbii care nu pot sta în aceeași teacă. Oricât și-ar moderniza discursul, dl. Ion Diaconescu rămâne același neînsemnat adorator al lui Corneliu Coposu, același om fără viziune și idei, la care până și cumsecădenia (pe care i-o bănuiam pe când ducea treaba fostului secretar al lui Maniu) ține de domeniul amintirii.

Despre Petre Roman nu are rost să mai vorbim aici. Parvenitismul, setea enormă de putere, sacrificarea oricărui principiu de dragul ciolanului au făcut din el una din stelele show-ului politic-demagogic al lui Ion Iliescu. Mult mai tânăr decât titanul din Oltenița, Petre Roman a jucat mereu la două capete, nedorind să-și lege numele doar de calamitățile proiectate de amicul gorbaciovist : pasămite, el visa la propriile calamități ! Ghinionul istoric a făcut ca înlăturarea lui Ion Iliescu să nu se poată produce decât cu sprijinul fostului favorit. Neezitănd să-i dea vechiului său patron binemeritul brânci, Petre Roman și-a asigurat un loc în scenariul noii puteri. Mai precis, el e pietroiul atârnat de gâtul președintelui Constantinescu.

În ce-l privește pe dl. Constantinescu însuși, nu cred că se poate vorbi cu limpezime de o personalitate publică. În ciuda relativei popularități pe care o are (dar ce șef de stat n-a fost popular în România atâta vreme cât s-a aflat în... funcție ? !), despre fostul rector al Universității din București nu ai a spune multe lucruri cu adevărat relevante. Alternanță de afirmații spectaculoase și de dispariții inexplicabile de pe scena publică, dl. Constantinescu pare un actor distribuit în dublu rol: însă el pierde mai mult timp cu îmbrăcarea costumelor corespunzătoare replicilor decât cu prezența efectivă la rampă. O dată cu scurgerea vremii, e clar că dl. Constantinescu e prea mic pentru un război atât de mare. Calitatea sa majoră din timpul campaniei, și anume, capacitatea de a-și alcătui o echipă, a devenit, inexplicabil, după mutarea la Cotroceni, unul din marile handicapuri.

Ca pe vremea lui Gheorghiu-Dej, ca pe vremea lui Ceaușescu și a lui Iliescu, și azi dinspre reședința numărului unu a țării bântuie un ucigaș aer levantin. Cumetriile și prietenii au luat, cu o viteză aiuritoare, locul mizei pe valoare. Așa cum pe timpul lui Iliescu o scurtă vizită la Cotroceni te familiariza cu un anumit gen de absolvenți de la „Ștefan Gheorghiu”, în aceste zile culoarele palatului sunt străbătute de neexperimentații militanți pro-constantinești ai ultimilor trei-patru ani. Incapabil să-și atragă de partea sa intelectualii de valoare ai țării, președintele se mulțumește cu surogate amatoristice, cu niște perfecți sicofanți mai atenți la unde își pune șeful haina decât la ceea ce spune.

Sprrijinit în timpul campaniei electorale de uriașa majoritate a elitei intelectuale a țării, tot mai mulți – inclusiv gazetarii de marcă – îi întorc astăzi lui Emil Constantinescu spatele. Nu mă îndoiesc că în destule cazuri e vorba de așteptări înșelate, de frustrări lesne psihanalizabile etc. Însă cel mai adesea e vorba de o funciară neîncredere într-un personaj care a intrat în viața publică pe ușa din dos, jucând comedia totalei supunerii în fața gerontocrației cederiste. Un personaj ce nu poate depăși complexele umilei sale origini politice și, mai trist, nu poate nici macăr face ca acest lucru să nu se vadă.

Pornită la drum cu povara nefastei alianțe cu P.D.-ul romanist, echipa Constantinescu a încercat din răspuțeri să

se distanțeze de stângismul de paradă al foștilor oameni ai lui Iliescu. S-a speculat enorm în legătură cu inoportunitatea repunerii pe tapet a unor legi care nu intrau nicidecum în prioritățile guvernării. Adevărate cutii ale Pandorei, ele promiteau, în schimb, să irite ambele tabere, creând, din nimic, ireductibile situații conflictuale. Ca și cum legea fondului funciar și restituirea *in integrum* a caselor n-ar fi fost suficiente, au fost scoase de la naftalină dosarele ilegalităților comise de cvasi-unanimitatea liderilor pediști.

Astfel de episoade (l-am ales doar pe cel mai recent) confirmă încercarea echipei prezidențiale de a-și întări rândurile. După ce inițial cedase tuturor pretențiilor (aberrante, destule dintre ele) ale aliaților, cederistii și-au dat seama că nu sunt, de fapt, decât oiștea căruței cu care versații foști și actuali miniștri dau în toate gardurile. Din păcate, acest război de hărțuială survine cam târziu. Răul deja făcut societății românești e destul de greu de reparat. Nu cred că scoțându-l la atac pe Valerian Stan țărăniștii urmăresc, neapărat, evacuarea cuiva din casele obținute abuziv de către Petre Roman *and company*. Demonstrația lor de forță e o tentativă de a demonstra cine sunt adevărații conducători ai țării.

În această complicată ecuație a alianțelor contra firii și a trădărilor gratuite, aproape că nu poți înțelege rolul jucat de premierul Ciorbea. Evident depășit de evenimente, plin de ticuri și incapabil de gesturi ferme, el a impus o guvernare de tip moale. Un lasă-mă-să-te-las ale cărui efecte se văd deja cu ochiul liber. Fără îndoială, se poate guverna și în stilul soft, însă nu după șapte ani de dezastru național provocat de regimul Iliescu. Într-un anumit sens, Victor Ciorbea e un prim-ministru ajuns la putere prea devreme, după cum Emil Constantinescu pare a fi ajuns prea târziu. Fiecare dintre ei joacă pe cărți perdante, pentru că dincolo de afirmațiile spectaculoase nu discerni o reală voință de schimbare.

Ajuns aici, am atins, poate, punctul de maximă nevralgie al noii guvernări. Câștigând alegerile pe mâna adversarului, Convenția Democrată a promis schimbarea radicală a țării. Faimosul „Contract cu România” e un document din seria celor care, în mod normal, ar trebui să provoace ilaritate, dar care e luat foarte în serios de multă lume. Ca program de

guvernare, el e evident o aberație, însă speranța cu care a fost receptat de electorat dovedește cât de puternică era dorința de schimbare. Ca într-o hipnoză colectivă, populația a ajuns să creadă că în două sute de zile ucenicii vrăjitori ai lui Emil Constantinescu vor ridica palate acolo unde tâlharii lui Iliescu au lăsat doar gropi.

Percepută ca o diversiune, investigația lui Valerian Stan este, de fapt, ultima șansă de a începe în România o reală curățenie socială. Când lupii cei mai înfometați sunt în continuare paznici la stână, când ideea de lege și dreptate e călcată în picioare cu același cinism ca pe vremea pedeseriștilor, e clar că România anului 1997 nu diferă cu nimic de România anilor 1990-1996. Și, prin urmare, alegerile din 1996, deși desfășurate sub semnul schimbării, au pus doar bazele unei anemice machieri. Indecizia, jumătățile de măsură, revenirile penibile nu sunt de natură să confere credibilitate guvernanților. Când vinovați pentru prostiile șefilor devin Gilda Lazăr și Valerian Stan, când floarea cea vestită a profitorilor e scoasă basma curată, înseamnă că orice speranță de a redresa corabia e inutilă.

Pentru cine nu cunoaște sistemul de șantaje, obligații și cutume al vieții politice românești, paralizia de care e cuprinsă puterea e total inexplicabilă. Nimeni nu se aștepta ca noua conducere să rezolve toate problemele societății românești. Dar măcar câțiva pași timizi în direcția schimbărilor ar fi trebuit făcuți oricum. Hibridul pe care-l vedem cu ochi liber – nici social-democrație, nici liberalism, nici măcar creștin-democrație – e la fel de inefficient ca și mafiotismul cu iz populist al lui Iliescu. Nu știu dacă setea de putere motivează riscurile pe care și le asumă guvernării. Ora scadentei se apropie vertiginos, în ciuda sentimentului de eternizare în scaunele de mătase ale guvernării pe care le au multe dintre vedetele televiziunilor de astăzi.

Ceea ce a compromis regimul Constantinescu e speranța de schimbare. Totalmente afazici când e să explice populației ceea ce au de gând să facă, ei sunt încă mai paralizați când e vorba de făcutul propriu-zis. Dulcea amorteală de care e cuprinsă administrația e o clară invitație la tot felul de „greve spontane” – pe cât de zgomotoase, pe atât de anemice și ele.

Cedările rușinoase în fața minerilor (n-o să mă convingă nimeni că banii care se duc spre Valea Jiului nu provin din rezerva de stat!) au coborât guvernul Ciorbea sub nivelul înaltașului său Văcăroiu. Aceeași bălmăjeală în discuții, aceeași ceață peste minte, aceeași lașitate de a înfrunta realitatea.

Enigmei Ciorbea (ajuns prim-ministru reformist după ce fusese lider conservator de sindicat!) i se adaugă enigma președintelui însuși. În șase luni de chirie la Cotroceni, nu se înțelege prea clar care sunt opțiunile sale politice și morale. Unde e creștinismul și unde e democrația unui președinte care acceptă să vină la putere ridicându-se pe umerii câtorva dintre cei mai corupți politicieni ai țării (e vorba de aliații din P.D.), știind că va trebui, în schimbul ajutorului, să plătească din greu? Nu mai iau în considerare nedovedibilele alianțe cu fostul șef al serviciilor secrete.

Ceea ce uimește e nepăsarea cu care președintele își calcă în picioare promisiunile făcute de bună voie și nesilit de nimeni. Nu cred să-l fi obligat cineva să intre în Solidaritatea Universitară și apoi în Alianța Civică. Nu cred că i-a căzut în genunchi Corneliu Coposu pentru a-l ruga să candideze la președinția țării. Toate acestea le-a făcut, sper, din convingerea că poate fi mai bun decât indivizii aflați atunci la putere. Iată că nu e. Nu pentru că ar fi atât de corupt ca și aceia, ci pentru că e incapabil să sesizeze direcțiile în care ar trebui să meargă țara.

Cercul în jurul intrării sau neintrării României în N.A.T.O. constituie, privit retrospectiv, cea mai mare diversivsiune a regimului Constantinescu. Agitația ieftină legată de aderarea la pactul militar cu pricina a fost cel mai bun alibi pentru a nu rezolva nici una din dezastruoasele probleme ale existenței de zi cu zi a românului. Deși reducerea fiscalității s-a aflat în setul de măsuri urgente ale noii guvernări, românul plătește în continuare cele mai mari impozite din Europa. Iar președintele privește impasibil la sărăcirea și distrugerea oricărei speranțe de mai bine a cetățeanului. Deși guvernul și-a stabilit între priorități susținerea sănătății, a învățământului și a culturii, tocmai acestea au fost domeniile cel mai aspru sancționate la împărțirea bugetului. Iar președintele – profesor el însuși! – nu vede și nu aude nimic.

Lucrurile nu pot continua la nesfârșit astfel. Când ajungi să-ți ascunzi slăbiciunea proprie îndărătul musculaturii vâjnoase a unor inși de cea mai joasă teapă, înseamnă că a sosit vremea retragerii. Fără torțe.

O imensă greșeală a învingătorilor de la 3 noiembrie a fost cedarea lipsită de orice logică în fața pretențiilor aberante ale aliaților din P.D. Iar eroarea supremă a fost de a-i încredința lui Adrian Severin conducerea Externelor. Dacă noi, românii, nu avem memorie, nu înseamnă că străinătatea e la fel de amnezică. Iar dacă diplomații mai închid câte un ochi, serviciile lor secrete au grijă să-i ajute să-i redeschidă. Oricum am întoarce lucrurile, Adrian Severin provine din același spațiu al nomenclaturii cu Ion Iliescu. Nu mă refer, firește, la zilele în care îi oferea, în postura de student drăgălaș, pâine și sare lui Ceaușescu. Ci la activitatea propriu-zisă ca ministru al unui regim perceput în străinătate ca profund antidemocratic și criminal.

Or, a avea slăbiciunea de caracter de a-i oferi unui ins cu un atât de greu trecut politic conducerea politicii externe e mai mult decât o gafă. A fost cel mai clar semnal că în România nu s-a schimbat nimic esențial. Cu atât mai mult, cu cât, la celălalt pol sensibil, șeful serviciilor secrete ale lui Iliescu, Virgil Măgureanu își vedea nestingherit de treabă. A cere, în aceste condiții, lumii să te ia în serios, a pretinde să intri în N.A.T.O. o dată cu țări în care marea curățenie s-a făcut de mult e, în cel mai bun caz, un semn de prostie.

Emil Constantinescu a sesizat unghiul mort în care intrase și a încercat, punându-și la bătaie prestigiul, să facă o politică externă pe cont propriu. Ori a început-o prea târziu, ori abilitatea sa e limitată, însă rezultatele sunt sub orice așteptare. Sferturile de măsură, bălmăjeala amatoristică și contradicțiile dintre vorbă și faptă n-au putut înșela vigilența bătrânilor vulpoi din Occident. Alianța fragilă a partidelor de la guvernare, întârzierea demarării serioase a reformei, păstrarea în funcții-cheie a unor indivizi modelați după chipul și asemănarea lui Ion Iliescu (de pildă, eternul guvernator al Băncii Naționale, Mugur Isărescu), ambiguitățile sesizate încă din timpul campaniei electorale (în chestiuni precum monarhia ori casele naționalizate) au atârnat greu în balanța onorabilității externe a țării.

N-aș pretinde, așa cum s-a mai făcut, că dl. președinte Constantinescu ar fi legat de mâini și de picioare în operația de schimbare a societății. Moștenind de la regimul semi-autoritar al lui Iliescu toate pârghiile puterii, președintele nu poate invoca scuza cu „atribuțiile constituționale” și „cadrul legal”, atâta vreme cât tot ce mișcă în domeniul public trece prin mâna sa. Din păcate, dl. Constantinescu e doar un Iliescu mai spălățel, după cum Iliescu fusese o variantă îmbunătățită a lui Ceaușescu. Doar că surâsul circular al „Cucuvelei” a fost înlocuit de un fel de miticism mai dinamic, în care vorbăria multă ține locul eficienței, iar promisiunile bombastice se substituie acțiunii propriu-zise.

Slaba voință de schimbare din vârful piramidei se transmite și se amplifică spre bază. E suficient să dai o raită prin ministere, pentru a descoperi aceeași birocratie îmbătrânită în rele, aceeași ineficiență cronică și aceleași moravuri levantine. Nimic nu se rezolvă fără ca petiționarul din provincie să nu se prezinte cu tradiționalul peșcheș. O atmosferă de sfârșit de lume bântuie prin orice cabinet ministerial ai vizita: oameni derutați, incapabili să se desprindă de reflexele comuniste, o grijă levantină de a nu deranja cine știe ce interese superioare și, în general, o imensă spaimă de schimbare.

Probabil că semnalele date dinspre Cotroceni au contribuit și la obrăznicirea tot mai vizibilă a serviciilor secrete și represive. Agenți ai poliției politice se ocupă de recrutarea informatorilor cu același zel cu care îl făceau pe vremea lui Dej și Ceaușescu. Mediile studentești au devenit, iarăși, ținta favorită a sereiștilor, ceea ce dovedește că oamenii de la putere se tem din nou de inteligență și de gândirea independentă. Ofițeri educați în cultul xenofobiei, obsedați de conspirații și atentate scormonesc pretutindeni în speranța descoperirii acțiunilor „antipatriotice și antinaționale”.

(Mai mulți funcționari de la o binecunoscută asociație internațională, specializată în acte de filantropism cultural și social, mi-au spus că în ultima vreme sunt, pur și simplu, asaltați de ofițeri de la agenția de control al importului și exportului de produse strategice. Această pompoasă instituție se ocupă, de fapt, cu supravegherea deținătorilor de com-putere ! Ceea ce trăim acum e doar o variantă postmodernistă și suprarrealistă a controlului de către Ceaușescu al mașinilor

de scris. Dacă cineva își imaginează că având acasă un computer poți să proiectezi un tanc sau să lansezi o bombă atomică, înseamnă că lucrurile stau prost de tot cu europenii noștri de paradă !)

În fine, marea eroare a regimului Constantinescu e că nu explică populației ce are de gând să facă, ce avem de plătit pentru drumul spre Europa și care ar fi avantajele noastre. N-am auzit încă pe nici unul dintre mai-marii zilei să spună populației cum va rezolva Cotroceniul dilema păstrării perfecte independențe naționale (marotă a tuturor regimurilor românești post-belice) și integrarea în structurile euro-atlantice. Cum rimează polițismul agresiv al vameșilor noștri – chiar în aceste zile, sub domnia lui Emil Constantinescu, în vara lui 1997 – cu dispariția virtuală a granițelor unei Româanii europenizate ? Cum se explică implicarea tot mai agresivă a bisericii majoritare în treburile publice, într-o Europă spre care tânjim, dar în care au triumfat de mult alte legi decât cele ale metafizicii de două parale a călugărului Vasile ?

Nu cred că ne mai aflăm într-un timp istoric în care conspirația iluminată a unui grup de politicieni atotștiutori și bine intenționați poate trage după sine masele. Lumea de azi e o imensă tablă de șah, în care mișcările trebuie gândite în cele mai mici detalii. Tare mi-e teamă că mulți dintre români n-ar fi prea încântați să afle că integrarea europeană înseamnă, între altele, și renunțarea la o bună parte din românismul nostru verde și agresiv. Nu sunt prea convins că majoritatea celor care se dau astăzi de ceasul morții să intre în N.A.T.O. vor fi la fel de încântați când vor afla, în amănunt, ce înseamnă această intrare.

Însă poate cea mai gravă consecință a penibilei prestații, vreme de șapte luni, a Convenției Democrate este îngrijorătoarea ascensiune a unor partide extremiste. Ca într-un coșmar, cei mai decăzuți și lipsiți de caracter politicieni români sunt și cei cu ascensiunea cea mai spectaculoasă. Când un Vadim Tudor întrunește preferințele a zece la sută din populație, când mișcarea legionară e din ce în ce mai activă, când corupții cei mai nerușinați dau lecții de morală, înseamnă că multe lucruri sunt în neregulă cu lumea în care trăim.

Or, dacă n-a înțeles aceste chestiuni de bază, la ce să ne iluzionăm în privința celor mai subtile ? De pildă, că

populația se așteaptă la cu totul alt mod de a gândi și a face lucrurile decât s-a petrecut până acum. Nu de continuitate are acum nevoie România, ci de o fermă rupere de trecutul abject în care am trăit. Numai că lumea nouă nu poate fi construită prin politicianisme ieftine și prin invocări strategice ale călugărului Vasile. E nevoie ca oamenii președintelui și președintele însuși să își asume riscuri. Lupta e pe viață și pe moarte. Ei trebuie să ia în calcul și eventualitatea că vor pierde puterea înainte de viitoarele alegeri. După gafele în serie, nu au de ales decât între o plecare rușinoasă și o ieșire din scenă cu fruntea sus. Din păcate, tot ce vedem de șapte luni încoace arată că singura variantă luată în considerare de putere e cea dintâi. (16-30 iulie 1997)

Spânzurătoarea & privatizarea

Nu știu dacă închiderea de către guvernul Ciorbea a primelor șaptesprezece întreprinderi falimentare poate fi etichetată drept începutul reformei, dar începutul haosului e, cu siguranță. Nu mă plasez, nici pe departe, în categoria jurnaliștilor (cap de serie: Ion Cristoiu) care strâmbă din nas la orice prestație de Doamne-ajută a guvernului. Nici nu voi face greșeala de a pune căruța înaintea cailor, speculând prostia guvernanților de a nu comunica limpede ce au de gând să facă. Pentru orice om cu mintea întreagă, e clar că întreprinderile acestea (și multe altele) trebuiau închise. Și încă de mult.

În fapt, întreaga economie românească, și mai ales Marea Industrie, e atât de catastrofală, încât nu e nici o pagubă să închizi una sau alta dintre fabrici – oricum vor fi închise, în următorii ani, majoritatea. Secvența e demnă de savuroasele povestiri ale lui Agopian, din *Manualul întâmplărilor*. Unul din oamenii de încredere ai Domnitorului, pus să spioneze situația din țară, îi dă acestuia un sfat cât se poate de potrivit cu situația reformei din România actuală: „Dacă spânzuri pe orișicine, la întâmplare, poți fi sigur că ai spânzurat un dușman”. Povestirea se numește „Arta războiului”, dar ar fi putut la fel de bine să se numească „Arta privatizării”.

Problema majoră care însoțește salutara decizie guvernamentală de a trece la fapte e ce se întâmplă cu oamenii? Or,

la acest capitol, orice undă de umor, ba chiar de cinism, îți dispare. Pentru că nu e vina acelor oameni că nu au alternative. Nu e vina lor că s-au născut într-o țară în care totul a fost, diabolic, gândit cu susul în jos. Nu e vina lor că, de la bun început, au fost legați de o fabrică așa cum în Evul Mediu erau legați de moșie. Îmi amintesc de mândria prostească a unor șefi ai ex.-F.S.N.-ului (ramura „reformistă”) care povesteau fuduli cum au reușit ei să anihileze modul de organizare bolșevică a economiei. Iată că n-au reușit absolut nimic, pentru că preocuparea lor majoră a fost să pună mâna pe cât mai multe dintre bogățiile țării.

Guvernul Ciorbea va fi confruntat, în următoarele luni, cu imense probleme, cu agitații sindicale și politice, cu violențe de toate soiurile. N-ar fi rău, însă, ca actualii guvernanți să mai ridice nasul din hârtii și să arunce privirea în jur. Ar constata atunci că dezastrul pe care-l administrează nu e creația lor, ci moștenirea pe care Ceaușescu și Iliescu le-au lăsat-o spre veșnică înveselire. Pe Ceaușescu e greu să-l mai tragă la răspundere, însă, în locul lor, nu m-aș sfii prea mult să-i chem la raport pe toți cei care, după 1990, au avut mâinile pe frâiele puterii.

Abilă, echipa iliesciană a prevăzut momentul dezastrului și nu a ezitat să urle, preventiv, ca din gură de șarpe, că noua guvernare îi hăituie, deși d-lor Constantinescu, Ciorbea *et alii* nici nu le trecea prin cap așa ceva. Cred că a sosit momentul să le cam treacă. Altfel, vor da un prost exemplu celor ce vor urma după ei, vor instituționaliza iresponsabilitatea guvernamentală și ne vor binecuvânta cu un regim de factură sud-americană ce nu s-a pomenit.

Fără a fi machiavelic, aș lua în considerare o astfel de ipoteză și pentru a domoli previzibila (și motivată) reacție populară. Politețea de care au dat dovadă până acum guvernării nu a făcut nici un fel de impresie lupilor nărașiți la stână din jurul lui Iliescu. Vocile mici, politețea de salon nu au ce căuta într-o confruntare pe viață și pe moarte, cum e aceea ce a început deja în România. Criminalii trebuie arătați lumii, măștile de eroi care ascund chipuri hidoase de bandiți la drumul mare trebuie smulse fără menajamente. Altfel, toată risipa de retorică creștin-democrată nu va fi altceva decât o compresă pe un picior de lemn.

Nu întâmplător, n-am înregistrat, în prima clipă, nici o reacție semnificativă din partea P.D.S.R.-ului. În afara unei ieșiri, mai degrabă iresponsabilă decât plină de substanță, a unuia din marii arhitecți ai dezastrului, Nicolae Văcăroiu, „conducerea superioară”, în frunte cu Iliescu, a tăcut mâlc. Știu ei ce știu. I-au împins în prim-plan pe tenorii de serviciu, Vadim și Păunescu, în ideea că orice ar spune aceia seamănă oricum a provocare de prost-gust. Cunoscând mai bine decât oricine ce au învățat în șapte ani de conducere discreționară a țării, ei preferă să stea cu capul între urechi, doar-doar va uita lumea de inestimabila lor contribuție la falimentul cvasi-general în care ne aflăm.

După câte se pare, guvernarea Ciorbea nu e capabilă de astfel de gesturi care, între altele, necesită și un coeficient de bărbăție. Adică niște riscuri. Ca de pildă, riscul de a scoate la lumină lucruri neplăcute chiar actualei puteri. Cum ar fi o rețea de complicități și trădări care a făcut posibilă ajungerea lor în înaltele jilțuri. Sau pactele, mai mult sau mai puțin străvezii, între capetele politice de ieri și cele de azi. Dar dacă un asemenea proces al comunismului nu se face – de fapt, aici se află cheia adevărată a problemei –, totul se reduce la tradiționalele noastre machiaje moral-politice.

Un astfel de proces trebuie făcut nu din răzbunare, ci din instinct al dreptății. E inadmisibil ca o întreagă clasă politică să se comporte atât de iresponsabil precum au făcut-o oamenii lui Iliescu, instituind, ca în junglă, un arbitrar absolut. E o nerușinare de proporții planetare ca zeci de mii de oameni să fie trimiși, pur și simplu, în stradă, iar profitorii regimului Iliescu să-și vadă netulburați de afacerile lor murdare. Dacă domnii Constantinescu și Ciorbea nu vor pune, în fine, picioarul în prag, nu vor fi altceva decât complicități marilor trădători ai interesului național!

În clipa de față, puterea instalată la 3 noiembrie are în mână toate pârghiile: o poliție pregătită pentru orice situație, o presă încă destul de binevoitoare, o televiziune care vibrează expresiv la orice semnal venit dinspre centrele decizionale. E nevoie doar de voință politică. Vremea iluziilor a trecut demult. Din partea noastră, în orice caz. Ar fi normal ca dușul de gheață al neintrării în N.A.T.O. și în Uniunea Europeană

să contribuie la fixarea altor priorități. Mai realiste. Mai apropiate de durerea cetățeanului. Dacă până acum grandomanele campanii pro-N.A.T.O. i-au gădilat acestuia orgoliul, ar fi momentul să i se gâdile și existența de zi cu zi.

Nici una dintre aceste pretenții nu ies din programul electoral în urma căruia Convenția Democrată a ajuns la putere (scriu deliberat doar despre una din componentele arcului guvernamental, pentru că P.D.-ul are toate motivele din lume să facă pe mortul în păpușoi). Din păcate, zi după zi, marile și frumoasele promisiuni se dovedesc a fi apă de ploaie. Unii dintre stâlpii regimului Iliescu sunt arestați doar pentru a fi eliberați după câteva zile, ca pentru a întări suspiciunea că Justiția e, în continuare, bătaia de joc a unei clici de afaceriști cinici. Ca să nu mai vorbim de cazurile în care însuși ministrul Justiției, demagogul domn Stoica, ajunge pe prima pagină a ziarelor, acuzat de blocarea dosarelor unui personaj de reputația murdară a lui Corneliu Vadim Tudor.

Din toate aceste motive, închiderea celor șaptesprezece întreprinderi are o semnificație infinit mai mare decât aceea a începerii reformei. Pentru prima oară în epoca post-ceaușistă avem semnalul palpabil că începem să depășim faza furtului propriei căciuli. Chiar dacă în prim-plan au fost împinși, deocamdată, oamenii de mâna a doua, precum Vlad Roșca sau Remus Opriș, slab pregătiți pentru marile bătălii ce se dau, incoerenți și ezitanți, ceea ce riscă să facă mai mult rău decât bine guvernului, tot e mai mult decât minciuna de tip Năstase ori Văcăroiu, care se lăbărtase primejdios, până sub birourile actualilor guvernanți. (20 august 1997)

Arhanghelii de la serviciul circulație

Devreme în 1990, prin ianuarie-februarie, scriam nu numai dezamăgit, dar și destul de scârbit, despre ciocoizarea puterii iliesciene. Câteva luni mai târziu, meteahna devenise vizibilă chiar și în metamorfozele fizice ale paricizilor ceaușeșteni: priviri tulburi, cefe inflexibile, îngreunate de osânză, gușe prelingându-se fleșcăite spre piepturile puhave, mers legănat,

de rățoi trecuți printr-o cură forțată de îngrășare. Nu grijile Statului îi aduseseră în starea aceasta deplorabilă – eventual statul la mesele de restaurant sau nopțile pierdute prin exclusivitatea cluburi particulare. Lucru, orișicâtuși, supărător la niște tovarăși proveniți din așa-zisa „mișcare revoluționară”. Ceaușescu îi ținuse, autoritar, la respect, însă ei s-au adaptat cu o viteză incredibilă la un stil de viață pe care ni-l vestejeau cu mânie proletară în scabroasele lor discursuri de trupeți ai partidului.

În ciuda semnalelor presei, în ciuda avertismentelor aproape isteroide ale jurnaliștilor din opoziție sau independenți, protejații lui Iliescu își vedeau înaintea de chiolhanuri, de mașinile cu sirene, de furturile nerușinate de vile și apartamente. Înfrângerea lor la 3 noiembrie 1996 e semnul că nesimțirea lor devenise intolerabilă chiar și celor mai „apolitici” dintre naivii de care-și băteau joc cu atâta cinism. Opoziția n-a ezitat să exploateze ciocoizarea în masă a neo-comuniștilor, demascând prăpastia dintre vorbă și faptă, impostura și nerușinarea unei mafii politico-securiste care parcă-și jurase distrugerea totală și definitivă a țării.

Atât de mare ajunsese nesimțirea potențaților iliescieni, încât ea căpătase patetice accente de sinucigaș. Adrian Năstase, de pildă, nu găsea plăcere mai mare decât să-și mute trupul mătăhalos dintr-un loc în altul al Bucureștilor însoțit de stridentele sunete ale sirenelor de la mașinile ultraluxoase. Iliescu, gelos pe fostul său protector, Ceaușescu, părea să fi intrat într-o competiție post-mortem cu Pingelică, oprind circulația în Capitală ori de câte ori își transporta ilustra personalitate de la Cotroceni la domiciliu și invers.

Sigur că prin comparație cu dezastrul economic lăsat în urmă de complicitățile bolșevici ai Moscovei, aceste abuzuri erau jocuri de copii. Din păcate pentru ei, erau și cele mai vizibile. E nevoie de înțelegerea mecanismelor economice, de informație specializată și chiar de un anumit coeficient de inteligență pentru a sesiza marile escrocherii ale foștilor potențați. Însă atâta subtilitate posedă oricine încât să-și pună întrebarea: la ce mai aveau nevoie domnii-tovarăși de mașini atât de silențioase, dacă lăsau să urle, zi și noapte, fudulele sirene gata să-ți spargă timpanele? Ca o ironie a sorții, regimul Iliescu a căzut pe drept, însă nu din motivele pentru care ar

fi trebuit să cadă. E trist, pentru că în felul acesta el e oarecum exonerat să mai dea socoteală pentru dezastrul lăsat în urmă. E ca și cum un tâlhar ar fi pedepsit nu pentru că ți-a intrat în miez de noapte în casă furându-ți agoniseala, ci pentru că a lăsat urme de noroi pe covor.

Oricât de puțină încredere aș fi avut, încă înainte de alegeri, în noua putere (nu doar în ultimele săptămâni, când, ca după ploaie, au apărut cohorte de polemiști care combat la ziar cu o frenezie demnă de o cauză mai bună, după ce se guduraseră inutil pe la porțile Cotroceniului ori ale Palatului Victoria), nu mi-aș fi imaginat că ea pășește cu atâta aplomb în amprente de noroi ale ciubotelor nesimțirii lăsate de Iliescu *and comp.* Am și acum în fața ochilor secvențele de televiziune în care dl. Diaconescu tună și fulgeră, precum un arhanghel de la serviciul Circulație, împotriva sirenelor de la mașinile lui Adrian Năstase. Pentru ca azi să aflăm din ziare ca placidul președinte al Camerei Deputaților se lăfăie în nu mai puțin de cinci automobile de lux, între care și un mult-abhorat Mercedes! Diferența șocantă de la vorbă la faptă duce cu gândul nu atât la nesimțire (asta n-ar mai surprinde pe nimeni), ci la scindarea personalității, adică la schizofrenie.

În problemele economice, alde Ciorbea au cam aceeași pricepere pe care o dovedise, când partinic, când etilic, și Văcăroiu. Ne-am fi așteptat ca măcar la capitolul modestie și bun-simț să stăm ceva mai bine. În realitate, am căzut din lac în puț. Deși măștile s-au schimbat, coeficientul lăcomiei a rămas intact. De nu cumva a și sporit.

Campion național la acest capitol tinde să devină (după cum se și cade, nu?) însuși președintele Constantinescu. Legănându-se în iluzia de mucava a unui 70 și ceva la sută popularitate, dl. președinte uită că înaintemergătorul său se bucura, în primii ani ai domniei, de un procentaj mult superior, bătând, în părți importante din țară, spre sută la sută. Ceea ce nu l-a pus la adăpost de a fi considerat, astăzi, alături de Ceaușescu și Dej, unul dintre cele mai nefaste personaje din istoria modernă a României. Văzându-se atât de popular (mă întreb sincer : de ce ? Pentru că ne-a băgat în N.A.T.O. și în Uniunea Europeană ? Pentru că a mărit salariile, iar nivelul de trai sfidează orice grafic mondial ? Pentru

lauda adusă femeii petroșenene?), dl. Constantinescu a început să ia drept realitate gudurările profesioniste ale celor care-l înconjoară.

Promițând cu două mâini, dl. Constantinescu a luat înapoi cu șase, cu tehnica și îndemânarea (să mă ierte călugărul Vasile că nu găsesc un exemplu din tradiția noastră strămoșească!) a unui Shiva creștin-democrat. Atât era de scârbit, în prima zi după alegeri, de perspectiva de a se muta la Cotroceni, încât îmi era chiar teamă c-o să dea ordin ca palatul să fie dărâmat! Nici nu s-au uscat bine ștampilele pe buletinele de vot care vedeau în el garantul des-ciocoizării țării, că preaiubitul președinte și-a amintit că nu poate renunța la oaza de verdeată a foștilor Regi ai României din cauza complicatelor aparaturi, a serviciilor de comunicare și a imenselor costuri presupuse de mutarea acestora.

Pricepuți nevoie-mare în telefonie și televiziune, vigilenții reprezentanți ai opiniei publice au dat aprobator din cap, topiți de admirație față de cumpătarea celui care a promis solemn că de suferit vor suferi conducătorii, nu oamenii de rând. În afara stafiei lui Ceaușescu și a duhului iliescian, nu știu ce alte motive de suferință va fi având președintele, înconjurat de plutoane de sepepiști și de veșnic zâmbitori yesmeni. Cât privește „problemele de comunicare”, nu știu în ce vor fi constând ele în aceste vremuri în care până și gospodinele au în plasă, printre morcovi și pătrunjel, deja banalizatele – dar eficientele – celulare.

Acceptând să rămână la Cotroceni, dl. Constantinescu a căzut în plasa perfidă a serviciilor de pază. Aceleași care l-au transformat, în câteva săptămâni, pe Iliescu cel gata să urce, precum Ana Ipătescu, pe tanc spre a înfrunta mulțimea, într-o marionetă terorizată care vedea în cel mai banal activist civic un ucigaș plătit. Pierzând contactul cu lumea, trăind în atmosfera levantină a intrigilor și a zvonurilor inevitabile în spațiile închise, ermetic izolat de realitate, chiar cineva mai rezistent la presiune decât actualul președinte devine o conștiință de plastilină în mâna unor specialiști ai manipulării. Nu mă miră că, tot mai spăimos, dl. Constantinescu a ajuns în postura caraghioasă de a face baie în mare înconjurat de scafandri. Pe când își va trimite în fabrici și uzine sosiile? Pentru numele lui Dumnezeu, România n-a ajuns încă deșertul

Gaza, iar cei care-l combat pe președinte nu sunt întrupări valahe ale teroriștilor din Orientul Apropiat !

Dac-aș face un joc de cuvinte ieftin, aș spune că drumul străbătut de societatea românească post-ceaușistă este minat, pe de o parte, de contradicții, pe de alta, de tautologii. E evoluția de la ciocoiul neaoș-internaționalist la ciocoiul autoreferențial : ciocoiul cu cioc. (3 septembrie 1997)

Un monoclu pentru Argus

Nu știu care dintre cele două isprăvi recente ale lui Victor Ciorbea e mai jalnică : scoaterea din serviciu a lui Valerian Stan sau minciuna că eliminarea intempestivă a principalului cruciat anti-corupție nu are nimic de-a face cu amenințările P.D. Demiterea, printr-o lovitură năpraznică, a fostului ofițer C.A.D.A. ridică, dintr-o dată, vălul de pe ochii celor care-și mai făceau iluzii în legătură cu onorabilitatea maimarilor Convenției Democrate. Aberația supremă invocată în momentul destituirii a fost argumentul deseori auzit în istorie, de la Stalin la Văcăroiu : și anume, că victima și-a depășit atribuțiunile de serviciu. O prostie cât calmul ardelenesc al d-lui Ciorbea de mare. În poziția oficială în care se afla, dl. Stan avea rolul unui Argus : el era obligat tocmai de către buclucașele atribuții să fie cu ochii în patru, supraveghind și investigând în toate direcțiile.

Firește, dacă dl. Stan ar fi fost șeful corpului de balerine al Guvernului, am fi conchis că a abuzat cercetând isprăvile lui Petre Roman ori Băsescu, precum și putredul dosar Petromin. Fiind, însă, șeful corpului de control, era cât se poate de legal să își înceapă investigațiile chiar în încăperile în care-și desfășoară activitatea. Ce folos dacă, în calitatea lui de paznic al averii publice, ar fi fost cu ochii doar pe hoții din curtea fabricii și i-ar fi lăsat să zburde nestingheriți pe cei care se înfruptau în voie prin hale și birouri ?

Pot să admit orice, inclusiv că dl. Stan era mânat de dorința de a-și lua revanșa pentru cealaltă destituire, din 1990-1991. (Sper că n-a scăpat nimănui afirmația recentă, adică din august 1997, a lui Băsescu, potrivit căreia C.A.D.A. a fost un instrument de destabilizare a armatei

Române ! Sper, de asemenea, că ofițerilor implicați le-a mai rămas atâta onoare încât să-l dea pe fosta slugă a lui Iliescu în judecată !) Dar eventualul *parti-pris* al d-lui Stan nu schimbă cu nimic datele problemei, atâta vreme cât dovezile privitoare la abuzurile unora dintre liderii pediști n-au fost contestate decât de către cei vizați. Nimeni, în Piața Victoriei și la Cotroceni, nu-și pune problema dacă nu cumva dl. Valerian Stan are dreptate. Nimeni nu a împins curiozitatea până acolo încât să constate, dincolo de chichițele politicianiste, dacă dl. Stan a mințit sau nu. S-a mers însă prea departe în altă direcție : în legiferarea a ceea ce nu poate fi legiferat : și anume, că unii cetățeni ai țării sunt dedesubtul legii, iar o mână de privilegiați, mereu deasupra ei.

Dacă pentru asta era nevoie să vină la putere duo-ul Constantinescu-Ciorbea, respectivii domni ar fi putut să-și vadă în continuare de jocurile de salon sindicaliste, respectiv, de intrigile politico-mondene. Oricum, la acest capitol, alte duo-uri (Iliescu-Roman, Iliescu-Năstase) erau la fel de dotate. Prin debarasarea de incomodul Valerian Stan, Convenția Democrată a intrat ea însăși în ilegalitate. Spun Convenția Democrată fără a adăuga și P.D.-ul, luând de bune afirmațiile primului ministru : dublul-nelson aplicat lui Valerian Stan nu implică sub nici o formă îngerii imaculați ai lui Petre Roman. Cu atât mai rău : responsabilitatea acestui act rușinos cade în întregime în spinarea învingătorilor în alegeri.

Nu știu dacă există vreo legătură directă între modul dezgustător în care guvernării s-au debarasat de singurul reper care mai amintea de promisiunile (o, cât de demagogice !) privind lupta împotriva corupției și incredibila anulare a infracțiunii de bancrută frauduloasă. Calea luată de potențării din jurul lui Emil Constantinescu încurajează, fără doar și poate, astfel de speculații. Trebuie să fii încuiat la cap rău de tot să nu vezi că Valerian Stan e destituit pentru că încearcă să facă lumină în bezna lăsată de regimul Iliescu, pe când ministrul Stoica patronează, cu îngâmfare, o lege care șterge cu buretele unul dintre puținele instrumente de a-i anihila pe marii escroci ai țării. Motivația domniei sale, dacă nu ar fi (excuse my French !) idioată, ar fi jignitoare : ditamai juristul-șef al nației susține că nu era nevoie de sancționarea

expresă a unei astfel de infracțiuni pentru că în Codul Penal ar exista îndeajuns prevederi similare. Să auzi și să nu crezi ! O singură întrebare : dacă subtilul liberal are dreptate, atunci de ce vinovații de respectiva infracțiune au fost imediat eliberați și nu sunt judecați conform (imaginarelor !) capitole de lege ale d-lui Stoica ?

Și cu aceasta, am ajuns la o problemă mai generală. Și mai gravă. Ce politică se face astăzi în România ? Cărei direcții, cărei doctrine i se revendică protagoniștii scenei politice actuale ? M-am gândit intens la aceste chestiuni, iar răspunsul nu va fi, cu siguranță, pe placul multora. Ceea ce vedem acum, în forme multiplicat, din ce în ce mai agresive, s-ar putea numi moștenirea Coposu. Nu cred că e nevoie să explic în detaliu de ce am ajuns la această concluzie. E suficient să reamintesc celor cu ținere de minte mai slabă, că atât dl. Constantinescu, în timpul campaniei electorale, cât și dl. Ciorbea, imediat după numirea în funcție, și-au justificat, fuduli, succesul prezentându-se drept unșii „Seniorului” Coposu.

Mi-am manifestat în mai multe rânduri neîncrederea în flerul, în talentul, ba chiar și în buna-credință politică ale lui Corneliu Coposu pe vremea când trăia și nu e cazul să reiau aici argumentele (dureros de palpabile !) de atunci. Și nici nu vreau să bagatelizez imensa suferință a omului, crucificat de călăii comuniști. Aș reaminti, doar, că între cadrele ținute la piept de fostul lider țărănist s-au aflat și inenarabile personaje precum Otto Weber, că omul lui de încredere era Ion Diaconescu (libertățile semantice – ca să mă exprim elegant – ale acestuia ne retrimite la epoca în care înaltul scaun de la Camera Deputaților, pe care-l ocupă acum, era monopolizat de un găgă politic numit Marțian Dan) și că nici Virgil Măgureanu nu-i era tocmai indiferent. Talentul inegalabil al lui Corneliu Coposu de a elimina valorile și de a promova nulitățile merită, el însuși, o statuie.

În clipa de față, edificiului imaginat de ex-liderul țărănist i-au crescut picioare și a început să tropăie, coșmaresc, în subconștientul multora dintre noi. Nu știu cât de încântat ar fi „Seniorul” de învățăcei, dar ceea ce percepem e o îngrozitoare aberație. Nu șochează atât incompetența guvernanților, cât aroganța și nesimțirea cu care au instituționalizat-o fără

remușcări. Ca să revin la cazul Valerian Stan, grosolănia unui aflător în treabă pe la secretariatul general al guvernului, precum Remus Oprea, de a-i interzice colegului de până cu zece minute înainte să pătrundă în propriul birou, trădează orice, numai o conștiință curată nu.

Ca multe dintre gesturile guvernului Ciorbea, ușa trântită în nasul d-lui Stan exprimă un comportament nu numai imoral, ci de-a dreptul, cum se zice, de neam prost. Metamorfizat, fulgerător, în broască râioasă, înaltul funcționar guvernamental sosit calm, de dimineață, la serviciu, la prânz e scos, ca ultimul borfaș, cu picioare-n fund. Și asta fără nici o explicație, fără vreun *mersi* sau vreun adio! Pur și simplu, pentru că așa a decis stăpânul Ciorbea. (Iar dl. Roman nu a avut nimic împotriva!)

Ideea că în România s-a reîntronat epoca abuzurilor, a incompetenței, a minciunii și – mai ales – a prostiei ne trage de mânecă. Partea tristă e că tot acest spectacol politic dezgustător se joacă absolut degeaba. Sacrificarea lui Stan nu va face din lupii lui Petre Roman mielușei. Salvarea așa-numitei „unități a guvernării” nu duce la nimic, decât la compromiterea imaginii (cam supradimensionate, oricum!) a Convenției. Nesimțirea lui Băsescu *and comp.* va atinge dimensiuni tropicale, acum, după ce ultimul ghimpe ce le stătea în cale a fost smuls. Știindu-se intangibili, șantajând cu nerușinare cârpele de la guvernare, ei își vor da, cu încă mai multă agresivitate, arama pe față. Va fi, însă, prea târziu pentru ca discipolii țărăniști să mai salveze ceva din presupusa noblețe a moștenirii lăsate de Corneliu Coposu.

Dacă totul s-ar reduce la răfuiala bezmetică dintre două bande mafiote, undeva la mahala, n-ar fi nici o problemă. Din păcate, trocurile acestea dezonorante se produc sub privirile consternate ale unui electorat căruia nu-i vine să-și creadă ochilor. Numai că dacă, peste doi, peste patru ani ni se vor trânti iarași în nas diversele uși pe care scrie N.A.T.O., Uniunea Europeană și orice vom mai voi, în delirurile noastre de onorabilitate, e bine să știm cine trebuie tras în țeapă. Nici nu speră Iliescu să aibă parte, în clipa socotelii finale, de asemenea iluștri companioni! (10 septembrie 1997)

Un Hamlet cu termenul expirat

De la o vreme, Ion Iliescu se visează iarăși secretar general. Al partidului, desigur. Că el nu se mai cheamă P.C.R., ci P.D.S.R. e un amănunt fără importanță. Și tot de la o vreme, domnia sa începe să aibă probleme cu propriul partid. Drept urmare, ca prin anii optzeci, s-a reapucat să frecventeze lumea artistică. Nu e eveniment cultural-monden în București la care să nu dai de zâmbetul de ferăstrău circular al d-lui Iliescu, gata să se așeze în primul rând spre a fi imortalizat de cât mai multe aparate de fotografiat și filmat. Vechiul activist de partid și-a adus aminte că gloria colectată pe seama transpirației artiștilor e mai durabilă decât aceea dobândită prin intrigile de partid.

Văzându-l, de pildă, la recente gale MediaFest, aproape că te înduioșa cu figura lui de Mecena ponosit, cu smerenia de bulibașă sedus de muze, cu expresia de truditur hărțuit de greutatea vieții, reculegându-se printre concepte. Nici o legătură între cel care vibra alături de artiștii premiați și ciocoiul de mai ieri căruia îi venea să scoată pistolul când auzea de artă, sau care descindea la Teatrul Național ca într-un bunker, flancat de gorile și ordonând să fie percheziționați ceilalți spectatori. La un moment dat, m-am întrebat dacă e unul și același individ, dacă nu cumva ex-prezidentul care ferecase Cotroceniul cu zeci de lacăte nu-și trimisese în lume bodyguardul.

Din nefericire, era unul și același personaj. Și tot din nefericire, în România politicienii își aduc aminte de artă doar când ajung la ananghie. Abia atunci le revine memoria și află că în țară există și altceva decât îmbuibarea grețosă a profitorilor de-o clipă, că lumea înseamnă și altceva decât bizantinismul mărunț al slugilor care, pentru a se face indispensabile, inventează intrigi, comploturi și primejdii care nu există decât în mințile lor bolnave.

Mă întrebam, de asemenea, dacă la o eventuală revenire la putere dl. Iliescu ar trage vreo învățătură din sus-jos-urile prin care a trecut. Aș băga mâna în foc că nu. O dată închise ermetic în urma lui ușile puterii, el s-ar comporta iarăși asemeni nefericitului rege care exclamase: „După mine,

potopul ! ”. Pentru că la noi, popor fără un prea îndelungat exercițiu al civilizației, arta e ultimul refugiu, ultima îndeletnicire, la care românul face apel doar după ce a epuizat și cotidiană bătăie, și jocurile de rummy sau de poker – cu condiția ca după atâta efort intelectual să nu fie doborât de băutură.

Spun toate acestea privind pe geam spre o curte interioară în care paisprezece ore pe zi, șapte zile pe săptămână, un grup de treizeci-patruzeci de bărbați în plină putere își petrec vremea jucând barbut, table, poker și alte sporturi asortate. În afara plasării câtorva mese sub copacii stufoși n-au făcut nici o altă amenajare. Total absorbiți de înalta misiune a trecerii grămejoarelor de mărunțiș de la unul la altul, nu îi deranjează nici mizeria din jur, nici mirosul pestilential emanând dinspre tomberoanele sparte, aflate la nici trei metri de ei, nici praful înecăcios stârnit de palele de vânt. Cu acestea din urmă luptă udându-și gâtleurile trăgând setos direct din sticlele aflate la picioarele mesei, înghițind fără să clipească oribile produse chimice înnobilate cu neconvingătorul nume de alcool.

N-am văzut, în cei patru sau cinci ani de când le urmăresc evoluția (e un fel de a zice, pentru că n-au ieșit niciodată din programul aproape ritualic, nu i-am surprins, nici măcar în mod excepțional, dând de-o parte bolovanii aflați din abundență în jurul meselor de joc sau crengile rupte din copaci, care creează impresia de junglă urbană), nu i-am văzut, zic, răsfoind nici măcar un ziar – ca să nu mai vorbesc de-o carte. Singura lor legătură cu lumea e vocea unui locatar de la parter care își scoate, isteric, pe geam capul și îi anunță – pe ei și întreg cvartalul de blocuri – urlând ca Pavarotti când ia acutele în „O sole mio” : „Băăă, Sandu, futu-i, Poli conduce cu unu zero la Câmpulung ! ”.

La un asemenea nivel al conștiinței civice, al civilizației (și tare mi-e teamă că vecinii mei fac parte din elită, cartierul în care locuiesc fiind unul oarecum acceptabil, prin comparație cu hectarele de cutii de chibrituri construite în „anii puterii populare”), e evident că speranța nu depășește cenușiul unui șoarece jigărit. Fără viitor, incapabil să-și imagineze că viața lor ar putea arăta și altfel, duși de valul mizeriei precum o coajă de nucă în derivă pe ocean, ei își înecă

trecutul în alcool, fugind ca de un vis rău de tot ce au trăit vreme de câteva decenii.

În acest context, discuțiile aprinse din presă despre necesitatea de a avea sau nu emisiuni culturale la televiziunea de stat sunt de-a dreptul ridicole. Dar la fel de absurde sunt și pretențiile de a ridica nivelul civic al masivei păături de victime ale ceaușismului. Oricâte emisiuni educativ-civice (fie ele produse chiar de B.B.C. !) li s-ar arăta acestor supraviețuitori ai holocaustului comunist, singura lor reacție de apărare e să comute pe Eurosport. Comută degeaba, după părerea mea, pentru că nu se aleg cu nimic din spiritul de competiție promovat, *volens-nolens*, de popularul canal.

În orice caz, cu Ion Iliescu sau fără el la vernisaje și premiere, cultura română merge înainte. Însă tare mi-e teamă că ea începe – cu ajutorul lui Ion Iliescu, dar și al unor adversari ai fostului președinte – să meargă alături, dacă nu chiar împotriva poporului român. Cred că va trebui să așteptăm mult și bine, până să apară o generație cu adevărat competitivă în domeniul spiritului. Astăzi, ea nu are de unde și cum să apară. Nu cred în sociologismul vulgar care spune că din părinți bețivi vor ieși doar copii bețivi. Cred în instituții și în capacitatea lor de a crea valori. Dar ce ne facem când în fruntea instituțiilor de azi, așa cum sunt ele, șchioape și surde, se află inși incapabili să discearnă între bine și rău, între valoare și non-valoare ? Și asta încă n-ar fi totul : din poziția în care se află, ei selectează urmași după chipul și asemănarea lor.

Mă întreb, în aceeași ordine de idei, dacă scoaterea de pe canalul național a emisiunilor culturale a dus la visata redresare economică. Mă întreb, de asemenea, dacă eliminarea brutală de pe post a emisiunilor culturale nu e o barbarie la fel de mare ca și ideologizarea în exces din vremea comunismului. Fără îndoială, marea lor majoritate erau făcute de oameni fără har, erau plicticoase și de un nivel destul de jos. Dar mă pun și în pielea acelor realizatori ; cu ce chef se apucau ei de muncă, știind că vor fi programați sistematic după miezul nopții, pe canalul doi și că, în general, aveau, între ceilalți realizatori, statutul unor rude sărace ca să nu zic al unor paria ?

Mă întreb, de asemenea, ce motivație psihologică aveau redactorii de la emisiunile culturale ale televiziunii oficiale, dacă eforturile lor erau, de la bun început, prin dictatura „grilei de program”, sortite anonimatului, fatalei audiențe de sub unu la sută? Se știe că în orice om de televiziune zace un histrion. Or, dacă-l pui să evolueze la nesfârșit doar în fața oglinzii, e clar că la un moment dat va începe, el însuși, să dobândească răceala unei oglinzi.

Scriu aceste rânduri în zilele în care ar trebui să devină operative „grilele de toamnă” ale televiziunii de stat. Nu știu ce eforturi au depus mai-marii televiziunii pentru a recruta viitorii realizatori ai emisiunilor culturale. Tare mi-e teamă, însă, că și la acest capitol au cedat lamentabil în fața televiziunilor particulare, care au înțeles că nu poți să rămâi cu obrazul curat la nesfârșit adoptând poziții de comisar civico-politic. Și că imaginea melancolică a lui Ion Iliescu bântuind, ca un Hamlet cu termenul expirat, expozițiile și sălile de teatru nu e suficientă pentru educația cetățenească și culturală a românului. (24 septembrie 1997)

Mușchetarii necrofori

Nu am prea auzit ca Biserica noastră creștin-ortodoxă să se fi implicat, în ultimii ani, în fapte care stau bine bisericii: luminarea norodului, acte filantropice, înălțarea spirituală a enoriașilor, protejarea dezmoșteniților soartei și altele de același gen. Am auzit, în schimb, că ea a luat parte, militărește, la mai toate bătăliile politice ale post-comunismului. De la faza „soborului de preoți” la aceea a ocupării unor scaune în Parlament, Biserica a străbătut un spectaculos drum al modernizării. Numai că e vorba de o modernizare menită să o îndepărteze de locul și rostul său firești. E o banalitate să spui că de fiecare dată, în istorie, când Biserica s-a amestecat în treburile publice, s-a ivit o sămânță de scandal. Indiferent cât de nobile vor fi fost intențiile prelaților, pogorârea ideii divine în agora plină de praf a politicului s-a sfârșit tragic.

Am urmărit, mai întâi amuzat, apoi din ce în ce mai iritat, evoluția unei mari părți a clerului nostru, dornic să ocupe un loc cât mai vizibil pe scena publică. Substituindu-se,

mai întâi, echipelor de activiști care parazitau orice eveniment public (deschideri de școli, de expoziții, de ședințe ale parlamentului etc.), ei psalmodiau cu aceeași voioșie și la botezuri, și la înmormântări. Adevărată armată de cucerire, ei nu au lăsat să treacă nedijmuit nici un prilej aducător de capital public sau material.

Fenomenul e, însă, mult mai straniu : cu cât Biserica „de stat” s-a implicat mai puternic în activitățile de zi cu zi ale societății, cu atât mai lipsită de legături cu lumea reală s-a dovedit (din nou, cu excepția plină de har a mitropolitului Nicolae al Banatului). Incursiunile Bisericii în cotidian au ceva alienant : e ca și cum o escadrilă de marșieni ar pogori pe pământ, spre a dispărea după ce și-a făcut, ca într-un balet mecanic, numărul, pentru a se ivi, la fel de surprinzător și nemotivat, în cine știe ce alt colțișor al țării. Însă, ciudat, reprezentanții clerului ortodox au apărut de fiecare dată nu acolo unde ar fi putut și ar fi trebuit să dea o mână de ajutor, ci acolo unde puteau trage un profit cât mai gras.

Când sărăcia cronică a atins proporții incredibile, când intelectualii de marcă ai țării sunt obligați să trăiască la nivelul cerșetorilor din metrouri, când corupția a strangulat de la rădăcină atât fibra morală, cât și pe aceea economică a țării, capii Bisericii Ortodoxe nu găsesc altceva mai bun decât să pună pe tapet ideea unei faraonice Catedrale a Neamului ! E greu să califici un astfel de puseu paranoic. Noi nu am ieșit, ca societate, din faza în care creștinii se adunau prin catacombe, însă capii Bisericii vor să construiască, în văzduhul inconștienței lor, o insulă zburătoare !

Pompierismul jalnic al mai-marilor Bisericii amintește, fără să vrem, nebunia lui Ceaușescu de a construi, într-o țară secătuită, un monstru precum Palatul Poporului. Care Palat s-a înălțat, cu victimele cunoscute, în perioada în care în fruntea Bisericii Ortodoxe se afla tot inițiatorul de azi al Catedralei Neamului, activistul de partid și strană, Teoctist Întâiul. Ca și în cazul lui Ceaușescu – de la care s-a molipsit în destule din blestemațiile pe care le-a făcut în ultimii ani –, dl. Teoctist Arăpașu e foarte dornic să-și lege numele de cele mai grotești ctitorii care au fost vreodată imaginate pe aceste meleaguri. Nu știu cărei tradiții se revendică Întâiul stătător al Bisericii Ortodoxe, dar în nici un caz aceleia a lăcașurilor

modeste, reproducătoare ale intimității căminului, care asigurau o cât se poate de firească uniune între om și Dumnezeu. Acum, atins de morbul grandorii, dl. Arăpașu visează enorm și proiectează monstruos.

Nu atât indolența e deranjantă într-un asemenea plan, cât dorința de autolustruire. E clar că actualul patriarh, ajuns la o vârstă matusalemică, dorește să-și lege numele de o ctitorie care să-i perpetueze numele peste veacuri. Ce-i drept, alte amintiri plăcute nu prea lasă în urmă. E cunoscută supușenia criminală cu care a acceptat dărâmarea unor bijuterii arhitectonice ecleziastice. E bine știută complicitatea sa cu Ceaușescu în militarizarea (a se citi „securistizarea”) Bisericii în „anii lumină”. E, de asemenea, de notorietate pasivitatea și indiferența precuvioasei instituții la suferința celor mulți și umili. Când ar fi trebuit să găsim, ca în Polonia sau ca în Ungaria, un sprijin în slujitorii Domnului, aceștia se întrecuau în a se pune în slujba instrumentelor Diavolului. Suta-nele roșii baraseră orice legătură spirituală între popor și spirit, între Dumnezeu și norod. Iar acum, ca o răsplată a serviciilor mai degrabă diavolești pe care le-au făcut, o serie de mari prelați români vor să se nemurească pe buzunarul și efortul unei populații pe cât de sărace, pe atât deperate.

Mă întreb, de asemenea, ce ar avea de celebrat o asemenea Catedrală a Neamului? Eventual, surplusul de biruri pe care tot obidiții de ieri și de azi i-ar scoate din buzunarele pantalonilor cârpiți în fund. După cum arată în aceste vremuri țara, ceea ce vor să construiască teocțiștii seamănă mai degrabă cu un cavou al neamului, decât cu un lăcaș al sfințeniei.

Doar suburbana prestație a „revoluționarilor” la Antena 1 depășește în cinism încăpățânarea popească de a zvârli țara într-o nouă aventură paranoică. Emisiunea d-lui Tucă ne-a confirmat ceea ce bănuim de multă vreme: și anume că vitejii aflați pe baricadele luptei anti-ceaușiste în decembrie 1989 au fost, în multe cazuri, niște fiare ahtiate de parvenire. Cei mai inteligenți dintre ei au intrat în politică, trăgând și acum foloase de pe urma notorietății fulgerătoare dobândite atunci, în doar câteva zile de lupte atroce, cu coatele, prin studiourile de televiziune ori, în căutarea de aur și valută, prin subsolurile C.C.-ului.

Însă spectacolul dezgustător jucat de alde Bebe Ivanovici, Dan Iosif și Nicolae Dide – senatori, ex-senatori și miniștri

săltați în viața publică de Iliescu – a întrecut absolut orice limită. Dacă tot vorbea dl. Constantinescu de o post-tranziție, cred că cei trei eroi ne-au plasat, dintr-o dată, în post-revoluție, punând capăt, printr-o mascaradă publică, mascaradei înecată în secrete din decembrie 1989. Dacă aceasta a fost miza răsturnării lui Ceaușescu, am fi putut să ne lipsim foarte bine de ea. Dacă înși de o micime înspăimântătoare, precum cei trei mușchetari cu patalama de profitor, dar și alte sute ca ei, ne arată chipuri de perfecți necrofori ai comunismului, nu ne mai scapă de rușine catedralele tuturor neamurilor.

Cum e totuși posibil, ca astfel de personaje, pentru care limba română are încă secrete de nepătruns iar logica e o materie extraterestră, să fie considerate, în continuare, „eroi ai revoluției”? Nu am văzut de mult o mai dezgustătoare serie de acuzații zvârlite în obraz cu atâta nerușinare și o mai senină acceptare a evidenței : și anume, că cei mai îndrăzneți dintre contestatarii lui Ceaușescu erau, încă din vremea aceea, și cei mai dubioși dintre locuitorii raiului comunist. Mai mult, fiecare dintre ei acceptă cu un fel de trufie prostescă revelațiile făcute de ceilalți : că unul a fost de profesie șmenar, altul un mărunț hoț de cârnați de la cantina întreprinderii, iar al treilea un fante de mahala gata să dea cu șişul în Dumnezeu.

Nu știu cum se articulează cele două imagini în mintea românului de rând – a lui Teoctist cu Biserica Neamului în brațe și a revoluționarilor cu certificatele ce le garantează privilegii la care ilegaliștii nici nu visau. Asta într-o vreme când nouăzeci și nouă la sută dintre români se zbat la limita mizeriei. Tare mi-e teamă că nu sunt imagini antagonice. Mai mult, aş îndrăzni să spun că ele decurg una din alta. Ba chiar că, prin scripeții invizibili ai nerușinării, se sprijină reciproc. N-am nimic împotrivă să se înalțe o asemenea catedrală. Numai că, dacă începem s-o construim acum, tare mi-e teamă că ea n-ar celebra decât mârlnăia, cupiditatea, nesimțirea și agresivitatea dezgustătoare a unor înși a căror principală ispravă, în ultimii șapte ani, a fost să ne scârbească de eventualele lor momente de curaj. Proiectându-ne în ei, am putea avea surpriza să ne piară pe veci cheful de catedrale ale neamului. Fie el și un neam-prost. (8 octombrie 1997)

Drob de (do)sare în spinare

Ca multe dintre demersurile actualei puteri, legea dosarelor de Securitate a pornit cu susul în jos. Se lucrează frenetic la fațadă, dar nimeni nu observă că geamurile sunt sparte, că pereții interiori s-au prăbușit, iar despre soarta stăpânilor nu se mai știe nimic. Atâta vreme cât o astfel de lege nu e premersă de puneri la punct privind natura regimului care a ruinat, între 1949 și 1989, țara, există șanse ca, după câteva zile de entuziasm, totul să băltească, să se scufunde în mlaștina balcanismului nostru indolent.

Sigur că turnătorii care, din ticăloșie, răutate, imbecilitate, nesimțire sau alte motive la fel de elevate și-au făcut de cap trebuie scoși la suprafață, precum peștii din bazin, și arătați lumii. Dar nu înțeleg de ce nu se face același lucru cu securiștii. În fond, turnătorii erau în slujba unor ofițeri de Securitate. Iar aceștia aveau un grad, un nume și un loc de muncă ce vizau distrugerea sistematică a personalității umane. De ce să admitem, cu naivitate, că vinovat e ciocanul care te izbește în moalele capului, și nu mâna care l-a pus în mișcare? Într-un sistem politic normal, ți s-ar râde în nas că o populație matură poate fi terorizată de săcâielile penibile ale unor inși gata să-ți scrie o anonimă, să ia bani pentru a raporta organului ora la care ți-ai suflat nasul, dacă ți-ai băut sau nu cafeaua la timp.

Dacă nu se pornește cu începutul, cu definirea noțiunii de „turnător”, a aceleia de „securist”, de „stat polițienesc-represiv” și așa mai departe, totul se va reduce la lupta între diverși parlamentari sau grupuri de parlamentari ce vor să-și lege numele de o inițiativă juridică zgomotoasă. În fond, responsabilii cu teroarea erau securiștii, și abia în al doilea rând turnătorii. Turnătorii erau, în multe cazuri, oameni foarte drăguți, blânzi și săritori. Ei aveau (și au!) tot interesul să ne câștige simpatia și încrederea. Dacă ne-ar fi brutalizat, am fi intrat în alertă, am fi devenit prudenți și am fi refuzat sprijinul oferit din motive strict profesionale.

Mardeiașii, călăii, schingiuatorii își luau salariul dintr-un loc precis, pe state de plată semnate și contrasemnate de contabili, casieri, administratori și alți birocrați ai statului.

Or, despre aceștia nici o vorbă. Nici un cuvânt despre sacii cu nisip care dezlipeau organele interne ale „complotiștilor împotriva socialismului”, nici o vorba despre bătăile crunte în miez de noapte, nici o silabă despre violurile petrecute în subsolurile faimoasei instituții. Toate acestea s-au evaporat. Au rămas doar dosarele, doar șirurile de minciuni și exagerări (deh, binecunoscutul nostru exces de zel!), doar probele prostiei și imbecilității unor instrumente decăzute.

Până când edificiul comunist nu e scuturat din temelii, toate zbatările *à la* Ticu Dumitrescu (și contrazbatările *à la* Galbeni) rămân deplorabilul spectacol al confruntării între orgolii și interese meschine. Recenta inițiativă a P.N.L. de a cere, înaintea legii dosarelor, o lege a declarării comunismului drept regim represiv e mai mult decât binevenită. Chiar dacă, în primul rând, inițiatorii vor să-l pună la adăpost pe dl. Ionescu-Quintus de previzibile dureri de cap, cred că acesta e modul în care ar fi trebuit început : cu deja intratul în desuetitudine proces al comunismului. Nu la fel de oportună e procedura imaginată de quinto-liberali, vizând dreptul de a ataca, *a priori*, în justiție, orice dezvăluire compromițătoare. În felul acesta, s-ar amâna la kalendele grecești punerea în practică a legii. Păcat că biografia vulnerabilă a politicianului-epigramist i-a privat pe liberali, altminteri oameni cu idei, de posibilitatea implicării decise în dezbaterile în jurul acestei legi.

Oricâtă subtilitate juridică aş avea (deși n-am deloc !), nu îmi dau seama ce se urmărește, de fapt, prin legea dosarelor. Dacă se rămâne la principii, la bune intenții, la atenționări gingașe și la părintești arătări cu degetul, ne pierdem vremea. Nu e destul ca securiștii și complicitii lor să fie expuși oprobriului public, pentru că am văzut la ce a dus asta : la crearea unei clase de privilegiați, la îmbogății pe seama prostiei populației. Dacă prin dezvăluirile din dosare se creează o nouă generație de buticari și o nouă clasă de îmbogății prin miracol, atunci mai bine să dăm foc tuturor dosarelor și să ne consolăm că am fost cu toții ticăloși : unii pentru că am turnat, alții pentru că am fost turnați !

Bineînțeles că toate acestea ar fi trebuit întreprinse a doua zi după fuga lui Ceaușescu. Dar cine să facă așa ceva ? Dan Iosif, revoluționarul care s-a pus imediat la dispoziția

complotiștilor iliescieni, luând poziție de drepti în fața imposturii bolșevice, iar acum visează să emigreze în America? De ce nu în Rusia, domnilor, pentru că revoluția cu scop limitat pe care ați promovat-o s-a făcut după un scenariu kremlinez, și nu washingtonian! Consilier prezidențial, dl. Iosif ar fi trebuit să vegheze la legalitatea atribuirii diplomelor de revoluționar, și nu la transformarea lor în bilete de tezaur sau în certificate mai prețioase decât cele de privatizare.

Cine să fi gândit reforma societății românești? Generalii de securitate furișați printre revoluționari? Ofițerii de armată chinuiți de reumatisme dobândite la culesul porumbului și nu în studiul hărților și documentelor militare? Activiștii de partid metamorfozați în corifei ai societății civile? Funcționăria incapacabilă, speriată de orice vânticel care îi primejduiește talentul de a nu face nimic și tehnica tragerii, la infinit, de timp? Muncitorimea infantilizată, pentru care schimbarea locului de muncă echivalează cu o catastrofă ontologică? Intelectualitatea subnutrită spiritual, dependentă de un stat tiranic, dar suficient de abil pentru a-i cere, în schimbul salariilor de nimic, nu performanță, ci simpla înregimentare formală?

Acestea sunt marile probleme pe care nici actualul regim nu e dispus să le abordeze frontal. Cosmetizarea penibilă în plasa căreia au căzut politicienii de la putere ne-a adus în situația de a zvârli copilul și a păstra copaia. Bucuroși că au mai oferit o diversiune, delatorii vor râde în pumni de farsa jucată, încă o dată, democrației. Să fie clar: dacă turnătorii dovediți nu vor fi trași la răspundere împreună cu securiștii cărora le făceau rapoarte, e ca și cum ai da jos smălțul de pe dinți, dar rădăcina putredă ar produce în continuare putregai.

Trebuie trecut de urgență la fapte, pentru că tot mai des, în ultimele luni, securiștii notorii ies de prin bârloguri, convinși că regimul Constantinescu le suflă în pânze un aer prielnic, și perorează bombastic despre patriotismul și contribuția lor la fericirea poporului. Cât de bine a ieșit România dintre pumnii lor, înmânușați dar prevăzuți cu gheare de oțel, nu mai e nevoie să spun.

Și încă ceva: în perversitatea sa, sistemul comunist a avut grijă să distrugă periodic dosarele membrilor de partid

care turnau și ei, cu aceeași plăcere, la Securitate. Tare mi-e teamă să nu avem surpriza ca, la deschiderea arhivelor, să dăm peste dosarele lui Maniu și Coposu, ale lui Diaconescu și Ticu Dumitrescu, dar să nu găsim nici o filă cu numele Ion Iliescu, Petre Roman, Vadim Tudor sau Păunescu. Sigur, s-ar putea ca aceștia nici să nu fi fost turnători în sensul imaginat de Ticu Dumitrescu. Dar prin umărul pus la glorificarea ciumei bolșevice ei se înscriu în planul imaginar unit de aceeași linie a nesimțirii și aservirii unor interese dictate de dușmanii țării. Urlând la gazetă din toți bojocii, ei acționau complementar cu delatorii plătiți, în bani sau funcții, ai instituției imaginate de Feliks Djerjinski. (29 octombrie 1997)

Sorbona vesela

Un editorialist pentru care am multă stimă ca om și încă mai multă admirație ca scriitor și gazetar, scria zilele trecute în cotidianul pe care-l conduce un întristat comentariu despre decăderea sub orice limită a limbajului presei românești. Exemplele invocate erau nu numai percutante, dar și convingătoare la extrem. Într-o logică impecabilă, editorialistul deducea că popularitatea surprinzătoare în viața politică a unui profesionist al calomniei precum Vadim Tudor e și consecința violențelor de limbaj, a construcțiilor verbale demne de ușa cortului la care sunt părtașe cvasi-totalitatea ziarelor de la noi (nu mai vorbesc de revistele de scandal, specializate în împrôșcarea cu noroi și în privitul sub cearșafuri, pentru că ele nu țin neapărat de politic, ci de patologic).

Citeam aprobând fiecare literă, fiecare virgulă a articolului, topit de plăcere că un om lucid și talentat a mai pus o dată degetul pe rană. Ghinionul a făcut să nu mă rezum la citirea editorialului, așa cum fac adeseori. Nici n-aș fi putut, de altfel : cu litere de-o șchioapă, întreaga pagină întâi agresa ochiul prin titluri ce păreau o perfectă ilustrare, dar cu totul... pe invers, a raționalelor propoziții ale directorului : „Un pedofil orădean a corupt sexual trei băieți și o fetiță : MIHAI CSEPEI ÎL OBLIGA PE COPIL SĂ-L MASTURBEZE”. Cu litere încă mai mari : „De astăzi, până pe 25 septembrie, ADIO SEX!”. Cum subiectul părea să devină monoton,

pentru pagina a 4-a ni se promit dezvoltări mustoase despre un alt eveniment de rezonanță națională : „Cunoscutul violator al trupei de balet a barului din Băile Felix, MAFIOTUL ORĂDEAN AUGUSTIN CULICI A MURIT DIN CAUZA UNEI SUPRADOZE DE PALINCĂ”. Nu sunt uitate nici alte distracții favorite ale românilor : „Despărțită de soț, ELENA LESCA A FOST GĂSITĂ CU ȚEASTA ZDROBITĂ, ÎN OGRADA CONCUBINULUI SĂU”. Preferințele culinare fac, în acest context, o rimă perfectă : „Cumpărând-o la prețuri de chilipir drept carne de vacă, BACĂUANII AU MÂNCAT, ÎN ULTIMELE LUNI, CÂTEVA TONE DE CARNE DE CAL”. După un astfel de festin, e normal să te destinzi artistic : „Astă-seară, la PRO TV: UN FILM CU DOUĂ FANTOME CARE VISEAZĂ SĂ AJUNGĂ ÎNGERI”. Aș mai adăuga doar că, spre a pune capac, pagina e ilustrată cu un desen de o vulgaritate indescriptibilă, prezentat drept „cea mai bună caricatură antiguvernamentală”. Mărturisesc spășit că după ce am văzut-o mi-a pierit orice chef de a-l mai critica pe dl. Ciorbea. Pentru că nu e important doar să-ți exprimi părerea critică. Mai contează și în compania cui o faci.

În aceste condiții – vă asigur că celelalte cincisprezece pagini ale ziarului fac să pălească prin vulgaritate, prost-gust și cult al violenței de toate genurile titlurile deja citate –, mă întreb ce credibilitate poate avea un articol admirabil scris, plin de idei de bun-simț, cu foarte corecte intuiții de natură morală? Fără îndoială, nici una. Pentru simplul motiv că mecanismul vulgarității a ajuns să sufocă la noi toate bunele intenții. Iar jurnaliștii sunt, dincolo de orice dubiu, marii culpabili ai acestei stări de fapt. Fuga după tiraje, orgoliile exacerbate, pofta de îmbogățire ce sfidează cea mai luxuriantă imaginație (să nu ne prefacem că nu observăm că proprietarii și directorii de ziare se numără printre cei mai bogați indivizi din România) le-au modificat profund psihicul. Mediatizați până la amorteală, mulți dintre ei au ajuns să se creadă ceea ce n-au fost, nu sunt și nu vor fi decât în negativ : repere morale ale societății.

Între violatorul de găini și găinarul din parlament nu e, din păcate, adeseori decât diferența că cel dintâi e veșnic prezent pe prima pagină, pe când celălalt e înghesuit la

rubrica „diverse”. E uluitor inepuizabilul apetit de vulgaritate, violență, de senzațional ieftin, de scatologic al românului. Proliferarea industriei pornografice (inclusiv aici pornografia politică a diverși tribuni și iluminați întru patriotism predicat pe bani grei), refuzul aproape violent a tot ce înseamnă act cultural, frumusețe și gratuitate morală și estetică ridică mari semne de întrebare asupra viitorului nostru național. Tare mi-e teamă că nu cu demagogiile lui Vadim vom intra în rândul lumii și, vai, nici cu doctoratele *honoris causa* ale noului francofon *en titre*. După cinism și indiferență, nu văd prea mare diferență între sorbonarzii de Groapa lui Ouatu și cei de Rive Gauche.

Nu s-au epuizat încă hohotele de râs homerice iscate de pretențiile francofone ale lui Ion Iliescu și iată că succesorul său calcă senin în aceleași străchini. Aceeași vocație de belferi ai politicului, aceeași vană vânătoare de medalii, distincții și titluri care nu acoperă nici o realitate. Același cinism și aceeași indiferență, în cele din urmă, față de orice altceva decât lustruirea propriei persoane și a pompării nerușinate a propriului ego. Sigur că e greu să refuzi un doctorat (și încă *honoris causa* ! !) la Sorbona. Dar ce te faci dacă el ți-e dat doar ca să ți se închidă gura, iar oamenii pe care-i reprezinți să fie păstrați în carantină, în afara civilizației, departe de orice speranță că, odată și odată, o vor duce și ei bine ?

În loc de restructurarea economiei ni se vor arăta diplome, iar de foame ne va ține muzica francofonă pe ritmuri africano-vietnameze. Sunt uluit de nonșalanța cu care potențații zilei se încapățânează să mizeze pe cai șchiopi. Când Franța e văzută, de ani buni, drept copilul intratabil, enervant prin pretențiile și stilul isteroid, al Europei, noi ne facem iluzia că de la ea ne va veni salvarea. E șocant să constăți că atât omul de la Cotroceni, cât și emanația mahalalei de acolo își așteaptă mântuirea : unul prin Chirac, celălalt prin Le Pen ! În acest timp, ce le rămâne americanilor, tratați ca niște infractori planetari, decât să-și arate simpatia față de Iliescu ?

O putere care nu-și respectă promisiunile ajunge, fulgător, să nu mai fie respectată ea însăși. Incidentul de la Otopeni cu aeronava prezidențială e un episod plin de tâlc al unei stări de fapt care-ți dă fiori. Nu sabotorul clasic trebuie

căutat în acest caz, ci oameni aduși la starea de totală indiferență, atât față de munca lor, cât și față de propria persoană. Bâlbâielile în serie ale guvernului, impresia devenită certitudine că România e un sat fără câini, ridicarea incompetenței la rang de lege nu mai pot fi puse pe seama regimului Iliescu. Președintele statului e tratat, în fond, cu indiferența cu care își tratează el însuși electoratul. Iată că, după un an de guvernare absolutistă, singurul lucru care curge în România nu sunt laptele și mierea, ci benzina pe pistele aeroportului Otopeni !

Atmosfera de levantinism generalizat, mâna gelatinoasă de pe frâiele puterii, sentimentul că oricine și orice poate fi cumpărat, într-un cuvânt, blegeala multilateral dezvoltată a unor oameni poate bine intenționați, dar total depășiți de realitate, nu anunță nimic bun în viitorul apropiat. Am tot sperat că e vorba doar de o vremelnică slăbiciune, de acomodarea cu practica propriu-zisă a puterii. Or, aici e vorba de un stil. De combinația dintre demagogia bine însușită a miracolelor „societații civile”, și filozofia găunoasă a unei democrații fetișizate, dar în fond autodevoratoare. Tare mi-e teamă că guvernării noștri nu se vor debarasa de aceste reflexe dobândite la bătrânețe decât după ce vor deveni ei înșiși piese de muzeu. Cu ajutorul unor demagogi mai mari decât ei, dar mai virili și mai nerușinați, acest lucru se va produce cât de curând. A bon entendeur, здравитие !
(26 noiembrie 1997)

Europubela românească

Oricât ți-ai păstra cumpătul, oricât de binecrescut ai fi, oricâtă răbdare, înțelegere și chiar simpatie ai avea pentru guvernanți, e greu să nu te calce pe nervi cam tot ceea ce fac de când s-au instalat în funcții. Încetul cu încetul, ei vin la vorbele profetului Văcăroiu : că nu se poate reduce fiscalitatea, că privatizarea trebuie să aibă ritmul melcului, că remanierele se fac doar de dragul remanierilor, schimbând mai ales miniștrii din partea inferioară a tabloului guvernamental. Mi-e perfect egal ce se spune despre dl. ministru al Educației, c-ar fi o nulitate, atâta vreme cât banii care i

s-au dat abia acoperă o carie, darmite întreaga dentiție distrusă de traiul prost al unei societăți mai preocupată de burtă, decât de creier. Mă lasă rece că la Sănătate dl. ministru a făcut mai mult balet decât muncă de construire a unui sistem medical demn măcar de o țară din lumea a treia, și nu de comuna primitivă. Și mi se (vorba lui Gellu Naum) fâlfâie că pe la nu știu ce minister periferic se doarme în post.

Problema e cu totul alta: nu numai aceste ministere, inerte prin forța lucrurilor, sunt buba actualei guvernări. Marea problema e undeva la vârf, undeva prin biroul ocupat de un domn bonom, cu ochelari, care își psalmodiază discursurile cu viteza unui melc amețit de primele raze ale primăverii. Dl. Ciorbea însuși trebuie să plece, nu doar întâmplătorii săi colaboratori. Nu de alta, dar a primit nenumărate avertismente că felul în care a acceptat să i se facă, de către alții, cabinetul conduce oblu la un astfel de dezno-dământ. Un premier ce înghite fără să crâcnească afrontul de a fi doar mânuitor al ciocănelului de ședință nu merită prea mult respect. Iar tratamentul aplicat de colegii de ședințe săptămânale (singurul indiciu că în România există un guvern) decurge din această abdicare inițială.

M-aș fi așteptat ca, în fața dezastrului moral al guvernului, cabinetul să-și dea demisia în totalitatea sa. Poftim, nici măcar n-ar fi fost o tragedie ca președintele Constantinescu să-l numească tot pe rățușca mecanică Ciorbea cu formarea noului cabinet, dacă e atât de iramplasabil. Dar cu jalnice cosmetizări – și acelea provocate de vendete mărunte și invidii scârboase între colegii de fotolii, iar nu de analiza lucidă a situației în care se află țara – nu facem decât să amânăm cu câteva luni semnarea actului de deces al remarcabilei idei care a fost Convenția Democrată.

Ideea că România e, pe zi ce trece, o țară lăsată de izbeliște se profilează cu claritate. Bizantinismul s-a întronat definitiv, micile aranjamente și afacerile reciproc avantajoase între cei care au în mână un cuțitaș cât de prost ascuțit reprezintă însuși modul de funcționare al societății noastre. Iresponsabilitatea politicianilor nu mai surprinde pe nimeni. Dar iată că, mai nou, pe urme le calcă și juriștii. Oricine, în frunte cu ministrul Stoica, face absolut ce-i trece prin cap. La noi, toată lumea – în afara lui Adrian Severin, tot mai

șters și mai lipsit de vlagă, cu cât se apropie scadența celor două luni de grație acordate mărinimos de dl. președinte – se joacă de-a ministrul de Externe! Toată lumea face politica internațională a țării, de parcă am fi douăzeci și trei de milioane de funcționari O.N.U.!

Îl înțeleg pe dl. Constantinescu în încercarea de a se menține în prim-planul vieții publice călătorind cu o frenezie demnă de turistul Ceașescu. Sigur, mi s-ar putea spune în mână cu Constituția, că e dreptul, ba chiar obligația președintelui să aibă contacte internaționale la nivel înalt – fie el și francofon. Așa o fi. Însă nu înțeleg de ce dl. Moisescu, despre care tocmai scrisesem că pare s-o fi pornit în direcția bună, hodoronc-tronc, a început să-și ia libertăți absolut stupefiant. Chiar dacă în cazul particular al membrilor cabinetului Antonescu pe care voia să-i reabiliteze s-ar putea ca Procurorul General să aibă dreptate, domnia sa ar fi trebuit să se gândească înainte la consecințele internaționale ale gestului său.

Impulsul țopesc al mai tuturor oamenilor publici de la noi de a bomba grațios pieptul și de a face un pas doi-trei înaintea frontului ar trebui să ne înspăimânte. Mai rar o asemenea nație compusă exclusiv din actori refulați! Și nu orice fel de actori: actori de circ. Ferice de noi dacă i-am vedea mai puțin seduși de jocul van al ambiției de a marca puncte în coșul imaginii publice, și dacă ar apleca mai mult urechea la tragedia omului de pe stradă. Mărturisesc, fără prea mari muștrări de conștiință, că-mi pasă mai puțin de onoarea antoneștienilor care ne-au târât cu cinism în diverse războaie, după cum li se năzărea – ba împotriva rușilor, împreună cu nemții, ba împotriva nemților alături de ruși, ba împotriva americanilor, de capul nostru – decât de tragedia multor oameni cu care mă intersectez zilnic.

În interiorul pătratului de blocuri în care locuiesc tro-nează – ca în mai toate zonele edificate în „epoca de aur” – un impozant adăpost pentru recipientele cu gunoaie. Centralitatea acelei construcții trebuia, firește, să ne amintească în permanență de condiția noastră de gunoaie ale unei lumi pentru care eram, din start, niște rebuturi. Spre onoarea primăriei municipale, de câteva luni uriașele, învechitele,

găuritele, ruginitele, nenorocitele recipiente de tablă au fost înlocuite cu pubele de material plastic, atrăgător colorate, prevăzute cu capace ermetice, în care resturile menajere sunt perfect izolate, fără a emana miasmele pestilențiale atât de familiare nouă tuturor.

Nu are importanță că, încă din prima noapte, câteva din europubele (chiar așa se numesc!), construite după model german, au dispărut. Nu are importanță că unele dintre ele au fost descoperite prin pivnițele locatarilor din zonă, grăbiți să le dea o întrebuințare mai apropiată de idealurile naționale : păstrarea verzei murate ! Nu are importanță că, apoi, după ce administratorii le-au priponit cu lacăte, aceiași rumâni întreprinzători au apelat la rangă, spre a zmulge capacele. Altceva vreau să spun : că o dată cu instalarea europubelelor s-a primenit și categoria celor obișnuiți să scormonească prin gunoaie în căutarea mâncării sau a obiectelor refolosibile.

Pe lângă inevitabilii cerșetori, pe lângă echipele de țigani în căutare de borcane, iată că de câteva luni de zile tot mai mulți oameni îmbrăcați decent scormonesc cot la cot cu pisicile zgribulite și câinii vagabonzi, în căutarea unui capăt de salam, a unui bec în stare de funcționare, a unei perechi de pantaloni (fie ea și peticită), a unei jucării, a unor pantofi scâlciați, a unei bucăți de pâine. E vorba, desigur, de noua categorie a victimelor tranziției. Aici am ajuns. Sutele de mii de oameni rămași pe drumuri, fără cea mai elementară protecție socială, sunt noii clienți cotidiani ai europubelei, singura formă de europenism la care au acces. E greu să mă convingă cineva că scormonirea prin pubele de către tot mai mulți oameni obișnuiți nu înseamnă falimentul societății care tolerează degradarea atât de dramatică a vieții cetățeanului. Când în plină Europă o pătură socială până ieri onorabilă ajunge să-și ducă traiul precum dezmoșteniții soartei din Biafra, Bangladesh sau Etiopia, discuțiile despre remanieri, europenizare, uși deschise spre lume sunt simptomele unei schizofrenii la scară națională.

Din două, una : ori vorbele pompoase șuierate în urechi de politicieni sunt minciuni sfruntate, baloane de aer emise de niște personaje tot mai rupte de realitate, ori mamele și tații însoțiți de copiii ce scormone prin gunoaie sunt simple

iluzii optice. În cel de-al doilea caz, eu ar trebui să consult un oculist, dacă nu chiar un psihiatru. În primul, tare mi-e teamă că singurul lucru ce rămâne de făcut e ca întreaga pătură politică actuală să-și ia tălpășița. (3 decembrie 1997)

Roboții dansează *slow*

Punându-și masca reformatorului de guverne intransigent, dl. Ciorbea își tot freacă, de vreo săptămână, mâinile fericit că ne-a mai tras o plasă. Ne-a tras-o, nu zic ba, însă mai întâi cred că și-a tras-o sieși. I-am urmărit cu oarecare atenție comentariile în legătură cu chinurile facerii guvernului și nu-ți trebuie o abilitate de rebusist să observi că multe dintre ele se bat cap în cap. Pe ici, pe colo, prin punctele esențiale. Supusul mieluşel de până ieri vrea să acrediteze ideea că s-a dat de trei ori peste cap și a dobândit o bărbăție pe care în anul de când ne guvernează n-a arătat-o nici din greșeală. Ba am mai aflat un lucru incredibil. Că, de fapt, dl. Ciorbea, sub masca de robot programat la viteza *slow*, e un coleric capabil de-o mare stăpânire de sine. Un fel de Demostene în permanentă luptă cu adrenalina. I-auzi ! Și noi care credeam că blegeala prim-ministerială n-are nimic de-a face cu melancolia, ci cu lungimea ațelor de marionetă care-l manevrează !

Din păcate, nici în ipostaza, în fine masculină, în care ni se livrează, dl. Ciorbea nu stă prea tare cu logica. Pe de-o parte afirmă că a dat singur lovitura de teatru a numirii noilor miniștri, pe de alta, recunoaște că unul i-a fost trimis plocon de către dl. Roman, altul era pe *stand-by* încă de la constituirea, acum un an, a guvernului, în fine, un al treilea i-a fost sugerat de partidul din care face parte și pe care se pregătește să-l și conducă etc. Rămân doi oameni (din opt) care ar fi ieșit exclusiv din molcoma gândire a premierului ; d-nii Ilie Șerbănescu și Daniel Dăianu.

Nu știu, după cum nu știe nici dl. Ciorbea însuși, ce e cu acești Frunzăverde și Ionești oploșiți în fotoliile de onoare. Dea Domnul să nu se confirme nimic din ceea ce presa a început să scoată la lumină în legătură cu ei. Știu, însă, câte ceva despre dl. Andrei Marga, fostul rector al Universității clujene. N-am nici cea mai mică îndoială că, energic și

ambitios cum este, va purcede la schimbarea din temelii a instituției în care s-a mutat vremelnice. Prevăd multe furtuni legate de inițiativele sale, însă am certitudinea că trecerea lui pe la minister nu va semăna deloc cu plutirea lebedei pe apa cristalină a lacului. Chiar dacă unele dintre ideile sale îmi par, de pe acum, utopice, dacă nu de-a dreptul contraproductive (ca de pildă, anularea examenului de admitere în facultăți, înlocuit cu nota de la bacalaureat; o asemenea măsură ar putea fi luată abia după ce întregul învățământ secundar românesc ar începe să funcționeze normal; singurul lucru pe care-l va fi reușit dl. Marga va fi fiind să dea lovitura de grație lucrativei industriei a meditațiilor – de nu cumva o va fi împins-o mai jos, în faza de pre-bacalaureat), sunt sigur că noul ministru va remorca învățământul românesc din faza medievală în care se află măcar până în pragul modernității.

În ce-l privește pe dl. Ilie Șerbănescu, o singură previziune: va fi primul ministru din noua garnitură care-și va da demisia. Motive vor exista din abundență.

Mult mai încurcate sunt lucrurile cu dl. Daniel Dăianu. Fost ofițer activ de securitate, acest dandy al finanțelor naționale a jucat, în șapte ani, toate cărțile posibile. M-a amuzat că el a fost prezentat drept un specialist cu strălucite studii în America. Că dl. Dăianu va fi studiat în America, se poate. Însă la fel de bine știu ce fel de admirație a stârnit o trecere a domniei sale prin Washington, în 1991-1992. Pentru a nu rămâne în domeniul anecdoticului (ba chiar al bârfei feminine!), invit pe oricine să facă cercetări în legătură cu performanțele profesionale ale d-lui Daianu, ca șef pe la Banca Națională. În fond, ce criteriu mai clar e de găsit decât rezultatul muncii concrete? Dacă situația economiei și finanțelor românești arată așa cum arată, măcar în parte acest lucru se datorează și contraperformanțelor d-lui Daniel Dăianu.

Dar să nu fim dogmatici și să admitem că, devenit ministrabil, securistul demisionar (mai cunoașteți și alte cazuri?) s-a iluminat brusc și a descoperit soluțiile care vor scoate din prăpastie finanțele țării. I-o doresc din toată inima. Ceea ce pot să accept mai greu e faptul că un guvern ridicat pe umerii unor partide explicit anti-comuniste și anti-securiste recupează cu atâta nonșalanță un om care a făcut parte din sistemul represiv comunist. Mai treacă-meargă dacă dl. Dăianu ar fi

un geniu al economiei și finanțelor. Din păcate, textele sale (inexplicabil și insistent găzduite de revista „22”, bastionul societății civile românești) nu dovedesc decât o nesfârșită mediocritate de gândire, fiind, atâta cât pricep eu subtilitățile filozofiei economice, niște enorme peltele, vorbe goale rostite cu prețiozitatea grațioasă a semidoctului.

Cum rimează, așadar, bombasticile declarații ale președinției (pentru că și dl. Constantinescu e băgat în această ciorbă, de vreme ce și-a asumat răspunderea pentru „remaniați”), ale primului-ministru, ale majorității parlamentare, potrivit cărora Securitatea a fost instituția-berbece a bolșevismului românesc, și spectaculoasa numire a d-lui Dăianu? Foarte simplu: nu rimează deloc.

Ea rimează, însă, cu altceva. Rimează cu marginalizarea senatorului Ticu Dumitrescu. Rimează cu ieșirile despletite ale d-lui Ionescu-Galbeni și ale unei părți a țărăniștilor împotriva legii accesului la dosarele de Securitate. Rimează cu străvezia complicitate a actualei puteri cu aparatul securisto-represiv, irefutabil ilustrată de menținerea în funcție a d-lui Măgureanu până când s-a plictisit el însuși de directoratul său intrat în prelungiri. Rimează cu aerul de marțialitate tot mai pronunțat al societății românești. Rimează cu pompoasele parade militare de care dl. Constantinescu pare cvasi-sexualmente încântat, și de 1 decembrie, și de Sfântul Nicolae, și de Ziua de Apoi. Rimează cu aberanta pretenție a ministrului Apărării de a se amesteca în actul de justiție.

Și mai rimează cu disprețul tot mai planetar al d-lui Constantinescu față de cei care l-au ales. Nu-ți trebuie prea multă subtilitate pentru a descifra evoluția noului chiriaș al Cotrocenilor, pentru că ea e cam demulțisor vizibilă cu ochiul liber. Dl. președinte nu mai acceptă alte păreri decât cele ieșite din iluminata dumisale scăfârlie. Oricine e de altă părere, fie s-a coalizat cu dușmanii democrației, fie e un nenorocit de „frustrat”. Or, sub asemenea regim, totul devine posibil. Inclusiv că speranța scoaterii din noroi a căruței financiare a țării să fie dată pe mâna unor inși proveniți din catacombele Securității.

Dar nu avem încotro și, ca să nu înnebunim, trebuie să sperăm din nou. Să sperăm că mintea de pe urmă a românului nu-i va ocoli nici pe cei care au intrat în jocul politicii. Acest

guvern prezidențialo-tehnic-ciorbist-politico-securist nu e aberant în sine, pentru că, la urma urmelor, reflectă câteva din cele mai active direcții de acțiune ale societății românești a momentului. Catastrofală ar fi însă molipsirea unora de la alții : acolo unde acum bănuim gheara prezidențialismului să fie securism, acolo unde ghicim amprenta prim-ministerială să fie doar politicianism, iar în loc de tehnicieni să nu se ivească cine știe ce struțo-cămilă cu iz autoritar.

Și chiar dacă dl. Ciorbea ar putea să dezumfle, ca pe-un balon, punct cu punct, obiecțiile ridicate de acest articol, subzistă totuși o întrebare : ce se mai aude cu cei cincisprezece mii de specialiști ai Convenției Democrate ? Pentru că, fără ei, conformația athletică a multora din noii miniștri s-ar putea să se șubrezească atât de rău, încât să nu mai fie în stare să stea ca lumea nici măcar în înaltele jilțuri. Și atunci, ne-am duce de-a berbeleacul cu toții, nu doar zâmbitorii. Guvernanți de azi, care în ce privește dezinvoltura nu sunt depășiți decât de năstrușnicele personaje ale lui Dickens, din *Documentele postume ale Clubului Pickwick*. (17 decembrie 1997)

Evlavie și sictir

Capcana în care au căzut cei trei miniștri pro-monarhiști ai guvernului Ciorbea dovedește cel puțin două lucruri. Primul : că regalismul lor e mai degrabă unul de paradă, o toană de copii răzgâiați ce-și amenință părinții că vor fugi la bunici – un fel de evlavie amestecată cu sictir. Și doi : că sunt destul de naivi pentru a admite că declarându-și simpatia față de Rege au devenit incompatibili cu fotoliile ministeriale. Nu trebuie să spun eu ce impresie proastă face lipsa minimă de consecvență. După părerea mea, ei nu sunt nici monarhiști, nici republicani. Sunt, pur și simplu, niște personaje dezorientate politic, ezitând hamletian între diverse opțiuni întâlnite conjunctural.

Dacă primul punct e limpede, aparenta neclaritate a celui de-al doilea a pus în încurcătură pe simpatizanții monarhiști. Nimeni n-a avut prezența de spirit să spună că poți foarte bine fi și ministru, și adept al regalității. Ca dovadă, absolut

toate monarhiile moderne coexistă perfect cu sistemul parlamentar și guvernamental ! În plus, nici unul dintre ei n-a cerut instaurarea imediată a monarhiei, ci și-a exprimat simpatia față de un mare personaj istoric, în care vedeau, contextual, o soluție la situația dramatică a țării.

Nici un jurământ pe Constituție nu anulează dreptul de a-ți exprima liber punctele de vedere. Ar însemna că orice persoană investită cu atribuții ministeriale devine un robot, banala curea de transmisie a unei voințe superioare. În felul acesta, orice inițiativă ar fi blocată, orice act de gândire – condamnat. În plus, dacă miniștrii ajung să fie numiți exclusiv pentru fidelitatea politică, să nu ne mai mire că incompetența a devenit etalonul păstrării în funcție.

Cei care au sărit imediat cu gura nu au încercat neapărat să obțină demiterea miniștrilor, ci doar să mai calce o dată în picioare ideea monarhică în România. Pentru această categorie umano-politică puternic impregnată de propaganda comunistă, monarhia rămâne dușmanul de moarte, întruparea blestemului suprem abătut asupra lor. Și au dreptate : nimic mai opus regalității decât bolșevismul !

Eforturile titanice ale regimului Iliescu de a-l compromite pe Regele Mihai n-ar fi dus la nici un fel de rezultat dacă n-ar fi fost secondate de liber-schimbismul lui Emil Constantinescu însuși. Am mai scris că actualul președinte s-ar fi făcut frate și cu Împielîțatul, numai să se vadă propulsat la putere. Faza lui monarhistă – de care s-a dezis cu o nonșalanță demnă de o cauză mai bună – n-a fost decât un episod al scurtei și eficiente sale epopei a parvenitismului politic. Probabil că există în aceste deschideri, prompt urmate de închideri, și un dram de masochism : ele explică reala voluptate a d-lui Constantinescu de a se afla mereu acolo unde nu ar trebui să se afle, la sursa veștilor proaste pentru România.

Inutila, păguboasa prezență la Luxemburg e doar exemplul cel mai recent din lungul șir al deplasărilor penibile (ca să nu mai spun cât atârână ele în bugetul de austeritate al conducătorilor „sacrificați” ai țării !). În afara plăcerii (mala-dive și ea !) de a călători, nu găsesc altă explicație care să nu frizeze patologicul : oare „profesioniștii” din ministerul de Externe, în frunte cu dl. Severin, nu i-au spus că această

agitație festivistă nu are nici un rost? Nu s-a găsit nimeni în cohorta de consilieri să-l anunțe că expunându-se prosteste ironiei planetare nu ajută deloc nici imaginii, nici realității din țară?

Dl. Constantinescu pare să nu fi observat că politica internațională a momentului se face altfel decât o prezintă studiile istorice ale d-nei Zoe Petre. Vremea când un discurs patetic rostit în agora putea schimba destinul unui individ sau al unei comunități a trecut cam de mulțisor. Astăzi, politica e cu totul altceva decât înflăcăarea cu iz demagogic în care s-a specializat întreaga clasă politică de la noi. Nu e destul să posezi abilitatea de a spune fiecăruia ce vrea el să audă: monarhiștilor că ești monarhist, republicanilor că nu cunoști idee mai înaltă decât republicanismul, europenilor că ești internaționalist înăscut, naționaliștilor că nimic nu-ți e mai drag decât ce îndrăgesc ei, și tot așa, până la chilia călugărului Vasile.

Ca și dl. Severin, cel mai atașat dintre politicienii actuali de ideile cotrocene, dl. Constantinescu face parte din categoria numită de Madeleine Albright a „indivizilor care nu pot lua refuzul drept răspuns”. Oricât le-ai explica, oricât ai încerca să-i faci să priceapă că li s-a trântit ușa în nas, ei o țin pe-a lor. Specie antipatică prin definiție, pentru ei patriotismul e interșanjabil cu ambiția personală, iar incapacitatea de a sesiza complicatele jocuri internaționale – o modalitate de perpetuare a misterului propriei puteri.

Din nefericire, nu cu vorbe mari și fapte mici vom ieși din situația deplorabilă în care ne aflăm. Nu discursurile de la tribună și afirmațiile fără acoperire vor aduce așteptata integrare europeană. Și nici puseurile de naționalism izbucnite ca din senin. (Ca din senin, și nu prea, dacă stai să te gândești mai bine!) Atâta vreme cât în exterior înfățișăm un obraz onorabil, în schimb, în interior ne comportăm ca niște pitecantropi, la ce să ne așteptăm? Dacă aici, pe viu, predăm cu voioșie lecția intoleranței agresive sau a refuzului dialogului, de ce ne așteptăm să fim primiți în prea-toleranta Europă cu brațele deschise?

Măcar așa, de dragul exercițiului, ar trebui să ne punem problema dacă nu cumva popoarele europene civilizate ne țin în carantină și de teama că vom veni cu cine știe ce

idei năstrușnice. Ca, de pildă, să cerem ca limba oficială a comunității europene să devină româna. Ori ca măcar numele de localități din Europa să fie pronunțate în românește ! Sau ca tricolorul valah să fie arborat în întregul spațiu continental. Ori altă idee de același calibru ivită din capetele înfierbântate ale indivizilor care, la noi, nu se știe de ce, se ocupă cu politica.

Cam așa intrăm în al doilea an al raiului constantinescian. Cam aceștia sunt parametrii între care evoluează viața politică românească. Pe de o parte, o iresponsabilitate plină de farmec, pe de alta, o efuziune sentimentaloidă mai apropiată de viol decât de amor. Nu cunosc nici un personaj politic în stare de o conduită fermă, liniară, coerentă. Or, tragedia vieții politice din România tocmai de aici decurge : din incapacitatea electoratului de a identifica precis oamenii și ideile. Rezultatul – totuși ! – indecis al alegerilor din '96 provine, în mare măsură, din flexibilitatea în exces a poziției partidelor și personalităților politice.

La noi, un personaj precum Cato cel Bătrân, care a susținut ani în șir aceleași idei, dovedind o salutară lipsă de umor, ar fi nu doar ridiculizat, ci de-a dreptul eliminat de pe scena publică. Aici, la porțile Orientului, au căutare doar funambulii inconsecvenței, panglicarii patriotismului găunos, circarii obsedați de spionită, magiștrii vulgarității crase și ai nesimțirii scabroase, mincinoșii decorativi, xenofobii isterici, pe scurt, excrescențele putrede ale unei lumi sinistre. Migrarea dezinvoltă de la o formațiune politică la alta, destrămările și recompunerile de partide nu sunt, din păcate, nici ele semne ale normalității, ci simptomele unei boli fără leac.

Nici nu știu de ce, în acest context, baletul pro-contra monarhist al celor trei miniștri a stârnit atâta rumoare. În schimb, mi se pare întru totul normal ca nimeni să nu se mire de aberațiile lui Ion Iliescu. Șiretul pedeserist a sesizat tensiunea dintre Emil Constantinescu și Alianța Civică și n-a pierdut ocazia de a-și vâri codița : cu nesimțirea tipică a bolșevicului, el a dat vina pentru mineriada din 1991 pe blajinii militanți civici din jurul Anei Blandiana. Fostul ucenic al lui Stalin își arată astfel, cu subtilitate, recunoștința : nici dacă ar fi făcut parte din același partid, dl. Constantinescu n-ar fi dovedit atâta larghețe în fața dezastrelor produse de

regimul pro-sovietic al pedeseriștilor. La rândul său, actualul președinte a ținut să sublinieze, înainte de plecarea la Luxemburg, inestimabilul rol al lui Ion Iliescu în deschiderea europeană a țării. Așa, ca între gentlemeni. Cu ce rezultate, s-a văzut la fața locului : o nouă fotografie de grup pe care dl. Constantinescu o va putea arăta fericit nepoților și stră-nepoților. Și pe bună dreptate : n-a fost el, oare, cel mai important președinte al epocii Iliescu ? *(24 decembrie 1997)*

1998

Un învins : președintele

Situația-limită în care ne-au adus, într-o infernală colaborare, pe de o parte, neputința și prostia țărăniștilor, pe de alta, nesimțirea și lăcomia pediștilor, va lăsa urme adânci în viața publică a României. Peste ani se va vorbi, probabil, de criza din iarna lui 1998 ca despre un moment reper în distrugerea democrației românești, prin comportamentul iresponsabil al politicianilor de două parale. Nu cred ca există învingători în jalnica situație creată de orgoliul nulităților bune de gură din jurul lui Petre Roman (Severin, Berceanu, Sassu etc.). După cum aparenta plutire a lui Ciorbea deasupra hârdăului de mizerii nu înseamnă decât amânarea deznodământului : alegerile anticipate.

Nu e mare filozofie să vezi că demagogica punere în teacă a săbiilor n-are alt rost decât câștigarea răgazului necesar scoaterii de la rastel a mitralierelor și tunurilor. Am scris, încă din noiembrie 1996, că o coaliție fondată pe minciună nu are nici o șansă de supraviețuire. Or, minciuna supremă – dată de rezultatul nedecis al alegerilor – a fost că lupii și mieluşei vor conviețui elegant în aceeași vitrină. Iată că nu pot.

Elementul agravant al situației a fost nefericita inspirație a președintelui Constantinescu de a semna pactul cu Petre Roman. Dorindu-și cu orice preț victoria, actualul președinte și-a asumat o imensă responsabilitate. Probabil că el ar fi câștigat alegerile și fără pupăturile grețose cu fostul copil de suflet al lui Iliescu. Dorința de schimbare a românilor a crescut enorm după aflarea rezultatelor de la 16 noiembrie 1996, iar Iliescu ar fi fost înlăturat oricum. Din nefericire, plata o facem tot noi, și nu dl. Constantinescu, bine instalat în palatul familiei Hohenzollern. Abandonat la țanc de către oportunistul Petre

Roman, președintele a fost obligat să-și folosească farmececele pentru a scoate viața politică din impas.

Ce s-a întâmplat, se știe. Dl. Constantinescu a mai plătit o dată (așa cum a plătit-o și când a refuzat cu aroganță să gândească un scenariu alternativ la neprimirea noastră în N.A.T.O., așa cum a înghițit gălușca tratatului cu Ucraina și cum o va înghiți și pe aceea a tratatului cu rușii), șifonându-și rău de tot imaginea. M-am întrebat pe unde o fi umblând misticul călugăr Vasile cel care l-a povățuit pe fostul geolog cum să-l facă knock-out pe Iliescu. Sau în noiembrie 1996 să fi fost vorba doar de un ajutor conjunctural, strict limitat la accederea în funcția supremă? Nu știu. Știu doar că, de data aceasta, dl. Constantinescu a dat-o rău de tot în bară.

Educat la școala serialelor și a filmelor cu spioni, sensibil la cele mai bizare teorii conspiraționiste (probabil din cauza componentei misticoide a personalității sale!), dl. Emil Constantinescu a ajuns să se considere un fel de comunicator național, un duh al neamului, plutind asemenea unui părinte autoritar deasupra largii și nedisciplinatei familii a românilor. Mimând o siguranță de sine absolut spectaculoasă (de nu cumva, Doamne ferește!, credința nelimitată în sine e chiar autentică!), dl. Constantinescu a ocupat cu lejeritate prim-planul scenei publice românești. Nimic mai simplu: timorarea opoziției, vinovată de dezastrul țării, lipsa de experiență a bătrânilor talibani din C.D.R., plus aureola de învingător al lui Iliescu, plus talentele actricești l-au așezat pe cea mai înaltă poziție în sufletul unui electorat mereu dornic să fie încălecat și abitir mințit.

Ce e drept, spre deosebire de mulți dintre politicienii opoziției, dl. Constantinescu venea cu o oarecare carte de vizită: o mică trădare pe la Alianța Civică, o alta mai mare prin C.D.R., vreo înțelegere secretă cu Măgureanu, alta, tot inefabilă, dar cu obstinație pusă în practică, cu marii corupți ai erei Iliescu, și tot așa, până la înscăunarea finală. S-ar părea că ușurința cu care a găsit pretutindeni aliați și servitori (după ce, inițial, știuse să-l lingusească pe Corneliu Coposu) i-au indus președintelui ideea că e infailibil. Nu e.

Pozând în veșnic june-prim, dl. Constantinescu și-a imaginat că întreaga viață publică funcționează după modelul levantin de la Cotroceni. Dacă, în izolarea cvasi-milităroasă

în care trăiește, nu are de-a face decât cu supuși, o dată ieșit dincolo de ziduri, în aerul tare al confruntărilor nemiloase, simpla pocnire din degete nu mai are aceleași efecte miraculoase. Nu știu dacă în bătălia de acum președintele l-a folosit pe Severin împotriva lui Roman, pe Roman împotriva lui Severin sau pe unul împotriva altuia. Dezgroparea securii războiului în P.D. arată că ceva-ceva s-a petrecut. Ori că Roman voia să scape de Severin, ori că Severin voia să mai rezeze din morga de lider absolut a lui Roman, e destul de probabil ca președinția să fi participat la luptele de tranșee. Până la urmă, au pierdut cu toții.

E destul de limpede că înfruntarea bezmetică P.D.-C.D.R. a știrbit imaginea d-lui Constantinescu. Deși declarase cu aroganță că va rezolva, în numai câteva ore, situația explozivă care ținuse săptămâni întregi țara cu nervii întinși, comunicatorul a eșuat lamentabil. Cine a urmărit nervozitatea cu care a citit comunicatul din noaptea lui 27 spre 28 ianuarie, și-a putut da seama că dl. Constantinescu a receptat în plin lovitura administrată de politicienii pediști. Stăpânul atotputernic, mai-marele peste acareturile cotrocene spumega de furie în fața evidenței că voința sa e încălcată cu atâta lipsă de respect față de forțele paranormale insuflate de călugărul Vasile.

O dată cu eșecul usturător al d-lui Constantinescu, e cazul să reamintim că o politică bazată pe intrigi și minciuni, pe refuzul cabotin de a vedea adevărul nu poate duce în altă parte decât la prăbușire. O dată instalați în posturile grase, cederistii au uitat și de promisiuni electorale, și de onestitate, și de adevăr. Dotați cu birouri ultraspațioase, cu mașini și rânduri de secretare, ei au devenit inamicii de frunte ai propriilor idei. Ciocoizați fulgerător, și-au imaginat că vor rămâne pe vecie în narcoticele fotolii ale puterii. N-am văzut adversar mai plin de ură al Contractului cu România decât însuși domnul Constantinescu. După cum e greu de găsit un egal al d-lui Diaconescu întru dorința de alianțe contra naturii. Peste noapte, din arhangheli ai dreptății s-au metamorfozat în mărunți trepăduși trăind din concesiile și aranjamentele meschine.

Palma primită de dl. Constantinescu e sancționarea lipsei de caracter și a duplicitarismului odios. Cazul Valerian Stan –

e limpede acum – n-a fost un accident, ci o perfectă descriere a regimului Constantinescu : între hoții dovediți și omul cinstit, actualii potentati au luat cu nerușinare partea hoților. Nu știau, nefericiții, că tâlharul căruia-i oferi adăpost va sfârși prin a te tâlhări chiar pe tine ! Orice ar face de acum înainte, d-nii Ciorbea, Diaconescu și Constantinescu sunt complicitii vânzătorilor flotei, ai celor care au ocupat abuziv apartamente și vile, ai celor mai corupți dintre corupți.

Ce s-ar fi întâmplat dacă, în primăvara trecută, dl. Ciorbea l-ar fi sprijinit pe Valerian Stan, și nu l-ar fi torpilat cu metodele politicianiste de care face uz și astăzi ? Nimic altceva decât e pe cale să se întâmple. Cel mai grav lucru ar fi fost să ajungem la alegeri anticipate. Vom ajunge oricum, dar în cu totul alte condiții. Ne-am lecuit de iluzia că pătura politică românească e împărțită în buni și răi, în eroi și în ticăloși. Vedem acum că e vorba de o clasă unică, stratificată infernal : ticăloși mai vechi, înrăiți în viciu, și ticăloși mai noi. Îi separă un singur lucru : timpul pe care l-au avut la dispoziție pentru a-și arăta hâdoasa, monstruoasa, respingătoare față.
(11 februarie 1998)

Oglinda mitropolitană

Cuvântul mitropolitului Nicolae Corneanu la decernarea premiilor Grupului pentru Dialog Social pe 1997 este unul dintre cele mai impresionante documente morale de care am luat act în ultimii ani. Într-o împrejurare în care mulți dintre noi ne-am fi rezumat la onctuoase formule de politețe, lustruindu-ne în treacăt, dar cu o afectare plină de damf egolatoru, Î.P.S. Nicolae ne-a făcut părtași la o zguduitoare mărturie. Refuzând cu fermitate postura de erou absolut în care – firesc encomiastic – îl plasau împrejurarea și cuvintele de laudă, mitropolitul Banatului ne-a predat o dramatică lecție de demnitate. O lecție de-o extremă tensiune emoțională, pentru că ne obligă la regândirea condiției noastre de moștenitori ai unei blestamate istorii, punându-ne în fața unei oglinzi neiertătoare.

Pe un ton de blândă dojană, el a respins, una câte una, laudele ce riscau să transforme împrejurarea într-o searbădă

sărbătoare. Cu o adâncă și sinceră dorință de a face lumină, înaltul prelat ortodox a pus toate punctele pe i, afirmând că în multe din momentele vieții sale nu s-a ridicat la înălțimea așteptată. Firește, nu e pentru prima oară când mitropolitul Nicolae ni se înfățișează ca o admirabilă excepție în mlaștina compromisurilor în care s-a scăldat și se scaldă Biserica Ortodoxă Română. Însă de data aceasta cuvântul său a atins coarda bolnavă din fiecare dintre noi.

Nu știu dacă mai-marii B.O.R. sunt conștienți că numai o atitudine directă, slujind adevărul – o atitudine, de fapt, în deplină concordanță cu misia Bisericii – face mult mai bine ortodoxismului românesc, decât veșnicul refuz de a lua act de ceea ce se petrece în lume. O Biserică anacronică, respectând principiul organizațiilor de partid comunist, derivată ideologic din conștiința culpei imense față de un popor pe care l-a ignorat mereu cu trufie, nu are prea mari șanse de supraviețuire într-o lume a modernizării dinamice. Doar spunând adevărul și recunoscând ce e de recunoscut, Biserica poate spera să recapete prestigiul real, și nu simulacrul de onorabilitate conferit de unul sau altul din politicienii ce se mențin la putere și prin invocarea demagogică a credinței și a clerului.

Posedând un cert rol în eliminarea tensiunilor negative din conștiință, mărturisirea e primul pas cu care ar fi trebuit să începem fiecare dintre noi, imediat după decembrie 1989. Iliescu și oamenii săi ar fi trebuit să facă public că au complotat nu împotriva lui Ceaușescu, ci împotriva poporului român. Să ne spună care e contribuția lor reală în menținerea dictaturii bolșevice în România. Să mărturisească marile crime, dar și potlogăriile mai mici, la care au fost, sub Dej și Ceaușescu, părtași. Ar fi trebuit să ne informeze despre înțelegerile cu sovieticii, despre ce li se cerea drept răsplată pentru ajutorul dat în doborârea lui Ceaușescu.

Fiecare politician, dar și fiecare persoană publică, ar fi trebuit să-și mărturisească lașitățile și compromisurile, mai mari sau mai mici, pactizările cu o putere criminală și cu un partid născut prin crimă și mort prin crimă. Chiar și dl. Constantinescu ar fi trebuit să ne anunțe că legăturile sale cu ideologia comunistă n-au fost chiar atât de fragile, și că o dată ajuns la putere, e cât se poate de firesc să detectăm în comportamentul său răbufniri totalitare. Destui scriitori și ziariști ar fi trebuit să pună pe frontispiciile gazetelor sau pe

prima pagină a cărților un înscris prin care să ne anunțe că avem de-a face cu niște convalescenți, cu oameni care se luptă din răspuțeri să scape de boală, și nu cu ditamai democrați renăscuți prin triplă dare peste cap.

Marii criminali din categoria Dumitru Popescu-Dumnezeu și Eugen Florescu – criminali pentru că au ucis prin otrava deciziilor lor conștiințe și au pervertit însăși fibra morală a nației – ar fi trebuit să își schimbe numele și să se refugieze în pustiu, îngroziiți de oroarea și grotescul secretate de mințile lor bolnave. Că ei au făcut altceva, că unul se autointitulează cu scârboasă grație „cioplitor de himere”, iar celălalt a fost editor al unei publicații ce se numea, nici mai mult, nici mai puțin decât „Democrația”, spune totul despre natura adânc demoniacă a acestor viețuitoare.

În fine, înainte de a se șterge de scuipatul (real ori simbolic) cu care i-au acoperit concetățenii, Păunescu și Vadim ar fi trebuit să-și fi mărturisit public ticăloșia, slăbiciunea, lașitatea și nebunia de a se fi numărat printre coloanele de sprijin ale unui dictator ce nu ura pe lume nimic mai mult decât propriul popor. Cariatide de scârnă, ei sunt și rămân vinovați de a-și fi imbecilizat în așa măsură poporul, încât nici după nouă ani de la externarea din clinica demențială a dictaturii el nu pare a-și fi revenit din lobotomizarea la care a fost supus. Iar culpa acestor ahtiați după putere și onoruri e cu atât mai mare, cu cât metodele lor au fost încă mai insidioase decât mânuirea bulanului, a mardeiașului, a activistului de partid ori a securistului de către cei menționați mai sus.

A invoca imediat după astfel de dihanii figura luminoasă a Mitropolitului Nicolae este, evident, un sacrilegiu. Și un gest inutil. Pentru că în mod evident nici unuia dintre ei (nu mai vorbesc de milițieni, de securiști, de funcționarii de partid) nu le trece prin cap să manifeste public măcar un semn de îndoială față de infinit mai gravele activități depuse sistematic împotriva românilor. Nu poți privi decât cu înduioșare cum Nicolae Corneanu aduce în fața lumii niște culpe ce țin de regretul de a nu fi făcut anumite lucruri, când o mare parte din personajele publice de azi ar avea a da seamă pentru infamante gesturi pe care le-au făcut cu adevărat.

Însă cu osebire impresionantă în cuvântul Î.P.S. Nicolae e referința la situații care au aruncat, în ultimii ani, o lumină

destul de neplăcută asupra Bisericii. În cuvinte gingașe, dar ferme, mitropolitul Nicolae atrage atenția că Biserica și-a consumat disproporționat de multă energie în lucruri care nu o privesc, evitând, însă, confruntarea cu situațiile în care implicarea ei ar fi fost de dorit. Sfada penibilă, atingând adeseori acutele urii și ale infamiei, cu Biserica Greco-catolică, în care se decupează un comportament degradant de arendaș care și-a însușit cu japca o proprietate, e o pată rușinoasă pe obrazul multora din înaltele fețe bisericești ce au în mâinile lor, nu întotdeauna curate, soarta credinței marii majorități a românilor.

Șocantă este, pentru ortodoxul-activist-de-partid, și argumentarea nuanțată a mitropolitului Nicolae în problemele homosexualității și ale avortului. Demonstrația, extrem de fină la nivel politic, și absolut inatacabilă din punct de vedere moral sau dogmatic, ar trebui să le dea de gândit talibanilor cățărați prin fraudă în înalte scaune politice ori ecleziastice.

Și mai e ceva: discursul Î.P.S. ar putea deschide o discuție (extrem de necesară, de altfel) despre distincția între toleranță și respect în viața noastră publică. Sunt de părere, așa cum e și Mitropolitul Banatului, că toleranța e un termen limitativ, merit mai degrabă să amâne stabilirea unor soluții decât să le grăbească. Tolerant e doar țopârlanul arogant ce se crede stăpânul tuturor adevărilor, dar care, din motive conjuncturale, concede să cedeze o parte din prerogative, știind că natura discreționară a pactului îi poate oricând restabili avantajul inițial. Și asta pentru că toleranța are o clară componentă temporală: sunt tolerant atâta vreme cât nu se încalcă fragilul echilibru al unor negocieri.

Pe de altă parte, respectul reazăază bazele lumii în termeni de etică absolută: eu respect valorile tale, iar tu respecti valorile mele. Trecerea de la etapa toleranței la aceea a respectului ar trebui să devină una din urgențele tulburei lumi în care trăim. Cu alte cuvinte, de la natura confrun-tațională implicată de dubletul toleranță/intoleranță, ar trebui să ne îndreptăm spre zona permisivității reciproce, adică a respectului. În această grea întreprindere, admirabilele cuvinte ale mitropolitului Nicolae pot fi un început de drum încurajator. (18 martie 1998)

Maiakovski e bolnav de hepatită

Nu e destul că avem un președinte lipsit de caracter, nu e suficient că primul său ministru a început să-l copieze fără jenă, nu e destul că situația economică e total scăpată de sub control, iată că îl avem pe Păunescu prezent pe toate posturile de televiziune! Că un canal particular consideră onorantă prezența marelui lingău ceașist și l-a făcut invitatul său non-stop, e treaba respectivei televiziuni: patronul ei face cu banii ce vrea și dacă nu se teme de vreo hepatită provocată de intimitatea cu acest monstru al nesimțirii, cu atât mai bine pentru el.

Nu înțeleg, însă, de ce pe banii contribuabilului, adică la televiziunea așa-zis națională, acest monument al îmbuibării, strigoi care vrea să ne readucă la cheremul securiștilor și activiștilor bolșevici, își desfășoară osânzele cu o dezinvoltură și o nerușinare ce, pe vremea lui Ceaușescu, n-aveau atâta aplomb. Dacă prin anii optzeci lingăul scorniceșteanului se rezuma la deșănțate laude aduse cuplului prezidențial, astăzi el se lustruiește în primul rând pe sine, autopromovându-se drept model al inteligenței și creativității românești.

Revenirea în forță a lui Păunescu nu e întâmplătoare – chiar dacă ea dovedește că stângiștii nu sunt capabili să inventeze nimic nou, ci scot cu disperare de la lada de gunoi și recondiționează figurile sinistre care au otrăvit generații întregi de tineri. Într-o primă fază, prin arguția respingătoare a unui Tucă, s-a încercat acreditarea ideii că Păunescu, bietul de el, a fost o victimă care n-a scris nici o silabă de proslăvire a celui mai mare dușman al poporului român. Cu șmecheria tipică a semidoctului, Tucă a susținut că în cărțile păunesciene nu există absolut nici o poezie dedicată Ceaușeștilor. Așa o fi – nu mă pot lăuda a fi fost între cititorii cărtoaielor lui Păunescu.

Numai că volumele sale de versuri erau tipărite în tiraje confidentiale. În timp ce odioasele texte pro-Ceaușescu erau publicate în reviste și ziare ce atingeau sute de mii de exemplare! Dacă mai adăugăm zecile de mii de spectatori de la ședințele de îndoctinare publică prin cenaclurile dominate de lozinci precum „Partidul, Ceaușescu, România!” sau

milioanele de telespectatori siluiți de prezența grețoasă a principalului purtător de cuvânt al național-comunismului dinastic, lucrurile încep să se nuanțeze. Spre disperarea logicianului Tucă, el însuși este un produs sută la sută al mentalității nesimțit-totalitare promovate ani în șir de Cenaclul Flacăra al „tineretului comunist” – parcă așa se numea, nu? Asta pentru cei care-și aduc aminte doar de secvențele cu chiloțerii atârnați pe garduri. Ca în orice proces de îndoctrinare în forță, sexul în public nu reprezenta decât primul pas al îndobitocirii urmărite cu tenacitate de dulăii bolșevici, asmuțiți asupra românilor de către stăpânii lor de la Moscova. Originile basarabene ale lui Adrian Păunescu, mascate de „oltenismul” său agresiv și gureș, au fost și rămân un ideal canal de comunicare cu ideologia zonei slave.

Însă ceea ce am văzut în seara lui 27 martie 1998, pe programul 2 al televiziunii naționale, depășește orice imaginație. Va să zică, pentru asta au murit chiar acolo, în preajma televiziunii, atâția tineri? Pentru ca niște oameni ce păreau normali și onorabili, precum Stere Gulea și Alina Mungiu, să patroneze cel mai jalnic spectacol al naționalismului de două parale? Unde sfârșește bunul-simț și unde începe nebunia, domnule Stere Gulea? Care e adevărata dumneavoastră identitate etică, doamnă Mungiu? Acea de activist al societății civile și de intelectual hrănit cu valorile democrației occidentale, identitate care, de altfel, v-a fost recunoscută și în numele căreia ați fost numită în funcția în care sunteți? Sau o simplă purtătoare de largi pelerine menite, ca în metafora lui Lovinescu, să acopere spectacolul odios al celor care își fac nevoile în public?

Că Păunescu e incapabil de altceva decât de exhibarea respingătoarelor sale răni morale, îl privește direct și personal. Dar ce îi determină pe niște oameni onorabili să devină scutul scânelor păunesciene, e dincolo de puterea mea de judecată. Cum e posibil ca „duplex”-ul București-Chișinău, prilejuit de aniversarea a optzeci de ani de la unirea Basarabiei și a României, să fie concesionat unor profitori notorii de pe urma nefericirii naționale? Să nu mai existe, în afara submediocrității poetice Păunescu, dincoace de Prut, și a nulității poetice Grigore Vieru, dincolo de Prut, alte nume capabile să celebreze ideea unionistă? S-au evaporat chiar

toți istoricii onorabili, toți poeții autentici și toți patrioții adevărați, pentru a împinge iarăși în prim-plan această pleavă lipsită de cea mai elementară decență?

Am privit cu uluire cum Păunescu îndemna la ura anti-maghiară, întrebându-se retoric ceva în legătură cu generalul Basta (nume tipic maghiar, nu?) și asasinarea lui Mihai Viteazul. Că respectivul eveniment avea de-a face cu aniversarea unirii cam cât are de-a face Tucă cu poezia, n-ar fi o problemă atât de mare. Însă că toată această cruciadă de joasă speță se desfășura sub privirile inocente ale fetei lui Adrian Păunescu, în venele căreia curge, după mamă, și sânge unguresc (pe cât de neaoș moldo-oltenesc e numele Păunescu, pe atât de neaoș unguresc e numele Antal!) asta nu mai pot pricepe. Ce o fi fost în mintea dragălașei ființe în momentul în care o arătare de pe altă lume, numită Florian Pittiș, colectată de prin pubelele cine știe cărei mahalale morale, se mândrea că e un amestec exploziv de slav și latin (de unde și dublul „t” al numelui său valah, desigur!), arătând cu pumnul spre tot ce nu e dacic. Firește că textul cu pricina, un manifest al ambiguității morale („dar mă gândesc de asemeni că e bine/să-nvăț întâi și-ntâi să-not!” – în ce altceva decât în ape tulburi?), datorat lui Geo Dumitrescu, nu vede nici un pericol pândind poporul român dinspre Răsărit, ci doar dinspre Apus și dinspre Sud! Bună alegere spre a cinsti Moldova!

Cam aceștia sunt oamenii prin care ne adresăm nefericiților de peste Prut. Să ne mai mirăm că frații noștri moldoveni au votat pentru întoarcerea la comunism? Nu de alta, dar în cuvintele lui Păunescu se simte făcătura. Ce credibilitate poate avea cineva care-și petrece noaptea alături de o unguroaică, iar dimineața, de cum se scoală, începe să tune și să fulgere împotriva ungurilor? Astfel de tipuri umane, cu mari probleme de conștiință nerezolvate, ce-și batjocoresc propriii copii pentru o oră de glorie deșartă, nu sunt nici măcar buni propagandiști. Ca dovadă, în ciuda zdrăgănelilor poporaniștilor (că folkiști sună prea occidental!), sau poate tocmai de aceea, moldovenii au simțit că adevăratul comunism e cel de la Moscova, și nu cel îndoit cu apă al posesorilor de vile în centrul Bucureștilor.

Problema de fond e, însă, alta. Nu-l mai aduci pe drumul bun pe-un Păunescu pășind binișor spre senectute. Drama, dacă nu chiar tragedia, noastră este că până și cei bine intenționați au mari suprafețe de ambiguitate morală. Iată, chiar și oamenii curați din această țară se mânjesc pentru un preț de nimic. Ce mari avantaje poate avea un bun regizor precum Stere Gulea, încât să gireze reîntoarcerea României la barbaria comunistă cu ajutorul celor mai violenți dintre slujitorii cultului personalității ceaușist? O mașină cu șofer? Un celular? O secretară surdo-mută, care-l protejează de posibilele reproșuri ale prietenilor? La atât se reduce conștiința unui creator autentic?

Nu numai că după emisiunea televiziunii române din 27 martie 1998 multora dintre noi le-a pierit cheful de a se mai uni cu o Moldovă reprezentată de niște comuniști primitivi precum Grigore Vieru, dar cred că și destui moldoveni s-au văzut confirmați în votul dat politicii pro-moscovite. Când ai de optat între manifestele virulente ale lui Maiakovski și acest nor cu pantaloni numit Păunescu, alegerea nu e grea deloc. (8 aprilie 1998)

Hărțuire textuală

În România, țară a tuturor originalităților, guvernele nu cad pentru că fac prostii, ci pentru că vorbesc prostii! Oroarea de muncă, bine înrădăcinată în zestrea genetică a neamului, e compensată de plăcerea enormă a discuției stupide și a afișării talentului de a-l spurca pe adversar sau, în lipsa acestuia, pe aliat sau pe prieten. Din acest punct de vedere, guvernul Ciorbea n-a reprezentat un experiment al exercitării puterii, ci un experiment lingvistic! Au existat perioade în care ieșirile în public ale miniștrilor dădeau impresia că privim niște candidați la secția de lingvistică a Academiei!

Probabil că e o fatalitate să trecem și printr-o astfel de perioadă. După deceniile în care politicienii de la noi grohăiau într-un limbaj ce nu comunica nimic altceva decât interdicții abjecte și indicații de partid, fenomenul de decompensare e aproape firesc. Numai că luați la bani mărunți, producătorii de panglici sonore ce au acaparat posturile de

televiziune nu vorbesc fundamental diferit de limbajul inarticulat al unor Manea Mănescu, Popescu-Dumnezeu, Eugen Florescu, Postelnicu, Dincă și ceilalți corifei ai bolșevismului (n-am avut prilejul să-i ascult pe „baronii lui Dej”, dar îmi imaginez că nici ei nu puteau fi departe de retorica suprarrealistă a lui Ceaușescu).

Noul premier, dl. Radu Vasile, a sesizat primejdiile flecăreliei fără limite și fără perdea la care s-au dedulcit miniștrii și a dat ucaz de interdicție a aparițiilor televizate ale subordonaților. Primejdiile nu se referă, firește, la degradarea și mai accentuată a clasei politice de la noi, ci la un posibil mijloc de auto-apărare în fața torentului de vorbe care au parazitat guvernarea Ciorbea. Cu alte cuvinte, dl. Vasile se ferește să devină victima hărțuiei textuale care a făcut atâtea zile fripte blândului, supusului, incapabilului Victor Ciorbea.

Pe de altă parte, băgând pumnul în gura miniștrilor, dl. Vasile dovedește deja că e departe de a fi un democrat. Nu prin mijloace represive se menține ordinea într-o instituție, fie ea și Guvernul României, ci prin capacitatea șefului acesteia de a domina intelectual, profesional și moral personalitățile ce o compun. Or, aici problemele încep să se complice. Nu-ți trebuie cine știe ce perspicacitate pentru a-ți da seama că dl. Radu Vasile nu e o lumină. N-am observat mari calități nici de organizator (el e, totuși, un marginal în partid, iar victoria sa reprezintă triumful paradoxal al veșnicului *challenger*, într-un moment de acută criză și de lehamite cronicizată, ca și cum forțele adverse ar vrea să-l compromită, punându-l în fața unei misiuni imposibile), nici de vizionar economic sau politic, și nici însușirile intelectuale și culturale ale unui universitar.

Dimpotrivă, majoritatea prezențelor publice ale d-lui Vasile au stat mai degrabă sub semnul șmecheriei vulgare, al ironiei deplasate ce ascundeau ulcerarea ambițiosului frustrat. Plasându-se, în destule situații, în proximitatea ideologică a P.D.S.R.-ului și P.D.-ului (partide cu care, ca orice „dizident” ce se respectă, are excelente relații și profunde afinități), dl. Vasile a fost preferat pentru înaltul fotoliu și ca posibil paratrăznet al fulgerelor ce persistă încă între așa-ziii „aliați”. (Dar tare mi-e teamă, fiindcă veni vorba de trăznete, că dizgrațiosul „ghiul” de aur etalat de dl. Vasile mai mult va

atrage decât va diminua violentele fenomene meteorologice. Poate se găsește cineva între abilitii săi consilieri să-l roage să renunțe la acel însemn kitsch ce nu rimează deloc cu statura intelectuală pe care și-o arogă – inclusiv când pronunță, mai degrabă în rimă cu grosolanul inel, decât cu legile foneticii, diverse cuvinte și propoziții în engleză!)

Faptul că a intuit pericolul vorbăriei pentru propria sa poziție reprezintă, totuși, o bilă albă. Ea dovedește, cel puțin, că dl. Vasile e capabil să sesizeze din timp primejdii. Aș fi fost la fel de bucuros dacă ar fi anunțat încă din prima clipă și ce are de gând să facă în marile enigme restanțiere încă din 1990. Nu cunoaștem poziția d-lui Radu Vasile în problema încă intactă a corupției. Misterul bântuie și în chestiunea privatizării, dar și a sprijinului ce speră să-l primească din partea „aliaților” în subiecte ce reprezintă port-drapelul propriului său partid: restituirea integrală a proprietăților și legea terenului agricol.

În schimb (și acesta e opusul bilei albe de mai sus), am fost uluit să constat că nici n-a fost instalat în fotoliul de onoare, că dl. Vasile a și început să facă pe prostul. Îndemnat la o emisiune televizată să-și spună părerea despre strigătoarea la cer afacere a medicamentelor compensate, premierul s-a mirat inocent: „Îmi pare rău, dar nu sesizez care ar putea fi substratul unui asemenea abuz!”. Păi dacă dl. Vasile nu sesizează atâta lucru – și anume, că prin umflarea listei medicamentelor de import compensate, o seamă de importatori vor câștiga, pocnind din degete, sute de mii, dacă nu chiar milioane de dolari – înseamnă că „ghiulul” din degetul inelar îi parazitează primejdios autocelebrata perspicacitate trilingvă!

Cum va reacționa dl. Radu Vasile în fața trucurilor cu adevărat uluitoare ale profesioniștilor diversiunii grupați în jurul lui Petre Roman, dacă un amator precum doctorul Bruckner nu lasă nici o amprentă pe circumvoluțiile sale prim-ministeriale? A făcut o bună impresie virilitatea afirmației că guvernul trebuie condus de către primul-ministru, și nu de șefii de partide (în paranteză fie spus, ar fi putut să-l adauge pe listă și pe președinte, dornic, după cum se știe, să învârtă cu lingura mare în oala guvernării). Mă întreb, însă, ce discernământ are un mai-mare peste treburile țării, atât de

ferm în a se auto-investi cu puteri depline, dacă A.B.C.-ul logicii, dacă relația cauză-efect îi rămân perfect străine ?

Nu știu ce calcule stau dincolo de ascensiunea mult-așteptată de către dl. Radu Vasile în fotoliul de onoare. Oricum, tenacitatea politicianului care nu s-a ilustrat, altminteri, decât prin bosumflări amuzante și prin mici ciupeli răutăcioase la adresa colegilor mai norocoși poate fi un atu. Ce e drept, văzând cu câtă căldură l-a îmbrățișat pe Victor Ciorbea, omul la dărâmarea căruia a pus un umăr vânjos, ceva-ceva îmi spune că pentru noua vedetă a politicii românești moralitatea rămâne un ideal îndepărtat, prea îndepărtat.

La ora la care scriu aceste rânduri nu se cunoaște configurația noului guvern. Spre binele d-lui Vasile, și al nostru, al tuturor, mi-ar face plăcere ca măcar în prima fază a preluării puterii să se țină de cuvânt. Adică să nu accepte să i se alcătuiască de către alții cabinetul. Scuze pe care, printre rânduri, a invocat-o în mai multe rânduri dl. Ciorbea, cum că e greu să comanzi niște oameni care nu ascultă decât ordinele celor care i-au proptit în funcții, adică propriii șefi de partide, nu va mai ține și a doua oară. Dl. Vasile chiar va trebui să fie șeful guvernului, și nu ocupantul limfatic al unui fotoliu mai înalt și mai moale decât al celorlalți colegi. Altminteri, toată zbaterea sa de ani de zile va sfârși la fel de penibil, dacă nu mai rău, decât trista aventură a slugarnicului Victor Ciorbea.

Dincolo de aceste amănunte... contondente, lucrurile stau prost de tot. Dacă un personaj de talia lui Dudu Ionescu a ajuns să ceară clemență pentru militarii asasini din decembrie 1989, înseamnă că am deraiat rău de tot. N-ar fi mai normal că respectivii criminali să fie mai întâi identificați, și abia apoi, eventual, grațiați ? Ceea ce n-a îndrăznit nici marele profitor de pe urma asasinatelor din decembrie, Ion Iliescu, îndrăznesc astăzi adversarii săi de moarte. Doamne, ce lume bolnavă ! Mă fulgeră un gând : dar dacă lista de medicamente a doctorului Bruckner e prea scurtă, și nu prea lungă, pentru toate maladiile de care suferă poporul român – mai ales prin reprezentanții săi ? ! (15 aprilie 1998)

Feriți-vă de umaniști !

Un ziar central, repetent notoriu la capitolul toleranță inter-etnică, ne-a oferit, într-o scurtă notă pe marginea meciului de fotbal Steaua-Rapid, o strălucită exemplificare a felului în care înțeleg mulți români diferența. Îngrijorați peste poate de rușinoasele lozinci și pancarte rasiste scandate și fluturate de galeria „militară”, editorii publicației numite (prin antifrază, probabil, la conținutul multora dintre articolele tipărite) „Adevărul”, au decis să demaște incredibilele porniri rasiste ale românilor. Că e vorba de o simplă mișcare propagandistică, în care autorul scurtului articol din pagina întâi n-a crezut nici o clipă, o dovedește concluzia notei de protest. Conform umaniștilor de la „Adevărul”, galeria Stelei ar trebui blamată nu atât pentru că a cerut exterminarea rromilor, invocându-l pe blândul mareșal Antonescu drept model de rezolvare a „chestiunii țigănești”, ci pentru că nu vede paiul din propriii ochi : și în tabăra stelistă există destui „colorați” ce ar merita un tratament similar !

Că asistăm în această perioadă la o recrudescență a rasismului și extremismului în România, nu mai e un secret pentru nimeni. E destul să circuli prin marile orașe pentru a descoperi nenumărate dovezi palpabile ale crescânde xenofobii românești. De la războiul plăcuțelor bilingve, până la intolerabilele, rușinoasele graffiti-uri din metroul bucureștean („Un milion de țigani ! Ultima soluție : Antonescu !”) și, cine știe, mâine, la execuții în plină stradă, o parte a românilor par să trăiască sub blestemul urii față de *celălalt*. Destul de șocat, am constatat că într-un oraș din vestul României, ce se mândrește cu opțiunile sale pro-occidentale, oribilele atacuri la adresa lui Petre Roman, din timpul ultimei campanii prezidențiale, au rămas intacte pe pereții unor străzi centrale.

(În paranteză fie spus, nu cred că pot fi suspectat nici de cea mai mică simpatie față de omul politic Petre Roman. Ticăloșiile sale sunt de domeniul public, iar cele mai grave dintre ele probabil că încă n-au ieșit la iveală. Însă e intolerabil ca el să fie mânjit cu formule de genul „Jos Petre Roman jidanul !”. Nu datorită ascendenței sale etnice e dl. Roman total lipsit de caracter, ci din motive ce țin de altă sferă. De

altfel, marile porcării din perioada când tăia și spânzura în România le-a făcut umăr la umăr cu un român pur-sânge, Ion Iliescu, folosind brațul altor români neaoși: securiștii și minierii.)

Recentele conflicte de la Universitatea din București, unde iscarea unui război civil pare a fi doar o chestiune de timp, opunându-i pe „fundamentalistii religioși” și pe „adeptii valorilor occidentale”, constituie un semnal de alarmă pe care nimeni nu pare să-l ia în seama. Ciudat (dar nu inexplicabil) e că în prelungirea acestor rușinoase focare ale destabilizării sociale se află cele două instituții pe care românul jură orbește: armata și biserica. Iresponsabilii care au împânzit metroul bucureștean cu apeluri la linșarea țiganilor se bazează pe complicitatea armatei: apelul la exterminare e însoțit de exaltarea calităților armatei („Elite army”, anunță cu mândrie grobian-incultă unul dintre graffiti-uri; pentru ca mesajul să fie mai limpede, în dreptul „apărătorilor fruntariilor” era desenată o svastică!).

Nici molcoma noastră Biserică Ortodoxă nu e cu mult mai brează, dacă-i analizăm politica din ultimii ani. Atitudinea belicoasă față de greco-catolici, pretențiile găunoase de super-putere națională fac o figură proastă. După jalnicul spectacol lacrimogen-mistic al președintelui Constantinescu în timpul campaniei electorale, nici noul prim-ministru nu se lasă mai prejos: primul său drum, după desemnare, a fost la... prea-nefericitul Teoctist; să indice asta faptul că România raduvasiliană are toate șansele să devină un stat religios-fundamentalist? E clar că agresivitatea tinerilor de la Universitatea din București nu s-a iscat din senin. Dacă n-ar exista încurajările bisericii-stat din România, fără îndoială că nu s-ar fi ajuns la părueli iscate de exclusivismul violent, ambalat în țipla credinței, al unor clerici cu umerii încă îngreunați de gradele conferite de Securitate. Recenta propunere a arhiepiscopului Anania ca Biserica să intre în lupta politică e un semn că nostalgia statului național-ortodox nu mai e o simplă vorbă în vânt.

În ce privește brusca pretenție a armatei de a fi exonerată pentru crimele din decembrie, ea trebuie, cred, legată de atitudinea suporterilor Stelei. Nu exclud posibilitatea ca lozincile anti-rasiste de pe stadioane, străzi și din metrouri să

fie opera unor gânditori aflați pe statele de plată militare. Subliminal, mesajul trebuie citit în felul următor : „Români, vă paște marea primejdie ca un milion de țigani să vă scoată din casele voastre, să vă omoare, să vă violeze fiicele ! De această primejdie vă apără doar armata noastră de elită ! Dar pentru ca să vă protejeze, ea trebuie să aibă mână liberă și să nu mai fie culpabilizată pentru crimele ei din decembrie 1989 ! ”.

Că mesajul a fost corect decriptat o dovedește aiuritoarea (în aparență) propunere a d-lui Dudu Ionescu, de a amnistia pe toți militarii care au tras în populația nevinovată. Sub presiunea unor generali ce se simt cu musca pe căciulă (și care, am convingerea, ar repeta fără multe scrupule carnagiul din decembrie 1989), debila putere constantinesciană a avansat o soluție menită să-i liniștească pe asasinii în uniforme verzi. Relaxarea atitudinii ferme din campania electorală față de orice ilegalitate a fost, de altfel, teoretizată penibil de straniul uomo universale de la Cotroceni, consilierul plenipotențiar Zoe Petre. Pe un ton potrivit mai degrabă precupețelor din Piața Matache Măcelaru, d-na Petre a afirmat că moralitatea nu are ce căuta în politică ! Frumos răspuns ! Asupra lui și a persoanei s-ar putea să revenim.

Observând că aberantei idei duduene i s-a răspuns cu o neașteptat de fermă atitudine a societății civile, însuși boss-ul de la Cotroceni s-a simțit dator să intervină, nuanțând afirmația favoritului său. Punctul de vedere al președinției, în aparență rațional, conține o frază otrăvită. După părerea sa, justiția se poate face doar ascultând și părerea armatei despre evenimentele din decembrie 1989. E o afirmație menită să provoace, în cel mai bun caz, confuzii. Ea cântă, pe partitura tenorului, aria intonată de bașii cu grade vinovați de asasinat din decembrie. În clipa de față, ofițerimea și-a însușit, în unanimitate, pare-se, acest punct de vedere. Realitatea e că până în 21 decembrie armata s-a aflat în slujba dictaturii, reprimând fără milă populația scoasă în stradă de mizeria vieții sub comunism, iar din 22 decembrie, trădându-și jurământul față de dictator, s-a dat de partea celor pe care, până cu câteva ore în urmă, îi avea în cătarea puștilor.

Însă tocmai aici stă slăbiciunea argumentului, aparent imbatabil, al celor care susțin nevinovăția armatei. Dacă

acceptăm că ea a acționat în virtutea jurământului militar prestat (de voie sau de nevoie, după cum atrăgea atenția dl. Octavian Paler) față de dictator, lucrurile sunt, formal, în ordine. Numai că aceiași ofițeri care ieri au ucis pe Ceaușescu, a doua zi l-au trădat ! În mod subtil, dl. Constantinescu evită să numească Bucureștiul și Timișoara, mulțumindu-se cu vagi referiri la evenimentele de la Cluj și Sibiu. Omisiunea nu e întâmplătoare. Dacă până în 22 decembrie armata era legată prin jurământ de dictator, după 22 ea n-a mai fost ! Or, populația nevinovată a continuat să fie împușcată și după acea dată ! Și atunci, oricum am lua lucrurile, e greu să nu observăm perfecta continuitate comportamentală a corpului de elită pe care, nu întâmplător, astăzi elemente rasiste îl invocă drept singurul salvator al țării.

E revoltător că, până în clipa de față, nici unul dintre politicienii ce nu trăiesc decât pentru integrarea noastră în structurile lumii civilizate nu a găsit de cuviință să ia atitudine publică față de valul rasist care ia cu asalt România. Mi-e teamă că, atunci când se vor trezi din reverii, va fi prea târziu. Iar în loc de N.A.T.O., România să fi trecut deja la soluția imaginată de un alt umanist, renașcentistul *à la Roumaine*, Vlad Țepeș : tabăra de exterminare. (22 aprilie 1998)

Un poem autobiografic al lui Păunescu

Dl. Adrian Păunescu îmi face onoarea, într-un ziar de a cărui existență am aflat cu acest prilej, a unui înfuriat răspuns în serial la o relatare a mea, transmisă în emisiunea din 30 martie a.c. a postului de radio „Deutsche Welle”. Ziarul cu pricina se numește „Republica” și voi cita, spre a-i defini direcția ideologică, ateist-rasistă, i-aș spune, doar câteva titluri : „O fetiță a fost bătută și tâlhărită de patru țigani”, „Sfântul Graal – un banal pahar de teracotă”, „Bănățenii fac pâine din făină ungurească” etc., pentru a nu mai pomeni de faptul că Adrian Păunescu însuși mă califică drept „colorat” !

N-aș mai pierde vremea polemizând cu personaje de teapa lui Adrian Păunescu, pentru simplul motiv că orice contact, chiar prin intermediul undelor radiofonice, cu astfel de strigoi

ideologici maculează. Ca și Vadim Tudor, care a pornit un adevărat „război sfânt” împotriva directorului secției române a postului „Deutsche Welle”, dl. Păunescu a sărit ca ars nu atât din cauza conținutului relatării mele, ci pentru că el a fost transmis la un prestigios post de radio din străinătate. De altfel, glosând pe marginea prezenței d-lui Păunescu la Televiziunea Română, am scris un articol mult mai amplu – și, aş zice, mai virulent – pentru „România literară”. Însă acela l-a lăsat indiferent. Dl. Păunescu dorește, cu orice preț, să-și internaționalizeze obsesiile, dacă nu și le poate planetariza de-a dreptul.

Bombastic și pleonastic („O jechoasă ticăloșie la «Deutsche Welle»” – probabil pentru că dl. Păunescu s-a specializat în decursul anilor și în „ticăloșii curate”!), fostul și actualul animator al Cenuclului Flacăra („al tineretului comunist”, pe vremuri, iar astăzi doar al clanului păunescian) încearcă să transforme un punct de vedere jurnalistic (rezumabil la ideea că, în România, aceeași mână de lingăi ceaușestieni au monopolizat sentimentele patriotice, cu substanțiala îmbunătățire că pe vremuri plăteau un tribut și dictatorului, în timp ce astăzi profitul le revine sută la sută) într-un atentat. De altfel, partea a doua a opăritului articol se intitulează „Opun niște simple argumente huliganismului care cere interzicerea mea” e cât se poate de explicită în acest sens.

Despre Adrian Păunescu s-au spus, în ultimii ani, lucruri infinit mai incomode decât acelea în care vorbeam despre predilecția sa de a plânge „cu lacrimi de crocodil nefericirea țării”. Ceea ce l-a scos din minți pe marele preot al ceaușismului e riscul că, venind dintr-o sursă respectată pe plan internațional, dezvăluirile despre persoana sa îi vor dăuna în demențiala cursă de recuperare a locului pierdut la ultimele alegeri.

Bineînțeles, nu lipsesc veșnicile obsesii ale complotului internațional. Complot îndreptat, firește, atât împotriva României, cât și a celui mai proeminent dintre super-greii naționali. În opinia celui care a dus adularea ceaușismului pe inegalabile culmi de slugărnice și abjecție, postul de radio „Deutsche Welle” e parte a unui complot internațional menit să ne scoată din toate cărțile politice. Îngrijorat de moarte, Păunescu rimează febril și ușor analfabet: „Ce n-am făcut,

de sar să ne și certe : // Când suntem omenirii credincioși/ și declinăm ghețarul de oferte ? // Dar prea ne numără ca animale (Corect : «ca pe»)/ La un vulgar turnir ilegitim, // și ne resping cum vor din valul prim, / De parcă ar dori să ne țeșale”. El promite mari dezvăluiri (care, cel puțin până în clipa de față, n-au mai venit) privind „dezlegarea misterului continental : de ce se bagă în aceste probleme ? Precum mă voi strădui să înțeleg de ce doresc stăpânii mihăieșului să nu am eu acces la Televiziunea Română. Îi doare așa de tare de contribuabili ? ”.

Unei asemenea întrebări i s-ar putea răspunde tot cu o întrebare : dar de ce ar dori „Deutsche Welle” ca Păunescu să apară la Televiziunea Română ? ! Spre deosebire de mentalitatea păunesciană, nutrită de comploturi și trădări, eu mi-am exprimat doar nedumerirea că nu se găsesc înlocuitori veteranilor patriotismului de două parale ce continuă să dicteze patriotard în cadrul emisiunilor de la Televiziunea Română. Asta e tot.

În ce privește găleata de lături pe care dl. Păunescu mi-o aruncă în cap, scriindu-mi (ceea ce mă onorează !) numele cu litere mici (probabil intoxicat de cât îl scrisese pe cel al lui Ceaușescu cu majuscule !), calificându-mă cu șarm când „recunoscut pentru pigmeiana lipsă de scrupule cu care se bagă sub pielea cui îl primea, la nivelul minimei nomenclaturi locale” (o fi vreo aluzie la „amiciția” ce mă leagă de Eugen Florescu, fostul satrap ideologic de la Timișoara, cenzorul odios al atâtoră dintre textele de critică literară ce le publicam, în epocă, în revista „Orizont” ?), când „mărunțel creier putred”, când „abject literat contrafăcut, care nu s-a ilustrat niciodată prin nimic”, când un „inexistent” (de ce se adresează, atunci, neantului dl. Păunescu, labărtându-se dizgrațios pe pagini întregi de ziar – doar spre a-mi mai proba o dată inexistența ? !), când „derbedeu”, când „slugă a întunericului”, când „dihorul de la Timișoara”, când „butoiaș cu rahat”, când „minuscul mental”, când „micuț Basta de pe Bega”, când „neisprăvit internaționalizant”, când „viteaz honved voluntar”, când „jeg asasin”, când „disgrațios pitic” și „gaură neagră”, când „mihăieși soroșiizați” (corect : „sorosizați” !), când un neputincios căruia nimeni „nu i-a contabilizat accesele de entuziasm când încerca să pupe o

mână mai din zona de sus a nomenclaturii și nu reușea” (aluzia îmi scapă: oricum, nu putea fi vorba de cei doi Ceaușești, pentru că la buclile acelora era înghesuială mare, după cum dl. Păunescu sigur își va fi amintind!) etc., ele mă lasă complet visător. Însă acuzația că i-aș fi „înjurat fetița” e o nerușinare fără limită. Din fericire, textele există și ele susțin cu totul altceva!

Mă amuză însă următoarea frază (cam agramată și ea, ce e drept): „Dar cei ce râvnesc și atacă Transilvania n-au excese (corect: «comis excese»)? De fapt, aceea (corect: «acea») sunt chiar mihăieșii”. Mă mir că dl. Păunescu, care a reușit să afle în timp record atâtea lucruri despre mine (mă mir – și nu prea! – că n-a pomenit și articolul „Daciada și victimiada”, singurul în care mă ocupam de așa-zisa lui poezie: lucrul acesta se petrecea în perioada în care dl. Păunescu era ținut sub sedative, ca urmare a șocului suferit când era să fie victima linșării cu scuipat de către bucureștenii înfuriați, în decembrie 1989!), n-a aflat că sunt născut în Transilvania. Prin urmare, nu știu cum aș putea să năzui la ceva ce posed în proporție mult mai mare decât cel ce simte nevoia (complet dezinteresat, nu?!) să mă apere de mine însumi! Poate că dl. Păunescu nu și-a dat seama, dar Transilvania e cu totul altceva decât iresponsabila albă-neagră pe care o tot freacă între degete. În Transilvania e loc pentru oricine. Cu atât mai mult, pentru invocatul „ungur loial” Karol (corect: „Károly”!) Antal!

Dacă mă îngrijorează, totuși, ceva în articolul d-lui Păunescu e bănuiala că a obținut textul „inimaginabilei minciuni” (transcrisă cu destule inexactități, de altfel!) de la instituții (românești!) specializate în înregistrarea emisiunilor posturilor de radio străine. Că o fac, e treaba lor. Dar că acestea sunt apoi puse la dispoziția vechilor (și, vai!, noilor) aliați, e un lucru deosebit de periculos.

Cât privește poemul „Imn pentru venirea porcilor”, pe care dl. Păunescu îl plasează, strategic, la finele primei părți a articolului intrat în prelungiri pe care mi-l dedică, nu pot să nu-i aprob sursa de inspirație: se știe doar că reîntrarea pe scena publică a d-lui Păunescu, petrecută într-o emisiune de televiziune a d-lui Mihai Tatulici, a început cu această recunoaștere: „Da, domnilor, sunt un porc!” și iată că

acest solid filon autobiografic nu s-a epuizat nici azi ! Chiar dacă un vechi proverb românesc spune că „Pe cine intră în cocină îl mănâncă porcii”, mi-am asumat acest risc nu doar din admirație față de sursele de inspirație păunesciene. (29 aprilie 1998)

Zoia Mare

În România, simpaticul nume Zoe a făcut o frumoasă carieră literară și, parcă nu întâmplător, una politică. De la Zoe a lui C. Negruzzi, la nemuritoarea „coană Zoîța” a conului Iancu, până la mai recente Zoia Ceaușescu și Zoe Petre, lumea valahă s-a mândrit să boteze câteva vajnice amazoane cu acest superb prenume. (Las deoparte, ca tristă marfă de import, pe cel, altminteri impresionant, al Zoiei Kosmodemianskaia, lipit ca o eticheta străină pe o cutie autohtonă.) Dicționarele onomastice susțin că Zoe („viață”) ar fi echivalentul grecesc al numelui primei femei biblice. Cu atât mai frumos ! După cum se vede, fiecare epocă a României moderne a avut parte de o răsunătoare Eva, de o mamă – sau de, măcar, o fiică – a boborului !

Mărturisesc smerit că dacă aș fi avut de ales între personaje menționate, aș fi preferat s-o cunosc mai îndeaproape pe Zoe Trahanache ! Din nefericire, singura cu care am avut prilejul să vorbesc – într-o împrejurare legată de unica mea trecere, de câteva ore, pe la Palatul Cotroceni – a fost d-na Zoe Petre. N-am înțeles nici atunci – cum nu înțeleg nici azi – cu ce se îndeletnicește exact domnia sa. Oficial, funcția pe care o ocupă este de „consilier de politică internă și de politică externă” a președintelui României. În traducere, asta ar însemna un fel de sfătuitor prezidențial în absolut toate problemele instituției cotrocene. Firile mai cârcotașe ar putea întreba : bine-bine, dar de unde atâta competență la o biată femeie ce nu s-a ilustrat, înainte de spectaculoasa numire, altfel decât printr-o slugărnicie de-a dreptul masculină față de dl. Emil Constantinescu ?

Poate că „slugărnicie” e un termen prea dur. Haide să-i spunem prietenie interesată – politic și nu numai. Aș merge mai departe, și aș zice că e vorba de inavuabile complicități

profesionale. Până în 1989, fiica academicianului comunist Condurachi era lector la Universitatea din București. E greu de crezut că, posedând un atât de solid atu biografic, d-na Zoe Petre se număra printre persecutații regimului Ceașescu. Dizidentă n-a fost, iar despre marile sale contribuții științifice nu s-a prea pomenit. Cert este că revoluția a prins-o pe o treaptă academică mai degrabă modestă.

În febra „reparațiilor morale” și profesionale care au luat cu avânt universitățile românești în 1990, d-na Petre a încercat marea cu degetul, sperând să promoveze la grămadă, alături de alți mai mari sau mai mici nedreptățiți. Numai că, dacă unii dintre ei chiar aveau ce pune pe masa comisiilor de acordare a titlurilor academice, personajul nostru era destul de... subțire la capitolul bibliografie. Sigur, naivii ar putea invoca argumentul că editurile românești, controlate de zbirii Securității, i-au interzis fiicei lui Condurachi accesul spre lumina tiparului etc. etc. Numai că nici după 1990 n-am aflat ca d-na Zoe Petre să fi devenit un campion al producției de carte. Cu noile pile (pentru că istoria cu tatăl academician și posesor al Premiului de stat etc. căzuse într-o tristă desuetudine!), cu poziția proeminentă în tot felul de comitete și comiții, cu ambitusul vocal etalat la diverse posturi de televiziune, n-ar fi întâmpinat nici un fel de greutate în valorificarea solidelor cercetări refuzate de editurile comuniste!

Nu am acces la documentele Universității din București, nu știu cum a evoluat cariera de cercetător științific a personajului nostru (când: între o ședință și alta, între un miting și altul?), dar e sigur că după alegerea (sau numirea) d-lui Emil Constantinescu în funcția de rector, d-na Zoe Petre a devenit, cu viteza fulgerului, profesor plin! Nu e cea mai mare tragedie, pentru că sub același rectoriat a făcut o frumoasă carieră universitară și savantul Virgil Măgureanu (savant mai mult în dosare decât în știință: studenții lui de pe vremuri se amuzau teribil când asistentul Măgureanu credea că Hannah Arendt e musai bărbat, pentru ca prenumele i se termină în „h”!). În fond, dacă Virgil Măgureanu e profesor plin (și încă votat în unanimitate de senatul prezidat de rectorul Emil Constantinescu!), de ce n-ar fi și d-na Zoe Petre? Cel puțin în cazul distinsei doamne, între 1990 și 1996 am detectat o lăudabilă activitate în slujba societății democratice! Merită și Alianța Civică o liturghie!

E cât se poate de necavaleresc, de urât, de mojik din partea unui bărbat să se războiască, fie și în scris, cu o femeie. Încerc să mă apăr de această acuză atrăgând atenția că n-am absolut nimic cu femeia, mama, iubita, mătușa, cumnata, soacra princiară etc. Zoe Petre. Cuvintele mele vizează exclusiv personajul public cu acest nume, în spatele căruia mi se pare că detectez un caz flagrant de impostură. Deși am avut prilejul să-i comunic personal d-nei Zoe Petre ceea ce mă nemulțumește în politica de temporizare pe care o girează, rămân la impresia că stimata noastră multiconsilieră se crede imună la critică, iar părerile și faptele domniei sale sunt deasupra oricărei discuții.

Ca să fiu sincer până la capăt, nu mă deranjează nici măcar ștearsa figură pe care o face ca sfetnic de taină (mai degrabă de intrigi!) al d-lui Constantinescu. În fond, femeie obosită, la sfârșit de carieră, de ce n-ar avea și cumsecadea doamnă Petre dreptul la odihnă în rezervația blindată de la Cotroceni? Nu mă deranjează nici faptul că e de-o infinită blândețe în relațiile cu securiștii și sepepiștii ce împânzesc Cotrocenii, în timp ce în ieșirile sale publice e de o arțăgoșenie absolut stupefiantă. Chestiune de stil! E intolerabil însă că d-na Zoe Petre încearcă, prin câteva declarații publice, să impună în România domnia imoralității.

Într-o emisiune televizată, domnia sa a afirmat, „în direct și la o oră de vârf”, vorba unuia din făurarii noii echipe de la Cotroceni, că în politică nu are ce căuta moralitatea, iar cei care pretind o moralitate absolută nu sunt decât comuniști! Să auzi și să nu crezi! Va să zică, d-na Petre, care-și numește propriul fiu consilier prezidențial e morală, în timp ce jurnaliștii și activiștii civici care pun întrebări în legătură cu înțelegerile secrete ale Cotroceniului cu forțe politice dubioase sunt imorali! Morală e d-na Zoe Petre când se comportă suspect de matern cu unii dintre foștii colegi de la Facultatea de Istorie, și imorali sunt toți cei care nu tac atunci când văd că se perpetuează, sub noua putere, moravurile respingătoare ale nepotismului!

Nici măcar acestea n-ar fi un capăt de lume, dacă d-na Zoe Petre n-ar fi ajuns la Cotroceni psalmodiind, alături de șeful său, aria democrației și a moralității, a cinstei și a onoarei. Or, când firele marii corupții încep să ducă tot mai limpede spre Cotroceni, când „dușmanii” de ieri ai

nomenklaturii și-au făcut aliați de nădejde din clientela iliesciană, la ce să ne așteptăm decât la ironizarea celor care pretind în societatea românească dacă nu bunăstare, atunci măcar moralitate ? Știați, stimată doamnă Petre, pentru că tot am pomenit de clientelism, că pupila lui Ion Iliescu, Mihai Bujor Sion, este, și la un an și jumătate de când ați preluat puterea, tot consul general al României la Los Angeles ? Știați că marea majoritate a diplomaților-securiști, care ne fac de ocară lumii, sunt în posturi, de unde vă zâmbesc slugarnic ? Vă zâmbesc doar până la prima ocazie, pentru că de îndată ce nu le veți mai fi șefi vor evoca plini de sarcasm prostia care v-a făcut să credeți că lupii își schimbă năravul. Dacă nu știați, nu-mi rămâne să cred decât că sunteți incapabilă. Dacă știați și nu ați făcut nimic, tare mi-e teamă că discursul dumneavoastră despre virtuțile imoralității e doar un jalnic fragment de autobiografie. (6 mai 1998)

De la post-tranziție la post-flagrant

Mai mare și mai primejdios decât scandalul traficului de țigări mi se pare scandalul consilierilor prezidențiali. Numiți în funcție de un președinte în criză de aliați, consilierii provin exclusiv din cercul prietenilor și susținătorilor apropiați ai d-lui Constantinescu. Bineînțeles, nimeni nu l-ar fi putut obliga pe președinte să-și aducă la Cotroceni adversarii, chiar dacă, să zicem, ar fi mai competenți decât actualii săi sfătuitori. Însă tare mi-e teamă că mulți dintre ei se pricep la domeniile ce le-au fost repartizate precum mîța la călindar. Ei sunt, în cel mai bun caz, un fel de companioni de taclale ai prezidentului.

În altă ordine (și nu prea!) de idei : trecând, ca tot românul, prin armată, am putut să mă conving de „calitatea” umană și intelectuală a corpului profesionist care se auto-proclamă în ultima vreme, spre mirarea generală, „instituție fundamentală a statului”. Nu cred că cineva devine din întâmplare ofițer de armată, după cum nu cred că ajungi soră de caritate fără să posezi anumite calități cerute de aceste meserii. Intens proletarizată după lovitura de stat bolșevică,

armata română a devenit anexa politică a unui partid odios și criminal, care a umilit-o după bunul său plac. Din nenumăratele specializări, doar două păreau să funcționeze normal : intendența și manutanța.

Nu vreau să jignesc pe nimeni. În fond, regret și eu că România nu are parte de-un corp armat de elită. Sunt etern deprimat că o mână de securiști a făcut, în decembrie 1989, absolut tot ce-a vrut cu sutele de mii de soldați aflați, cum poetic se spune, „sub arme”. Rămân neconsolat la ideea că asocierea cuvintelor ofițer și gentleman e, la noi, o contradicție în termeni, ori, în cel mai bun caz, doar titlul unui film care a rulat în urmă cu câțiva ani. (Dacă ar fi să ecranizăm ceea ce se întâmplă azi în România, probabil că titlul cel mai potrivit ar fi *An Officer and a Bootlegger* !)

Nu vreau, cum spuneam, să jignesc pe nimeni, dar ceea ce se autodefineste drept o instituție fundamentală a statului e încă repetentă la capitolul competență, angajament democratic, profesionalism. Cine are prilejul să arunce o privire prin publicațiile editate de Ministerul Apărării Naționale va fi uluit de politica naționalistă, xenofobă și cu accente fasciste emanată de destule articole. Îndrăgostiți *in corpore* de mareșalul Ion Antonescu, nostalgici ai unui sistem totalitar, semnatarii articolelor sunt, adeseori, aliați de nădejde ai partidelor naționalist-șovine, de genul P.R.M., P.U.N.R. și altele. Mă amuză declarația unui angajat de la Parchetul Militar, însărcinat cu depistarea dezertorului Truțulescu : acesta și-a retras oamenii din „dispozitiv” de frica unei confruntări directe cu dezertorul despre care se știa că este un bun luptător ! Și atunci ? Să fie armata noastră vitează doar când luptă de una singură, de preferință împotriva civililor neînarmați ? !

Oricât ar părea de ridicol acest episod, nu pot să nu văd în el continuarea scenelor de gen din decembrie 1989. Și atunci, câțiva „truțulești” (gurile rele spun că aceiași !) s-au jucat de-a pisica și șoarecele cu „fundamentală” instituție care astăzi își arogă drepturi de impunitate și replică ritos la orice argument logic. Și de obicei replică prin gura unor personaje care s-au cam dedulcit la posturi călduțe în sistemul forțelor mai mult sau mai puțin armate. Trecerea succesivă a multilateralului domn Babiuc pe la Interne, Justiție și Apărare

s-ar putea să dea formula complicității stabilite tacit între aceste instituții. (Mă mir că dl. Babiuc încă n-a fost numit și la Sănătate. În ce mă privește, consider că maternitatea e o instituție „mai fundamentală”, ca să zic așa, decât armata !)

Actele de banditism economic ale afacerii „Țigaretă II” demonstrează că domnii Constantin Dudu Ionescu și Victor Babiuc nu au cerut în totală inocență „exonerarea” asasinilor din decembrie 1989. M-a impresionat grija cu care s-a pretins recent, pe tonuri marțiale, operarea distincției între contra-bandiști și instituțiile cărora le aparțineau. Lucru dificil, mai ales atunci când inculpații sunt chiar conducători ai acelor instituții ! Dar, în principiu, delimitarea e corectă. La fel de corect ar fi ca regula să se aplice și asasinilor din armată. Soarta a făcut ca aberațiile d-lor Babiuc și Ionescu să se decupeze în toată ipocrizia lor vinovată într-un context care a implicat, din nou, cam aceleași instituții.

Dar să revin la consilierii prezidențiali. Nu știu, în clipa de față, cât de departe vor duce firele corupției și cât de puternic e implicată în murdara afacere personalul militar din imediata apropiere a președintelui Constantinescu. Demisia lui Nicu Anghel, om din primul cerc al puterii constantinesciene, e suficientă pentru a atrage atenția că ne aflăm în plină repetare a scenariului clasic : profitând de un monarh slab, garda pretoriană începe să-și facă propria politică.

Să nu fim, însă, naivi. Astfel de afaceri nu puteau avea loc fără complicitatea unui mare număr de persoane din cadrul instituției vizate. Reacția aberantă a d-lui Dorin Marian, ditamai consilierul prezidențial pentru securitate națională, denotă, în cel mai bun caz, incompetența. Incompetența proprie, dar și incompetența celui care l-a numit în funcție – adică însuși președintele cotrocean. Lucrul de extremă gravitate pe care l-am afirmat timp de un an și jumătate iese acum la suprafață cu o virulență stupefiantă. Am spus-o (și încep să nu mai fiu singurul !) că regimul Constantinescu e fundat pe minciună, așa cum regimul Iliescu a fost bazat pe crimă. De la minciuna cu iz electoral, de la angajamentele solemne (cine mai vorbește astăzi de faimosul Contract cu România ?) și promisiunile găunoase, la negarea până și a ceea ce constituie esența democrației, dl. Constantinescu a parcurs, la trap, toate etapele decăderii morale.

Dl. Constantinescu a mințit și când a promis că într-un an vom ști adevărul despre decembrie 1989, și când a descris contrabanda de la Otopeni drept un flagrant. (S-o fi molipsit de la antecesorul său : ca și acela, dl. Constantinescu are mania etichetelor goale de sens. După post-tranziție, iată că acum a inventat post-flagrantul !) L-am văzut și auzit, în balconul Operei din Timișoara, în martie 1997, reamintind că în câteva luni societatea românească va fi informată despre marile acte de corupție, despre asasinatelor din decembrie etc. etc.

În schimb, oamenii prin care dl. Constantinescu speră să facă dreptate în țară se prenumără între cei mai venali și mai nesimțiți dintre cei ieșiți la suprafață după 1990. Reacțiile de țate infuriate, prinse cu ocaua mică, ale „specialiștilor” din preajma președintelui spun totul despre esența puterii instaurate în noiembrie 1996. După proba de ticăloșie dată la scenă deschisă de pediști, iată că nici în culise lucrurile nu sunt cu nimic mai curate ! Toți cei care am vorbit de incompatibilitatea între „aliații” de la putere ne-am înșelat amarnic. Când e vorba de ticăloșii, sunt mai sincronizați decât siamezii ! Nu mai distingi nici cu microscopul electronic care e țărănist, care liberal, care pedist, care securist !

Eroarea fundamentală (și care îl va costa scump) a d-lui Constantinescu e că n-a intenționat nici un moment să construiască la Cotroceni o instituție, ci o gașcă. Mi-am exprimat, de mai multe ori, îndoiala în privința competențelor de care s-a înconjurat președintele. N-a existat moment critic în care unul sau altul dintre cei care ar trebui să fie brațele și mintea alesului nației să nu capoteze lamentabil. Fie că a fost vorba de consilierul pentru sănătate, fie de super-consilierul de interne și externe, iar acum, de cel de apărare și siguranță națională, acești oameni și-au dovedit nu numai prostia, dar și perfecta rea-credință. Ajunși în posturi-cheie nu prin valoare, ci în numele fidelității slugarnice (și mute !) față de boss, ei devin, în situațiile tensionate (cărora le fac față mai greu decât cei care se apără de bomba atomică cu toiagul) adevărate pietre de moară agățate de gâtul președintelui.

Poate că destinul i-a acordat d-lui Constantinescu o ultimă șansă de a face curățenie în jurul său. Acum, când totul a fost pierdut, domnul președinte ar trebui să-și aducă aminte că a ajuns la putere cu mandatul imperativ de a primi aerul

moral al țării. N-ar fi rău să înceapă prin a deschide geamurile de la Cotroceni. Nu pentru a-și invita consilierii să se arunce de la etaj (cum poate că ar trebui!), dar măcar pentru a da vântului șansa de a-i lua pe cei care nu sunt decât niște bășici umflate cu aer. Un aer, pe deasupra, rău mirositor. (13 mai 1998)

Șantajul de drept ortodox

În urmă cu câteva luni, soția unui prieten dintr-un oraș transilvănean a decis să concureze pentru un post de-o oarecare influență în sistemul administrativ. Cu acel prilej, m-a rugat să-i scriu o recomandare. Tot atunci, mi-a adus spre consultare copia dosarului depus deja la secretariatul instituției vizate. Pe lângă lucrurile obișnuite (calificare profesională, vechime în muncă, activitate științifică etc.), am fost frapat să constat că pretendentă menționase și apartenența politică (evident, P.N.Ț.C.D. !). Credeam, în naivitatea mea, că măcar în slujbele obișnuite ale statului criteriului politic a fost abolit dacă nu o dată cu venirea la putere a lui Iliescu, măcar o dată cu căderea lui. Aș! Astăzi, formula naivă „Ai carte, ai parte!” a fost cinic înlocuită cu aceea „Ai partid, ai totul!”.

Însă adevăratul șoc abia urma: distinsa doamnă sublinia, în micul curriculum vitae, că aparține cultului religios ortodox! (Pentru informarea cititorului, subliniez că nu era vorba de o funcție în domeniul cultelor!)

Aproape că uitasem de această întâmplare, când, într-un ziar „național”, am dat peste ceva cu adevărat neliniștitor. În scurta prezentare a unuia din candidații pentru un înalt fotoliu în domeniul magistraturii, tot așa, pe lângă studii, activitate anterioară, ba chiar „cunoașterea relativă a două limbi străine”, o performanță, nu-i așa, de toată isprava, sau măcar de tot hazul!) apărea, lejer menționată, apartenența personajului – surpriză? – tot cultului ortodox!

Bineînțeles că nu trebuie să ne mirăm că în România există ortodocși! Chiar dacă am fi uitat, ne-a reîmprospătat memoria dl. Constantinescu în timpul campaniei electorale. Discursul său politico-mistic rămâne de pomină în orice

descriere a felului în care apar, se dezvoltă și se impun regimurile fundamentaliste. Dacă în cazul soției prietenului meu există scuza micului oportunism, a invocării unui argument subiectiv (ba, cine știe, chiar intimidant pentru eventualii membri neortodocși din comisia de examinare!), în cazul magistratului superior e vorba de un clar mesaj politic.

Când un candidat la cea mai înaltă funcție juridică se preface de apartenența sa religioasă, lucrurile încep să miroasă rău de tot a discriminare. Luând ca aliat apartenența la biserica-stat românească, ilustrul om al legii (care, de altfel, nu s-a remarcat de când e activ în viața publică decât prin bătălii, temporizări și, din când în când, prin exemple de crasă incompetență!) induce un criteriu, pe cât de arbitrar, pe atât de periculos: și anume, că nu acceptă să concureze (în cazul că e vorba de competiție, și nu de obișnuita sforărie națională) decât cu inși provenind din același spațiu religios.

Sunt eu însumi creștin-ortodox și nu pot fi învinuit că vorbesc de pe poziția dușmanului acestei religii. Însă la fel de apăsător afirm că religia e o chestiune intimă a fiecăruia și nu are ce căuta în zona publică. Pot fi creștin ortodox (sau catolic, sau mozaic, sau musulman, sau iehovist) și să respect dogmele acestei credințe, să mă bucur la sărbătorile ei, dar e profund imoral să mă folosesc de ea pentru o banală promovare socială sau politică. Prin astfel de invocări aberante se știrbește însăși ideea de spiritualitate, de bunătate, de curățenie morală pe care, măcar teoretic, le promovează toate religiile.

Bineînțeles că în cazul Bisericii Ortodoxe Române lucrurile sunt încă mai complicate. Amestecându-se abuziv în probleme care n-ar trebui s-o privească nici cât negru sub unghie, Biserica a jucat, în ultimii șaiszeci-șaptezeci de ani, un rol cel puțin nefast. Mereu prezentă în viața publică, ea s-a adaptat de minune stăpânilor politici. A făcut jocurile puterii, cel puțin prin majoritatea capilor ei, chiar atunci când părea persecutată. La urma urmelor, legionarii au mărșăluit purtând pe umeri crucea ortodoxă, și nu învățăturile lui Karl Popper despre societatea deschisă! Cât despre mizerabila figură făcută de Biserica noastră sub comunism, recomand oricui implacabilul articol publicat recent de către Dan Petrescu în cotidianul „Național”.

Intolerantă și, în cele din urmă, vulgară, o astfel de atitudine pare să fi cuprins societatea românească în întregul ei. Popi a căror vocație spirituală este egală cu zero au confiscat prim-planul discuțiilor religioase, după cum zelatori ai comunismului ceaușist s-au reprofilat pe discursuri smerit-ortodoxe. Nu mai vorbesc de situații comico-cinice, precum aceea care a făcut din ultramarxistul Dinu Săraru, corifeu al național-comunismului românesc, un stâlp al Băncii Religiiilor !

Dar ce nu e intolerant și vulgar la noi ? De curând, dl. Ion Cristoiu, campionul absolut al editorialelor cu iz de mahala, se stropșea, acut-național, ba chiar mistic, la Vladimir Tismăneanu pentru îndrăzneala de a fi spus, pe un canal de televiziune, că dl. Constantinescu a comis o gafă de proporții lăudând experimentele atomice ale Indiei și Pakistanului. E dreptul d-lui Cristoiu să creadă că e bine ce se întâmplă în Orientul Îndepărtat și e la fel de legitim în a încuraja țări cu mari probleme economice și sociale să-și cheltuie banii pe sofisticate programe de înarmare. Însă e o mârlnie să cobori nivelul discuției, când e vorba de un distins profesor american, de o adevărată vedetă a politologiei internaționale (chiar dacă e de origine română !) la nivelul personajelor din Vintileasa fictivă a d-lui Cristoiu.

Las la o parte că pentru editorialistul „Cotidianului” Occidentul e echivalat cu o „speluncă”, iar analiza lucidă a d-lui Tismăneanu un simplu „tremurici”. (În paranteză fie spus, de ce nu l-a apucat pe independentul domn Cristoiu însuși tremuriciul înainte de a plasa, pe prima pagină a ziarului pe care-l conduce, fotografia galeș-zâmbitoare a finanțatorului gazetei, Ion Rațiu ? Mai ales că gestul slugarnic nu era prilejuit nici de cine știe ce aniversare a venerabilului țărănist, nici de vreo mare inițiativă politică a urmașului memorandiștilor, ci de simple și omenеști nevoi de cultivare a imaginii.)

Las, de asemenea, de-o parte faptul că numai domnul Cristoiu a dedus că Vladimir Tismăneanu era „să leșine de spaimă” în fața prostiilor susținute de președintele român. Nu prea văd motivele pentru care un cetățean american (precum Vladimir Tismăneanu) ar muri de frică atunci când cineva dintr-o țară total ieșită din cărțile mondiale (fie ea și România) face declarații aberante. În cel mai bun caz, „frica” lui Vladimir Tismăneanu e pentru români, pentru felul

megaloman în care știm să ne tăiem craca de sub picioare. Or, țâfna vulgară a d-lui Cristoiu conține în turburele sale subsoluri, aceeași intoleranță agresivă care nu permite non-românului (străinului, ne-ortodoxului, într-un cuvânt, alterității) nici cel mai mărunț drept la opinie. Desființând cu grosolană trufie însuși dreptul la existență al altor voci, dl. Cristoiu girează aberațiile care au făcut ca și cea mai banală dintre funcțiile din stat să fie ocupată numai de către noi și ai noștri.

Este, însă, inacceptabil ca singurul calificativ blând la adresa d-lui Tismăneanu să fie acela de „analist politic devenit anticomunist, după ce s-a hrănit la sânul comunist al familiei”. În primul rând, ar trebui ca dl. Cristoiu să aducă cea mai mică dovadă a activității comuniste a lui Vladimir Tismăneanu. Au mai căutat-o și alții, specialiști infinit mai buni la capitolul informare-dezinformare, și n-au găsit-o. În al doilea rând, nu știu cine e mai vinovat: dl. Tismăneanu, provenit dintr-o familie comunistă, dar care e cunoscut printr-o impecabilă activitate ne-comunistă, sau dl. Cristoiu, născut din părinți ne-comuniști, dar care a fost cea mai mare parte a vieții sale lingătorul de tălpi al comunismului și important activist al presei comuniste?

Că dl. Cristoiu e un perfect demagog o spune faptul că nu cu multă vreme înainte de a-și publica oribilul articol se întâlnește cu Vladimir Tismăneanu în Statele Unite. Urmând logica editorialistului, deducem că trebuie să-l fi văzut prin cine știe ce „speluncă”. Stupoare! Întâlnirea a avut loc chiar la sediul Ambasadei României din capitala americană! În acest caz, s-ar putea spune că nu doar domnul Tismăneanu frecventează „speluncile” Washingtonului, ci și supporterul de ultimă oră al catastrofalului președinte al României. (Între noi fie vorba, dl. Cristoiu pare să se fi simțit foarte bine pe pământ american. Dar probabil că acolo își uitase identitatea ortodoxă, comună cu a multora din ministeriabilii noștri de serviciu. Mă mir, totuși, că, până în clipa de față, dl. Cristoiu n-a atârnat pe frontispiciul „Cotidianului” creștin-democrat al patronului Rațiu, în locul celebrului „Proletari din toate țările...” al gazetelor comuniste pe care le-a făurit cu dezinvoltură, un bărbătesc „Ziar doar pentru ortodocși ! ”.)
(17 iunie 1998)

Sănătoșii închipuiți

Ca și cum n-am avea destule probleme economice, sociale și politice, iată că discursul rasist și antisemit, ca și izbucnirile xenofobe tot mai numeroase, încep să ocupe prim-planul dezbaterii publice. Am semnalat aceste primejdii în destule rânduri și oricine dorește poate consulta colecția „României literare” din ultimii ani. N-am fost, de altfel, singurul ce a tras semnale de alarmă – au mai făcut-o în aceeași revistă și Z. Ornea, și Cristian Teodorescu, și Andreea Deciu, ba chiar și „antisemiții” de astăzi, Dorin Tudoran și Nicolae Manolescu. Nu mă așteptam să fiu medaliat pentru o astfel de poziție, iar gălețile de lături ce mi le-au aruncat sistematic în cap lacheii comunisto-fasciști ai lui Ceaușescu dovedesc că am nimerit bine.

Când un Vadim Tudor declară că eliberarea lui Miron Cozma e un act de justiție și că omul ce i-a adus pe cotonogarii cu lămpaș la București e curat ca lacrima, când Păunescu dă interviuri în care scrie, negru pe alb, că Transilvania e demult pierdută, e clar că ne despart nu doar convingeri ideologice și morale, dar și limbaje. Ce altceva decât subtil îndemn de a ne resemna cu o situație așa-zicând implacabilă e când un „tribun” derizoriu, locuitor al unei uriașe vile cumpărată pe bani provenind din prostituție bolșevică, constată că Ardealul e „în mare parte vândut” străinătății?

Nu mă miră că tenorilor din corul național-șovin li se alătură plin de vivacitate dl. C. Stănescu, de la „Adevărul” (veche și nouă „Scânteie” ce și-a schimbat doar editoria-listii – dar nu neapărat în bine!). Ca și pentru înainte-mergătorii săi, firește că nu pot fi decât un „internaționalist”, un „culegător harnic de inscripții” (pe care, totuși, nici eu, nici redactorii „României literare” nu le-am atârnat în orașele transilvane sau în metroul bucureștean!) și, mai nou, chiar un „complotist” împotriva României și un „trădător de țară”. Pasămite, aș fi un „doctor” ratat ce operează „bolnavi închipuiți”, doar pentru a câștiga cei „treizeci de arginți” ai trădării. E dreptul d-lui C. Stănescu să creadă că România e paradisul înțelegerilor inter-etnice, al drepturilor omului și al

democrației. Nu m-ar mira să fie chiar sincer, având în vedere pozițiile sale publice de până în 1989. Numai în România orchestratorul ultimelor procese politico-culturale staliniste din Europa mai poate fi luat în serios de un cotidian ce-și zice și „național” și „independent”. Cine nu-și mai amintește de sinistrele demascări publice, puse la cale de partid și Securitate, prin 1988-1989, în care dl. C. Stănescu a avut un rol instrumental? Poate prozatorul Mihai Sin ar avea de spus mai multe despre îngrozitoarele acuzații multiplicare în sutele de mii de exemplare ale „Scânteii” cestănesciene.

Mă miră, în schimb, nerușinarea cu care astfel de indivizi revin la aceleași și la aceleași obsesii (de remarcat îmbogățirea limbajului de către ziarul „Adevărul” cu sintagma „complotiști cu specific național”!), ca și cum n-ar fi învățat nimic din experiența lor de-o viață. Catastrofa României de azi e în egală măsură consecința politicii lui Iliescu și Constantinescu, dar, mai ales, a anilor în care Vadim, Păunescu și oameni de teapa lui C. Stănescu vegheau cu bățul ideologic idiotizarea unui întreg popor. Cine nu vede legătura între efectele „cizmei spaniole” puse pe creierul românilor de către astfel de trepăduși partinici și locul ultim pe care-l ocupăm în Europa e sau naiv, sau prost, sau ticălos. Degeaba ne învinuie ei astăzi pe noi că „năruim” sistematic încrederea poporului român în sine însuși, că atentăm la „siguranța națională” (i-auzi!), când ei au girat moral transformarea României într-o Sahară economică și spirituală.

Are mai puțină importanță că pentru dl. C. Stănescu și noii săi patroni eu sunt un agent destabilizator, un „doftor” analfabet, un „măturător de..” și alte delicatețuri de acest fel. Dar plin de semnificație e ceea ce se află dincolo de hilarele acuzații: e spaima obscură de străinătate, e xenofobia latentă pe care o descifrezi în fiecare rând al indivizilor ce au jucat un rol cât de mic în aparatul de represiune ideologică ceaușist. Mai dureros și mai de neiertat pentru dl. Stănescu decât faptul că am îndrăznit să trag niște timide semnale de alarmă privind recrudescența rasismului și extremismului în România, e că am făcut acest lucru la un post de radio străin! Sprijinitor cu ambele picioare cu care scrie al aderării României la N.A.T.O. și la structurile europene, dl. C. Stănescu devine,

însă, o fiară când e vorba de semnalarea problemelor pe care încă le avem în materie de europenism, civilizație și toleranță.

Că dl. Stănescu nu vede șovinismul unor versuri ale poeziei lui Geo Dumitrescu, „Inscripție pe o piatră de hotar” e o chestiune de minimă inteligență critică. Dacă sintagme și versuri precum „Și din Apus, din Miazăzi, veniră/umane pulberi, umbre și lumini...” nu descriu un clar sentiment xenofob, probabil că acest sentiment nici nu există. Mă mir, însă (cu naivitate!) de ce, într-o Românie bolșevizată sub cizma Răsăritului, poetul atât de drag ziarului „Adevărul” uită să menționeze între locurile de baștină ale „umanelor pulberi” tocmai acest punct cardinal...

Rămân la părerea că starea generalizată de criză a României poate produce în orice moment o tragică alunecare spre extremismul de stat. Încurajarea politicii care pune la stâlpul infamiei în continuare sectele religioase și vede în ne-ortodocși cetățeni de mâna a doua, nedemni să ocupe funcții publice importante, nu ne califică, orice ar susține corifeii național-xenofobi, pentru un loc între țările europene. Discriminarea pe bază religioasă e doar primul pas, dacă nu simptomul târziu, al corporatismului de stat, de nu chiar al fascismului.

Fără îndoială, nebuni, resentimentari, frustrați există pretutindeni în lume. Însă nicăieri ca la noi ei n-au la dispoziție atât de eficiente canale de comunicare a maladelor obsesii și de exhibare a dizgrațioaselor răni morale. Se poate, bine-înțeles, trăi și în felul acesta. Numai că e îngrozitor de deprimant să vezi că destui români nu au înțeles nimic din lecția istoriei. Dacă nici cincizeci de ani de comunism, dublați de vreo două decenii de acut naționalism de partid și de stat, nu i-au lecut de soluția grotei și a insularității pustiitoare, înseamnă că nu mai e nimic de făcut. Sigur că Adrian Păunescu are o agendă ascunsă atunci când declară fără rușine că Transilvania e deja pierdută. El încearcă, în felul acesta, să se autoprocrame girant unic al integrității teritoriale a patriei, după o rețetă folosită cu destul succes și de către fostul său idol, Ceaușescu. Oameni din această categorie nu pot trăi decât într-un mediu de ostilitate. Atunci când dușmanii nu există, și-i creează. Iar după ce i-au inventat, ne arată triumfători că dreptatea s-a aflat mereu de partea lor.

Marea problemă de identitate a românilor în acest moment pare a fi iluzia că numai noi suntem sănătoși, în timp ce restul lumii e bolnavă. Numai noi și ortodoxismul nostru avem dreptul să vorbim în numele nației, numai noi, patrioții îmbogățiți fabulos călărind frenetic minciuna național-comunistă, putem fi purtătorii ei de cuvânt. Toți ceilalți, cărora le lipsesc talentul și nerușinarea de a cita demagogic vorbele goale ce ascund o vampirică sete de a prospera speculând sentimentele naivilor, trebuie arătați cu degetul și, eventual, făcuți răspunzători pentru eșecurile în serie ale țării. Adevărații vinovați sunt, în realitate, acești „sănătoși închipuiți”, ce se încăpățânează din obtuzitate, tâmpenie sau interes să pună boii înaintea carului.

În ce mă privește, îmi asum riscul de a fi ironizat, ba chiar criminalizat, pentru rolul de „doftor” al unor primejdii pe care le văd numai eu și alți câțiva „vânduți”. Prefer, însă, această postură păguboasă și antipatică triumfalismului jenant în care se bălăcesc tot mai mulți dintre oamenii publici români, incapabili să vadă că trupul moral al țării a fost de mult cuprins de una din cele mai respingătoare forme ale cancerului. Le las acestora satisfacția de a interveni clinic. Numai să nu fie prea târziu. (24 iunie 1998)

Colonelul Baciuc s-a supărat pe Ying și Yang !

Prin 1984-1985, când unul din favoriții Elenei Ceaușescu, binecunoscutul Eugen Florescu, sosea la Timișoara, am putut să urmăresc mai de aproape stilul de lucru al înaltei nomenclaturi de partid. Nesimțirea cea mai crasă era depășită doar de cinismul fără limite și de aroganța grețoașă. Unul dintre primele lucruri ctitorite de neobositul politruc a fost amenajarea unui laborator-model de combatere a sectelor religioase. (De râsul curcilor, printre cei mai importanți activiști recrutați de Eugen Florescu se afla un „sectant”. Deși la lumina zilei combătea tovarășește proliferarea sectelor în România, pe de-ascuns cocheta cu cei prigoniți. După 1990, am aflat că a publicat niște cărți New Age ! Nu știu dacă e o ironie a sorții sau însuși modul de funcționare al propagandei

comuniste, dar ceva duplicitarism parcă intră în această ecuație.) În ce-l privește pe tovarășul Florescu, el nu era duplicitar deloc. El ura cu sinceritate și patos partinic abaterile, fie și un milimetru, de la linia arătată lui de toa'su și toa'sa. El îi anatemiza – cvasi-mistic ! – pe sectanți și nu-și ascundea intenția de a-i trimite la pușcărie – dacă nu putea chiar să-i nimicească fizic de tot.

Nu știu ce s-a ales de „laboratorul” ce poartă marca de neuitat a florescianismului biruitor. Nu m-ar mira ca el să funcționeze la fel ca înainte, ba chiar să se fi dotat cu aparatură electronică de ultimul tip. Poate că așa fi uitat de acest capitol al activității lui Eugen Florescu, dacă întâmplarea n-ar fi făcut să-mi cadă în mână un prospect al Inspectoratului de Poliție al județului Neamț. Broșura se numește – citez întocmai – „Sectele religioase. Între... mit și adevăr”. Strict autentic. Descrierea aberantului document – capodoperă de analfabetism, între altele – merită făcută cu toată grija. Mai ales că el emană nu de la serviciile mai inocente ale poliției (circulație, evidența populației etc.), ci de la „Compartimentul de combatere a criminalității !”. Cu alte cuvinte, de la un sector fundamental pentru asigurarea liniștii sociale. Pe prima pagină, în centru, într-o elipsă, este răstignită Steaua lui David. Nu mă întrebați ce legătură are aceasta cu sectele din Neamț pentru că mi-e imposibil să-mi dau seama. Consultarea oricărui dicționar l-ar fi putut informa pe lt.-colonelul Romeo Baci, cel care semnează textul broșurii, că Steaua lui David nu e semnul nici unei secte religioase. Plasarea ei între un cap de mort și o stafie înarmată cu o coasă – ca în Germania lui Hitler – trădează, însă, antisemitismul latent al atâtoro dintre oamenii în uniformă din România. La fel de greu de priceput e ce caută, ca simbol al unei secte religioase, crucea ansată a celților ! Dar, ca locotenent-colonel, cu jurământul de credință depus patriei, nu ?, ți se permit lucruri pentru care în altă meserie ai fi imediat trimis la plimbare. Însă culmea analfabetismului, ba chiar a prostiei, e reproducerea la loc de cinste, între primejdiile ce trebuie urgent stârpite, a ultrapopulareii reprezentări grafice a principiilor ying-yang !

Nu sunt un specialist în secte religioase, nu știu mai nimic despre felul în care funcționează, în care-și recrutează adepții etc. Însă cred în libertatea de gândire și în libertatea

de asociere. În numele acestui principiu, acțiunea Inspectoratului Județean de Poliție Neamț, o spun cu toată responsabilitatea, este o josnică manipulare și o imensă porcărie. Ea decurge din principiul bolșevic al partidului unic și al conducătorului unic. Principiu căruia, la noi, după 1989, i s-a mai adăugat și principiul Bisericii unice. Din acest punct de vedere, lt.-colonelul Baciuc este în continuare subalternul ideologic al odio-sului Eugen Florescu ! Spațiul nu-mi îngăduie să fac o analiză în amănunțime a textului, deși ar merita cu prisosință. Voi semnală doar acele părți care vizează principiile și care – mai e nevoie să o spun ? – trădează o gândire de tip totalitar, punând în evidență toate hachițele de gândire ale unui ins sau ale unor inși care încă nu s-au dezpădușiat ideologic.

Pentru dl. Romeo Baciuc, sectele încearcă să „situeze (sic !) omul într-o lume a fantasmelor și a absurdului, departe de adevărurile materiale ale vieții”. Lăsând de-o parte marxismul ce-și ițește căpșorul încornorat printre cuvinte („adevărurile materiale ale vieții”), dl. Baciuc plutește, de fapt, în cea mai crasă... imaterialitate : afirmațiile sale s-ar potrivi la fel de bine poeziei, muzicii, picturii sau chiar... ortodoxismului ! Or, dacă stârpirea sectelor e doar primul pas dintr-o operațiune mai amplă girată de Inspectoratul de Poliție Neamț, atenția noastră trebuie să se dubleze. „Activitatea de prozelitism a sectelor nu mai ține de convingeri și de libera alegere, devenind nu de puține ori o manifestație de maximă virulență” – afirmă broșura polițiotă.

Trecând peste stilul cam descheiat al frazei, nu-mi pot totuși imagina că opera de prozelitism a sectelor e mai „virulentă” decât aceea a partidelor politice ! N-am aflat până în clipa de față că alte „secte” în afara Bisericii Ortodoxe (am intrat, sper că s-a observat, în logica colonelului Baciuc !) să fi făcut „virulente” acțiuni prozelitiste. Ce altceva decât deșănțată propagandă sunt emisiunile de la televiziune și radio, ce altceva omniprezența preoților la evenimente publice în care n-au alt rol decât cel al muștii la arat, ce altceva demonstrația de forță a mitropolitului Clujului, care a scos în stradă sute de preoți care mărșăluiau amenințător-naționalist ?

Afirmația de mai sus (p. 1) este categoric infirmată de o alta, conform căreia sectele sunt „asociații voluntare” (p. 3). Că sectele ar avea și un rol pozitiv („perfecționarea personală reprezintă standardul așteptat al aspirațiilor” ; „promovează

un grad înalt de participare laică” – exact ca și ortodoxismul nu?), cred că ține nu de logica discursului romeobacian, ci de vioiciunea condeiului său. În fapt, dincolo de ineptiile puse pe hârtie cu atâta aplomb se profilează agresiv vechile obsesii ale spiritului totalitar. Mai întâi, colonelul de la „Combaterea criminalității” (de ce tocmai de acolo, din moment ce el însuși recunoaște că sectele de care se ocupă sunt înregistrate... legal!) e enervat că acestea sunt „rezultatul separării unei *minorități* (s.m., M.M.) dintr-o colectivitate religioasă mai mare”. D-lui Baciuc îi repugnă, firește, ideea de minoritate și de pluralism. Pentru oameni ca domnia-sa, nu există majorități și, dacă s-ar putea, unicități.

Că lucrurile stau așa, o demonstrează rapida cădere în xenofobie a discursului: vestimentația cutărei secte „reproduce culorile drapelului unguresc: mantie albă, brâu verde, traistă roșie”. De ce neapărat „drapelul unguresc”? Că doar și cel bulgăresc e tot alb-roșu-verde! De ce nu al Mexicului, sau al Burundiului? Sau al Iranului? Sau al Republicii Malgase (Madagascarului, pentru înțelegerea colonelului nostru)? Sau chiar al surorii noastre de gintă latină, Italia?

În al doilea rând, sub masca înaltului principialism, colonelul nemțean duce și o subtilă politică rasistă. El nu uită să menționeze în lista infractorilor „doi tineri țigani”, ignorându-i pe sutele sau miile de buni-români, dar nu mai puțin infractori și sataniști decât cei invocați. Să fie limpede: nu vreau să susțin că nu există secte cu adevărat primejdioase social și chiar politic. Numai că la fel de primejdioși pentru o societate normală sunt și combatanți precum cei de la Inspectoratul de Poliție Neamț. Politrucii la fel de dogmatici, ieri ca și azi, ei strică, pentru a mai cita un fragment plin de savoare, „estetica feței” țării, ce riscă să „rămână iremediabil compromisă”. Și cum ar fi altfel, când xenofobia polițiștilor nemțeni atinge cote paranoice? Iată ce mai debitează colonelul Baciuc: „Misionarii străini au venit cu donații substanțiale pentru spitale, orfelinate și azile de bătrâni”. Ei și, veți spune? Ce e rău în asta? Păi, stați să vedeți: „Se presupune (de către cine? – n.m. M.M. – că donațiile pe care le fac, – sic! – sunt de fapt o reclamă mascată pe piața românească a firmelor controlate de mormoni”!!!

Am lăsat *pour la bonne bouche* o ultimă informație: aberanta broșură a lt.-colonelului Romeo Baciuc a fost

distribuită copiilor din județul Neamț simultan cu o foaie volantă ce îi prevenea asupra primejdiilor la care sunt expuși atunci când nu respectă regulile de circulație. De înțeles : în județul Neamț prostia umbla în viteză pe străzi. Și poartă uniformă și bulan !

P.S. Nu mă pot abține să nu citez, ca mostră de lirism apocaliptic, finalul avântatei filipice : „Fără a avea pretenția de a fi epuizat subiectul acestei tematici atât de vaste, lucrarea aceasta dorește să mențină o stare de veghe în conștiința celor ce li se adresează, concomitent cu avertismentul de a nu vă juca cu necunoscutul din negurile nopților fără lună ! ”. Să vină eclipsa ! (8 iulie 1989)

Ciuma cu miros de levănțică

Esența criminală a regimului Iliescu a fost pusă implacabil în evidență de mărturiile lui Miron Cozma. Când spun „regimul Iliescu” mă refer, desigur, la complexul comunisto-securist în jurul căruia s-a coagulat marea conjurație a ticăloșilor. De acum înainte, dl. Ion Iliescu nu mai are nici o șansă de a se apăra spunând că le-a mulțumit minerilor pentru a-i determina să plece din București, după ce plantaseră flori în Piața Universității ! E de-acum dovedit că minerii (adevărați ori deghizați) au bătut, schingiuit și omorât la instigarea lui Ion Iliescu și a apropiaților săi. Ce mă uluiește este că o asemenea declarație n-a clintit nici un mușchi pe fețele oamenilor legii și ale politicienilor. Fericiți că Miron Cozma a mărturisit ceea ce știa o lume întreagă încă din 1990, s-au relaxat cu toții, ca în fața unui spectacol reușit, dând indiferent-aprobator din cap : „Știam noi că lucrurile stau așa ! ”.

Nici ministrului de Interne, nici celui de Justiție, nici Procuraturii, nici Parchetului nu le-a trecut prin cap să se sesizeze din oficiu, ca și cum n-ar fi fost vorba de o declarație de maximă gravitate, ci de un banc al lui Arșinel. Că dincolo de indiferență e vorba și de incommensurabilul cinism al omului public român, nu mai încapе îndoială. Corupți, turnători, pătați pe toate fețele, majoritatea dintre ei au ca obiectiv să dispară din vizorul public, nu să iasă în evidență prin cine știe ce paguboasă inițiativă justițiară ! Aici am ajuns, după

două legislaturi iliesciene, în care scopul principal, urmărit la modul diabolic, a fost promovarea la putere a inșilor șantajabili, dacă nu chiar a infractorilor !

În ce-l privește pe Miron Cozma însuși, el nu face, în contextul constantinescianismului, decât ce a făcut și sub Iliescu : adică exact ce-i trece prin cap. Condamnat și cu interdicție de a păși în București, el își permite, cu aroganța specifică infractorului înăscut, să organizeze conferințe de presă și să apară la televiziune ! Supralegiutor, el decide ce e corect și ce incorect într-o hotărâre judecătorească ! Mă mir că n-a susținut că nici n-a fost condamnat și că, de fapt, judecătorii l-au felicitat pentru contribuția la promovarea bunelor maniere. Reacția apărătorilor legii ? Aceeași ! Pe acest fond de putreziciune, prestația lui Miron Cozma este descrierea perfectă a incoerenței societății românești.

Evoluând între amenințarea grobiană și cererea de iertare deplorabilă, discursul său de la Antena 1 e radiografia jalnică a nivelului la care s-a prăbușit ștacheta vieții publice de la noi. Deși tocmai ieșit din închisoare (dar nu pentru adevăratele sale culpe, ci pentru infracțiuni atât de joase, încât ar descalifica pe oricine altcineva), Miron Cozma s-a apucat să declare că la viitoarele alegeri va candida pentru un loc în Senatul României ! O dovadă în plus că pentru el legea nu are nici cea mai mică importanță și că noua calitate de infractor dovedit constituie un argument suplimentar în cursa pentru putere. În fond, aceasta e miza întregului circ ce-l are ca protagonist principal pe Miron Cozma : lupta pentru ciolan. Ahtiat de avantaje nemeritate, lacom de gloria ieftină a celui adulat în piețele din Valea Jiului de miile de nenorociți ce trudesec animalic în subpământ, Miron Cozma e încă unul din acei monștri morali cu care ne-am procopsit după 1989.

Întrebat de un reporter dacă nu există cumva o incompatibilitate între rolul său de lider sindical și calitatea de membru de partid, Miron Cozma a ținut să ne demonstreze, într-o schizo-explicație ce ne-a lăsat cu gura căscată, că unul e sindicalistul Miron și altul politicianul Cozma, între ei neexistând absolut nici o legătură ! N-ar fi exclus ca astfel de inovații să revoluționeze psihiatria și psihanaliza. Până una-alta, să mai consemnăm un capitol în decăderea morală a societății românești. Degeaba inventariază lacheii d-lui Constantinescu pașii

de vals din Biroul Oval, degeaba stau diplomații noștri cu ceasul în mână (nu e un banc !) pentru a contabiliza minutele petrecute de primul-ministru în preajma augustei figuri papale. Degeaba se drapează ei olfactiv, pentru aceste ocazii festive, în *eau-de-cologne*-urile *in fashion* Gucci, Versace sau Calvin Klein. Oricâte sticlute de parfum ar turna peste costumele ministeriale, situația în țară pute rău de tot ! Ce credibilitate au mesagerii noștri în lume, când d-na Zoe Petre radiază de mulțumire că Miron Cozma a pornit, imediat după condamnare, în campanie electorală, pozând în victimă a mineriadelor conduse de el însuși ?

Lașitatea enormă a puterii actuale ne va menține, încă ani buni, la coada tuturor cozilor. Spaima de a nu se spune că Miron Cozma e implicat într-un proces politic îi sperie pe conducătorii de azi atât de mult, încât preferă să lase un infractor de talie internațională să zburde în libertate. Problema esențială este tocmai aceasta : procesul lui Miron Cozma trebuie să devină, în fine, unul politic. Pentru că el a sosit cu minerii la București spre a interveni într-un proces politic, și nu pentru a se desfăta cu mireasma teilor din Cișmigiu !

Nu e greu de văzut de ce regimul Constantinescu nu e dispus să înghită un astfel de os, cu care e posibil să se și înece : pentru că riscă să strice alianța guvernamentală. Să fie clar : cine spune Miron Cozma al anilor 1990-1991, spune și Ion Iliescu. Iar cine spune Ion Iliescu spune și Petre Roman – și câți alții se vor fi aflând atunci în poziții decizionale. Din nefericire, calculul constantineștilor e găunos ; pe zi ce trece, credibilitatea regimului e tot mai știrbă, iar demagogicele promisiuni de la începutul mandatului sunt penibile baloane de săpun. În loc să-și asume bărbătește consecința unor gesturi care ar curăți imaginea țării de insuportabilul jeg produs de barbariile mineresco-securiste, regimul d-lui Constantinescu trage de timp, sperând că va putea duce lumea de nas cu alte baliverne și la alegerile din anul 2000. După cum merg lucrurile, peste doi ani populația îi va zvârli, fără nici o mustrare de conștiință, în lada de gunoi a istoriei. Apologeții președintelui îi pun, naiv, lașitatea pe seama dorinței de a menține în funcție mecanismul guvernamental. Dacă ce se întâmplă în România după 1996 e

guvernare, înseamnă că ne-am țicnit de tot ! Ce alianță e asta, în care nu trece săptămâna fără să auzi de o încercare de puci, în care partenerii din guvern se detestă de moarte, iar puterile în stat sunt distribuite după criterii pur mafiote ?

Originalitatea Convenției Democratice se relevă, cu fiecare zi, monumentală, incredibilă, monstruoasă : avem de-a face cu singura forță politică din lume care-și urăște adeptii mai mult decât adversarii ! Tratamentul la care e supusă Alianța Civică, la un capăt, și batjocorirea dorințelor electoratului care i-a trimis în Parlament, la altul, vor rămâne exemple de comportament politic ce vor da, cu siguranță, imense batai de cap politologilor viitorului. Și iată cum cazul Miron Cozma devine un test al întregii noastre societăți. E treaba politicianilor de la putere să-și asume public un astfel de comportament. Dar măcar să nu se mai obosească în lungi călătorii transoceanice pentru a-i convinge pe americani că suntem curați ca lacrima, când în casele noastre gunoaiele au început să producă ciuma. Poate că americanii nu au memorie mai bună decât românii. Dar au computere mai bune. Iar ele, printr-o simplă apăsare de buton, readuc în actualitate întreaga mizerie morală a unei societăți duplicitare : pe de o parte, căciulindu-se, încearcă să pătrundă în lumea bună, a națiunilor onorabile, pe de alta, bombându-și bătărănește pieptul, încurajează masiv criminali patentati, infractori de mare calibru, excroci incorijabili. Și asta contra cronometru. Pentru că suntem o nație tânără, dar grăbită.

Vorba lui nenea Iancu : „Închipuiește-ți, Lache, la caracterul meu, trei ceasuri...”. (29 iulie 1998)

Cod(r)ul penal

Nu știu dacă numeric, dar în orice caz, ca spectaculozitate a actelor criminale, oamenii puși să apere legea i-au lăsat mult în urmă pe infractorii tradiționali. Nu trece zi să nu afli că polițiștii omoară cetățeni pașnici, că vameșii fac contra-bandă, că ofițerii serviciilor secrete sunt într-o veritabilă competiție cine dă la iveală mai multe dosare sustrase din grozavele seifuri ale S.R.I. și S.I.E.. Ce țară e asta ? , îți vine să întrebi, stupefiat de perfecțiunea rocadei susului cu josul.

Ce fel de oameni sunt slujbașii publici în uniforme, artiști refulați obsedați de ocuparea paginii întâi a ziarelor, mai degrabă ca infractori, decât ca apărători ai statului de drept? Impotența politică a actualei păтури politice nu mai trebuie demonstrată. Pe de altă parte, declasata categorie de care vorbim este ea însăși un eșantion al poporului român, și nu al patagonezilor, eschimoșilor ori marțienilor. Demnitatea națională s-a subțiat într-atât încât e o performanță rarissimă să dai de un funcționar cinstit sau un șef politicos. Mizeria ne-a împins atât de jos, încât am devenit un popor de lupi. Lăcomia deșănțată, nesimțirea agresivă, violența animalică au ajuns semne recognoscibile ale comportamentului social din România. Exemplul dezastruos dat de politicieni s-a propagat fulgerător în întreaga societate, corupând și puținul ce mai rămăsese necorupt.

Opera de distrugere a poporului român, începută prin ocupația sovietică și desăvârșită magistral de regimul Iliescu, continuă și astăzi în ritm galopant. Semnalele transmise din cele mai înalte birouri ale țării sunt adevărate îndemnuri la jaf, violență, ba chiar și la moarte. Cel mai recent și stupefiant exemplu e al unui actor-politician, Mihai Mălaimare, ce a instigat în mod public la asasinat politic! Câtă vreme marii infractori sunt aduși la poliție pe intrarea în fața căreia pătrulează ziariștii și eliberați, cu scuze, pe ușa din dos, câtă vreme politicienii au devenit complicii întru asasinate ai criminalilor de rând, la ce ne mai putem aștepta? Cu binecuvântarea anemicului președinte Constantinescu, a cărui voce tot mai pițigăiată și răsunând, parcă, de pe altă planetă, nu iscă decât comentarii batjocoritoare, cu aceea a ministrului de Interne, Gavril Dejeu, ce dă dovadă de un inimaginabil cinism (calificarea omorului bestial comis de unul din subordonații săi drept „eveniment banal, normal” va rămâne antologică prin iresponsabilitatea civilului cu maniere de răcan pus să ne asigure liniștea), cu aceea a judecătorilor ce-și bat joc la scenă deschisă de ideea de justiție și securitate a vieții publice, nu lipsește mult până când oamenii vor pune mâna pe par și vor lua cu asalt sediile partidelor. Vrem, în teorie, să mergem spre lumea civilizată, dar în practică ne afundăm galopant în barbaria cea mai cumplită. În America, un președinte a dat de belea pentru că nu s-a mulțumit cu ceea ce-i

oferea patul conjugal. La noi, asasini dovediți ne țin lecții de morală din Parlament, iar infractorii cei mai nesătui ne predau cursuri patetice de cumpătare. La noi, judecătorii au înlocuit respectul față de codul penal cu furtul ca-n codru și ne mirăm că nimeni nu plătește pentru crime, că, una după alta, „flagrantele” se metamorfozează în ceaiuri dansante, iar tâlhăriile și crimele din Cișmigiu în sport național.

Pe un ton politicos, diverse organisme internaționale ne avertizează că România este, tot mai mult, o țară de risc. E o exprimare voalată din care trebuie înțeles că România este o țară neviabilă, neguvernabilă fie în formula actuală, fie de către clasa politică actuală – Putere și Opoziție laolaltă. Or, nimeni nu pare să dea nici cea mai mică importanță acestor ultimatumuri. Grobieni și mârłani cum suntem, nu înțelegem decât de par și de șuturi în fund. La noi, limbajul politicos (dar ascunzând adeseori o gravitate mortală) al vieții internaționale e ca ultrasunetul: nu-l aud decât liliecii. Ai noștri, cei responsabili, își văd de vılele în construcție, de bursele „peste rând” aranjate pentru odrasle sau amante, de conturile în bănci străine și de trocul meschin care să-i mențină la putere până se văd cu sacii în car.

Oricâte circumstanțe atenuante aș găsi oamenilor de la vârf, nu le găsesc scuza lipsei de demnitate. Pot admite că organismul social e atât de bolnav încât, cu tehnica de care dispun ei, nu se mai poate face nimic. Foarte bine. Dar atunci de ce se încapățânează să rămână la putere? Totuși, regimul Constantinescu n-a ajuns în fruntea țării prin asasinate, precum regimul lui Iliescu. Teoretic, n-ar avea să se teamă că o dată plecați din fotoliile căldute vor ajunge la tribunal. În practică, prin girarea iresponsabilă a ticăloșiilor la scară națională, ei se așază de bunăvoie în boxa uriașei vini (nu numai morale) a distrugerii iremediabile a țării.

Sigur că e mai ușor să bagi pumnul în gură presei, să treci la hărțuirea nemiloasă a oricui îndrăznește să arate că Împăratul e gol decât să iei de coarne taurul corupției, al infracțiunii, al ticăloșiilor de tot felul. Dar cine să facă asta? Oameni care n-au altă obsesie decât să treacă în uitare promisiunile gogonate din campania electorală? Inși fără substanță metamorfozați în consilieri, miniștri și chiar președinți de republică? Nu știu ce-l califică pe-un Dejeu să ocupe funcția de ministru

de Interne, când el are mari probleme cu logica : nu e vina victimelor, d-le Dejeu, că s-au lăsat asasinate de bezmeticii subordonați ai domniei voastre, după cum nu e vina electoratului că dl. Constantinescu a mințit grandios când a promis că vom afla adevărul despre securiștii criminali din decembrie 1989, despre mineriade, despre corupție, despre vânzarea flotei etc. Din toate astea, n-am aflat decât despre lecturile hegeliene ale lui Miron Cozma. Iar despre afacerea „Țigareta II” vom afla probabil când „Luceafărul huilei” va publica primul tom din propriul său sistem filozofic.

Că jurnaliștii sunt de vină pentru uriașele porcării ale oamenilor politici ne-a spus-o, ca să nu avem nici un dubiu, chiar președintele. A fost un semnal pentru subordonați să pornească la linșarea sistematică a gazetarilor. Iată, la Iași, justiția de familie dă verdicte care, în orice țară civilizată, ar scoate lumea în stradă și le-ar aplica ea codul penal judecătorilor-infractori. La București, ministrul Dejeu se ofuscă pentru că ziaristul Cristian Tudor Popescu, exasperat de cinismul slujbașului ce ne predică despre ordine și liniște tocmai în cimitirul lăsat în urmă de oamenii pe care-i comandă, i-a arătat obrazul. Ce e mai grav : că un ziarist și-a ieșit din pepeni și a dat drumul, din goana condeifului, unor epitețe mai colorate, sau că ministrul cu pricina se constituie în complice al asasinilor ce-și imaginează că pot face în țara asta absolut tot ce le trece prin cap ?

Adevărul este că propozițiile lui Cristian Tudor Popescu sunt apă de trandafiri față de ceea ce auzi în piețe și pe străzi la adresa actualilor diriguitori ai țării. Că nerușinarea lor nu mai cunoaște limite, nu mă miră – găunoși moral și incapabili profesional, ei n-au alt țel decât căpătuiala deșăntată și păstrarea puterii cu prețul distrugerii definitive a țării. E drept că în activitatea lor iresponsabilă beneficiază de complici încă mai veroși decât ei : șleahța judecătorilor și procurorilor dresați de Ceaușescu, băgați în armura inamovibilității de Iliescu și cădelnițați cu busuiocul sfințeniei de către Constantinescu. În fața asediului fără precedent al aparatului represiv de stat asupra societății civile, jurnaliștilor nu le rămâne decât o soluție : să se înroleze, *in corpore*, în trupele de jandarmi, polițiști și agenți secreți ai statului, lăsându-le polițiștilor ziarele și canalele de televiziune.

După comunicatul de presă pe care l-a dat, mă îndoiesc însă că dl. Dejeu va avea mai mulți cititori decât subordonați. În schimb, nu e exclus ca în Cristian Tudor Popescu să zacă un excelent ministru de Interne ! (26 august 1998)

Fărâme de Roman, fragmente de Constantinescu

Oricât aş încerca să țin seama că în discursul jurnalistic trebuie păstrat un limbaj ponderat, oricât aş fi de conștient că „România literară” a rămas, într-o mare de vulgaritate, o insulă de eleganță a expresiei, îmi dau seama că scriind despre actuala situație a țării ești obligat să cobori, adesea, sub orice limită acceptabilă. Cuvintele normale, ponderate, politicoase au ajuns să nu mai însemne absolut nimic pentru o șleahță de politicieni nesimțiți, îmbuibăți și rapace precum niște animale de pradă. Uluitoarea plasă pe care ne-o trag acum bătrânii țărăniști e fără echivalent în istoria politică a ultimelor decenii în România.

De ce fără echivalent ? Pentru că P.N.Ț.C.D. e singurul partid care a ajuns la putere cu un mandat de care își bate joc (și de alegători) în cel mai barbar mod cu putință. Comuniștii (cel puțin cei români) n-au făcut nici un secret din faptul că vor băga oameni la închisoare, că vor schingiui și asasina pentru a-și atinge țelurile. Regimul Iliescu, ivit de sub pulpana bolșevismului, a putut să-i înșele doar pe proști sau pe naivi – și, oricum, a făcut-o doar pentru vreo câteva săptămâni, până și-a dat arama pe față. În schimb, țărăniștii (plus aliații lor din P.D.) au pretins că vin la putere pentru a scoate România din impas, însă în practică au împins-o într-o fundătură care s-ar putea să fie cea de pe urmă.

Pitindu-se după umbra lui Corneliu Coposu, tot felul de mărunței gângavi și flecari, pătați de colaborarea cu Securitatea și cariați de insatisfacțiile unei existențe subalterne, au ajuns să se creadă egalii, ba chiar superiorii maestrului (la urma urmelor, Corneliu Coposu n-a fost nici președinte de Cameră a Deputaților, nici făcător și desfăcător de guverne, și, în orice caz, alcătuia propoziții cu subiect și predicat). Fosta camarilă a pășit vitejește peste cadavrul fostului idol, arătându-ne de ce e în stare. Îți trebuie nervi de

fier pentru a recepta cu calm minciunile în valuri cu care te împroaşcă o întreagă faună de foşti administratori de bloc, de securişti reprofilaţi pe fineţuri politice, de mărunţi băgători de seamă pe la judeţenele de partid ce s-au trezit peste noapte senatori, deputaţi sau miniştri.

Cum să dai doi bani pe platitudinile încruntate ale d-lui Dejeu, care a ajuns o cârpă în faţa miliţienilor ce-i râd cinic în spate şi continuă, într-un raliu al demenţei cu grade, seria asasinatelor pe bază de viteză şi beţie? Cum să-l mai creditezi pe dl. Valeriu Stoica, abil mânuitor al unui limbaj juridic modern, când subordonaţii domniei sale nu au depăşit faza când judecata se făcea sub pom, iar condamnatul era imediat urcat pe un butoi şi spânzurat de cea mai solidă cracă? Vorbim despre reforma justiţiei, despre „alinierea” la standardele internaţionale, însă destui oameni ai legii împart dreptatea cu pumnii: alţi doi ziarişti (de data aceasta din Botoşani) au fost condamnaţi pentru culpa de a fi informat despre demolarea unui monument istoric. Nu au calomniat, nu au îndemnat la atac armat (precum măscăriciul Mălaimare). Pur şi simplu, au descris o situaţie reală. După cum merg lucrurile, în scurtă vreme cuvântul va fi suprimat de tot, iar paginile ziarelor vor fi umplute doar cu imagini. Trandafirii, dacă se poate, spre a nu-l irita pe chiriaşul fără plată de la Cotroceni.

Colac peste pupăză, un ministru propune sporirea atribuţiilor prezidenţiale. Conform proiectului, preşedintele ţării ar urma să devină un fel de super-ştab care ar putea dizolva, restructura sau modifica guvernul după bunul-plac, fără a întreba pe nimeni şi fără a-i păsa de realitatea examenului urnelor. Într-un moment în care preşedinţii ţărilor importante au mari probleme (sexuale în America, de sănătate în Rusia şi de corupţie în Franţa), asta îi mai lipseşte domnului Constantinescu! După ce a atins perfecţiunea în arta de a se fofila, fugind de responsabilităţi precum Aghiuţă de tămâie, prezidând peste o ţară abstractă, acum vine cineva să-i pună în cârcă responsabilităţi şi puteri încă mai mari!

Nu ştiu dacă dl. Constantinescu a fost consultat de către ministrul cu pricina. Mai degrabă nu, pentru că iniţiativa pare un clar gest de linguşire a şefului. O linguşire cu atât mai penibilă cu cât nu demult dl. Constantinescu a exprimat un punct

de vedere rațional : în România, orice președinte post-ceaușist are datoria de a-și diminua prerogativele. Aș merge chiar mai departe : de ce să nu desființăm această funcție, care, după cum s-a dovedit, atunci când nu este decorativă e nefastă ? Ce au adus bun țării cei trei președinți pe care i-am avut până acum, Ceaușescu, Iliescu și Constantinescu ? Absolut nimic. Primul ne-a scos iremediabil din lumea civilizată, al doilea ne-a arătat mapamondului în chip de sălbatici, iar al treilea nu face decât să toace metodic, în miuțe cvasi-politice, bănuții oricum puțini ai țării. Cu ce ne-am ales de pe urma lor ? În cel mai bun caz, cu speranțe înșelate și confirmarea suspiciunii că pentru a te cățăra pe cele mai înalte trepte ale puterii trebuie să fii ori dement și criminal, ori orbit de ură și violent, ori mincinos și incapabil. (Nu exclud combinarea, după gust, a acestor dublete.) Nu trebuie să dăm vina pe nimeni pentru ghiveciul politic aberant ce năvălește peste noi ca din cuptoarele iadului. El transcrie cu destulă precizie starea de evoluție a populației de pe teritoriul țării. Aș merge chiar mai departe, spunând că în fiecare dintre noi subzistă o bucată de Iliescu, o fărâmbă de Roman și un fragment de Constantinescu.

Adică și prostie, și prefăcătorie, și minciună. Dar și un important procent de Diaconescu și de Dejeu, adică de incoerență, bălmăjeală și lăcomie de onoruri. Toți ne credem luminați (mai mult sau mai puțin despotici), toți vrem bani și onoruri (e drept, nu cu orice preț !), toți ne imaginăm aleși (nu neapărat de călugărul Vasile), toți visăm la o disciplină de fier (dar nu coclit de răbufnirile unei incompetențe ce nu-i mai înșală nici pe tablagii), toți am vrea case memoriale (dar pentru alte motive decât dl. Diaconescu : ce să depoziteze bătrânul țărănist acolo, în afara agramatismelor, a bâlbâielilor penibile și a talentului de a se afla în treabă, perorând cu îngâmfare despre nimic ?). Pe acest fundal, e în firea lucrurilor ca un incapabil dovedit precum Victor Ciorbea să îmbrace blănița mielului turbat și să-și condamne urmașul. Lucru uluitor, pentru că dl. Radu Vasile nu face decât să-l copieze la milimetru pe jalnicul său premergător. Când îi reproșează lui Petre Roman că a făcut „lampa prea mare”, dl. Ciorbea își mai contabilizează o dată incapacitatea ca fost șef al executivului : el recunoaște limpede că în timpul guvernării sale

nu s-a aflat adevărul despre mineriade, despre crimele din decembrie și despre marii corupți. Oare de ce? Nu tocmai pentru că justițiarului resentimentar de azi îi era mai drag scaunul decât dezavantajele ce decurg din demascarea împăratului gol?

De ce, la vremea respectivă, dl. Ciorbea l-a sacrificat pe Valerian Stan, refuzând cu cinism să-și asume riscurile dării la iveală a adevărului? Oare nu realizează, măcar acum, fostul șef de promoție al Facultății de Drept că în felul acesta a devenit complicele băseștilor, romanilor, severinilor, ilieștilor și văcăroilor?

Dacă-și dă seama, cum de mai are nerușinarea să deschidă gura? Dacă nu, de ce nu-i atrage nimeni atenția că e inconștient? La fel ca și Vasile Radu, și Victor Ciorbea a vrut să fie nu numai prim-ministrul guvernului, ci și al pediștilor. S-a dovedit a fi un dresor mult prea debil pentru niște șacali atât de nesățui. Cu buzele cărnoase destinse într-un zâmbet panoramic și cu mustața fâlfâind șmecherește, Radu Vasile evoluează inconștient după aceeași partitură. Va sfârși la fel de lamentabil. Din simplul motiv că putregaiul a ajuns la noi atât de respingător, încât nu mai există altă șansă decât coborârea la originile răului. Adică scoaterea la lumină a adevărului. (9 septembrie 1998)

Zornăit de lanțuri pe „Titanic”

Tristul paradox de care se lovește cronicarul obligat să comenteze săptămânal viața publică a României este că, pe măsură ce se înmulțesc editorialiștii, *talk-show-men-ii*, analiștii politici, politologii etc., dispar subiectele. Despre ce să scrii, de fapt, fără să reiei la nesfârșit aceleași fraze, reîncălzind supe ce și-au pierdut de mult gustul? Probabil că nu sunt singurul care se confruntă cu astfel de dileme. (Îmi imaginez ce-o fi în sufletul editorialiștilor obligați să-și dea obolul zilnic!) Viața publică din România a intrat în zodia stereotipiei atotsufocante. Aceeași gașcă de profitori comite, cu schimbul, aceleași ticăloșii. La noi, minciuna a devenit substitutul manualului de maniere elegante. E aproape la fel de indecent să spui adevărul pe cât este, conform codului

comportamental clasic, să te exprimi necuviincios în public. Politicienii mânuiesc la perfecție arta disimulării, punându-se cu nerușinare în poziții de-un penibil incredibil. Maniera aberantă prin care își imaginează că duc lumea de nas nu depășește nivelul pisicii care își ascunde în nisip reziduurile intestinale. Specializați în cacialmale, politicienii din România se întrec în a afirma cu jumătate de gură ceea ce spusesea cu câteva clipe înainte din toată inima. Sunt faimoase strategiile negației adoptate fără pic de rușine de mai toți inșii ajunși, nu se știe cum, în fruntea bucatelor. De la dezmințirile *à la* Iliescu („Presa m-a citat greșit”), la cele *à la* Petre Roman („Scrisoarea a ajuns în presă fără știrea mea”) sau *à la* U.D.M.R. („Greșeală de traducere”!), până la bâlbâielile agramate ale lui Ion Diaconescu, repertoriul nesimțirii politicianiste nu cunoaște zăgaz.

Planând dezinvolt pe culoarele păzite de sepepiști, politicienii noștri au rupt orice legătură cu trista realitate a țării. Pierzându-și, prin magie electorală, memoria, ei se prefac a nu ști că se află doar vremelnice acolo unde o istorie oarbă și cinică i-a cățărât într-un moment de pierdere a logicii.

Cineva spunea, de curând, că foștii demnitari continuă să se adreseze unul-altuia cu tilturile deținute pe când se aflau la putere: „domnule ministru”, „domnule secretar-general al guvernului”, „domnule premier” etc., etc. Oare de ce nu coboară cu apelativele până în Iepoca de Aur? De ce nu și „domnule contabil de la CAP”, „domnule administrator de bloc”, „domnule profesor ratat” sau chiar „domnule securist” și „domnule turnător”? Dacă tot ne blocăm în trecut, măcar să mergem cu amintirile până în străfunduri! Obrăznicia lui Iliescu & comp. se produce în contextul în care foștii opozanți și-au dat arama pe față. Nu are și dl. Iliescu dreptate să alerge cu pâra la Consiliul European, cerând monitorizarea României, când rivalul său, Emil Constantinescu, a devenit un scut vivanț al marii corupții? Că doar el, și nu Ion Iliescu, a organizat flagrantul de la Otopeni! Care flagrant a fost dublat de o strașnică amnezie – deși în săptămâna luminată truțuliană eram invitați să stăm pe lângă televizoare, spre a vedea cu ochii noștri irefutabila peliculă-probă. Nu s-a difuzat nici până în ziua de azi. Probabil pentru că specialiștii în trucaje

care-și făcuseră mâna pe filmul execuției de la Târgoviște erau prea ocupați cu organizarea flagrantelor următoare !

Cu ce obraz mai iese domnul Constantinescu în lume, când oamenii săi se comportă cu o lăcomie și cu o nesimțire la care nu s-au coborât nici Iliescu, nici Năstase ? Oare ce-și vor fi spunând când se întâlnesc, oare cum motivează dl. Diaconescu isprăvile nesătuilor nepoți dâmbovițeni ? Cum argumentează multiplii săi consilieri faptul că îi dau sfaturi catastrofale, îndemându-l să calce în străchini cu o frecvență de metronom ? Cum își explică acești ceasornicari de Cotroceni debusolarea prezidențială și funcționarea tot mai evidentă a societății românești constantinescizate după ora Moscovei ? Culpabilizat și ținut între corzi de adversari, Ion Iliescu nu îndrăznește să întoarcă nici privirile spre Răsărit. Urmașii săi au ajuns să susțină în gura mare că singura noastră șansă de salvare e tocmai Rusia ! Parcă ne-am trezi dintr-un coșmar doar pentru a ne prăbuși definitiv în altul, mult mai deșănțat și mai scabros.

Cine mai vorbește, în clipa de față, de salvarea României e ori naiv, bolnav de-un prostesc optimism, ori habar nu are de situația reală a țării. Modificările bugetului de stat, care nu au făcut decât să taie degetele unor mâini oricum lovite de paralizie, e bătaia de gong a falimentului total. În loc să pregătească populația de naufragiu, acești căpitani de „Titanic” ne duc de nas punându-ne să îmbrăcăm fracuri și să valsăm în vinovată necunoștință a ceea ce ne așteaptă. Cum să nu te apuce scârba când negurosul Sorin Dimitriu are cinismul să se laude cu averea dobândită în timp record, când Vasile Lupu croiește legi în funcție de necesitățile sale și ale familiei, când averile ilicite au devenit semn de distincție nobiliară, iar sărăcia generală, unul de incapacitate și prostie ? Abuzurile și furturile nerușinate ale actualilor potențați îi determină pe mulți dintre sacrificaii României să-l regrete pe Iliescu (tot e bine – în felul acesta se împuținează nostalgicii după Ceaușescu !).

Consternat, uluit de mizeriile la care se dedau lupii moraliști de ieri, nu mai vezi cum, în indiferența totală a autorităților, Vadim e gata să declanșeze un război civil, cum extremiștii de toate culorile se pregătesc să pună mâna pe

arme, cum țara se duce galopant de răpă. Nu mai există speranțe, dar nici semne că protagoniștii vieții publice sunt conștienți de ceea ce se întâmplă cu adevărat în țară. Cu toată rectificarea bugetului, se știe de pe acum că în decembrie nu vor mai fi bani pentru salariile din învățământ.

După ce au distrus prezentul țării, marii noștri democrați ne-au înmormântat și viitorul. Cum își poate imagina cineva că un profesor plătit cu șase-șapte sute de mii de lei e altceva decât un lumpen prost îmbrăcat, incapabil să-și cumpere o carte pe lună, când nu de-a dreptul flămând și trăind sub spectrul mizeriei? Ce autoritate, ce credibilitate poate avea un astfel de „luminător al neamului” când intră cu pantofii scâlțiați, cu cămașa decolorată de atâta spălat și cu costumul care l-ar face să suradă și pe Akaki Akakievici? În schimb, nu există târg nenorocit în care să nu înflorească semeață câte o universitate de stat, câte o academie de înalte studii economice, juridice, europene etc. Ceea ce fusese, pe vremea lui Iliescu, cinismul unor conducători iresponsabili, azi a devenit o prostie crasă. Pe de o parte, de pe spinarea bietului învățământ sunt trase zeci de piei, direcțiunile școlilor și rectoratele universităților declară regim de maximă austeritate, se reduc posturi, se anulează investițiile, elevii și studenții sunt preveniți de pe acum că vor învăța în frig; pe de alta, se înființează universități în târguri în care nu știu dacă există licee! Am citit cu uimire că la Slatina se inaugurează, chiar în aceste zile, o Facultate de Drept! Să auzi și să nu crezi! Când nici măcar universitățile de tradiție nu sunt capabile să asigure suficienți profesori calificați, puținii profesioniști în domeniu migrând de la o facultate la alta, de unde îi va lua facultatea slătineană? Încă un mister al tranziției noastre dinspre o catastrofă spre alta! În aceeași perfectă conlucrare a prostiei, afacerismului veros și nesimțirii crase nu mai rămâne decât șansa declarării urgente a falimentului țării. Asta pentru a mai salva puținul ce poate fi salvat din ghearele unor politicieni rapace, care ar trebui imediat puși în lanțuri – indiferent că au guvernat din partea așa-zisei stângi sau din partea așa-zisei drepte. (23 septembrie 1998)

Tehnici diplomatice la români : astăzi, mojicia

Dl. Ion Cristoiu s-a specializat într-un fel de comentariu scârbit, senioral, mimând atotștiința despre viața politică românească și internațională. Acrit înainte de vreme, resentimentar și cârcotaș, groparul „Zig-Zag”-ului și al „Evenimentului zilei” și-a imaginat că dacă va transforma „Cotidianul” naiv-rapacelui țărănist Rațiu conform ideilor despre jurnalism deprinse pe dealurile natale, va da marea lovitură de presă a Balcanilor. N-a dat-o. Adunându-și, microherculean, mușchii frunții, fostul trepăduș utecist și-a concentrat tirul de mizerii asupra politicii externe a României. Mai bine zis, asupra singurului ministru din actualul cabinet demn de acest nume, Andrei Pleșu. Pot ghici ce stă în spatele revărsării de ură a celui care transformase „Suplimentul literar-artistic al Scânteii” într-o anexă a „Săptămânii” securiste și a bezmeticilor protocroniști de la „Luceafărul”.

Dl. Ion Cristoiu n-a suportat și nu suportă succesul altora, mai ales când el se întemeiază și pe un talent literar și pe o înălțime intelectuală la care autorul miilor de pagini răsuflăte visează cu încrâncenare. Din acest motiv, tirul lui a fost mereu îndreptat, cu o ură nici măcar ascunsă, asupra scriitorilor ce-au comis imprudența să se avânte în spațiul public : Mircea Dinescu prin 1990-1991, Nicolae Manolescu începând cu 1992, iar acum Andrei Pleșu. (Las' că între timp publicațiile conduse de domnia-sa au întins salvatoare frânghii unui Adrian Păunescu și chiar Vadim – dar acestea sunt tocmai exemplele ce vorbesc despre adevăratele opțiuni politice și intelectuale ale celui care se visează un mic Marin Preda ; să stea liniștit : de abia e un mic Ion Cristoiu !).

Nu mor de încântare, să fie clar, de felul în care se face politica externă românească, dar mă deprimă mai ales politica internă a țării. Numai că, după cum bine se știe, politica externă e prelungirea directă a politicii interne. În acest context, d-lui Pleșu îi revine nu atât rolul de arhitect, cum s-ar cuveni, ci acela de stingător al incendiilor ce amenință să mutileze total chipul oricum pătat al țării. Adevărat kamikadze, dl. Andrei Pleșu a luat pe cont propriu copleșitoarele îndatoriri

ce-i revin și a încercat, cu extingtorul inteligenței sale strălucite, să salveze situații care când nu erau disperate, erau penibile.

Oricine ar fi ministrul de Externe al României actuale, adică al unei țări în care Securitatea continuă, în forme ce acoperă întreaga gamă, de la bizar la grotesc, să controleze totul, s-ar vedea legat de mâini și de picioare. Mi s-a părut, de câteva ori, că dl. Pleșu însuși e gata să abandoneze copleșitoarea greutate ce i s-a pus în spinare. Mărunții cusurgii de teapa Cristoiu îi reproșează curajul unor gesturi independente, aproape disperate, prin care încearcă să readucă la linia de plutire avariata ambarcațiune numită „ imaginea României”. Ce-i rămânea altceva de făcut când, ca la fotbal, la noi toată lumea se pricepe la politica externă? Ce măsuri radicale ești lăsat să întreprinzi, când la postul de ministru de Externe râvnesc și șeful statului, și președinții Parlamentului, și șefii serviciilor secrete externe (civile și militare?).

Îmi imaginez ce slalom, ce bătlie surdă trebuie să dea dl. Pleșu de fiecare dată când încearcă să schimbe câte ceva la ambasadele noastre ce mustesc de inși dubioși (profesional și moral), de securiști și agenți ai diverselor servicii de informare și dezinformare – când nu, de-a dreptul, de ucigași plătiți, ascunși pentru o vreme pe la cine știe ce reprezentanță diplomatică obscură, pe post de intendenți, șoferi sau bone. De fapt, nu-mi imaginez, ci știu precis că revolta influenților politicieni e atât de furibundă, încât optzeci la sută din potențialul diplomatic al ministrului Pleșu e cheltuit în astfel de bătlii de hărțuială date de fiecare dată când e vorba de a anihila personaje evident compromise ori incapabile.

Deși inițial a părut să urmeze strategia, absolut catastrofală, a înaintemergătorului său, Adrian Severin, care a creditat în alb politica serviciilor secrete, mizând pe „profesioniștii” școliți sub Ceaușescu și perfecționați sub Iliescu, dl. Pleșu a operat substanțiale nuanțări. Una dintre remarcile sale din debutul mandatului („N-am de gând să dau afară din minister oamenii compromiși doar pentru a-i înlocui cu membri ai Uniunii Scriitorilor !”) a fost, pe bună dreptate, prost primită. Iată că tot „uniunea scriitorilor” (în sens larg) a furnizat câțiva dintre cei mai buni oameni din ministerul de Externe (mă gândesc chiar la apropiatii domniei sale colaboratori, Elena Ștefoi și Răzvan-Mihai Ungureanu). Motivul

este foarte simplu : așa cum dl. Pleșu însuși a compensat prin inteligență, imaginație și cultură lipsa „profesionismului” diplomatic propriu-zis, tot așa oamenii de cultură s-au dovedit infinit mai apti să facă față solicitărilor unor funcții atât de complexe. La urma urmelor, diplomația e o artă !

E suficient să facem o comparație, cât de superficială, între rezultatele „profesioniștilor”-securiști și misiunile diplomatice conduse de oameni de cultură. Am avut prilejul, în ultima vreme, să văd câteva ambasade și centre culturale din străinătate, unde oamenii de cultură chiar fac o politică românească viabilă. N-am nici un dubiu că Marian Papahagi la Roma, Ion Bulei la Veneția, Grete Tartler la Copenhaga, Mihai Zamfir la Lisabona, Teodor Baconsky la Vatican, Vasile Popovici la Marsilia sunt infinit superiori „profesioniștilor” care de decenii multiplică plictisiți rapoarte-șablon (să fie pentru toată lumea, și pentru D.I.E., și pentru S.I.E., și pentru S.R.I.) !, când le-o îngăduie acaparanta ocupație de bază : traficul de obiecte electronice și alte mărfuri livrate, prin colet diplomatic, s.r.l.-urilor pe care și le-au tras în țară.

Atacurile furibunde din „Cotidianul” cristoiot împotriva ministrului de Externe survin exact în momentul în care dl. Andrei Pleșu a anunțat o amplă campanie de „curățare” a diplomației românești. Și nu întâmplător : mediile securiste, al căror ecou, cu voie sau fără voie, dl. Cristoiu a fost de mai multe ori în anii din urmă, au de ce să se simtă amenințate. În cazul în care operațiunea anunțată de către dl. Pleșu va reuși (am mari dubii, dar asta e o altă chestiune), s-ar produce una din cele mai importante acțiuni de paralizare a activității securității din România post-decembristă.

Tactica aleasă de intrigantul politic de la „Cotidianul” nu e lipsită de subtilitate : conștient că într-o confruntare directă cu un intelectual infinit superior, pe toate planurile, ar risca să fie făcut țândări, Ion Cristoiu și echipa au încercat să-l opună pe Andrei Pleșu ambițiosului, orgoliosului, dictatorialului (și cam primitivului, ca metode) președinte Constantinescu. Altfel spus, denunțul din „Cotidianul” detur-nează discuția pe terenul unei rivalități (vai, inexistente !) între Emil Constantinescu și Andrei Pleșu. Ministrul de Externe român care de la Gafencu înapoi s-a dovedit singurul, după vorbele d-lui Alexandru Paleologu, capabil să

vorbească Occidentului un limbaj demn, care a înlăturat din arsenalul său cele două, și singure, metode de dialog ale românului – mojiția sau slugărnicia –, se vede acum contestat tocmai de promotorii vulgarității deșănțate și ai iresponsabilității civice. Halal !

Dacă nici asta nu e o metodă decupată din arsenalul serviciilor secrete, mai precis, securiste, atunci nimic pe lumea asta nu are nici un fel de logică !

P.S. Pentru a preîntâmpina eventuale speculații ironico-securiste, anunț pe această cale că nu am urmări și nu urmăresc să câștig bunăvoința ministrului de Externe, că, deși acest lucru mi s-a oferit, n-am fost și nu sunt interesat de vreun post în diplomația românească. (30 septembrie 1998)

„Pluta de piatră”

Tragica întâmplare a femeii care, împinsă de mizerie, și-a dat foc în fața primăriei din Pitești ridică semne de întrebare nu atât referitor la indolența funcționarilor de stat – aceasta e deja o banalitate a existenței noastre – cât asupra decăderii morale în care se zbate România. Așadar, o femeie amenințată cu darea afară, în prag de iarnă, dintr-o nenorocită de cameră (o singură cameră, în care locuiau trei persoane !) într-un bloc de nefamiliști ajunge să-și dea foc. Nu din senin, într-un acces de nebunie, cum încercau să acrediteze câțiva dintre chibiții flegmatici aduși de întâmplare la fața locului. Femeia ajunge la acest gest disperat după ce a epuizat toate posibilitățile de a se face ascultată : după lungi șiruri de audiențe, după ce s-a umilit în fața potenților orașului, după ce a dormit, împreună cu familia, pe acoperișul unui bloc, și, vreme de o săptămână, pe coridoarele primăriei, după ce a cerut ajutorul opiniei publice, după ce a anunțat fără echivoc, prin ziare și televiziune, că își va da foc în semn de protest.

În minutele în care am putut s-o aud explicând de ce e decisă să comită acel gest, nu mi s-a părut deloc că vorbește o ființă dezaxată, vreo exaltată dornică de publicitate. Vorbea o femeie care epuizase toate resursele de umanitate și care ajunsese la concluzia că numai limbajul trans-uman mai poate rezolva ceva. N-am să insist asupra uluitoarei indiferențe

a celor câtorva zeci de oameni (majoritatea bărbați) care urmăreau, ca la circ, un spectacol – după părerea lor – pe jumătate amuzant, pe jumătate derizoriu. Nu e nimic nou în pasivitatea lor cvasi-minerală : ei nu erau decât întâmplătorii reprezentanți ai unei specii care populează, de la nord la sud și de la est la vest, frumoasa noastră țărișoară.

N-am să mă arăt uluit nici de indiferența cinică a personalului din primărie care, ascuns după perdele, urmărea ca la cinema sinistrul spectacol. Nu mă miră nici lipsa de prevedere minimă a șefilor de la primărie de a aduce la fața locului măcar o salvare – dacă tot n-au făcut nici un efort pentru a stopa tragedia –, așa cum ar fi făcut la un banal meci de fotbal sau la o vizită infinit mai pașnică a șefilor de la București. De fapt, aici voiam să ajung : la felul în care e guvernată România. Țară ajunsă de izbeliște, în care o mână de profitori s-au cățărat în nacelele puterii, de unde privesc cu ochi miopi spre o realitate tot mai depărtată, România nu își mai merită demult denumirea de stat „național, unitar”, așa cum îl descrie Constituția iorgovană : România e o organizare corporatistă, cu puternice inflexiuni naționalist-fasciste, în care o mână de aventurieri hulpavi au confiscat tot ce era de confiscat, reducând mecanismul social la o jucărie stricată care, din când în când, face mișcări bruște, pline de oroare – precum auto-imolarea femeii din Pitești.

Nu mai înțeleg demult în ce constă patriotismul și naționalismul românilor, dacă, în plină zi și în plin centru al unui mare oraș nu s-a găsit nici un patriot care să-i ia din mâna femeii disperate bricheta ucigașă. (Lucrul cu adevărat îngrozitor este că atunci când cineva a încercat, totuși, să se apropie de femeie, soțul acesteia l-a îndepărtat cu brutalitate : dacă gestul așa-zisului soț nu e unul de complicitate la sinucidere, înseamnă că nimic pe lumea asta nu mai are logică.)

Din nefericire, dăm ideii de patriotism un sens pe cât de găunos, pe atât de grotesc : patrioți suntem doar la tribunele parlamentului când cerem scoaterea din țară a ungurilor și a evreilor, și când, pe stadioane, cerem lichidarea țiganilor. Patriotismul nostru, vai, e unul ucigaș : am extermina și am da foc în numele unei idei (au făcut-o și legionarii, au făcut-o și național-comuniștii), însă nici măcar nu ne trece prin cap că patriotism înseamnă și un dram de omenie, o undă de milă

față de semenul tău, o câtime de înțelepciune în rezolvarea problemelor omului mărunț.

Nu am să cer și eu, cum o tot face de o săptămână presa noastră patriotic-bezmetică, găsirea vinovaților, destituirea primarilor, blamarea soțului cinic. De fapt, ei nu sunt cu nimic mai vinovați decât fiecare dintre noi. De la cine să fi luat primarul Piteștiului lecții de omenie și decență? De la superiorii săi din centrală, infami și lipsiți de caracter care l-au sprijinit să pună mâna pe putere și care văd în el în continuare un „primar model”? De la tagma mincinoșilor lipsiți de scrupule care se perindă grandoman pe la posturile de televiziune, demonstrându-ne bombastic că ascensiunea socială a României nu mai poate fi oprită nici de americani, nici de japonezi, ba nici măcar de marțieni? De la demagogii pentru care patriotismul și compasiunea se reduc la miloagele „mese creștine” și la protejarea javrelor din mahala?

Nici măcar iresponsabilul soț al victimei nu e pe de-a-ntregul vinovat de nesimțirea, de comportamentul vulgar și lipsit de orice scrupule de care a dat dovadă. La o analiză mai atentă, el a acționat asemeni unui perfect om de afaceri: a făcut o investiție, apoi a urmărit cu tenacitate obținerea profitului. Că „investiția” cu pricina e propria soție, ce importanță mai are? Pentru asemenea gesturi-limită ne pregătiseră, de fapt, frații săi de sânge, români la fel de neaoși care contabilizau cu multă dexteritate actele sexuale ale nevestelor închiriate în hotelurile din Istanbul. Pentru cineva din această categorie umană – mult mai răspândită decât s-ar crede –, a fost cât se poate de logic ca în noaptea de după tragedie să dea interviuri la televizor, și nu să stea în spital alături de victimă!

În fine, goana după senzațional a unei prese ce nu mai are nimic de vândut poartă o imensă vină în crearea atmosferei de senzaționalism respingător în jurul unor drame umane cât se poate de reale, ce ar trebui rezolvate prin proceduri clare, și nu prin asalturi pompieristice. Românii, scârbiți de corupția cvasi-generalizată a aparatului administrativ, au ajuns să vadă în presă ultimul salvator, locul în care, prin scandal, îți poți face dreptate. Ar însemna să cerem prea mult unei societăți corupte până în măduva oaselor: respectarea legilor

și instituirea procedurilor clare. Cine să le instituie, cine să vegheze la aplicarea lor? Parlamentarii a căror principală grijă e blocarea oricărei legi menite să scoată țara din impas? Politicienii care pentru a-și proteja propriul trecut murdar sacrifică fără să clipească viitorul unei întregi țări? Oamenii legii, pentru care dreptatea și corectitudinea se măsoară, la nivelul de jos, în câte pachete de țigări au primit într-o zi, iar la nivelul de sus, în numărul etajelor de vilă adăugate în perioada cât s-au aflat „în funcție”?

România, e clar de-acum, nu-și va mai reveni niciodată din inerția letală care a cuprins-o. Nu mai are de ce să-și revină, de fapt, pentru că nimeni nu mai pare cu adevărat interesat s-o revigoreze. Tinerii de peste douăzeci de ani nu au alt gând decât să scape din coșmarul social în care se zbat înfricoșați, iar adolescenții, încă mai radicali, când îi întrebi de drumul pe care au de gând să-l urmeze în viață, îți răspund ca dintr-un atlas geografic: Ottawa, Montreal, Sydney, Chicago. Aici am ajuns, conduși inițial de ticăloșia iliesciană, iar mai apoi de minciuna sfruntată constantinesciană. Acestea sunt fapte, nu iluzii ale comentatorilor politici invidioși, cică, pe cei mai abili decât ei în a se cățăra pe scara de serviciu a profitului.

Tragedia femeii de la Pitești, dincolo de semnificațiile ei directe, a funcționat drept o oglindă pusă cu brutalitate în fața întregii societăți românești: instituții ale statului, familie, individ. Și, din nefericire, cu toții au căzut lamentabil în fața acestui examen care trebuia să aibă loc – chiar dacă, de acum înainte, o femeie își va fi pierdut pentru totdeauna însemnele exterioare ale feminității: frumusețea, delicatețea, noblețea. N-am văzut, însă, în afara unor reacții emoționale – cum e, de altfel, chiar și acest articol – nici o tresărire pe chipurile celor implicați. Asemeni unor actori de duzină dintr-un Hollywood barbar, își debitau fiecare rolurile cu dezinvoltura unor profesioniști ai nemerniciei. În fața unui atât de incredibil cinism, mi s-a făcut brusc dor de cascadori. Pentru că, vorba ultimului „nobel”, José Saramago, navigăm în derivă pe-o plută de piatră. (28 octombrie 1998)

Jos labele de pe Andrei Pleșu !

Că lui Andrei Pleșu, ministrul de Externe al României, i se pregătește ceva era limpede de mai multă vreme. De către cine, am spus-o în urmă cu câteva săptămâni, când seismografele național-comuniștilor și ale trupelor de asalt legate cu funii și lanțuri de vioaia Securitate ceaușestiană au început să se zbată isteric : prin reformele făcute cu discreție și cu un tact necaracteristic intelectualilor umaniști intrați în politică, Andrei Pleșu amenința să anihileze vechile legături securiste care domină copios, de zeci de ani, politica externă a României. Că acestor încrângături de interese, incompetență și corupție li se datorează, într-un procent îngrijorător, imaginea externă a țării nu-i pasă nimănui. Important e că seria de incompetențe, afaceri veroase, prostie cinică și lichelism scabros să nu fie afectată de nimeni și de nimic.

Scoaterea la încălzire a lui Ion Coja, un naționalist pur-sânge, perfect funambul pe funia de spânzurătoare ce-i leagă pe comuniști de legionari, nu trebuie să mire. În viziunea acestui individ, blocat într-un mioritism toxic, chiar faptul de a sta de vorbă cu un necunoscut conține germenul trădării de țară. Dacă se întâmplă ca acesta să fie ungar sau german, proba ticăloșiei e ca și făcută. De la nivelul său de înțelegere, dl. Coja crede în mod sincer că, prin activitatea anticomunistă de dinainte de 1989, dl. Andrei Pleșu era un „spion”. Ce cunoștințe de natură economică și militară (care pot intra în sfera noțiunii de „spionaj”) va fi având ucenicul din acele vremuri al lui Constantin Noica, nu are nici o importanță : important e că Andrei Pleșu nu respecta ordinul toașului de a nu intra în contact cu străinii ! Să ne consolăm : el e suspect în eternitate pentru că vorbește limbi străine și e altfel construit intelectualmente decât urangutanii paranoici travestiți în apărători ai „țărișoarei”.

După această etapă, plină de-un fermecător rapsodism, patrioții de serviciu au scos la bătaie artileria grea. „Iată dovezile ! ” – psalmodiază ei triumfător. „Am avut perfectă dreptate, Andrei Pleșu e nu numai spion, ci și trădător de țară ! Pentru a sfârteca minunatul spațiu mioritic, ministrul de Externe primește un milion de mărci din partea Germaniei ! ”

Că denunțatorii lui Andrei Pleșu sunt legați cu mii de fire de serviciile vechii și noi Securități, nu e cine știe ce filozofie : dar cu ce ar fi mai spion dl. Pleșu decât însuși directorul „Zilei”, ziarul care publică cele mai nerușinate acuzații despre ministrul de Externe ? Până la proba contrarie, fost om al serviciilor de spionaj e dl. Roșca-Stănescu, și anume, al aripilor trădătoare Pacea ! Să fie întâmplător că, de curând, el a publicat o carte în care reabilitează activitatea generalului Pacea, cel care – cu adevărat – a vândut străinătății informații secrete despre România ?

Sigur că orice paralelă de acest fel e pe cât de ridicolă, pe atât de jignitoare pentru un intelectual de talia d-lui Andrei Pleșu. Nu numai pentru că milionul de mărci a venit în țară, în totală transparență, ba chiar anunțat de un buletin al Ambasadei Germaniei, și nu a fost scos din țară, cum procedează destui dintre patri-hoții noștri cu ziua. Dar poate nu e inutil să vedem cine sunt detractorii ministrului de Externe, pentru a încerca să detectăm direcția de atac. E greu să ignorăm că „demascatorul” lui Andrei Pleșu, George Roncea, este unul dintre „locotenenții” șefului „Mișcării”, Marian Munteanu. În legătură cu similitudinea de interese ale „Mișcării” și ale adormitei Securități a curs destulă cerneală pentru a insista aici. E, de asemenea, greu de ignorat că unul dintre editorialiștii „Zilei” este omul care a avut cel mai mult de suferit de pe urma numirii d-lui Pleșu la ministerul de Externe, bolnavul de spionită Adrian Severin.

Scenariul după care se încearcă împroșcarea cu noroi a d-lui Pleșu e un amestec de ticăloșie, ură, resentiment și perversiune. Lipsiți de scrupule, detractorii știu că metoda cea mai eficientă nu e aceea a demonstrației (de unde probe ? !), ci a insinuării. Combinând cu dezinvoltură informații reale (de pildă, că dl. Pleșu a întemeiat, în 1994, o fundație care finanțează activitatea Colegiului Noua Europă) cu aberații privind intențiile sale de a dezmembra(!) România, jurnalistul de la „Ziua” creează un talmes-balmeș care, într-o țară obsedată de complotită, are toate șansele de a găsi adepți.

Realitatea privitoare la Fundația domnului Andrei Pleșu e cu totul alta : ea a luat ființă în 1994, ca urmare a unui premiu conferit strălucitului intelectual român de către un grup de șase institute de studii academice : Center for Advanced

Study in the Behavioural Studies, din Stanford Institute for Advanced Study, Princeton, National Center in the Humanities, Research Triangle Park, North Carolina, Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences, Wassenaar, Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences, Uppsala, și Wiessenschaftskolleg zu Berlin. Adică o complexă suită de unități academice internaționale, care doar în mintea admiratorilor lui Zelea Codreanu au de-a face cu politica.

Dar pentru jurnalistul de la „Ziua” lucrurile sunt clare ca lumina zilei: Andrei Pleșu e plătit de străinătate pentru a sfârteca România! Pentru a-și argumenta teza, el invocă tot felul de teorii conspiraționiste, ale unor scenariști mai mult sau mai puțin obscure, de la Friedrich Ratzel la Huntington și alți corifei ai apocalipsei, până la documente secrete ale marilor puteri, preocupate exclusiv de ruperea Transilvaniei de trupul țării. E mai puțin clar de ce doar nemții ar fi interesați să ne ia Transilvania, și nu suedezii, elvețienii, austriecii, olandezii și mai ales americanii, care în ultimii ani au sprijinit – fără știrea gazetei „Ziua” – Fundația domnului Pleșu? Pentru că o afirmație de genul „Fundația Volkswagen – o organizație prin care sunt servite interesele Germaniei” e pe cât de prostească, pe atât de irelevantă: de unde știe ziarul „Ziua” care sunt interesele Germaniei în legătură cu România, altele decât cele afirmate oficial? Teoriile conspiraționiste își vor fi având farmecul lor, nu zic. Însă dacă vrei cu adevărat să le contracarezi, trebuie să vii cu argumente, nu cu păreri de naționalist sperios. În această ordine de idei, citând ziarul „Ziua”, se poate constata că, de fapt, Fundația Volkswagen are legături cu totul secundare chiar cu Germania, ea aparținând, în principal, de landul Saxoniei! Dacă țin cu adevărat la precizia informației, detectivii de sub comanda lui Sorin Roșca-Stănescu ar trebui, eventual, să vorbească de interesele landului Saxonia de a pune mâna pe Transilvania! Nu de alta, dar în Germania autonomia nu e, ca la noi, vorbă în vânt.

Rămâne, totuși, întrebarea de ce Fundația d-lui Pleșu (și nu domnia-sa ca persoană, atenție!) a primit milionul de mărci. Foarte simplu: pentru că activitatea din ultimii trei ani a Colegiului Noua Europă a fost socotită de evaluatorii

străini (nu numai germani!) drept excepțională. În urmă cu câteva luni, un important institut de științe umane din Viena îi acorda, din același motiv, un alt impresionant premiu. De ce-o fi făcut-o? Poate vom afla de la detectorii de conspirații ai ziarului „Ziua”. Până una-alta, am un răspuns mult mai prozaic, dar mai apropiat de pragmatismul funcționării fundațiilor din străinătate: pentru că, finanțând activități culturale, ele își reduc impozitele față de stat! Nimic mai simplu – dar pentru o minte normală, nu pentru circumvoluțiile contorsionate ale spiritelor blocate în spaima de propria umbră.

Că seria de articole anti-Pleșu este coordonată cu multă atenție o dovedește și tirul îndreptat contra unuia dintre colaboratorii apropiați ai minsitrului de Externe, Elena Ștefoi. Și ea trădătoare de țară, și ea vândută străinătății: pentru culpa inimaginabilă de a colabora la un post de radio parizian! Ce mai contează că Elena Ștefoi e unul din importanții poeți ai României și, cu mult înainte de a lucra în minister, o redutabilă jurnalistă! După logica cerberilor de la „Ziua”, Nicolae Iorga ar fi fost pus la zid pentru că, politician fiind, a avut neobrăzarea de a-și publica în străinătate studiile! Dacă ar fi trăit astăzi, el ar fi trebuit, desigur, să ceară permisiunea comandoului inspirat de gândirea nepieritoare a diverșilor generali de Securitate. Mai mult sau mai puțin trădători.

Și încă o chestiune: țipăm ca din gură de șarpe după ajutorul străinătății, iar când acesta vine – cum s-a întâmplat cu Fundația Volkswagen – îi învinuim de intenții criminale. Să ne mai mirăm că investitorii străini fug de noi ca dracul de tămâie? ! (4 noiembrie 1998)

Masca de fiere

În gravă penurie de popularitate, huiduit de cei care până mai ieri vedeau în el un mântuitor, dl. Emil Constantinescu a recurs la metodele sigure, verificate de înaintașul său: într-un disperat efort de recucerire a popularității, președintele și-a invitat, de aniversare, admiratorii să-l felicite. Că mascarada de la Cotroceni s-a numit de data aceasta „Ziua porților deschise” e un detaliu. După cum un detaliu a fost și

promisiunea de la alegeri că zidurile Cotrocenilor vor avea soarta Bastiliei, că populația de Gavroche-i a Bucureștiului va dănuți triumfătoare pe ruinurile simbolului opresiunii iliesciene. Tot detalii vor fi fost și celelalte promisiuni bombastice ale prezidentului, de la minciuna inaugurală cu părăsirea acestui bastion al neo-comunismului, până la angajamentele sforăitoare privind rezolvarea marilor probleme ale țării.

Din toate acestea, dl. Constantinescu nu s-a ținut de cuvânt decât o dată. Acum, când a deschis larg ușile bunkerului ce-l adăpostește. Ce s-a văzut dincolo de spectacolul gregarității și al fariseismului, nu mai e nevoie s-o spun: tristețea nefardată a prăpastiei ce se întinde imediat ce părăsești spațiul magic și superprotejat al reședinței prezidențiale. De la minciunile sfruntate privind sacrificiul conducătorilor, nu al populației, la aranjamentele dubioase în care sunt amestecați oameni din proximitatea președintelui (ba chiar, dacă ar fi să dăm crezare declarației publice a unei parlamentare P.D., „din familia acestuia”) totul conduce la ideea de farsă și minciună. Când, la mijlocul lui noiembrie, dl. Constantinescu a fost întâmpinat la Timișoara de lozinca sumbră: „Ați ucis speranța!” am marcat, probabil, cel mai radical moment din contestarea, în creștere, a celui care, în 1996, ne-a mințit cu atâta cinism.

În contul d-lui Constantinescu, și nu al populației, trebuie trecută incredibila ascensiune a forțelor extremiste. Dacă pe vremea lui Iliescu prea puțină lume era dispusă să acorde atenție clovneriilor naționaliste, pentru că exista speranța în existența unor democrați autentici, astăzi ticăloșia camarilei protejate de președinte, precum și prestația odioasă a unui Parlament la adresa căruia orice injurie e prea blândă, ne-au aruncat într-unul din cele mai primejdioase jocuri politice din ultimii cincizeci de ani: perspectiva venirii la putere, pe cale democratică, a unei păтури iresponsabile și violente, care nu are nici o jenă în a-și ascunde intențiile criminale.

Oricâte uși va deschide dl. Constantinescu spre hăul din jurul stâncii de cinism pe care s-a cățarat, nu va mai putea recupera nimic din imensa pagubă pe care a făcut-o țării. Asaltat de jurnaliști, președintele a dat explicații abracadabranțe, dintre care cea mai nerușinată a fost că el nu poate

fi învinuit pentru că populația a crezut că el va fi cu adevărat salvatorul țării ! Cu alte cuvinte, că am fost niște proști care ne-am făcut speranțe acolo unde nu era vorba decât de înșelătorie patentă. Rareori, în ultimii ani, mi-a fost dat să aud o replică mai cinică și mai plină de resentimente. Dintr-o dată, afabilul, zâmbitorul, curtenitorul dandy politic a lăsat să-i cadă masca de fier a pozei bonome, dând la iveală realitatea unui ins în vinele căruia clocotesc ura și disprețul. Ruginita mască a omului de fier a fost înlocuită de o respingătoare, nedemnă mască de fier.

Încolțit, obligat să se privească în oglinda crudă a realității, președintele s-a apărât în cel mai stupefiant mod posibil : el a refuzat să ia act chiar de propriul său chip. Cât mai poate coborî un om politic o dată ce nu mai recunoaște nici propozițiile simple pe care, atunci când cerșea voturile electoratului, le trâmbița pe-un ton de rustică, duioasă, vasiliană apocalipsă ? Sau te pomenești că ne-am aflat cu toții sub vraja iluziei în masă și n-am perceput adevăratul mesaj transmis de geologul suferinței noastre. Poate că dl. Constantinescu ne promitea că se va adăuga el însuși listei marilor corupți, și nu, cum ni se părea nouă, că îi va aduce în fața justiției pe corupți, pe asasinii din decembrie !

Strâns cu ușa, prezidentul a admis că a „greșit” acceptând să gireze cu numele său marile dezastre ale criminalei guvernări iliesciano-comuniste. N-am fost singurul să-l avertizez că această complicitate cu dușmanii țării va atârna de gâtul său ca niște pietre de moară. Orgolios ca un păun, dar și naiv ca orice semidoct politic, prezidentul, amețit de fumul de opiu al lingușelilor, a crezut că, o dată cu sceptrul prezidențial, a moștenit și puterea lui Sfarmă-Piatră. Tras pe sfoară de văcăroiescieni, care i-au indus ideea perversă că dacă se va afla adevărul străinătatea va refuza să ne ajute, dl. Constantinescu (și unealta sa penibilă din acele vremi, Ciorbea) i-a exonerat pe ruinătorii țării de orice vină. Acum, nu are decât să caute orbii și să le scoată ochii !

Nu știi ce îmi spune că la prostirea președintelui au contribuit, intoxicându-l copios, chiar serviciile secrete. Dibundu-i plăcerea de a se înconjura de scenarii pline de mister, à la John Le Carré (dacă nu chiar Rodica Ojog-Brașoveanu !), prezidentul a devenit repede un simplu aluat

în mâinile profesioniștilor ce i-au venit de hac lui Ceaușescu și care l-au eliminat, ca pe o scamă, pe Iliescu. Prost sfătuit, cocoloșit ca un infirm, dl. Constantinescu este victima fascinației pe care iraționalul o exercită asupra sa în mod bolnăvicios. Slugărnicia consilierilor, care în loc să-i dea sfaturi utile îl tămâiază cu o energie curat bizantină, ar merita o analiză separată: d-na Zoe Petre, capul răutăților, a mai înscris un capitol al lingușelii și al cultului personalității, comentând buluceala de la Cotroceni în termenii folosiți de altă Zoe, Dumitrescu-Bușulenga, când descria vremea ciurmată a lui Pingelică drept reînvierea Epocii de Aur a lui Pericle. La ce a dus această „pericliadă” sinistră s-a văzut în ultimele sondaje privind preferințele politice ale românilor la mijlocul lui noiembrie 1998 !

N-am crezut nici o clipă în competența d-lui președinte Constantinescu și încă mai puțin în dorința sa de a scoate România din impas. Însă nu mi-aș fi închipuit că reaua-credință și nesimțirea vor săpa atât de adânc în debila construcție socială a țării. Veleitarismul vicios, aroganța drapată în principii, politicianismele respingătoare au făcut ca soluția preconizată de Vadim (trimiterea la închisoare pe viață a președintelui) să fie privită de mulți români ca o ilustrare a proverbului „După faptă, și răsplată !”. Nu știu cum va scoate dl. președinte cămașa când se va găsi singur, abandonat de toți lingăii ce-i stau în preajmă astăzi, cu băieții inflexibili de genul Vadim. Știu doar că domnia-sa a ucis, în fiecare din noi, speranța, că ne-a mințit cu nerușinare, că a venit la putere cu o agendă ascunsă și că, din păcate, oricât ne-am storce creierii, nu vom găsi o singură bilă albă în marea de cuburi negre pe care, de când a intrat în politică, ni le zvârle în cap.

Orice va face de-acum înainte dl. Constantinescu va intra în categoria cârpăcelilor penibile cu care ne-a obișnuit: a promis că va aduce României bunăstarea, iar acum spune că va combate sărăcia ! La așa caracter, așa logică ! După ce ne-a împuiat capul cu fariseicul Contract cu România, dl. Constantinescu a sărit ca ars, protestând că habar n-are despre ce vorbim, că doar el n-a semnat nimic ! Mai-mai să credem că distinsa Elena Ceaușescu se întorsese de la Târgoviște și ne soma să-i arătăm „probili” !

Ce-ar mai fi de spus? Nimic. Ce să alegi între silă și rușine? Poate masca de fiere a ne-simțirii și a indiferenței. Dar pe aceea o purtăm cam de mult. Cam de când un destin batjocoritor ne-a adus în fața ochilor această piață rea numită Emil Constantinescu. (2 decembrie 1998)

Republica bananier-continentală

Iar a venit iarna, iar ne dăm seama, șocați, că doar economic suntem o țară bananieră, în timp ce climateric am rămas tot în categoria țărilor temperat-continentale. E o consolare și asta: măcar în felul acesta să fim la fel ca polonezii, ungurii și cehii! Pentru că în privința șoselelor, a vitezei dezăpezirii și a curățeniei concurăm cu alți locuitori ai planetei, de prin Asia îndepărtată și din deșerturile africane. Luați din scurt cu întrebările, miniștrii noștri ridică neputincioși din umăr și suspină: nu avem bani!

Păi cum să aibă bani, când puținele venituri ale țării se duc pe ambițiile ridicole ale câte unui Babiuc, obsedat să echipeze la nivel mondial o armată care a dovedit că nu e capabilă nici să bată ca lumea pasul de front? De unde bani, când bugetul țării abia poate satisface orgoliile de mare comandant de oști ale unui președinte născut pentru parade și recepții, pentru „contacte la vârf”, dar complet surd și orb la nevoile reale, tragice, urgente ale țării?

S-a ridicat vreunul din miniștrii care, în prag de iarnă, știau cu precizie că iar ne vom înzăpezi, că iar vom îngheța și iar nu vom avea apă caldă, s-a ridicat vreunul în ședință de guvern să spună: domnilor, reveniți-vă în simțiri! Țara moare, iar nouă ne arde de parade militare! Și-a făcut gureșul domn Băsescu auzită vocea de stentor în vreo ședință de guvern? A atras el atenția asupra stării șoselelor, a liniilor de cale ferată, a pistelor aeroporturilor? Nici vorbă! Domnia-sa avea pregătit, încă de acum un an, încă de acum doi și de când se știe ministru, răspunsul-ghilotină: nu avem bani! Păi dacă nu are bani, de ce mai stă în fotoliul de ministru? Ce nevoie mai e de un minister fără bani? Doar pentru a le da de lucru șoferilor și mecanicilor de la întreținerea limuzinelor ministeriale?

S-a ridicat dl. Radu Vasile, prim-ministrul nedorit de nimeni, și punând piciorul în prag să spună, după modelul ilustru : „Aiasta nu se poate, domnule Prezident ! ” ? Dar de unde demnitate la mărunțul veleitar român, care după ce s-a văzut în funcție ar fi în stare să-și omoare și mama, numai să nu mai plece de acolo ? Ce scuze mai poate avea de-acum dl. Vasile, după ce, slugarnic, a fost de acord cu ducerea pe apa sâmbetei a peste douăzeci de miliarde de lei, doar pentru a pune o compresă pe înfierbântata de putere minte prezidențială ?

Ce contează pentru acești foști profesori că elevii și studenții învață în clase neîncălzite, că dascălii stau cu paltonul pe ei și cu căciula în cap, ca și cum ar preda copiilor de eschimoși, și nu fraților mai mici ai vajnicilor soldați care defilau plini de entuziasm pe sub tribuna prezidențială ? Principalul e că s-a mai bifat o „acțiune”, că șeful e mulțumit și că ei pot să-și vadă liniștiți, până la următorul scandal public, de micile-marile învârteli, traficuri de influență, când nu de-a dreptul de potlogării.

Lipsa de demnitate care caracterizează, de sus până jos, de la dreapta la stânga, așa-zisa clasă politică românească iese precum uleiul deasupra apei mai ales în împrejurările sărbătorești. Maimuțărind în scop propagandistic eroismul românilor care la 1918 au mers la Alba-Iulia, politicienii noștri își dovedesc, o dată în plus, odioșenia. Iată, anul acesta n-au mai avut loc unii de alții, și au presărat harta țării cu o sumedenie de Albe-Iulii : ba la Arad, ba la Pitești, ba la București, ba la Hunedoara, ba cine mai știe unde, după cum îi mânia interesul.

Că între acești politrucii ai iubirii de țară și țărani care au riscat atunci să meargă la Alba-Iulia nu e nici o legătură, e cu atât mai strigător la cer. Pentru că idealul lor nu e nici pe departe România Mare, ci o Românie fărâmițată, împărțită pe feude și vasalități – așa cum au dovedit-o când s-au deplasat, ca niște baroni, „în teritoriu”. În timp ce patrioții de la 1918 călătoreau pe cheltuială proprie, patri-hoții de la 1998 călătoresc pe banii noștri. Firește, nu în căruțe bătute de viscol, nu pe jos, ci în vagoane de lux, cu avioane și elicoptere speciale. Asta pentru că „țara nu are bani”. Dacă ar avea, probabil că ar face în așa fel încât să strămute întreaga

Alba-Iulie la poalele Palatului Rușinii, în care se lăfăie cu binecunoscutul lor aplomb.

Lipsa de logică a mai-marilor țării a depășit în ultimul an orice limită. Nu trece zi în care să nu ni se reamintească de „bugetul de austeritate”, de „curba de sacrificiu”, de „datoările împovărătoare”, de „colapsul economic”, într-o pășărească adoptată cu entuziasm de întregul spectru al acestor... strigoi politici. În același timp, ei împart cu două mâini ceva ce nu e nici cât negru sub unghie: bugetul secătuit al țării. De ce se mai miră, atunci, că populația îi privește cu o ură ce ia tot mai des forme violente? Pentru că, pe lângă speranță, ei au ucis orice posibilitate de a ne reveni din dezastru.

Se face mare caz de fragilitatea alianței guvernamentale, dar marea problemă provine din ticăloșia politicianilor, nu din neputința lor. Atunci când au existat interese proprii, alianța a funcționat ca un ceasornic elvețian. De fapt, noii guvernanți sunt la cheremul serviciilor secrete exact în proporția în care au fost și vechii guvernanți. Securitatea își ia, prin regimul Constantinescu, o revanșă strălucită care, în condițiile de până în 1996, nu era posibilă.

Cum altfel să-ți explici poticnelile, absențele, indisponibilitățile, „defecțiunile tehnice” ivite la țanc, de fiecare dată când erau lezate interesele celor care vreme de o jumătate de secol au nenorocit țara? De ce, la zece ani după căderea comunismului, noi încă nu știm, oficial, ce a reprezentat acesta pentru țară. Deocamdată, cea mai aspră condamnare a comunismului îi aparține tot lui Ion Iliescu: el a văzut în ceaușestieni „întinătorii” idealurilor nobile ale socialismului! Ce a adăugat la această critică Emil Constantinescu? Absolut nimic. Măcar Iliescu ne-a scăpat – așa cum știa el s-o facă – de demonul care adusese atâta nenorocire țării. De ce legea Ticu nu avansează, de doi ani, cu nici un milimetru? Ba, după cum se vede, e pe zi ce trece tot mai erodată de diferiții șobolani politici care mușcă fără rușine din acest cașcaval din care au mai rămas, în clipa de față, doar găurile.

De ce nu se privatizează marile, păgubitoare întreprinderi, în timp ce hotelurile din stațiuni trec în patrimoniul privat cu viteza cu care pe vremuri dispăreau din alimentare puii de gostat? Dl. Vasile ne anunță triumfător că a vândut telefoanele și Banca Română de Dezvoltare. Mersi, pentru așa

ceva afli cumpărători și la Polul Sud ! Dacă lăsăm de-o parte modul straniu în care s-a făcut licitația pentru banca sus-menționată, putem ajunge la concluzii aiuritoare. Firește că investitorii serioși au mirosit de îndată mânăria, văzând că între preferați se află două bănci franțuzești, bine cunoscute pentru relațiile excelente dintre ele, și care au fost puse să se „liciteze” ca la operetă, ba mai adăugând, ba mai scăzând. Băncile puternice ale lumii n-au nici un interes să intre în jocuri tulburi, așa că ne-am procopsit cu ceea ce inteligența economică a d-lui Vasile poate produce : cu niște forme fără fond.

Cam așa merg lucrurile în țara noastră bananieră care nu produce nici măcar banane. Numai la noi marile firme ale globului sunt înfrânte, la licități, de te miri ce mărunți shoguni locali, iar marii investitori preferă să le dea banii degeaba rușilor decât să ni-i dea condiționat nouă. Pentru că la noi condițiile, adică cuvântul dat, valorează încă mai puțin decât promisiunile de dezarmare ale rușilor. La noi, capra de împrumut e făcută imediat pastrama care ne ajută să dăm pe gât cu aplomb berea. Iar când proprietarii caprei ne întreabă ce-am făcut cu ea, răspundem ca în celebrul banc : care capră, domnilor ?

Într-adevăr, care capră ? Pentru că oricâtă „expertiză” ar dezvolta străinii în studierea realităților românești, ei uită sistematic că animalul nostru preferat e porcul. (16 decembrie 1998)

1999

Și caii se spintecă, nu-i așa ?

Când scriu aceste rânduri, a doua zi după curmarea bruscă a ostilităților mineri-guvern, nu e foarte clar în ce constă înțelegerea dintre părți și care sunt termenii acordului. Misterioasa evaporare, în doar câteva minute, a „ortacilor” din Râmnicu-Vâlcea, în deplină ordine, asemeni unei armate perfect instruite – plecare cu atât mai suspectă cu cât se răspândise zvonul că Miron Cozma fusese arestat – duce la gândul că adevărații conducători ai minerilor nu erau negociatorii de la mânăstirea Cozia, ci alții, neștiuți, aflați chiar în mijlocul răsculaților ! Dacă această ipoteză se verifică – deși argumentele palpabile îmi lipsesc cu desăvârșire –, atunci înfrângerea forțelor polițienești trebuie interpretată în altă perspectivă. Și anume, a unui complot urzit până în cele mai mici amănunte, dirijat și controlat de specialiști în tehnica loviturii de stat.

Dubioasă mi se pare – nu numai prin contrast – și înaintarea înceată a trupelor minerești, în etape bine cumpănite : o deplasare suspect de lentă pentru niște oameni atât de nerăbdători, în declarații, să ajungă la București ! Avansarea aceasta cu încetinitorul trebuia, mai întâi, să adune, ca un fluviu, râurile nemulțumiților de pe traseu – zona fiind cunoscută pentru marele număr de șomeri, mulți provenind de la minele închise în ultima vreme. Apoi, cred că organizatorii din umbră sperau că tensiunea indusă în țară de marșul mineresc va ridica la răscoală întreaga populație, așa după cum profetea și îndemna de mai multă vreme teoreticianul Vadim Tudor.

Mă întreb, în aceeași ordine de idei, cum e posibilă organizarea unor forțe de-a dreptul militare (termenul „paramilitar” e prea slab în condițiile date) fără ca serviciile secrete

să aibă cunoștință de așa ceva. Firește că nu e posibil, mai ales într-o țară ca România, împânzită de turnători, și cu atât mai puțin în Valea Jiului, unde după grevele din 1977 Securitatea a devenit omniprezentă. Cu toate acestea, oamenii cu funcție de decizie de la București habar n-aveau de ce se întâmplă. Prin deducție, se pot constata următoarele lucruri : a) serviciile secrete erau perfect informate despre ce se petrece în Valea Jiului ; b) ele au omis să-i înștiințeze pe oamenii politici. Concluzia : serviciile secrete sunt implicate dacă nu în organizarea, măcar în protejarea acțiunilor violente minierești !

E clar că numai prezența unor oameni de meserie printre mineri a făcut posibilă umilirea jandarmilor și polițiștilor. E greu de presupus că trupele specializate în reprimare ale Internele puteau fi anihilate în câteva minute doar de băieții lui Cozma – fie ei cât de vânjoși, dar totuși nepricepuți într-ale strategiei militare ! După cum e clar că generali puși să-i oprească pe mineri sunt parte a problemei, și nu a soluției !

Întâmplările tragice de la sfârșitul lui ianuarie vor trebui să declanșeze, în fine, măsurile radicale ce se impuneau de multă vreme. Curățirea poliției și a serviciilor secrete de elementele corupte și trădătoare e obligatoriu să înceapă imediat. Naivitatea președintelui Constantinescu era să ne coste pierderea a tot ce, de bine, de rău, s-a construit în zece ani de post-ceaușism.

A sosit vremea dării pe față a cărților. Să se termine cu naivitatea de a ne imagina că oameni care au trădat în serie (precum acest general Lupu, specializat în cedări în fața minerilor : nu e, oare, același ofițer care, în septembrie 1991, asigura paza clădirii guvernamentale în fața invaziei de atunci ?) vor putea fi reformați. Eventual prin trimiterea în tribunalul militar și aflarea păcatelor de care se fac vinovați !

În fine, într-un moment tragic pentru țară, trebuie declanșat adevăratul proces al comunismului. E imperativ ca el să înceapă cu cele două structuri în care nu s-a făcut absolut nimic pentru eliminarea concepțiilor totalitare : ministerul de Interne și serviciile secrete. Înlăturarea unui ins stupid și limitat precum Dejeu e primul pas din acest necesar proces de curățire a țării. Mai mult ca oricând, legea dosarelor

de Securitate trebuie să devină o urgență a vieții publice românești. Dacă nici acum nu e limpede că nu mai putem continua cu minciuna, înseamnă că actualii guvernanți sunt în egală măsură participanți la complot.

Elementul-cheie în această operație rămâne, din păcate, președintele Constantinescu. Spun din păcate, pentru că a devenit o axiomă incapacitatea sa de a face gesturi radicale – altele decât acelea de a se înconjura exclusiv de sicofanți și de inși incapabili. L-am urmărit cu atenție în momentele în care-și anunța intenția de a declara starea de urgență. Pe chip nu i se citea hotărârea, ci spaima. Pentru câteva clipe, figura pierdută, expresia de disperare s-au suprapus perfect cu grimasa de fiară înjunghiată a lui Ceaușescu, din balconul comitetului central. Există o singură diferență între ei: pe Ceaușescu-l înjunghiasse mizeria la care adusesse țara, pe când pe Constantinescu l-a înjunghiat propria prostie.

E uluitoare surzenia acestui președinte fudul al nostru: reprezentanți ai societății civile i-au comunicat pe toate tonurile – de la rugămintă la cvasi-amenințare – că a ajuns la putere cu mandatul imperativ de a produce schimbarea în România. Dacă nici această lecție, care era cât pe ce să-l arunce peste bord, nu constituie un motiv suficient de puternic de a purcede, în fine, la curățarea țării de reziduurile toxice ale comunismului, suntem pierduți. E cazul – după cum i s-a spus recent – ca președintele să se elibereze din gheara serviciilor secrete. Nu de alta, dar el a devenit din subiect al informațiilor acestora, obiect al dezinformării lor. Speculându-i la sânge naivitatea și pornirile scenaristico-mistice, băieții de la cooperativa „ochiul și timpanul” l-au jucat, cum se spune, în foi de viță, punându-l neconținut pe piste false. Dacă nu va face curățenie în aceste două sectoare, care l-au trădat fără rușine, s-ar putea ca până la toamnă numele său să fie o simplă amintire în manualul de istorie. Pentru că, să nu uităm: la Cozia s-a luat o pauză, nu s-a încheiat un război.

În condițiile date, procesul comunismului devine o obligație a primului om al țării. Numai o astfel de lovitură în forță va contracara imaginea dezastruoasă pe care complotul mineresco-securist ne-a creat-o în străinătate. Adevărații jucători în acest meci sunt cei care se văd mai puțin. Un Miron

Cozma, simplu haiduc de mucava, poate fi anihilat din câteva mutări simple : trebuie doar ca justiția să-și facă datoria cu onestitate. La fel și celălalt clown de mahala, Vadim Tudor : eliminarea lui din viața publică ține de minima igienă morală și fizică a societății. Marea problemă rămân galonații invizibili, cohortele de colonei și generali (pe cât de incapabili, pe atât de primejdioși în momentele dificile, gata să se vândă primului aventurier care le garantează perpetuarea privilegiilor). După zece ani, nu mai avem nici o scuză în fața istoriei pentru idioțenia de a ne complăce în confuzie și comoditate criminală.

Din păcate, semnele relaxării vinovate se întrevăd de pe acum. Urmașul lui Dejeu nu pare a fi decât varianta cu barbă a incapabilului predecesor. Întrebat de măsurile pe care intenționează să le ia împotriva ofițerilor care, la Costești, au trădat cu nerușinare, dl. Dudu Ionescu a început s-o scalde : ba c-a fost vorba de neînțelegere, ba că s-au suprapus ordine, ba că n-are informații etc. Explicații uluitoare : dar tocmai asta e marea problemă : cum se pot suprapune ordinele și ce e de neînțeles, când jandarmii aveau de executat o manevră atât de simplă ? ! Să ne imaginăm că în fața lor nu se afla o gloată de mineri, ci un dușman al țării. Cine ar mai fi ascultat explicațiile scuipate printre dinți ale noului ministru de Interne ? E tragic că abia instalat în funcție el și-a luat drept model pe cei care au cedat Capitala în 1916 și pe cei care, în 1940, au admis, fără să tragă măcar un singur glonț, desprinderea unei părți din trupul țării. Numai că „porcii și caii spintecați” de care vorbea Vadim cu nerușinare în plin Parlament s-ar putea să fie simple copilării față de ce ne pregătesc trădătorii în uniforme pe care a început deja să-i cocoloșească. (3 februarie 1999)

Cârnați pentru Europa

Recenta mineriadă a demonstrat – a câta oară ? – că societatea românească e departe de a fi una liniștită și așezată în matca normalității. Nu mă refer doar la marșul cvasi-fascist al minerilor asupra Bucureștiului, ci și la reacțiile trezite în interiorul societății românești de busculadele de la Bumbești,

Costești și Râmnicu-Vâlcea. Ca la un semnal, forțe ce stătuseră până atunci în amorțire s-au reactivat militărește și, ca în timpul puciului de la Moscova din august 1991, au început să-și joace cărțile murdare. Din fericire, poporul român a mai scăpat o dată, ca prin urechile acului, de incredibilele primejdii ce-l pasc. Partea proastă e că, odată pericolul trecut, clasa politică s-a relaxat brusc, în cunoscutu-i stil cinic-flegmatic, continuând să-și vadă de micile interese, mai mult sau mai puțin avuabile.

Că restaurația comunistă e dorită, fie și inconștient, de unii oameni care aparent se află de partea democrației o dovedesc măsurile incredibile luate de noul ministru de Interne, Dudu Ionescu. Logica acestui personaj e în cel mai bun caz bizară, iar dintr-o perspectivă a bunului-simț – oripilantă. Iată: o serie de generali considerați culpabili pentru eșecul forțelor de ordine în confruntarea cu minerii sunt aduși în situația de a-și da demisia, ori suspendați din funcții. Credeți că acest țărănist de frunte a dus lucrurile mai departe, așa cum o cere nu numai bunul-simț, dar și legalitatea, pe care, în cel mai înalt grad, e pus s-o apere? Aș! Domnii cu pricina au fost numiți imediat în alte funcții de conducere! Ba pe la evidența populației, ba pe la Academia de poliție! Probabil pentru a fi siguri că polițistul de mâine va fi selectat după criteriile prin care s-a făcut remarcat cel de azi: incompetent, laș, trădător!

Strategia ipocriziei, în care acești domni guvernanți au devenit adevărați ași, spune totul despre nivelul deplorabil al clasei politice de la noi. Un Vlad Roșca, tuns chilug, apare cu fățărnicie pe posturile de televiziune și, într-un moment de cumpănă pentru soarta țării, afirmă răspicat și nerușinat că serviciile secrete și-au făcut, în timpul răzmeriței mine-rești, cu brio datoria și că bietul prefect de Râmnic, care deplângea „izolarea informațională” în care fusese ținut, habar n-are ce vorbește! Nu știi ce să mai crezi despre acești oameni: sunt chiar atât de proști? Sau chiar atât de ticăloși? Tare mi-e teamă că e vorba de o combinație între cele două epitete. Altfel, cum să acționezi, lipsit de scrupule, împotriva logicii și a evidențelor: ori generalii cu pricina sunt nevinovați – și atunci se ridică întrebarea de ce au fost schimbați din funcții? –, ori, dacă sunt vinovați, de ce au primit alte

însărcinări de răspundere, lăsându-ne impresia că trăim, ca pe vremea lui Ceaușescu, în blestematul sistem al „rotirii cadrelor” ?

Politicienii noștri se prefac a nu observa – îmbătați cum sunt de mirosul de busuioc al unor declarații de sprijin sosite din străinătate (dacă ar avea puțină minte, ar observa că respectivele mângâieri pe frunte au venit *post-factum*, după ce politicienii occidentali au văzut cum ies lucrurile!) – că starea țării rămâne în continuare explozivă. Sunt șocat că nimeni nu dă importanță unui fenomen pe care, din păcate, îl anticipasem încă din ianuarie 1998, într-un serial publicat chiar în această revistă, sub titlul „Revolta provinciei”: și anume, despre ruptura care s-a produs în România între Capitală și restul țării. Menținerea în aceeași mână de fier a aparatului decizional, crearea unei dependențe infantilizante de structurile centralizate creează „în teritoriu” imense frustrări și o stare de mocnită revoltă față de concentrarea la București a absolut tuturor pârghiilor puterii.

Nimeni nu pare să fi dat importanță că una dintre cele mai virulente lozinci, scandată mai ales de lumpenul care s-a adăugat pe parcurs rebeliunii minerești, alături de „Murim, luptăm,/ Pe Cozma-l apărăm!”, a fost „Jos București!”. Acest slogan sintetizează, din nefericire, întregul capital de ură, resentiment și oroare față de un spațiu perceput, de către tot mai mulți români, drept un fel de Sodomă și Gomoră din care iradiază răul țării. E greu să-i explici provincialului aflat cu treburi prin București că nu toți locuitorii Capitalei sunt niște escroci patentăți care n-au alt scop decât să te jefuiască, să-ți smulgă geanta de pe umăr, să te îmbrâncească în metrou și să-ți fure întreaga agoniseală, că nu toți taxi-metriștii practică tarifuluri care l-ar speria și pe miliardarul Rockefeller, că nu toți funcționarii ministeriali sunt niște ciubucari nerușinați, că nu toată lumea e hoată, nesimțită și violentă la București! Din nefericire, marea majoritate cu care omul mânat de nevoi în Capitală are de-a face corespunde acestui tip uman.

În acest context, lucruri îngrijorătoare petrecute în provincie au toate șansele să nu ajungă nici măcar în pagina de mărunțișuri a ziarelor centrale – ca să nu mai vorbim de posturile de televiziune. M-am numărat, zilele trecute, printre

inițiatorii, la Timișoara, ai unei conferințe de presă care-și propunea să tragă un semnal de alarmă în legătură cu înțepirea practicilor totalitare ale serviciilor secrete românești. Por-nisem de la experiența dramatică pe care un distins universitar timișorean, d-na Gabriela Colțescu, o avusese cu un individ, Dumitru sau Dragomir, care se prezentase ca fiind ofițer S.R.I. D-na Colțescu este membru al colectivului de cercetare „A Treia Europă”, binecunoscut de-acum în mediile intelectuale din țară. Adus de mână de unul din foștii parlamentari P.D.S.R., Romulus Dabu, care l-a și prezentat ca fiind „ofițerul S.R.I. care răspunde de universitate”, respectivul personaj își permitea să insinueze că „A Treia Europă”, grup condus de Adriana Babeți și Cornel Ungureanu, are misiunea de a rupe Transilvania și Banatul de România, că proiectele cercetătorilor români au un scop antinațional și antistatal !

Firește că aberațiile de acest gen nu puteau să ocolească la nesfârșit Timișoara, percepută încă de acum zece ani drept un spațiu suspect, care geme de trădători de țară, de vânduți agenturilor străine și de provocatori. Nu mai vorbesc de faptul că amenințările la adresa unora dintre intelectuali s-au înțepit în ultima vreme, că un scriitor precum Daniel Vighi a fost injuriat telefonic pentru îndrăzneala de a se fi numărat printre organizatorii manifestației împotriva violențelor minerești etc. Trist este că astfel de acțiuni, petrecute departe de centrul Bucureștilor, nu au nici un fel de ecou în presa noastră interesată exclusiv de picanterii politice și de mondenități în care sunt implicate una sau alta din dubioasele vedete ale vieții publice.

Nu mă miră, de pildă, că un eveniment care, cel puțin în Timișoara, a fost comentat pe pagini întregi ale ziarelor locale și căruia i s-au acordat multe minute la stațiile de televiziune din zonă, a căzut în totala indiferență a diriguitorilor televiziunilor naționale. Nu e vorba aici de orgoliile mărunte ale unor intelectuali mai de la margine care aspiră să se vadă la televizor. Pur și simplu, e vorba de cinismul unor realizatori TV (aceiași ce se pregăteau să pună televiziunea națională la dispoziția lui Vadim, chiar înaintea izbânzii loviturii de stat !) care, exact în acele zile, au considerat deplin ilustrativ pentru viața publică a Timișoarei transmiterea unui reportaj de la... festivalul cârnaților ! Buni și cârnații, nici vorbă, dar

parcă discutăm prea mult despre ei și din ce în ce mai puțin despre Europa !

Pentru a încheia : tare mi-e teamă că iresponsabilitatea oamenilor politici și a celor aflați în fruntea instituțiilor publice ale statului va duce la ceea ce serviciile secrete pun în seama unor intelectuali care se încapățânează să rămână, chiar în aceste vremuri ale ciumei anti-intelectuale, în slujba adevăratelor valori ale spiritului. Din nefericire, România de azi e condusă (ori manevrată din umbră) de pitecantropi care văd în ideea de Europă un dezastru și o servitute, adică falimentul privilegiilor nemeritate, și nu „o nouă suveranitate” (după expresia fericită a lui Alain Duhamel). Și, în aceeași logică, o primejdie în faptul că „A Treia Europă” tipărește *Peripețiile bravului soldat Svejk*, dar consideră absolut normal ca infractorii, trădătorii și ticăloșii de toate culorile politice să-și facă nestingheriți de cap. (10 februarie 1999)

Nemulțumitului i se ia harul !

O ciudată formă a renunțării la principii, o demisie morală de mari proporții își fac loc în mediile intelectuale românești. Până în 1989, pentru a fi considerat patriot trebuia să fii „strâns unit în jurul Partidului și Conducătorului”. Nu avea nici o importanță că respectivul partid și respectivul conducător reprezentau forma de exprimare violentă, animalică și primitivă a totalitarismului. În concepția făuritorilor mitului național, doar înghesuiți unii în alții, doar anonimi ca boabele în ciorchine puteam supraviețui „infiltrării agenților”, „atacurilor dușmanilor din afară și dinăuntru” etc. Că partidul comunist era o formațiune mafiotă, în care baza trudea prostește pentru cele câteva căpetenii de la vârf, iar conducătorul – un analfabet paranoic, erau detalii cu totul nesemnificative.

Într-o formulă de-o vitalitate surprinzătoare, această concepție a supraviețuit pe vremea lui Iliescu (spre a păli, ce e drept, în ultimul an al dominației sale), și tinde să renască azi, sub Emil Constantinescu. Să facem puțină istorie : dl. Emil Constantinescu și echipa sa au ajuns la putere pe un fundal de masivă nemulțumire populară. Ei întruchipau, în

mod spontan, fără a demonstra vreun merit personal special, speranța, dorința de schimbare, de salvare în fața dezastrului economic, politic și moral la care neo-comuniștii aduseseră țara. Abil pilotați de Corneliu Coposu, care a știut ca nimeni altul să nu cedeze, principial, nici un pas în fața agresiunii bolșevice, țărăniștii n-au avut decât să aștepte coacerea fructului puterii, pentru a-l culege fără nici un efort. Ca în unele meciuri de fotbal, jocul la așteptare s-a dovedit mai avantajos decât lupta pe viață și pe moarte.

Firește că noii tenori au fost obligați de împrejurări să cânte partituri mult mai radicale decât erau dispuși și capabili să interpreteze. Din acest punct de vedere, între decembrie 1989 și noiembrie 1996 există o similitudine izbitoare: în ambele ocazii, aspirațiile reformiste imprimate de mase au fost mult mai radicale decât cele propuse de către actorii plasați în rolurile-cheie. Fără îndoială, în 1989, Ion Iliescu s-ar fi mulțumit cu o banală perestroikă, pe care, de altfel, s-a grăbit s-o anunțe încă din 22 decembrie, învinuindu-l pe Ceaușescu de „întinarea nobilelor idealuri ale socialismului”.

În oglindă, în 1996, dl. Constantinescu a ținut un discurs ce poate fi rezumat la ideea deplângerii întinării... idealurilor democrației și ale economiei de piață de către adversarii pe care tocmai urma să-i învingă! Similitudinile merg mai departe: în timp ce Ion Iliescu a depus eforturi herculeene să păstreze intacte structurile comunisto-securiste, Emil Constantinescu a părut să n-aibă altă obsesie decât de a-i menține în funcții pe neo-comuniștii și neo-securiștii afirmați pe vremea lui Iliescu! Amândoi au avut de pierdut de pe urma acestui calcul prostesc: Iliescu a fost trădat, la alegerile din 1996, tocmai de cei pe care-i protejase, într-o primă fază, de mânia populară, pentru a încerca, în a doua, să și-i subordoneze total; ca o ironie a sorții, oamenii care în 1996 lucrașeră, pentru scurt timp, în favoarea lui Emil Constantinescu au încercat, în ianuarie 1999, să-i administreze tratamentul de șoc al mineriadei!

Ei bine, după doi ani de încremenire, de cantonare vinovată în lenea de gândire și de acțiune, de refacere, ba chiar explozie, a rețelilor corupției și furțișagurilor oficializate, mulți intelectuali, finii altfel, încă nu și-au dat seama că modelul constantinescian tinde să devină la fel de primejdios

pentru democrația din România și pentru salvarea economică a țării precât fusese cel iliescian. E greu de găsit răspunsuri raționale la acuzele aduse criticilor regimului Constantinescu. Criticii criticilor nu vor să vadă că actualul președinte a avut și are toate pârghiile pentru a impune o direcție în societatea românească. Puterea sa e cel puțin la fel de mare ca și a lui Ion Iliescu – iar puterea acestuia a fost imensă. Cei care susțin că n-avem dreptul să-i reproșăm ceva actualului președinte spun, într-o perfectă continuitate de gândire, că n-am avut nici dreptul să-i facem vreun reproș lui Ion Iliescu !

Or, lucrurile stau exact... viceversa ! Nu s-a petrecut, din punct de vedere legislativ sau politic, nici un act care să știrbească prerogativele constituționale ale președinției. Documentul iorgovan e intact, intangibil și la fel de aservit oricărei porniri autoritariste. Firește, există un „autoritarism” care poate imprima deplasarea țării în direcția bună, după cum există „autoritarismul” ignobil al celor care ne visează sclavi pentru eternitate. Din complexul de factori care i-ar fi îngăduit să dea un impuls dezvoltării economice, sociale și politice a țării, dl. Constantinescu a ales doar paragrafele din lege care îi îngăduie să rămână invizibil, inert și rupt de realitate. Pe cât de vivace s-a arătat în timpul campaniei electorale, pe atât de lipsit de energie ni se înfățișează de când a reușit să se înscăuneze la Cotroceni. Concluzia e una singură. Pentru dl. Emil Constantinescu, puterea politică e un scop în sine, o modalitate de satisfacere a intereselor, mai mult sau mai puțin meschine, ale camarilei și clientelei de partid, și în nici un caz o responsabilitate istorică de care să fie, cât de cât, conștient.

Acestea fiind spuse, revin la propozițiile din debutul articolului. Din ce în ce mai frecvent, oameni altminteri cumsecade și nu proști par să intre în pielea vechilor supor-teri, de prin 1990-1991, ai lui Iliescu. Ei țipă ca din gură de șarpe că a spune adevăruri neplăcute despre non-politica domnului Constantinescu înseamnă a lucra pentru dușmanii acestuia, care sunt și dușmanii democrației ! Falsitatea unor astfel de așertiuni nu merită nici măcar oboseala unei demonstrații sumare. Pentru admiratorii necondiționați ai actualei puteri, a spune adevărul – nimic altceva : adevărul bazat pe probe aflate la îndemâna oricui – înseamnă că, din

inconștientă sau din prostie, dacă nu chiar din ticăloșie, te pui în slujba dușmanilor dovediți ai democrației !

Logica reproșurilor de acest tip e, în cel mai bun caz, bizară : vinovați de înapoierea, prostia, corupția, minciuna care înfloresc ca într-o junglă în România, nu sunt cei care le provoacă, ci nefericiții care le observă ! Nu asasinul e de vină, ci martorul – fie și involuntar : căci ce poate fi... mai involuntar decât ideea de a te naște într-o Românie strangulată de cizma puterii bolșevice etern triumfătoare ? ! Din acest punct de vedere, regimul Constantinescu e infinit mai pervers decât cel al antemergătorului : în stupizenia și inflexibilitatea sa, Ion Iliescu a avut măcar tăria să nu se despartă niciodată de „nobilele idealuri socialiste”. Scoțând pe gură un discurs de cu totul altă natură, oamenii președintelui actual pășesc voinicește pe aceleași cărări primejdioase ce duc direct în prăpastie.

Să ne ferească, așadar, Dumnezeu de naivitatea și prostia omului de bună-credință ! Albeața care li s-a pus pe ochi apărătorilor necondiționați ai d-lui Constantinescu e scuza-bilă, până la un punct, dar nu e mai puțin vinovată. Cu atât mai mult cu cât simt în ea lașitatea : nu neapărat din iubire îl apără pe dl. președinte, cât din spaima difuză că urmașul său ar putea fi cine știe ce dement ! Merg mai departe și spun : primejdiile sunt la fel de mari. Pentru că a proteja impostura lăcomiei drapate în haina democrației e tot atât de grav ca și a accepta proliferarea discursului extremist. Sunt uluit că oameni în toată firea pot fi duși de nas cu atâta ușurință, după ce-au trecut prin sinistru experiență iliesciană. A invoca necesitatea păstrării la putere a actualei găști așa-zis „democratice” doar de teama că țara va cădea în mâinile aventurierilor vadmieni e nu numai contraproductiv, dar și completamente fals : să nu uităm că tocmai guvernării de azi au urcat, cu propriile spinări, sacii în căruța extremiștilor ! Pe vremea lui Iliescu, ei aveau doar ponderea acelei părți din populație care e dispusă în mod natural la violență, infracțiune, banditism, crimă, asasinat. Cu sprijinul democraților noștri de salon, această proporție a săltat binisor peste limitele tolerabilității. Oare criticii criticilor lui Emil Constantinescu nu se gândesc, înfricoșați, la ideea că, în clipa de față, unul din șase români e gata să voteze, orbește, cu casa de nebuni ?
(17 februarie 1999)

Aisbergul ca o cioară vopsită

Nu împărtășesc, nici pe departe, entuziasmul atâtoro dintre tenorii vieții publice față de recente, spectaculoase, decizii ale justiției române. Sunt cu totul sceptic în fața unor declarații sforăitoare *à la* Brucan, care nu dovedesc nimic altceva decât că politologul român are entuziasmul facil și că e gata să sacrifice, de dragul unor figuri retorice, până și ultima fărâmă de adevăr. Nu statul de drept s-a născut în România după bătălia de la Stoenеști și condamnările lui Miron Cozma și în „lotul Țigareta II”, ci un nou stăpân. Lămuriti, în fine, că iliescienii au cam pierdut partida și că ieșirile lor lamentabile la rampă arată că nu mai au nici un viitor, slujbașii din justiție au basculat, cu arme și bagaje, în tabăra lui Emil Constantinescu.

Aproape că aș saluta această decizie tardivă a echipelor de mercenari din justiție, dacă nu m-ar îngrijora puseurile anti-occidentale tot mai necontrolate ale actualului președinte. În celebra „Ediție specială” de la TVR, din 12 februarie, omul politic ce jură pe valorile democrației de tip occidental spune fără să clipească: „Există un număr foarte mare de bani care se cheltuiesc fără rost, pentru că există o problemă, pe care eu am sesizat-o în blocul dintr-un cartier mărginaș, imediat după 1989, când stăteam (sic !), în momentul în care a apărut televiziunea prin cablu. Oamenii au renunțat la pâine pentru a-și lua televiziune prin cablu. Este de înțeles acest lucru. Dar ce le oferea televiziunea? Televiziunea le oferea lumea occidentală. Ei văd acolo cum se trăiește în SUA, în Germania, în Franța, în Italia, dar vorbesc de generații de sacrificiu”.

A trebuit să citesc, după câteva zile, transcrierea acestui pasaj, pentru a fi sigur că nu mă înșelaseră urechile! Din nefericire, nu mă înșelaseră! Erau chiar cuvintele candidatului susținut la președinția țării de către Convenția Democrată, al grupării pro-occidentale din România, și nu un fragment din vreun discurs pe la Babadag al lui Iliescu, ori chiar, Doamne ferește, una din ieșirile anti-occidentale ale lui Ceaușescu! Incredibil, de sute de ori incredibil! Așadar, pentru dl. Emil Constantinescu Occidentul rămâne

același model odios, aceeași sursă de prostire a populației române, același pericol pentru ființa națională de care vorbeau antecesorii săi într-ale președinției !

În acest context, în care structurile rămase intacte ale comunismului domină justiția, armata și forțele polițienești, se explică de ce dl. Constantinescu începe să fie ascultat : pentru că reziduurile comuniste îl percep tot mai mult ca pe unul dintre ei ! Având ca mână dreaptă un scamator într-ale logicii precum Dudu Ionescu, e clar că dl. Constantinescu a pășit pe terenul alunecos în care îl interesează păstrarea puterii prin orice mijloace, inclusiv prin adoptarea unui populism deșănțat, a unui antiintellectualism respingător și a unui naționalism păgubos.

Marea problemă pe care o am cu condamnările lui Miron Cozma și a „țigaretiștilor” e una de context, adică de logică. Să le luăm pe rând. N-am căderea să judec dacă cei optsprezece ani administrați lui Cozma sunt mulți sau puțini. Judecând ca un profan, probabil că el ar fi trebuit priponit pe viață pentru răul pe care l-a făcut țării, pentru anii-lumină cu care ne-a dat înapoi, în încercarea noastră disperată de a ieși din barbarie și de a intra în civilizație. Problema e că, așa cum arată sentința, Miron Cozma e scos țap ispășitor pentru o echipă mult mai amplă (conținând nume sonore, de la Ion Iliescu și Petre Roman, la Voican-Voiculescu și la șefii televiziunii din epocă, fiecare cu „merite” specifice în orchestrarea războiului civil mineresc din anii 1990-1991). Lucru nu numai nedrept, dar, pe termen lung, riscant : cum nedreptatea va ieși la suprafață precum uleiul, există toate șansele ca din infractor de drept comun, „Luceafărul Huilei” să se metamorfozeze într-un erou sacrificat pe altarul interesului politic.

În aceste condiții, e greu să nu vezi în sentința lui Miron Cozma o nedorită componentă politică. Atunci când vrei să lecuiești o boală de gravitatea celei puse în evidență de simptomul Miron Cozma, nu te mulțumești doar să tai unghiile ! Chirurgia trebuie să meargă până la capăt, altminteri cancerul va înflori amenințător și va cuprinde întregul organism. Magiile juridice parțiale nu fac, în astfel de împrejurări, decât să pună în evidență superficialitatea vinovată a celor care știu perfect că boala e mortală, dar nu fac decât să spele rana cu apă de izvor.

Argumentele șmecherești de genul : „Până în 1991 n-am avut Constituție și, prin urmare, faptele comise înainte nu pot fi pedepsite” sunt pe cât de puerile, pe atât de nerușinate. Chiar dacă n-am avut Constituție și legi care să derive din ea, am avut, totuși, o perfectă continuitate a Codului Penal ! Or, atrocitățile comise de Miron Cozma la ordinul lui Ion Iliescu și al colaboratorilor acestuia constituiau infracțiuni la fel de grave și atunci, ca și acum ! Dacă justiția noastră ar fi renăscut că adevărat, n-ar fi trebuit să-și afle hodina decât după ce va fi dus ideea de dreptate până-n pânzele albe. Cu atât mai mult cu cât e vorba de infracțiuni comise în fața unei lumi întregi, iar probele filmate există din abundență.

Încă mai tulbure – pentru că mobilurile sunt mai greu de detectat – stau lucrurile cu afacerea „Țigareta II”. Mulțumită că a curs sânge, presa noastră s-a grăbit să popularizeze, într-o logică pur matematică, suma pedepselor acordate contrabandiștilor. Într-adevăr, o cifră impresionantă : un secol și un sfert de condamnări ! Nimeni însă n-a părut îngrijorat de felul în care au fost distribuite pedepsele în interiorul acestui joc de-a închisoarea. Firește, cazul flagrant e cel al faimosului Truțulescu, omul spre care și de la care duceau multe din firele afacerii. Spre uluirea generală, pedeapsa acordată îl plasează undeva în jumătatea a doua a listei condamnărilor ! Bunul-simț ne spune că nu e normal ca furnizorul vehiculului infracțiunii, Dumitru Popescu, să fie mai vinovat decât omul care a orchestrat totul ! Declarațiile incendiare ale acestuia, făcute publice cu o zi înainte de comunicarea sentinței, sugerează că ceea ce am văzut noi e doar vârful aisbergului. Dar un aisberg semănând al naibii cu o cioară vopsită.

Dacă declarațiile unora dintre inculpați se dovedesc adevărate, există toate premisele ca și sentințele din „Țigareta II” să fie puternic influențate politic. Neadmiterea unor martori, trucarea probelor, reducerea întregii afaceri strict la perimetrul aeroportului Otopeni, ignorarea posibilelor grave complicități ale unor ofițeri superiori, precum și a unor personaje din anturajul președinției nu sunt de natură să conducă la ideea de independență a justiției. Din tortul putred al unor afaceri deocheate care au creat miliardari și pe vremea lui Ceaușescu, și a lui Iliescu, și a lui Constantinescu, s-a

decupat doar felia cea mai colorată – care nu e neapărat și cea mai „gustoasă” !

Și iată că, până la urmă, trebuie să ne declarăm mulțumiți că s-a făcut măcar atât. Că, în fine, câțiva infractori și-au luat locurile binemeritate în spatele gratiilor. Chiar dacă se operează în continuare cu jumătăți de măsură, măcar suntem siguri că au fost condamnați niște vinovați, iar eroarea juridică ține doar de proasta distribuire a pedepselor pe cap de condamnat, și nu de oportunitatea ei ca atare. Dar, cine știe, poate e și asta o etapă dintr-o operație dificilă de instaurare a democrației în România. Care democrație are șanse mai mari dacă românii vor continua să se uite – chiar renunțând la mâncare ! – la „odioasele” televiziuni prin cablu, decât dacă vor privi doar televiziunea din Dorobanți, a cărei obiectivitate e primejduită când de ceață (ca pe vremea lui Răzvan Theodorescu), și când de nefastele șmecherii ale „algoritmilor” politico-infracționali. (3 martie 1999)

Pietroaie pentru reclădirea Cartaginei

Publicarea *Jurnalelor* lui Rebreanu (volumele 17 și 18 din seria „Opere” de la Minerva) rezolvă o serie de probleme care, până acum, rămăseseră în suspensie. Între altele, relația romancierului cu legionarismul. Darea la iveală a notațiilor intime din perioada anilor 1939-1944, omise prosteste la tipărirea ediției din 1985 (spun prosteste pentru că, din punct de vedere ideologic, poziția lui Rebreanu se suprapunea perfect celei oficiale, comuniste, din epocă, măcar în legătură cu aberanta „rebeliune” legionară) ne atrage atenția asupra permanenței violenței în societatea românească.

De la riturile barbare ale dacilor – sau ceea ce ni se pare că știm despre daci –, trecând prin cruzimea medievală, prin ticăloșia ce combina asasinatul cu trădarea din perioada premodernă, în fine, violențele absolut șocante din epoca modernă și contemporană, într-o vreme în care lumea civilizată le-a trecut de mult în uitare, bestialități ce au colorat în negru istoria României și în 1907, și în timpul Primului

Război Mondial, și în anii treizeci-patruzeci – asasinatelor legionare, apoi represiunea lui Antonescu –, în fine, lungul gulag comunist (combinație de asasinat pe față cu exterminarea lentă, sadică, din închisori, cu iradierile orchestrate de Securitate: Mihai Botez, celebrul disident, a murit cu convingerea că agenții Securității l-au supus iradierilor, în lungile ore de așteptare în „camerele obscure” ale celebrei instituții), iar mai aproape de noi prin crearea, de către Ion Iliescu și acoliții săi, a adevăratelor „batalioane ale morții” minerești, aflate sub comanda lui Miron Cozma, istoria României de azi e marcată de persistența tragică a răului.

Am tresărit parcurgând paginile lui Rebreanu în care, evocând anul 1941, se vorbește de „echipele morții” și de listele rușinii. Oare nu în același fel proceda Corneliu Vadim Tudor, cu puțină vreme în urmă, când publica numele personalităților care ar fi trebuit, la o adică, lichidate? De asemenea, e greu să nu vezi echivalențe șocante între atitudinea recentă în fața justiției a lui Miron Cozma și comportamentul unor căpetenii legionare: „Generalul Antonescu, deși ar fi putut să înăbușe în sânge răzmerița, s-a dovedit de o umanitate aproape de slăbiciune. Și se pare că legionarii nu stimează atitudinea aceasta omenească a generalului. Dimpotrivă, par a-l disprețui. În primele zile ale înfrângerii erau cuprinși de panică și se așteptau la sancțiuni cumplite. Fiindcă n-au venit, ba s-a accentuat mereu blândețea și încercarea de persuasiune, spaima lor s-a schimbat în bravadă și îndrăzneală. La tribunal își insultă acuzatorii. Pe Lulu Ionescu l-a făcut bestie, în fața juriului, faimosul Iacobescu, care a sabotat postul de radio și a împrăștiat groaza și îndoiala în țară. Judecătorii înșiși par terorizați și judecă parcă mereu cu spaima sancțiunilor ce le vor pătimi ei mâine de la alt regim”.

Triste echivalențe istorice! Parcă, vreme de o jumătate de secol, roata istoriei ar fi stat pe loc, ori, încă mai tragic, ar fi revenit în punctul de maximă virulență al blestemului. De altfel, nu e nevoie să faci apel la mărturiile de ieri, când presa de azi abundă în relatări grotești despre bestialitatea societății românești. Am fost tentat, multă vreme, să dau vina pe „baronii presei” pentru predilecția maladivă acordată de ziare grotescului, respingătorului, bestialului și putregaiului. Într-adevăr, ca la un semnal, ziarele „naționale” și-au

deschis paginile aproape exclusiv „bubelor, mucegaiurilor și noroiului” magistrului Arghezi. Orice e pervertit, bolnăvicios, dement și mincinos trezește interesul clocotitor al unei populații infantilizate, incapabilă, parcă, să sesizeze altceva decât impulsurile violente ale exteriorului.

Nu țin minte ca vreo dezbatere – nu teoretică : ar fi prea mult să cerem așa ceva obositei noastre populații carpato-danubiano-pontice ! –, orice fel de dezbatere privind interesul imediat al țării să stârnească altceva decât indiferență, ba chiar dispreț. În schimb, orice aberație e captată asemeni unei pietre prețioase și pusă în evidență prin crearea instanțelor a unei monturi de platină, în care editorialiștii *en titre* își dau mâna cu arendașii talk-show-urilor. Ne lasă rece că, la zece ani de la căderea comunismului, bolșevicii și securiștii conduc în continuare totul (ba chiar și-au rotunjit frumușel conturile în bănci), că asasinii din decembrie 1989 au devenit copiii de suflet ai noului ministru de Interne, Dudu Ionescu, sau că ucigașii lui Gheorghe Ursu ne sfidează în continuare cu cinismul lor revoltător. (În paranteză fie spus, mi se pare absolut greșos – dar perfect explicabil în logica lucrurilor expuse mai sus – ca publiciști și scriitori să accepte premii și distincții ale „Fundăției Gheorghe Ursu”, fără ca ei să fi mișcat un deget pentru pedepsirea cinicilor ucigași – dar să nu-i uităm pe complici ! – ai acestui martir al libertății. În loc să caționeze idiotizarea populației cu imbecilele seriale sud-americe, n-ar fi rău ca străluciții intelectuali – nu pun nici un fel de ghilimele ! – din consiliul de administrație al TVR să ceară programarea zilnică a cutremurătorului film „Babu” ! Și asta până când criminalii care se plimbă nestinșeriți printre noi vor fi trimiși acolo unde le e locul. Între altele, ne lipsește acel Cato care să ceară, cu orice prilej, dărâmarea Cartaginei de lașitate, indiferență, prostie, imbecilitate și vulgaritate din noi. În schimb, de bună voie, orbi și surzi, reconstruim în fiecare zi vestita cetate, cărând în spinare pietre pentru templul decăderii morale definitive.)

E suficient, însă, ca un provocator ordinar precum Vasile Văcaru-Apartament să lanseze diversiunea grosolană că la Stoenеști au fost uciși „de către români 80 de români” pentru ca Opinia publică să intre în fierbere ! Lăsând de-o parte cifra (dar ce însemnătate pot avea cifrele pentru un senator

care, spune presa, manevrează miliarde de lei ?), e totuși o mare porcărie ca, pe banii noștri, să fim intoxicați cu tâmpenii de un asemenea sub-nivel ! Placa demagogică a „românilor care se bat cu românii” e atât de grosolană, încât nu știi dacă oamenii care dau drumul unor asemenea propoziții sunt cu adevărat conștienți de semnificația cuvintelor pe care le întrebuințează. Dacă un senator al României nu face distincția între noțiunea de „infractor” și aceea de „român”, înseamnă că nivelul său de inteligență e într-o groaznică suferință ! Minerii bătuți la Stoenеști n-au fost ciomăgiți în calitatea lor de români, ci în aceea de infractori periculoși, înarmați cu ghioage, cuțite, topoare și prevăzuți, între altele, cu hărți militare ! Prin faptul că se comportă bestial de zece ani încoace, trupele paramilitare minerești nu și-au pierdut prețioasa identitate valahă, deplânsă crocodilicește de către V. Văcaru. În schimb, au câștigat-o pe aceea de periculoși infractori !

Dacă vom continua să exaltăm la nesfârșit valorile „neamului” și „superioritatea sângelui”, riscăm să devenim ceea ce strigoii din noi par a plănuși : să fim identificați în perpetuitate drept un neam însetat de sânge ! E greu de negat că mulți dintre noi suntem dominați de astfel de porniri, dar e la fel de greu de susținut că ne tragem cu toții din Dracula ! Din nefericire, marile boli sunt cauzate adeseori de elemente microscopice. La noi, însă, microbiile au dobândit demult proporții gigantice, umblă pe străzi, sunt aleși în parlament, dau interviuri imbecile, ba au chiar și adepți sinceri, gata să-i urmeze până-n pânzele albe. N-au decât s-o facă, dacă acesta e blestemul nostru, dar să fie conștienți de primejdia mortală în care se pun și în care ne pun. Măcar atât. (10 martie 1999)

Autodiagnosticarea la români

Multă vreme am fost, într-un crescendo al naivității, surprins, uimit, uluit, șocat de capcana în care au căzut învingătorii alegerilor din noiembrie 1996. Nevenindu-le nici lor să creadă că au câștigat în competiția cu Invincibila Armada securisto-comunistă a lui Ion Iliescu, ei se comportau în relația cu puterea precum vizitatorul la muzeu : îi dădeau ocoluri, dar nu îndrăzneau s-o atingă. Picați ca din lună, neînțelegând nimic din mecanismul diabolic bricolat de

bolșevici, nepoții lui Corneliu Coposu au înghițit gălușca amară abandonată neglijent în farfuria de oamenii Moscovei. Câteva luni, noile staruri politice au umblat bezmetice de ici-colo, incapabile să se obișnuiască cu ideea că de aci înainte era de datoria lor să conducă treburile publice.

Marele hap îngurgitat la repezeală de oamenii Convenției Democratice a fost preluarea, fără cel mai sumar inventar, a contabilității dezastruoase a țării. Când, la câteva luni după revenirea din uluială, unii dintre reprezentanții noii puteri au început să mârâie, realizând că fuseseră duși cu preșul precum ultimii fraieri, era prea târziu. Nu-i mai credea nimeni. (Gurile rele spun că starea de vrajă și intervalul de împietrire coincid cu cele șapte luni cât l-au avut alături pe Virgil Măgureanu. Cunosând abilitatea diabolică a acestuia, n-ar fi exclus ca marele dirijor al politicii iliesciene să fi orchestrat și această pasare lină a responsabilităților dinspre vechii spre noii favoriți. Încă o dată, cadoul făcut de Securitate s-a dovedit unul otrăvit.)

Pe vremea lui Victor Ciorbea funcționa cuvântul de ordine că nu trebuie divulgat nimic despre situația reală a țării pentru a nu speria organismele financiare internaționale și investitorii străini. În această capcană grosolană au căzut, mai zgomotos decât iezii lui Creangă, oameni altminteri nu lipsiți de inteligență. Iar rezultatele se văd acum în aroganța fără limite și în obrăznicia cinică a șobolănimii iliesciene care a părăsit puntea vaporului pe trei sferturi scufundat.

Urmărindu-l de curând pe dl. Adrian Năstase într-un talk-show, nu știam ce să fac mai întâi : să sparg aparatul sau să dau o fugă la televiziune să-l aștept cu niscaiva ouă clocite ? Ca și cum n-ar fi avut absolut nici un rol în aducerea țării în stare de faliment iremediabil, dl. Năstase explica – nădușit, dar tacticos – nenorocirea României prin amatorismul coaliției aflate azi la guvernare și prin incapacitatea Convenției Democratice de a conduce țara. Dintr-o dată, prin înalt decret pedeserist, cei șapte ani de spoliere sistematică, odioasă a țării deveneau intervalul vacilor grase, iar prezența la guvernare de douăzeci și ceva de luni a fostei opoziții – un răstimp al nenorocirilor și al corupției generalizate !

Am criticat – slavă Domnului și dispariției cenzurii ! – în chiar această pagină amatorismul, prostia, aroganța actualei guvernări, fără a uita nici prestația mălăiață a președinției.

Dar asta nu trebuie să ne orbească într-atât încât să nu vedem că pe lângă șacalii teleghidați de Moscova ai lui Iliescu, actualii mandatarai ai puterii sunt niște copilași (minus aripa Roman, părtaşă, în ciuda încercării de a-și ascunde vina îndărătul costumelor aduse de la Paris, la actele criminale din anii 1990-1991). Oricâte rele am avea de reproșat Convenției Democratice, ea n-a fost, totuși, nici asasină, nici complice a vreunei puteri străine, nici instigatoare la războaie civile sau alte nenorociri de care am avut parte din abundență în vremea iliescianismului triumfător cu voie de la poliție.

Problemele Convenției Democratice sunt altele și chiar dacă nu pot fi scuzate în nici un fel, ele trebuie văzute în raport cu munca de distrugere sistematică a nației dusă de autorii loviturii de stat din decembrie 1989. Când însă un Năstase, ori un Văcăroiu – ba chiar și un ins rudimentar, cu un limbaj de-o sărăcie lexicală înspăimântătoare, precum Miron Mitrea – îți explică fără pic de rușine că pe vremea lor o duceam ca-n paradis, iar acum pro-occidentalii ne-au zvârlit în infern, lucrurile trebuie puse de urgență la punct. Altminteri, ar însemna să uităm noi înșine ceea ce făceam și spuneam în vremurile marii trădări naționale reprezentate de clică iliesciană.

Că actuala opoziție a adoptat ticurile de ieri ale adversarilor e în ordinea lucrurilor, chiar dacă situațiile sunt de-un comic irezistibil: un Ion Iliescu pârându-i la New York pe țărăniști și pe liberali pentru că nu fac reforme e, totuși, un gag demn de epoca de aur a comediei mute (mute de uimire, desigur!). Mai puțin comice sunt atitudinile celor rămași acasă – ca, de pildă, domnii președinți de Senat, respectiv, de Cotroceni – Roman și Constantinescu. La unison, dovedind o coordonare a nesimțirii demnă de-o cauză mai bună, acești co-arhitecți ai dezastrului țării sunt nemulțumiți de ceea ce se întâmplă în România!

Păi cum să nu fie! Găscar imbatabil la capitolul rea-credință monumentală (cine nu-și mai amintește de sintagma brucanian-iliesciană care l-a făcut celebru: „S-au demascat! S-au demascat!” ? !), dl. Roman vede bârna din ochiul C.D.-iștilor, dar nu dă nici un semn că ar zări și stâlpul de telegraf din ochiul ciclopic al propriilor adepți. Cu ce ar fi superior Berceanu lui Andrei Marga? Ba, dacă stau

să mă gândesc, ministrul Educației a imaginat un plan de restructurare și modernizare a învățământului care n-ar strica să fie aplicat ministrului Industriilor însuși, măcar la capitoarele „șapte ani de acasă” și „aroganță ciocoiască”.

Întrucât e Băsescu mai eficient decât Decebal Traian etc. Remeș? Aș spune chiar că pedestul de la Transporturi e infinit mai priceput în a trage zeci de piei de pe spinarea contribuabilului decât omul care, prin lege, e obligat să adune banii de la populație. (De amorul artei, poate n-ar strica, măcar în această perioadă de maximă criză, să facem rocada între ireproșabilul căpitan de cursă lungă și întru totul reproșabilul finanțist de răsuflare scurtă! Poate în felul acesta vom vedea și noi cum „banii dumneavoastră” au, de fapt, una și aceeași destinație : găurile negre din conștiința oamenilor politici actuali.)

În ce privește mult-comentata declarație a președintelui Constantinescu privind murdăria și mizerabilitatea vieții politice românești, mi-e greu să nu văd în ea o serioasă componentă autobiografică (mai ales că declarația a fost făcută în fostul birou de la Universitatea din București al ex-rectorului Emil Constantinescu). Ca om politic, ca președinte de stat poți rosti astfel de vorbe grele doar într-o singură împrejurare : și anume, atunci când ți-ai anunțat demisia. Altminteri, te rezumi să confirmi regula, devenind parte a discursului pe care tocmai îl enunțaseși. Nu de alta, dar proliferarea mizeriei s-a produs dacă nu la îndemnul tău, măcar sub privirile tale tacit aprobatoare. Dacă dl. Constantinescu ar fi avut inspirația să pună acest diagnostic (unul, evident, adevărat) în primele luni ale mandatului, și nu acum, totul ar fi fost perfect. Astăzi, constatările sale nu au doar voita conotație critică, ci și una – neiertătoare ca un bumerang – involuntar autocritică. (17 martie 1999)

Dulce ca Armani e molozul patriei

Indiferent de împrejurare (mineriadă, inundații, alunecări masive de terenuri, pârjoluri, prăbușirea monedei zise „naționale”), clasa politică românească adoptă poziția inscrutabilă a sfînxului : ei n-au văzut, nu cunosc, habar n-au, și nici nu

le pasă de ce se întâmplă ! Ei nu sunt conducătorii țării, ci o castă divină de privilegiați. Ei sunt superbugetarii. Rumegătoarele de lux ale debilului P.I.B. Indiferent de câte fire de păr rămân în capul ministrului Finanțelor, lor trebuie să li se dea ! Nu există plasă în care să nu cadă și băltoacă în care să nu calce. Nimeni nu mai vorbește de performanțele lor politice și administrative (sfidarea ar fi prea bătătoare la ochi !), și atunci, în derâdere, presa a început să le monitorizeze gradul de eleganță. Vestimentară, firește ! Între materie cenușie și țoale, la vârf, stăm înfinit mai bine la capitolul textile.

Să recunoaștem : există o distanță enormă între primitivismul anilor '90, '91, când delegațiile de parlamentari români se întorceau de la Paris etalând inconfundabilele pungi ale magazinelor „Tati” (având drept client-țintă pe imigrantul nefericit din lumile a treia și a patra) și opulența etalată azi la revenirea în țărișoară. De la „Tati” la „Armani”, însă, nu e vorba de evoluția gustului. Ci de triumful cinismului. Nici nu-mi trece prin cap să susțin tâmpenia că aş prefera să-i văd pe politicienii români întorși la epoca șepcii proletare și a tunicii, la Tătucul Stalin. Mă întreb doar : de unde banii pentru viața de vis trăită de prea mulți dintre politicienii noștri de frunte ?

Lăsând deoparte categoria afaceriștilor (deși am mari dubii că ei pot exercita meseria de parlamentar, o meserie de douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, și, în plus, să se concentreze la bunul mers al unei afaceri cât de cât oneste), lăsându-i și pe cei care vor fi moștenind mari averi, tot rămân destui incapabili să explice, nici în ruptul capului, diferența enormă dintre veniturile legale și standardul de viață exhibit ciocoiește (mașini de lux, vile la munte și la mare, concedii în străinătate etc. etc.) Și atunci ? Atunci, e limpede de ce se prăbușește leul și de ce pompierii din parlament ajung la locul incendiului după ce clădirea s-a transformat în scrum.

Nesimțirea și cinismul n-au făcut nicicând casă mai bună decât în aceste vremuri de restriște. Gângăvelile lui Ion Diaconescu, un străbunic dispus nu numai să ierte și să explice potlogăriile nepoților și strănepoților, ci chiar să le încurajeze prin incapacitatea de a rosti o frază coerentă, furișarea nerușinată a politicienilor în consilii de administrație grase, ciolaniada odioasă, în care lăcomia endemică a

pedeseriștilor și-a dat mâna cu profta de înavuțire tot mai nesățioasă și la oamenii Convenției Democrate, induc un mesaj apocaliptic : domnilor, din țara asta trebuie să se aleagă praful, așa că înfruptați-vă cât mai puteți !

Detest să mă plasez pe poziția sorcovelilor patriotice ieftine, cu un greșos iz de circ politicianist, pentru că aici e vorba de cu totul altceva : de însăși supraviețuirea țării. Dacă acest jaf bestial nu se oprește, mă îndoiesc că foarte curând vor mai avea domnii Roman, Meleşcanu, Năstase, Berceanu și alți rivali ai lui Petronius, faimosul *arbiter elegantiarum*, în fața cui să-și etaleze costumele de la Paris și cravatele înflorate new-yorkeze. Pentru că în sahara spre care ne conduc în caleștile lor aurite vor avea nevoie maximum de o lopățiță și de o găletușă pentru a aduna molozul patriei.

Alienarea, forma stranie de nebunie care i-a cuprins pe administratorii țării, setea nevrotică de căpătuială explică multe, dar nu explică totul. Pe lângă astfel de evidente boli, mai există ceva care scapă rațiunii : astăzi, în România, se confruntă fără menajamente două tabere, inegal distribuite, care se luptă, disprețuind orice regulă, pe trupul muribund al unei societăți putrefacte. Unii sunt mânâți de obsesia supraviețuirii de pe azi pe mâine. Ceilalți, de patima bolnăvicioasă a îmbuibării. Clase sociale întregi se târâie printre ruinele unui sistem falimentar, mărunțelind cu disperare salariile de mizerie. În același timp, o mână de privilegiați își rotunjesc conturile în bănci străine, trăind suspendați în baloane umplute cu heliul verzui al dolarului, izolați de viermuiala – e drept, dizgrațioasă – a prostimii pe spinările căreia s-au cățărat.

Ar fi extraordinar dacă aceste privilegii ar proveni din muncă, din inițiativă, ba chiar, la limită, din speculă – însă într-un cadru firesc, deschis. Nefericirea noastră e că averile fabuloase (și nu chiar de „carton”, precum se spune : cartonul e doar ce „suprabugetarii” lasă în urma lor atunci când se întâmplă ca broasca umflată a venalității să pleznească – dar acestea sunt excepțiile demagogice care confirmă trista regulă) au apărut prin jaf sistematic, prin complicitate mafiotică și prin furt calificat – ba chiar supercalificat ! Ce fericiți am fi să vedem măcar un inginer cu inițiativă, măcar un investitor inspirat care să-și contruiască bunăstarea folosind

metodele pieței libere, și nu sorbind cu paiul, ca dintr-o oranjadă, din mult-puținul monștrilor economici hrăniți de la bugetul de stat.

Firmele-căpușă, despre care se vorbește din ce în ce mai mult, sunt doar proiecția în economic a ceea ce societatea românească trăiește la nivel politic. De la partide-S.R.L. (faza romantică a ticăloșiei, dacă se poate spune așa), am ajuns astăzi la partide-trust. Cocoțați pe buza muntelui, politicastrii împinși la înaintare fie de Securitate, fie pentru că posedau un miros mai dezvoltat al prăzii, vor acum să tragă fermoarul și să trântască ușa în nas celor ce-ar îndrăzni să escaladeze piscurile parlamantare. Mă mir doar că îmbuibății respectivi nu observă că stau pe marginea unui vulcan a cărui lavă a luat-o de mult în sus pe canalele eruptive.

S-a ajuns până acolo încât cei aflați în barcă îi altoiesc fără sfială, în cap, pe semi-înecații ce încearcă să se prindă măcar de marginile ambarcațiunii. Nulitățile agresive ies la atac și trâmbițează cu nerușinare : să fie clar, nimeni nu le va lua lor ciolanul de la gură ! Ce idee ! Să înlocuiești sistemul alegerilor pe listă, la înghesuială, cu primejdioasa metodă a votării omului, și nu a siglei de partid ! Unde s-a mai pomenit așa ceva ? Și ce se va întâmpla cu această caracudă, pe cât de silențioasă, pe atât de harnică la ronțait ? Burțile umflate și osânda depusă între timp pe creier i-ar împiedica să mai funcționeze în vechile locuri de muncă de unde au fost propulsați, prin magie de partid, în banca întâi a vieții publice.

Spaimea de competență și de concurență i-a adus în situația de a fi la fel de respingători și de odioși precum foștii membri, pe viață, ai comitetului central bolșevic. Teamă de „artiști” și de „fotbaliști” le dovedește nu doar idiotenia, ci și abjecția : exemplul „fotbalistului-tenisman” Năstase, căzut cu succes la alegeri, e un contraargument cu care ar trebui, la propriu, să li se dea în cap. Ea dovedește – mai e nevoie s-o spun ? – frica animalică de a nu li se vedea, prin contrast, inteligența de nivel zero. Mai bine așa, sub aripa uncheșului Diaconescu, a babacii Iliescu și a nașului Măgureanu. Dacă tot l-au ratat pe Ceașescu (dar nu toți l-au ratat !), să se aburce măcar în hamacurile, bălângănindu-se ademenitor, disponibilizate în urma ejectării iliesciano-voicaniene ! (31 martie 1999)

Afacerea Țigareta Zero

Pe la mijlocul anilor '80, la instigarea prietenilor mei Mircea Nedelciu și Dan Stanciu, fumători înrăiți, am devenit traficant de țigări. Mai precis, de țigări sârbești. Redacția revistei la care lucram (și la care mai lucrez) era avantajos plasată într-o zonă de intensă fojgăială „bișnițarească”. Era suficient să cobor din Olimpul culturii socialiste, pentru a nimeri într-o Agoră comercială pestriță, în „economia de piață” clandestină, care migra de la un capăt la altul al străzii, în funcție de vigilența sau coruptibilitatea „organului”. Cu „cartușele” de Vikend sub braț, urcam fericit în birou și confeționam cu abilitate pachete pe care le depuneam la poștă cu un înălțător sentiment al datoriei împlinite. Între timp, faima îmi crescuse și începusem să „export” masiv și la Oradea, furnalelor Cistelecan și Podoabă! Nu știam că, în felul acesta, deveneam premergătorul unei ocupații care, peste ani, avea să se transforme într-un adevărat sport național. Dacă aș ține la întâietăți și dacă nu mi-ar repugna protocronismele, aș putea susține că sunt unul din strămoșii lui Truți & comp. !

Lăsând gluma la o parte, îmi va fi greu să uit că, vreme de mai mulți ani, poziția vestică a Timișoarei mi-a dat prilejul să fericesc destule soții de scriitori cărora le trimiteam plicuri de Vegeta și că orice vizită la București îmi asigura o popularitate sigură printre copiii prietenilor, cărora le aduceam cutii de *Guma za zvakanje* – un „chewing gum” sârbesc, de-o savoare incomparabilă, dacă ne gândim la ceea ce oferea piața românească –, sau delicioasele *Euro-krem*.

N-am să uit nici că tot „de la sârbi” mi-am cumpărat, în 1967, într-o piață din Arad, primul meu costum de blue-jeans. Și nici că, ani în șir, am purtat cămăși introduse în România prin contrabandă cu vecinii de peste Dunăre. Și tot de la ei veneau și „rolling”-urile de material plastic, viu colorate, ce ne făceau să ne simțim egalii Beatles-ilor și ai altor rocker-i anglo-saxoni. După cum, firește, rămân definitiv atașat de prietenul meu Milan, al cărui rafinament muzical și gust artistic le invidiez de vreo treizeci de ani fără încetare, încă din prima noastră adolescență.

Nu e cazul să multiplic exemplele – sper că s-a înțeles ce voiam să spun : ca foarte mulți români, mai ales dacă locuiesc în vestul țării, am o experiență directă a Serbiei și a sârbilor. O experiență absolut extraordinară – de n-ar fi decât admirația față de marii lor scriitori, dar și prietenia cu foarte mulți dintre poeții și prozatorii care locuiesc chiar aici, în imediata noastră apropiere.

Nu am prea multe de spus în legătură cu bombardarea Iugoslaviei de către trupele N.A.T.O. pentru că, pur și simplu, e un fapt împlinit. E uluitor că, în anul 2000, în plină Europă, umanitatea nu are încă resursele de a rezolva problemele popoarelor decât recurgând la forță. Dar e la fel de uluitor că un popor care a avut un gust și o experiență a libertății infinit superioare nouă, românilor, a acceptat, într-un moment în care nimeni nu putea să-i mai impună acest lucru, cizma dictaturii comuniste. Sârbii au ajuns să-l adore pe Miloșevici tocmai când semenii săi, de la Ceaușescu la Jaruzelski și de la Honecker la Jivkov, erau împinși în lada de gunoi a istoriei !

Acesta e un lucru clar. După cum la fel de clar e că, imediat după moartea lui Tito, sârbii majoritari au dus o continuă politică de provocare la adresa celorlalte etnii. Decizia dictatorială de a restrânge drastic, până la anulare, în 1989, autonomia provinciilor Kosovo și Vojvodina, locuite, în majoritate, de ne-sârbi, a constituit momentul în care politica naționalistă iresponsabilă a aprins fitilul butoiului cu pulbere care-a explodat în martie 1999. Or, pentru asta nu poate fi învinuit Occidentul !

Dimpotrivă. Bunăstarea evidentă a țării vecine, prosperitatea de necomparat cu a nici uneia din țările „lagărului socialist” se datorează tocmai Occidentului ! În vremuri în care noi nu puteam călători nici măcar în... Iugoslavia, sârbii băteau în lung și-n lat mapamodul, făcând, încă din anii '60, afaceri la care noi nu puteam nici măcar visa. Perfect racordați la modul de viață apusean, iugoslavii și-au fructificat din plin unicitatea în sânul țărilor cu regimuri comuniste. Decenii în șir, Iugoslavia a fost, pentru vestici, singura veste bună ce venea dinspre Răsărit.

Nu înțeleg nici în ruptul capului cum au fost capabili sârbii să renunțe la toate acestea, la locul privilegiat din

Europa, în schimbul a... ce? În schimbul lui Miloșevici! Sigur că e lipsit de onestitate să identifiți un întreg popor cu un singur om (fie el șeful statului). Dar ce-ți rămâne de spus când poporul însuși clamează această identificare, zi de zi și ceas de ceas? Ce să înțelegi altceva decât că ideile descreierate ale ultimului stalinist european sunt îmbrățișate entuziast de cvasi-unanimitatea populației din Serbia? Încerc să mă transpun – și nu mi-e ușor – într-o situație ipotetic similară a României de pe vremea lui Ceaușescu. Am fi fost noi la fel de solidari cu un dictator deschis anti-democratic, paranoic, megaloman și, finalmente, criminal? Mi-e greu să cred acest lucru. Din nefericire, în acele vremuri Occidentul încă nu realizase cât de primejdioși pentru propriile țări sunt „popularii” dictatori, demenții aleși întotdeauna cu procente ce nu scădeau sub 99 la sută. Lecția iugoslavă – dac-ar fi s-o reducem la o singură învățătură – ne arată ce ravagii poate provoca naționalismul. Politicienii români care și-au făcut din naționalism un stindard ideologic ar trebui să ia aminte și să se îngrozească.

Războiul e, de-acum, un fapt împlinit. Asistăm (vai, ce lamentabil sună acest cuvânt!) la o confruntare mult mai înrâncenată decât aceea dintre o țară căzută în mrejele dictaturii comuniste și un grup de state cărora nici măcar Ion Iliescu nu le-ar putea contesta caracterul democratic. Lumea a intrat în faza în care vechi concepte precum „independență”, „suveranitate”, „națiune” sunt supuse unui examen radical. Probabil că foarte mulți dintre noi nu suntem pregătiți pentru această nouă sfidare a post-modernității politice. O văd zi de zi în presa noastră, pe canalele de televiziune, unde vedetele publicisticii se comportă jalnic, transpunând dramatica ecuație iugoslavă în termenii a ceea ce-și închipuie ei că înseamnă democrația, societatea civilă și libertatea individului.

Nu mă pot însă împiedica să visez că măcar în acest al o sutălea ceas al tragediei sârbii vor avea demnitatea să facă ceea ce am făcut noi românii, un popor, după cum spuneam, mult mai puțin dispus la comportamente eroice: să realizeze că toate aceste nenorociri pot fi anulate printr-un simplu gest: al înlăturării sângerosului dictator și revenirii la masa tratativelor. N-o vor face, firește. Pentru că, din nefericire,

au început să coboare dramatic pe spirala tragediei : nefasta decizie de a se alătura alianței Rusia-Belarus va constitui, vai, o catastrofă infinit mai mare decât aceea a podurilor dărâmate și a cazarmelor aruncate în aer. Pentru a scăpa de N.A.T.O. au de făcut un singur lucru : să-l elimine pe Miloșevici. Dar pentru a se elibera de (bela)ruși, vor avea de făcut un lung ocol prin Evul Mediu.

...Iar noi, contrabandiștii de altădată, promotorii „Țigaretii Zero”, va trebui să învățăm numele unor cu totul altfel de mărfuri... (29 aprilie 1999)

Budismul, variantă creștin-democrată

Nu e nici un secret că victoria din noiembrie 1996 a Convenției Democratice reprezintă triumful postum al lui Corneliu Coposu. Un analist cinic al acelor vremi ar fi putut spune că liderul țărănist a dispărut exact la timp. Inflexibilitatea sa – factor de coeziune a opoziției – a durat suficient și a fost destul de puternică pentru a-i ține împreună pe adversarii iresponsabilului regim neo-comunist instaurat de Ion Iliescu. Anul scurs între moartea lui Corneliu Coposu și alegeri a contribuit la crearea unei mitologii aproape mistice : românii s-au repezit la urne ca și cum ar fi urmat să-l aleagă pe Corneliu Coposu, și nu pe mediocrii săi companioni.

Gângăvelile penibile de care am avut parte, încremenirea senilă într-o inactivitate păguboasă (dar extrem de lucrativă pentru „vechea gardă”) a unei echipe ridicate la putere exclusiv pentru că hazardul îi adusese în preajma lui Corneliu Coposu au început rapid să dezamăgească. Obtuzitatea vârfurilor țărăniste (destui dintre ei cu probleme rușinoase de dosar), tactica – excelentă în vremea opoziției, nefastă o dată cu ajungerea la guvernare – a încremenirii pe poziții de inflexibilitate și inactivitate au transformat cel mai important partid al opoziției în formațiunea cea mai vulnerabilă.

Astfel se explică atacurile „tinerilor lupi” ai lui Petre Roman, care au simțit că pot rupe o halcă și mai zdravănă din jambonul puterii. Ceea ce au și făcut. Neobișnuiți să gândească de capul lor – strategul Corneliu Coposu nu-i învățase

și asta ! – senecții țărâniști au pierdut partidă după partidă și ocazie după ocazie. Dacă mai adăugăm că președintele țării, Emil Constantinescu, provine tot din ograda țărânistă, avem tabloul unui dezastru ca la carte. Îmbătați de aerul tare al succesului, fiecare dintre ei se imagina, ca-n mitologia budistă, întruparea pământească a Înțeleptului Coposu. Dacă în plan economic, social și politic această trăire mistică a dus țara la dezastru, ne rămâne speranța ca măcar în plan religios vom revoluționa sistemul de credințe mondial !

Că, imediat, din trunchiul adormitului Coposu au început a se desprinde adormiți mai mici, deși vii, e în logica lucrurilor. Un budist, în felul său, e și Victor Ciorbea. Cu atât mai mult cu cât lentoarea gesturilor sale amintește frapant de poziția îndelung meditativă a lui Buddha. Somnolent ca un nou-născut, buimac și concurând ca viteză de reacție melcul, dl. Ciorbea și-a dat seama că țărâniștii n-au făcut nimic abia după ce – probabil tot în timpul somnului – a scăpat din mână sceptrul prim-ministerial. Deși el, și nimeni altcineva, a asigurat alinierea lină a dezastrului iliescian cu cel constantinescian, dl. Ciorbea susține că n-a fost lăsat să facă nimic !

Că n-a făcut nimic, e clar. Dar de ce iese abia astăzi în public și dă vina pe alții pentru ceea ce constituia responsabilitatea sa de căpătâi ? Dl. Ciorbea renunță la muțenie abia după ce speranțele de a se vedea repus în scaunul de frunte s-au ruinat dramatic. Din păcate, nu-l pot crede nici cât negru sub unghie. De n-ar fi decât nefericita demitere a lui Valerian Stan și tot așa avea dubii în legătură cu moralitatea domniei-sale. Dar nu mi-aș fi închipuit niciodată că un om care afișează convingeri politice atât de onorabile poate folosi drept rampă de re-lansare politică o emisiune de televiziune girată de Adrian Păunescu ! Aici s-a ajuns : creștin-democrația își dă, fără rușine, mâna cu național-comunismul ! Asta da, budism !

Plecarea intempestivă din P.N.Ț.C.D. a lui Victor Ciorbea și a fraților Boilă (doi bătrânei căzuți din lună, incapabili să realizeze că nu mai suntem în Transilvania secolului al XIX-lea, ci într-o țară balcanică de la sfârșitul milenului !) ne arată că moștenirea Coposu s-a epuizat. Cele văzute în ultimul an și jumătate în partidul lui Maniu și Mihalache sunt prestațiile unor păpuși care valsează (vorba

vine !) după cum le cântă fie serviciile secrete, fie lăcomia, fie resentimentul, fie prostia.

Că guvernarea Convenției Democrate a intrat în ultimul act o dovedesc accesele suicidare ale politicianilor ce se revendică „moralității” de inspirație coposiană. Ce să spui despre un ministru de Interne precum Dudu Ionescu, a cărui unică obsesie e să-i facă scăpați pe milițienii infractori și pe ofițerii de armată criminali ? Sacrificarea lui Viorel Oancea – explicată pueril, prin „incompatibilitatea” funcției sale cu postura de om de afaceri – e un exemplu tipic prin care resentimentarismul țărănist înțelege să sfârșească o guvernare deplorabilă. Apărut din neantul slugărniceii, sigur că d-lui Ionescu un personaj care a dovedit, în momente tragice pentru țară, eroism, îi este suspect. Mă întreb de ce ministrul de Interne n-a luat nici o măsură împotriva subordonaților care au pătat haina militară dedându-se la furturi calificate : ce altceva decât hoție e luarea de împrumuturi cu dobânzi preferențiale și înmulțirea banilor prin plimbarea lor dintr-o bancă în alta ? A fost vreunul din profitorii în uniformă destituit ? Sau măcar muștrat ? Poate n-am aflat noi și, în acest caz, i-am fi recunoscători d-lui Dudu Ionescu pentru vigilența arătată.

Și atunci, unde e etern trâmbițata moralitate a țărăniștilor ? În jiu-jitsu-ul de mahala practicat de ministrul de Interne pentru a-și elimina, dând cu coatele și cu picioarele, adversari în care presimte, umilitor, superioritatea morală ? Sau în declarațiile senile ale lui Ion Diaconescu, precum că tratatele încheiate de România cu țările vecine nu au nici o valoare ? Dar ce are atunci valoare ? Alergătura voinicească a „veteranilor” după privilegii și aranjamente ? Am avut un enorm respect pentru suferința lor și pentru umilințele îndurate în închisorile comuniste. Dar, de-o vreme, o bănuială nu-mi dă pace. Mă întreb : dacă acum, la bătrânețe, sunt atât de hapsâni și rapace, atât de ahtiați după onoruri și măririi, cum vor fi fost în tinerețe ? ! Nu duc gândul mai departe, pentru că, slavă Domnului, există suficienți foști deținuți politici care se comportă admirabil. Din nefericire, nu ei ne guvernează. Ba, mai rău, așa cum s-a întâmplat cu dl. Ticu Dumitrescu, au fost eliminați fără milă de către colegii săi

mult prea speriați că dosarele de Securitate vor da la iveală niște peisaje morale înspăimântătoare.

Iar în ce-l privește pe dl. Ciorbea, nu trebuie să fii un vizionar pentru a-ți da seama c-o va sfârși lamentabil. După alianța intelectuală cu Păunescu, mai urmează doar aceea electorală cu Iliescu. Și, în perspectivă, fuziunea cu Vadim Tudor. Pentru că, vorba acestuia : „Drujba-i drujbă, slujba-i slujbă”. Sigur. Numai că tare curios aș fi să aflu care e slujba reală a importatorilor noștri de budism politic. (5 mai 1999)

Cu toate pânzele sus, spre Zona Rublei !

Amestecul tot mai pronunțat al ex-sovieticilor în criza iugoslavă reprezintă pentru noi, românii, un factor de îngrijorare, și nu unul de bucurie. Și asta nu pentru că n-am dori – cât mai repede – ca în Iugoslavia să înceteze războiul. Dimpotrivă. Nu sunt un amator de scenarii catastrofice, însă dezinvoltura cu care dl. Cernomîrdin a preluat inițiativa negocierilor de pace cred că ascunde niscaiva înțelegeri secrete, nu tocmai favorabile nouă. Sigur că la mijloc sunt banii Occidentului, dar asta nu poate fi totul : banii ar fi curs înspre Moscova oricum. Cred, mai degrabă, că în schimbul bunelor servicii ale rușilor, Occidentul – tot mai speriat de lipsa de eficiență a bombardamentelor, dar și de intensitatea alarmantă a protestelor din propriile țări – va fi extrem de înțelegător cu pretențiile acestora. Mai precis, cu crearea unei zone de securitate care să cuprindă țările din jurul Iugoslaviei. În felul acesta, atât România, cât și Bulgaria, Macedonia și celelalte stătulețe din regiune vor fi elegant lăsate de-o parte : nici cu sovieticii, dar nici cu N.A.T.O. !

Asta în prima fază. Pentru că ulterior vor urma binecunoscutele șantaje (momentan experimentate pe spinarea fostelor republici unionale) : închiderea conductelor de gaz și petrol, renunțarea rușilor la importurile din țările vizate, ca să nu mai vorbesc de reactivarea în forță a agenților de influență și a sprijinitorilor recrutați în zilele de glorie ale K.G.B.-ului. Iar românii vor putea, în fine, contabiliza rolul

demonic jucat de regimul Iliescu (și glorios continuat de cel constantinescian). Deși era limpede că, încă din 1990, ar fi trebuit să construim alternative la cordonul ombilical energetic ce ne leagă de zona rublei, nu s-a făcut nimic. Aceleași conducte ruginite ne priponesc de aceleași puturi de petrol și zăcămintele de gaz natural de dincolo de Nistru! Dacă nici asta nu e trădare a intereselor vitale ale poporului român, atunci chiar că nu mai înțeleg nimic!

Cum s-a ajuns aici, după ce sortii păreau să ne zâmbească cu toții dinții? Din cauza duplicității noastre, pe de o parte, a obișnuinței de a ne da în toate bărcile: de a semnaliza dreapta – cum spunea un banc de pe vremuri –, dar a face încăpățânat la stânga. Și, pe de altă parte, din cauza obtuzității politicianilor occidentali, care au dovedit o incapacitate crasă în a sesiza particularitățile acestei complicate mașinării resentimentare numită Balcani. Orgoliile dementiale care au condus, într-o primă fază, la situația tragică din Kosovo, îi împiedică acum pe liderii sârbi să facă și cel mai mic pas înapoi. Nici Miloșevici și nici un alt politician sârb nu va fi de acord în vecii vecilor să-și pună semnătura pe un act de renunțare la Kosovo. Asta ar însemna – după cum îmi spunea un prieten sârb – ca numele lui să fie blestemat o mie de ani de aici înainte!

Or, tocmai asta n-au înțeles occidentalii: că au de-a face cu alte legi, cutume și loialități decât cele cu care sunt ei obișnuți. Lucru absolut condamabil, măcar pentru că în Statele Unite sunt publicate cele mai serioase studii despre Europa Centrală și Răsăriteană, iar cei mai mari specialiști în problemele zonei predau în universități americane. Din nefericire, antiintellectualismul care a triumfat în politica multor țări occidentale (și care, cu ajutorul vivace al unui sistem de „ajutorare” ce pare mai interesat de burta omului, decât de creierul lui, începe să facă ravagii și la noi) le dă conducătorilor o siguranță de sine nu numai penibilă, dar și cu efecte tragice.

Ar fi fost, de pildă, suficient ca unul din acești falnici *decision-makers* să răsfoiască noul volum al lui Adam Michnik, *Letters from Freedom* (University of California Press, 1998) pentru a găsi o îngrijorătoare formulă ce descrie caracteristicile Balcanilor: „puțin fascism, puțin comunism,

puțin egalitarism și puțin clericalism”. Doza de irațional care subzistă în toate țările fostului bloc sovietic nu poate fi, vai, vindecată doar prin expedierea ultra-sofisticatelor bombe controlate prin laser !

Cu atât mai mult cu cât, scrie un comentator al prestigiosului săptămânal „The New Republic”, superbe realizări tehnologice nu-i impresionează deloc pe sârbi. Precizia fantastică a rachetelor e elementul care le demonstrează și limita : sunt arme gândite pentru un război între gentlemen-i ! Efectul lor psihologic poate fi devastator asupra unor oameni obișnuiți cu ordinea, curățenia și... lipsa de rezistență la mizerie a occidentalilor. Dar ele mai mult irită, decât demoralizează o populație care, până și în ultimii cincizeci de ani, a fost educată în admirația luptei de partizani, a războiului de gherilă și a fanatismului ideologic.

Dar aceste triste realități nu trebuie să ne copleșească. Noi, românii, vom avea de jucat, în continuare, doar cartea noastră, pentru că ajutoarele din străinătate vor mai întârzia încă mult și bine. Privesc cu tot scepticismul așa-numitul plan „Marshall II”, pentru că am deprins, în ultimii ani, sistemul de gândire al politicienilor occidentali : e un amestec de pragmatism și naivitate, de intoleranță și filantropism. Astfel încât nu m-ar mira ca sumele de bani ce se vor vota în această lună (dacă se vor vota !) la Bonn să fie destinate exclusiv reconstrucției Iugoslaviei !

Firește, nu trebuie să vedem într-o atare perspectivă doar naivitatea și incoerența, ci și șmecheria și interesul : așa după cum bombele aruncate cu nemiluita în Iugoslavia aduc nisaiva profituri producătorilor de armament, și reconstruirea Iugoslaviei va îmbogăți firme (nu est-europene, desigur !) specializate în „reabilitarea” unor țări pustiite de războaie, fie că ele sunt plasate în Africa, în Asia și, mai nou, în Europa !

În aceste condiții, România trebuie să-și regândească radical prioritățile și capacitățile. Ea trebuie să înțeleagă din lecția iugoslavă că, în ziua de azi, nu se mai permite călcarea în picioare a drepturilor omului, că etnocentrismul greșos în care ne complacem și minciuna securistă care ne domină gândirea nu mai au nici o șansă. Când o lege a dosarelor de Securitate („Legea Ticu”) și una a lustrației („Legea George Șerban”) sunt tratate cu tot disprețul de o clasă politică

gravidă de impostură și incompetență, să nu ne mirăm că lumea se uită la noi chiorâș. Sigur că, până la un punct, pragmatismul occidental ne poate părea cinic, dar să nu uităm că, zi de zi, oferim argumente stupefiante care să încurajeze o astfel de atitudine.

Primejdia cea mare care paște România acestui moment este drumul prăpăstios pe care-l descria, încă acum o sută de ani, prozatorul austriac Grillparzer (citată în cartea menționată a lui Adam Michnik): „dinspre umanism, prin naționalism, spre bestialitate”. Toți cei care sunt tentați, în aceste vremuri ale „granițelor spiritualizate”, de fantasma zidului împrejmuitor al bieteii lui gospodării sunt sortiți fie să re trăiască tragedia unui zbir primitiv, precum Miloșevici, fie să se zbată, undeva la marginea lumii civilizate, într-o mizerie morală și spirituală perpetuă. (12 mai 1999)

Bumerangul de catifea

După îndelungi bătălii, legea dosarelor de Securitate a intrat, în fine, pe mâinile celor mai avizate persoane. La parlamentari mă refer, desigur. Am folosit calificativul „avizate” pentru că mulți dintre ei își vor fi contemplând cu melancolie participarea nemijlocită la crearea problemei pe care astăzi, sub pîntenul necruțător al istoriei, se văd constrânși s-o rezolve. Câțiva dintre aleșii națiunii și-au recunoscut cu mândrie patriotică participarea la turnătorii, asupra altora plutesc bănuiele întemeiate, iar alții, aflați deocamdată deasupra oricărei suspiciuni, probabil că încep să aibă și ei insomnii.

Numai așa se explică tertipul grotesc prin care legea dosarelor de Securitate devine încă o modalitate de manipulare istorică. Între varianta Ticu Dumitrescu, rațională, necesară și eficientă, și ghiveciul imoral oferit astăzi e o diferență ca de la cer la pământ. Dacă textul inițial viza însănătoșirea societății românești, printr-o scrutare bărbătească a trecutului, formula concoctată de parlamentari urmărește să deschidă un nou focar de infecție. Trucul e vechi și duhoarea lui securistă nu lasă nici un dubiu asupra originii sale. El provine din lozinca fluturată pervers-împăciunitorist în primele luni de

după căderea lui Ceaușescu : toată lumea e vinovată și, prin urmare, nimeni nu e vinovat !

Firește că lucrurile nu stau așa. Chiar dacă fiecare avem, pe plan uman, slăbiciunile noastre, chiar dacă toți păcătuim și suferim de diverse metehne, nu toți am coborât la fel de adânc în mlaștina decăderii morale. Nu toți am fost schingiuitori la Securitate, nu toți am contribuit la idiotizarea intelectuală a poporului, nu toți ne-am turnat colegii, vecinii, prietenii și – incredibil, dar adevărat ! – chiar membrii familiei ! O astfel de lege este eficientă în măsura în care poate fi pusă în practică. Ea trebuie să aibă în vedere o categorie clar delimitată de culpe și persoane. Pe lângă accesul neîngrădit al cetățenilor la propriile dosare, orice lege a lustrației conține o filozofie preventivă, și nu represivă : ea trebuie să bareze accesul în zonele activității publice persoanelor care și-au dovedit cu asupra de măsură incompetența morală.

Rostind de câteva ori acest cuvânt, morală, am atins unul din punctele nevralgice ale societății românești. Pe lângă distrugerea propriu-zisă a țării, comunismul a reușit și performanța criminală de a crea o specie înfricoșătoare de mutanți : omul fără șira spinării, gata să se vândă pe nimic, o adunătură de nenorociți fără convingeri și fără cea mai precară urmă de caracter. Îi puteai – și-i poți – întâlni pretutindeni : de la vecinul de apartament care înfundă țeava de canalizare cu zaț de cafea și grăsimi (și care te privește cu o ură viscerală dacă-l inviți să faceți împreună curățenie în jurul blocului), la securistul care ieri te detesta pentru că îi dădeai bătaie de cap cu ifosele tale intelectuale, iar astăzi, înfundat în scaunele Mercedesului ultimul tip, te privește cu un dispreț în care discerni și oareșicare compătimire : ia uite ce bine-i merge lui, în timp ce tu, prostul, ești împrôscat de bolidul ce traversează silențios băltoaca rămasă intactă de pe vremea Împușcatului !

O lege a dosarelor de Securitate care se confundă cu legea evidenței populației nu va avea, firește, absolut nici un efect asupra însănătoșirii societății românești. Ea este astfel gândită încât să blocheze orice formă de pedepsire a făurarilor lumii îngrozitoare în care ne zbatem. În loc să fie redusă la cercul celor care decid asupra evoluției țării, ea se întinde ca o piftie asupra întregii societăți. *Et pour cause !* Probabil

că excedată de numărul dentiștilor, profesorilor, ziariștilor, diriginților de poștă, profesorilor (lipsește doar zarzavagii și vidanșorii!) legea îi va lăsa în pace tocmai pe cei pe care-i viza primii: politicienii, lucrătorii serviciilor secrete, diplomații.

Dacă n-aș avea o imagine relativ clară a autorilor acestei fraude de proporții, m-aș mulțumi să vorbesc despre încă una din ironiile sortii care ne împinge – pentru a câta oară ? – în ridicol și abjecție. Ca la noi, la nimenea: o lege care ar trebui să-i pună la punct pe călăi, ajunge să mai victimizeze o dată victimele! Cam asta e logica parlamentarismului atotbiruitor. Mult mai grav mi se pare însă tratamentul rezervat diplomaților. Conform sugestiilor atât de prețioase eminate de Camera Deputaților, băgătorii de seamă de pe la ambasade nu vor fi deconspirați. Am citit de mai multe ori și nu mi-a venit să cred. Las' că în afara bișnițării intense și a mișmașurilor deochiate diplomații-securiști altceva nu fac. De ce spionaj e capabil cineva care trăiește în ambasadă ca într-un bunker, iar atunci când îndrăznește să se aventureze o sută de pași dincolo de zidurile misiunii diplomatice e trădat de accentul îngrozitor de Oltenița (sau de Blaj, sau de Pașcani) și de manierele de groapa lui Ouatu?

Nu-mi dau seama ce a prevalat în mintea parlamentarilor când au introdus pe lista intangibililor și diplomații: ticăloșia și perversiunea, ori inconștiența și prostia? Nu m-ar mira ca toate patru laolaltă. Efectul instantaneu al acestei legi va fi dezastruos. Ce semnal mai clar dăm străinătății decât că România continuă să-și burdușească ambasadele cu securiști, iar spoiala de deschidere mimată la nivel politic e puternic subminată în practica activității diplomatice curente de o filozofie confrontațională? Principalii perdanți ai prevederilor de acest tip sunt diplomații înșiși. În felul acesta, se admite oficial că diplomația românească e lăsată pe mâna serviciilor secrete și a spionilor de toate spețele. O jignire grosolană, pentru că destui diplomați români nu sunt securiști!

Prin această prevedere, parlamentarii cu musca pe căciulă dau o puternică (și, pe termen lung, ireparabilă) lovitură activității diplomatice a României. Mă întreb de ce-l mai ținem în fruntea ministerului de Externe pe dl. Andrei Pleșu, care a demarat o puternică acțiune de curățare a instituției de

strigoii Securității, dacă încercăm să-l mânjim, pe el și colaboratorii săi, cu materia urât mirositoare a fricii de străinătate, a mentalității mereu asediată de fantasmеle naționalismului, xenofobiei și miturilor salvaționiste ? În mod clar, promotorii acestui demers provin din rândurile păturii de profitori conștienți că tocmai diplomația, serviciile secrete și politica au rămas ultimele bastioane ale ciumei comuniste, în ale cărei ape tulburi se poate înota atât de avantajos.

Unde dai și unde crapă: după ce, cu eforturi supranaturale, a încercat aducerea acestei legi în fața privirilor vinovate ale atâtoro dintre parlamentarii de bine ai României, iată că dl. Ticu Dumitrescu este izbit în moalele capului. Inițiativa sa legislativă are ceva din tehnica bumerangului. Dar un bumerang de catifea, menit să-i pună la adăpost tocmai pe lupii în blană de miel care au pus piedici ca pe maidan naivului inițiator. Dar și să-i aducă pe drumul bun al S.R.I.-ului pe turnătorii Securității care nu se vor fi dat între timp pe brazdă. (26 mai 1999)

„Președintele nostru, premierul vostru” ? !

Tot mai des, societatea românească îmi sugerează imaginea unui bolnav aflat pe patul de reanimare. Dar e un bolnav cu totul și cu totul neobișnuit: el a fost adus în această situație disperată tocmai de medicii care ar fi trebui să-l îngrijească ! Între un spasm și altul, între o convulsie și alta, marele bolnav deschide ochii – doar pentru a-i închide imediat, îngrozit: pentru că, îmbrăcați în alb, zâmbind sardonice, doctorii au în loc de stetoscop un clește de tortură, în loc de compresă, cămașa de forță, iar în loc de termometru, electrodul unui scaun electric.

Zece ani de istorie liberă ne-au demonstrat că răul României provine din interior, și nu din exterior. Sigur că e mult mai ușor să dai vina pe străinătate și în același timp să asmuți la războaie civile (cum s-a întâmplat la Târgu-Mureș, cum au făcut de cinci-șase ori, la București, minerii, cum procedează românii când dau foc satelor de țigani). Din păcate, toate acestea se contabilizează. Nu e obligatoriu ca străinătatea

să aibă o memorie la fel de scurtă – și chiar dacă ar avea, există destui binevoitori dispuși să le-o reîmprospăteze !

Reprezentanții Convenției Democrate au căzut, și din acest punct de vedere, în propria capcană. Ajunși la disperare, felcerii care au maltratată iresponsabil – nefăcând nimic ! – trupul muribund al țării, încearcă acum să dea vina pe medicii de dinainte, care inoculaseră injecția letală. Au perfectă dreptate, adevărul se află, riguros, de partea lor : așa e, societatea românească a fost omorâtă de regimul Iliescu. Setea de putere a învingătorilor de la 3 noiembrie 1996 a fost însă mai mare decât spiritul de conservare. Orbiți de luminile balului, „democrații” n-au avut minima curiozitate să afle ce se ascunde îndărătul vălului miresei. Dacă ar fi făcut-o, s-ar fi speriat de moarte și ar fi fugit încotro ar fi văzut cu ochii.

Într-adevăr, România lui noiembrie 1996 era o femeie cu chipul mutilat, cu picioarele retezate, cu părul ars de pârjolul nimicitor al lăcomiei neo-comuniștilor, cu plămânii fisurați și cu inima zbatându-se dramatic pe pieptul sfârtecat. Un singur lucru funcționa normal în acest stârv : uluitoarea capacitate de autoiluzionare, bovarismul frenetic și plăcerea morbidă de a vedea în minciună opusul său. Îmbătați de gândul că se mută într-un palat, jalnicii învingători nu și-au dat seama că duhoarea pestilențială a morții se instalase amenințător. Ei se credeau miri, pe când soarta le rezervase destinul de ciocli.

Mințile lucide au cerut, imediat după alegeri, noii puteri să nu preia de la regimul Iliescu gestiunea fără un riguros control prealabil al moștenirii. Sigur că Petre Roman s-a opus cu ghearele și cu dinții, pentru că avea de ascuns ticăloșii legate de cei mai sângeroși ani din istoria ultimelor decenii. Însă opoziția lui putea fi ușor înfrântă dacă liderii Convenției Democrate ar fi fost altceva decât niște fripturiști de doi bani. Pentru ei, profitul imediat și satisfacerea orgoliului de veșnici lachei ajunși, în fine, pe tronul stăpânului au fost mai puter-nice decât instinctul de conservare.

Nu știu ce obraz mai are astăzi dl. Diaconescu să se cabreze pe poziții autoritariste în C.D., după ce a redus acest vehicul al democrației la dimensiunile unei bărci de hârtie într-un lighean cu acid sulfuric. Doi ani în care țărăniștii nu și-au arătat decât impotența, pediștii nerușinarea, iar

liberalii dezorientarea sunt mai mult decât suficienți pentru a determina măsuri radicale în interiorul coaliției. S-a mințit atât de mult, încât lumea nu mai discerne nici eventualele adevăruri. Invocarea în deșert a motivelor inițiale ale dezastrelui nu mai interesează pe nimeni, pentru că medicii aduși la căpătâiul muribundului se dovedesc la fel de nefaști ca și nepoții doctorului Menghele care-i aplicaseră tratamentul letal inițial.

E limpede că dacă țărăniștii își vor păstra dreptul de conducere discreționară în C.D., șansele acestei coaliții de a juca un rol cât de cât important pe scena politică românească (pentru că de conducere nici nu mai poate fi vorba) sunt egale cu zero. Din nefericire, semnalele venite dinspre miezul dur al P.N.Ț.C.D. nu anunță nimic bun. Lupta pentru putere în interiorul partidului este atât de crâncenă, încât anchilozații lideri, crescuți precum buruienile în umbra lui Coposu, sunt incapabili să observe pericolul imens ce provine din afară. Explicațiile lor disperate, încercarea infantilă de a da vina pe „greaua moștenire” sunt întâmpinate cu zâmbete belfe-rești de asasinii care și-au împlântat fără milă cuțitele în trupul țării.

Trebuie să fii de-o candoare incurabilă să-ți apleci acum urechile la strigătele disperate ale guvernanților. Dar ce-a făcut, în intervalul mai mult decât prielnic al primului an de după preluarea puterii, dl. Victor Ciorbea? Atunci ar fi trebuit reînceput totul, a doua zi după alegeri, când pedeseriștii se ascundeau îngroziți în găuri de șobolani. Alta ar fi fost soarta economiei românești dacă somnambulul Ciorbea ar fi avut timp și pentru altceva decât pentru șuete amicale la sediul guvernului, dacă dl. Constantinescu ar fi dedicat mai mult timp prozaismului vieții politice decât metafizicii călugărului Vasile, dacă justiția ar fi făcut altceva decât să ascundă dosarele marilor criminali economici și politici.

Acum e mult prea târziu. Crimei comise împotriva poporului român de către puterea iliesciană i se adaugă banditismul ambalat în tiplă neologistică al stăpânilor de azi. Sigur că ruina Bancorex e cauzată de clientela iliesciană, după cum falimentul Albinei (și al altor bănci care vor cădea cât de curând) își are originea în același spațiu al crimei organizate politic. Însă nu-mi imaginez că niște oameni pregătiți vreme

de câțiva ani pentru a prelua puterea nu erau conștienți de acest lucru la mintea cocoșului. Așa că nu are nici un rost să invoce acum un trecut pe care l-au protejat (din inconștiență, din prostie, din ticăloșie?), pentru că se acoperă de ridicol. Situația s-a complicat atât de mult, încât până și adevărul se ridică astăzi împotriva coaliției de la guvernare !

Știu că în înaltele cercuri ale președinției se coace acum un scenariu de avarie. El constă în distanțarea tot mai pronunțată a d-lui Constantinescu de executiv și de Parlament, în încercarea de a-l salva, la viitoarele alegeri, măcar pe finul călugărului Vasile. Cu alte cuvinte, se merge pe scenariul polonez din 1989, cu termenii ușor modificați : „Președintele nostru, prim-ministrul vostru” (ca să folosesc titlul unui celebru articol al lui Adam Michnik). În ce mă privește, am mari dubii că dl. Constantinescu ar fi „al nostru”. Dl. Constantinescu e al oricui, dar nu al reformei, nu al onestității, nu al onoarei. E suficient să ne aruncăm ochii pe lista de promisiuni sforăitoare debitate în timpul campaniei electorale, pentru a le compara cu realitățile rahitice pe care le-a provocat, încurajat sau tolerat. Salvarea României trebuie căutată în altă parte. Într-un an și jumătate, cât au mai rămas până la alegeri, se mai poate construi o alternativă la alternativa catastrofală iliesciano-constantinesciană. Cu asta ar trebui început : cu inventarea unei locomotive capabilă să tragă după sine ceea ce a rămas bun din trupul intrat în putrefacție al speranțelor noastre de ieri. (2 iunie 1999)

Buftea politică

Nu știu dacă, în ultimii zece ani, a avut cineva răbdarea să clasifice partidele politice de la noi în funcție de limbajul vorbit de membrii acestora. O astfel de analiză ar duce, sunt singur, la concluzii pline de semnificații. Trec peste faptul că, în general, în România se vorbește din ce în ce mai insuportabil. Ca niciodată, „mahalaua” și „elita” își împart întâietatea în privința stabilirii etaloanelor negative. Nici n-ar putea fi altfel, de vreme ce, în majoritatea cazurilor, viața noastră publică reprezintă deversarea, de-a valma, a rezidurilor sociale în ceea ce ar trebui să fie vasele de aur ale democrației.

Amuzantă la început, pretenția țărăniștilor de a folosi și azi un limbaj ce-și va fi având șarmul și eficiența pe vremea lui Maniu și Mihalache, un limbaj contemporan cu sămănătorismul și pășunismul, începe să irite. Nu numai prin formă, ci și prin conținut: e destul să pui alături de cuvântul „fruntaș” (adevărată marotă a țărăniștilor!) nume precum Diaconescu, Galbeni, Lupu, Țepelea, Dejeu – ca să nu mai vorbesc de Opriș ori Vasile – pentru ca efectul comic să se stârnească de la sine. La așa partid, așa „fruntași”!

Nu cred că lucrurile stau mai bine nici în formațiunile care nu au dat neoașismul pe pășarismul occidentalizant. Nu e suficient să spui „convenție” în loc de „plenară”, „lider” în loc de „prim-secretar”, „a implementa” în loc de „a pune în practică indicațiile toașului” pentru ca peisajul să se schimbe de la sine. Rostite de oamenii politici actuali – mulți dintre ei lupi în blană de miel –, ele sunt tot praf în ochii naivilor. Mi-e din ce în ce mai teamă că actuala clasă politică nu poate fi reformată: ea trebuie, pur și simplu, înlocuită. Cu cine? Cu cei care, în 1989, s-au revoltat împotriva cnutului bolșevic. Or, cine-și mai aduce aminte de „revoluția tinerilor”? Mai nimeni. Din acest punct de vedere, un articol al lui Cornel Nistorescu, centrat pe ideea necesarei infuzii de tineri în viața publică românească e salutar. Puținii politicieni tineri ajunși în funcții de răspundere fac o figură infinit superioară incapacității crase a „experimentaților” (eufemism pentru „ramoliți”).

Un „fruntaș” țărănist și un „lider” liberal – ca să respect convențiile noi / vechi limbi de lemn –, chemați la ordine de un moderator de televiziune veșnic încruntat, au reușit, de curând, să dea întreaga măsură a distanței ce-i separă de realitățile vieții. Îi priveam și nu-mi venea să cred: șmecheria de cartier, tupeul de peluza a doua și aroganța ciocoiască erau egal distribuite, astfel încât „liderul” concura în privința nesimțirii și a obrazniciei cu „fruntașul”, ași, amândoi, ai impertinenței reci, disprețuitoare, proiectată spre telespectator de la înălțimea găunoșeniei politice, din avionul arogant al puterii.

Sunt sigur că cei doi politicieni nu se înțeleseseră dinainte. Nici nu aveau cum – doar se numără printre ațățătorii vrajbei dintre partidele lor! Cu toate acestea, respingeau la unison,

cu ușurința unor maștri ai eschivei, toate afirmațiile – bine argumentate și documentate – ale moderatorului. Ei negau, amuzat-indignați, orice idee neconvenabilă partidelor din care proveneau și, firește, lor înșile. De-a dreptul impresionantă era tehnica de a nu răspunde niciodată direct la întrebare. Iar când răspundeau, mai bine n-ar fi făcut-o : atât de alambicat și de presărat cu minciuni era adevărul pipernicit ce le ieșea din gură, încât ți se făcea lehamite să-i ascuți. Inutil să spun că am renunțat, după vreun sfert de oră de indignare, și am închis televizorul. Probabil așa vor fi făcut mulți alții.

Nu-mi propun să atac încă o dată partidele aflate la putere. Am făcut-o – inutil – de prea multe ori. Însă nu pot rămâne impasibil la degradarea care a cuprins clasa politică de la noi. Oameni normali până ieri – iar vreo câțiva de-a dreptul capabili ! – s-au metamorfozat în niște roboți insensibili o dată ce, sultanizați, devin victimele cohortelor de cadâne-secrete și eunuci pripășiți prin birourile parlamentare, gata să le citească în jocul sprâncenelor cea mai neînsemnată dorință. Firește, n-am naivitatea să-i cer politicianului să fie milos ca o soră de caritate. Dar nici ipostaza aceasta de Bulă travestit în Macho-man nu mă prea încântă. Prinși în mecanismul puterii, ei își pierd însușirile umane, dobândindu-le – aproape fără excepție – pe cele mai murdare și degradante ale antecesorilor.

Revolta cvasiunanimă a cetățeanului împotriva politicienilor e vizibilă nu doar în votul negativ tot mai accentuat. Revolta e trădată și de alți indici : numărul nehotărâților – adică al celor care ezită între două rele : unul știut de pe vremea lui Iliescu, celălalt descoperit acum, sub Constantinescu –, precum și absenteismul masiv de la urne. Sunt simptome de suprafață – dar cu atât mai dureroase – ale dezamăgirii omului de rând față de cei trimiși să-l reprezinte în înaltele structuri ale puterii.

Petrecându-și suficientă vreme cu această îndeletnicire, destui români pot fi considerați, de-acum, politicieni – măcar în sensul de dicționar al termenului. Șmecheri, vicleni, sfo-rangii, unși cu toate alifiile, capabili să iasă, prin simpla artă a datului din gură, și dintr-un seif – le lipsește un singur lucru. Inefabil, dar esențial : patriotismul. Printr-un straniu proces de erodare morală, ei transformă actul politic al

exercitării funcțiilor publice într-o afacere privată. Cu cât mai privată, cu atât mai grasă. Forma supremă a nerușinării lor – după cum scria de curând cineva – e așa-zisul „drept la imagine”. Care imagine? Imaginea de lupi hămesiți, alergând disperați după căpătuială? Mascarea îndărătul „intereselor partidului” a celor mai josnice ambiții personale?

Ceea ce uită, indiferent de culoare și direcție, politicienii români aflați în activitate e că partidul nu e doar șleahța de profitori care se înfinge cu nerușinare la ciolan. Din păcate pentru ei, partidul sunt și cei care i-au votat. Or, aceștia sunt – conform principiului resentimentar al funcționării vieții politice din România – cei dintâi de care partidele ar dori să scape. Confruntarea cu electoratul e o penitență vecină cu coșmarul. Obligați să respecte minimele cerințe ale democrației, după ce au trăit patru ani în perfectă izolare fonică de zgomotele neplăcute ale străzii, ei se văd constrânși, un scurt interval, să renunțe la traiul dulce și să dea față cu dezmoștenirii soartei de al căror vot au – totuși! – nevoie.

Există, însă, un indice la care politicienii noștri sunt demni de admirat: tăria nervilor. Sau, mai bine zi, grosimea obrazului. Într-adevăr, îți trebuie o nerușinare ce frizează eroicul pentru a te prezenta senin la cerșitul de voturi, după ce patru ani ai mințit fără să clipești, ai profitat cu abjecție sau ai trândăvit cu spor. Și la acest capitol, diferențele se șterg ca prin minune. Fie „lideri”, fie „frunțași”, fie „prim-secretari”, fie „domni” sau „tovarăși”, ai noștri se întrec în mârșăvii. Îi privești uluit și înțelegi, în fine, de ce a falimentat cinematografia românească: pentru că platourile de la Buftea s-au mutat, *in corpore*, pe scena politică! (9 iunie)

Jogging în țara „Scrisorii pierdute”

De-o bună bucată de vreme, puterea – prin vârfurile sale de lance, P.N.Ț.C.D. și președinție – se prezintă drept o combinație de gafe incredibile și de provocări joase. Iar rezultatele n-au întârziat să apară. Greva învățătorilor și profesorilor e cea din urmă izbucnire dintr-o serie care abia începe. Mințind cu nerușinare, încalcându-și cu cinism promisiunile, terfelindu-și huliganic propria semnătură,

guvernanții trăiesc într-o realitate paralelă. Ce e drept, una paradisiacă : au la dispoziție elicoptere și iahturi, case speciale de odihnă și bodyguarzi cu deltoizii cât orizontul, locuri de recuperare și relaxare, într-un cuvânt, tot ce posedă și sultanul din Brunei – cu o singură diferență : ilustrul suveran își plătește luxul din banii proprii, pe când guvernanții nu ezită să bage mâna în buzunarul contribuabilului.

Nu cunosc toate amănuntele acestei realități aurite, dar știu cum arată realitatea noastră : sărăcie, disperare, frustrări enorme, spaima animalică de ziua de mâine, promiscuitate și dispariția oricărei speranțe. O realitate în care – în plin centru al Bucureștiului – gunoaiele invadează fostele vile superbe ale unor oameni normali, intrate, sub comuniști, pe mâna unui lumpen dezabuzat, incult și agresiv ; o realitate în care granița dintre grădina zoologică și spațiul urban s-a șters cu desăvârșire ; o realitate în care, după căderea întunericului, câinii vagabonzi fac legea, iar cerșetoria a devenit ocupația dominantă a unei populații ajunse la sapă de lemn. (Într-o paranteză sugestivă prin grotescul ei, aș menționa ce-mi spunea un prieten bucureștean, binecunoscut analist politic : pe jumătate amuzat, pe jumătate oripilat, mi-a relatat că de fiecare dată când iese la jogging, e nevoit să-și umple buzunarele treningului cu pietre, pentru a se apăra de haitele hămesite care bântuie în zonă ! Într-o înserare coșmarească, mi-a fost dat să văd cu propriii mei ochi cum un mare bulevard al Capitalei s-a transformat miraculos într-o secvență din „1001 dalmațieni” : la trecerea mea, simțind prezența străină în spațiul coșmarec al acestor desene animate aberante, simpatic-înfiorătoarele patrupeze au apărut hămăind, lătrând și mârâind amenințător, de peste tot : din ganguri, de pe caldarâmul străzii, din gurile de canal ale căror capace fuseseră furate demult, din gunoaiele neridicate cu lunile, ba chiar de pe capotele unor splendide automobile occidentale parcate pe lângă zidurile delabrate și gardurile prăbușite !) Acest amestec incredibil de opulență și mizerie – ce nu deranjează pe nimeni în România – a devenit marca distinctivă a unei țări lăsate de izbeliște de iresponsabilii săi conducători.

Ca întotdeauna, la capitolul acesta, trebuie evocat dl. Emil Constantinescu. Mi-am cumpănit bine gândurile înainte de a așterne pe hârtie cuvântul de mai sus, dar altul

care să exprime exact atitudinea sa față de așa-zisa „Declarație de la Cluj” nu găsesc. Spun așa-zisa pentru că, până în clipa de față, nici unul dintre cei denunțați drept semnatori ai documentului n-a recunoscut c-ar fi avut măcar știre de el. Și atunci? Cum își permite un personaj a cărui principală menire e să vegheze la respectarea legilor să le calce cu cinism în picioare? Fie că dl. Constantinescu nu a citit Declarația cu pricina, și atunci înseamnă că e o simplă mario-netă în mâna unor forțe obscure, fie a citit-o, și atunci e un provocator josnic.

Cum altfel să definești pe cineva care, din interese personale, răstălmăcește cu atâta rea-voință conținutul unui înscris despre care nu se știa decât că ar putea fi proiectul unei scrisori menite să marcheze aniversarea a zece ani de la Declarația de la Budapesta? Cum își permite un șef de stat, fără a face o analiză cât de sumară, să lanseze către populație un avertisment atât de grav? Un avertisment, s-o spunem clar, menit să instituie o realitate conflictuală, și nu s-o combată! Ce legătură există între documentul cu pricina (îl iau drept autentic, deși cei invocați ca semnatori au tot atât de mult de-a face cu el cât are dl. Constantinescu însuși cu onestitatea) și situația din Kosovo? De când apelul la descentralizare economică și administrativă (pentru că aceasta e semnificația reală și unică a petecului de hârtie) constituie, pentru un om normal, instigare la ură inter-etnică și la război civil? Dacă nu mă înșel, chiar din primul rând e vorba de declarația unor români, maghiari și germani ce se situează pe poziții identice, exasperați de centralismul insuportabil pe care stă cocoțată actuala putere discreționară a regimului Constantinescu.

Ce legătură există între dorința românilor, maghiarilor și germanilor din Banat și Transilvania de a duce împreună (repet : împreună!) o viață decentă și documentul din 1986 al Academiei sârbe de știință, prin care albanezii din Kosovo erau decretați sub-oameni, insecte dăunătoare care se înmulțesc primejdios și care trebuie, prin urmare, stârpite? Scri-soarea... interceptată de intelectualii cu grade ai domnului Constantinescu e departe de toate aceste elucubrații. Acuza de federalizare nu există decât în mintea înfierbântată a unui președinte rămas în pană de idei și de susținători. Prăbușirea

dramatică în sondajele de opinie probabil că l-a împins pe dl. Constantinescu să folosească în scopuri electorale modelul verificat al „Scrisorii pierdute” a lui Caragiale. Tare mi-e teamă, însă, că bumerangul cu care se joacă omul de la Cotroceni se va întoarce cât de curând împotriva sa.

Încă mai trist e că gestul iresponsabil al președintelui a fost susținut imediat de câteva ziare importante. Două sau trei din acestea m-au contactat – cu o zi înaintea publicării sale – pentru a-mi cere să-mi dau părerea despre atât de primejdiosul document. Cum doi dintre presupușii semnatari mă avertizaseră că la mijloc e o manipulare de tip securist, le-am sugerat redactorilor cu pricina că înainte de a publica Declarația ar fi normal să-i contacteze pe prezumtivii semnatari, spre a înlătura orice ambiguitate. Firește că mi-au râs în nas: la fel ca pentru domnul Constantinescu, interesat doar de voturi, chiar cu prețul provocării unor conflicte cu iz naționalist, redactorii-șefi ai acelor publicații sunt interesați doar de banii intrați și prin astfel de fraude primejdioase în conturi. Adevărul, realitatea, onestitatea sunt pentru ei vorbe goale, tâmpenii cu care nu se mai încurcă de mult.

Nu am, în acest spațiu al confuziilor și al relei-credințe numit România, decât o consolare: că haitele de câini devenite emblemă spirituală a frumoasei noastre țări nu știu să citească. Palidă consolare la realitatea funestă că bipezii alfabetizați, coautori perpetui ai scrisorii caragialiene, se comportă atât de câinește. (23 iunie 1999)

Aseară ți-am luat hazna

Marea problemă cu prietenii mei americani – și mai ales americanii de origine română – este că nu sunt niciodată capabil să le mulțumesc cum se cuvine pentru generozitatea ieșită din comun. Nu numai că m-au găzduit cu lunile și îmi trimit cu consecvență cărți, reviste și discuri, dar m-au pus în contact cu oameni de-o extraordinară calitate – într-un cuvânt, mă răsfăță cu acea eleganță și bunătate a omului care trăiește într-o lume normală. Astfel încât, în rarele ocazii când sosesc în România – neputându-le oferi altceva decât cărți – mi-am făcut un obicei din a da turul librăriilor, în

speranța că voi descoperi niscaiva titluri care să-i intereseze. Slavă Domnului, descopăr, aproape de fiecare dată.

La fel s-a întâmplat și în acest an, când am ajuns la București la câteva zile după închiderea Târgului de carte. Librăriile gemeau de noutăți, așa încât n-a fost greu să le propun câteva lucrări tocmai ieșite din tipografii. Cum, două sau trei seri mai devreme, observasem că „americanii” mei nu erau indiferenți la șarmul vechilor cântece românești, am adăugat teancului de cărți și câteva C.D.-uri cu muzica Mariei Tănase. „Ia uite”, a exclamat unul dintre ei, „un cântec pe care nu l-am mai auzit de-un sfert de veac : «Aseară ți-am luat basma ! »”.

Întâmplarea a făcut ca în aceeași zi să stăm de vorbă cu un tânăr politician, membru al „coalitiei”, un reprezentant al „noului val” pe care-l așteptăm de atâta vreme să ocupe avanscena vieții publice. Ca o ironie a sorții, ne-a anunțat că departe de-a fi avansat vreun milimetru în ierarhia de partid sau administrativă, tocmai își depusese demisia din funcția – potențial importantă – deținută vreme de-un an. Uimiți, l-am întrebat despre motivele renunțării la o carieră ce se anunța, din multe puncte de vedere, plină de promisiuni. Ce ne-a fost dat să auzim, spre indignarea disperată a prietenei mele americane, care predă la o universitate din Mid-East – fiecare propoziție a junelui politician român avea efectul unui cuțit înfipt în inima ferbinte a unui intelectual care deși locuiește în America, trăiește cu pasiune orice eveniment din țară –, așadar, tabloul înfățișat de acest *insider* depășește în închipuire tot ceea ce detractorii regimului Constantinescu (printre care mă prenumăr, nu-i așa ? !) au spus în ultimii ani.

Nu pot descrie dezamăgirea, oroarea, indignarea, disperarea și groaza întipărite pe chipul distinsei profesoare americane. Desăvârșita ei bună-credință, nostalgia după un timp și după o Românie ce nu mai subzistă decât în memoria celor plecați din țară și nemăcinați până la capăt de oribila experiență bolșevică erau contrazise flagrant. De data aceasta nu mai vorbeam noi, cârcotașii, cusurgiii, veșnicii nemulțumiți, intelectualii „isterici” și idealisti, ci un reprezentant al establishment-ului. Un tânăr inteligent, calm, cât se poate de pragmatic – ale cărui propoziții erau cu atât mai greu de

contestat, cu cât aveau de partea lor argumentul implacabil al experienței trăite direct.

Ceea ce „o anumită parte a presei” constatare încă din primele luni ale lui 1997, iar acum, în 1999, a devenit loc comun al tuturor mass-media românești, ne era confirmat cu întâmplări și fapte incredibile. Da, clasa politică românească e coruptă până-n măduva oaselor, da, „ai noștri” sunt la fel de odioși precum fuseseră iliescienii, da, oamenii aflați astăzi la putere se înfruptă ca niște hiene din trupul muribund al țării, da, ticăloșia a ajuns până în cele mai înalte sfere ale societății, da, băncile sunt controlate de o mafie venală și gata de orice crimă în clipa în care privilegiile i-ar fi primejduite, da, politicienii trăiesc într-un lux inimaginabil, beneficiind de avantaje la care muritorii de rând nici nu se pot gândi, da, totul e pierdut în România.

„Vreți să spuneți”, a izbucnit, sufocându-se de indignare, prietena mea americană, „vreți să spuneți că în țara asta nu-i pasă nimănui de popor, de omul simplu? Că totul e o minciună? Că de la politicianul de cartier la șefii serviciilor secrete avem de-a face cu niște farsori abjecți?”. Așteptam și eu, încordat și curios, replica proaspătului demisionar. Răspunsul, pe cât de adevărat, pe atât de crud, a sunat ca şuierul unei ghilotine: „Da, exact asta vreau să spun!”.

Chiar pentru cineva care n-a prea găsit, din 1996 încoace, motive de încântare în fața evoluției societății românești, tranșanța diagnosticului era șocantă. Dacă politicienii înșiși cunosc cu precizie starea de fapt și continuă să ne mintă în față, înseamnă că ei se pun în afara legalității! Prin urmare, nu mai avem de-a face cu o categorie de oameni care ne reprezintă, ci cu o respingătoare bandă de împilatori. Căderea ceașismului le-a îngăduit să pătrundă în viața publică, deși absolut toate datele biografice de până atunci îi destinau unei existențe marginale. Mulți dintre ei se consolaseră că-și vor duce viața între o găinărie și alta, netrecându-le nici prin cap că, asemeni piratului capturat de Alexandru cel Mare, va sosi vremea când vor avea aspirații de „cuceritori”!

Ne mai rămăsese speranța că învingătorii din 1996 vor fi diferiți față de neo-comuniști măcar la capitolul cinstei. Dezvăluirile privindu-i pe cei mai mulți dintre ei (cazul Radu Sârbu este doar simptomul bolii mortale care s-a instaurat în Convenția Democrată) ne-au lecut... până la îmbolnăvire.

Am ajuns să nu mai credem nici măcar în virgulele dintre cuvinte – și nu doar pentru că majoritatea dintre ei au serioase probleme cu gramatica limbii române. Când vreunul pare, cât de cât, decis să ia taurul de coarne (precum Ovidiu Grecea), conspirația ticăloșilor începe să agite securea războiului, trecând imediat la represalii. Ar fi ultima greșeală pe care și-ar putea-o îngădui premierul Radu Vasile (una dintre puținele figuri acceptabile ale actualei puteri, pentru care-mi păstrez un dram de simpatie, măcar pentru că n-a devenit, de când se află la putere, mai derbedeu decât fusese înainte !). A accepta să-l destituie pe Ovidiu Grecea, într-un moment în care puterea nu mai are altceva de oferit decât iluzia onoarei, ar înseamna falimentul definitiv al Convenției. Cu condiția, desigur, ca dl. Grecea însuși să fie ceea ce pare și nu (scuzați comparația !) un balon umflat !

Întors la Timișoara, i-am povestit lui Marcel Tolcea, cel mai „bucureștean” dintre prietenii mei ne-dâmbovițeni, un calamburgiu de clasă, periplul prin Capitala patriei („perla Balcanilor”, vorba poetului). Cu umorul lui nedezmintit, Marcel a sintetizat totul într-o propoziție : „Coane, dacă înțeleg eu bine, tu nu le-ai dat americanilor țedeul [pronunție bănățeană a siglei CD, n.m., M.M.] cu «Aseară ți-am luat basma», ci pe ăla cu «Aseară ți-am luat hazna» ! ”. Avea dreptate. Intenționasem să le restitui prietenilor mei o Românie bucolică, idilică (în care basmaua era întotdeauna curată !), dar îi băgasem (până-n gât, ca să zic așa !) într-una murdară, dominată de lăcomie, cinism și nesimțire. O lume în care nici măcar cadourile nu sunt ceea ce par. (30 iunie 1999)

Piramida fără vârf

Condamnarea și degradarea generalilor Stănculescu și Chițac a eclipsat, pentru o clipă, enormitatea ieșirii anti-occidentale a d-lui Emil Constantinescu. Împrejurările sunt, de-acum, cunoscute, ba, aş zice, răscunoscute : ele seamănă ca două picături de apă cu o scenă dintr-un film proletcultist clasic. Asemeni primului-secretar întors de pe un șantier unde a avut loc o catastrofă, cel dintâi om al județului-țară dă frâu liber profundelor, omeneshilor sale (re)sentimente. Răvășit de ceea ce văzuse, după ce predase, în treacăt, și lecția

intelectual-mistică de rigoare („Să ne iasă din cap prostia comunistă că omul poate controla natura...”), el nu mai dă nici doi bani obligatorieii ținute vestimentare, și, mototolit, asudat, dar *macho*, trece, în tradiția proletcultist-romantică, la răfuiala directă cu universul.

Pentru neo-romanticul nostru președinte, însă, universul are contururi precise și denumiri concrete: F.M.I., Banca Mondială, N.A.T.O., Uniunea Europeană. Într-un cuvânt, Occidentul. Date fiind împrejurările, recuzita catastrofică și discursul apocaliptic, e de presupus că dl. Constantinescu rostea niște adevăruri care-i stăteau de mult pe limbă. Departe de a-i proba bărbăția, vocalizele anti-occidentale au dovedit – dacă mai era nevoie – că președintele nostru este necopt din punct de vedere politic. O fi domnia sa obișnuit cu acțiunile scurte, vijelioase, caracteristice adolescenței, dar Occidentul gândește în cu totul alți termeni. Și, mai ales, luând în considerare timpii lungi ai istoriei.

Or, pretențiile României seamănă, deocamdată, cu vociferările unui găligan care, ajuns în treapta a doua de liceu, începe să protesteze că nu i se dă și lui un premiu. Uitând, firește, că până atunci chiulise masiv, rămăsese corigent (ba chiar și repetent), avusese nota scăzută la purtare, înjurase profesorii, spărsese geamurile școlii, copiasse la teză, se bătuse cu colegii, jignise fetele. Nu e, așadar, vina școlii că sunt preferați, în continuare, elevii ce fuseseră silitori tot timpul, care adunaseră premiu după premiu și erau mândria comunității din care făceau parte.

Din punct de vedere strict comportamental, școala – Occidentul, în speță – a fost ireproșabilă. Vizitele mai frecvente ca oricând ale unor înalți reprezentanți politici din Vest sunt parte a unei strategii de aducere a României spre Europa, și nu de îndepărtare a noastră de aceasta. Oricât ar juca dl. Constantinescu rolul amnezicului, Occidentul ne-a dat toate garanțiile de securitate. Nu știu, de fapt, ce ar trebui să facă americanii pentru a ne consolida sentimentul de siguranță absolută. Să ne ocupe? Poate atunci ne-am simți mai liberi decât părem a ne simți acum!

Când, însă, ziariști de pe la publicații influente, precum un oarecare Bogdan Chirieac de la „Adevărul”, nu par a cunoaște plăcere mai mare decât a provoca grosolan și a inventa tensiuni când ele există doar în mintea lor, la ce să ne

așteptăm? Astfel de indivizi, care au nerușinarea de a prezenta drept negru ceea ce e alb, și invers, dovedesc o inventivitate infernală. Destui jurnaliști români n-au nici un scrupul să pună în gura personalităților ce ne vizitează țara cuvinte pe care nu numai că nu le-au spus, dar au afirmat exact contrarul lor. Titlul unui articol publicat pe prima pagină a „Adevărului” în timpul vizitei d-lui Solana la București afirma, tranșant, că binecunoscutul om politic ar fi partizanul reconsiderării actualelor granițe europene. În realitate, o asemenea idee a existat doar în întrebarea reporterului Chirieac, nu și în răspunsul d-lui Solana. Acesta a explicat limpede că atât el, instituția pe care o reprezintă, cât și alte organisme continentale importante se ridică ferm împotriva unei asemenea tendințe!

Dl. Constantinescu își face, probabil, socoteala că evenimentele în avalanșă legate de revoluția din 1989 vor șterge impresia deplorabilă a filipicei adresate atât de inoportun singurelor țări de la care putem aștepta, pe termen mediu și lung, ceva. S-ar putea ca în țară condamnarea la cincisprezece ani de închisoare a lui Stănculescu și Chițac să deplaseze atenția opiniei publice spre această veritabilă lovitură de teatru. Occidentul nu va uita, însă, cu siguranță, prestația lamentabilă a lui Emil Constantinescu și va concluziona că, la urma urmelor, sângele comunist nu se face apă!

În ce-i privește pe Stănculescu și Chițac, ei au tot dreptul să se considere – până în momentul de față cel puțin – niște țapi ispășitori. Sentința dreaptă în cazul lor nu trebuie să ne facă să uităm contextul. Din păcate, s-a acționat într-un mod similar cazului Miron Cozma. Ca și acolo, și aici s-a izolat un episod din întâmplările tragice ale lui decembrie-ianuarie 1990, și anume partea convenabilă unor importante personaje politice actuale. La Timișoara, în 16 și 17 decembrie 1989, crimele aparțin strictamente lui Ceaușescu și oamenilor săi de încredere – Stănculescu și Chițac, între alții. Dar la București?

Receptez ca pe o ironie a sortii declarația cu totul tembelă a lui Ion Iliescu. Profitorul numărul unu de pe urma crimelor din decembrie are îndrăzneala să vorbească despre o „eroare judiciară”. Gândindu-mă ceva mai mult, cred că dl. Iliescu are totuși dreptate: poate el voia să spună că orice condamnare în cazul revoluției din decembrie '89 e nedreaptă atâta

vreme cât nu se suflă nici un cuvânt despre piramida de ticăloși care au făcut posibile barbariile. O piramidă ce are la bază miile de ofițeri ai armatei, miliției și securității (numai la Timișoara armata a tras nouăzeci de mii de gloanțe!), dar care la vârful trebuie musai să-l aibă pe dl. Iliescu însuși! (28 iulie 1999)

P.S. Nu aveam știre în momentul scrierii, acum două săptămâni, a articolului *O nouă dinastie, dacă e cazul!* de atacul incalificabil al lui Teodor Meleșcanu împotriva d-lui Andrei Pleșu. Ca observator al vieții publice românești, nu pot decât să mă bucur că am anticipat comportamentul acestei foste slugi a diplomației ceaușeștiene. Ca român, mă revolt că astfel de oameni pot avea o serioasă priză la concetățenii mei. E suficient să comparăm imaginea de atunci a țării cu imaginea ei de azi și să contabilizăm vizitele personalităților străine în România pe timpul lui Teodor Meleșcanu (când veneau doar portăreii de la F.M.I., îngrijorați de felul iresponsabil în care se cheltuiau banii luați cu împrumut de regimul Iliescu!), cu șirul impresionant de politicieni care ne fac vizite sub ministeriatul Pleșu, pentru a pune capăt discuției. Din nefericire, cu astfel de oameni nu poți purta un dialog logic. Logici ei sunt doar atunci când își dau arama pe față. Or, prin jalnica sa prestație actuală (și nu numai!), dl. Meleșcanu a devenit coechipierul celui mai mare huligan ivit în ultima vreme pe scena politică românească, șoferul cu maniere de temnicher, Miron Mitrea. (28 iulie 1999)

Meningopolitica

O formă subtilă a discreditării eforturilor de europenizare a României se manifestă în următoarea afirmație, larg răspândită la intelectualii noștri: nu avem de ce ne face complexe în fața occidentalilor, pentru că noi ne-am născut europeni! Parcă-i văd pe finii „europeniști” din această categorie cum te săgetează cu privirea când îndrăznești să spui că Balcanii n-au constituit în ultimele secole modelul preferat al umanității... O vor da imediat pe filozofie și-ți vor reaminti ritos că Socrate și Platon au fost, la urma urmelor, balcanici... Așa e. Doar că nu trebuie să ignorăm,

în primul caz, împrejurările morții „maieutului”, condamnat de majoritatea... balcanică a cetății sale, iar în al doilea aş observa cu maliție că până astăzi nu avem încă în româneşte opera integrală a lui Platon, așa cum au occidentalii...

Cu alte cuvinte, refuzăm să luăm act de situația reală, „din teren”, și ne prefacem a crede că în două, trei mii de ani de istorie nu s-a schimbat nimic. Ironia sorții a făcut ca valorile pentru care luptau vechii greci să fie înfăptuite mai ales în vestul și nordul Europei, și nu în splendorii noștri Balcani... Pe de altă parte, cruzimea înspăimântătoare a vechilor triburi nordice și-a găsit terenul ideal de desfășurare, inclusiv în zilele noastre, mai ales aici, în sud-est...

Nu-mi propun să rezolv în acest articol spinoasa chestiune a apartenenței României, atâta vreme cât majoritatea românilor se leagănă în iluzia unicității și a originalității politico-socio-etnice. Adevărul e că suntem un popor amărât, în egală măsură persecutat de destinul istoric și de propriile noastre fantasmе (nu știu dacă ele nu coincid!). Ținem atât de mult la niște formule găunoase, încât riscăm de dragul lor să pierdem și puținul pe care-l avem.

Să fie limpede: nenorocirea de azi a României nu e imputabilă în exclusivitate comportamentului de acum. Cel puțin în istoria modernă (mai jos mi-e groază să cobor!), evoluția românilor a fost un lung șir de complicități prostești, aspirații dubioase și trădări făcute la lumina zilei. Or, toate acestea se contabilizează. Istoria României în secolul al XX-lea e, pe cât de uimitoare, pe atât de fioroasă. Ceea ce ne-a caracterizat a fost, politic vorbind, absența coloanei vertebrale și imposibilitatea de a ne respecta cuvântul dat. Cu minime excepții (ca de pildă, un P.P. Carp, ale cărui cuvinte, „Munciiți și civilizați-vă!”, în loc să fie înscrise pe toate zidurile țării, i-au atras politicianului ura constantă nu doar a contemporanilor, ci și a urmașilor!), românul aflat în funcții de răspundere minte, înșală, jefuiește și nu dă doi bani pe ideea de bine public.

Există o memorie și o istorie a Europei pe care continuăm să le ignorăm. Chiar dacă ne doare, nu trebuie să găsim în precauțiile germanilor numai pornirea de-a ne persecuta cu orice chip. În fond, în acest secol am întors armele împotriva lor de două ori, după ce păream a le fi aliații cei mai fideli!

Ne-am comportat odios cu populația germană din Banat și Transilvania, fie trimițând-o în lagăre de muncă, fie în închisori. Iar atunci când am putut face un ban pe seama nefericirii sașilor și șvabilor, i-am vândut cu cinism, pe bani grei, statului federal. Ne-am obișnuit cu minciuna în asemenea măsură, încât nu mai putem respira decât prin miasmele ei fetide. (Eu însumi în această vară am făcut o lamentabilă impresie unor prieteni, în Germania, lăudându-mă că eclipsa putea fi percepută în întreaga ei măreție doar în România! Vorbeam și eu, jalnic îndochinat de presa și politicienii români, imaginându-mi că eclipsa românească devenise o problemă planetară! Când colo, amicii mei occidentali erau nu doar neinformați, dar și uimiți că ea urma să fie vizibilă și în România!)

Mințim și în chestiunile mici, dar mai ales în cele mari. Ne comportăm, de pildă, cu Ardealul de parcă el ar fi fost de când lumea și pământul feudă a Munteniei și Moldovei, și nu, cum s-a întâmplat în realitate, atribuit (condiționat!) României de către marile puteri occidentale. Cine mai are naivitatea să creadă că Unirea din 1918 au făcut-o ardelenii plecați în căruțe spre Alba-Iulia e, în cel mai bun caz, un analfabet: ei merseseră acolo invitați să ia act de ceea ce hotărâseră cancelariile apusene, răspunzând dezideratului național – așa cum hotărâseră, pentru aceeași zi, 1 decembrie, și în cazul Iugoslaviei („Regatul sârbilor, croaților și slovenilor”), și al Cehoslovaciei lui Masaryk.

În loc să respectăm condițiile impuse de sprijinatorii noștri din afară, am purces, chiar de-a doua zi, la o politică a abuzurilor și persecuțiilor, răspunzând prostește abuzurilor și persecuțiilor de până atunci ale ungarilor. Spun prostește pentru că n-am sesizat că între timp politica lumii se schimbă, iar noi eram tocmai beneficiarii acestei schimbări. A doua jumătate a secolului al douăzecilea avea să fie dominată de cu totul alte principii decât fusese istoria secolului anterior. Drepturile indivizilor, libertatea și comportamentul democratic ajunseseră criterii ferme într-un moment în care noi încă ne legănam în iluziile unicității noastre mioritice.

Reflexe ale acestui comportament iresponsabil (păgubos numai și numai pentru noi!) sunt vizibile zi de zi și ceas de ceas. E suficient să deschizi „Adevărul” pentru a descoperi, practic, de ce se feresc occidentalii de noi ca de răie.

Provocatoare până la isterie la adresa occidentalilor și... ungarilor, multe din articolele acestui cotidian par comunicatele unei țări aflate în prag de război, și nu de integrare europeană. Un exemplu absolut la întâmplare: în ultimele zile, ministrul maghiar de Externe, Janos Mártonyi, a pledat la Paris în favoarea suprimării obligativității vizelor în țările Uniunii Europene pentru români și bulgari. Nu știu care a fost reacția ziarelor bulgare la această știre, dar știu care a fost cea a „Adevărului”. În loc să le mulțumim ungarilor pentru ajutorul nesperat pe care ni-l dau, ziarul numărul unu al țării, după ce reproduce pe scurt, sec (că doar e de la sine înțeles că ungurii sunt obligați să ne ajute, deși noi îi spurcăm în fel și chip!) această știre, pe aceeași pagină, dar cu litere mult mai mari, titrează: „Hajdu Gábor îi amenință cu pușcăria pe profesorii care încep școala la 1 septembrie”! Legătura nu e greu de făcut și în mintea unor români probabil că s-a și făcut: iată, domnilor, cine ne sunt ungurii: pe de o parte ne duc cu vorba la Paris, iar aici la noi în țară ne bagă în pușcării! Dacă mai ținem seama de faptul că relatarea despre demersurile ministrului ungar era paginată deasupra unei informații cu titlul „Un infractor ungar căutat din 1991 a fost extrădat ieri din Germania”, spectacolul manipulării e complet!

Nu are nici o importanță că ministrul Hajdu Gábor, un ungar, se comportă ca un bun român, atrăgând atenția asupra pericolului la care se supun copiii de români (nu știu câți unguri trăiesc în județele vizate de ministrul Sănătății, Bacău, Constanța, Iași, Neamț, Suceava și Constanța). Nu are importanță că el, spre deosebire de atâția români, respectă legea, care prevede lucruri limpezi în cazul unor epidemii de genul nefericitei (și rușinoasei: semn indubitabil de mizerie și necivilizație) moline meningitice. Important e ca jurnaliștii de la „Adevărul” să îndeplinească încă un segment din misiunea lor nenorocită de izolare, cu orice mijloace, a țării de adevărata Europă, nu de ficțiunea cultural-ideologică la care ne închinăm ca la un chip cioplit. Că lucrurile stau așa, o dovedește chiar rezultatul unui sondaj menționat până și de ziarul „Adevărul”: „85% dintre ardeleni spun că politicienii îi dezbină pe români și pe maghiari”. Or, „politicieni” ca la „Adevărul”, mai rar! (8 septembrie 1999)

Societatea de consum... nervos

Aflu din ziare că o comisie de „experți” (cum altfel ? !) se întrunește la Timișoara pentru a studia posibilitatea începerii construirii autostrăzii dinspre vestul spre centrul și sudul țării. Din câte rezultă din informația de presă, ar fi vorba de-o inițiativă semi-particulară. Pentru că bani alocați de la buget pentru prezumtiva lucrare nu există, iar posibilitatea de împrumuturi din exterior nici atât : centralizarea sălbatică – s-o mai spun ? – sufocă din fașă orice inițiativă locală.

Că experții invocați mai sus vorbesc de „posibilitate” și nu de „necesitate” e o nuanță care-ar putea scăpa multora. Nu suntem țara care să fi trăit vreodată sub imperiul urgenței. La noi, posibilitatea – relativismul adică – a dominat copios toate celelalte forme de exprimare socială. De la imperativul „Nu se poate, toa’șu, unde te crezi mata ! ”, până la filozoficul „Se poate și așa”, românul și-a exhibat întreaga paletă a strategiilor existențiale. Imobilismul tragi-comic, indiferența criminală față de timpul care se scurge fără a ne da osteneala de a-l marca în vreun fel, complacerea într-un fel de pseudo-societate naturală („Ce-o da Domnul ! ”) sunt departe de-a ne califica pentru vreun rol în lumea modernă.

Pentru covârșitoarea majoritate a românilor, modernitatea reprezintă un pericol la fel de mare ca molimele, cataclismele naturale sau războaiele. Am vrea, în lenea noastră nervoasă, ca lucrurile să meargă din ce în ce mai bine, dar să nu se modifice nimic ! (N-am ajuns nici măcar la perversitatea gândirii Ghepardului lampedusian : „Trebuie să se schimbe totul, pentru ca lucrurile să rămână la fel ! ”.) Așa se explică de ce în fruntea preferințelor populației conduc detașat două instituții care n-au nimic de-a face cu modernitatea : biserica și armata. O instituție cantonată pe baricadele unui fundamentalism pe care nici măcar nu-și mai dă osteneala să-l ascundă (dar care face din ea prada sigură a mișcărilor sectante, mult mai flexibile și infinit mai adaptabile la realitățile lumii de azi), și una care, la vârf, pare deja integrată în N.A.T.O., în timp ce la bază (scriu ziarele, o demonstrează sinucigașii aproape în serie !) e aceeași jalnică adunătură de pleșcari ce dau permisiile pe pachete de țigări, de burtoși și buhăiți care

numai ce e aia modernitate n-au habar (dacă dl. Babiuc crede că exagerez din nou, îl invit să facă inopinat, și nu anunțat de zurgălăii ierarhici, vizite în cazarmele din subordine!), iată cu ce fel de instituții se identifică românul!

Dar să revin la drumuri. În zece ani, în afara unor cârpeli mai mult sau mai puțin reușite ale vechilor „artere” de pe vremea lui nea Pingelică, nu s-a făcut absolut nimic. Aceleași șosele nemarcate (sau cu marcajele acoperite de noroi), aceleași gropi vesele care te zdruncină ca la un safari african, aceeași concepție meschină despre ideea de „șosea principală”: chiar acolo unde s-au făcut renovări, drumurile au rămas la fel de strâmte ca și gândirea Marelui Cărmaci, de parcă am fi fost condamnați să ne deplasăm la nesfârșit cu roabele și bicicletele. Să ne mai mire că pe astfel de drumuri o depășire echivalează cu punerea ștreangului de gât?

Politica în acest domeniu dovedește, dincolo de orice dubiu, că în România post-ceaușistă n-a existat nici o clipă, absolut nici o clipă, dorința de integrare europeană. Și nu mă refer doar la prestația comică a ministrului „de specialitate”: o simplă caricatură care vorbește despre cât de inept poate fi un sistem clientelar. Mă umflă râsul văzând bătălia care se dă în aceste zile pentru numirea „negociatorului” integrării României în Uniunea Europeană. Domnilor, suntem în totală eroare! Asta e problema? Cine va lua diurnele grăsuțe și cine se va întoarce bosumflat de la ședințe de prin capitalele europene? Chiar de-ar fi vorba de-un geniu, și nu de-un pleșcar posedând obișnuitul IQ al politicianului român, tot ar fi făcut șah-mat la întrebarea (esențială!): „Câți kilometri de autostradă aveți?”. Cu cei vreo șaptesprezece care leagă nimic de nimic din Câmpia Bărăganului și cu suta ucigașă Pitești-București (care, orice s-ar zice, nu spre Europa duce!) ne facem de râsul curcilor.

Ar fi fost suficient ca vreun isteț de prin politică să studieze harta autostrăzilor continentale ca să vadă cum se face integrarea europeană. Și cehii și ungurii și polonezii au construit extraordinare *highway*-uri (cel puțin în Ungaria ele sunt chiar mai bune decât în unele țări vest-europene!) încă de pe vremea comunismului. Interesant e că, încă de atunci, ele duceau cu precădere spre Vest! Chiar comuniștii lor (ca să nu mai vorbim de sloveni și croați, care au moștenit niște

țări gata europenizate – măcar la acest capitol esențial!) simțeau că numai de acolo le poate veni binele. La noi, parodia de autostradă s-a făcut în funcție de capriciile Elenei și ale lui Nicu: spre Pitești, pentru ca ea să ajungă mai repede în circumscripția-i electorală, și spre Neptun, unde avea el vara treburilor!

Ungurii se apropie cu autostrada tot mai mult de România, după ce, vreme de câțiva ani, păruseră să dea prioritate construcției de drumuri în alte direcții. Iar când vor ajunge la Nădlac, unde se vor și opri, desigur (după viteza cu care înaintează, probabil într-un an sau doi), falia între lumi va fi totală. Automobilistul care venind, să zicem, din Franța, va străbate în zbor Germania, Austria și Ungaria, fără să-și dea seama când a trecut dintr-o țară în alta, se va poticni definitiv în mizerabilul punct de frontieră românesc. Și își va spune: „Aha! Aici se termină Europa! Nu bănuiam că Asia e atât de aproape!”. Experiența personală din această vară îmi confirmă cele mai rele premoniții. Naivilor (sau escrocilor) care vorbesc cu atâta aplomb despre iminenta noastră *integrare* le recomand un simplu test: să parcurgă acest drum și să tragă singuri concluziile de rigoare.

Nu Huntington și nici măcar László Tökes ne pot opri să intrăm în Europa, ci imbecilitatea noastră. Regimul iliesciano-constantinescian a făcut mai mult pentru a ne rupe de civilizația europeană decât toți Carpații, toate teoriile secesioniste și filmele propagandistice idioate a căror analiză frustrată a devenit un sport național. Sondajele de opinie ne dezvăluie o populație tot mai obosită, tot mai îngrozită că trebuie să construiască societatea de consum. Să fie liniștită, nu va trebui să construiască nimic. Pentru simplul motiv că noi suntem de mult o societate de consum nervos, în care se vorbește enorm, se flecărește la dimensiuni gigantice, dar nu se face nimic. E și acesta un stil. Atunci, însă, ar trebui să punem punct minciunii și să renunțăm la iluzia că Europa trebuie să se ridice la nivelul nostru, și nu să ne coborâm noi la jalnica ei realitate consumistă!

Iată că prin autostrada maghiară (ajunsă vara aceasta până la Szeged) Europa se apropie de România. O întâmpinăm așa cum știm noi, veșnic originali: cu vameși confundabili cu borfașii care fojgăie printre gunoarele neadunate cu săptămânile,

cu un întuneric de să-l tai cu briceagul, cu o șosea care, vreo cincizeci de kilometri, pare să ducă spre Kabul, și nu spre Arad, podidită de noroaie din octombrie până-n aprilie, și cu praf din mai în septembrie. Dacă asta e Europa politicianilor și intelectualilor noștri brusc îndrăgostiți de Balcani, atunci mai bine fără! (15 septembrie 1999)

Bingosex, bingolene, bingocinism

Unul câte unul, marile baloane ce i-au înălțat pe C.D.R.-iști la putere s-au dezumflat. S-au dezumflat cu un fâsâit penibil, urât ca o trâmbiță apocaliptică. Conducătorii noștri de azi pierd teren pe propria mână, dirijați de o echipă țărănistă nu numai derutată și depășită, dar evident rău intenționată și lacomă. Promisiunile din campania electorală sunt amintiri penibile. Ciudat, însă : pe când nouă ele ne provoacă dureroase coșmaruri, liderilor politici le iscă doar neglijente ridicări din umeri !

Prea puțină lume pare să-și mai dea seama în România de importanța gesturilor morale. Ar fi și greu, ba chiar insolent, să ceri unei populații de pe chipul căreia s-a stins lumina speranței, cocoșată de biruri, umilită și când primește, și când dă bani, spre a-și achita datoriile față de stat, să se comporte demn. Ce moralitate să pretinzi unei mase informe, sărăcită și batjocorită de cinsimul politicianilor ? La ce comportament etic să ne așteptăm de la cei care văd ziua de mâine prin cețurile spaimei și ale disperării ? Cum am putea convinge un tineret născut apatic, în a cărui minte e înșurubată doar ideea părăsirii cât mai grabnice a corăbiei scufundate până la nivelul punții de comandă, să se comporte cu vrednicie ? Ce model etic i se oferă românului, când întreaga pătură politică excelează în iresponsabilitate, necinste și lăcomie ?

Mi s-a întâmplat, acum câteva luni, să trec pe lângă o imensă masă de oameni care, într-o liniște încordată, asculta ordinele unor indivizi plini de energie : „Voi, treceți mai la dreapta, voi, ceilalți, încolonați-vă începând cu stâlpul din stânga !”. Scena, care de atunci se repetă zilnic – și nu doar

În marea piață timișoreană unde o văd eu –, m-a intrigat profund. Îmi evoca o demonstrație de 1 mai sau 23 august, deși nici nu simțeam tradiționalul miros de mititei și nici steaguri roș-tricolore nu fluturau în preajmă. „Evident”, mi-am spus, „o grevă!”. Deducția părea logică, pentru că de ani buni doar grevele pot să-i solidarizeze pe români!

Curios să aflu cărei categorii sociale îi ajunsesse de data aceasta cuțitul la os, m-am apropiat de un domn ce stătea calm și l-am întrebat: „De la ce întreprindere sunteți?”. M-a privit contrariat, fără să-mi răspundă. Am insistat cu întrebările: „Pentru ce faceți grevă?”. Oarecum plictisit, dar și vag amuzat, mi-a răspuns: „Nu e nici o grevă, domnule! Aici se vând bilete pentru tombolă!”.

Umilit de lipsa mea de perspicacitate, m-am îndepărtat în grabă, dar nu fără să mai arunc câte o privire înapoi, spre mușuroiul vioi de *gamblers*, spre gloata organizată în jurul mirajului îmbogățirii (sau măcar al câștigului) fără muncă. Aici am ajuns. Nu e ziar să nu facă reclamă unor concursuri tentante pentru bizonul care nu știe cum se câștigă banul, nu e post de radio să nu te invadeze sonor cu promisiunea sutei de milioane sau a miliardului. Emisiunile culturale ale canalelor de televiziune au fost înlocuite de concursuri imbecile, croite pe măsura unor handicapți mintal. Domnișoare a căror vulgaritate e întrecută doar de lungimea picioarelor, te îmbie semi-obscen „să participi și tu” (un „tu” care a devenit marca bătutului național pe burtă și a amestecului de apă și pământ care e societatea românească de azi), actori de mâna a treia ajunși „embleme” ale inteligenței ungro-moldo-vlahe îți explică ce avantaje poți avea dacă „joci și tu chiar acum”!

Etica muncii a devenit la noi o vorbă de batjocură, cinstea și onoarea stârnesc hohote de râs mai ceva decât bancurile porcoase. Întreaga națiune e chită pe jocuri de noroc, lene și sex. O distinsă profesoară universitară îmi povestea că petrecând câteva zile într-un mare hotel bucureștean a fost șocată de scabroșenia filmelor porno ce se transmiteau neconținut la televizorul din cameră. „Dar de ce v-ați uitat la ele?”, am întrebat contrariat. „Evident că nu m-am uitat! Însă chiar în fracțiunea de secundă când treceam de la un canal la altul eram agresată cu imaginile de-un naturalism insuportabil!”

Cum s-a ajuns aici? Prin ce vrăjitorie demonică s-a metamorfozat blândul, cumsecadele, omenosul nostru popor în haita dezlănțuită pe care o vezi nu numai pe stadioane (despre jungla care e societatea românească vorbesc supranumele sinistre ale unor echipe de fotbal, scandate cu o plăcere bestială de suporterii: „câinii roșii”, „lupii galbeni”, „skins”, și alte aberații de același fel, care ar trebui să dea mult de lucru psihiatrilor), dar și în înalte locuri publice? Când un Vadim Tudor vorbește la tribunal ca-n romanele de ultimă speță ale lui Eugen Barbu, când Funar a transformat xenofobia într-un mod de existență la care participă indolent un oraș care pe vremuri avea stil și demnitate, dar mai ales când opinia publică își dovedește clipă de clipă lășitatea, ce mai e de făcut și ce mai e de așteptat? Ca într-o farsă de cel mai prost gust, în loc ca Funar să fie arestat imediat pentru iscarea unui grav conflict diplomatic (sau, după caz, supus unui control medical riguros), o poliție care se știe cu musca veșnic pe căciulă îi... avertizează părintește pe acarii Păun!

Fostele vedete ale societății civile, ajunse astăzi la putere, se comportă ca și când s-ar fi născut cu haina militară și ar fi trăit doar în cazărmi. Comploturi meschine, aranjamente dubioase și fățarnicie cât încape – cam la atât se reduce contribuția celor care reprezentau simbolul schimbării în România. Legea dosarelor de Securitate, care ar fi putut constitui un pas esențial în asanarea societății românești, reprezintă, după ce a fost morfolită între dinți de parlamentarii de toate culorile, documentul prostituării morale definitive a acesteia. Vrem să ne alăturăm Uniunii Europene, dar nu dorim nici în ruptul capului să facem ceea ce au făcut nemții, motorul acestei instituții a bunăstării. Cartea lui Timothy Garton Ash, *Dosarul meu de securitate*, recent tradusă la Humanitas, o palpitantă descriere a funcționării mecanismului represiei polițienești-ideologice din fosta Germanie de Est, va trece, firește, neobservată într-o lume în care nesimțirea lui Iliescu și Năstase, aberațiile lui Vadim și Păunescu, orăcăielile de mahala ale lui Gavra sau Băsescu, ori tânguirea patriotardă a mai tuturor „aleșilor” nației domină copios discursul public. Există toate șansele ca singurul cititor al acestei cărți să fie, pe patul de spital, înfrântul luptei pentru aflarea adevărului, dl. Ticu Dumitrescu.

Să ne mire, atunci, că ultima găselniță a actualilor guvernanți e constituirea unei alianțe care-și propune ca țel suprem blocarea accesului spre putere a P.D.S.R. ? Numai atât ? Dar cum rămâne cu democrația ? Cum rămâne cu prosperitatea promisă populației ? Cu sacrificiul conducătorilor ? Cu onoarea și demnitatea ? Merită, oare, să ne sacrificăm alți patru ani din viață pentru ca mincinoșii din 1996 să ne intoxice în continuare cu fumul nepuținței și ticăloșiei lor ? Așteptăm, pentru a-i revota, argumente mai solide !

P.S. Curiozității insidioase a d-lui Cristian Tudor Popescu (v. întristat-iritatul său articol „Ne sluciaino !” – sper că am transcris corect ! – din numărul precedent al „României literare”) privind locurile în care m-am „instruit” îi contrapun următorul extras de C.V. : Școala generală numărul 1 din Arad, Liceul nr. 5 din aceeași localitate, Universitatea din Timișoara (Facultatea de filologie, secția engleză-franceză), doctorat la Universitatea din București, burse la mai multe universități și instituții culturale americane și engleze. Din păcate, n-am avut prilejul să studiez, în nici una din acestea, măcar o singură oră de limba rusă ! Astfel încât subtilitățile (de vor fi fiind !) ale textului d-lui Popescu, construit pe dialogul subtextual, probabil familiar domniei-sale, cu marea cultură și (sinistra) politică a U.R.S.S., îmi sunt inaccesibile. Iar în rest – rămâne cum ne-am înțeles ! (29 septembrie 1999)

Istoricule, deparazitează-ți creierul !

Am trăit s-o vedem și pe asta : un regizor de filme cu comisari comuniști își iese din minți, pe canalele de televiziune, pentru că un grup de istorici tineri au îndrăznit să prezinte o variantă asupra istoriei românilor diferită de aceea avizată de Suzana Gâdea și Mihai Dulea, superiorii săi de-anțărt de la Consiliul Culturii ! Ipostaza era ridicolă nu pentru că, după știința mea, cinepatriotul nu are o pregătire de specialitate – asta în România nu constituie o problemă ! Ci pentru că mi se părea jenant că un ins care a poleit până la grotesc „istoria națională” are obrazul să-și dea cu părerea într-un domeniu pe care el însuși l-a spurcat decenii în șir.

Efectul a fost, după cum se știe, contrar: respingerea în masă de către elevi a obiectului numit „istorie”. Orice profesor onest poate depune mărturie. Îndepărtarea elevilor de această materie se datorează și manipulărilor dezgustătoare ale activiștilor din spatele camerelor de filmat.

Spectacolul isteroid la care s-a dedat fără jenă părintele istoriei naționale pe ecran panoramic are atât conotații politice, cât și personale. Ca fost stâlp al propagandei comuniste, regizorul-revoluționar își vede astăzi periclitată perversa moștenire naționalist-istorică. Omul care a făcut din Mihai Viteazul un Ceaușescu *avant la lettre*, din Mircea cel Bătrân vărul mai mare al scorniceșteanului, iar din mia de comuniști ilegaliști o pădure de supermen-i ce lichidau, din toate pozițiile, rămășițele legionare și pe cele capitalist-chiaburești, își iese pe bună dreptate din minți. Declanșând operația de deparazitare a trecutului, o nouă generație de cercetători face primii pași importanți în recuperarea adevăratei istorii a României.

Nu știi cui folosește o istorie cosmetizată, hiperbolizată, „mitizată” – adică o istorie mincinoasă. Oare va crește brusc P.I.B.-ul dacă vom ascunde copiilor noștri că Mihai Viteazul a fost mai întâi un condotier, un nobil șiret, care înțelesese la perfecție legitățile universului feudal în care trăia? „Sidecșii” răspândiți pe harta patriei vor deveni subit eficienți dacă-i vom lega de isprăvile lui Vlad Țepeș? A atașa unor reprezentanți ai fărâmișatului sistem feudal intenții patriotice „inventate” abia în secolul al nouăsprezecelea e nu numai contraproductiv, ci și ridicol. Oricâtă imaginație aș avea, nu descifrez în faimoasa aserțiune a banului Craiovei, „Asta-i pohta ce-am pohtit!”, altceva decât satisfacția seniorului din Evul Mediu că a mai adăugat proprietăților de până atunci noi teritorii! Poate sunt și eu o victimă – sigur sunt! – a unei educații anume, dar, cu orice efortare, nu pot identifica ideea de „patriotism” cu aceea de „pohtă”. Patriotismul mi se pare în continuare ceva nobil, de-o superbă generozitate interioară, și nu satisfacerea vreunei... pofte! Acest din urmă cuvânt nu avea acum câteva sute de ani, cum nu are nici azi – spune DEX-ul! – vreo conotație patriotică. A vedea în astfel de gesturi simboluri ale românismului adânc e hazardat și profund prostesc. Să ne mirăm că argumentelor de acest fel

istoricii unguri le contrapun oricând zeci și sute de exemple în care principii maghiari „au pohtit” și ei, uneori chiar cu succes, la Transilvania ?

Ne încapățânăm să alergăm pe o pistă primejdioasă, căutând scandalul cu lumânarea, înfundându-ne din minciună în minciună. N-ar fi mai simplu și mai eficient să recunoaștem că istoria noastră n-a fost întotdeauna atât de glorioasă pe cât pretendem ? Și ce e neobișnuit în asta ? Ce țară europeană sau asiatică a avut un neîntrerupt șir de momente faste ? Nu cred că francezii își fac probleme din a prezenta crudul adevăr că nobilii feudali s-au măcelărit fără milă între ei, ba chiar că nu s-au sfiit să-i treacă prin sabie și pe cei din teritoriile străine. Nu e țară vecină cu care Franța să nu fi avut conflicte multi-seculare. Și ce dovedește asta ? Absolut nimic ! După cum șirul nesfârșit de crime fratricide ce-au măcinat Anglia premodernă nici n-o urcă, nici n-o coboară în ochii lumii. Pur și simplu, trăim într-un alt tip de civilizație, având prea puțin în comun cu acel stil de existență.

Furia cu care câțiva dintre vocaliștii de serviciu ai naționalismului și xenofobismului s-au repezit asupra manualului de istorie coordonat de Sorin Mitu, ca și stârnirea, de către aceiași, a unui scandal prostesc în legătură cu grupul statuar din Arad probează grava imaturitate a societății românești. Avem o proastă relație cu prezentul, suntem incapabili să rezolvăm problemele zilei, și atunci proiectăm totul într-un trecut necontrolabil în care, vorba celor patru Beatles-i (după despărțire), „eram fabuloși” ! Din punctul de vedere al nivelului de trai al românului, e absolut indiferent dacă la Arad se va dezveli sau nu „Statuia Libertății” (de altfel, o frumoasă operă de artă, după câte-mi dau seama). Dar din punctul de vedere al prostiei noastre, am mai dobândit câteva procente. Cu sau fără statuie, Aradul are și un trecut maghiar ! A încerca să-l eliminăm prin astfel de metode primitive dovedește doar că Aradul românesc, de după 1918, nu se simte nici azi legitim ! Chiar dacă la intrări și-a inscripționat pe suporturi mari cât zilele, statutul – nu știu cât de meritat – de „oraș martir” !

Sunt împotriva distrugerii oricărui fel de însemn al trecutului. Nu mă deranjează nici un fel de statuie sau operă de artă, atâta vreme cât are o valoare estetică certă. Nu mă

deranjează, fiindcă veni vorba de Arad, nici măcar statuia din piața teatrului, în care soldatul triumfător român e înfrățit pe vecie cu cel sovietic (e drept că având căștile cam la fel, e greu să spui *who's who* !). Dar mă mir că nici un locuitor al orașului de pe Mureș nu se revoltă că bustul lui Ioan Slavici din fața Liceului „Moise Nicoară” este, spune legenda locală, doar varianta reciclată a unei mai vechi statui a lui Stalin !

Indignat de provocarea joasă la care o mână de arădeni s-au dat cu prilejul comemorării celor 13 generali (nici măcar maghiari !), i-am sunat pe câțiva prieteni din urbea în care am crescut și eu. Cu oarecare detașare (și prea multă superficialitate) mi-au răspuns cam la fel : „Eh, o mână de venetici !”. Bine-bine, dar voi unde erați ? Voi, arădenii de baștină, care știți exact cum stau lucrurile, de ce să lăsați adevărul să fie călcat în picioare de oameni care nu pricep și n-au nimic de-a face cu istoria locului ? De ce îngăduiți ca un oraș multiethnic și multicultural – și tocmai de aceea prosper ! – să devină o anexă a Clujului funarizat ?

E mai puțin important că argumentului istoric i se răspunde, așa cum o face sistematic individul Tucă, pe-un ton de-o grosolănie inimaginabilă („Dacă vorbim de capitolul presă, v-am terminat !”, își amenința el invitații !). Grav este că amatorul ia tot mai mult locul specialistului. Cutare editorialist politic (deprimat că lumea n-are habar că el „a scris și despre teatru !”) dă note, de la înălțimea resentimentelor sale bolnăvicioase, unui istoric serios precum dl. Dinu Giurescu și nimeni nu-l ia la palme ! Numai la noi e posibil așa ceva, ca argumentul de natură științifică să fie călcat în picioare de tribalismul gureș și de xenofobismul sinucigaș.

Iar faptul că într-un parlament care se pretinde democratic se cere arderea unor cărți, e de neimaginat într-o lume normală. Oricâte păcate ar avea manualul de istorie de clasa a XII-a (și probabil că are – nu în ultimul rând datorită lipsei de experiență a autorilor, dar și timpului scurt în care a trebuit redactată lucrarea), o astfel de poziție publică e mai mult decât fascism – e nazism curat. Pot înțelege de ce o țară fascistă are nevoie de istorie. Dar una nazistă ? Să le mulțumim celor care, în nici două săptămâni, au reușit să creeze României în străinătate o astfel de imagine.

Iar „istoricilor” de ocazie nu-mi rămâne decât să le adresez îndemnul din titlu, parafrază a celui, de-acum câteva decenii, al avangardiștilor români către propriii cititori!
(20 octombrie 1999)

(Prot)ocolul lumii în optzeci de greve

Rugat zilele trecute de un prieten să-i cumpăr un bilet de tren, am petrecut vreo zece minute în fața ghișeului unei agenții C.F.R. Pe când parlamentam cu funcționara, spunându-i ce doresc și așteptând sosirea diagramei, în urma mea s-a creat un șir destul de respectabil, de șapte-opt metri. Cum nu prea aveam altceva de făcut, i-am studiat pe cei de la coadă, curios să aflu pe unde mai călătorește românul. Surprins de numărul impresionant de oameni care, la diverse ghișee, se încolonaseră răbdător, mi-am reamintit că, tot mai des, din „Mersul trenurilor de călători” sunt radiate diverse curse. Motivația oferită de responsabilii C.F.R. se învăluia în implacabilul argument economic: respectivele trenuri nu erau viabile financiar. S-a ajuns până acolo, se spune, încât cursele nu mai acoperă nici sumele cheltuite cu măturarea vagoanelor.

Cu toate acestea – citeam într-un ziar –, chiar trenuri care circulă pline nu aduc nici un beneficiu, pentru că se practică evaziunea la scară mare. Vina o poartă, se spunea, eternul „naș”, corupt și nesimțit, care a reușit să privatizeze, înaintea F.P.S.-ului, dacă nu garnituri întregi, în orice caz, vagoane întregi! Nu știu cum stau lucrurile în realitate, însă nu cred că bieții controlori sunt mai corupți decât șefii lor din fruntea piramidei. Știu doar ce am văzut în cele zece minute în care vreo nouăsprezece-douăzeci de cetățeni s-au perindat prin fața ghișeului și au cumpărat bilete.

„Au cumpărat” e un fel de a zice: cam paisprezece-cincisprezece dintre ei (adică vreo optzeci la sută) erau posesorii unor acte sau ai unei scutiri (totale sau parțiale) de plata biletului: angajați ai regionalei (un tânăr simpatic a primit, pe baza unei simple legitimații, nu mai puțin de șase bilete gratuite), lucrători la poliția feroviară, trei pensionari, doi

handicapați, câțiva studenți (unul dintre ei, care trebuia să plătească o parte din bilet, i-a rămas dator generoasei persoane de la ghișeu cu cinci sute de lei!), două doamne care au prezentat vânzătoarei un fel de insignă intens colorată, și un academician.

Să fie limpede: nu pun sub semnul întrebării dreptul legal al fiecăruia dintre cei menționați de a beneficia de scutiri și reduceri la călătoria cu trenul (m-a mirat doar absența de pe listă a senatorilor, deputaților, șefilor de partide, a prefecților, primarilor și altor persoane grațioase, însă mi-am adus imediat aminte că în România există nu doar trenuri gratuite, ci și avioane!). Mă întreb, însă, ce fel de logică a condus la această situație menită, parcă, să îndeplinească unul din idealurile comunismului: și anume, ca tot românul să călătorească pe gratis, ca fiecare om să fie răsplătit după necesități (pentru ca, la rândul lui, să dea societății după capacitate!).

Ce fel de filozofie stă la baza acestei concepții (și câte altele similare nu există: gratuitatea curentului electric pentru mineri, facilități școlare pentru copiii cadrelor didactice, prețuri preferențiale la apă și încălzire pentru lucrătorii de la regiile de specialitate, case de odihnă pentru anumite categorii salariale, apartamente de serviciu pentru militari, polițiști etc. etc.), nu e greu de ghicit: un fel de socio-comunism combinat cu elemente de grav populism și un dispreț de castă față de cei care nu sunt ca tine. Dacă toate acestea s-ar petrece pe banii unui particular, n-aș avea decât cuvinte de laudă: într-o lume normală, orice patron se gândește cum să-și protejeze mai bine oamenii, oferindu-le nenumărate facilități, pentru a-i împiedica să plece la concurență!

În cazurile invocate, e vorba de remanențele gândirii totalitare. Din omul-stat, întruchipat atât de glorios de Ceaușescu, a ricoșat, în fiecare din noi, câte o schijă. Ea a prins rădăcini, s-a dezvoltat, iar acum țara e plină de copaci umblători, pretinzând cu toții statutul de excepții. După ce-am făcut de râs democrația, economia de piață, ideea de justiție și celelalte, iată că am golit de sens și faimoasa zicere „Excepția confirmă regula”. Nu, în România acestor vremuri, excepția desfide orice regulă!

Moștenitori ai statului prevăzut cu un singur manual de istorie și un singur manual de limba română, ne comportăm ca și cum instituțiile la care m-am referit sunt proprietatea exclusivă a fiecăruia dintre noi. Mentalitatea e atât de puternică, atât de de-la-sine-înțeleasă, încât nu m-am mirat să regăsesc o cerință similară în lista recentă de revendicări a studenților. Pe lângă alte lucruri absolut îndreptățite (locuri decente de cazare, demascarea mafiilor ce repartizează discreționar camerele în cămine, burse raționale etc.), există unele care n-au de-a face în nici un chip cu ideea de societate democratică. Evident, nu e vina lor. Ei pornesc de la experiența empirică : dacă bunica are liber pe tramvai, dacă mama plătește reducere la curent, dacă tata a primit apartament pe gratis, dacă unchiul Gogu are apă pe conductă separată, atunci de ce eu, urmașul lor, să nu am măcar o parte din aceste avantaje ?

Liderii studenților (ca și liderii de sindicat, de altfel) nu înțeleg că privilegiile smulse în momente de slăbiciune, prin șantaj, unei clase politice iresponsabile și corupte nu contribuie defel la bunăstarea celor care beneficiază de ele. Mă miră că nimeni n-a sesizat că avem de-a face cu un uluitor furt al căciulii la nivel de națiune. Chiar dacă voi călători liber cu trenul și tramvaiul, cineva trebuie să plătească pentru asta. La fel, curentul meu gratuit va fi plătit de cel care beneficiază, să zicem, de apă „la liber” sau de-un apartament de serviciu. Cu o populație mituibilă, ce refuză să privească în față realitatea, ascunzându-se îndărătul „protecției sociale”, și care-și face din mituire un ideal, nu vom ajunge prea departe.

M-aș fi așteptat ca studenții să ceară cu totul altceva decât facilități care-i pun în rând cu handicapații și cu defavorizații soartei. M-aș fi așteptat, de pildă, să pretindă construirea unui sistem social în care toate aceste privilegiile să dispară ori să devină cu totul ne semnificative. M-aș fi așteptat să se plângă de sistemul centralist care menține țara într-un prizonierat cvasi-medieval, sursa originară a subdezvoltării. M-aș fi așteptat să denunțe degradarea galopantă a nivelului cursurilor și seminariilor, ținute de dascăli deprofesionalizați, uzați fizic și intelectual, obligați de salariile de nivel centro-african să predea în trei-patru locuri. M-aș fi așteptat să se plângă de

lipsa bibliografiilor de specialitate, de absența revistelor de ultimă oră din biblioteci. Nimic, sau foarte puțin din toate acestea. În schimb, sub presiunea unor modele de mult împă-mântenite, ei își concep viitorul ca pe o nesfârșită cerșetorie cu acte în regulă.

În loc să ceară mila guvernanților, studenții ar trebui să le pretindă condiții care să excludă umilința de a fi la cheremul unui stat discreționar, a cărui ambiție supremă pare a fi aceea de a-i batjocori și de a-i persecuta la nesfârșit. A cădea în capcana petițiilor, a revendicărilor și a „protocoalelor” mai mult sau mai puțin relevante înseamnă a accepta să fii părtaș, cu inconștiență, la un șir de fraude care, pe termen lung, se vor întoarce împotriva ta. Nostalgia statului-uger și a președintelui-tătuc se cultivă mai ales prin astfel de stratageme politice. Intrând în acest joc, guvernanții de azi se dovedesc cei mai eficienți agenți electorali ai stângii revanșiste și etatizante. Un tânăr care la douăzeci de ani crede că cineva e dator să-i plătească tramvaiul, la treizeci de ani va fi un neisprăvit, iar la patruzeci va patrona abuzuri similare celor pe care, în virtutea unei educații defectuoase, le pretinde acum guvernanților. Atâta vreme cât tinerii noștri sunt invitați să se comporte ca niște bătrâni, participând la machiajul grotesc al unei realități respingătoare, șansele de supraviețuire ale acestei țări sunt egale cu zero. (10 noiembrie 1999)

Țepuirea și jeep-uirea

De la incendiara declarație din vară a lui Adrian Năstase, cum că în toamnă Transilvania va fi atacată – dinăuntru sau din afară, oracolul pedeserist n-a fost prea clar –, iar România dezmembrată, număr cu înfrigurare săptămânile și lunile. Am ajuns la mijloc de noiembrie, peste două săptămâni începe iarna – și nimic! Niște greve studentești destul de anemice, pornite de la București, o revoltă sindicalistă cu accente... contondente la Brașov, și cam atât. Nici străinătatea, nici grupurile „iredentiste” din interior nu par prea grăbite să împlinească profețiile pufosului lider stângist. În afara provocărilor obișnuite – și la fel de ordinare – ale publicațiilor naționaliste, România somnolează, așa cum o

face de atâta vreme. Dacă e să ne confruntăm cu o primejdie reală, atunci ea provine de la mormanele de gunoaie ce stau gata să ne acopere. E singura dovadă contemporană că suntem nu doar urmașii lui Traian și Decebal, ci și ai Anei lui Manole !

Guvernul, condus de un premier care a depășit în materie de incoerență și de irațional orice limită, nefiind decât o bucată moale de aluat în mâna dușmanilor propriului partid, s-a coborât până la limita șantajului și a nerușinării : dl. Berceanu vede soluția în termenii unei mituiri jalnice. Pentru a-i retrimite pe muncitori la lucru, a „aranjat” achiziționarea a unsprezece autocamioane de către unul din ministerele mai bogate. Nimeni nu-și pune problema ce se rezolvă cu asta. Nici măcar ministerul cu pricina, care ori e condus de niște imbecili, care nu și-au dat seama până acum că au nevoie de unsprezece autocamioane, ori de niște ticăloși, care acceptă astfel să intre într-un joc primejdios.

De la adăpostul conturilor în dolari, al benzinăriilor și al firmelor de import-export pe care le administrează cu măiestrie, politicienilor români le vine greu să conceapă că în România se poate muri de foame. Pentru că ei câștigă în orice situație : dacă se întărește leul, se întăresc și ei. Dacă crește dolarul, cresc și conturile lor. Dacă se exportă grâu, exportă tot ei, iar dacă se importă, comisioanele sunt ale lor. Și atunci, de la înălțimea astrală a mișmașurilor în care s-au dovedit doctori, își închipuie că achiziționarea câtorva camioane rezolvă problemele, de fapt nerezolvabile, ale acestor nenorociți.

Numai la noi minciuna are picioare lungi, întinzându-se ca o umbră tropicală peste zece ani de istorie. Observația unui comentator politic american, că România a fost și este guvernată de facțiuni, mai bune sau mai prost vorbitoare de engleză și rusă, ale partidului comunist, își găsește perfectă ilustrare. Ea se vede și în poziția față de asasinii din decembrie 1989, și în cea față de legea accesului la dosarele de Securitate, maltratată până la nivelul la care de vină nu sunt turnătorii, ci turnații !, și în ritmul de melc al privatizării, și în întărirea permanentă a sistemului represiv, și în marginalizarea intelectualilor, și în disprețul arătat educației, sănătății – adică însuși viitorului țării.

Spectacolul jalnic al confruntării dintre „putere” și „opозиție” nu e decât hârjoana lubrică între amanții proveniți din aceeași promiscuă, insațiabilă castă setoasă de înavuțire. Lupta pentru privilegii, pentru avantaje și bani a atins cote aiuritoare. Reflexul acestora trădează, uneori, și infantilismul clasei politice : deși „țepuirile” băncilor și zborurile în străinătate nu le mai prea lasă timp să se abată pe la țară, prin noroaiile în care se zbate „electoratul” (lingușit doar în preajma alegerilor !), mai toți politicienii se lăfăie în jeep-uri ultraluxoase. Sigur că gropile, drumurile desfundate din București și din celelalte mari orașe ale țării fac praf suspensia oricărei mașini normale. Însă de aici până la a face din jeep noul semn al înavuțirii, dar și al bădărnăiei, al lipsei de stil, e un drum lung.

E amuzant (dar și ridicol) să vezi cum domni cu burți cât niște butoiașe se aburcă voinicește în aceste mașini de teren concepute fie pentru expediții în zone fără șosele, fie pentru plăcerea adolescenților aflați la prima lor mașină. Te consolezi, spunându-ți că n-a avut cine să le facă educația până acum, și că, la această vârstă, oricum e prea târziu. E vorba de aceeași categorie care abordează la prînz fulare albe, care întreabă, la recepții, dacă nu se servește și ciorbă de burtă, și care nu ezită, în avion, la business class, să-și scoată pantofii.

Fiind conduși de astfel de personaje, să mulțumim lui Dumnezeu că mai suntem în viață, că n-a început încă exterminarea fizică pe față. Trăind din cacialmale și provocări grosolane (precum declarațiile sus-citate ale lui Năstase), ei nu-și dau seama că instituie o realitate mai cumplită decât orice coșmar. Discuțiile aberante despre secesiunea Transilvaniei ascund, îmi dau seama abia acum, o fraudă de mari proporții : încercarea de a face uitate promisiunile electorale, de a menține un control absolut, posibil doar în condițiile centralizării, astfel încât grupul select al potențailor să câștige mai ales atunci când țara pierde. E inimaginabil ca șefi de partide să-și someze parlamentarii la o poziție publică față de ceva ce există doar în mințile lor bolnave. Dar poate că e vorba de o strategie mai subtilă : prin provocarea unei tragedii naționale (pentru că asta se urmărește cu obstinație, observ), propriile lor mârșăvii, furturile ca-n codru, ruinaarea băncilor, să fie trecute cu vederea.

Până una-alta, regimul Constantinescu e paralizat de cercul de minciuni în care s-a înfășurat încă din prima zi a venirii sale la putere. Ar fi fost atât de simplu să pună în practică promisiunile în numele cărora au fost aleși! N-au făcut-o. Probabil pentru că, pe de o parte, existau legături inavuabile cu marii infractori ai regimului Iliescu, iar, pe de alta, pentru că și-au dat seama instantaneu că e mai comod să te îmbogățești tu, decât să te înhami la scoaterea din mocirlă a căruței națiunii. Astăzi, plătim cu toții: și ei, și noi. Ei, pentru banditismul pervers de care au dat dovadă. Noi, pentru blestemul de a fi crezut în cei mai mari mincinoși iviți vreodată în această parte nenorocită a Europei.

„Aliații” nu au nici o scuză: în noiembrie 1996, aveau de partea lor atât populația, cât și străinătatea. Plus spaima paralizantă a iliescienilor, care se așteptau, din clipă în clipă, să fie ridicați și zvârliți în pușcării. N-ar fi opus nici o rezistență, pentru că se știau putrezi până-n măduva oaselor. Or, oamenii lui Constantinescu și Roman (cei doi poli negativi ai societății românești de după '96) erau ocupați să zmulgă din mâna pedeseriștilor benzinăriile, pădurile, lanțurile de shop-uri și funcțiile de conducere de la bănci, F.P.P.-uri și alte vaci grase.

Iar în ce-l privește pe cetățean, e simplu: dacă nu va muri de foame, îl vom extermina cu gazele nocive ale jeep-urilor noastre etern adolescente! (17 noiembrie 1999)

În preajma... contrarevoluției

După zece ani de presupuneri și deducții, după ce s-au scris mii și mii de articole, românul s-a convins că în decembrie 1989 în România s-a petrecut ceva important. Nu e prea clar ce anume, de vreme ce vreo optzeci la sută din alegători ezită între teoria „loviturii de stat” și aceea a „revoluției”, iar vreo douăzeci la sută n-au nici un fel de părere. Aceștia din urmă sunt, probabil, urmașii lui Ciu En Lai, liderul chinez care, la o sută cincizeci de ani de la Revoluția Franceză, spunea că e încă prea devreme să-și facă o imagine...

Oricum ar sta lucrurile, peste șaizeci la sută dintre românii chestionați de C.U.R.S. cred că revoluția a reușit, ceea ce e

oarecum surprinzător, de vreme ce doar patruzeci și unu la sută invocă teza „revoluției”... Regret enorm că n-avem răspunsuri privind teoria „loviturii de stat”. Presupun că, sub impresia ultimelor alegeri, românii au uitat-o. Dar bănuiesc că după viitorul scrutin din anul 2000 își vor reaminti de ea tot pe atât de indignați, pe cât sunt acum de indiferenți...

La zece ani de la răsturnarea lui Ceaușescu, România este în continuare o țară fără busolă. Înfruntarea pe viață și pe moarte între două grupuri politice lipsite de orice viziune politică, dar puternic motivate de setea de înavuțire, au făcut dintr-una din cele mai prospere țări din Balcani o adevărată rușine a Europei. Există o perfectă coerență între actele de vandalism social și mituirea pe scară largă a populației, din primii ani ai regimului iliescian, și minciuna cronicizată, placată pe varii inginerii financiar-politice, din perioada urmașului său. Oameni din partide politice diferite (și declarativ opuse) au recurs, de fapt, la aceleași metode ale spolierii naționale și la tertipurile grotești ale îmbogățirii.

Crezând în viitorul țării cam cât cred și în propriul lor viitor politic, majoritatea covârșitoare a dregătorilor români participă la treburile publice cam în felul patronilor de jocuri piramidale. Ei vând, pe banii clientului, iluzia îmbogățirii urgente și fără muncă. Obsesiile lor, două la număr, vizează fie să-i înșele cât mai grosolan pe cei angrenați în joc, fie ca, dintr-o singură „țepă” adânc cumpănită, să-i lichideze definitiv. Vina o poartă, într-o mare măsură, jucătorii înșiși : n-am prea observat ca românii să protesteze la chestiunile de principiu. Ei ies în stradă exclusiv pentru mai marile sau mai micile lor interese.

Până la un punct, firește că nu poți să-i pretinzi românului să se comporte altfel decât îi este firea : delăsător, șperțar, disprețuitor cu tot ce nu seamănă a învârteală și a furtișag. Dar cetățeanului trebuie să-i ceri să fie cetățean – măcar în măsura în care se arată extrem de mândru de a fi urmașul lui Traian și Decebal. Ne inflamăm în chestiuni meschine sau marginale, dar facem pe morții în păpușoi când locomotiva dezastrelor trece șuierând prin gospodăria noastră. Nici o grupare, fie ea intelectuală, fie pretins implicată în problemele țării nu dă vreun semn că ar avea vreo responsabilitate pentru dezastrul în care ne aflăm. Manevrând cu dibăcie în

spatele scenei, susținătorii de ieri ai submediocrului Emil Constantinescu își fac astăzi de lucru propunându-ne niște rateuri politice încă mai răsunătoare (alegeți, după pofta inimii, între enigmaticul diplomat ceaușist Meleşcanu și somnorosul eticist Victor Ciorbea, o simplă marionetă, după câte se spune, a *king-maker*-ului Petrina).

Prost sfătuit încă din prima clipă a venirii sale la Cotroceni, dl. Constatinescu nu numai că a cauționat dezastul lăsat în urmă de pegra iliesciană, ascunzând cu inconștientă situația reală a țării, pagubele imense și datoriile externe, dar i-a și exonerat, individual, pe toți cei care se dovediseră maeștri în ruinarea societății. Se știe că, în noiembrie 1996, dosarele marilor ruinători ai țării erau pregătite pentru a intra pe rol. Duplicitari, magistrații lucraseră mereu la două capete : pe de o parte îi serveau pe iliescieni, pe de alta, întocmeau conștiincios dosarele marilor escrocherii și crime petrecute începând cu decembrie 1989. E de presupus că același comportament s-a perpetuat și după 1996. Sunt curios dacă, venind la putere, pedeseriștii se vor arăta la fel de clemenți cu cei care i-au tratat cu atâta eleganță, spre paguba imensă a țării.

Dacă în cazul celor șapte ani negri ai iliescianismului lucrurile au fost deosebit de limpezi (un regim cleptocratic și fără scrupule, obsedat de îmbogățirea rapidă, a adaptat metodele mafiei comuniste la situația nou ivită după căderea bolșevismului), politica regimului Constantinescu e încă mai tulburătoare. Învingătorii din noiembrie 1996 nu pot invoca scuza lipsei de experiență și a necunoașterii situației reale. Mințind cu nerușinare (bancul cu cei cincisprezece mii de specialiști poate intra în orice antologie a cacialmalei!), promițând marea cu sarea unui electorat secătuit și disperat, o dată ajunși la putere n-au mai arătat vulgului decât fațeta mistic-ciocoiască a unei bande de profitori și prefăcuți. Interesați doar de căpătuiala rapidă (exemplu : înscăunarea în posturi importante exclusiv a membrilor camarilei), ei s-au dovedit vulnerabili și la capitolul sprijinului politic : prea mulți dintre vajnicii țărăniști erau simple marionete ale vechii Securități.

Ce e mai ciudat e că nici în acest ceas al optsprezecelea nu-i trece nimănui prin cap să iasă în fața națiunii și să spună

adevărul gol-goluț. Ar fi tot ce mai așteptăm din partea d-lui Constantinescu, înainte de a-l vedea retrimis în neantul din care a venit. E trist că nici unul din consilierii de ultimă oră, unii dintre ei admirabile personalități, nu-l încurajează în această direcție. În clipa de față, dl. Constantinescu a pierdut totul, iar încăpățânarea de a rejuca scena ceaușestiană a balconului îl va acoperi de un ridicol și mai mare. Am fi curioși să aflăm dacă și ce înțelegeri a avut cu Virgil Măgureanu, dacă și ce a promis lui Ion Iliescu, dacă și în ce măsură apropiați ai săi sunt implicați în marile afaceri necurate ale ultimilor ani. Măcar atât ne datorează cel care și-a bătut joc nu numai de țară (românul e răbdător!), dar mai ales de speranțele noastre. Groparul României de mâine trebuie să-și facă spovedania!

Evident că nu și-o va face, evident că totul i se va părea un complot al dușmanilor din interior și din exterior. Din păcate, dușmanul ireductibil al d-lui Constantinescu e chiar dl. Constantinescu. Mărginit, preferând soluțiilor radicale (singurele viabile!) o joacă de-a reforma și de-a onestitatea, incapabil să conceapă cea mai mărunță soluție salvatoare, încă președintele României a inventat, de curând, o nouă strategie, pe cât de penibilă, pe atât de lașă: brusc, ucenicul călugărului Vasile a descoperit că prerogativele sale sunt mult prea mici în raport cu uriașa lui voință de schimbare! Să fim serioși! Constituția României oferă președintelui țării puteri cvasi-discreționare. Numai că pentru a le exersa e nevoie de ceva mai mult decât să faci pe mortul în păpușoi și să nu asculți, așa cum a făcut prea multă vreme dl. Constantinescu, decât de vechii securiști bătuți în cuie prin birourile, bucătăriile și coridoarele Cotroceniului. Prea ocupat să asigure fericirea cumnaților și consilierilor, dl. Constantinescu n-a mai avut răgaz și de ceilalți români. Pe unii dintre aceștia a avut prilejul să-i întâlnească, în carne și oase, la Alba-Iulia.

Dacă românii acceptă, așadar, ideea că în 1989 regimul Iliescu a „emanat” în urma unei revoluții, putem vedea, ca ipoteză de lucru, în regimul Constantinescu inițiatorul... contrarevoluției. Cum revoluția însăși s-a dovedit extrem de originală, la fel este și contrarevoluția. Paradoxul e doar

aparent. De bine, de rău (mai ales de rău !), marile câștiguri instituționale din societatea românească se datorează primelor luni ale regimului Iliescu. Sub presiunea extraordinară a străzii, în decembrie 1989 România a făcut saltul incredibil de la comunismul cel mai necruțător din Europa la o societate a tuturor libertăților. Marile reforme (câte au fost și cum au fost) atunci și doar atunci au avut loc. Tot ce ne-a fost dat să trăim (sau, mai bine zis, să îndurăm) de atunci încoace e un chinuitor proces de reîntoarcere la un comunism fără Ceaușescu.

Funcțiile statului, eminamente represive, au rămas intacte, de nu cumva s-au și întărit prin mijloace specifice : de la protecționismul „pe sprânceană” al guvernelor Roman, Stolojan, Văcăroiu, cu sprijinirea necondiționată a unei „clase muncitoare” rămasă, ca mentalitate și eficiență, la nivelul secolului al nouăsprezecelea, la fiscalitatea discreționară și aberantă a premierilor Ciorbea și Vasile, s-a urmărit salvarea, dacă se putea totală, a structurilor comuniste. Prin mijloace specifice, dar mânați de aceeași ideologie, administratorii din ultimii zece ani ai treburilor țării au dus aceeași politică a comunismului păgubos, trăgând de timp în speranța că lucrurile vor intra în matcă de la sine. De intrat au intrat ele – însă în prăpastie !

Oameni crescuți sub comunism, educați în școli comuniste, condiționați, unii, de apartenența la nomenklatura mai înaltă sau mai mărunță, alții aspirând să joace rolul de tătuci de extracție bolșevică, dar cu toții obsedați de îmbogățire pe spinarea statului, au băgat în roata privatizării toate bețele imaginabile și inimaginabile. Sursă predilectă de înavuțire, trecerea din patrimoniul statului în cel particular a resurselor țării a fost și a rămas principala obsesie a politicianului român. Afundați până-n gât (direct sau prin interpuși), amușinând cu un talent infailibil orice acțiune aducătoare de profit, e de mirare cum, posedând asemenea abilități, oamenii noștri de partid n-au făcut din România un paradis al bunăstării. Firește, talentele lor sunt, ca mai tot ce mișcă la noi, condiționate de mediul politic poluat. E vorba, de fapt, de o înhăitare fără scrupule între oameni cu acces la informații și posesorii capacității de a folosi pe scară largă presiunea politică.

Un însetat de putere precum dl. Constantinescu n-avea cum să reziste presiunii insuportabile a cercului de oțel al corupției. Rămân la convingerea că eșecul regimului său e reprezentat de conjuncția a doi factori psihologici greu de înlăturat. Pe de o parte, iluzia, de nimic susținută, că Occidentul se va năpusti spre România cu miliardele de dolari pentru a ne salva de la înec. Pe de alta, frica de reformă, abil întreținută de camarilă, de serviciile secrete și de diverșii pioni otrăviți lăsați în urmă de Iliescu. Abandonat de intelectualitate, care a sesizat rapid slăbiciunea atuurilor prezidențiale, dar și fisura morală tot mai greu de ascuns a omului Constantinescu, președintele s-a repliat la Cotroceni ca într-un bunker.

Doi ani de zile, semnalele venite dinspre reședința prezidențială au fost mai anemice decât piuiturile puilor înfometați rătăciți de cloșcă. Interesat doar să-și întărească poziția, dl. Constantinescu a căzut în capcana rolului de „mediator” : falimentarul sistem al algoritmului politic i-a retezat, însă, orice putință de a recurge la manevre salvatoare. Și asta pentru că fiecare dintre miniștrii numiți în funcție n-aveau nici mandatul, nici interesul să servească altceva decât interesele de grup.

În loc să fie o locomotivă a reformei (așa cum i-o ceruseră imperativ, cu disperare aproape, alegătorii din 1996), dl. Constantinescu a devenit o anexă, un balast al ei. Existau toate pârghiile legale și constituționale, exista puțința de a stabili un dialog cu liderii partidelor și mai exista, la rigoare, și soluția retragerii de la putere. Vehemența contestării de azi își are originile nu cum, proteste, se spune, în manevrele deochiate ale opoziției, ci în dezamăgirea și disperarea electoratului. Refuzând să asculte avertismentele date timp de trei ani, dl. Constantinescu a rămas să înfrunte, astăzi, de unul singur contestațiile pe deplin motivate ale celor pe care, prin pasivitatea, indolența și minciunile sale i-a sfidat continuu.

La Alba-Iulia, adică în Transilvania, unde domnul Constantinescu se mai bucură de o brumă de sprijin, cred că s-a iscălit ultimul act dintr-una din cele mai urâte experiențe politice ale ultimilor zece ani : și anume, ca un președinte care întrupa speranțele României să devină ținta batjocurii populare. Chiar dacă în spatele huiduielilor grobiene s-au

aflat oamenii lui Iliescu, nu-mi explic, totuși, de ce nici o voce, dar absolut nici una, nu s-a ridicat într-o apărare a d-lui Constantinescu ! Singura concluzie ce poate fi trasă din această întâmplare plină de tâlc e că actualul președinte le-a devenit românilor, în cel mai bun caz, indiferent !

Și iată cum, în ciuda tuturor previziunilor, a speranțelor și a logicii, regimul reprezentat de către Emil Constantinescu s-a metamorfozat în cel mai virulent agent al contrarevoluției ce se desfășoară astăzi în România. El și numai el, prin greșelile sale, prin incapacitatea de a gestiona țara, a readus de la groapă mortul neo-comunist. Nu mă îngrijorează prea mult că șleahă guralivă a lui Ion Iliescu va câștiga alegerile viitoare. Neputința structurală a bolșevicilor de a face și cel mai neînsemnat bine țării îi va trânti, în scurtă vreme de la preluarea puterii, în țărâna nimicniciei din care s-au întrupat. Mă înfricoșează, în schimb, lovitura de moarte pe care a primit-o ideea de democrație, de reformă și de cinste în România constantinesciană. Politicianismul odios și cinismul nerușinat (capitole la care excelează țărăniștii cu sau fără dosar la securitate), nesimțirea și lăcomia pediștilor lui Petre Roman, moleșirea vinovată a societății civile sunt în totalitate imputabile celor care au confiscat cele mai nobile idei și cele mai legitime aspirații ale românilor. Economia, oricât ar fi ea de distrusă, poate fi pusă pe picioare. Dar speranța și credința în destinul acestui popor, batjocorite cu o nerușinare unică, tare mi-e teamă că sunt compromise pe vecie. Fără s-o știe, și poate fără să-și propună, contestatarii de la Alba-Iulia au început scrierea unei noi istorii. O istorie a românilor care nu mai dau doi bani pe ideea de Românie. În fața celeilalte Istории, în care ne încăpățânăm să credem, dl. Constantinescu va figura în eternitate între marii arhitecți ai dezastrului național. (15-22 decembrie 1999)

2000

Mântuirea prin academicieni

De ce să-și savureze românul sarmaua în liniște, de ce să aibă el parte măcar de două-trei zile de bucurie, de ce să treacă dintr-un an în altul fără a fi poluat de potlogăriile politicianilor, de elucubrațiile editorialiștilor și de diverssiunile securiștilor? De ce să se bucure el în voie de acest (fals!) sfârșit de secol și de mileniu? De ce să încheie anul altfel decât a fost acesta de la un capăt la altul – adică mizerabil, dubios, murdar, dominat de mârșave aranjamente, de sordide pertractări și deșuchiate ridicări ale poalelor peste cap? Așa, să ne vadă Europa cum suntem în realitate, că tot am reușit s-o ducem de nas! Acum tot nu mai contează că frumosul palat al națiunii propus pentru export e un jalnic, detestabil coteț!

Pe ultima sută de metri, ca și cum mizeria guvernanților n-ar fi plutit ca osânza pe burta mitocanilor, două noi sfidări ale bunului-simț se adaugă infinitului lanț al rușinii publice care a dominat anul 1999. Mai întâi, primirea lui Teoctist Arăpașu ca membru de onoare al Academiei Române, iar mai apoi respingerea de către comisia mixtă „de specialitate” a Parlamentului a candidaturii lui Horia-Roman Patapievici pentru un loc în Colegiul Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității. Să le analizăm pe rând.

Va să zică, Teoctist academicist! Și încă „de onoare”! După zece ani în care am învățat să nu mă surprindă nimic, mărturisesc spășit că inițiativa „nemuritorilor” m-a uluit! Nu mi-aș fi imaginat că instituția care pe vremea comunismului s-a umplut de atâta rușine va avea curajul (da, pentru că la mijloc e un curaj al sfidării!) s-o ia de la început cu mișmașurile, minciuna și nesimțirea. Nu mi-ar fi trecut prin

minte că președintele Academiei e atât de orbit de patimi încât să nu-i pese nici de onoarea numelui său și nici de regulamentele instituției pe care o conduce ! N-a trecut chiar atât de multă vreme de când aula academică era spurcată de prezența celor doi analfabeți de „geniu”. Încă n-au fost deraizate cum se cuvine scaunul academicianului „șapte pagini” Bârlădeanu și cel al lui Manea Mănescu, faimosul pupător de mâini, că s-au și desfăcut, ca într-un blestem, baierile cedărilor morale și disprețului ciocoiesc față de valoare. Când intelectuali de primă mână ai țării, trăitori fie aici, fie în străinătate sunt ținuti într-o carantină a leproșilor (de la Adrian Marino, G.I. Tohăneanu și Livius Ciocârlie la Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu și Mihai Șora, de la Virgil Nemoianu și Vladimir Tismăneanu la Dorin Tudoran și Matei Călinescu, și câți alții...), colegii lui Ion Gheorghe Maurer și ai împușcatei îl scot de la naftalină pe ditamai savantul de la Patriarhie !

Cea mai faimoasă lucrare științifică a acestuia, Telegrama din 21 decembrie 1989 către Ceaușescu, prin care îi cerea Anticristului să scape țara de „huliganii” de la Timișoara, merita cu asupra de măsură un fotoliu de academician ! Poate chiar cel destinat lui Ceaușescu însuși ! Însă nici măcar nu asta ar fi problema : la câtă impostură se bulucește în Academie (auzi : Fănuș Neagu, academician ! Și încă : Al. Balaci...), ce mai contează un biet popă colaboraționist... Buba e alta : onorul căzut din senin pe preafericita scăfârlie e încă un episod din primejdioasa operație a împingerii Bisericii Ortodoxe Române în prim-planul vieții publice. N-am să obosesc să repet : cu cât rolul bisericii e mai pronunțat, cu atât valorile democrației, liberalismului, ale societății civile sunt mai amenințate ! O structură eminentă piramidală, fondată pe ascultare oarbă și pe impermeabilitate la dialog nu poate deveni modelul unei societăți care promovează tocmai dialogul și democrația ! Ne convine sau nu, acestea sunt adevăruri verificate și oricând verificabile. Am văzut ce combinație criminală a ieșit, în anii '30, din conjuncția ortodoxismului cu politicul, vedem azi ce se întâmplă cu musulmanismul asiatic. Sigur că nu Teoctist singur va transforma România într-un stat fundamentalist : mai ales că de curând a descoperit, în „papamobil”, virtuțile ecumenismului și pe cele ale „star-system”-ului ! Dar există destule

forțe care visează la îngemănarea sutanei cu sabia. Iată, unele dintre ele stau tolănite în fotoliile academice !

Cel mai simplu lucru care se poate spune despre eliminarea lui H.-R. Patapievici din Colegiul Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității (oribilă denumire, între noi fie vorba !) este că asistăm la un act pe cât de cinic, pe atât de greșos. El îi descalifică pentru eternitate pe cei treisprezece parlamentari români care, în decembrie 1999, au considerat că strălucitul eseist și filozof nu e suficient de patriot pentru gusturile lor ! Văzând știrea la televizor, am încremenit de uimire : dacă lui Horia Patapievici i se poate recunoaște de către orice om cu mintea întreagă o calitate, aceea e tocmai patriotismul ! A nu înțelege că textele sale sunt dovada unei iubiri de țară împinse până la durere și că el răspunde într-un limbaj violent numai și numai din disperarea că această iubire este ultragiată, agresată și confiscată de „spiritul primar agresiv” înseamnă că ești, intelectualmente, o nulitate, iar politicește un derbedeu !

Nu e o întâmplare că maestrul de ceremonii al preamurderii afaceri a fost un oarecare Bălăeț. Vigilentul peremist a împânzit coridoarele Casei Poporului cu faimoasa „frază rituală” din *Politice*, pentru a-l mai trage o dată pe roată pe cel care-a avut proasta inspirație de a nu înălța scabroase ode cuplului Ceaușescu, de a nu fi turnat la securitate și de a pretinde, de zece ani încoace, un strop de moralitate lumii în care trăim. Nu e întâmplător nici că patrioți (dovediți și ultradovediți de faptele lor mărețe, nu-i așa ? !) de calibrul Negoită, Cazimir Ionescu, Ninosu, Tărăcilă și alte personaje angelice au putut răsufla ușurați : votul lor contra e cea mai bună prefigurare a prafului și pulberii ce se va alege de Legea accesului la dosarele de securitate. Nu numai ei, dar și cohorta turnătorilor fără număr aciuți prin funcții înalte „de partid și de stat” pot jubila : cel mai inflexibil dintre adversarii totalitarismului securist, cel mai necruțător dușman al incompetenței drapate în falduri de dosar secret a fost anihilat !

Pentru a duce absurdul pe culmile binemeritate, nu mi-ar rămâne decât să susțin candidatura lui Horia Patapievici la Academie. N-o voi face, desigur. Nu pentru că n-ar merita-o. O merită de pe acum, când abia a depășit opt luștri :

inteligența, cultura, talentul, tulburătoarele sale cărți sunt mult peste ceea ce ne oferă în acest moment limfatica piață intelectuală a României. Dar mi-e teamă să nu i se reproșeze că n-a fost membru de partid, că a fost suspect de curat pentru murdările vremuri ale comunismului, că scrie prea bine, că e prea competent sau, cine știe, că un român atât de inteligent nu are cum să fie... român! Or, stabilimentul cu pricina se numește, nu-i așa, Academia Română... (12 ianuarie 2000)

Cotiere Armani, abacuri Versace

Guvernul Isărescu a pornit la drum într-un fel de euforie care, luată la bani mărunți, nu e motivată de nimic. Și în acest an, ca și anul trecut, avem de returnat o importantă sumă băncilor și creditorilor străini, ca să nu mai vorbesc de uriașa datorie guvernamentală internă, echivalentă cu aceea externă! Și în 2000, ca și în anii scurși, avem de privatizat aceiași monștri industriali și de gestionat aceeași economie dezastruoasă. Și astăzi, ca și ieri, e de așteptat reacția violentă a unei populații pe cât de inertă la capitolul inițiativă personală, pe atât de sindicalizată în manifestările ei publice. Și acum, ca întotdeauna, se promite un viitor de aur, dar nu se suflă nici o vorbă despre clipa începerii lui.

Faimosul pachet de reforme fiscale nu e nici el, la o analiză mai atentă, decât praf în ochii naivilor. Nivelarea T.V.A.-ului la 19 la sută nu înseamnă decât zvârlirea câtorva ocale de plumb suplimentare în spinarea populației. Aceiași bugetari famelici și aceiași mici întreprinzători cocoșați de biruri vor plăti dezastruoasa politică a ultimilor zece ani. Morcovul oferit catârului debil al exportului e un fel pervers de a promite pasărea de pe gard și blana ursului din pădurea altuia. Din entuziasmul cu care a fost primită ideea reducerii impozitului pe valuta adusă în țară s-ar putea deduce că singurul impediment în calea exporturilor era mărimea impozitului perceput! Nici vorbă de așa ceva! Importurile nu vor crește pentru că nu au cum să crească! Dacă ar fi existat ceva competitiv de trimis „afară”, să fim siguri că s-ar fi trimis și până acum!

Motivată pompos ca gest de aliniere la și armonizare cu practicile financiare din U.E., lansarea din elicopter a „pachetului de măsuri financiare” e o diversiune crasă : orice ageamiu știe că „europenii” încă nu au o reglementare uniformă privind sistemul de taxe și impozitări ! În acest domeniu, fiecare țară din Europa occidentală își construiește propria strategie financiară, căutând punctul ideal al echilibristicii între taxele pe venituri și cele pe profituri. În funcție de acești parametri se definește sistemul social-politic din fiecare țară : social-democrație, liberalism, conservatorism sau comunism. Nu e greu de spus cam unde se află în ce privește practica financiară România !

E lăudabil că avem un premier ce nu ezită să pună la punct un ministru pe care l-a luat gura pe dinainte promițând al „treisprezecelea” salariu, invitându-l să plătească din solda proprie (între noi fie vorba, până la al treisprezecelea salariu, ar fi de întrebare unde sunt celelalte douăsprezece, pentru că bacșișurile aruncate în scârbă bugetarilor numai salarii nu pot fi numite !). E încă mai lăudabil că dl. Isărescu intenționează să elimine inechitățile și finanțările abuzive. Minunată idee. Am chiar o sugestie în acest sens : să anuleze prevederile rușinoasei Legi 42, care-i transformă pe revoluționari (și pe foarte mulți preținși revoluționari) în noii „ilegaliști” ai post-comunismului. N-am informații că vreunul dintre aceste personaje exemplare ar duce-o mai rău decât cetățeanul de rând. Dimpotrivă, privatizați cu viteza fulgerului, dotați cu pământ și spații comerciale, au devenit prosperi oameni de afaceri. E timpul să reintre și ei în normalitate.

În orice societate democratică, cetățean este doar cel care-și îndeplinește îndatoririle față de stat. Între acestea, plata impozitelor e o obligație de căpetenie. Au trecut zece ani de când un plancton din ce în ce mai consistent de beneficiari ai largheții Legii 42 în general (și a lui Bebe Ivanovici în particular !) s-a înfruptat pe săturate din agoni-seala publică. E suficient, pentru câteva ore sau zile de eroism (real sau contrafăcut). Altminteri, există riscul de a crede că s-au opus lui Ceaușescu doar pentru a pune mâna pe averea lui și nu, cum clamează, pentru libertate !

Pescuitul în ape tulburi nu se practică la noi de azi, de ieri. Caragiale, marele profet al nației, a prevăzut și această

situație. El scria, negru pe alb, în faimoasa lui „Statistică” – un fel de strămoș al „barometrelor de opinie” de azi – aceste cuvinte care, dacă n-au dat de gândit premierilor anteriori, ar trebui să-l facă pe dl. Isărescu să sară ca ars : „în privința rezultatelor unei mișcări populare, calculat pe un milion de suflete, avem : Câți folosesc direct : 100 ; Câți folosesc indirect : 100 ; Restul până la un milion păgubesc” ! Aceasta e logica după care s-au condus atât revoluțiile, cât și finanțele României, de când există ea !

Mă îngrijorează, însă, felul în care dl. Isărescu, atât de pornit împotriva abuzurilor, și-a alcătuit echipa de consilieri. Majoritatea sfetnicilor săi provin de la anteriorul loc de muncă al premierului – ceea ce, firește, n-ar constitui nici o problemă. Problema începe în momentul în care acești domni și doamne sunt doar „detașați” la guvern, și nu transferați – cum ar fi fost normal. Cu alte cuvinte, ei continuă să-și ia salariile umflățele de la locul de muncă stabil – Banca Națională – iar la Guvern au, presupun, doar un „contract de colaborare”. Fără să le pun în dubiu competența profesională, îmi dă de gândit vâslirea suspectă în două luntre. După cum bine se știe, munca în înalta administrație îți ia mai mult decât obișnuitele opt ore de muncă zilnică. În aceste condiții, când vor avea ei timp – nu mai vorbesc de randament și implicare ! – să se ocupe și de obligațiile de la Banca Națională ? Și invers !

Mi-aș dori, așa cum mi-am dorit mereu în acești ultimi zece ani, să fiu contrazis de realitate. Mi-aș dori ca politicianii să-și reamintească, măcar în anul 2000, că rolul lor e să salveze țara din mizerie, și nu să-și îmbogățească rudele, prietenii și protejații. Mi-aș dori să se inventeze, în fine, un detector de lichele. Dacă tot s-a împotmolit legea dosarelor de Securitate în pagina 63 a *Politicelor* lui H.-R. Patapievici, ar fi cazul să apelăm la mijloace științifice pentru a-i identifica pe buni și răi, pe lacomi și generoși, pe canalii și pe oamenii cinstiți !

Să fie clar : cine se înhămează la guvernarea României în acest moment trebuie să fie conștient că se va afunda până-n gât în gloduri, clise, putreziciuni, respingătoare cangrene sociale și scabroase descompuneri morale. Am mari dubii că

spilcuiții funcționari cu cotiere Armani și abacuri Versace ai d-lui Isărescu vor fi dispuși să-și pună la bătaie superbe costume pariziene luându-se la trântă cu monștrii duhnind a stârv ai corupției, minciunii, infraționalității și crimei. De altfel, poza de inși enigmatice pe care o propun românilor, ca și cum n-ar veni la un serviciu plătit din buzunarul public, ci la un bal mascat al rafinaților, se va răzbuna cât de curând. Exemplul consilierului prim-ministerial despre care ni se refuză și cea mai vagă informație, de parcă ar fi fost vorba de cineva parașutat dintr-o galaxie îndepărtată, aruncă o lumină proastă cel puțin asupra stilului anunțat de noua echipă guvernamentală. De ce ne mai agităm cu legea dosarelor de Securitate, când un veto țăfnos al d-lui Adrian Vasilescu ne retrimite în vremurile când știam despre funcționarii publici doar ceea ce decidea serviciul de cadre al Elenei Ceaușescu ?
(19 ianuarie 2000)

Teoria formelor fără fonduri

O țară în care paginile întâi ale ziarelor sunt ținute zile în sir de șut-golul fotbalistului Mutu este, orice s-ar zice, o țară debordând de trăiri metafizice ! Că ele traduc multele goluri din bugetul de stat și din cel al cetățeanului, virând spre sublim ditamai tragedia națională, stă în firea lucrurilor ! Sentimentul românesc al golului este însă contagios, de vreme ce dl. Prodi n-a găsit în România nimic mai atrăgător decât canapeaua desfundată din sediul Guvernului. Faptul că dl. Isărescu, mai marele peste fonduri, a făcut o repetiție doar privind forma primirii, nu și conținutul ei, este cel mai clar semn al direcției în care o ia reforma. Ar fi fost de dorit ca, măcar pentru acest prilej festiv, guvernatorul Băncii Naționale să-i împrumute Premierului o parte din somptuosul mobilier care-i îmbogățește anteriorul (și viitorul) loc de muncă.

Anul 2000 se anunță de pe acum unul greu pentru cetățean și stresant pentru politician. Acolo unde normalitatea e un ideal îndepărtat, nu există decât soluții miraculoase – adică imposibile. Ce să spui despre un popor în care șomerii sunt cu sutele de mii, însă un ministru nu găsește câteva zeci de

oameni dornici să dezmembreze, contra cost, niște vagoane vechi ? Cum să descrii o țară în care minerii refuză să lucreze la construcția de drumuri, preferând un ajutor de șomaj ce nu le ajunge nici pentru a se cinsti la bodega din colț ? De unde clarviziune la o populație care a redescoperit minciuna stângii, înainte de a avea răbdare să se convingă de virtuțile dreptei ?

Cele mai deprimante imagini pe care le-am văzut în ultima vreme nu au, însă, legătură nici cu jefuitorii de bănci, nici cu violatorii, nici cu tâlharii care-ți pătrund în casă, te leagă de mâini și de picioare cu cablul de la telefon, îți dau în cap și-ți iau toată agoniseala. Și nici măcar cu asasinii în serie – ultima specialitate națională. Toate acestea au intrat în logica lucrurilor, epifenomene ale unei societăți în disoluție. Dar m-a deprimat adânc un reportaj în cancelaria unei școli care se pregătea să intre în grevă. Las de-o parte felul jalnic în care arăta clădirea, precaritatea, dacă nu chiar mizeria emanată de scaunele vechi și de masa șubredă, de ferestrele mici și de teracota fumegândă. Cel mai șocant era felul în care arătau profesorii înșiși. Dacă bărbații reușeau să păstreze, printr-un limbaj ceremonios (și, evident, desuet) sechele ale demnității, perorând cu oarecare grandomanie – cu atât mai jalnică în contextul descris – despre misia înaltă a învățământului, femeile făceau să ți se rupă inima. Îmbrăcate ca de război, cu paltoane ponosite și, fără excepție, purtând căciuli de blană sau de lână împletită, când nu de-a dreptul antipatice băști din material sintetic, lăsau impresia unei populații gata de îmbarcare într-un tren al morții cu destinația Siberia.

O școală nu trebuie, firește, confundată cu saloanele vernisajelor de modă. Dar nici cu o rezervație de handicapați. Încerc să-mi închipui ce fel de educație vizuală fac acele nefericite doamne copiilor pe care-i pregătesc pentru un destin european. Echipate ca pentru sfârșitul lumii, cu șuvițele de păr nespălate prelingându-se neglijent de sub odioasele căciuli, ele pot să sugereze orice, numai ideea de europenitate nu. Bineînțeles că au fost aduse în acest hal de mizeria și de frustrările îndelung acumulate. Nicăieri ca-n învățământ ideologia comunistă n-a lovit cu asemenea forță. Instilându-li-se ideea că au o mare misiune de împlinit, dascălii au fost, de-a lungul vremii, cei mai batjocoriți dintre români.

Când ceva nu mergea în industrie, cohorte de elevi însoțiți de profesori erau detașați să „deprindă” tainele eroice clase muncitoare. Când agricultura socialistă, căzută în bot rău de tot, nu mai putea fi resuscitată decât cu forța armată și aceea a învățământului, profesorii au devenit un fel de sub-brigadier, iar elevii niște argați debili ai țăranului român care, altfel, ocupa multe pagini glorioase în manualele de română și istorie. Trimiși, ca o disprețuită carne de tun, mereu acolo unde lucrurile erau mai ingrate și efortul mai inutil, profesorii români au acumulat o imensă doză de resentiment.

Nu mă miră că majoritatea susținătorilor partidelor extreme provin tocmai din rândul profesorimii gimnaziale și liceale. Sunt oameni care, decenii la rând, au sperat într-o soartă mai bună, îndurând toate umilințele posibile, iar astăzi se văd abandonați pe aceeași ultimă treaptă socială. Ei văd și nu înțeleg cum e posibil ca „loaze” incapabile să rezolve o ecuație simplă să ajungă fulgerător miliardari. Sau cum analfabeți aduși cu forța la școală o dată pe trimestru, pentru a fi trecuți clasa la ordinul tovarășului partid, își contruiesc palate opulente și garaje cât sălile de sport pentru a-și parca Mercedesurile. Iraționalului unor astfel de realități ei le opun soluția extremismului cu pieptari justițieri și a naționalismului visceral. Nu cunosc pe nimeni în România să urască mai mult țigani decât profesorii de la școlile de cartier. Tragedia națională pe care o trăim i-a transformat pe mulți dintre urmașii domnului Trandafir în marginali la fel de demni de plâns ca și nefericiții verișori ai lui Parpanghel.

Încep să cred că rezolvarea problemelor sociale nici măcar nu ține de fonduri. Dacă mă uit la somptuoasele clădiri construite în timp record de cea mai obscură dintre băncile românești, dacă privesc mașinile achiziționate la prețuri exorbitante de funcționărima de stat – de sus până jos, nu doar ministrii luați în vizor de canalele TV –, dacă descopăr că mai fiecare stradă liniștită din orașe e năpădită de vile pogorâte din basmele fraților Grimm, dacă urmăresc puhoaiile de depozitari de la bănci, dacă iau în calcul sumele uriașe din economia subterană, înseamnă că, bănește, România nu stă chiar atât de prost. Impardonabil este că acești bani provin din hoții și escrocherii și nu din muncă cinstită.

Cineva spunea că suntem condamnați la integrare europeană – și avea dreptate. Felul în care debutează negocierile amintește însă frapant de alipirea Hong Kongului, în 1997, imperiului chinez. Vom negocia orbește, fără a ni se îngădui să vedem cu ochii noștri târâmurile visate. Pentru noi, spațiul Schengen rămâne echivalentul U.E. al Orașului Interzis din proximitatea pieței Tien An Men. Românului dornic să călătorească dincolo de Nădlac i se va răspunde, în continuare, așa cum i s-a răspuns unui grup de scriitori români în drum spre China : „Nu puteți vizita Hong Kongul. Da, e vorba de o singură țară, dar de două sisteme !”.

Și iată cum, la aproape orice nivel am studia societatea românească, ne izbim de zidul chinezesc al unor forme fără conținut și al promisiunilor nematerializabile. Triplul zero al anului 2000 ne reamintește dramatic de teoriile veacului trecut. Dacă atunci ne lipsea fondul, astăzi ne lipsesc fondurile ! Inclusiv cele de deplasare ! (26 ianuarie 2000)

Un indiciu al bunăstării : pubela

Furturile, tâlhăriile, corupția, răpirile, violurile, prostituția, comerțul cu droguri, execuțiile de tip mafiot au devenit în România întâmplări banale. Dacă asasinul Râmaru a ținut afișul ani în șir, urmașii săi nu stârnesc decât curiozitatea de-o clipă a cititorului de ziare. Am fost tentat și eu să acord credit susținătorilor tezei conform căreia nu criminalitatea a crescut în România, ci doar reflectarea acesteia în presă. Naivă iluzie ! Statisticile arată exact contrariul : ziarele nu amplifică, ci prezintă selectiv multitudinea de situații criminale petrecute într-o singură zi în țară ! De la furtul mărunț al poșetei, în plină stradă, sub privirile impasibile ale trecătorilor, la agresiunea din tramvaie, autobuze și metrouri, până la cerșetoria combinată cu violențe bestiale și la pătrunderile prin forță ori șiretlic în casele bătrânilor neputincioși, românii au epuizat toată gama atrocităților.

Abia începusem să scriu acest articol, când privirile mi-au fost atrase de unul din nenumărații indivizi ce scotocesc zilnic bidoanele de resturi menajere plasate – strategic ! – în mijlocul patruleterului de blocuri în care locuiesc. Situată cam la

treizeci de metri de geamul meu, „gheena” respectivă mi se înfățișează drept un fabulos laborator de studiu al evoluției sociale a românilor. Multă vreme, vizitatorii predilecți ai pubelelor au fost cerșetorii. De câțva timp, au început să se perinde, cu o frecvență deprimantă, bătrâni și femei cu copii în brațe. Dar mai ales tineri echipați ca de campanie, prevăzuți cu traiste, genți încăpătoare și saci.

Dar să revin la eroul meu : după ce-a răvășit cu gesturi experte cele patru pubele și n-a găsit nimic (concurența luase, pesemne, tot ce fusese de luat !), cu o dezarmantă nonșalanță, a moșmondit în zona fermoarului de la pantaloni și a urinat îndelung pe recipientele de tip european ce fac, de vreun an încoace, mândria primăriei municipale !

Nu știu dacă e de căutat vreo simbolistică anume în gestul clientului dezamăgit al gunoaielor menajere. În orice caz, dezinvoltura cu care un om în toată firea se lasă în voia fiziologicului sub potențialele priviri ale câtorva sute de locatari spune ceva despre relaxarea de inspirație animalică pogorâtă peste mulți români. Într-o zi, am avut curiozitatea să intru în vorbă cu un astfel de explorator, iar replica sa a fost cel puțin descumpănitoare : „Dar ce-ați vrea ? Să fur sau să omor pentru o bucată de pâine ?”. Omul avea dreptate. Pentru o mare parte a populației din România, cerșitul a devenit o profesie onorabilă. Fie că se desfășoară mai primitiv, prin scormonirea lăzilor de gunoi, fie că ia forme sofisticate, gen concursurile bingo televizate, esența rămâne aceeași.

M-am mirat, de asemenea, de fiecare dată când vreun politician sau șef al S.R.I.-ului evalua cu un aer expert cifra de afaceri a economiei subterane. În deplină naivitate, m-am întrebat și eu, ca multă lume : dacă guvernării sunt capabili să diagnosticheze atât de precis ce se întâmplă în afara legii, de ce nu sunt în stare să stăvilească fenomenul ? Răspunsurile întârzie. Iar când sosesc, ele provin tocmai din zona interlopă. Bănuielile de până acum încep să fie confirmate tocmai de inșii care duc pe umeri marile afaceri invizibile ale țării. Unul dintre ei dezvăluia la televizor, cu o naturalitate înspăimântătoare, mecanismul derulării afacerilor, mai mult sau mai puțin deochiate, din economia paralelă.

Elucidarea fenomenului nu e decât o chestiune de „voință politică”. Se știe cu precizie că marii infractori lucrează mână

în mână cu o parte a poliției. Datele lui Sandu Geamănu – „omul din subterană” interviuat de „Tele 7abc” – ar trebui să provoace o adevărată revoluție în poliția română. Nu va provoca, firește, nimic, așa cum nici sesizările presei n-au condus decât la spectaculoase mușamalizări. Pro-europenii din politică și justiție nu au defel curiozitatea să afle cum au reușit sute și sute de colonei și generali din poliție să-și înalțe vile și case de vacanță, să-și cumpere mașini ce costă zeci de mii de dolari – și toate acestea dintr-un salariu de bugetar!

Ideea lui Dudu Ionescu de a explica, simplist, spectaculoasele decizii de „neîncepere a urmăririi penale” prin „fireasca solidaritate de breaslă” a polițiștilor, făcând o paralelă (cel puțin nefericită) cu „solidaritatea gazetarilor”, te cam pune pe gânduri. Cred că-ți trebuie multă rea-credință pentru a compara hărțuierile la care sunt supuși adeseori ziariștii, învinuiți pentru „delicte de opinie”, cu ascunderea unor fapte criminale de-o maximă gravitate – de la accidente de mașină provocate sub influența alcoolului, la complicitatea cu infractorii și la ascunderea unor probe.

Probabil că putreziciunea aceasta – ajunsă obiect de glume în îndoielnice „talk-show”-uri televizate – explică enorma rezistență la demilitarizarea poliției. Retorica șmecherească privind costurile „tranziției” nu mai duce de nas pe nimeni, într-o țară în care mamuții industriali absorb zilnic miliarde de lei. Demilitarizată, adică obligată să asculte mai mult de ordinele legii decât de ale „superiorului”, poliția și-ar pierde nu doar aplombul (de pildă, nu vei mai fi oprit de curcanii de la circulație pentru a ți se aplica o amendă „după ochi”, numai pentru că sergentul major semi-analfabet s-a trezit cu fața la cearșaf!), ci și imensele surse de câștiguri.

Bătălia *pentru* demilitarizarea poliției – ce-ar trebui să fie una din urgențele acestui regim care se pretinde ultra-pro-europenist –, la fel ca și lupta *contra* aplicării legii dosarelor de securitate arată în ce măsură esența statului român a rămas una perfect comunistă. Cu o lege a secretului de stat care face să râdă și curcile, cu jenanta grijă pentru simboluri (plăci bilingve, drapele, steaguri etc.), dar și cu o totală indiferență față de ce se întâmplă cu omul în carne și oase, societatea românească își dovedește infantilismul. La ce a dus aceasta? La blazarea plină de resentiment a populației,

la indiferența față de propria soartă (cu cât se zbate mai mult, cetățeanul constată că o duce mai prost!), la minciună și ticăloșire în masă.

Ca un caz particular, aș menționa vizita, la mijlocul lui ianuarie, a lui Ion Iliescu la Timișoara. Persona non-grata, ani în șir, în orașul revoluției din 1989, de data aceasta liderul P.D.S.R. a sosit pe malurile Begăi ca un învingător. El și-a lansat în liniște una din anostele cărți și a stat îndelung la taifas cu suporterii, sub privirile blânde ale presei și ale adversarilor de ieri. Cum se explică acest lucru? Prin compromiterea de către actualii guvernanți a ideii de alternativă la conducerea țării. Îl detestam cu toții pe Iliescu nu doar pentru rolul nefast jucat în ruina țării, ci și pentru că ne iluzionam că se vor găsi înlocuitori mai buni și mai cinstiți decât el, veritabili patrioți obsedați de salvarea țării. Iată că ceea ce n-au reușit teroriștii din decembrie – să facă din Ion Iliescu o persoană onorabilă! – au reușit trei ani de guvernare constantinesciano-țărănistă! (2 februarie 2000)

Ferește-mă, Doamne, de dizidenți, că de partid mă apăr singur !

Desprinderea încă unei hălci din partidul care, în 1996, părea la fel de solid ca stânca Gibraltarului, îi aduce în materie de dizidență pe țărăniști la scor de egalitate cu pedeseriștii. Ba chiar și cu liberalii. Tehnica desprinderii aripioarelor, a dezlipirii butașilor de pe trunchiul-mamă a devenit în România post-ceaușistă singura regulă a vieții politice. Un semn indubitabil că partidele de la noi sunt aglomerări de interese conjuncturale, și nu asociații pe bază de opțiuni doctrinare. Ca dovadă, ele se destramă atunci când și-au înfipt adânc colții hămesiți în ciolanul generos al guvernării. O banalitate, veți spune. Însă tocmai astfel de adevăruri elementare sunt bagatelizate, dacă nu disprețuite, de starurile vieții publice. La ce să te mai aștepți, când noii demisionari țărăniști au fost calificați de către cei rămași drept un simplu „lest” ? !

Miezul tare al țărăniștilor, condus de Ion Diaconescu, un bătrânel ce mimează la perfecție zăpăceala și inocența (doar

spre a le compensa, cu asupra de măsură, prin sistemul delegării lăcomiei către șleahța „nepoților”) a mai eliminat o ciozvârtă din ceea ce se iluziona a fi unitatea de monolit coposiană. Nu cred, nici pe departe, că țărăniștii plecați sunt mai buni decât cei rămași. Comportamentul lor comun în cei trei ani de când patronează, în cel mai curat stil pedeserist, corupția, afacerile murdare, abuzurile și intoleranța îi așază pe aceeași bancă a rebuturilor morale. Ticăloșia lor se răsfrânge, însă, asupra întregii țări, iar iresponsabilitatea dovedită și răs-dovedită netezește drumul spre putere al ciumei neo-comuniste.

Nu știu – și nici nu știu pe cine interesează – dacă aripa Opriș (omul cu bani din partid, scriu ziarele) reprezintă „lamura”, iar aripa Vasile „lestul” ! Prin ceea ce au făcut împreună – și nu de azi, de ieri, ci din 1992, când au început să se ridice la nivelul firului ierbii, transformând Convenția Democrată într-un corp contondent împotriva a tot ceea ce reprezenta valoare, bună-credință și competență ; vezi felul în care au manevrat pentru a-l impune la candidatura pentru președinție pe sub-mediocrul, jalnicul ucenic al călugărului Vasile ; vezi minciuna de a pretinde că interesele de grup ale câtorva deținuți politici reprezintă adevăratele interese ale țării, și tot așa, la infinit – ei sunt o apă și-un pământ.

Lacomii, vanitoși, corupți, incapabili să sesizeze modificările din societatea de azi, fruntașii țărăniști sunt o grupare încremenită de bătrâni indecenți (chiar atunci când biologic sunt tineri !), care au înlocuit obștescul baston cu mult prea frivola tolănire feciorească în jeepuri. Disoluția (iremediabilă, după părerea mea) a P.N.Ț.C.D-ului, după trei ani în care au stat precum cloștile sterpe pe un cuibar fără ouă, nu mai poate fi împiedicată de nici una din „măsurile urgente” promise de Opriș, Diaconescu, Galbeni și alți vizionari de aceeași teapă.

Dezertările de până acum sunt floare la ureche pentru ce va urma cu ocazia alegerii președintelui. Să ne imaginăm, o clipă, cum se vor desfășura lucrurile. Ne vom afla, probabil, după niște alegeri în care actuala coaliție va fi taxată zdravăn pentru catastrofa în care a menținut țara. Dl. Diaconescu va fi nevoit să se retragă. Oricât îi va susține pe agresivul Opriș sau pe cloroticul Mureșan, aceștia vor avea de înfruntat coaliția perdanților de catifea de astăzi : Radu Sârbu, Dudu

Ionescu, Ulm Spineanu și ceilalți. M-aș mira ca distructivul Galbeni să mai aibă vreo umbră de susținere în partid, ori ca ultracatastrofalul Ciumara să mai fie ascultat de cineva – că de înțeles oricum nu-i înțelege nimeni dicția *à la* Marlon Brando. Resentimentele celor dați azi deoparte se vor acumula în lunile viitoare, sporindu-le iluzia că dacă ar fi fost ei aleși, altele ar fi fost și rezultatele de la urne.

Lupta oarbă pentru putere i-a împins pe țărăniști la adevărate salturi mortale. Să-l susții la candidatură pe un neicanimeni precum Virgil Petrescu (jalnică marionetă, care se scremea să explice pe un post de televiziune că suta de dolari cu care e plătit astăzi un profesor universitar e cât se poate de mulțumitoare...) și să-l ignori ciocoiește pe singurul reformator din acest partid al babelor uitate de vreme, Andrei Marga, spune totul despre intențiile de viitor ale țărăniștilor. Alegerea lui Gheorghe Ciuhandu, un politician onest, e doar un accident ce va face și mai vizibilă iarna rațiunii care a pogorât peste partidul atât de mândru de tradițiile – pe mari porțiuni dubioase – ale lui Maniu, Mihalache și, vai, Corneliu Coposu...

Dezvăluirile unui țărănist așarnat, precum Paul Alecu – dar nu numai ale lui –, argumentează, în fine, ceea ce părea doar obsesia unor gazetari cârcotași: că „seniorul” Coposu era departe de infailibilitatea clamată de cei care știau să profite cu cinism de pe urma suferinței sale. Am scris în mai multe rânduri, stârnind proteste și atrăgându-mi adversitatea multor admiratori necondiționați ai fostului lider țărănist, că viața politică românească de după 1996 reprezintă cu adevărat moștenirea Coposu. E greu de crezut că un partid „al moralității” să se fi degradat într-un timp atât de scurt, dacă germeii putreziciunii n-ar fi existat de la bun început.

Dezastrul de astăzi al P.N.Ț.C.D.-ului nu s-a produs din senin. Momentul adevărului a fost precedat de rușinoase cedări ale liderilor în probleme care păreau să reprezinte punctul forte al țărăniștilor: morala. Malversațiunile lui Ionescu-Galbeni privind legea dosarelor de securitate, comportamentul incalificabil al „talibanilor” în cazurile Valerian Stan, Victor Ciorbea, Ticu Dumitrescu, Radu Vasile, moliciunea nu tocmai inocentă în chestiunea băncilor falimentare, protecția pe față acordată unor infractori și multe, multe altele anticipează crahul cvasi-general al P.N.Ț.C.D.-ului.

Formă fără fond, țâfnă revanșardă a unor victime ale istoriei, acest partid s-a dovedit a nu fi la înălțimea aspirațiilor etalate. Văd o mare diferență între ceea ce-și pusese în minte Corneliu Coposu – asigurarea unui trai liniștit la bătrânețe tovarășilor săi de închisoare – și turnura luată de evenimente. Construit pe ideea defensivei și a non-pactizării cu rămășițele comuniste, P.N.Ț.C.D.-ul s-a văzut împins de roata istoriei într-o poziție pentru care nu era pregătit și pentru care n-a dovedit nici cea mai mărunță vocație.

A fost nevoie, din nefericire, de testul puterii pentru a face țândări o formulă politică profund neviabilă. Societatea românească mai plătește o dată pentru incapacitatea de a produce partide ale modernității, și nu ale nostalgiei, și pentru iluzia că soluțiile de acum o jumătate de secol, între care politicianismul veros și mercantilismul agresiv n-au fost cele mai neînsemnate, pot salva o țară oricum făcută una cu pământul de către comuniști. Din perspectiva viitorimii, rolul jucat de bolșevicii sosiți pe tancuri rusești, pe de o parte, și cel al victimelor ținute cu deceniile prin închisori, pe de alta, se dovedesc a fi la fel de nefaste. (9 februarie 2000)

Fie pâinea cât de rea, tot mai bine-n Canada !

Americanii țin omenirea sub observație prin satelit, austriecii – de care tot mai mulți își amintesc a fi compatrioții lui Hitler – trimit la guvernare primul regim de extremă dreaptă al Uniunii Europene, chinezii anunță noutăți zguduitoare pentru „anul dragonului”. Toate acestea într-un interval de numai câteva zile. Românii nu puteau lipsi de la parada premierelor mondiale : la noi, pentru prima oară în istoria omenirii, orbii au intrat în grevă ! Și tot la noi, ortacii lui Miron Cozma încep să-și dea foc ! Între timp, scufundați în metafizica lor de șatră, un primar general și unul de sector arată, printre sudalme și înghionteli televizate, gradul de civilizație al aleșilor națiunii !

Ne-am obișnuit cu absolut totul : cu foetusii aruncați de tinere mame românce în apa scârboasă a râurilor din marile orașe, cu violuri între părinți și copii, cu murdăria, cerșetoria, lipsa de demnitate și promiscuitatea morală. Mă

apuca mila văzându-l pe dl. Isărescu citind cu împieticiri radicalul său program de asanare economică. Aparenta claritate a textului era fatal contrazisă de înghițiturile în sec și privirile timide aruncate, peste ochelari, spre ipoteticul telespectator ocupat cu îndeletnicirile de mai sus. Într-o țară a individualiștilor și a meschinăriei, rareori mi s-a întâmplat să văd un om mai singur !

Noroc, totuși, că imediat după aceea s-a ivit, priapic-electoral, dl. Constantinescu și a tradus pentru tot românul mesajul isărescian. Acum, la sfârșit de mandat, aflăm că politicienii se vor sacrifica din nou, că lor le va merge prost și nouă bine. Că politicienilor de la guvernare le va merge cât de curând prost, e limpede : nu-i vor vota, în noiembrie, decât sărmanii orbi aflați în grevă – dar și ei doar pentru că vor fi punând greșit ștampila ! Mai puțin limpede e cum o va duce bine cetățeanul de rând, care se identifică, în proporție de nouăzeci și cinci la sută, cu grevistul activ sau cu cel potențial, lumpen-proletarul întârziat cu un secol în Europa.

De o bună bucată de vreme, mă uit la membrii executivului cu o uimire amestecată cu scârbă. Nu pot înțelege prin ce alchimie demonică se transformă insul ce, aflat sub vraja patriotismului incendiar, se jură pe strămoși că nu-l interesează decât „să-l ajute pe cetățean”, în burtă-verdele cinic, mojiic, agresiv și agramat – „Nu e bani ! De unde să vă dau ? S-o omor pe mama ?”. Gângavi și pleșcari, șmecheri cu pompă și nesimțiți cu rictus lombrosian, ei debordează de vitalitate doar când reporterii le plantează sub nas un microfon sau când lumina îmbătătoare a camerelor de televiziune le baleiază orgoliile inepte de mahalagii. Sub costumele excelente croite colcăie mitocăanii multiseculare. Băgați până-n gât în afaceri murdare, traversează morocănos drumul de la piscină la jeepul de lux și de la restaurantul cinci stele la apartamentul cochet al amantei, plutind la ani lumină depărtare de problemele unei populații care se confundă tot mai mult cu un popor de cerșetori.

Marea inovație a ultimilor zece ani ai României o constituie, de altfel, sindicalizarea cerșetoriei. Suntem un popor proletarizat, obișnuit să-și exhibe, într-o lume pe care n-a visat-o și n-a dorit-o, respingătoarele diformități morale. Marea majoritate a românilor lumpenizați așteaptă în continuare să vină cineva să le rezolve problemele elementare. De

la serviciul călduț, sigur și bine plătit, care să nu-l trezească din dulcea lui visare mioritică, la măturarea scării de bloc în care hibernează în așteptarea, probabil, a Marii Glaciațiuni. De la educarea copiilor la plantarea unui metru pătrat de iarbă sau a unui pom în curtea blocului năpădită de gunoaie și inundată de vulgaritatea, de sudalmele barbare ale unor țate masculine ce bat până la amortire cartea de pocker și rostogolesc epileptic zarurile de barbut.

M-am convins de tragismul acestor deprimante realități o dată în plus citind autobiografia, scrisă într-o tonalitate perfect definită de sintagma „râsu’-plânsu’”, a unui tânăr prozator din Iași, Andrei Valachi. Autor al unui manifest intitulat „De ce părăsesc România”, difuzat pe internet (ca și textul din care voi cita), Andrei Valachi reprezintă un caz aproape didactic al felului în care un român onest ajunge, în doar câțiva ani, confruntat cu un aparat social imbecil, să-și piardă orice iluzie, sfârșind prin a-și lua lumea în cap : „În 1995 am terminat facultatea și mi-am luat licența cu media 8,71. Până în februarie am dus-o destul de greu din punct de vedere financiar. Mai tehnoredactam câte un proiect, mai cumpăram câte un casetofon de la «germaniști», asamblam un calculator și le revindeam, îmi mai tapam părinții (îmi dădeau cât puteau, dar încercau să strângă cât mai mult pentru apartament).

În primăvara lui '96 am ajuns cumva la liman. Am tradus două cărți, am încasat banii și m-am angajat pentru prima oară cu carte de muncă. Am fost încadrat (cu pile, cum altfel în Moldova noastră săracă !) la Informatics Trust S.A., firmă care, împreună cu alte câteva, colabora cu Poliția pentru emiterea permiselor de tip nou. [...] În paralel, în anul 1996 am început, mai mult ca ajutorul soției, o activitate de tehnoredactare susținută, reușind în toamnă să cumpărăm al doilea calculator și o imprimantă. [...] Cu banii luați din vânzarea motocicletei, am reușit să punem cam o treime din banii necesari cumpărării unui apartament de trei camere. Banii relativ puțini pe care i-am plătit s-au tradus prin gradul avansat de degradare a apartamentului, neputând să ne mutăm în el. În 1997 mi-am dat demisia (de fapt, mi-am cerut transferul către firma noastră, proaspăt înființată, „Ambitious Company” s.r.l.), întrucât activitatea în cadrul Poliției îmi

devenise imposibilă – ajunseseam chiar și la 80 de ore de muncă pe săptămână, iar salariul, care de un an nu-mi mai crescuse, fusese înjumătățit de inflație. Firma noastră ne-a ajutat la derularea unor contracte pentru executarea unor semafoare în Iași și Pașcani, precum și la continuarea activității de tehnoredactare. În numai două luni am cules și redactat împreună cu Brândușa peste 1500 de pagini. În mai 1997, strânsesem destui bani pentru ca să mă pot apuca de refacerea și îmbunătățirea apartamentului. Până la sfârșitul lui septembrie terminasem aranjarea apartamentului, banii, nervii și răbdarea mioritică. Meșterii români mi-au deschis ochii și m-au făcut să înțeleg că România a fost și va continua să fie a proletariatului, că eu și cei asemenea mie nu ne putem găsi locul în această dictatură. Din cei 16 oameni care mi-au trecut prin casă, eu am putut să-i mulțumesc doar unuia singur (și pot spune că am avut noroc). Când am înțeles aceasta, am renunțat și la restul: la afacerea de servicii informatice, la clubul (restrâns, elitist) de literatură pe care vroiam să-l țin în apartament, la viitorul meu literar în limba română etc. Singurul lucru la care mă puteam gândi era să plec cât mai repede. Mi-am vândut apartamentul în viteză, pierzând față de banii pe care îi băgasem în el. Am strâns actele necesare plecării în Canada și pe 17 noiembrie 1997 am depus dosarul de emigrare. Cu doar câteva luni în urmă nici nu-mi trecea prin cap să părăsesc țara”.

O biografie obișnuită, veți spune. Așa e. Dar cu ce este mai excepțională aceea a ininteligibilul domn Ciumara? Dar a târâie-brâielor din guvern, parlament și înalta administrație? Pariez că lor nici nu le trece prin cap să plece în Canada. Poate după alegeri! (16 februarie 2000)

Dreptul la sinonimie

De când mă știu, am trăit cu clișeul cumsecădeniei, cinstei și blândeții românului. Spre marele meu noroc, lumea în care am crescut chiar așa arăta: părinți protectori, bunici ce întrupau însăși bunătatea, mătușe adorabile, verișori plini de farmec, vecini binevoitori, colegi săritori, prieteni devotați. Nu era o lume idilică, o lume lipsită de conflicte. Însă, ca prin

miracol, toate se rezolvau prin întâlnirea dintre adversari, prin conversația potolită și prin dialogul deschis.

Ulterior, am descoperit și latura mai puțin plăcută a lumii românești : activiști de partid ce emanau, la fiecare cuvânt, vulgaritate și tâmpenie, securiști unsuroși, insinuanți, condeieri ce duhneau a veleitarism de la o poștă și care, ciudat, erau suspect de frecvent văzuți în compania activiștilor de partid și a securiștilor ! Așa mi s-a dezvoltat, probabil, convingerea că Securitatea și partidul sunt ceva de proastă calitate, pentru că susțineau (sau erau curtați) de „artiști” ce nu meritau nici o ceapă degerată ! Păstrez și astăzi disprețul față de aceste două categorii care au nenorocit România – activiștii și securiștii – bazându-mă pe acea inițială apreciere de natură estetică. Ceea ce nu era frumos nu putea fi bun ! Și invers ! Eram – și probabil am rămas – un „kalokagathon”-ist impenitent !

Mai târziu, după 1985, când am început să cunosc viața literară bucureșteană, impresia de acasă mi s-a consolidat : scriitorii buni erau în general și oameni de onoare, în timp ce leprele ce parazitau restaurantul scriitorilor erau, tot în general, niște rebuturi estetice. Când „grupul Barbu” s-a adresat lui Ceaușescu pentru a cere să se înființeze o Uniune a Scriitorilor comuniști se confirma eclatant ceea ce știam, intuitiv, dinainte.

Nu m-a surprins, prin urmare, când, după 1990, oameni cunoscuți pentru murdăria lor morală au deschis baierile vulgarității indescriptibile a limbajului și a comportamentului. Șocat am fost (însă numai pentru o clipă, pentru că – aflasem între timp – individul avusese niscaiva antecedente de ciomăgar, neieșind din casă fără a purta o rangă !) doar când, în ianuarie 1990, am citit câteva texte ale poetului Cezar Ivănescu, în revista „Baricada”. Scatologicul demențial, vulgaritatea inimaginabilă, pornografia deșăntată curgeau în valuri de sub pana unui poet ce (mi se păruse mie !) se exersase exclusiv într-o zonă a sentimentelor delicate și părea să trăiască în înaltele sfere spirituale.

Lipsind câteva luni din țară, am descoperit, în toamna lui 1992, cât de mult avansase în România în domeniul „democratizării” limbajului. Torța cezarivănesciană fusese preluată din zbor de autorul *Gropii* și de eternul său cirac. Foarte

repede, insultele lor s-au dovedit însă a fi doar răbufnirile unor marginali, prăbușiți în contemplarea neputincioasă a gloriei de pe vremea bolșevismului. Scena publică era dominată copios de un ziar cu bulină roșie, intitulat „Evenimentul zilei”. Cele șase-șapte sute de mii de exemplare ale cotidianului scris și girat de dl. Ion Cristoiu depășeau ca vulgaritate a limbajului, ca agresivitate a mesajului, ca insultă adusă bunului-simț – deversate cu cinism în capul unei populații dezorientate – tot ce existase până atunci în România.

S-a întâmplat să-l văd și aud pe directorul ziarului dând interviuri și explicând ce urmărise prin promovarea pe prima pagină a violurilor bestiale, a aberațiilor fiziologice și anatomice (cazul găinii cu patru picioare a făcut deliciul românilor luni în șir!): el intenționase crearea unui ziar „bulevardier” (cuvântul e al d-lui Cristoiu). Din nefericire, amprenta decisivă a vulgarității lăsate de „epoca Cristoiu” asupra ziarului n-a dispărut cu totul nici azi, când gazeta e condusă de un editorialist și scriitor, Cornel Nistorescu, infinit superior d-lui Cristoiu ca talent și capacitate de analiză a evenimentelor „la zi”.

Aș fi uitat, poate, toate acestea dacă nu mi-ar fi venit în urechi zvonul că dl. Ion Cristoiu a intentat un proces lui H.-R. Patapievici, solicitându-i cinci sute de milioane de lei „daune morale” pentru unele expresii „jignitoare și apte să-mi prejudicieze demnitatea, onoarea și reputația” (după cum susține reclamantul), din articolul „Cultura mitocăniei” al eseistului de la revista „22”. Expresiile care l-au supărat pe dl. Cristoiu sunt: „Cultura mitocăniei și-a vădit prin Ion Cristoiu și fațeta intelectuală”; „împotriva mitocăniei verbale a domnilor Tucă și Cristoiu”; „mitocănia amfitrionilor le părea în datele normale ale politeții”.

Las deoparte figura ofuscată a d-lui Cristoiu, care are tot dreptul să se plângă unde dorește. Sunt uimit însă de ce unul dintre inițiatorii limbajului vulgar din presa românească post-ceaușistă se plânge că i se pun astăzi etichete pe care ar trebui să le ia drept elogi: în fine, truda de câțiva ani a d-lui Cristoiu a dat roade: astăzi toată presa românească a devenit de-o vulgaritate insuportabilă!

Dl. Cristoiu își bazează plângerea penală pe definirea în DEX a cuvântului „mitocan”: „om cu comportări grosolane,

vulgare, bătăran, mojić”. Definiția e corectă, dar incompletă : mitocan e și „locuitorul de la marginea orașului”. Dar la fel de relevantă e definirea, în același DEX, a cuvântului „bulevardist” (ceea ce dl. Cristoiu recunoaște singur a fi fost, măcar în perioada în care era directorul ziarului *bulevardier* „Evenimentul zilei”!) drept „derbedeu, haimana” (1996, p. 117). *Dicționarul de neologisme* (1978, p. 162) mai adaugă un sens : „om de nimic”. Or, conform DEX-ului, prima semnificație a cuvântului „haimana” este „om de nimic” ! (p. 442) ! Și cu aceasta, cercul s-a închis ! Pentru orice vorbitor de română, e greu de găsit o sinonimie mai desăvârșită decât aceea între termenii aduși în discuție ! Toate acestea converg, de altfel, simbolic, în imaginea despre sine a d-lui Cristoiu : aceea de „român rupt în fund !”. Eu nu spun că asta ar fi dl. Cristoiu : continuu doar investigațiile bibliografice din plângerea fostului director al „Evenimentului” !

Rezultă, așadar, că departe de a-l fi denigrat și de a „aduce grave prejudicii” imaginii sale, dl. Patapievici a confirmat, în stilul propriu, o calitate pe care dl. Cristoiu o revendica încă din 1992 ! Prin apelul la justiție, dl. Cristoiu comite un atentat la dreptul la sinonimie al d-lui Patapievici. De aici până la obligativitatea întoarcerii la limba de lemn nu mai este decât un pas !

Mă intrigă, însă, un lucru : de ce anume n-a reacționat oare dl. Cristoiu atunci când a fost terfelit cu adevărat de corifeii „României Mari”, care i-au atașat nemuritoarea poreclă „Ardei Umplut” ? Sau plastica etichetă „scroafa de Cristoiu” ? Atunci nu era preocupat dl. Cristoiu de propria imagine ? Atunci nu-l obseda noțiunea de „jignire prin presă” ? Mister. Nu am decât o explicație : dl. Cristoiu era, probabil, prea ocupat să exploreze el însuși sferele „expresiilor jignitoare și apte să prejudicieze demnitatea, onoarea și reputația”. Lista insultelor și jignirilor la care s-a datat dl. Cristoiu, în ultimii zece ani, este, vă asigur, nu doar consistentă, ci și zemoasă. Mă ofer s-o pun la dispoziția instanțelor, dacă vor avea lipsa de umor să ia în considerare inflamarea (sper că trecătoare) a glandei demnității d-lui Cristoiu. (23 februarie 2000)

Fakiri și vizitii

Într-o serie de articole din „22”, profesorul Livius Ciocârlie lansează intelectualilor și societății civile un mesaj pe cât de necesar, pe atât de tulburător. Constatând ascensiunea fără precedent a stângii demagogice, a neo-comuniștilor și naționaliștilor care au ruinat, între 1990 și 1996, țara, dl. Ciocârlie îi îndeamnă pe cei care, după victoria C.D.R., au pus condeiu în cui să-și facă din nou auzită vocea. Evident, în sprijinul ideilor democratice care au continuat să rămână, chiar după 1996, o pură și utopică speranță.

Nu am nici cea mai mică obiecție la apelul iubitului meu profesor. Îi înțeleg pe de-a-ntregul rațiunea. Într-un moment groaznic pentru țară, e normal ca oamenii lucizi, raționali și patrioți să pună umărul la împiedicarea alunecării României în bezna feudal-bolșevică din care abia ne-am smuls. E obligatoriu ca intelectualii să iasă din hibernarea de trei ani și să reamintească unei populații la care deruta s-a transformat în deznădejde de ce e nevoie să voteze împotriva cleptocrației adunate sub drapelul iliescian. A sosit timpul să ne regăsim vocile, spune dl. Ciocârlie, să redeschidem ochii celor care, înspăimântați de tragediile din jur, nu mai doresc să vadă și să audă nimic. Decât, eventual, imaginea edulcorată a unui trecut sinistru, dar care, prin comparație cu ceea ce trăim, le poate părea paradisiac.

Numai cine nu-i cunoaște discreția innăscută, lipsa oricărei veleități vaticinare și repulsia față de gargarismul grotesc al actorilor publici de la noi poate să aibă vreo îndoială în legătură cu mobilurile ieșirii în arenă a d-lui Livius Ciocârlie. Întrupare a distincției spirituale și a inteligenței iluminate, autorul *Marilor corespondențe* ilustrează specia rarissimă a intelectualului-gentleman. L-am auzit, în nenumărate rânduri, recunoscând cu un *fair-play* capabil să te scoată din minți calitățile sau gesturile demne de laudă ale celor mai neînduplecați adversari. Născut într-o lume de domni, dl. Ciocârlie face, totuși, o mică eroare: își imaginează că oamenii politici sunt plămădiți din același aluat cu domnia sa. Or, între adevărații, profunzii patrioți precum dl. Ciocârlie

și banda de nenorociți care s-au cățărat de zece ani în cele mai importante fotolii ale puterii nu e nici o legătură !

Părăsirea C.D.R.-ului de către sprijinitori nu este imputabilă, în nici un fel, societății civile și intelectualității. Ci duplicitarismului, lăcomiei deșănțate și perpetuării unui etatism tragic pentru țară. Potentații de azi au călcat în picioare cu cinism promisiunile în numele cărora partea luminată a populației i-a sprijinit cu entuziasm. Drept urmare, cei la care face apel dl. Ciocârlie s-au cantonat pe două poziții. Marea majoritate au adoptat o tăcere semnificativă, punându-și pe chip masca îndurerată a dezamăgirii. O parte dintre ei, condiționați, probabil, de un temperament mai reactiv, au intrat fățiș în semi-opoziție, încercând cu disperare să atragă guvernanților atenția asupra greșelilor uluitoare comise cu nonșalanță criminală.

Desigur, revenirea la putere a neo-comuniștilor de dreapta și de stânga ar însemna îngroparea țării în văgăunile fără fund ale minciunii egalitariste. Bolșevicii înveterați sau demagogii din partidele naționaliste, extremiste și xenofobe, ce recompun sub privirile noastre înmărmurite stârvul defunctei ideologii comuniste, au tot interesul să mențină țara în beznă. Pescuind în ape tulburi, ei sunt dispuși la cele mai hidoase aranjamente și la cele mai înspăimântătoare tranzacții cu sprijinitorii de la Răsărit.

Să nu ne prefacem, însă, că nu știm pe ce se bazează respingătoarea zgloboșenie a acestor rebuturi ale istoriei. Ea este imputabilă, sută la sută, învingătorilor din 1996. Nu răzbunare, ci dreptate așteptam atunci din partea lor. Nu dinte pentru dinte, ci eliminarea măselelor cariate. Nu neapărat umplerea pușcăriilor cu jefuitorii țării și criminalii din timpul revoluției și mineriadelor, ci, măcar, demascarea și anihilarea lor. În schimb, cu un rictus șmecher, de 'oți trecuți prin multe, oamenii d-lui Constantinescu au dat onoarea pe-o iluzie prostească : plini de trufie, ei și-au spus în barbă că vor îmbrobodi electoratul, după cum i-au dus de nas pe propriii lor inventatori din Alianța Civică !

Intelectualitatea la care face apel atât de patetic dl. Ciocârlie n-a fost trădată de Ion Iliescu (ucenicul ceaușeștian și-a arătat limpede intențiile : epoca sa a fost, fără nici o ambiguitate, epoca pancartelor care cereau „Moarte intelectualilor !”), ci de către Emil Constantinescu ! De la primul n-am cerut

nimic, de la al doilea am așteptat totul ! Or, a sări astăzi din nou, necondiționat, în ajutorul celor care (cuvântul nu e prea tare !) au terfelit și batjocorit speranțele de schimbare ale unei părți din populație înseamnă mai mult decât o eroare : înseamnă un păcat de neiertat !

Prin tehnici de fakiri de bâlci, conducătorii de azi au anihilat orice posibilitate de a fi trași la răspundere. Comportamentul abuziv, ciocoismul gros și agresivitatea imbecilă, de zei nemuritori, plutind abulic pe norii din spumă de lapte și miere, au tăiat toate legăturile între noi și ei. Habar n-aveam cine sunt, de unde provin, cât sunt de inteligenți, de cinstiți, de competenți. Ne-am înhămat la căruță și i-am tras doar pentru că se așezaseră pe capră și făceau pe vizitiii. Ne-am trezit la realitate doar când au început să ne croiască zdravăn pe spinări cu bicele pe care, în inconștiența noastră, le-am dat în grijă !

Pe nebagate de seamă, am intrat în cel mai dramatic dintre scenarii : ajungem, de frică, să-i sprijinim „pe-ai noștri”, fără să ne întrebăm dacă, la rândul nostru, „suntem ai lor” ! N-ar fi normal ca lucrurile să stea invers : și anume, ca politicienii să se adreseze societății civile și intelectualilor, pentru a le cere ajutorul ? Evident, după ce vor prezenta explicații limpezi privind comportamentul incalificabil atât față de noi, cât și față de electoratul pe care – asta e situația ! – l-am îndus împreună în eroare. Și, evident, după ce vor cădea câteva capete. Amendez apelul d-lui Ciocârlie într-un punct esențial : sprijinirea actualilor guvernanți trebuie condiționată de o mare masă rotundă națională și de oferirea, de către politicieni, a unor garanții solide (există precedentul istoric al „Solidarității”, într-un moment egal de dramatic pentru soarta Poloniei). Altminteri, societatea civilă și intelectualii pe care încearcă dl. Ciocârlie să-i readucă pe scenă nu vor fi decât o pătură imorală de codoși, niște iresponsabili, abili, poate, în mânuirea condeiului, dar totalmente lipsiți de onoare. Oricât de mare ar fi spaima de revenirea hoardei iliesciene, mai frică ar trebui să ne fie de lichelele care au batjocorit – cu girul nostru – speranțele a milioane de români. Trăim, deja, în posteritatea acelei vino-vății. (8 martie 2000)

Foloasele schizofreniei

Șmecheria unsuroasă și gureșenia peltică, populismul arțăgos și nerușinarea zâmbăreață a liderilor P.D. nu mai țin la populație, dar, iată, merg din plin în relația cu P.N.Ț.C.D.-ul ! Partidul resuscitat de Corneliu Coposu se mai reazămă, de altfel, el însuși, doar în scâlâmbăielile televizate ale d-lui Oprea ori în bâlbâielile strategice ale lui Ion Diaconescu. Românii s-au cam lămurit că majoritatea demagogilor din jurul lui Petre Roman nu sunt altceva decât o bandă organizată întru jaf și învânteală. Ei au schimbat tradiționalele cuvinte magice „Banii sau viața !” cu mai moderna îndeletnicire de „ordonator de credite”. Uluiți de această metamorfoză, țărâniștii nu prididesc să le satisfacă cele mai aberante dorințe !

Pentru oameni care ar trebui să stea de mult (și multă vreme de aici înainte !) la închisoare, singura formă de captivitate e cușca televizorului, unde debitează cu o viteză de accelerat cele mai mari neghiobii pe care le-am auzit vreodată. Însuși *el lider maximo*, după ce a dormitat vreo trei ani lângă microfonul Senatului, s-a trezit din ațipeală și a început să se împăuneze cu munca d-lui Andrei Pleșu și (trebuie s-o recunosc, n-am ce face !) a lui Emil Constantinescu. Cu astfel de obiceiuri, dobândite pe vremea lui Iliescu și consolidate după 1996, P.D.-ul s-a dovedit un permanent factor dizolvant și o sursă neconținută de conflicte, harțe penibile și minciuni ventilate cu aplomb.

În aceste condiții, e surprinzător că dl. Constantinescu nu i-a inclus pe lista învingătorilor săi și pe oamenii lui Roman. Nu știu și n-am cum să aflu în ce măsură P.D.-ul corespunde portretului-robot al celor invocați de președinte. Nu știu, cu alte cuvinte, dacă ei sunt securiști sau comuniști. Tot ce știu e că se comportă de parcă ar aparține categoriilor aduse în discuție ! Rapacitatea împinsă dincolo de orice limită, duritatea și bădărania agresivă cu care își apără privilegiile, funcțiile și fotoliile sunt de pură extracție comunistă. Ele n-au de-a face cu democrația exact cum discursul pigmentat cu pilde marinărești al d-lui Băsescu n-are de-a face cu cultura !

Zarva iscată de declarațiile incendiare ale lui Emil Constantinescu mi se pare nu doar exagerată, ci și penibilă. De ce se recunoaște învins dl. Constantinescu de securiști și activiști comuniști, când vreme de trei ani n-a făcut decât să-i cocoloșească, să le ignore abuzurile, tăcând vinovat, complice, la toate semnalările presei? Nu acum, în februarie-martie 2000, a pierdut bătălia dl. Constantinescu, ci începând cu noiembrie 1996. Șmecher nevoie-mare, președintele a tras de timp, sperând că lucrurile se vor rezolva de la sine și că el va aduna foloasele prin mușamalizarea marilor ticăloșii ale comunist-securiștilor.

Ce nu și-a dat seama dl. Constantinescu, și nu-și dă nici acum, e că votul pro-Convenție a fost, în toamna lui 1996, un *mandat revoluționar*. Sătul de corupție, minciună, ticăloșie, asasinate, poporul a vrut să se înfăptuiască, în sfârșit, dreptatea mult așteptată. Asemănarea (amuzantă, altfel) cu legendarul reformator Cuza a indus populației iluzia că vom trăi un moment al începutului. În fapt, n-a fost vorba decât de o penibilă continuitate, de o jalnică scamatorie în care noul vodă preia, în întregime, acareturile și metehnele înaintașului.

Dl. Constantinescu se lamentează că l-au învins securiștii. Așa o fi. Dar de ce s-a complăcut să fie înconjurat, de la cei care-l serveau la masă, sepepiști odioși dresați de Ceaușescu și Iliescu, la cei care-l păzeau, precum Truțulescu – șeful gărzii prezidențiale, orișicâtuși –, de prea mulți oameni ne-curați? De ce, chiar și acum, în ceasul al doisprezecelea, îi oferă azil unui ofițer, generalul Degeratu, care nu și-a limpezit rolul în represiunea de la Cluj? Sau, mai știi, și-o fi însușit dl. Constantinescu teoria (diversionistă până-n pânzele albe!) a Securității „bune, naționale”! De ce se miră președintele că e victima securiștilor și a comuniștilor când, șapte luni de la preluarea puterii, l-a păstrat în funcție pe Virgil Măgureanu? Și când într-un punct-cheie pentru poziția României, ambasada de la Washington, l-a menținut *până în clipa de față*, pe Mircea Geoană, unul dintre apropiații lui Ion Iliescu?

Nu contest că presa noastră „națională” și câțiva comentatori cunoscuți fac, adeseori, jocuri dubioase, chiar iresponsabile. Numai că aceeași presă i-a atras de suficiente ori atenția asupra unor cazuri de corupție, de incompetență și de

abuzuri cât se poate de reale. Rezultatul ? O și mai ermetică închidere a tuturor căilor de acces spre urechea prezidențială ! Personaj mediocru, dl. Constantinescu a ratat, după cum bine spune, pentru mulți ani de aici înainte, șansa de a face din România o țară a curăteniei și a cinstei.

Dosarele marilor criminali și ale marilor corupți existau, pregătite după toate regulile artei, încă de pe vremea lui Iliescu. Judecătorii și procurorii formați în buna schizofrenie comunistă lucrau la lumina zilei la cazurile comandate de sus, iar pe întuneric încondeiau temeinic și potlogăriile șefilor. Doar niște înapoiați mintal n-ar putea rezolva enigma acestor dosare cât se poate de limpezi. Dar a lipsit exact ceea ce pretindea electoratul, în 1996, de la aleșii săi : voința politică.

Potrivit unei teorii care la Cotroceni era considerată o găselniță genială, nu s-a dat curs dosarelor pentru că, prin eliminarea vinovaților, P.D.S.R.-ul ar fi devenit un partid curat și credibil, care la alegerile următoare ar fi pus probleme coaliției algoritmice. Dublă nemernicie. O dată pentru că, în felul acesta, Cotroceniul s-a dovedit a fi complicele naiv al șacalilor pedeseriști, a doua oară pentru că, încă din zorii lui 1997, oamenii d-lui Constantinescu au arătat că îi interesează puterea, și nu curățirea țării !

Nu putem decât să fim, acum, alături de dl. președinte Constantinescu. Evident, domnia sa, recompensat cu vilă somptuoasă, șofer și salar frumușel, noi tot prin apartamentele de blocuri de la periferii și cu așa-numitele „retribuții lunare” – în fapt, niște bacșișuri penibile – oferite de-un stat falimentar. Nu vom ști, probabil, care-au fost realele intenții ale d-lui Constantinescu la venirea la putere. Vedem, însă, din plin rezultatele. O țară derutată, de sute de ori mai coruptă decât atunci când a preluat-o, pusă pe toate listele negre posibile, prezentată în culori exclusiv mohorâte în presa internațională. O țară în care minciuna și disprețul față de cei mai slabi sau mai săraci decât tine au devenit reguli ascultate cu sfințenie de toți ticăloșii cățărați în funcții. O țară nevrotică, în care dezinteresul, murdăria, abuzurile, violențele (inclusiv ale polițiștilor) au atins cote coșmarești.

Mulțumim din suflet, Conducător iubit ! (15 martie 2000)

Taifun în Calea Victoriei, 120

Am început să uit zilele înfricoșătoare ale lui decembrie 1989. Secvențele mineriadei (trăite parțial la București, parțial la televizor, acasă, la Timișoara) îmi sunt din ce în ce mai neclare. Tot mai estompate îmi vin în memorie și provocările din martie 1990, la Târgu-Mureș, când securitatea, punându-i pe români și unguri să se bată precum chiorii, a renăscut din propria cenușă. Până și violențele (nu numai de limbaj!) ale lui Ion Iliescu – de la „Măi, animalule!”, la ciomăgirea nemiloasă a opoziției – și-au diminuat, în mintea mea, din importanță. În mod straniu, cea mai puternică imagine legată de primele luni ale lui 1990 îl are în centru pe Gabriel Andreescu.

Auzisem, evident, de la „Europa liberă” de opoziția sa neînfricată la regimul Ceaușescu. Îi știam, din articole sau din prezența la televizor, opțiunea radicală în raport cu ticăloșia comunisto-securistă. Chiar dacă personaje gureșe, demagogi cu grade securiste, politrucii dotați cu o nesimțire gigantică, securiști în blană de oaie acaparaseră microfoanele mini-parlamentului – faimosul C.P.U.N. –, știam că undeva în penumbră există și Gabriel Andreescu și speram că, deși acoperită de gâlgăiturile respingătoare ale farsorilor propulsați în viața politică de crimele iliesciene, poziția reprezentată de Gabriel Andreescu va triumfa.

Am nutrit această speranță – prostească, recunosc! – până în ultima zi de existență a C.P.U.N. Închiderea festivă a activității mini-parlamentului a coincis cu cea mai deșăntată dezlănțuire de primitivism, resentiment atroce la care asistasem în lunile de după căderea lui Ceaușescu. Exasperat de neseriozitatea, nesimțirea și iresponsabilitatea celor care se știau deja înșurubați în scaunele puterii, Gabriel Andreescu a urcat la tribună și a rostit un tulburător discurs, o amară meditație despre ceea ce parlamentul autodesemnat ar fi trebuit să facă și să fie. Ca într-o farsă grotescă, pe măsură ce vorbitorul devenea mai grav, sala intra într-un delir al bunei-dispoziții, pocniturile lubrice ale dopurilor de șampanie acoperind propozițiile îndurerate ale singurului om din acea sală care-și păstrase intact instinctul moral.

Ca într-o străfulgerare dureroasă, mi-am dat atunci seama că râsetele și chicotelile cvasi-animalice ale șlehtei care avea deja asigurate locurile în parlamentul ce urma să fie ales, autocelebrarea scabroasă a unor nulități promovate „la excepțional” printr-o tragedie națională vor prevala asupra curățeniei morale, asupra demnității și onoarei reprezentate atunci de către Gabriel Andreescu. Înfrângerea sa – pentru că o usturătoare înfrângere a fost – a semnat triumful cvasi-definitiv al prostiei, agresivității, mârșăriei și ticăloșiei asupra normalității și bunului-simț.

De zece ani încoace, nu s-a întâmplat niciodată să-i citesc cu indiferență articolele ori să-i urmăresc nepăsător afirmarea pozițiilor publice. Chiar când – nu arareori – mi s-a întâmplat să văd altfel lucrurile, a trebuit să admit că discursul, solid fundamentat, al lui Gabriel Andreescu era greu de trecut cu vederea. Provenind dintr-o credință nesmintită în valorile democrației și libertății, chiar exagerările sale conțineau o puternică încărcătură simbolică.

Legat, cel puțin pentru mine, indestructibil de revista „22” – articolele sale alcătuiesc, de ani buni, coloana vertebrală „ideologică” a publicației din Calea Victoriei 120 –, aflu uluit că, recent, Gabriel Andreescu a fost cenzurat în propria revistă! Sunt de acord că întreaga responsabilitate pentru ce se publică într-o gazetă revine conducerii acesteia. Numai că revista „22” are – și a avut de la bun început – un statut special. Ea s-a născut ca un „buletin” al unui grup de intelectuali bucureșteni adunați sub sigla Grupului pentru Dialog Social. În această situație, cititorul era obișnuit să găsească acolo pozițiile membrilor grupului – personalități marcante ale vieții publice –, fără să fie șocat că părerile exprimate nu coincideau întotdeauna sută la sută cu ideologia afirmată a Grupului. Însă tocmai acesta era farmecul și garanția autenticității revistei!

Nu sunt un *insider* al Grupului pentru Dialog Social – în ciuda faptului că am o admirație vie pentru foarte mulți dintre membrii săi. Unii îmi sunt chiar prieteni apropiați. Nu am publicat absolut nici un articol în revista „22” – cu excepția unui „Drept la replică” la o aberantă acuză a unui director de editură. Cu toate acestea, ca membru, ani în șir, al Consiliului Național al Fundației pentru o Societate Deschisă, am susținut cu entuziasm – uneori de pe poziții numeric minoritare,

et pour cause ! – acordarea unor ajutoare financiare revistei, în care vedeam unul din centrele vitale ale societății civile românești. Ba chiar și după ce am părăsit *board*-ul Fundației, în toamna lui 1999 am rugat noua conducere să includă, alături de revistele culturale, și revista „22” între publicațiile care ar fi urmat să fie finanțate. Nu pot fi, așadar, bănuir de adversitate nici față de revistă, nici față de Grup. N-am nici un fel de frustrare, pentru simplul motiv că nu putem fi toți în toate echipele și nici publica toți în aceleași gazete ! De altfel, conducerile succesive ale lui „22” m-au invitat să colaborez la revistă, însă n-a fost (încă !) să fie !

Tocmai de pe poziția de prieten și admirator al celor de la „22” scriu aceste rânduri mâhnite. Personal, nu mă deranjează alunecarea revistei în sfera de influență a Cotrocenilor. Am scris eu însumi (și aici nu sunt de acord cu Gabi Andreescu atunci când spune că „România literară” a devenit „sursa unui continuu, violent și artificios atac la adresa lui Emil Constantinescu”) că, în comparație cu Ion Iliescu și Teodor Meleșcanu, actualul președinte e de preferat. Numai că, în felul acesta, dl. Constantinescu nu devine mai bun decât este ! Pur și simplu, ne transformăm în prizonierii propriei noastre frici față de „mai rău” !

Așadar, ține de politica și de conștiința celor care fac „22”-ul atitudinea publică aleasă. Atunci când din revistă dispar, unul câte unul, Emil Hurezeanu, Șerban Orescu, Dan Pavel și, iată, Gabriel Andreescu numai pentru că s-a întâmplat să exprime poziții critice față de erorile d-lui Constantinescu, lucrurile nu sunt tocmai în regulă. Despre ce fel de „dialog social” mai poate fi vorba ? Unde e libertatea de exprimare, de care, în Calea Victoriei 120, se face atâta caz ? Nu e elegant să dau exemplul revistei la care scriu, dar în ciuda atitudinii polemice a multor articole din „România literară” față de instituția prezidențială, redactorul-șef al revistei este, în momentul de față, unul dintre cei mai entuziaști suporteri ai d-lui Constantinescu ! Ceea ce nu ne împiedică pe toți să avem relații extrem de cordiale. Și le avem tocmai pentru că dreptul la propriul adevăr este mai important decât tirania vreunei dogme abstracte sau a unui adevăr implacabil, dar... strâmb !

Nu-mi rămâne decât să sper că taifunul de la „22” se va domoli cât de curând. Ca simplu cititor care nu am pierdut,

din 1990 încoace, nici un număr al revistei, îi vreau pe Gabriel Andreescu, Dan Pavel, Emil Hurezeanu, Șerban Orescu înapoi! Necenzurați! (29 martie 2000)

Fanții catodici

O idee perversă care, ca toate cacialmalele, și-a croit drum glorios spre canalele de televiziune, este aceea că, la zece ani după căderea comunismului, ar trebui să ne preocupe mai mult prezentul și viitorul, decât trecutul. Formulată în felul acesta, ea nu e lipsită de relevanță. Un popor predispus la nostalgii, precum al nostru, ar trebui, din principiu, să se ferească de fetișizarea trecutului. Caii albi ai lui Mihai Viteazul, sceptrul de aur al lui Ștefan, barba colilie a lui Mircea, invocate în exces, ne-au transformat în niște nostalgici păguboși, mereu cu un ceas, cu un secol, cu un mileniu în urma istoriei.

Aici, însă, e vorba de cu totul altceva. Nu trecutul edulcorat, nu șovinismul împănat cu acadele al medievismului romantic ne stau în cale, ci trecutul imediat, moștenirea comunistă și ceașistă, care trag de noi îndărăt ca niște ghiulele de plumb. Acum e vorba, pur și simplu, să reconstruim o lume. Or, ea nu poate fi construită pe nisipul mișcător al minciunii și bagatelizării unei tragedii naționale. A merge înainte ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, a trece de la comunismul bestial și de la securismul odios la capitalismul „sincer” și la democrația fără fisură înseamnă a nu-ți da seama pe ce lume ești.

Bunăstarea nu poate cădea din cer unor inși pentru care minciuna reprezintă forma predilectă de exprimare, iar ticăloșia un *modus operandi* universal. Păstrându-i în funcții pe incapabilii directori ieșiți în serie de sub pulpana secretarilor cu organizatoric, construind noua lume pe mulajul scabros al relațiilor oculte de securist-turnător nu vom înainta nici doi pași pe calea democrației. Ea are cu totul alte reguli decât ni se induce, cu o subtilitate ce-o întrece doar pe aceea a ciomagului, de către noii apostoli ai așa-zisei păci sociale.

Până când nu vom elimina reziduurile toxice ale comunismului, până când nu ne vom debarasa de plăcerea perversă

a minciunii, până când nu vom accepta dreptul celuilalt de a se exprima la fel de liber ca și noi, toate aceste construcții, faraonice în intenție, vor avea consistența hârtiei creponate. Ce garanție de stabilitate să pretindem, când, de sus până jos, nomenclatura ceaușistă face legea? Din parlament până la cluburile de fotbal, activiștii și securiștii dau tonul și își îndeasă în buzunare săculeții cu bani negri. Cu un cinism de mahala, mulți dintre ei recunosc pe față că fac și azi ce au făcut sub comuniști. Iar noi luăm act, uluiți, de această nerușinare și ne vedem în continuare de mărunta, călduța noastră liniște coclită. În loc să eliminăm aceste cangrene ale civilizației, devenim noi înșine victimele lor.

Vulgaritatea respingătoare, pătrunsă în societatea românească o dată cu bolșevicii, a devenit astăzi regula, și nu excepția. Dacă nu ești bătăran, mojić, mahalagiu, nesimțit, mitocan nu ai nici o șansă de-a fi auzit. Lucrul e valabil și în afaceri, și în manifestările publice. Probabil din această cauză au înflorit (și prosperă incredibil) oamenii de televiziune cu fețe de procurori și maniere de killeri. Înfigându-și agresiv-sașiu privirile în cameră, ei își execută, în numele culturii de groapa lui Ouatu, preopinenții, din care își extrag colții doar atunci când i-au adus la moliciunea unei cârpe.

Imprudenții care acceptă să treacă pe la talk-show-urile nocturne trebuie să fie cel puțin la fel de nesimțiți precum *anchor-men-i*, sau, în cazuri rarissime, să posede o candoare dezarmantă. Dacă nu ești un Mircea Dinescu sau un Andrei Pleșu, există toate șansele să ieși zdruncinat rău din confruntările cu acești fanți catodici, dresați să ucidă fără milă tot ce depășește limita de inteligență a unui retardat mintal. Cu excepția, în continuare unică, a lui Adrian Cioroianu, am impresia că nici unul dintre intelectualii de bună calitate n-au reușit să-i trimită acolo unde merită (adică la grădina zoologică) pe acești substituiți ai secretarului cu propaganda pripășiți pe la canalele TV.

Partea cu adevărat tragică e însă alta. Cum gestionarii ideilor pro-europene s-au dovedit a fi niște farsori, populația dezorientată a reînceput să-și îndrepte privirile, tot mai plină de speranță, spre vechile și noile produse ceaușeștiene. Explicația e simplă: bâlbâielilor, ezitărilor, minciunilor puerile deversate cotidian de guvernanți, vechii trepăduși ai

lui Pingelică le opun un discurs bombastic, spumos și deloc rău articulat. Ce să aleagă semi-analfabetul din Potârlagele, când oferta se reduce la privirile alunecoase, de om tocmai prins cu mâța-n sac, ale lui Remus Oprea, și pluridecibelii unui Păunescu redivivus? între promisiunea, verificabilă imediat, a liderului țărănist, și icnetele patriotarde ale cenciclistului-standard omul simplu și neapăsător de obsesiile europene, ci de spaima că frigiderul ruginește de-atâta goliciune, alege fără nici o greutate minciuna roz-bombon a demagogiei naționalist-stângiste.

Că Păunescu are un instinct politic infinit superior politicienilor de la putere o dovedește nu doar felul în care-și alege invitații, ci și locurile pe unde-și preumblă chintalele de populism. El a sesizat că, între orașeni și săteni – categoriile pentru care se dau îndeobște bătăliile electorale – există o impresionantă cantitate de burguri, de târguri măricele de care nu-i pasă nimănui. Aduse la viață, dacă nu chiar create, în vremea comunismului, aceste aglomerări rur-urbane sunt, în ele însele, radiografia unei tragedii naționale. Însetat de succesul ieftin, Păunescu a sesizat că în astfel de localități de care politicienii își păzesc tălpile pantofilor de lux există un potențial demn de exploatat. Nu țin minte ca prin Salonta, Buzău, Vaslui, Turda, Babadag, Ineu, Reghin sau Urziceni să fi călcat picior de liberal sau țărănist, ba chiar de udermist, altfel decât în goana cu aspect de farsă numită „campanie electorală”. Lăsați în voia sorții de o clasă politică iresponsabilă, locuitorii micilor orașe sunt prizonierii aventurilor de tot felul.

În astfel de „locuri în care nu se întâmplă nimic”, ce gravitau în jurul câte unei fabricuțe sau a vreunui I.A.S. mai răsarit, disperarea și absența oricărei perspective de redresare au trasformat populația în masă de manevră a comuniștilor și securiștilor. Însăpăimântați de spectrul înfometării (nu e o metaforă!), localnicii nici măcar nu mai observă că minciunile gogonate ale falnicilor lachei ai lui Ceaușescu au darul demonic de a le adormi vigilența. Ele sunt, ca-n basme, interludiile lirice dinaintea sosirii zmeului cel mare, a lighioanei crude care va distruge totul.

Teleaștii de ambe sexe, plictisiți de cererile (monotone, e drept!) de a se face dreptate, riscă să devină complicitii

asasinilor și profitorilor care au transformat România într-un tărâm pustiu. Nu e nevoie de-un Sarajevo sau de-un Kosovo pentru a ne trezi aruncați în afara Europei. Câțiva demagogi gureși, dotați cu microfoane și camere de luat vederi, slujind, mai pe față, mai pe din dos, o șleahță de ex-activiști transformați, ca musca din poveste, în destinși oameni de afaceri, au făcut, în cutiile cu imagini colorate – și fac în continuare – treaba murdară a unor Miloșevici, Arkan sau Jirinovski.
(5 aprilie 2000)

O propunere : desființarea președinției !

Atacurile în serie ale P.D.S.R.-ului împotriva președintelui ilustrează perfect, dincolo de mârânăile neocomuniste, proverbul „Pe cine nu-l lași să moară, nu te lasă să trăiești !”. Dl. Constantinescu este astăzi victima șmecheriei (poate că ar trebui să folosesc un cuvânt mai tare !) sale de ieri. Naiv politicește și inabil din punct de vedere psihologic, chiriașul de la Cotroceni și-a imaginat că va manipula opinia publică și activiștii versați din jurul lui Iliescu așa cum a făcut cu primadonele din Solidaritatea Universitară, Alianța Civică, Grupul pentru Dialog Social (pentru a nu pomeni de simpaticul club „Eu, tu și Emil”, de altfel singura ctitorie a d-lui Constantinescu !).

Ce s-a ales din calculele (nu tocmai oneste, o spun cu toată răspunderea !) ale președintelui și acoliților săi, vedem cu ochiul liber : o scenă politică bulversată, în care pasiunile gâlgâie din plin, lupte penibile pentru interese imediate, ciocniri odioase de orgolii ale unor mahalagii de cea mai joasă speță. Dacă lucrurile ar merge în țară, n-ar fi nici o problemă. Dacă fabricile ar dudu și ar avea unde să-și vândă produsele, dacă tinerii ar avea un viitor asigurat (altul decât pașaportul canadian sau australian), dac-ar exista măcar o singură pătură socială mulțumită (în afara poliției, serviciilor secrete și a plevuștii parlamentare), dacă țărănimea n-ar fi revenit demult la nivelul sapei de lemn, dacă muncitorimea ar fi depășit mentalitatea de clasă conducătoare cu ciocanul în mână, dacă a fi intelectual n-ar însemna un termen de

ocară, poate că dl. Constantinescu ar putea să zburde liniștit în paradisul cotrocean.

Tot mai mult, observăm că la mijloc a fost vorba de o neînțelegere. Actualul președinte își imagina, probabil, că a fi ales înseamnă recunoașterea meritelor proprii, un referendum prin care i se certifica excepționalitatea. Numai așa se explică de ce dl. Constantinescu se comportă de parcă următoarea etapă a vieții sale ar fi îmbălsămarea și plasarea mumiei prezidențiale într-un mausoleu al societății civile. Or, lucrurile au stat exact pe dos. Dl. Constantinescu a fost ales în numele promisiunilor (majoritar mincinoase) că va transforma destinul mizer al României într-unul demn, că va evacua din încăperile îmbâcsite de lene, minciună și corupție aerul viciat și că-l va înlocui cu zefirul plăcut al democrației.

Nici unul dintre sfătuitoarii de taină ai președintelui nu dă vreun semn că a înțeles că antipatia cvasi-unanimă provine tocmai din încălcarea flagrantă a promisiunilor pe care, de bună voie și nesilit de nimeni, le-a vânturat spre norodul credul. Cu rare excepții, nu există comentator politic din presa scrisă și din televiziunile independente să nu fi salutat alegerea d-lui Constantinescu, în noiembrie 1996. Îmi amintesc că până și dl. Ion Cristoiu s-a grăbit să-l omagieze pe învingătorul lui Iliescu, văzând în el semnul providențial așteptat atâta amar de vreme de români. După cei șapte ani ai vacilor slabe iliesciene, superstiția ne spunea că vor urma cel puțin șapte ani de prosperitate !

Acum, când nu există om serios care să dea doi bani pe viitorul politic al d-lui Constantinescu, sigur că e foarte comod să-i învinuiești pe mercenarii și huliganii din presă. Calcul tipic de negustor obișnuit să înșele la cântar. Cred că foarte puțini dintre gazetarii cu nume din România așteptau altceva de la dl. Constantinescu decât începerea reformelor, eliminarea corupției și dezvăluirea misterele revoluției din 1989. Mi-l imaginez cu greutate pe Cornel Nistorescu devenind gomos și lăsându-și condeiul strălucitor pentru a presta servicii în sanatoriul aseptice de la Cotroceni. Nu mi-l pot figura pe Mircea Dinescu restrângându-și libertatea „de a fluiera în biserică” în schimbul onoarei de a se saluta zilnic cu președintele. N-o văd pe Ileana Mălăncioiu abandonându-și convingerile doar pentru a se mula cerințelor de protocol și muțeniei impuse de un post căldicel.

(Nu vreau, Doamne ferește, să-i blamez în vreun fel pe intelectualii de valoare care, mai ales în ultimul an, au acceptat să se sacrifice – acesta e cuvântul –, riscând să se compromită, alăturându-i-se fățiș d-lui Constantinescu. Din nefericire, nu văd în comportamentul și acțiunile președintelui nimic din inteligența practică și experiența de activist civic ale Sandrei Pralong, nici urmă din știința dozării discursului a lui Răsvan Petrescu, nici un dram din farmecul intelectual al lui Sorin Alexandrescu și absolut nici un semn că printre conlocutorii săi cotidiani se numără intelectuali de calibru precum Zoe Petre, Liviu Papadima, Marius Oprea sau Cristian Preda. Se simte, însă, din plin, suficiența agresivă a unui Dorin Marian, acest ober ce acaparează tot mai multe funcții în menajeria prezidențială. Și se mai simte aerul în care a respirat superbolidul Truțulescu.)

Să fim lucizi până la capăt: neputințele d-lui președinte Constantinescu sunt neputințele electoratului român. Dacă tot ce suntem în stare să producem sunt eternii Iliescu și Constantinescu, dacă singura prospătură pe lista prezidențiabililor e un diplomat al lui Ceaușescu, reciclat pentru uzul cucoanelor impresionate de materialul textil al îmbrăcăminții, și nu de absența uluitoare a oricărui text coerent, atunci ne merităm soarta. Sau, cine știe, poate că ar trebui să desființăm această funcție care polarizează prea multe tensiuni, dar care nu produce nici o soluție practică.

Dacă lucrurile vor mai merge în felul acesta, dacă purtătorii speranțelor democratice se compromit iremediabil de îndată ce ajung la Cotroceni, probabil că ar trebui să alegem niște oameni gata compromiși, pentru a nu suferi amărăciunea dezamăgirii! Dacă punem în balanță speranțele și deziluziile, ajungem la incredibila concluzie că între adepții stângii și ai dreptei nu există absolut nici o diferență. Între îmbrobodelile ortodoxiste ale președintelui și icnetele național-stângiste ale lui Vadim Tudor nu sunt de semnalat, luate la bani mărunți, neconcordanțe chiar atât de șocante. Nuanțele dispar și asperitățile se nivelează dacă mai luăm în considerare ultimele declarații pro-europene ale șefului „României Mari”. Aici am ajuns!

Și totuși, ce e de făcut? Probabil că lucrul cel mai important ar fi să detensionăm și să demitologizăm ideea de

președinte. N-ar fi rău se se umble și la Constituție (dl. Constantinescu a sugerat c-o va face !), pentru a croi această funcție după modelul principalelor state europene. La noi, unde derapajele autoritariste se produc atât de ușor, unde violența e acoperită de o pojghiță fragilă de acalmie, n-ar fi rău să avem garanții serioase că omul din fruntea statului nu va abuza de funcție. Și atunci, va conta mai puțin pentru viața cetățeanului dacă în fotoliul de onoare se lăfăie demagogii sau veritabilii democrați. Deocamdată, ca o sabie a lui Damocles, deasupra noastră atârnă primejdia de a fi la chere-mul umorilor și năzăririlor autoritare ale unor indivizi care, după ce ne-au luat votul, pot oricând să dispună discreționar de noi. (12 aprilie 2000)

Pastorul Gauck : unsprezece ipostaze

Un bine cunoscut personaj public, intelectual admirabil, liberal conservator, anti-comunist autentic m-a întrebat într-o zi : „De ce prietenul dumitale, Vladimir Tismăneanu, o minte atât de strălucită, își pierde vremea cu probleme clasate, cum ar fi comunismul, în loc să abordeze teme majore ale contemporaneității ? A scrie despre comunism și a demasca Securitatea sunt astăzi lucruri ușoare”. Venind din partea unui om atât de inteligent, propozițiile m-au derutat o clipă. Într-adevăr, în urmă cu vreo doi ani, când avea loc discuția, atât comunismul, cât și securismul erau teme intrate în penumbră.

Am încercat să argumentez spunând că acestea nu sunt pentru români „teme ușoare”, ci teme vitale. Condițiile neclare (ba chiar suspecte) în care ne-am despărțit de comunism, misterul total privind mișcările interne din cadrul Securității, migrația secretă de ofițeri din cadrul armatei la serviciile secrete și retur (vezi cazul generalului Chelaru, un misterios product al pro-antonescianismului atât de prizat de președintele țării !) nu sunt de natură să ne liniștească.

Izbucnirea aberantului conflict pe tema „Gulag sau Holocaust” – la fel de relevantă pentru lumea în care trăim ca și insolubila chestiune „oul sau găina”, când, ca să continuu

metafora, e la mintea cocoșului că cele două tragedii ale secolului sunt, din perspectiva celor care le-au trăit, egal de criminale! – nu este, în fond, decât simptomul bolilor ideologice nerezolvate din societatea noastră. Lucrurile au fost împinse atât de departe, încât simpla participare la discuție echivalează cu a te murdări iremediabil. Orice s-ar spune, nu rațiunea a dominat aceste polemici între vechi prieteni și aliați (asta e situația!), ci interese care probabil vor ieși, cu vremea, la suprafață.

În condițiile în care „stânga” domină copios în sondaje, e evident că în România discuția despre comunism nu e, nici pe departe, o „temă ușoară”. Aș spune chiar că e al naibii de dificilă. Că Iliescu, Năstase, Meleșcanu și alții din aceeași categorie ilustrează fațetele contemporane ale comunismului, nu e nici un secret. Șocant e când oameni care se consideră „de dreapta” se comportă mai lamentabil decât cei de stânga. S-a întâmplat să văd o emisiune la televizor în care se reîncălzea supă deja răcită a manualelor alternative. Mai precis, a celor de istorie. Combatanții – un amestec straniu de protocroniști (încruntatul Mihai Ungheanu, debitând cu voce monotonă aceleași poncife național-securiste, Dan Zamfirescu, eternul comic al geto-dacismului aflat la baza culturii mondiale, negurosul Ion Coja, un om de extremă dreaptă despre care-ți vine să juri că e de extrema stângă, și, evident, caracuda istorică bicefală Răzvan Theodorescu – Dan Berindei).

Mai puțin explicabilă era prezența unui fost ofițer declarat „de dreapta”, Mihai Alexandru Stoenescu, autor al unor cărți de popularizare pe teme istorice, și Mircea Coșea, economistul șef ce migrează și el tot mai spre dreapta. Realizatorul emisiunii urmărea, probabil, să confere dinamism confruntării dintre susținătorii fățiși ai stângii și apărătorii rațiunii de dreapta. Aș! După ce prietenul meu, Claudiu Iordache, a cărui derivă, se pare, nu mai poate fi oprită cu nici un mijloc, a vărsat tradiționalele lacrimi la mormântul poporului român (întrupat tragic în „intangibilul” Eminescu, cel victimizat, vai, vai, vai! de revista „Dilema”!) am asistat la cel mai penibil recital imaginabil pe teme de istorie.

Dac-ar fi să ne luăm după etichete, ne-am fi așteptat ca măcar d-nii Stoenescu și Coșea să aibă un discurs dacă nu

pro-european, măcar unul ponderat. Ți-ai găsit ! Ei nu vedeau în manualele alternative decât ceea ce-i hiptonizase, probabil, Păunescu să vadă : un pericol pentru frageda ființă națională, un scandal anti-românesc, o dezertare de la misiunea măreață cu care fusese înzestrat poporul român ! Atâta obtuzitate, atâta rea-credință și atâta stupizenie rar mi-a fost dat să întâlnesc. Las' că argumentele „istorice” ale d-lui Coșea erau la antipodul teoriilor sale economice ! Unde ne găsim să cerem consecvență la politicianul român ? Or fi teoriile sale economice inspirate de experimentele europene, dar cum le va implementa – în ipoteza că un electorat tembel îi va oferi ocazia – printre statuile lui Ștefan și Țepeș ?

Culmea e că, mai rafinați în arta manipulării, Berindei și Theodorescu făceau figuri de liberali ! Primul, fără îndoială, după ce se fripsese într-un „Tucă-show”, n-a mai vrut să repete figura de a fi ridiculizat de vreun tânăr istoric, al doilea dintr-o înnăscută capacitate de a naviga vijelios în ape tulburi. Pe când d-nii Coșea și Stoenescu își prinseseră halatele în pintenii cailor lui Ștefan cel Mare și Vlad Țepeș, d-nul Theodorescu ne-a promis mari revelații privindu-i pe Gelu, Glad și Menuhorut ! Așteptăm cu sufletul la gură adevărurile ultime ivite de sub pana istească a celor doi eterni băieți de casă ai iliescianismului.

Se vede din acest mic exemplu că în România nimic nu e simplu. Dacă iluștrii morți Ștefan, Țepeș, Mircea provoacă atâta fierbințeală, de ce să ne mirăm că a vorbi despre rolul Securității și al comuniștilor în ruina României iscă adevărate războaie civile ? Bieții domnitori, de-ar fi știut ei în ce bătălii le va fi târât numele, probabil că ar fi lăsat testamente peste testamente că nici ei, nici urmașii urmașilor lor nu sunt nici securiști, nici comuniști, ci niște bieți comandanți de oști feudali care urmăreau, ca tot războinicul, să mai acapareze o moșie, un râu, un ram ! Cât despre Eminescu, probabil că nimic nu l-ar scârbi mai mult decât să se vadă eroul unui cult deșănțat, irațional și dospind de motive ne-poetice !

Avem o lege a dosarelor de Securitate, avem și o echipă care se va ocupa de administrarea lor. Să vedem cum. Sper, spre binele lor și al nostru, că cei unsprezece membri ai Consiliului sunt conștienți la ce se înhamă și ce rol istoric au de jucat. Ar fi lamentabil să descoperim – și vom descoperi

foarte repede, în câteva luni – că nu e vorba decât de o sinecură, de un loc strategic menit să paveze cu catifea treptele unor cariere viitoare. A fi membru într-un asemenea Consiliu înseamnă să te situezi la înălțimea morală a pastorului Gauck, dar într-o țară în care omologii lui Marcus Wolf n-au lăsat nici o clipă din mână dosarele și frâiele puterii.

Cred că o analiză a comunismului românesc și a bestialităților Securității abia urmează să înceapă. Dacă discuțiile vor fi deturnate în zone pro și contra mondializare, pro și contra Uniunea Europeană (cum se încearcă deja, cu destul succes), numai și numai pentru a mai salva o dată moștenirea kremlineză-kaghebigă, ne putem lua adio de la toate cadourile pe care, atât de surprinzător, ni le-a făcut Europa. Departate de a fi ușoară, această bătălie va fi la fel de cruntă ca și înscenarea securistă din decembrie 1989. Și – să dea Dumnezeu să mă înșel – la fel de sângeroasă. Doar forța morală a unui pastor Gauck multiplicat de unsprezece ori ne va putea salva de aceste primejdii. (19 aprilie 2000)

Chibiț în Dupont Circle

În lumea de azi, bătăliile cele mai importante se dau în jurul imaginii. Fie că e vorba de un banal obiect de vestimentație – orice om cu simțul realității îți va spune că preferă o cămașă de la „Banana Republic” uneia de la „Braiconf”, puloverul „Gap” celui de la „Arta textilă” și *deux-pièce*-ul „Armani” celui croit la fabrica din Oradea –, fie că e vorba de prestigiu, lumea investește sume enorme în simple formule. Se întâmplă adeseori ca între o marcă și alta să nu descoperi nici o diferență calitativă. Diferența o dă acel obiect dreptunghiular, numit etichetă. Adică prestigiul și imaginea.

Acest lucru l-au înțeles, la fel de bine ca și comercianții, politicienii. Ei și-au dat seama că iluziile vândute cetățeanului sunt o marfă ca oricare alta și că, prin urmare, ea trebuie frumos ambalată. Expresia „dreptul la imagine”, descoperită de român după 1989, este ea însăși un reflex al noii realități, repede însușită de cine vrei și de cine nu vrei. E dincolo de ridicol tonul cu care canalii veroase, paiate resentimentare, bișnițari nădușiți, escroci ce-și ascund ticăloșia îndărătul

ochelarilor cu rame fine, nulițăți gureșe, târgoveți rătăciți prin studiourile de televiziune își clamează dreptul la sfânta, imaculata imagine !

Când e vorba de o țară, lucrurile sunt încă mai încurcate. Obsesia imaginii o au, de regulă, doar guvernele ce se știu în deficit de onestitate. Conducătorii care se știu curați n-au insomnii din cauza nerecunoașterii publice internaționale a performanțelor, mai mari sau mai mici, dovedite. Din acest motiv, „dreptul la imagine” a devenit în România o obsesie isterică a tuturor celor care s-au perindat pe la putere după 1990. Nu suntem departe, din acest punct de vedere, de performanțele paranoice ale lui Ceaușescu, care înfrunta eroic căldurile africane numai să se vorbească, de pe diverse crăci guvernamentale, despre el. Țările mici sunt și ele foarte atente la imagine, în speranța – adeseori răsplătită – că pot compensa printr-un comportament remarcabil ceea ce nu pot realiza în termenii concurenței reale, la nivelul pieței.

Cultura joacă, în această ecuație, un rol important, chiar în vremurile noastre când disprețul față de spirit a atins cote apocaliptice. O inteligentă strategie culturală poate conduce la efecte benefice acolo unde celelalte argumente – ale economiei sau ale politicii – lipsesc. Mă gândeam la toate acestea privind drapelul alb-roșu-verde ale Ungariei fluturând dezinvolt pe o splendidă clădire din Dupont Circle, zona artistică a Washingtonului.

Viața culturală a capitalei americane, mult mai conservatoare decât a New York-ului, are un metabolism propriu, distinct și fascinant pentru cel care ajunge să-i pătrundă misterele. Dupont Circle reprezintă, din acest punct de vedere, un fel de chintesență a manifestărilor culturale. Numele zonei, după cel al piațetei rotunde, în jurul căreia gravitează, ca niște sateliți, un număr imens de librării, cinematografe, magazine de discuri, galerii de artă și săli de spectacole este sinonim cu însăși ideea de cultură. Totul pare să conducă la Washington spre Dupont Circle, prin fluxul neconținut a trei mari bulevarde, plus vecinătatea cartierului istoric al Washingtonului, Georgetown – ceea ce conferă locului un surplus de farmec și magie.

Ca vechi rezident al acestei zone – am locuit mai multe luni la două minute de piațetă și-mi reamintesc cu încântare

de serile de primăvară și de vară când orchestre improvizate, virtuozii ai chitarei, ai clarinetului, ai flautului, ai violoncelului, ori chiar ai unor capace, cutii goale sau găleți de material plastic „țineau afișul” până noaptea târziu – știu ce importanță are să fii reprezentat, ca instituție culturală, acolo. Dintre țările fostului bloc comunist, doar Ungaria a reușit, de ani buni, să mențină un foarte activ centru de artă, Petöffi Cultural Center.

Neavând șansa unui astfel de lăcaș, avem în America norocul (vai, disprețuit și de ambasadă, și de politicienii din țară!) unor admirabili susținători ai valorilor românești în Statele Unite. D-na Christina Zarifopol-Illias, profesoară de latină și română la una din cele mai prestigioase universități americane, Universitatea Indiana din Bloomington, compensează prin profesionalism, energie, șarm, competență și presanță multe din ineptiile sau, pur și simplu, incompetența celor care, pe banii noștri, trândăvesc pe malul Potomacului, incapabili nu doar să prezinte cultura română, dar nici măcar să rostească două vorbe inteligibile în limba lui Faulkner și Pynchon.

În Mid-West-ul patriarhal și conservator, d-na Zarifopol-Illias a reușit, prin nenumărate eforturi și dăruire personală, să creeze un program de studii românești și să consolideze catedra de limba și cultura română. Casa ei, situată într-un idilic cartier al Bloomington-ului (oraș în care locuiesc, de altfel, mai mulți români celebri, între care Matei Călinescu, Virginia Zeani și Ciprian Foiaș) reprezintă, după cum spunea Sorin Antohi, care m-a premers cu câteva zile pe aceleași plaiuri, „o Românie ideală”. Mobilierul de-un rafinament încântător, tablourile de epocă, tapiseriile în culori discrete sunt aduse, în parte, din România și „răsădite” la mii de kilometri nu doar de țară, dar și de coasta estică americană. Organizând și susținând conferințe dedicate culturii române, d-na Zarifopol-Illias face ea însăși cât un întreg centru cultural. Dacă diplomații români, dacă atașatii de presă și cei culturali dormitează în posturi în vilele plătite cu bani grei în cartierul Georgetown, profesoara de la Bloomington își vede temeinic de lucru. Nu mică mi-a fost uimirea ca după conferința pe care am susținut-o la universitate să fiu abordat de mai mulți studenți americani care, în românește, voiau să afle

cât mai multe lucruri despre țara care în mintea lor – și prin harul profesoarei lor – căpătase dimensiuni mitice.

Într-o vreme când bătălia pentru fonduri se dă, în domeniul educației, cu baioneta în poziție de atac, profesoara din Bloomington a reușit imposibilul: a convins conducerea Universității Indiana să instituie burse pentru studenții americani care doresc să studieze în România. Deși președintele Constantinescu însuși s-a arătat entuziasmat de proiect, promițând să facă din el un parteneriat, deși ministrul Marga și-a dat aprobarea, lucrurile stagnează! În România, birocrăția ucide până și instinctul de conservare.

N-ar fi nici o problemă dacă universitățile americane ar gemeni profesori români – așa cum sunt pline de profesori polonezi, cehi, maghiari sau chiar bulgari. Românii care au făcut carieră academică serioasă în Statele Unite pot fi numărați pe degetele de la cel mult două mâini. A nu fructifica aceste puține șanse – sau chiar a le bloca lamentabil, așa cum pare să fie cazul în exemplul citat –, a ne baza doar pe meciurile de tenis pierdute strategic de către ambasadorul Geoană în fața unor politicieni americani de vârsta a treia înseamnă în cel mai bun caz prostie. A susține financiar tineri studiosi americani în care vibrează interesul pentru România, așa cum sunt cei de la Indiana University, înseamnă a-ți asigura susținători profesioniști pe multe decenii de aici înainte. Imaginea țării – internă și externă – s-ar îmbunătăți ca prin miracol. Dar cine are timp de astfel de fleacuri, când însuși ambasadorul iliesciano-constantinescian, Geoană, nu pare a ști decât socoteala game-urilor de la meciurile de tenis pe care urmează să le piardă spre binele țării.

Până atunci, în Dupont Circle flutură, deasupra elegantului Centru cultural Petöffi, ca un fel de zâmbet ironic adresat și patrioților valahi de mucava ce se întâmplă să treacă pe acolo, doar steagul maghiar. (26 aprilie 2000)

Doar „o răfuială între bandiți” ?

Auzisem de la „Europa Liberă” despre asasinarea bestială, în beciurile Securității, a lui Gheorghe Ursu. Citisem, în primele luni ale lui 1990, un cutremurător dosar, în revista „22”, avându-l ca erou pe cel turnat de colegii de serviciu,

arestat, torturat și lichidat de către faimoasa instituție. Văzusem și filmul de la televiziune în care un infractor de drept comun mărturisea, cu un cinism inimaginabil, că el îl ucisese „din greșeală” pe Gheorghe Ursu, după ce înalți ofițeri ai Securității îi sugeraseră ce are de făcut. Am așteptat, ca mulți alți români, să se facă dreptate în acest caz limpede ca lumina zilei.

Că nu s-a făcut pe vremea lui Iliescu, nu m-a mirat și nu mă miră : tartorele comunist avea pe agendă, între prioritățile cele mai presante, salvarea cu orice preț a Securității. Misiune de care s-a achitat, să recunoaștem, strălucit. Atât de curată e basmaua securistă în România de azi, încât se confundă cu puritatea flămurilor agitate la meciurile Dinamo-Steaua de drăgălașele majorete dâmbovițene. Sau cu a drapelelor ce flutură inocente deasupra Parlamentului, Guvernului și Președinției.

Mă așteptam, însă, ca după noiembrie 1996, când ni s-a promis că va începe „marea curățenie”, se va face lumină și în acest caz – ca și în cele de corupție, ca și în afacerea „teroriștilor” din decembrie, ca în sute și mii de alte cazuri. Nici vorbă de așa ceva. Dl. Constantinescu a preferat să prezideze trecerea lină, fără nici un fel de zdruncinături, de la un sistem cleptocratic și asasin la un alt sistem – mai puțin asasin, dar la fel de cleptocratic. De la clica de partid la clica de familie (vezi cazuri din imediata sa vecinătate, vezi nesimțirea iondiaconesciană și multe, multe altele). De la promovarea în grad a securiștilor și torționarilor, la sistemul medalierii acelorași securiști și torționari.

Nici una din aceste situații nu este inventată de presă. Nici „Țigăreata II”, nici „Porțelanul”, nici lăsarea țării, cu criminală indiferență, pe mâna infractorilor de drept comun și în seama haitelor de câini hămesite ce scurmă prin gunoaiele infecte ale marilor orașe nu sunt ieșite din imaginația luxuriantă a adversarilor „președintelui democrat” al României. Toate acestea sunt ivite din incapacitate, indiferență și dispreț față de misiunea asumată. Căderea zgomotoasă în sondaje a d-lui Constantinescu – dar și a egal de impotenților parlamentari din coaliția de guvernământ – se explică prin astfel de lucruri simple, și nu prin comploturi mondiale sau prin incapacitatea poporului prost de a înțelege

adânca filozofie prezidențială. Din contră, poporul a înțeles că a votat niște farsori și că acum nu mai vrea să audă de ei.

Cert este că în trei ani și jumătate de când la putere se află forțele democratice, „dosarul Ursu” n-a înaintat nici un centimetru. Ba, dimpotrivă, a regresat dramatic : asasinul Clita e liber, S.R.I.-ul habar nu are unde se află jurnalele victimei, dosarele de cercetare penală au fost falsificate (actele originale au dispărut, fiind înlocuite cu simple tăieturi de presă), judecătorii sunt îmbiați cu probe subțiri ca lama de cuțit, iar șefii democrați ai serviciilor secrete fac pe nebunii mai ceva decât Postelnicu și Măgureanu la un loc. În ciuda eforturilor disperate ale familiei, în ciuda campaniilor susținute de revista „22” ne aflăm, astăzi, la zece ani de la căderea comunismului, exact în aceeași situație în care ne aflam pe când Ceaușescu dădea ordinul de lichidare al incomodului contestatar.

Am scris, în ultimii ani, de mai multe ori despre „Cazul Ursu”, am semnat liste de protest, am reproșat puterii actuale că nu e cu nimic mai bună decât cea anterioară. În tot acest timp, am fost însă încrezător că justiția va triumfa. Iată, însă, că lucrurile, departe de a se clarifica, încep să prindă o nouă lumină. Citind jurnalul lui Cristian Bădiliță, *Tentația mizantropiei* (Editura Polirom, 2000), dau peste aceste stupefiantе rânduri din 1997 : „Invitați la dl. Barbăneagră, cu Toader [Paleologu] și P.G. [?] La capitolul politică se discută cazul Gheorghe Ursu (zis «Babu»). Aflu cu stupeoare că «Babu», marota GDS-ului din România, a fost unul dintre cei mai cumpliți tartori comuniști ai Galațiului (în tinerețe, evident : iar „greșelile” din tinerețe se pot trece cu vederea, nu ?). Dl. Barbăneagră l-a cunoscut personal pe acest martir al Securității și își amintește ultima lor convorbire : niciodată Babu nu s-a dezis de comunism și de crimele comuniste, «necesare purificării sociale». Era doar scârbit de întinarea idealurilor roșii de către Ceaușescu & comp. Parcă mi-e cunoscut acest tip de biografie și de atitudine «civică» ! Ne întrebăm de ce nu se publică vestitul *Jurnal* confiscat cu atîta tam-tam de Securitate. Cine știe ce surprize ascunde ? ! Iar dacă a fost distrus, lucrurile devin și mai limpezi. Securității știau bine de ce au făcut-o. Babu le cunoștea sistemul, căci fusese multă vreme de-al lor, în fruntea lor. De aceea s-au și

purtat cu atâta sălbăticie, torturându-l până și-a dat sufletul, ba mai mult, expunându-i cadavrul, pentru a băga frica în oasele adevăraților opozanți ai regimului. Numai un securist de talia lui Ursu merita să fie ucis într-un asemenea hal. Un biet informator oarecare – cărturar de-o șchioapă sau poet – nu putea spera la martiriu (un «domiciliu forțat», o păruială erau suficiente!). Dacă Ceaușescu ar fi crezut o clipă că Babu ar putea deveni un martir, l-ar fi lăsat în plata Domnului. Dar el știa foarte bine cu cine are de-a face. L-a eliminat ca pe o scârnăvie comunistă, care, după ce-a profitat cât a avut chef de regim, a început să joace (evident, cu convingere) pe dizidentul. Pentru Ceaușescu, Gheorghe Ursu n-a fost nici o clipă un opozant, ci un parvenit trădător”.

Vă imaginați stupefăcerea cu care am citit rândurile de mai sus. E pentru prima oară, după știința mea, că tragicul caz Ursu e privit din acest unghi de vedere : ca o simplă „răfuială între bandiți”, după cum spune Cristian Bădiliță. Evident, oameni mai bine informați decât mine vor putea face lumină și în legătură cu aceste acuzații de-o gravitate excepțională – dat fiind și contextul cazului. Poate dl. Barbăneagră însuși va produce probe palpabile.

Toate acestea nu fac decât să complice destinul post-mortem al lui Gheorghe Ursu. Rămân, însă, la convingerea că prioritatea numărul unu este descoperirea făptașilor, a asasinilor, și pedepsirea lor. Asasinatul e asasinat, indiferent cine este victima. Apoi, dacă va fi cazul, vom putea discuta și despre tinerețea lui Gheorghe Ursu. Măcar pentru a cruța susceptibilitățile celor pentru care această afacere ce probează caracterul criminal al Securității nu e decât „martiriul [unui] personaj dubios”. (3 mai 2000)

România : un ecorșeu

Zâzaniile neconținute și fără obiect, injuriile grobiene și incontinența verbală agresivă – mediatizate din plin de o presă și o televiziune ce-și fac o datorie de onoare din vulgaritate și un țel din nesimțire – induc străinătății imaginea unui român isteroid : ființă certărească, greu de mulțumit, primitivă, violentă, cu care mai bine să n-ai de-a face.

E suficient să urmărești tertipurile, amănările, amenințările voalate prin care reprezentanții Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Mondiale amenință că nu vin în România ! Sau formulele de eliminare a românilor de la tot felul de avantaje pe care celelalte țări din zonă le-au dobândit de mult : de la suspendarea vizelor pentru Occident la diversele „oleoconducte” și piețe zonale, de la acorduri culturale la facilități economice. În continuare, pentru intelectualul român modalitatea cea mai frecventă de a se impune în Occident e fuga și renunțarea definitivă la calitatea de român.

Această imagine e, din multe puncte de vedere, falsă. A fost suficient să arunci o privire de Paști la televizor pentru a te convinge că românul se mulțumește cu foarte puțin. Sau cu nimic. Marginile de șosele transformate în măcelării sunt imaginea cea mai șocantă pe care am văzut-o de ani de zile. Nici poliția, nici inspectorii sanitari n-au putut stăvili năvala cetățeanului spre locurile în care inocenții miei erau omorâți fără milă și belțiți cu bestialitate, pentru a lua, ecorșați, drumul portbagajelor de „Dacii” și al frigiderelor de bloc.

Culmea e că cei mai vocali, cei mai agresivi în disputele cu organele de ordine erau cumpărătorii. Dacă ciobanii-măcelari se mulțumeau să spună că e munca lor și că fac ce vreau cu ea („L-am hrănit cu biberonul !”, se lamenta un frumos ciobănel extracarpatic, aruncând priviri înduioșate spre mielul pe care tocmai îl „executase” cu mișcări experte), cumpărătorii-orășeni deveniseră, parcă, membri ai baroului civic : „De ce nu se contruiește locuri speciale ? De ce e ocupate piețele de mafioți ? De ce nu se gândește că vine Paștele și n-are unde vinde carnea proaspătă ? Am și eu dreptul la un miel, la câte îndur de la ăștia ! Să se construiască piețe de sacrificiu !”).

Va să zică, „piețe de sacrificiu” ! Expresia trebuie reținută, măcar pentru că „piețele de sacrificiu” sunt de mult construite în România. Trăim, zi și noapte, într-o „piață de sacrificiu”, mioritici sau nu, ciobănași sau oițe bârsane. Mai trebuie să aflăm cine sunt „ei” (cei care nu „construiește” și nu „gândește”). Evident, guvernul, parlamentul, primăria. Cum televiziunile inter-active sunt, la noi, abia la început, am pierdut ocazia să-i replic cetățeanului indignat că, de fapt, gândirea sa este tipică „pieței de sacrificiu” !

Într-adevăr, cine ar trebui „să se gândească” și „să construiască” în România? Doar clasa politică? Doar cetățeanul? E drept că cei mai răi și mai nesimțiți dintre noi ajung să se cațere pe cele mai înalte piscuri. Dar ei sunt, totuși, plecați dintre noi și sunt ca noi! Nu sunt importați din Deșertul Gobi și nici din Groapa Mariannelor! Vin alegerile locale. Câți dintre românii ce se buluceau spre crengile stejarilor pline cu miei s-au gândit cu adevărat cui au dat votul? Iar după ce l-au dat, câți s-au gândit să-i tragă la răspundere pe aleșii lor? La câte întâlniri cu primarii, cu consilierii, cu deputații și senatorii au participat, pentru a-i lua de guler și a le cere socoteala? Câți s-au întrebat în toamnă, nu cu trei zile înainte de Paște, „unde sunt piețele de sacrificiu”? Câți sunt conștienți că votul dat, la stânga sau la dreapta, poate modifica însăși direcția în care se mișcă țara?

Prea puțini, firește. Am pierdut capacitatea de a raționa de la mână pân-la gură. Dezastrele ecologice se succed în ritm apocaliptic, dar nici unul din locuitorii „pieței de sacrificiu” nu-și pune problema originii lor. „Fatalitate!” E tot ce poți citi pe chipurile lor prostesc-resemnate. Nimeni nu face legătura între nenorocirile din ultima vreme și centralismul înfiorător de stat. Oamenii care acum stau cu mâna întinsă, ajunși la mila publică, sunt aceiași care în urmă cu patru, cu opt sau cu zece ani ridicau pumnul la ideea de privatizare. Poluarea criminală a marilor combinate a devenit posibilă pentru că nefericiții de azi sunt „bărbații” care au blocat, de fiecare dată, drumurile, au sechestrat prefectii, au alungat investitorii și au pus mâna pe par când s-a vorbit de vinderea mamuților ucigași.

Cei care suferă infinit mai mult sunt tocmai dușmanii privatizării. Las de-o parte faptul că o întreprindere particulară nu riscă în ruptul capului să provoace pagube, nici sieși, nici altora, pentru că va plăti din buzunarul propriu. Orice greșală de acest fel înseamnă ruina și falimentul. În schimb, dacă ea aparține statului, va plăti tot cel păgubit: după ce a rămas fără serviciu (pentru că asta se întâmplă oricum!), iată-l rămas fără casă sau cu animalele otrăvite de cianuri și de tot felul de reziduuri toxice. Uluiala lor e întrecută doar de nesimțirea funcționarilor guvernamentali, care, după ce obolesc să dea vina unii pe alții, cad obosiți în

patima „studiilor de fezabilitate” din care au aflat că lucrurile s-au întâmplat pentru că trebuiau să se întâmple !

Toate acestea încep – oricât ar părea de incredibil – de la murdăria în care suntem obișnuiți să trăim. De la nepăsarea cu care trecem pe lângă huliganul care mănâncă semințe pe treptele catedralei (altfel, noi fiind credincioși nevoie-mare !), la colegul care scuipă zgomotos pe coridoarele instituției sau de la lăcomia cu care ne înghesuim la chilipirul pascal atârnat de copacii de pe marginea șoselelor. Situații perfect demonstrabile de impactul nul al partidelor ecologiste. Astfel de lucruri sunt luate de români în derâdere : „Cum adică, să mă spăl pe mâini după ce merg la WC ? Cum adică, să nu cumpăr decât din locuri special amenajate carne, legume și orice altceva, când „la copac” e mai ieftin ? Îmi dai matale diferența ? Cum să nu calc pe iarbă și să nu smulg florile, când parcurile sunt ale noastre, ale poporului ? De ce să nu-mi încrustez numele în scorța de copac, când mă știu sortit eternității ? De ce să nu sparg ferestrele în tramvai și să smulg plușul din compartimentele de tren, când am nevoie de ele în propriul meu grajd, în care îmi hrănesc cu biberonul mieii pe care, apoi, la marginea drumului, am să-i belesc plin de avânt ?”.

Nu știm – pentru că n-a avut cine să ne spună – unde se sfârșesc drepturile și unde încep îndatoririle noastre. Orbecăim într-o „piață de sacrificiu”, plini de aplomb și de conștiința că ni se cuvine totul, obsedați de îndestularea imediată și de căpătuiala rapidă, fără să observăm că rolurile s-au inversat de mult. În copaci, printre frunzele încă fragede ale stejarilor din marginea drumului, atârnăm chiar noi. Noi, poporul suveran și gureș.

Argumentul cel mai solid că nu există nici un fel de preocupare sistematică pentru soarta țării e inexistența oricărui interes pentru ceea ce se numește „binele public”. Departe de a fi un concept idealist, cum l-ar putea interpreta purității de varii culori, „binele public” e o noțiune absolut legitimă în lumea contemporană. Nici adepții cei mai entuziași ai globalizării nu se sfiesc să pună înaintea „binele societății” căreia îi aparțin. O „globalizare” din care nu ai nimic de câștigat e o contradicție în termeni. Doar naționaliștii bătuți în cap și demagogii fără scrupule văd în

mondializare un pericol mortal. Un pericol există, firește : și anume, ca minciunile, incompetența și fraudă să iasă rapid la suprafață, plutind deasupra apei ca firele de paie putrede.

În România, „binele public” se identifică, matematic, cu setul de valori ale grupului aflat la putere. Dacă până în 1996 se vorbea mai puțin de „interesul de partid” (probabil un reflex de apărare, după deceniile de urlete țâșnind din trompetele partidului unic), după 1996 măștile au căzut. Politicienii nu se mai sfiesc să vorbească de „interesul partidului”, de „avantajele grupării din care fac parte”, de „prioritățile ideologiei după care ne conducem”. S-a ajuns la situația incredibilă ca o majoritate populară amorfă, îndobitocită, incapabilă să-și identifice problemele vitale, să susțină zgomotos grupe și grupuscul obsedate de îmbogățire și de jefuirea sistematică a țării. Egoismul și cinismul de partid au transformat România într-un șvaiter în care găurile sunt din ce în ce mai mari, iar brânza din ce în ce mai împutită.

A vorbi într-un astfel de context de „binele public” riscă să te transforme într-un prostănac și într-un naiv care nu știe pe ce lume se află. Împărțirea demagogică în dreapta și stânga a unor politicieni și partide ce n-au decât un scop – dobândirea frauduloasă, imediată și impunitivă a prosperității proprii – aruncă praf în ochii unei populații debusolate, chemată să susțină aberații în care nu cred nici măcar cei care le lansează. În fapt, indiferent de culoarea cravatei pe care o poartă, oamenii politici din România aparțin unui singur partid : cel al mafiei nesătule și al jafului sistematic a ceea ce a rămas în posesia statului. Mă întreb ce rol vor avea politicienii după ce se va desăvârși ruina și când nu va mai fi nimic de șterpelit din halele uzinelor și din hambarele I.A.S.-urilor.

Am să dau un exemplu mărunț, dar care demonstrează că „binele public” e nu numai o sintagmă disprețuită, dar că înșiși oamenii lucizi cad în capcana diverselor ideologii anti-meritocratice, nemaivăzând pădurea din cauza copacilor. Am scris de nenumărate ori (și n-am fost singurul) că una din puținele șanse de afirmare a României în lume o constituie cultura. Nu e o idee originală : cultura e un instrument folosit sistematic de cele mai mari țări de pe mapamond. Destui români își amintesc de impactul expozițiilor de pictură, de festivalurile de film sau de mini-târgurile de carte organizate

în România de americani, francezi sau germani. Pentru că blugii „Levi's”, pentru că licorile cu gust interzis, gen „Coca-Cola”, pentru că parfumurile „Gucci”, *player*-ele „Sony” și tricourile „Lacoste” nu aveau cum să ajungă la noi, deveneam familiariii lumii în care acele bunuri se produceau uitându-ne la filmele cu Al Pacino, răsfoind cărțile de la „Gallimard” sau albumele de la „Skira”.

După 1990, am observat că la marile târguri internaționale de carte țări puternice din Occident nu evitau să se prezinte cu „standurile naționale”, punând în valoare, pe lângă succesele comerciale, și splendide ediții din clasici. Cu alte cuvinte, în acele țări în care noi distingeam doar mecanismul ucigaș al concurenței, era de la sine înțeles că există zone care trebuie să rămână sub protecția statului. Astfel de hotărâri erau luate, firește, în numele ideii de „bine public”, în numele afirmării unei identități care numai ea constituie fundamentul oricărui alt tip de afirmare.

Tot în 1990, în România privatizarea a început nu așa cum ar fi fost normal – cu marii mamuți industriali –, ci cu cultura! Tot răul spre bine: în clipa de față, publicațiile culturale și editurile par să se fi adaptat mecanismelor pieței libere mai bine decât faimoasele „ctitorii” ale socialismului atotbiruitor. Destui oameni de cultură (nu toți, firește, unii dintre ei trăind cu nostalgia nătângă a statului-biberon) au învățat legile aspre ale concurenței, au dobândit arta obținerii de finanțări, într-un cuvânt, au învățat să stea pe picioare.

Am fost, cu toate acestea, uluit să aflu de ușurătatea cu care, în numele unei false idei de „liberă concurență”, unul din tezaurele naționale, Editura Minerva, a fost pusă pe butuci și obligată să înoate în apele adânci și tulburi ale concurenței. Sunt sigur că fepesiștii, sau cine vor fi fost ei, care au decis scoaterea la vânzare a Editurii Minerva n-au habar de actul criminal pe care l-au declanșat. Sunt convins că burtă-verzimea baricadată în spatele d-lui Radu Sârbu n-a pus în viața ei mâna pe o ediție critică, iar ideea de „scriitor clasic” e echivalentă cu aceea de carte inutilă, pe care se așază, straturi-straturi, praful și fumul de țigară solidificat.

Editura Minerva nu înseamnă doar cei cincisprezece-douăzeci de redactori, tehnoredactori și corectori care, mai mult sau mai puțin stângaci, își apără, ca niște sindicaliști amărâți, drepturile. Editura Minerva e un bastion împotriva

pierderii identității noastre naționale. Seriile de scriitori clasici (multe dintre ele impecabile din punct de vedere științific), splendidele ediții de documente culturale, sutele și miile de volume tipărite de-a lungul anilor dovedesc că, în ciuda aparențelor, nu suntem niște barbari interesați doar să ne umplem burdihanurile, doar niște violatori de găini și niște criminali în serie. Toate acele cărți dovedesc oricui că ne merităm locul în Europa.

Voci tulburate de contactul cu aerul tare al unui pro-occidentalism formal și inconsistent s-au trezit din picoteală și-au dat cu pumnul în masă: Editura Minerva trebuie să intre în libera concurență! Întreb și eu: cu cine să intre în concurență? Care dintre editurile românești de succes a scos, în zece ani în care nu tot timpul comerțul cu cartea a mers rău, o singură ediție critică adevărată din marii scriitori români? Să nu mi se scoată ochii cu variatele „ediții artistice”, cu coperte superbe și pe hârtie de lux, tipărite, nu întâmplător, de Crăciun și de Paște. Vorbesc de edițiile serioase, de volumele muncite la sânge, cu variante, receptare critică, prefete și postfete profesioniste. A făcut Editura Minerva cuiva concurență neloaială? A luat ea pâinea de la gură vreunei edituri care ardea de nerăbdare să-i publice pe Agârbiceanu, Delavrancea, Ion Ghica, Sadoveanu, Arghezi, Coșbuc, Maniu, Pillat, Cotruș, Lovinescu, Alecsandri, Vianu, Călinescu și toți ceilalți altfel decât în ediții ieftine, mizerabile, care, în plus, au darul să-i scârbească pe elevi de înșăși ideea de carte?

Sper să nu fie prea târziu ca oameni responsabili să repare acest nou act de samavolnicie și iresponsabilitate. Seduși de diverse elucubrații politicianiste, am ajuns să dăm pielea de pe noi fără să ne-o ceară nimeni! (10-17 mai 2000)

Sula-n Costea

De la Nichita Stănescu, despre care se știe că era, la modul amuzat-ironic, superstițios, ne-au rămas o sumedenie de vorbe memorabile. O propoziție a lui, intens citată între apropiați – „Cuvintele atrag realul” –, a făcut ocolul lumii literare, dobândind aura unei superstiții de grup.

Mă gândeam, în aceste zile, atât la cuvintele lui Nichita, cât și la situația creată de justiția franceză, ajunsă, pe urmele lui Adrian Costea, în România. Sunt celebre de-acum ieșirile de mahalagiu ale lui Ion Iliescu : „Măi, animalule !”, „Să le dăm peste bot !” și, last but not least, „Sula-n coaste !”. Iată că, atunci când nu se aștepta nimeni, sub o formă care dovedește că există deasupra noastră o forță divină, ultima dintre aceste expresii se întoarce, ca-ntr-o piesă de cea mai proastă calitate (așa cum și este !) împotriva Zâmbărețului național. Sensibila „coastă” prezidențială era jenată, vă amintiți, în primele zile ale lui 1990, de insistența lui Corneliu Coposu de a reveni pe scena politică. Zece ani mai târziu, prin magie financiară, Ion Iliescu însuși a devenit sula din coasta unui personaj deja intrat în istorie – Adrian Costea. Dar și viceversa !

Ireproșabilul, „săracul”, nepătatul Ion Iliescu se vede prins, din ce în ce mai puternic, în plasa minciunilor, a fățarniciei și a înșelătoriei. Găselnița lui Cornel Nistorescu, din „Evenimentul zilei”, de a titra deasupra afișului electoral din 1996 al lui Ion Iliescu aceste cuvinte ucigătoare : „Sărac, dar cinstit, format 168x207” dăruimă, cum puține alte comentarii ar fi putut-o face, mitul „omului onest”. Rânjetul color al uzurpatorului de ceașești ni se dezvăluie în toată hidoșenia sa : un politruc însetat de putere, care nu s-a dat în lături nici de la instigare la asasinat (vezi minerii), nici de la complot politic și, iată, nici de la furt și de la contrabanda de cea mai joasă speță.

Ciuma pedeseristă, uitată prea repede de populația derutată de netrebnicia celor aflați azi la putere, reizbucnește în jerbe înfricoșătoare. Dacă nici acum nu ne dăm seama cu cine am avut de-a face, dacă, infantilizați și lobotomizați, vom păși somnambulic către focurile diavolești ale acestei bande de tâlhari la drumul mare, spre a ne preface în scrum, ne merităm din plin soarta. Cum nu am iluzii în privința inteligenței politicianului român și nici în subtilitatea serviciilor secrete (grosolane până-n pânzele albe, după cum se dovedește cu ocazia fiecărui nou scandal dat la iveală), nu cred nici în teza „răfuiei politice”. Dacă murdara afacere nu ar fi fost descoperită de către francezi, lucrurile ar fi continuat să băltească în buna tradiție a nesimțirii cuțo-moldo-vlahe.

Nu cred că e vorba de o „înscenare” a Cotroceniului ori a serviciilor secrete, pentru simplul motiv că și acestea ies destul de șifonate din confruntare. Dl. Constantinescu a dovedit, o dată în plus, că n-are habar pe ce lume se află și că nu e decât plămada amorfă din mâinile unor ticăloși. I-am reproșat, ani în șir, incapacitatea de a face o minimă curățenie la locul de muncă. Iată că azi securistimea cocoloșită de el precum sfintele moaște îl izbește cu măciuca în moalele capului. Pe cât de încet la fapte și de inefficient la gândire, pe atât e de iute la semnătură: cu incredibilă iresponsabilitate, actualul președinte a medaliat torționari de la Sighet, a avansat ca generali criminali sadea din armată și miliție și a numit consilieri personali oameni cu un trecut cel puțin murdar. Somațiile Alianței Civice, de a se debarasa de astfel de figuri odioase, s-au lovit de bine cunoscuta indolență prezidențială, care-și vede liniștită de *dolce-farniente*-le pe bază de mandat electoral.

Mă întreb: cum poate dl. Constantinescu nu doar să reconfirme calitatea de reprezentant personal unui ins despre care nu știa nimic (oare chiar nu știa?), ci chiar să-i acorde atribuții incomparabil mai mari decât îi acordase Iliescu? A-l implica pe Adrian Costea, așa cum s-a încercat, în potențial uriașele afaceri legate de reconstrucția iugoslavă înseamnă o clară dovadă de inconștiență. Măcar consilierii săi, dacă nu el însuși, ar fi trebuit să știe de faimoasa escrocherie „albumul” (antrepriză dubioasă care, în timpul campaniei din 1996, a contribuit la amuțirea pedeseriștilor, ce se știau murdăriți de la cap la picioare) și de cine se află în spatele ei. Din păcate pentru el, dl. Constantinescu a preluat odată cu securității și corupției vechiului regim, și tot activul lor de ticăloșii.

Există, însă, o primejdie care trebuie pusă în evidență: și anume, ca printr-o răsturnare *à la roumaine*, principalii vinovați să scape basma curată, iar paguba să rămână în întregime a celor care, dintr-o prostească înțelegere a „alternanței la putere”, au tolerat abuzurile, hoțiile și crimele uriașei găști pedeseriste. Spun asta pentru că voci specializate în diversiune tind să mute discuția de pe terenul infracțiunilor reale ale iliescienilor spre cel al prostiei păguboase a oamenilor lui Emil Constantinescu. Culpă actualului președinte a început

în clipa în care a crezut că va ști să-i determine pe securiștii și pupincuriștii rămași de la Iliescu să lucreze în favoarea sa. Om din afara sistemului, fostul profesor de geologie n-avea de unde să cunoască rețeaua de interese, complicități, vinovății ce lega strâns toate aceste scursuri ale ceașismului.

Când oamenii de bază ai noului regim sunt tot generali cu gușe multiple, îngrășați pe vremea lui Ceaușescu și aduși la formatul bute pe vremea lui Iliescu și când arătările cu grade avansate la excepțional de către dl. Constantinescu însuși sunt demne de manualul lui Lombroso, la ce să ne așteptăm? Implicarea – repet: din prostie – a regimului Constantinescu în murdara afacere Costea e doar una din notele de plată pentru minciuna întemeietoare a noii puteri: promisiunea că au preluat frâiele țării pentru a face curățenie.

După cum se prezintă lucrurile în clipa de față, cei trei candidați la funcția supremă în stat vor ieși, în proporții diferite, murdăriți dintr-o afacere care doar din întâmplare e prezentată ca una excepțională. Dacă nu mă înșală intuiția, „scandalul Costea” e o minusculă parte din uriașa tâlhărie „Bancorex”. De la cei vreo șase milioane de dolari despre care se știe acum că au luat drumul neantului, până la miliardele evaporate în aerul tare al iliescianismului e drum lung. Atât de lung încât, mi-e teamă, pe parcurs vor sucomba nu doar Iliescu, Meleșcanu și Constantinescu, ci țara însăși. Nu avem nici curajul, nici interesul și nici onoarea de a risca să mergem până-n pânzele albe. În cazul lui Iliescu și Meleșcanu e limpede de ce. La fel de limpede e, din păcate, și în cazul d-lui Constantinescu: el se va abține de la orice măsură fermă, pentru că dinții au început să-i clănțane de spaima că vor apărea noi și noi puncte în care slăbiciunea sa umană a devenit sursa unei potențiale tragedii politice. Paradoxul trist al acestei țări amărâte este că pentru a se salva pe sine, dl. Constantinescu (admit: un ins mai curat decât adversarii săi) va trebui să-i salveze pe cei care nu s-au sfiit să intre în banii țării până în coate. Sau până în coaste. Ca niște sule cu efect întârziat. (24 mai 2000)

Mâhniri de tânăr colporteur

Articolul meu de acum câteva săptămâni, „Doar «o răfuială între bandiți»? ” („România literară”, nr. 17, p. 2) mi-a atras replica plină de indignare a domnului Adrian Ursu. Sub titlul „Calomnii” (aceeași revistă, nr. 20, p. 11), fiul lui Gheorghe (Babu) Ursu mă definește drept „colporteurul unor incredibile, îngrozitoare calomnii lansate în mod iresponsabil (sau cu bună știință, și atunci e mult mai grav) de un anume domn Cristian Bădiliță”. Cum activitatea mea de până atunci („un critic pe care îl stimam”) nu prea rima cu noua ipostază, mi se acorda, totuși, circumstanța blândeii iresponsabilități : am „colportat” „probabil fără voie”.

Fac această precizare deoarece observ că între felul meu și felul d-lui Adrian Ursu de a evalua situația există câteva nepotriviri. Precizez de la bun început că în articolul cu pricina nu „colportam” nimic. („Colporteurul” e definit în DEX drept „Cel care răspândește știri, zvonuri etc. false”). Or, eu citam, cu ghilimelele de rigoare, un fragment din cartea unui tânăr intelectual român de valoare (deci : nu „un anume domn Cristian Bădiliță”), apărută la o editură prestigioasă (Polirom din Iași). Executam, așadar, un act absolut obișnuit în activitatea de presă, academică etc.

În al doilea rând, nu sunt de acord cu manevra subtilă de a mi se atribui afirmații pe care nu le-am făcut niciodată. Iată un fragment din replica d-lui Adrian Ursu : „Stimate dle Mihăieș, dacă ați fi procedat la cea mai elementară verificare (absolut obligatorie atunci când este vorba de reproducerea unor acuzații de o asemenea gravitate) v-ați fi dat imediat seama că Gheorghe Ursu nici n-ar fi avut cum să fie «unul dintre cei mai cumpliti tartori comuniști ai Galațiului»”. Așa cum este montat în frază, dl. Ursu lasă impresia că citatul cu pricina mi-ar aparține, sau că, în orice caz, eu aș fi totalmente solidar cu el.

În fine, în al treilea rând, mă întreb și eu ce capacitate „de verificare” a biografiei unui om despre care, de fapt, nu se știu foarte multe lucruri, are un simplu jurnalist ? Numele lui Gheorghe Ursu nu figurează în dicționare sau enciclopedii, iar articolele, studiile și cartea care-i sînt dedicate se

centrează îndeobște pe ultimii ani ai vieții sale. Pentru a-l liniști, totuși, pe dl. Andrei Ursu (dar nu sunt sigur că acest lucru îi va face plăcere) țin să-l informez că am făcut investigațiile ce-mi stăteau la îndemână. I-am întrebat pe câțiva prieteni din sfera Grupului pentru Dialog Social dacă știu ceva în legătură cu tinerețea lui Babu Ursu. Nu mică mi-a fost uimirea să aflu că doi dintre ei dețineau informații despre activitatea lui de comunist! Ei au vorbit, însă, de „un convertit sincer”, de un om care s-a „lăsat pradă mirajului”. Ce-i drept, partea privitoare la „marele securist” le era necunoscută. Iată la ce concluzii poate duce, chiar în rândul suporturilor lui Babu Ursu, nediscutarea tranșantă a unor aspecte din biografia sa!

În aceste condiții, am considerat absolut necesar să provoc, în măsura în care era posibil, o reacție a celor ce-i cunosc cu adevărat biografia. Pentru simplul motiv că discuțiile oricum au loc (deocamdată, în șoaptă) și pentru că există șansa ca ele să prevaleze, la un moment dat, asupra demersului apărătorilor lui Babu. Într-o societate bolnavă de non-comunicare, cum e societatea românească, găsesc mult mai potrivit să punem argumentele pe masă și să le disecăm cu calm, pentru a alege binele de rău, decât să ne prefacem că problema e fără importanță. Tergiversarea inadmisibilă a procesului asasinilor ar fi putut fi explicată la un moment dat (cine știe?) exact prin argumentele care circulă deocamdată în subterană. Și anume, ca totul să nu fi fost decât răfuiala între membrii aceleiași „bande”.

Nu am decât să regret că demersul meu a fost înțeles nu doar în mod eronat, ci la antipodul intențiilor sale. Cred că însuși semnul de întrebare din titlu ar fi trebuit să mă plaseze foarte limpede în raport cu foarte gravele acuzații din cartea d-lui Bădiliță. Nu există absolut nici un rând al meu din care să nu răzbată îndoiala, dezacordul, repulsia față de un procedeu (aici sunt de acord cu dl. Adrian Ursu) ce face parte din „strategia diversionistă a securiștilor de ieri și de azi”. Psihologic, îmi explic reacția fiului: în mintea domniei sale nu exista nici o rațiune să mă refer la rândurile incriminatorii dacă n-aș fi fost de acord cu ele! Ei bine, le-am citat tocmai pentru că enormitățile susținute de dl. Barbăneagră (și făcute public cu inadmisibilă ușurință de dl. Bădiliță, după cum,

spre onoarea sa, acesta o recunoaște în numărul anterior al „României literare”) sunt mult mai periculoase dacă rămân nesancționate. Abia ignorarea lor poate duce (și duce cu siguranță!) la crearea unei realități paralele, mult mai puternică decât realitatea propriu-zisă.

Ar fi fost suficientă o lectură calmă pentru ca dl. Adrian Ursu să mă plaseze în alt loc decât printre colportori. Articolul meu începea ca o diatribă la adresa regimului Constantinescu, pe care-l văd vinovat pentru obstrucționarea actului de justiție în „Cazul Ursu”, și se încheia cu somarea d-lui Paul Barbăneagră de a aduce probe acuzațiilor de-o gravitate excepțională. Cred că o serie de cuvinte și propoziții simple precum: „aceste stupefiantе rânduri”, „vă imaginați stuporea cu care am citit rândurile de mai sus” vorbesc de la sine despre poziția pe care m-am situat mereu față de tragedia lui Gheorghe Ursu și pe care mă situez în continuare. Tocmai pentru că vedeam cu ochiul liber ața albă a discursului diversionist nu m-am sfiit s-o aduc la lumină.

Pentru mine, nu e nici o noutate că dl. Paul Barbăneagră e capabil de astfel de deturnări ale realității. Am asistat eu însumi la o conferință a sa de-acum câțiva ani, în „Aula Magna” a Universității din Timișoara, în care se recunoșteau tezele atât de dragi celor care ne-ar dori înjugați pe vecie ideologiilor Răsăritului. Ura cu care vorbea despre „cultura Coca-Cola”, „californizare”, „imoralismul Occidentului” și alte bazaconii m-au determinat, de altfel, să părăsesc amfiteatrul mult înainte ca dl. Barbăneagră să fi atins apogeul elucubrațiilor sale de extremă dreaptă. Iată, însă, că domnia sa continuă – de la Paris! –, să plângă de mila țărișoarei, inventând fapte infame și crime la fel de credibile ca și teoriile sale despre „sacru”.

Cred, chiar și acum, când fragmentele din jurnalul lui Cristian Bădiliță au fost renegate de către însuși autorul lor, că am făcut bine citându-le. A ignora o realitate nu înseamnă că aceasta nu există. Or, din păcate, rândurile d-lui Bădiliță există! E de preferat să le dăm o replică acum, decât să le lăsăm să treacă netulburate, riscând să devină adevărurile indubitabile de mâine. Chiar dacă ele au provocat o firească suferință celor apropiați lui Gheorghe Ursu, iată că în cele din urmă ne aflăm cu un pas mai aproape de adevăr.

Precizările bine venite ale d-lui Adrian Ursu, retractarea fără urmă de fariseism a d-lui Bădiliță au făcut mult mai repede decât se credea lumină acolo unde părea să se instaureze o pătură densă de ceață.

Cu titlu personal, aş aştepta, desigur, reacția d-lui Barbăneagră. Firește, dacă astfel de mărunte lucruri nu-i vor părea acestui însetat de verdele sacrului mult prea profane pentru înaltele sale preocupări spirituale ! (31 mai 2000)

Cântând în zoaie

Trebuie să vă imaginați scena în toată splendoarea ei : în mijloc, Adrian Păunescu, slăbit, obosit, îmbătrânit, însă în continuare cu un cap mai înalt decât restul adunării. În lateral, redați oblic de camerele de luat vederi, invitații : obișnuita pleavă ex-comunistă, asezonată cu două-trei figuri bizare, pe care nu știi de unde să le iei. Una dintre ele, doctorul Eltes, veche cunoștință a mea din vremurile când le predam engleza copiilor din satul Vârciorog, județul Bihor, strălucește prin stupizenie : un ungur ce se străduie până la transpirație să intre pe sub pielea românilor ! O specie bizară, ilustrată până nu demult doar de Hajdu Gyözö și de unul din lacheii lui Vadim, Fűrö Iuliu. Respingătoare specie !

Discuțiile, ca de obicei, haotice. De la fotbal și medicină populară la politică și economie. Polemici tembele (Miron Mitrea contra Mihai Alexandru Stoenescu), replici aberante, incoerențe de nivelul unor preșcolari, lingușeli scabroase (Cerveni către tribunul asudat în cămășă bicoloră : „Vadime, ești inteligent ! ”). Și multă, multă incultură. O parte provenită din cea mai joasă ignoranță (pentru reprezentantul unui partid de intelectuali, ca dl. Stoenescu, e totuși prea mult să spui în gura mare, la televizor, că ai urmat cursuri de „imagologie” și că aceasta este „știința administrării imaginii publice ! ”. Rapida consultare a DEX-ului ar fi putut să-i arate fostului purtător de cuvânt al ministerului Apărării Naționale că imagologia este o „ramură a sociopsihologiei care cercetează sistematic reprezentările pe care le au popoarele sau clasele sociale despre ele însele”). O alta, din cea mai joasă recredință : teza îmbrățișată în unanimitate că românii n-au

știut să profite de întâietățile lor. O, să nu vă imaginați că ar fi vorba de vreo mare descoperire științifică sau culturală! Nici vorbă! Ci de raporturile noastre originale în relația cu rușii.

Luat de avântul protocronist, Adrian Păunescu uită că înainte de a trânti noi „tezele din 1964” ungurii au avut un 1956, de pe urma căruia recoltează glorie și în ziua de azi. Faimoasele declarații ale lui Gheorghiu-Dej n-au avut, nici pe departe, rolul de a ne deschide spre lume, ci, dimpotrivă, de a ne curba și mai mult spre interior. A-l vedea pe un domn Sălăjan sau Sălăgeanu (fost lucrător pe la agenția de presă guvernamentală comunistă, cum rezulta din felul în care se bătea pe burtă cu Vadim) plesnind de mândrie de isprăvile lui Ceaușescu e, într-adevăr, comic. Iată, sub privirile, când melancolice, când indignate ale lui Adrian Păunescu, neo-protocronismul prinde viață și e gata să-și ia zborul spre noi culmi de imbecilitate!

Măruntele manevre în raport cu ocupantul sovietic s-au dovedit, din păcate, a nu avea absolut nici o consecință practică pozitivă. Ne-am îndepărtat de ruși doar pentru a face loc celor mai demenți și ticăloși dintre români. Celebrele cuvinte ale lui Paul Goma: „Românii se află sub ocupație românească” sunt descrierea perfectă a unei tragedii naționale. Milioanele de membri de partid, sutele de mii de turnători care au făcut legea în România vreme de o jumătate de veac au lăsat urmele rușinoase de care nu ne putem elibera nici azi. Unul din guriștii de cenaclu susținea marea teorie a refuzului nostru de a invadea, în 1968, Cehoslovacia. Jalnică eroare! România nu a refuzat atunci nimic, pentru simplul motiv că nici n-a fost invitată să se alăture trupelor pactului de la Varșovia! Gângavului din Scornicești i se rezervase în planurile Kremlinului un cu totul alt rol. Avea, de altfel, să-l îndeplinească cu strălucire: să fie canalul de scurgere (când de comunicare, când de intoxicare) spre chinezi și spre Occident!

Să nu ne mai mirăm că imaginea de astăzi a României arată asemeni unui drapel devenit zdreanță. Cu un astfel de trecut, eroid doar când stăm de vorbă între noi și când n-are cine să ne spună, verde-n față, cum au stat lucrurile în realitate, cu un prezent în care confuzia etică și incultura cea

mai crasă sunt singurele voci ascultate, vom rătăci la nesfârșit în smâncurile tranziției. În gura omului public român, chiar cuvintele și conceptele cele mai simple capătă dimensiuni comice. Un fost, prezent și viitor șef de partid, precum Cervenii, după ce-l confundă pe Vadim cu Clinton și pe Păunescu însuși cu Vadim, crede că „lobby” e un fel de bombă folosită de unele state atunci când vor să le atace pe altele !

Tristă, tristă țară ! Pedeseriștii fură de nu mai rămâne nici blana pe ursul din pădure, dar continuă să conducă în sondaje ! Vulgaritatea înfricoșătoare și păcătoșenia infernală ne guvernează toate gesturile, dar ne considerăm cei mai creștini oameni din lume ! Ne batem joc de noi înșine cu o plăcere maladivă, însă punem mâna pe ciomag imediat ce un binevoitor ne atrage atenția că ființa umană pe care o călcăm în picioare e propriul nostru copil iar femeia îndurerată cu care ne satisfacem poftele cele mai josnice e sora sau mama noastră !

Un politician liberal făcea un apel plin de patetism, invitându-l pe Ion Iliescu să se retragă din cursa prezidențială. Spre binele țării, sublinia fruntașul liberal. Profundă greșală tactică. Un om ca Iliescu, pentru care ostilitatea e la fel de vitală ca acvariul pentru peștele decorativ, nu putea găsi un argument mai puternic să continue lupta pentru Cotroceni. Pentru că, am observat, comuniștii români sunt, cu toții, urmașii lui Lăpușeanu : cu cât îi vrem noi mai puțin, cu atât ne vor ei mai mult ! Dacă lucrurile ar sta altfel, aş extinde invitația politicianului citat la întreaga clasă politică și la cvasi-totalitatea baronilor presei scrise și ai televiziunilor. La ce să ne așteptăm bun de la oameni pentru care „audio-matul”, „ora de maximă audiență” și contul în bancă sunt singurele valori ?

Ca într-un blestem, vom continua să ne târâm zilele sub biciul lui Iliescu și în divagațiile incult-grosolane ale invitaților lui Păunescu, Tucă sau Diaconescu. Vom trăi cu sufletul la gură, între o dezvăluire și alta, între o lichidare și alta de bănci, de instituții culturale, de universități, ba chiar de județe și provincii întregi. Dar vom fi mereu buni de gură, expresivi în ticăloșie și convingători în minciună. Politicienii vor plăti în continuare milioane de dolari pentru afișe tot mai colorate și semănând tot mai mult cu niște călușe vârate în gura știrbă

a amărășteanului care vrea pentru el însuși beneficiile politicii de stânga, iar pentru vecin belelele politicii de dreapta.

Liderii de opinie români nu au de ce să fie altfel decât poporul român. Mă îndoiesc că o emisiune ca a lui Bernard Pivot ar atinge la noi măcar unu la sută din cota talk-show-urilor tembele și a concursurilor pentru handicapați mintal care au confiscat orele de vârf ale transmisiilor tv. Arta a devenit ceva rușinos iar cultura o boală ce trebuie eradicată cât mai repede. Liceele sunt adevărate școli profesionale de exersare la scară largă a bătaiei, traficului de droguri și violului, iar universitățile locul de muncă al peștilor, prostituatelor și borfașilor de toate speciile. Aici am ajuns. Aici, la porțile unei Europe spre care stăm cu fața, dar înaintăm cu spatele. Ca într-un *step* sinucigaș, o populație bezmetică de Fred Astaire-i și Gene Kelly-i dansează pe tavan și pe pervazul ferestrelor, cântând în zoaiele proprii nimicnicii pentru că mersul normal a devenit pentru ea nefiresc, iar vorbirea normală o jignire insuportabilă. (7 iunie 2000)

Xenofobia militans

Cel mai recent sondaj Metro Media Transilvania, finanțat de Fundația pentru o Societate Deschisă, ar trebui, dac-am mai avea resurse de normalitate, să ne bage spaima-n oase rău de tot. Nu pentru că populația pare să fi făcut o obsesie din revenirea lui Iliescu și a stângii la putere. Ci pentru imaginea dată de sondaj asupra tipului de om care domină azi în România. Citind cu atenție barometrul, obții portretul-robot al românului generic, o struțo-cămilă ce l-ar pune în încurcătură și pe enciclopedicul Cantemir.

Cineva din afara țării ar putea deduce din scorurile astronomice ale P.D.S.R.-ului și ale liderului acestuia că românii sunt o populație de atei, de internaționaliști, de „pozitiviști”, de marxiști convinși de virtuțile social-politice ale ideii de stânga. Adică protecție socială, înțelegere pentru aproapele tău și celelalte gogorițe legate de „simbolul generozității” sociale. Profundă eroare. La întrebarea, cât se poate de inocentă, „Vi se întâmplă să dați bani cu împrumut altor persoane?”, un substanțial 40 la sută dintre români răspund

ferm „niciodată”, 19 la sută „foarte rar”, 29 la sută „rar”, și abia 10 la sută „des” și 2 la sută „foarte des”. Evident, pentru a împrumuta bani trebuie să-i și ai, însă întrebarea nu făcea o limitare a sumelor! Prin urmare, „stângismul” românilor cred că trebuie amendat serios. Tare mi-e teamă că el este unidirecțional: prin „stânga” se înțelege că trebuie să primești mereu, fără să-ți treacă prin minte să și dai (fie și cu împrumut!). Lucru dovedit și de procentul sensibil mai mare al românilor care iau bani împrumut!

Un capitol conex se referă la economiile bănești ale românilor. Doar 23 la sută au economii semnificative la C.E.C., bănci sau fonduri de investiții (iar dintre aceștia, 64 la sută posedă sume ce depășesc venitul lunar total al gospodăriilor). Pe lângă indicele de sărăcie, astfel de cifre explică efectul minim asupra sondajelor a recentelor escrocherii F.N.I., băncile populare sau Banca Internațională a Religiiilor. Marile scandaluri îi afectează, de fapt, pe mult mai puțini români decât lasă impresia susținută campanie dusă prin televiziuni! Covârșitoarea majoritate a populației n-are insomnii din cauza căderilor în serie a băncilor, pentru că ea nu face nici o distincție între acestea și muzee!

Uluitoare e și popularitatea unei instituții care numai a stângii nu este: Biserica. Instituția la care lucrează Teotist e creditată de 85 la sută din chestionați, lucru cel puțin îngrijorător, dacă avem în vedere tendințele sale fundamentaliste și modelele anti-democratice propuse cu fervoare. Cum pe locul al doilea în preferințele populare se află armata (cu 73 la sută), iar pe locul trei poliția (cu 42 la sută), putem deduce fără teamă de a greși că românii tind să se încreadă în instituțiile militarizate sau cvasi-militarizate, în care identitatea e substituită de... uniformă!

Șocant e, însă, felul în care se răspunde la întrebarea privind participarea la slujbele religioase. Doar 26 la sută merg la biserică o dată pe săptămână și numai 28 la sută de câteva ori pe an. Dacă-i mai adăugăm și pe cei 25 la sută care-o frecventează de câteva ori pe lună, ajungem la o situație ușor confuză: subiecții barometrului de opinie dau răspunsuri cât se poate de inconsistente la întrebări a căror esență nu par s-o înțeleagă!

Cred, de asemenea, că o astfel de întrebare trebuie coroborată cu aceea privitoare la „ținerea zilelor religioase”.

Doar 58 la sută din intervievați respectă sărbătorile religioase, ceea ce confirmă precaritatea ideii de încredere absolută în Biserică. Cum numai 13 la sută țin postul Paștelui, ca în multe alte cazuri se mizează pe o formă fără fond, prin valorizarea pozitivă a unei situații față de care comportamentul cetățeanului pare a fi mai degrabă neutru.

Tare mi-e teamă, însă, că lucrurile stau cu totul altfel atunci când se răspunde la întrebarea legată de potențialii vecini. Xenofobia românească și disprețul față de cei percepuți ca diferiți se decupează în întreaga lor splendoare bolnă-vicioasă. Dacă e firesc să nu-ți dorești un vecin bețiv sau alcoolic, dacă poți găsi argumente pentru a nu fi încântat să ai în preajmă un fost pușcăriaș (categorii respinse în procent de 81, respectiv 80 la sută !), e de-a dreptul șocant să observi felul în care se raportează românii la etniile și rasele diferite. 62 la sută nu vor să-i aibă drept vecini pe țigani, 25 pe maghiari și 22 la sută pe evrei !

Cifre absolut incredibile, mai ales la o populație care crede (68 la sută) că Uniunea Europeană reprezintă soluția ideală pentru România, iar aderarea la N.A.T.O. e considerată, cam în aceeași proporție, un lucru pozitiv ! Campania anti-roma, dusă la lumina zilei (sau a micilor ecrane !), nu e un simptom prea încurajator pentru sănătatea morală a societății românești. Când un faimos moderator de televiziune, avându-l drept invitat pe un nu mai puțin faimos senator-tribun, se dedau fără pic de jenă la diatribe împotriva țiganilor, militând, printre metaforele deochete, pentru trecerea la soluții radicale, ceva nu e în regulă cu acest popor !

Las deoparte faptul că doar 2 la sută din cei chestionați nu și-ar dori drept vecini pe românii înșiși ! Dacă aproximativ 7-8 la sută din populația țării e alcătuită de maghiari, dacă țiganii alcătuiesc 4-5 la sută, dacă alte naționalități formează încă vreo 2 la sută, ajungem la un total de aproximativ 15 la sută de non-români. Presupunând că cele două procente care-i resping pe români se recrutează din rândul acestora, ajungem la concluzia stupefiantă că românii sunt mai bine suportați de populațiile minoritare, decât îi suportă aceștia pe minoritari ! O concluzie, orice s-ar spune, îngrijorătoare pentru sănătatea noastră morală, de populație măcinată de spaima minorităților etnice !

Homosexualii continuă să fie o mare obsesie a românilor : 67 la sută dintre cei chestionați nu și i-ar dori drept vecini, în schimb, cei bolnavi de SIDA sunt respinși doar de 52 la sută ! Oricât m-aș strădui, nu pot pătrunde logica de fier... forjat a compatrioților mei ! După cum mi se pare oribilă opțiunea a 22 la sută dintre subiecți : de a nu-i avea ca vecini pe evrei ! Las' că în România actuală abia dacă mai există vreo treizeci de mii de persoane aparținând etniei respective ! O astfel de cifră indică prezența unui anti-semitism latent, gata să izbucnească în forme aberante în cele mai neașteptate circumstanțe. Ceea ce ar trebui să-i pună pe gânduri pe intelectualii mult prea iuți de pană când e să catalogheze drept fantasma resentimentare semnalele de alarmă trase de cei care cred în primejdia resuscitării unui anti-semitism contondent !

Aș putea să relev la nesfârșit lipsa de logică și de coerență a electoratului român din luna mai a anului 2000. Mă întreb, însă, dacă lucrurile ar putea sta altfel. O cifră care m-a îngrozit privește sursa veniturilor din gospodăria românilor. Procentul cel mai înalt, 48 la sută, îl reprezintă cel al „pen-siilor de stat”....

În aceste condiții, cred că direcționarea spre P.D.S.R. nu are de-a face decât în mică măsură cu politicul și ideologicul – într-un cuvânt, cu „stânga”. P.D.S.R.-ul (și sindromul său, Ion Iliescu) nu sunt o stare de spirit sau o opțiune rațională. Ci o boală ce-a infectat un întreg popor. O boală tristă și incurabilă. (14 iunie 2000)

România post-constantinesciană

În orice țară, prăbușirea în serie a băncilor înseamnă începutul sfârșitului – dispariția iremediabilă a unui sistem și a unei puteri. Numai la noi uriașele escrocherii financiare sunt semnul sărbătoresc al unui nou și optimist început ! Arestările de carnaval ale mega-escrocilor, aparițiile și disparițiile miraculoase ale suspectilor sunt evenimente mai banale decât buletinul meteorologic. Mediatizați până la sufocare, marii hoți ai României au devenit adevărate vedete naționale. Unul dintre ei, întrebat de un reporter cum de-l întâlnește iarăși la Parchetul General, a răspuns nonșalant : „Pentru că-mi place arhitectura clădirii ! ”.

Putregaiul adunat vreme de zece ani peste gunoaiele mustinde, aglomerate jumătate de secol în România, duhnesc pestilențial, dar asta nu impresionează pe nimeni. Protejați de parfumurile Calvin Klein sau Gucci, politicienii nu bagă de seamă că șoselele naționale se surpă (așa cum s-a întâmplat, la propriu, pe jalnica autostradă București-Pitești în urmă cu vreo două săptămâni) sub roțile jeep-urilor blindate și sub greutatea de plumb a gușelor și burților dobândite în exercițiul funcțiunii.

Mai triste decât realitatea victoriei sinistre... a stângii (calambur în care italienii n-ar vedea nimic de râs!) sunt speranțele legate de oamenii meniți să scoată țara din mizerie: nimeni alții decât „specialiștii” de pe vremea lui Ceaușescu! Dacă P.D.S.R.-ul a lăsat-o mai moale cu Văcăroiu (politruc despre care, aflăm din cartea lui Silviu Curticeanu, *Mărturia unei istorii trăite*, Ceaușescu însuși avea o părere cât se poate de proastă!), în rândurile „drepte” este agitată fantoma lui Stolojan – om provenit el însuși din pepiniera ceaușeștiană. Care sunt faptele de arme ale acestui ex-prim-ministru al lui Iliescu, rămâne un mister! În afara unor propoziții dezarticulate și a tragerii de timp pentru ca Nelu-Cotrocelu să se aburce, în 1996, în șa, nu țin minte să se fi ilustrat prin vreo ispravă demnă de stima contemporanilor. Dimpotrivă. Șeful cancelariei ceaușeștiene scrie că „Ministerul Finanțelor, cu Stolojan în frunte, prezent și el la ședințele de analiză, era mai mult un organ de constatare, de evidență a datoriei, cu rol minor în efortul general de creștere și vindere a producției de export și de încasare a sumelor în valută cuvenite”.

Iată un concept-cheie pentru înțelegerea inerției din viața socială și economică a României: „organ de constatare”! Aici se află explicația întregului dezastru național: absolut toate instituțiile statului n-au fost decât pasive „organe de constatare” a ceea ce, în nebunia lui, Ceaușescu distrugea! Aceasta e veritabila moștenire a Epocii de Aur, perfect ilustrată de lunile de guvernare Stolojan! Într-o țară în care nimeni în afara lui Ceaușescu nu gândea, exercițiul reflecției a dispărut cu totul. Obediența a devenit a doua natură, iar execuția de mântuială a ordinelor, singurul reflex viabil.

Revenirea ciclică la P.D.S.R., urmașul direct al P.C.R.-ului, nu e altceva decât nostalgia după Ceaușescu. Nu

protecție socială, nu prosperitate, nu egalitate și democrație vrea românul. Ci un „Cârmaci” care să-i spună, pe cât de limpede, pe atât de aberant, ce are de făcut. Diverșii substituiți de Ceaușescu (Vadim Tudor, de pildă, sau Funar) se bucură de popularitatea exagerată de azi exact în măsura în care corespund tiparului adânc implantat în subconștientul românilor al omului din Scornicești. „Europenismele” bâlbâite sau subtilitățile de limbaj trec pe lângă urechea electoratului ca niște ultrasunete. Unor politicieni neputincioși, electoratul le preferă tâlharii la drumul mare, pentru că măcar se află pe aceeași lungime de undă cu ei !

Obișnuiți să-și completeze veniturile din furtișaguri, ciorând cu seninătate din curtea fabricii, din magazia de rechizite sau, pur și simplu, din grajdul împrejmuitor al întreprinderii, românul e uluit astăzi că nu mai are ce să fure ! E indignat că bodyguarzii au nerușinarea să le controleze geanta la ieșirea din instituție și că patronul e cu ochiul în permanență pe producție ! Așa se explică desigur „deturnarea” infracțiunilor spre zone necunoscute sau slab reprezentate până în 1989 : jaful armat, răpirile, violurile în serie, asasinatele bestiale, escrocheriile savant orchestrate, cu participarea unor personaje de înaltă calificare profesională.

Revenirea în prim-plan a securității (aflată, pe față sau mascat, la conducerea mai tuturor instituțiilor financiare din România) dovedește că unica organizație independentă din vremea comunismului (Ceaușescu nefiind, la rigoare, decât șeful absolut al unei mafii ce-a funcționat în subterană pe toată durata bolșevismului român) a fost și singura capabilă să se organizeze și să treacă la acțiune. Or, securitatea a făcut ceea ce știa să facă mai bine : să profite de munca altora, să învrăjbească și să spolieze cu nerușinare !

Ceva-ceva mă pune, totuși, pe gânduri. Revelațiile privitoare la rolul securității în ruinarea Băncii internaționale a religiilor și a decavării F.N.I.-ului, ca și incredibilele filiații dezvăluite de cotidianul „Ziua” privindu-l pe multimiliardarul Voiculescu arată cel puțin o fisură în activitatea, până acum compactă, a funestei instituții. E de presupus că inegalitățile din societatea românească s-au reprodus și în rândul securiștilor-oameni-de-afaceri și că, în clipa de față, stratificarea a atins și printre ei cote alarmante. Există, probabil,

și în sânul mafiei securiste oameni bogați și oameni „săraci”. Există, fără îndoială, complicități și dușmăanii, antagonisme și fidelități, invidii și trădări. Or, cei care s-au văzut cu sacii definitiv sălțați în car sunt asediați de colegii lor rămași la periferia marilor averi !

Nu doar bănci și mari întreprinderi particulare, dar cartiere întregi se află sub controlul discreționar al acestei pegre ajunsă la ora ciocoismului atotbiruitor. Se spune că avioanele de după-amiaza nu mai decolează și nu mai aterizează la Băneasa pentru a nu strica tihna aurită a posesorilor de vile cu piscină construite la câteva zeci de metri de pista aeroportului. Se vorbește, de asemenea, de redistribuirea zonelor de influență între capii lumii interlope susținuți, firește, de aceiași tartori securiști. Unii intră la închisoare, alții sunt eliberați iar alții trecuți pe linie moartă, după cum dictează capetele neîncoronate, dar pline de grade pe umeri.

Nu pot încheia acest tablou al României post-constantinesciene fără să mai spun o dată ceea ce-am spus până la sațietate în ultimii patru ani : că pentru debandada, ticăloșiile, hoțiile, bestialitățile de toate soiurile rămase nepedepsite sunt direct responsabili cei care, în 1996, au creat, mințind cu nerușinare, iluzia că posedă remediu în sănătoșirii României. La ce a dus nesimțirea și incapacitatea lor, vedem acum. La un haos incontrollabil și la o disperare bolnăvicioasă. Ce-ar fi trebuit ei să facă ? Să nu se amestece ! Să-i fi lăsat pe iliescieni să coboare până pe ultima treaptă a ticăloșiei și să fi așteptat prilejul de a reconstrui țara de la zero. Preluând din mers năravurile bolșevice, cu instituții cu tot, îmbătați de putere și bolnavi de orgoliu au compromis, pentru decenii de aici înainte, orice șansă de redresare. Trăim deja în post-constantinescianism așa cum am trăi în casă cu un cadavru. (21 iunie 2000)

Rița-veverița reporterița

Ferice de jurnalistul român, ferice de țara în care cuvintele nu au nici o valoare ! Poți scrie, ca ziarist, absolut orice, pentru că oricum nu te aude nimeni ! Poți acuza, demasca, injuria cu deplin calm, pentru că nu te crede nimeni. Iar dacă

te crede, uită până mâine, când o vei lua de la început cu grosolăniile, insinuările, potlogăriile, dezvăluirile care nu dezvăluie nimic – decât, eventual, trupul de cadână excitată al cutărei starlete care flanchează, color, negrul-cenușiu al articolelor tale. Multă vreme, am crezut că ziariștii coboară în mod deliberat ștacheta limbajului, simplificând informația pentru a fi înțeleasă de Neica Nimeni-cititorul. Așa s-o fi întâmplând în primii ani post-comuniști. Atunci, ziariști experimentați și nu neapărat incuți încercau să se adapteze noii lumi, mimând cu convingere idioțenia, prostia, grobianismul și vulgaritatea. Astăzi, lucrurile au intrat în matcă. Astăzi, marea majoritate a „reporterilor” sunt la fel de idioți ca și cititorul căruia i se adresează. Astăzi, pentru a deveni ziarist nu te mai întreabă nimeni dacă știi citi și scrie. Astăzi, e suficient s-o concurezi la dimensiuni pe Claudia Schiffer și să pășești spre interlocutor cu aerul de vampă intelectuală al lui Cindy Crawford.

Din acest motiv, conferințele de presă au ceva din aerul buimac-sexual al unor prezentări de modă. Domnișoare cu priviri tulburi, de drogate tocmai ieșite din piscină, par a vorbi cu picioarele superbe și a gândi cu tocurele „hiper” ale pantofilor. Bărbații, mai onești în a-și recunoaște incultura, s-au retras îndărătul camerelor de luat vederi de unde, muștește, le dirijează pe nefericitele reporterite cât să nu scape peste interlocutor microfonul. Presa română arată așa cum o știm: adică, imbecilă, iresponsabilă, agramată și amorală pentru că așa sunt cei/cele care o fac. Patronii, mulți dintre ei jurnaliști talentați, își închipuie că dacă scriu editoriale corecte și-au salvat sufletul, măcar cât să li se ierte afacerismele la scară largă în care sunt, destui dintre ei, implicați.

E normal ca pentru această caracudă sinistră eveniment să fie râgâitura cutărui ministru-adjunct și fâsurile involuntare ale nu-știu-cărui șefuleț de partid, și nu vernisajul expoziției unui mare pictor. Eveniment e un prim-plan cu decolteul nevestei îmbogățitului ce-a tras o țepă babană fabricii pe care, până mai ieri, nu voia s-o privatizeze, și nu elevatul simpozion al unor intelectuali famelici ce se dau de ceasul morții să dovedească Europei că nu suntem, cum ni s-a dus buhul, doar barbarii înarmați cu ciomege și lămpașe. Eveniment e circul aviatic organizat cu precizie de cronometru, și

nu prăbușirea în serie a avioanelor militare, despre care știm că dispar dar nu știm din cauza cui și cum.

Eveniment e starea de permanent viol în care trăiește românul (potențată, între altele, de expunerea maniacală, pe pagina întâi, a feselor bronzate, ținute împreună de șnurul de la mono-kini), dar nu și performanțele (tot mai puține, e drept) ale elevilor români la concursurile internaționale. Eveniment e panseul politicianului agramat, dar gros în obraz, și nu frazele inteligente ale intelectualului superdotat. Ca să transcenzi surzenia ce se întinde dincolo de cele două sute cincizeci de cuvinte pe care le înțelege cetățeanul de rând trebuie să ai fie geniul comunicării absolute, „en gros” și „en detail”, ca Mircea Dinescu, fie simpatica subtilitate bășcălioasă a lui Andrei Pleșu, fie olimpianismul cordial al lui Nicolae Manolescu, fie robustețea gravă a lui Gabriel Liiceanu, fie eticismul de granit al lui Octavian Paler. Altminteri, mai bine să taci.

Din păcate, după zece ani de presă liberă, nici măcar evenimentele barbare nu mai iscă în român vreun interes. 13-15-le iunie a trecut pe lângă urechile noastre ca un susur de frunze moarte. Demonstrațiile-farsă ale unor sindicaliști de la regiile autonome au ocupat paginile întâi ale gazetelor, lăsând în părăsire dezvăluirile de-o gravitate excepțională privitoare la crimele de-acum zece ani. (În paranteză fie spus, trecând în 14 iunie prin Piața Revoluției din București și văzând mizeria indescrribibilă rămasă în urma demonstrațiilor care ceruseră, cu câteva ore înainte, să nu li se limiteze salariile de bugetari privilegiați, n-aș fi avut nici o ezitare să-i trimit să se civilizeze mai întâi, și abia poi să vină să ceară drepturi !)

Republicarea „Cuvântării prin care Ion Iliescu i-a instigat pe mineri la crime” (citez titlul din ziarul „Ziua”) n-a impresionat pe nimeni, deși Prim-minerul cu studii la Moscova a spus textual: „Dragi mineri, mă adresez dumneavoastră de astă dată, mulțumindu-vă pentru răspunsul de solidaritate muncitorească pe care și acum l-ați dat la chemarea noastră.[...] Delegația de mineri, în frunte cu domnul Cozma, se va deplasa spre Piața Universității, pe care vrem s-o reocupați dumneavoastră”. S-a repezit vreunul din organele statului de drept, așa cum ar fi fost normal, să-l aresteze

imediat pe cel vinovat de asasinatelor și imensele pagube materiale provocate de armata sa personală de criminali mascați în oameni ai subteranei? Nici vorbă! Întâmplarea n-a avut alt efect decât ieșirea lui Iliescu din amorteală și pornirea la contraatac, făcând spume la gură împotriva actualei puteri! Una din uneltele sale favorite, Alexandru Mironov („este de notorietate colaborarea sa cu Departamentul Securității Statului pe vremea lui Ceaușescu”, scrie „Ziua” din 17 iunie), n-a ezitat să se comporte el însuși ca un brav miner, amenințând ca la ușa cortului și pătrunzând ilegal pe postul național de televiziune!

Astfel de aberații sunt posibile pentru că România e, pe zi ce trece, țara disprețului față de bun-simț, față de educație, față de cultură. Aceiași politrucii reformați gândesc și acum viitorul țării, aceleași priorități bolnăvicioase grevează un buget intrat de mult în colaps. Paginile culturale ale ziarelor dispar mai repede decât banii din conturile S.A.F.I. ori F.N.I., emisiunile de televiziune care ar putea deschide mintea cetățeanului turmentat de politic sunt exilate fie la ora somnoroasă a prânzului, fie în târziul neclar al nopții. Până și fondurile din străinătate (gen P.H.A.R.E.) pentru reviste culturale sunt reduse la mai nimic, iar cozile de topor naționale își dovedesc bravura tăind cu nădejde acolo unde europenii – nici ei mari iubitori de cultură – au lăsat să li se scurgă printre degete câțiva galbeni.

Evenimentul cultural cel mai spectaculos din ultima jumătate de secol – publicarea, într-o splendidă ediție la Editura Polirom, a corespondenței Mihai Eminescu-Veronica Micle – n-a trezit în ziarele de-a doua zi după lansarea de la „Uniunea Scriitorilor” nici un fel de interes. Am fost, pentru o clipă, furios și iritat, însă mi-am revenit repede. Una din nenumăratele Rîte-vererițe-reporterițe de la un faimos canal de televiziune, ce fojgăiau prin preajma cupelor cu șampanie, a abordat-o cu senzual aplomb pe redactoarele volumului cu nemuritoare întrebare: „V-aș ruga să-mi spuneți, autorii mai sunt în viață?”. Plină de umor, aceasta a replicat: „Sunt, domnișoară, sunt! Cum să nu fie! Doar că au plecat puțin să se uite la televizor!”. (28 iunie 2000)

Teoria conspirației imobiliare

Năltuț și subțiratic, cu morga unui Peneș Curcanul în ținută de paradă, dl. Emil Constantinescu n-a prea dovedit, începând cu 1996, c-ar iubi adevărul, onoarea, curajul, dreptatea. N-a dovedit c-ar iubi nici măcar Alianța Civică, formațiunea din care, prin protecție de fuste, provine. Dl. Constantinescu, posesorul unei comice figuri marțiale (îi lipsesc doar ranița și pușcociul cu baionetă lucitoare ale vânătorilor de munte de la '77!), dovedește, însă, că iubește uniforme. Și sutanele – care tot uniforme sunt! Ceva carnavalesc-milităros răzbate cam din toate gesturile voit austere, dar iremediabil rizibile ale acestui ostaș refulat care a reușit, ca nimeni altul, să risipească un uriaș capital politic și democratic.

Depășit de misiunea ce-i stătea în față, președintele Constantinescu s-a închis, mai întâi, în cochilia Cotroceniului, trăgând în mod jalnic de timp, speriat că va trebui să pună în practică promisiunile gongorice din campania electorală. Recuperat, în doi timpi și trei mișcări, de rămășițele iliescianismului (aceiași lingăi care, astăzi, se bulucesc să-i perie, la zile de naștere și onomastice, pe Iliescu și Năstase), dl. Constantinescu a căzut, asemeni iedului din poveste, în groapa săpată de lupii iliescieni. Avansând vartos în grade ofițeri fie incapabili, fie vinovați de crime imprescriptibile (Degeratu, acuzat că ar fi organizat, în decembrie 1989, represiunea armată de la Cluj, își face veacul la Cotroceni, plimbându-se, probabil, agale prin grădina palatului alături de dl. Constantinescu!), președintele a devenit complicele marelui complot anti-românesc orchestrat și executat la perfecție de regimul Iliescu.

Nu trece zi să nu afli de o potlogărie în care să nu fie implicați oamenii în uniforme. Fie că e vorba de izul fascizant al declarațiilor unor înalte fețe bisericești (Biserica Ortodoxă Română a devenit pepiniera posibilelor viitoare mișcări extremist-naționaliste-fundamentaliste), fie de abuzurile cotidiene ale polițiștilor și judecătorilor (alți oameni în uniformă!), fie chiar de accidente de circulație criminale ale celor puși să păzească legea, România este țara infraționalității în

uniformă. Toți acești funcționari ai statului s-au constituit în veritabile bresle criminale situate deasupra legii. Se apără unii pe alții cu eficiența falangelor romane și rămân la fel de impenetrabile la orice normă – fie ea și elementarul bun-simț.

Un nou episod din această epopee infrațională s-a desfășurat zilele trecute. Iar domnul Constantinescu tace apăsător. Se știe că una din cauzele prăbușirii celei mai mari și mai credibile pe plan internațional bănci românești, Bancorex-ul, au fost așa-numitele „credite neperformante”. Nu s-a spus prea limpede ce se ascunde dincolo de trista formulă magică – „credite neperformante” –, lăsându-se impresia c-ar fi vorba de împrumuturi ce n-au mai putut fi recuperate de la creditori. Or fi fost și din acestea, fără îndoială. Dar „credite neperformante” sunt și sutele de miliarde acordate, cu încuviințarea mai-marilor țării, pe vremea lui Iliescu, cadrelor din poliție, armată și servicii secrete.

Așa se explică de ce rapoartele în cazul Bancorex sunt amânate pentru kalendele grecești, țap ispășitor rămânând Răzvan Temeșan, de parcă el singur ar fi dispus virarea de bani grei în conturile generalilor și înalților ofițeri din armată, poliție și S.R.I. Nu știu ce servicii aduc țării domnii cu pricina, dar dacă mă uit la infraționalitatea inimaginabilă din România, la condensatele de West sălbatic care au ajuns străzile țării, la murdăria morală insinuată pretutindeni, ajung la concluzia că ei ar trebui să plătească din propria leafă dezastrul generalizat, și nu să fie cățărați pe pedestalele de neatins ale eternei impunități.

Fericiți că li se dă pe la nas cu narcoticul paradelor militare, că generali burdihănoși, pe care abia-i mai cuprinde centironul, se îndoie din șale în fața lor, domnul Constantinescu și echipa (cu o notă specială pentru Dorin Marian) au devenit garantul jafului la care nesătuii în uniforme se dedau cu dezinvoltură. Cea mai recentă porcărie patronată de puterea actuală este modificarea și abrogarea unor articole din Legile nr. 85/1992 și 114/1996. E o hoție la drumul mare, prin care C.E.C.-ul este obligat să acorde cadrelor S.R.I., S.I.E., S.P.P., M.I. și M.Ap.N., precum și magistraților, credite cu dobândă subvenționată! Mai pe scurt, o hoție pe seama depunătorilor la venerabila instituție de stat!

Citind în ziarul „Adevărul” despre isprava guvernului Isărescu, mi s-au limpezit dintr-o dată nelămuririle ce le mai aveau în legătură cu fostul patron al Băncii Naționale. Mutarea sa la guvern a fost, într-adevar, strategică: „înaltul profesionist” care pe vremea lui Iliescu avea doar rolul de fundaș-măturător al mega-escrocheriilor derulate prin bănci, a devenit acum centru-înaintaș! Câte hoții a prevăzut și împiedicat dl. Isărescu? Nici una!

Potlogăria e, însă, chiar mai groasă decât pe vremea neo-comuniștilor. Împrumuturile (practic nereturnabile, având în vedere inflația din România!) au, potrivit „Adevărului”, un scop precis: înhățarea locuințelor „construite sau achiziționate din fondurile statului și deținute de Parlamentul României, de ministerele și instituțiile din sistemul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale”. N-o să credeți, dar acestea „sunt exceptate de la vânzarea prin licitație și pot fi vândute direct titularilor de contracte”. Așadar, cu banii mei și ai familiei mele, cei care mi-au făcut dosar de securitate, cei care mă amendează abuziv când mă aflu la volan, cei care-i protejează pe infractorii care mă atacă pe stradă își vor cumpăra locuințele de serviciu (pentru că despre ele e vorba!) băgând mâna în agoniseala mea!

Pentru ca mârșăvia să fie deplină, prețurile vor fi stabilite pe baza unor norme stabilite de fiecare instituție în parte. Adică, încă o ilegalitate: dacă amărășteanul care a ajuns să-și cumpere apartamentul de la bloc a plătit cât a dorit statul nesătul, pentru privilegiații în uniforme sumele vor fi stabilite de „noi și ai noștri”. Cum inițiatorul noilor și scârboaselor reglementări e dl. Costin Georgescu (personal, nu mă miră!), pe lista de cadouri făcute dulăilor de pază ai puterii se află, firește, și apartamente care „au făcut obiectul unor schimbări sau reparații considerate secrete”. Nu se spune la ce se referă enigmatică sintagmă „reparații secrete”, dar nu e exclus să fie vorba de „casele conspirative” ale Securității. Și abia atunci ticăloșia se relevă în întreaga ei dimensiune.

Mă miră un singur lucru: că nesătuii din jurul d-lui Constantinescu s-au oprit aici. Cum rămâne cu colegii călugărului Vasile, și ei purtători de uniformă? De ce nu se vând și casele parohiale? Sau chiar bisericile? (Și asta repede, până n-o să le revendice greco-catolicii!) Sau chiar clădirea Patriarhiei – că tot a dobândit, sub Constantinescu,

preafericitul Teoctist un glăscior ce rivalizează cu al sopranelor de coloratură ? Și, mai departe : de ce nu se dau pomană angajaților și clădirile ministerelor, judecătoriile, sediile serviciilor secrete, jandarmeriilor și poliției ? Și, de ce nu, chiar Casa Poporului ? La creditele isărescene, cumpărători s-ar găsi berechet.

Dar, atent cum e cu chiverniseala țărișoarei, poate că dl. Constantinescu (ajutat de omul său de încredere, Costin Georgescu) vrea să mai păstreze ceva muniție și pentru anii negri ce vin. Deocamdată, e sigur că el și-a pavat, călcând pe stelele de pe umerii viitorilor împrumutăriți, drumul spre al doilea mandat. Un drum al nerușinării și al ticăloșiei. (5 iulie 2000)

Tandemul cu o singură roată

Un nou sport național i-a scos din minți pe români : alergătura după primul-ministru. Isteria e generală : nu întâlnești vecin, nu dai peste cunoscut care să nu te chestioneze : „Ei, ce premier o să avem la toamnă ? ”. Nu știu cine a avut ideea să dea cu bâta în baltă, însă e greu de crezut că o farsă mai grosolană ar fi putut isca mai multe valuri. În ciuda tuturor prevederilor constituționale, în ciuda logicii și a bunului-simț, actorii vieții publice se joacă de-a oracolul, încercând să afle, cu o clipă mai devreme, cine va ajunge președinte, dar mai ales ce premier va numi acesta.

Speculațiile pleacă de la o mică escrocherie, pe jumătate sentimentală, pe jumătate politică. Ele-și au originea în viziunea paternalistă asupra funcției prezidențiale. Conform acestor prezumții, președintele României e în continuare Nicolae Ceaușescu, stăpânul absolut al țării, care numește premierul indiferent de rezultatul real al alegerilor ! Cum poate cineva să înghită astfel de gogoase, mi-e peste putință să pricep ! Nu întâmplător, diversiunea a pornit dinspre candidații ce par să aibă primele trei șanse la prezidențiale. Iar dintre toți, cel mai vivace e candidatul cu șansele cele mai mici, Emil Constantinescu !

Alergătura după premieri-minune – deocamdată, doi la număr – e dovada cea mai clară a falimentului partidelor

politice din România. Conglomerate de interese, de găști și de mafii, ele și-au epuizat, în zece ani de retorică cinică și tâlhării programate matematic, toate mesajele. Miza pe „tehnicieni providențiali” traduce refuzul plin de năduf al electoratului de a-și mai da votul unor inși incapabili să facă altceva decât să mintă, să înșele și să se țină de intrigi mărunte. Printr-un paradox posibil numai la noi, soluțiile politice la criza României sunt văzute în afara spațiului politic! Un lucru de-o gravitate colosală.

Nu șmecheria candidaților la președinție mă miră – asta e ceva firesc. Ci ușurătatea cu care cei mai vânați oameni din țară, Stolojan și Isărescu, se complac în aceste jocuri de-a capra peste care trebuie să sară „prezidențiabili”. Să fie ei, oare, atât de naivi încât să nu observe că n-au absolut nimic de câștigat, însă, în plan politic, au totul de pierdut? Un Mugur Isărescu înhămat la trăsura lui Emil Constantinescu nu mai e independentul, tehnicianul sau „omul providențial” așteptat de români: el e doar un căluț de povară ce trage, după puteri, în hamul unui vizitiu disperat ce nu va ezita să-l cravașeze până la sânge. Pentru că dacă, prin absurd, domnul Constantinescu va fi reales, e dincolo de orice dubiu că C.D.R.-ul nu are nici o posibilitate de a se plasa în poziția de a impune un premier.

Mai multe șanse are dl. Stolojan, în cazul în care-l va sprijini pe Iliescu. Am mari dubii că o va face. După cum merg lucrurile, nici măcar nu e sigur că Ion Iliescu va candida cu adevărat. Se mai așteaptă o decizie a Curții Constituționale, se mai așteaptă deznodământul în cazul Costea, în fine, se așteaptă și reacțiile oamenilor din partid, mulți dintre ei nemulțumiți că li se vără pe gât, acum, când P.D.S.R.-ul s-a îmbătoșat ca zmeul din poveste, un personaj din afara nucleului dur. Dacă, în schimb, dl. Stolojan va miza pe ipotetica alianță ApR.- P.N.L., va pierde. După cum vor pierde și acele partide.

Pe plan personal, dl. Isărescu riscă, e drept, puțin. Știm că domnia sa e doar „detașat” la guvern și că la încheierea mandatului se va întoarce la Banca Națională. Din aceea funcție nu-l va putea clinti nimeni, nici măcar un Iliescu furibund, revenit la putere cu dorința de a-i popi pe toți opoziții și... trădătorii. A-l susține pe Emil Constantinescu

echivalează cu întoarcerea unei politeți. Actualul premier și-a colorat C.V.-ul cu o funcție ce-i impresionează întotdeauna pe occidentalii din sistemul financiar. E uluitor câți ex-premieri din lumea a treia au funcții căldute pe la Banca Mondială și pe la Fondul Monetar Internațional !

Rapiditatea răspândirii variantei cu premierii-adjutanți vorbește despre fascinația basmului în care trăiesc românii. Nimănui nu-i pasă dacă, într-adevăr, acești Feți-Frumoși chiar vor ajunge prim-miniștri, după ce îi vor fi trecut pârliazul pe alergătorii sperați din cursa pentru Cotroceni. Cred că, într-o anumită măsură, electoratul își imaginează că adevărații președinții vor fi ei ! Și, la drept vorbind, cred că au dreptate : ca premieri, nici unul, nici altul nu se pot lăuda cu cine știe ce performanțe ! Isprava de neuitat a lui Stolojan e confiscarea valutei, iar a lui Isărescu, până acum, vinderea caselor conspirative securiștilor !

Altminteri, unul, cu figura de robot stahanovist căruia i s-a defectat programul vocal, celălalt, un Woody Allen travestit în computerist abulic, întrupează cele două nostalgii ale românilor : dorul de austeritatea ceaușeștiană, unul, și tânjeala fără ținută după raiul capitalist, în care mașinăriile lucrează în timp ce tu joci biliard, în baruri cu aer condiționat, celălalt. Jumătăți haotice ale aceleiași sfere, tandemul Stolojan-Isărescu ar avea șanse doar dacă ar candida împreună ! Ceea ce, bineînțeles, nu se va întâmpla, măcar pentru motivul că ei nu sunt ce par a fi : ei sunt doar ceea ce șefii lor dintotdeauna le-au cerut să fie !

Discuția aceasta – necinstită în intenție, ridicolă în conținut – are și un aspect pozitiv. Scoțându-i în prim-plan pe șefii de guvern, se induce ideea că polul principal al puterii în România, președinția, tinde să treacă în planul al doilea sau, în orice caz, să-și diminueze din importanța covârșitoare. Se vede, în aceste momente de criză, că factorul prezidențial continuă să rămână un element de tensiune în viața socială și că marginalizarea (la rigoare : desființarea sa) nu poate fi decât un gest pozitiv pentru viața României.

Se observă, în fine, că neconținută critică pe care am făcut-o instituției de la Cotroceni era adânc înrădăcinată în trista realitate de azi, a prăbușirii domnului Constantinescu. Oricât s-ar delimita acum, în ceasul al treisprezecelea, de

partidele și politicienii care l-au susținut, dar mai ales de politicianismul dubios al acestora, președintele nu mai e auzit de nimeni. Curățenia trebuia începută încă din prima zi a venirii la putere. Ambiguitățile și pactizările cu oamenii fostului regim nu puteau să ducă decât exact în punctul catastrofal la care au dus. Firește, ar fi fost șanse ca și în cazul unui comportament politic reformist popularitatea să-i fi scăzut la fel de dramatic. Dar cel puțin ar fi rămas ceva în urma sa. Ar fi rămas o țară în curs de însănătoșire, o clasă politică mai puțin cupidă și coruptă și un climat social respirabil. Indeciziile, bâlbâielile și naivitățile sale ne-au scos, însă, din toate jocurile internaționale serioase. Și asta în ciuda împăunării cu mari realizări în politica externă. Cât de mari sunt realizările, se vede. Iar cele care sunt se datorează exclusiv calculelor, mai mult sau mai puțin logice, ale marilor puteri. E păcat că dl. Constantinescu a învățat că trebuie să fie președintele românilor doar atunci când românii au reînceput să umble după cai verzi pe pereți. Chiar dacă aceștia poartă atât de frumoasele nume de Theodor și Mugur. (12 iulie 2000)

Problema spinoasă a yalelor

Ziarele de săptămâna trecută au adus două știri șocante. Abia înscăunat la Primăria Bucureștiului, dl. Băsescu a anunțat ritos că nu va părăsi locuința ce i s-a pus la dispoziție pe când era demnitar al statului decât prin evacuare ! Frumoase moravuri, frumoase cuvinte ! Dl. Băsescu (de neuitat pentru mine prin ignoranța sa admirabilă în desăvârșirea ei : ajuns, nu se știe cum, la o recepție dată în primăvara lui 1997 în cinstea lui Adam Michnik la „Vox Maris”-ul din Piața Victoriei, oarecum buimac să descopere atâtea celebrități, marinarul-ministru l-a abordat pe un faimos critic literar : „Dar cine e ăsta de a venit atâta lume ? ! ”. Străfulgerându-l cu bine cunoscuta-i privire ironică, acesta l-a persiflat : „Dom’ Traian, azi nu dau meditații pe gratis ! ”), domnul Băsescu, așadar, înțelege să se bucure de toate avantajele poziției actuale, dar să nu renunțe la nici una din cele trecute ! Un model ce a făcut, face și va face prozeliți !

A doua știre, mult mai puțin burlescă, îl are ca erou nedorit pe Geo Dumitrescu. Pentru Traian Băsescu, poate ar trebui spus că poetul octogenar e autorul volumelor *Aritmetică* (1941), *Aventuri lirice* (1963), *Nevoia de cercuri* (1966) și al antologiilor *Jurnal de campanie* (1974), *Africa de sub frunte* (1978), *Versuri* (1981). Geo Dumitrescu a condus prima serie a „României literare” postbelice, între 1968 și 1970, după ce, atât înainte, cât și după război a fost un activ diriguitor de gazete, ba culturale, ba cu tentă social-politică. Prin anii șaptezeci, popularizat de Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar și al lui Adrian Păunescu – o popularizare cam unilaterală, în spiritul „epocii de aur”, cu accent pe textele „insurgent-revoluționar-naționaliste” – Geo Dumitrescu s-a bucurat de o certă notorietate.

Ca o ironie a sorții, în urmă cu câteva săptămâni, Editura Curtea Veche a tipărit un elegant volum cuprinzând întreaga operă poetică a lui Geo Dumitrescu. Volumul e prefătat de însuși președintele Academiei Române, dl. Eugen Simion. Spun „ironie a sorții” pentru că, în timp ce revistele culturale salutau solida apariție editorială, poetul era, practic, scos din locuință! Pierzând în 1997, prin proces, dreptul de a mai ocupa o casă ce revenise proprietarilor, Geo Dumitrescu a făcut mai multe demersuri, în urma cărora i s-a repartizat un apartament într-un bloc ce urma să fie dat în folosință. Cu actele în regulă, poetul a început, conform contractului, să plătească imediat chiria (continuând să locuiască, până la preluarea efectivă a noului spațiu, la vechea adresă, spre exasperarea proprietarilor!). Când, la începutul anului 2000, a primit cheia și a încercat să se mute, stupoare: ușa apartamentului fusese dublată de o alta, de metal, prevăzută cu yale zdravene, iar camerele ocupate – abuziv, se înțelege! – de o doamnă „revoluționară”.

Dar asta n-ar fi totul. Deși s-a plâns la poliție de mai bine de cinci luni, deși a depus petiții peste petiții la primărie (proprietara blocului), la Parlament, la Ministerul Culturii, ușa de metal se află la locul ei, ca o baricadă a nesimțirii, ilegalității și abuzului. Spre deosebire de Traian Băsescu, d-lui Geo Dumitrescu nu i-a trecut prin cap să conteste dreptul legal al proprietarilor de a-și recupera casa!

Ca unul care am avut de-a face cu haidamacii botezați cu trandafiriul nume de „executori judecătorești”, le cunosc și îndemânarea și forța și determinarea. (În primăvara lui 1995, niște politrucii de la primăria Timișoarei, în cârdășie cu câțiva bișnițari din țara lui don Corleone încercaseră să transforme sala de cenaclu a Uniunii Scriitorilor în dugheană pentru afaceri politico-comerciale dintre cele mai murdare. Am văzut cu ochii mei cum, în doi timpi și trei mișcări, yalele solide au zburat în aer ca o pană de porumbel!) Deci, nu ușa de metal e problema. Ci capetele de metal și reflexele de plumb ale celor plătiți (inclusiv din veniturile domnului Geo Dumitrescu!) să asigure respectarea legii.

Deși drama poetului e cunoscută, se pare, de mai multă vreme, n-am observat ca vreunul din ce-i care-i purtau trena și-l linguseau culcușindu-i-se lasciv sub aureolă pe când era un om puternic să fi intrat în alertă. N-am văzut nici spiritul de solidaritate al scriitorilor, altminteri gata să sară cu gura pentru tot felul de fleacuri, pentru mărunte și penibile bovarisme de breaslă. Nu știu ca Păunescu să-i fi oferit, fie și provizoriu, un ungher în căsoiul său din Dionisie Lupu. Ar fi putut s-o facă, măcar sub formă de daune morale: în loc să fi promovat până la greață discutabila „Inscripție pe piatra de hotar”, ar fi putut să dea citire mult mai expresivului manifest „Câinele de lângă pod”. (În treacăt fie spus, acest poem cuprinde și dramatic-premonitoriile versuri: „– Pleacă – i-am strigat intrigat –/ fugi, du-te acasă! – deși era cu totul vădit/ că nu putea să aibă ceea ce se numește casă.”)

Or, aici e vorba de viață și de moarte. Un om de optzeci de ani – chiar dacă a scris cândva o poezie cu titlul „Dramă în parc” – nu se poate muta, așa cum au făcut-o atâția alți bucureșteni, în corturile de la gardul Cișmigiului. „Opreliștile medicale”, cum atât de delicat își numește suferința care practic l-a făcut prizonier al propriei camere, nu-i îngăduie poetului Geo Dumitrescu să patruleze prin fața primăriei generale pentru a depune, cu degete tremurânde, jalba în mâna marelui, grăbitului Traian Băsescu. Și nici nu poate să-i propună un schimb de locuință. O facem noi: dacă tot și-a pierdut dreptul de a huzuri într-o casă de protocol, ce-ar fi să i-o ofere în schimbul apartamentului cu ușă de metal?

Nu de alta, dar dacă domnul Băsescu a rezolvat „spinoasa problemă” a flotei, nu se va opri în fața unor banale țâțâni de fier. (De altfel, devenit tragic personaj al poemului său, „Problema spinoasă a nopților”, dl. Dumitrescu se oferă să plătească eventualele daune!) Drama celui care a scris *Jurnalul de campanie*, un om „de stânga”, nu poate fi, simplist, explicată prin lipsa de omenie a „dreptei”. Nu de „dreapta” e vorba aici. Ci de lipsa de compasiune, tot mai dureroasă, a multora dintre noi. Am mari îndoieli că cei care ar trebui să rezolve (imediat, pe loc!) problema sunt „de dreapta”. Nici măcar „de stânga” nu sunt. Ei sunt, ca toată această pegră post-revoluționară, „de lăcomie”, „de nesimțire”, „de dezonoare”. Ar merita să fie opăriți, cum tot Geo Dumitrescu spune, „cu cerneală fierbinte”! (19 iulie 2000)

Țara cantoanelor părăsite

Frecvența menționării ca soluții-miracol a substantivelor proprii Stolojan și Isărescu e unul din indicii siguri ai disperării societății românești. Falimentul instituțiilor, de la Parlament la bănci și de la guvern la familie, ne-au coborât, ca popor, la nivelul de competență intelectuală al babelor ce-și târăsc viața de la o biserică la alta, punând lumânări pentru veșnica odihnă a celor dispăruți. Cu lumânarea sunt căutați, de fapt, și premierii-miracol în chestiune. Ce vrăji se așteaptă de la ei, nu e prea clar. Dar ce isprăvi au făcut domniile lor până în clipa de față, se știe. Halul în care se află societatea românească de azi li se datorează, în funcție de timpul petrecut la guvernare, și lor.

Ne plângem, în 1990, că nu avem un Havel, că n-avem nici un fel de reper moral. N-am avut și nu avem. Din acest motiv, o figură sinistă precum Ion Antonescu e recuperat ca „mare patriot” și imortalizat în statui menite să spele rușinea Clujului funarizat. Din același motiv extremiștii se mențin sus în preferințele electoratului, iar spoliatorii care au batjorcorit țara în numele unei stângi imagine amenință să revină, de două ori mai flămânzi, la putere. Și toate acestea pentru că am acceptat, în decembrie 1989, să ne începem noua viață supralicitând minciuna iliesciană, perpetuând iresponsabilitatea. Acum, toate acestea se răzbună. Dar nimeni nu pare

să facă minimele legături. Ca într-o centrală telefonică defectă, firele sunt cuplate haotic și la orice număr ai suna îți răspunde glasul dogit de alcool al ceferistului de la cantonul de mult părăsit.

Cât și pe cine salvează guvernul Isărescu se vede din măsurile desperate, în serie, luate în ultimele zile. Autodesemnându-se ba țărăniști, ba liberali, ba democrați, actualii „ordonatori de credite” (cum le place să se alinte reciproc!) nu sunt decât o adunătură de comuniști de cea mai joasă speță – adică cinici și iresponsabili –, niște populiști ce speră să cumpere voturile unui lumpen-proletariat aflat în prăpastia mizeriei. Am mai scris despre trecerea în mâinile jandarmiei, poliției, serviciilor de informații și armatei a așa-numitelor „locuințe de serviciu” – între care cele „cu îmbunătățiri secrete”, adică faimoasele „case conspirative” ale Securității. Și toate acestea pe gratis, adică prin escrocheria „creditelor neperformante” vârate cu forța pe gâtjeul C.E.C.-ului! Prin acest „flagrant” la lumina zilei actualul regim urmărește să-și asigure, la viitoarele alegeri, complicitatea oamenilor în uniformă. La ce gând să ducă astfel de abuzuri, dacă nu la pregătirea unei fraude de proporții? Și, în al doilea plan, la transformarea forțelor militarizate într-o clasă a privilegiilor.

Disprețul față de economia de piață, față de oamenii cinstiți au împins guvernul Isărescu la încă o boacănă. În cel mai dictatorial stil cu putință, cu un ciocoism pe care-l avea doar Ceaușescu, membrii guvernului au decis, pur și simplu, ștergerea datoriilor către stat a o sută șaptezeci și una de societăți comerciale. Și nu e vorba de un leu sau doi, ci de peste șase sute de miliarde! Ce e drept, în schimbul vrăjitoriei financiare, întreprinderile sunt obligate să presteze servicii... ei, ia să vedem dacă ați ghicit cui? Bineînțeles, Ministerului de Interne și Ministerului Apărării! Adică acelorași tablagii cu osânza răsfrântă peste gulere, acelorași instituții de castă interesate doar de căpătuială și furtișaguri. După ce și-au făcut vile și case de odihnă ce rivalizează cu Peleşul, generalii și coloneii din subordinea lui Dudu Ionescu au, probabil, nevoie să le taie cineva iarba și să le mărească piscinele!

Dacă în cazul unor societăți precum Conel sau Romgaz ar fi fost acceptabilă o reeșalonare a datoriilor (și nicidecum o

anulare a lor !), pentru că deficitul provine și din neachitarea sumelor datorate de alte instituții de stat (școli, spitale etc.), în rest e vorba de o cedare lașă și de spaima de mișcări sociale. Clientela deja clasică formată de mamuții cu picioare de lut, „Roman” și „Tractorul”, a fost avansată la excepțional, după ce, de ani buni, împiedică însănătoșirea economiei naționale. Finanțate gros, beneficiind de comenzi preferențiale și prostești, aceste producătoare de tinichele pe roți, incapabile să-și găsească o piață de desfacere, încremenite în idiolenia unui comunism retrograd șantajează cu nerușinare și amenință grobian cu blocarea piraterească a șoselelor. Ei, și dacă le-ar bloca, ce-ar fi ? Poate că posesorii de bulane de la interne ar accidenta mai puține femei nevinovate !

Cu totul suspectă – pentru că aberante sunt toate celelalte ! – e plasarea pe lista privilegiatilor sortii a unor societăți precum „Jeep Com Service”, „Elena Prod Invest”, „Blănuri” etc. Vom ști mai multe despre motivațiile adânci ale bunăvoinței guvernamentale când vom afla cine sunt acționarii sau managerii acestor societăți comerciale – subliniez, „societăți comerciale ! După cum mila creștinească față de societățile „Dacia”, „Aro” etc. e doar reflexul păgubos al ambiției deșarte de a avea propriile noastre fabrici de automobile. Când piața europeană e sufocată de ofertă, a veni cu dizgrațioasele, poluantele și incomodele „Dacii” înseamnă a-ți bate joc cu bună știință de cetățeanul român. În loc să contribuim la însănătoșirea unei economii care să-i îngăduie să-și cumpere un automobil demn de acest nume, ne ambiționăm să avem și noi falitii noștri pe patru roți !

Miliardele făcute cadou unor manageri incapabili (dacă nu și escroci) și unor industrii necompetitive sunt – să fie clar – bani furați agriculturii, educației, culturii, sănătății. Ștergând de pe lista rușinii astfel de societăți care, în orice țară, ar fi fost de mult închise, guvernul Isărescu ne condamnă să fim mai puțin sănătoși, mai prost hrăniți, mai needucați și mai idiomi. Cărțile au ajuns la prețuri prohibitive iar revistele culturale sunt, în țara automobilului „Dacia”, o marfă de lux. Școlile stau să se prăbușească peste elevi care în loc să aibă computere au reumatisme și în loc de săli luminate – ochelari de vedere.

Nu mai vorbesc despre semnalul dat întreprinderilor care, de bine, de rău, și-au achitat datoriile. Cine va mai fi atât de

prost, anul viitor, să-și plătească imensele cote, când șpăgi bine plasate rezolvă, cât ai clipi, ceea ce munca cinstită n-ar fi rezolvat nici într-o mie de ani? Oare acesta să fie genul de miracole așteptate de români de la vrăjitorii Stolojan și Isărescu? Posibil. Dacă tot au pornit-o pe panta re-comunizării economiei românești, de ce nu decretează domnii cu pricina și o naționalizare? Talente în acest sens au – se cunoaște abilitatea domnului Stolojan în a pune mâna pe dolarii întreprinderilor. Ar fi fost un bun prilej să-și exercite îndemânarea confiscând vilele cu piscină, jeepurile și blănușile de nură ale patronilor și acționarilor care stau acum cu mâna întinsă, cerșind clemență pentru propria nepricepere, rea-credință și chiar hoție. (26 iulie 2000)

La adio

Despre scurta și nu tocmai fericita domnie a lui Emil Constantinescu nu sunt multe de spus. Cu adevărat spectaculoase au fost doar intrarea și ieșirea din scenă. Chiar dacă regizorii difereau, recuzita a fost aceeași, gesturile identice, iar senzația de falsitate – inconfundabilă. Ce mai, un actor prea mic pentru un rol atât de mare! Ambițiile deșarte, sfaturile proaste și propriile limite l-au distribuit pe domnul Constantinescu în rolul lui Falstaff, pe când domnia sa abia făcea față partiturii lui Pantalone! Nimerind din *commedia dell'arte* pe scena teatrului regal, nefericitul actor a improvizat de la un capăt la altul. Și a improvizat prost.

Filozofic vorbind, cu datele pe care le avea, domnul Constantinescu nici n-ar fi putut face altceva decât a făcut. Predispoziția la slugărnice (se cunosc servilismele în raport cu Corneliu Coposu, dar și cu alți politicieni influenți ai vremii) alternează, la ucenicul călugărului Vasile, cu nonșalanța în a-și încălca promisiunile. Memorabilă e dezinvoltura și rapiditatea cu care domnul Constantinescu a ars etapele: monarhist la sânge, atâta vreme cât a simțit în ceafă privirea de gheață a lui Corneliu Coposu, n-a avut nici o problemă să se declare anti-regalist atunci când interesele campaniei electorale i-o cereau! A fost, pentru mine, primul semnal de alarmă, prima bănuială că acest Venus născut din spuma Alianței Civice nu e tocmai omul de care aveam nevoie.

Orgolios nevoie mare, dl. Constantinescu și-a imaginat că simpla descindere la Cotroceni îi va netezi miraculos căile și va dărâma voinicește obstacolele. Prin autohipnoză, portretul abia schițat în cărbune s-a metamorfozat într-o statuie monumentală. Mi-l imaginez trecând val-vârtej prin sălile (cam kitsch, după gustul meu, dar asta e situația!) ale Cotroceniului, urmat de o cohortă solemnă de consilieri, sepepiști, chelneri și scribi, perorând sonor și pleznind de importanța propriei posturi de „lider regional”. Al doilea mare semnal de alarmă: cine se înconjoară de lume proastă, se va prosti și el! În loc să-și apropie, prin toate mijloacele, oamenii de valoare ai țării, dl. Constantinescu a ridicat între el și lume zidurile de netrecut ale unui Cotroceni muced, spurcat pe vecie de trecerea pe acolo a lui Iliescu.

Nici nu puteau spera la mai mult vechii securiști, metamorfozați în serești de școală nouă. Ce-și putea dori altceva Măgureanu decât să-l aibă la cherem pe acest amator dispus să creadă orbește în basmele cu spioni, dușmani, atentatori și alte aiureli asortate? Luat la prelucrare, din candidatul bătos, cu aere de Cuza scos de la naftalină, a rămas doar un sac de oase zornăitoare, înspăimântat că la primul gest decisiv va fi ciuruit de gloanțele reacțiunii care-l pândea prin ungherele întunecoase ale palatului. Fericit să-i aibă alături pe Zoe și pe Dorinel, a uitat și de țară, și de guvern, și de cei cincisprezece mii de specialiști care așteptau semnalul mult-promis de a lua cu asalt baricadele democrației și ale economiei de piață. De treabă s-au apucat doar băieții lui Măgureanu!

Nu știu dacă din propria minte sau la sugestia ciripitorilor cu ochi albaștri a comis dl. Constantinescu cea mai de neiertat din gafele sale de început: și anume, încercarea grotescă de a-i îndepărta pe potențialii rivali din tabăra democratică, oferindu-le posturi de ambasadori! Tactica funcționase perfect pe vremea lui Ceaușescu, dar nu mai ținea într-o epocă în care cei care stătuseră capra pentru saltul prezidențial al lui „Milică” apăreau toată ziua – bună ziua la televiziuni! Și, obiectiv vorbind, nu la Buenos Aires sau la Canberra era nevoie de ei, ci pe malul Dâmboviței, gata să înceapă lupta la baionetă cu rămășițele bolșevismului. Numai că noului președinte îi cam pierise cheful de confruntări. Păduricea de la Cotroceni, armata de chelneri silențioși, consilierii zâmbitori

I-au demobilizat total pe insurgentul care, cu vreo lună-două înainte, promitea să fie un Sfânt Gheorghe luptându-se cu balaurul corupției și minciunii. „La ce atâta grabă? !”, și-o fi spus. De ce să renunțe la plăcerea de a face culcat cu mărunții servitori moșteniți de la Iliescu, numai pentru a avea discuții în contradictoriu cu Ana Blandiana, cu Gabriel Liiceanu, cu Dinescu sau cu Doina Cornea?

Căutarea unei legitimări prin sine și prin micul grup de suporteri i-a fost în cele din urmă fatală președintelui. Omeneste vorbind, lucrurile sunt de înțeles. Să ne amintim că, până pe ultima sută de metri a campaniei electorale, nici țărăniștii, nici liberalii și nici marile personalități ale opoziției nu s-au prea înghesuit să pună umărul la victoria fostului rector al Universității din București. A fost un sprijin cam în dorul lelii, exact cât să nu spună că l-au sabotat. Să fim onești și să recunoaștem că tot greul campaniei l-a dus domnul Constantinescu și energicii *groupies* din jurul său. Că o mai fi intervenit cu un umăr prietenos și Măgureanu, că o mai fi pompat ceva heliu în balonul prezidențial clanul Păunescu – nu știm. Și nici nu mai contează. A contat atâta vreme cât domnul Constantinescu era viu. Acum, că s-a retras în neantul marcat de statuile din parcul Cotroceni, treacă de la noi.

Paradoxal, domnului Constantinescu lucrurile i-au mers din plin atâta vreme cât a fost o mască – masca dorinței românilor de a schimba lucrurile în țară –, și au început să-i meargă prost atunci când a dorit să fie el însuși. Fără combustia necesară, fără viziune și, mai ales, fără curajul de a duce la capăt un mandat cu adevărat istoric, statuia domnului Constantinescu a început să se fisureze chiar din ziua dezvelirii. Crăpăturile ulterioare, desprinderea așchiilor, în fine, prăbușirea n-au fost decât o chestiune de timp. Când, disperat, președintele a căutat să aducă în juru-i oameni de valoare, a fost prea târziu. Nici una din personalitățile din țară n-a mai fost dispusă la girarea gafelor și a inacțiunii.

De ce ar fi făcut-o? Doar pentru a fi învinuite, la rândul lor, că au pactizat cu Măgureanu? Că au o agendă ascunsă? Că au de acoperit corupția unor personaje suspecte, autori ai ororilor despre care ziarele scriau cu titluri de-o șchioapă? Că sunt șantajati de armată și obligați să nu facă nimic în

privința dosarelor cu asasinatelor din decembrie '89? Care dintre personajele publice ar fi riscat așa ceva? După o primă etapă călduț-indiferentă, oamenii cu influență au început să-i întoarcă spatele, pentru a se ajunge, în ultimele luni, la convertirea în adversari ireductibili ai celui care le înșelase atât de crunt așteptările.

În disperare de cauză, Emil Constantinescu și-a îndreptat privirile spre străinătate. Deși a reușit să aducă la Cotroceni câteva personaje de incontestabilă valoare (de la Sandra Pralong la Sorin Alexandrescu), deși a numit câțiva „ambasadori itineranți”, rezultatele au întârziat să apară. Cel căruia lucrurile îi merseseră din plin, avansând, între 1990 și 1992, de la modesta postură de lector universitar la aceea de candidat prezidențial, începuse să fie atins de aripa neagră a nemulțumirii, disprețului și a resentimentului public. Orice ar fi făcut, oricum s-ar fi străduit să întoarcă lucrurile, totul i se întorcea împotriva.

O capcană, ceva mai subtilă de data aceasta, a fost împingerea d-lui Constantinescu în jocurile internaționale. Să recunoaștem, întâlnirile cu diverse capete încoronate, cu varii președinți-filfizoni (ca să nu mai vorbesc de vizitele întoarse de aceștia!) i-au dat exilatului de la Cotroceni prilejul să-și recapete încrederea în sine. Era, însă, doar încrederea în sine a unui om singur și fundamentalmente disperat. Izolat – exact după cum îl voiau maestrul de ceremonii ai bolșevismului –, incapabil să mai schimbe două vorbe cu vechii suporteri, domnul Constantinescu a ajuns să converseze prin comunicate. Doar astfel se auzea, deși tot mai stins, glasul său, doar astfel mai afla românul că la Cotroceni trăiește un președinte.

Abuzurile și gafele n-au întârziat să apară: după ce-l numise, spre stupefarea generală, între consilieri pe Dan Petre, în virtutea unui subiectivism vecin cu ciocoismul („La popularitatea pe care-o am, îmi pot permite acest lucru!”), perora cu trufie dl. Constantinescu, confundând o instituție a statului cu moșia personală și îndatoririle prezidențiale cu generozitatea baronului față de câinii credincioși), curând a trimis ca ambasador propriul menestrel de curte, inubliabilul Dr. Barbie! Nici nu vreau să mă gândesc ce enorme servicii va fi aducând țării producătorul de falsete pe portativ!

De neuitat e și trimiterea, simultan, la Los Angeles, a doi consuli generali ! Ca și simpatica inițiativă de a-l felicita de Crăciun pe președintele Turciei, a cărei religie nu e neapărat legată de suferința Mântuitorului nostru ! Ca și păstrarea în funcții a unor veterani ai iliescianismului, precum Mircea Geoană, omul incapabil să explice un hiatus de doi ani în cartea de muncă ! Iată că astăzi numele celui amorsat de Iliescu și cocoloșit de Constantinescu figurează între posibili candidați la funcția de premier, în cazul în care Ion Ilici Iliescu va fi din nou ceea ce a mai fost !

Cum politica externă a României n-a fost catastrofală nici măcar pe vremea lui Ceaușescu, probabil că păpușarii bine înfipti pe picioare în spatele președintelui și-au spus că lăsându-l să zburde pe meridiane, spre a citi cu patos de la înaltele tribune diverse mesaje mobilizatoare, nu va dăuna prea mult adevăratelor scopuri ale planctonului nesățul, specializat în jaful sistematic al țării. Lansat cu adolescentin avânt pe această pistă, glanda prezidențială a fost lesne gădilată de himerele ieftine ale „liderșipului zonal” și alte vorbe de clacă. Dar și aici s-a comportat amatoricește, dus de valul evenimentelor. N-ar fi fost rău ca, mai ales după vizita lui Tony Blair la București, să se forțeze o relație mai intensă cu Marea Britanie, sincer interesată să-și recapete influența în Balcani.

Nici pomeneală ! Se spune că ambasada română de la Londra colcăie de aceiași vechi securiști, că la vârf se află oameni care abia o rup pe limba lui Shakespeare, nuliități intelectuale care atunci când sunt obligate de protocol să iasă din bârlogul ambasadorial se comportă lamentabil, asudă abundant și nu cunosc plăcere mai mare decât s-o tulsească înapoi, îndărătul zidurilor protectoare ale misiunii diplomatice române ! În loc să întetăm focul acestei neașteptate simpatii față de România, îi dăm înainte cu francofonismul nostru păgubos, fără să vedem că, în clipa de față, Franța este cea mai antipatizată țară a Uniunii Europene și că mergând pe mâna ei riscăm să rămânem încă mulți ani de căruță !

Diplomația, așa cum a înțeles-o domnul Constantinescu, a însemnat mici pălăvrăgeli și trageri de nasturii costumului cu diverși domni faimoși. Lăsând deoparte impresia lamentabilă făcută de acest stil... debutonat, câștigurile au fost minime. Iar atunci când au fost, au decurs din imprevizibilul

joc internațional, ale cărui reguli sunt, oricum, dictate de alții. Beneficiind de inspirația unui ministru de externe excelent, Andrei Pleșu, președintele Constantinescu n-a putut capitaliza decât câștigurile adunate în perioada când acesta se lupta, până la epuizare, cu vocile patrioților naționale, indignați că ne abandonăm „prieteniiile tradiționale” în favoarea intereselor vitale ale țării !

M-am întrebat, începând cu primele luni ale lui 1997, ce mecanisme, ce resorturi, ce pacte au făcut dintr-un om plin de energie în timpul campaniei electorale un simplu figurant după instalarea la Cotroceni. Din acest punct de vedere, domnul Constantinescu rămâne o enigmă chiar și acum, după prematura retragere din cursa prezidențială. Se pot face presupuneri, dar nu se pot trage concluzii certe. Exact ca din viața politică a României. Pot, de pildă, presupune că imprudente angajamente semnate în toiul bătăliei electorale l-au împiedicat ulterior să-și pună în practică promisiunile de schimbare. Pot presupune că situația economică a țării, văzută dinăuntru, era infinit mai dramatică decât se prezenta ea din afară. Dar atunci, de ce a continuat domnul președinte Constantinescu să ascundă realitatea ? Din speranța că va îmbunătăți lucrurile pe parcurs ?

Derutante sunt și alternanțele de activitate febrilă pe la microfoane și disparițiile, luni în șir, din raza vizuală a opiniei publice. N-am aflat ca președintele să fie bântuit, precum Ion Iliescu, de fantasmеle scrisului. Atunci, ce-o fi făcând ? Cum își petrecea zilele ? Ce-o fi gândind văzând cum, lună de lună, imaginea sa iese tot mai prost în sondaje ? N-am detectat nici semne că dl. Constantinescu ar fi o natură depresivă – căci numai la depresivi scurtele perioade de hiperactivitate alternează cu altele, lungi, de letargie. Însă, în practică, situația se prezintă exact așa ! Mult zgomot, promisiuni, amenințări, bătăi de tobe, după care cortina cade fără nici un fel de explicație !

Misterioasă rămâne și miza domnului Constantinescu pe inși evident lipsiți de orice calificare și vocație de a conduce un guvern. Ca și cum experiența somnambulului Ciorbea n-ar fi fost suficientă, dl. Constantinescu a plusat sinucigaș pe o personalitate frauduloasă precum Radu Vasile, cel mai

simpatie produs al cacialmismului carpato-danubiano-pontic. Nici ostilitatea pronunțată a presei, nici sfaturile dinăuntru și din afară, nici primejdia tot mai de neevitat a catastrofei nu l-au determinat pe Emil Constantinescu să abandoneze stilul inconștient de a conduce țara. E ceva irațional în toată această afacere. N-ar fi nimic dacă ea s-ar fi soldat doar cu plecarea de la putere a unui singur om. Din nefericire, ea înseamnă suferința și dezamăgirea unui întreg popor, care a depășit de mult barierele disperării. La atâta lipsă de rațiune, nu-ți rămâne decât să te întrebi asemeni personajului caragialean : „De ce, nene Anghelache, de ce ? ”.

De-acum, abandonul domnului Constantinescu e istorie. Jucător și antrenor, domnia sa a mai avut tăria să iasă în ring și, cu prosopul pe umeri, să ne anunțe că deși părăsește terenul teren, nu va abandona lupta. Cum ? *Mystère et boules de gomme* ! Ce știm sigur e că noua lui cruciadă împotriva corupției, minciunii și imoralității era cât pe ce să se oprească în liftul de la etajul patruzeci și doi al unui hotel mexican !

Și iată cum magia care a plutit vreo câteva zile peste capetele românilor s-a spulberat cât ai zice pește. Poate sunt alții mai subtili și înțeleg logica adâncă a domnului Constantinescu. În ce mă privește, eu mă dau bătut ! Cum adică ? Sobru, tras la patru ace, cu lentilele ochelarilor bine lustruite, scoțând scânteii precum dantura lui Benny Hill, domnul Constantinescu apare la televizor și ne ferește cu anunțul că renunță să candideze pentru un nou mandat. De ce ? Pentru că i s-a făcut scârbă. Și pentru că vrea să-și consacre restul zilelor prezidențiale combaterii corupției etc. Frumos. Foarte frumos.

Normal, țara fierbe, partidele intră în agitație, Iliescu amuțește, îngrozit de întorsătura lucrurilor. Meleșcanu simte și el cum îi fuge pământul de sub picioare, aranjorul Stoica o dă din ce în ce mai cotită cu alianțele contra naturii, Băsescu începe să demonteze chioșcurile din București. Până și Fane Spoitoru are un proces de conștiință, urcă în avion și poposește în brațele poliției române. După ce a grăit, asemeni oracolului, domnul Constantinescu se învâluie în tăcere, lăsându-ne pe toți să fierbem în suc propriu.

Speculațiile curg gărlă, suntem din nou vedete pe C.N.N., pe Euronews. Începem să ni-l imaginăm pe președinte

adunându-și statul major, sortând dosare, dând ordine și veghind ca nici un corupt să nu scape din ghearele justiției. Adevărul este că domnul Constantinescu a trebăluit – însă la propriul geamantan. Și, maximum, la al soției. Luat de avântul luptei contra hidrei monstruoase, după ce pusese pe jar o țară întreagă, președintele ajunge la concluzia că merită o vizită de recuperare. În Mexic. Și iată cum cele patru luni de luptă necurmată contra corupției nu mai sunt patru. Nu sunt nici măcar trei. Poate nici două. Dacă punem la socoteală concediul obligatoriu din august, dacă scădem și vizita, de mult anunțată, în septembrie, în Statele Unite, dacă mai contabilizăm și inevitabilele drumuri la Scroviștea, observăm că domnul Constantinescu ne-a tras iar clapa!

Sigur că domnia sa va spune că rolul său e doar să vegheze, doar să impulsioneze justiția. Treaba propriu-zisă o vor face procurorii și judecătorii. Ba chiar și avocații, nu? Dacă ne gândim că un banal proces de calomnie durează cu anii (vezi nenumăratele „spețe” ale lui Vadim!), dacă ne gândim că până pe la mijlocul lui septembrie tribunalele românești sunt în vacanță, nu ne rămâne decât să constatăm că dl. Constantinescu nu s-a îndurat să ne părăsească fără să-și mai bată o dată joc de noi!

Ce e, totuși, pozitiv, în această demisie? Nu foarte multe lucruri, dar suficiente ca să ne pună pe gânduri. Oricare ar fi fost resorturile ei adânci, nu se poate ca ieșirea din cursă a șefului statului să nu-l fi frisonat puțin pe Iliescu. Dacă alergând alături de Constantinescu nu aveam răgazul să-l analizăm prea bine, acum, în încremenirea de-o clipă, îl putem contempla în întreaga sa ticăloșie. Un supraviețuitor al războiului rece – și nimic mai mult. Un bătrân pofticios de putere care, la șaptezeci de ani bătuți pe multe, pretinde că ar mai fi în stare să conducă o țară! Un politruc resentimentar, obligat de greșelile și crimele trecutului să rămână pe baricade pentru a acoperi, cu propriul trup, găurile tot mai vizibile numite „teroriști”, „mineri”, „asmuțire inter-etică”, „demagogie”, „corupție”, „minciună”, „faliment”.

Plecarea lui Iliescu însuși devine, în noul context, nu doar o problemă de morală, ci și una de igienă a vieții politice. Duhorile bolșevice pe care le exhală îi vor face, cât de curând, să se jeneze chiar și pe cei care-i poartă încă

trena. Concurându-l pe-un Isărescu, fostul ucenic al lui Dej și Ceaușescu nu are nici măcar șansa unei retrageri decente. Va fi zdrobit și deodată cu el se va scufunda o bună parte din echipa neo-comunistă ce de vreo zece ani se pune de-a curmezișul istoriei.

Plecarea lui Constantinescu ridică vălul și de pe chipurile îmbâcsite ale celor ce se vedeau „prezidențiabili” nu din orgoliu și meschinărie, ci, firește, pentru a se pune în slujba țărișoarei! Nu de-un regim al coloneilor are azi România nevoie, ci de oameni care să înțeleagă mersul din ce în ce mai complicat al lumii. Nu de „parul” promis de dl. Meleșcanu, ci de talentul de a descifra limbajul sibilinic al marilor bancheri ai globului. Nu de orgoliile partidelor de buzunar și de cotcodăcelile penibile ale unor nulițăți cu fumuri, ci de pragmatismul și decizia unor oameni care-au învățat măcar alfabetul tranziției.

Una peste alta, ieșirea din scenă a lui Emil Constantinescu n-a dus la proteste în masă și nici la sinucideri în grădina botanică. Președintele poate, totuși, jubila: aruncându-se în prăpastie, aproape că și-a tras după sine dușmanul de moarte! Și cum ne aflăm la o zvârlitură de băț de la Kremlin, n-ar fi exclus ca „sindromul Elțin” să răsădească și pe malul Dâmboviței. Și anume, ca omul desemnat de Constantinescu să devină viitorul stăpân al Cotroceniului. Dacă nu i-a reușit să fie un *king* adevărat, există mari șanse ca președintele Emil Constantinescu să rămână în memoria noastră măcar ca un *king maker*!

Ar trebui, totuși, ca în următoarele patru luni domnul Constantinescu să stea mai mult pe-acasă. Altminteri, s-ar putea ca de puseul de onoare ce-l va fi împins spre retragerea din cursă să se aleagă praful. Dacă președintele va prefera turismul, punerii în practică a promisiunilor ce sunau atât de solemn, înseamnă că adjectivele pe care i le-am aplicat din prima clipă a sosirii la Cotroceni erau nu doar motivate, ci palide descrieri jurnalistice ale unei realități morale dezgustătoare. Ar fi păcat ca emoția plecării intempestive să se risipească mai ușor decât fumurile întregii clase politice românești.

Ca unul care aproape săptămână de săptămână am avut să-i reproșez ceva domnului Constantinescu, mărturisesc că

n-am încercat nici un dram de satisfacție pictându-l doar în nuanțe de negru și cenușiu. N-am cum să nu percep eșecul domniei sale și ca pe-un eșec al meu. Dacă aș fi întrebat care e morala acestor triste întâmplări, probabil că aș răspunde : „Regimul Constantinescu ? O brambureală din care n-am înțeles nimic ! ”. (2-16 august 2000)

Ungaria se termină la Szeged, România începe la Babadag

(capitol nescris din *Deșertul tătarilor*)

Am trăit și anul acesta experiența șocantă a întoarcerii în țară, după câteva săptămâni de concediu petrecute departe de raiul proiectat de Ion Iliescu și adus pe culmile perfecțiunii de Emil Constantinescu. Spun „experiență” pentru că nu e ceva obișnuit ca, într-un singur minut, să treci dintr-o civilizație în alta, dintr-o lume în alta, dintr-un tărâm în altul. Spun, de asemenea, „experiență”, pentru că o naivitate vecină cu prostia nu mă lecuiește de fatalitatea de a idealiza România imediat ce o părăsesc pentru câteva zile sau, cum a fost cazul acum, săptămâni. Printr-un straniu proces psihologic, tot răul acumulat într-un an mi se șterge din minte și nu păstrez decât imaginile plăcute. Or, ceea ce ți-e dat să trăiești la întoarcere seamănă nu cu un duș rece – cum spun comentatorii de sport –, ci cu o durere năpraznică de dinți.

Spre lauda lor, trebuie să spun că, an după an, vameșii români au făcut progrese în privința limbajului și a politetiei. De bine, de rău, au început s-o rupă pe nemțește și pe englezește. Polițaii cu bulan și securiștii cu apucături naziste, care vedeau în tine un vierme infractor sută la sută, au cam dispărut de la fruntarii. Problema cea mare – nu specifică, ci general românească, dar mult mai izbitoare aici, prin contrastul imediat – e aceea a curățeniei. Sau, mai bine zis, a murdăriei. Prăfuiți, jechoși, acoperiți cu fel de fel de postere de-un gust discutabil, stâlpii susținători și pereții clădirilor îți sugerează imediat Levantul cel mai respingător.

Uluiește la un popor care se laudă de veacuri cu zicale supraréaliste precum „Codrul – frate cu românul” disprețul față de verdeață. La noi, „natură” e amestecul dubios de

praf, uleiuri grele, pungi de plastic, capace de Coca-Cola și resturi alimentare. Aici, orice școlar știe versurile „Codrule, codruțule,/ Ce mai faci drăguțule”, dar de codru nici urmă. Tufișurile și firele de iarbă au fost și ele înghițite de vârcolaci. Intri în România ca într-o Sahară iluminată de stele ostile, chioare și neputincioase. Pe când ungurul a știut să facă din pusta lui stereotipă un spațiu plin de pitoresc, românul a redus farmecul înnăscut al „spațiului mioritic” la o rezervație dezolantă de gunoaie, laboratoare sigure de viruși rari ce ne vor aduce din nou pe prima pagină a ziarelor europene. Dacă într-o parcare ungurească descoperi cu greu locul toaletei, cum treci de Nădlac sau de Turnu duhorile ascuțite, de urină azotificată, îți indică imediat tufișurile spre care „naturiștii” români aleargă în pas vioi la coborârea din autobuze sau din automobile.

Nu are rost să vorbesc de calitatea șoselelor, de lipsa celor mai elementare semne de circulație sau de dispariția nonșalantă a diferenței între drum și șanț. Dacă brusca rup-tură între civilizații e șocantă și pentru un român ce-a lipsit trei săptămâni, îmi imaginez ce-o fi în mintea străinului ce se aventurează pentru prima oară în acest spațiu al sălbăticiiei. Continuu să-i admir pe cei care, după ce s-au vaccinat – așa cum cer ghidurile turistice despre România disponibile în librăriile străine – contra unui spectru larg de boli exotice, înfruntă eroic întâlnirea cu... trecutul. Pentru că a veni în România nu înseamnă doar un pariu cu geografia, ci o coborâre vertiginoasă pe toboganul istoriei.

Ce-i drept, străinii, vreo cinci-șase, zăriți în minutele de așteptare la graniță, nu prea semănau cu francezii, italienii sau austriecii văzuți de mine în săptămânile de concediu. Mutre firoase de borfași, priviri alunecoase de șmecheri, aluri agresive de bătauși plătiți, faciesuri tulburi de obsedați sexual, ei aflaseră, desigur, că România ar fi țara viselor deșuchate pe care în Occident și le pot satisface mai greu sau mai scump. Vor fi aflat că aici curvele sunt, practic, pe gratis, că românul e atât de generos, încât, contra câțiva dolari, nu ezită să-ți pună la dispoziție și casa, și nevasta!

Abia observând că, minute întregi, pe autostrada maghiară dinspre Budapesta spre Szeged nu circulă aproape nimeni, înțelegi realitatea cruntă a sintagmei care ne-a otrăvit

viața – „cortina de fier”. România e un pustiu neprietenos, parcă ciumat, spre care lumea se îndreaptă doar de nevoie. Loviți de sentimentul oprimant al abandonului, am avut în mai multe rânduri senzația că ne rătăcisem. Nu, nu ne rătăcisem. Doar că devenisem un capitol nescris din *Deșertul tătarilor* al lui Buzzati.

Pustiul s-a accentuat imediat ce-am cotit spre Arad. Orașul copilăriei și adolescenței mele, cu străzi desfundate, cu drumuri ca un șvaițer și de-o murdărie pe care întunerciul și parbrizul mașinii, de-acum bine prăfuit, nu-l puteau masca, e însăși metafora vie a ruinei cu țâfnă numită România. Târg de mâna a cincisprezecea, lăsat parcă pe seama jefuitorilor din vremea lui Gingis-han, Aradul e cea mai proastă prefață ce poate fi făcută unei țări cu pretenții – nu-i așa? ! – europene. Ultimul sătuc dintre Budapesta și Mako e de sute de ori mai primitiv decât acest, cândva, oraș al bunului gust, căzut pradă mușuroaielor kitschului, murdăriei și întunericului.

Nici drumul spre Timișoara nu e cu mult mai îmbietor. După ce înoți, cu chiu cu vai, prin bezna neliniștitoare a două-trei sate, înfricoșat să nu calci vreun bețiv ieșit din prea-multele bodegi înșiruite de-a lungul șoselei, te încearcă, la fiecare kilometru, spaima că vei fi strivit de coloanele de TIR-uri. Deși e sfârșit de săptămână și n-ar avea dreptul legal să circule, aceste hardughii ale morții, care în țara lor n-ar încălca legea nici să le picuri cu ceară, aici, pe tărâmul renumit pentru frățietatea perfectă între polițiști și borfași, camioanele ce vin dinspre Asia și merg spre Occident își fac de cap nederanjate de nimeni.

Toate acestea se întâmplau într-o sâmbătă, când, după cum anunțau ziarele, nouă milioane de italieni urcaseră în mașini, ducând cu ei, în ataș, bărci cu motor, biciclete, skate-board-uri, rulote și alte însemne ale unei vieți normale. Era ziua în care spre Slovenia se scurgeau kilometri întregi de automobile occidentale, iar Ungaria, gazda unei runde din Formula 1, fusese asaltată de zeci sau sute de mii de străini dornici să asiste la marele eveniment sportiv. Ajuns acasă, oarecum sătul de impersonalitatea gazetărească ce răzbătea din „Le Monde” sau din „Il Gazzettino”-ul venețian, am alergat, duminică dimineață, la singurul chioșc de ziare deschis în oraș, „să văd ce se mai întâmplă” în țărișoară. Dacă ar

fi fost să cred tot ce-am citit, ar fi trebuit să-mi trag imediat un glonț în cap. Pentru că între amorteala tristă a vieții redescoperite în ajun și trăirile apocaliptice, combinațiile rău mirositoare între politicieni pitici, cu ambături de mântuitori, nu există absolut nici o legătură. Motiv să le spun de la obraz: „Domnilor politicieni! Domnilor ziariști! Nu vă mai zvârcoliți degeaba! Nu sunteți decât fărâmele anemice de piper dintr-o piftie flască! În România anului 2000 nu se întâmplă absolut nimic! Nimic din ce spuneți nu e adevărat! Vai, nici măcar partidele priapice de sex cu care decorați, onanistic, primele pagini!”. (23 august 2000)

România la ora vibratocrației biruitoare

Lăsând deoparte viața politică – murdară, prostească, încăpută pe mâna unor analfabeți moral –, e destul să deschizi ochii în jur pentru a te apuca îndoielile în legătură cu pretențiile de europenitate ale României. Prin toți porii societății noastre urlă asiatismul. De la decizia clasei politice de a începe construcția primei autostrăzi... europene spre Dobrogea (un rol vor fi jucând, probabil, nevestele și odraslele parlamentarilor: petrecându-și, obligatoriu, week-end-urile la mare, s-or fi săturat, bieții, de drumurile prăfoase de la Fetești și Lehliu-Gară!) până la ritmurile muzicale ce-au invadat posturile de radio și televiziune. Textul unei melodii care face ravagii icnește istambulic-mobilizator: „Încă-un pic/ Dă din buric”. Vulgaritatea de cort și nostalgia vieții în deșert s-au înstăpânit pretutindeni ca un blestem. Te și umflă râsul: fetițe ce se îmbracă din Occident, cântă și vorbesc ca la Kabul și, mai nou, Phnom Penh (pronunțat, desigur, „pom-pen”!)

Mergi la plajă și rămâi șocat de „naturaletă” cu care copile de vârsta școlii generale expun o nuditate agresivă, făcând din *topless* alfabetul vieții publice și din provocarea deșănțată, unica rațiune de a fi. În România de azi, țoapa analfabetă și mitocanul mușchiulos se visează vedete de televiziune și se comportă în consecință: orice unduire din solduri, orice gest ațățător al său trebuie transmis în direct națiunii setoase de sex prin procură! O reacție ușor de

explicat psihologic : îngroziți de hidoșenia în care trăim, tot mai mulți români și-au confecționat o pseudo-identitate în care visele devin realități, singurele capabile să-i salveze din infernul cotidian.

Deschizi televizorul, pentru că tot a devenit el oglinda sufletului românesc, iar mâzga imorală a vieții de zi cu zi e nimic pe lângă orgiile non-stop oferite de așa-numitele „canale comerciale” (nu vreau să spun că televiziunea „publică” stă mai bine – dar fiind mai cenușie, stridentele se estompează!). Cea mai banală reclamă la un săpun sau la un nou detergent trebuie, musai, să aibă o conotație sexuală. Parcă ne-am afla într-o neconținută campanie de creștere a natalității! Legile din vremea lui Ceaușescu, care ne obligau să ne înmulțim ca iepurii, și-au găsit astăzi echivalentul perfect în reclama deșucheată ce-ți invadează intimitatea.

Mai nuanțată (pentru că dă o șansă și... metodelor alternative!) pare a fi emisiunea unei tinere oacheșe, etern pofticioasă, Nadine, care vorbește de binefacerile „penisului vibrator” și ale tehnicilor sexuale ce fac de râs nu doar Kama-Sutra, ci și tratatele științifice despre deviațiile comportamentului sexual. Noroc cu ea, altminteri, în urma „telefoanelor fierbinți”, am fi riscat să ajungem în zece ani la populația Chinei (fără a avea, însă, după cum nădăjduia Țuțea, și destinul Franței!). La o emisiune a sus-numitei, două cântărețe cu picioare bronzate și voci cam dogite vorbeau despre „sexul oral” și „sexul anal” cu nonșalanța cu care ar fi discutat despre moda de toamnă sau despre noul *make-up* apărut pe piață! Aerul de temeinică, savantă cunoaștere a tot ce ține de lubric, firescul nefirescului te fac să te întrebi de unde a apărut, în numai câțiva ani, această generație nu atât dezinvoltă, cât uluitor de nesimțită?

Una din explicațiile succesului femeilor ce folosesc simultan (citez textual!) „și soțul, și vibratorul” – ca pentru a dovedi că în odiosul capitalism românesc omul nu e decât anexa... uneltei – provine din ceea ce un prieten al meu, strălucit avocat, numea „dezinhibarea mahalalei”. Ce vedem astăzi la televizor și citim în ziare a existat dintotdeauna în societatea românească. Doar că malformațiile erau cu grijă camuflate. Discutând cu un alt prieten și mărturisindu-i că nu-mi explic avalanșa de violențe și perversiuni descoperite

acum în mediul rural, mi-a retezat-o ferm : „Toate atrocitățile și bestialitățile erau acolo ! N-am citit, după 1990, despre nici o oroare pe care să n-o fi văzut înainte cu ochii mei ! ”.

O replică înmărmuritoare, trebuie să recunosc. Abia acum realizez una din performanțele comunismului, capacitatea sa uluitoare de a scoate în afara scenei tot ce era, dintr-un motiv sau altul, neconvenabil. Îmi revin însă imediat și-mi aduc aminte că nicăieri, nici în Franța, nici în Statele Unite, unde presa e la fel de însetată de senzational, nu găsești cantitatea de murdărie și degradare a umanului propagată prin presa de la noi. Trebuie să citești „Le Monde”-ul luni în șir pentru a găsi o fărâmă din abjecțiile tipărite, cotidian, de gazete românești cu pretenții de seriozitate. Numai mahalaua, numai inșii lipsiți de orice demnitate și rușine pot găsi plăcere în exhibarea obsesivă a organelor sexuale și a nefericirilor de tot felul. Asemeni găinii care-a făcut un ou, simțim nevoia să luăm părtași la trăirile noastre intime tot restul umanității !

O formă de pornografie e și obsesia jurnaliștilor de a crea probleme acolo unde ele există doar în mintea lor înfierbântată de teorii naționaliste. Ca întotdeauna, „Adevărul” excelează la acest capitol. Nu trece zi în care vameșii adevărului de la Casa Scânteii să nu atragă atenția asupra „pericolului maghiar”. În stil pompieristic, bine deprins din cenaclul lui Păunescu, un titlu sună astfel : „Românii din Covasna și Harghita avertizează : cele două județe sunt de fapt autonome”. Îngrijorat, citești cu inima cât un purice articolul. Cauți „românii îngrijorați” – toți românii din Covasna și Harghita, după cum se înțelege din titlu ! –, însă nu dai decât de fraza debilă a unui savant cu nume predestinat, Ioan Lăcătușu : „Un specific al județelor Covasna și Harghita îl reprezintă existența unui electorat stabil și disciplinat al UDMR, fapt care determină perpetuarea sa inexorabilă la putere pe plan local, indiferent de alternanțele la putere pe plan național. În această situație nu se mai poate vorbi de democrație, ci de o etnocrație care vizează preluarea progresivă a prerogativelor statului român”.

Citesc și recitesc aceste aberații ale unui domn care mai e pe deasupra director al Centrului European de Studii Covasna. Subliniez, *Centrul European* ! Va să zică, problema care-l doare pe ins e că ungurii sunt în Covasna și Harghita

un electorat „stabil și disciplinat”. Oare nu cumva și „majoritar”? Tare mi-e teamă că da! Și atunci, unde suferă democrația? Că doar asta înseamnă cuvântul-fetiș al filozofului spăimos: puterea celor (mai) mulți! Tâmpenia aserțiunilor de acest tip e atât de răspândită, încât are toate șansele să devină, la o populație mai atentă la vibratorul Nadinei decât la propria bunăstare, o adevărată obsesie... sexuală! Argumentul d-lui Lăcătușu e la fel de relevant ca și acelea că în județul Vaslui moldovenii dictează în politica locală ori că în Călărași conduc „regătenii”! Păi, cine să conducă, dacă nu cei care locuiesc acolo?! Poate „lăcătușii” de la centru? Nu cel european, firește!

Cât privește diversiunea de a vedea în efectul democrației o simplă excrescență „etnocratică”, logica ar fi trebuit dusă până la capăt: în europenitatea sa cu nuanțe xenofobe, dl. Lăcătușu ar fi trebuit să observe că România însăși e condusă, într-o proporție covârșitoare, de români neaoși! Ceea ce nu ne împiedică să rămânem în continuare o țară necivilizată, murdară și obscenă până la insuportabil. O țară în care vibratocrația a bătut de mult democrația! (30 august 2000)

Indice selectiv de nume proprii

A

Agopian, Ștefan 64
Alec, Paul 263
Alexandrescu, Sorin 285, 336
Anania, arhiepiscopul 115
Andrescu, Gabriel 277-280
Anghel, Nicu 126
Antohei, Sorin 291
Antonescu, Ion, mareșalul 114,
125, 186, 330
guvernul 90

B

Babeți, Adriana 177
Babiuc, Victor 125-126, 167,
227
Baciu, Romeo 135-139
Baconsky, Teodor 155
Balaci, Al. 250
Barbăneagră, Paul 294-295,
306-308
Barbu, Eugen 231
Bădiliță, Cristian 294-295,
305-308
Bănescu, Traian 13, 27, 71, 74,
167, 191, 231, 274, 327-
-330, 339
Berceanu, Radu 100, 190, 193,
240
Berindei, Dan 287-288

Blandiana, Ana 98, 335
Brucan, Silviu 28, 182
Bulei, Ion 155

C

Călinescu, Matei 37, 250, 291
Ceașescu, Elena 30-31, 166,
228, 255
Ceașescu, Nicolae 17, 29-31,
34, 38-40, 42, 57, 61-62,
65, 68, 69-70, 79-81, 83,
90, 104, 107, 111, 117,
119, 121-122, 132, 134-
-135, 145, 148, 151, 154,
166, 173, 176, 179, 182,
184, 194, 196-197, 205,
221, 228, 233, 237, 243,
246, 250-251, 253, 268,
275, 277, 282, 285, 290,
294-295, 304, 309, 315-
-316, 320, 324, 331, 334,
337, 341, 346
Ceașescu, Zoia 121
Cerveni, Niculae 16, 308, 310
Chelaru, Mircea 286
Chițac, Mihai, general 219, 221
Chirieac, Bogdan 220-221
Ciocârlie, Livius 20, 250,
271-273
Ciorbea, Victor 11, 14-16, 24,
25-28, 37, 40, 46, 48-51,
58, 60, 64-66, 69, 71-74,

86, 89, 92, 95, 100, 103,
110-111, 113, 148-149,
165, 189, 199, 201, 209,
244, 246, 263, 338
Cioroianu, Adrian 281
Cistelecan, Alexandru 195
Ciuhandu, Gheorghe 263
Ciumara, Mircea 263, 267
Coja, Ion 160, 287
Colțescu, Gabriela 177
Constantinescu, Emil 10, 12,
16, 21-23, 27, 32, 34-37,
45-47, 54-63, 65-66,
69-70, 72-73, 81, 84,
89-90, 94, 96-104, 115,
117, 121-124, 126-128,
130, 133, 141, 143-145,
147-148, 150-151, 155,
163-167, 169, 172-173,
178-184, 190-191, 199,
209-210, 212, 214-217,
219-221, 242, 244-245,
247-248, 265, 272,
274-276, 279, 283-285,
292-293, 303-304, 307,
321-327, 333-342
Contractul cu România 58,
126, 166
Coșea, Mircea 287-288
Coposu, Corneliu 12, 22, 56,
60, 73-74, 85, 101, 146,
179, 189, 198-199, 209,
263, 264, 274, 302, 333
unșii Seniorului 73
Cornea, Andrei 43, 335
Costea, Adrian 302-304, 325
Cotroceni, palatul 9-10, 12,
34-35, 44-46, 55, 57, 60,
62-63, 68, 70, 72, 75,
87, 94, 101, 116, 121,
123-124, 127-128, 147,
151, 163-164, 166, 180,

190, 216, 244, 247, 276,
279, 283-285, 310, 321,
326, 334-336, 338, 341
Cozma, Miron 15-18, 33, 42,
56, 132, 139-142, 145,
171-172, 174, 176, 182-
-184, 186, 221, 264, 319
Cristoiu, Ion 64, 130-131,
153-154, 155, 269, 270,
284
Curticeanu, Silviu 315

D

Dabu, Romulus 177
Dan, Marțian 11, 73
Dăianu, Daniel 92-94
Deciu, Andreea 132
Degeratu, Constantin 275, 321
Dejeu, Gavril 143-148, 172,
174, 211
Diaconescu, Dan 310
Diaconescu, Ion 22-23, 25, 46,
56, 69, 73, 85, 102-103,
148, 150-151, 192, 194,
200, 208, 211, 261-262,
274
Dide, Nicolae 80
Dimitriu, Sorin 151
Dinescu, Mircea 153, 281,
284, 319, 335
Dulea, Mihai 232
Dumitrescu, Cico 8
Dumitrescu, Geo 109, 134,
166, 328-330
Dumitrescu, Constantin Ticu
83, 85, 94, 200, 207,
231, 263
legea 169, 203-204
Dumitrescu-Bușulenga, Zoe
166

E

Everac, Paul 8

F

Florescu, Eugen 29-31, 105,
111, 119, 135-137

Foartă, Șerban 20

Foiaș, Ciprian 291

Funar, Gheorghe 19, 32, 231,
316

Fürö, Iuliu 308

G

Gâdea, Suzana 232

Geoană, Mircea,
ambasador 25, 34, 275,
292, 337

Georgescu, Costin 323-324

Giurescu, Dinu C. 235

Goma, Paul 309

Grecea, Ovidiu 219

Gulea, Stere 19, 20, 108, 110

H

Hajdu, Gábor 225

Hajdu, Gyözö 308

Hurezeanu, Emil 279-280

I

Iliescu, Ion 7-12, 15, 17-18,
21-25, 28-29, 32-36, 42,
45-48, 55-59, 61-62,
65-70, 72, 74-75, 77-78,
81, 85, 87-88, 96, 98-101,
104, 113, 115, 124, 126,
128, 133, 139-141, 143-
-146, 148, 150-152, 154,
164, 166, 169, 178-184,

186, 188, 190, 194,
197-198, 201-202, 208,
212, 221-222, 231, 242,
245-248, 261, 272, 274-
-277, 279, 283-285, 287,
293, 302-304, 310-311,
314-315, 319-323, 325,
334-335, 337-340, 342

Ionescu, Cazimir 251

Ionescu, Constantin Dudu 113,
116, 126, 174-175, 183,
187, 200, 260, 263, 331

Ionescu, Victor 19, 200

Ionescu-Galbeni, Nicolae 83,
94, 211, 262-263

Ionescu-Quintus, Mircea 83

Iordache, Claudiu 287

Iosif, Dan 80, 83, 84

Isărescu, Mugur 61, 252-255,
265, 323, 325-326, 330-
-333, 341

Ivanovici, Bebe 80, 253

Ivănescu, Cezar 268

K

Károly Antal 120

L

Lazăr, Gilda 59

Leancu, Virgil 13-14

Liiceanu, Gabriel 42, 250, 319,
335

Lupu, Vasile 151, 172, 211

M

Manolescu, Nicolae 132, 153,
319

Marga, Andrei 92-93, 190,
263, 292

Marian, Dorin 285, 322

Marino, Adrian 20, 250
 Maurer, Ion Gheorghe 250
 Măgureanu, Virgil 33, 37-40,
 61, 73, 94, 101, 122, 189,
 194, 245, 275, 294, 334
 Mălaimare, Mihai 143, 147
 Mălăncioiu, Ileana 284
 Mănescu, Manea 111
 Meleşcanu, Teodor 193, 222,
 244, 279, 287, 304, 339,
 341
 Melinescu, Nicolae 18-19, 21
 Michnik, Adam 44-45, 202,
 204, 210, 327
 Mihai, Regele 21, 23, 42, 95-96
 Mihăescu, Eugen 34
 Mironov, Alexandru 320
 Mitrea, Miron 10, 49, 190,
 222, 308
 Morar, Ioan T. 44
 Mungiu-Pippidi, Alina 20, 108
 Munteanu, Aurel Dragoş 8
 Munteanu, Marian 161
 Mureşan, Sever 15-16

N

Naum, Gellu 89
 Năstase, Adrian 10, 18, 23,
 67-69, 72, 151, 189-190,
 193-194, 231, 239, 241,
 287, 321
 Neagu, Fănuş 250
 Nedelciu, Mircea 195
 Nelson, Daniel 9
 Nemoianu, Virgil 37, 250
 Nicolae, Mitropolit
 al Banatului 53, 79, 103,
 105-106
 Ninosu, Petre 251
 Nistorescu, Cornel 211, 269,
 284, 302
 Noica, Constantin 160

O

Oancea, Viorel 200
 Ojog-Braşoveanu, Rodica 165
 Oprea, Marius 285
 Opreiş, Remus 67, 74, 211, 262,
 274, 282
 Orescu, Şerban 279-280
 Ornea, Zigu 132

P

Pacepa, Ion Mihai 161
 Palatul Victoria 12, 69
 Paleologu, Alexandru 155
 Paleologu, Toader 294
 Paler, Octavian 117, 133, 319
 Papadima, Liviu 285
 Papahagi, Marian 20, 155
 Patapievici, Horia-Roman 249,
 251, 254, 269-270
 Pavel, Dan 279-280
 Păunescu, Adrian 9, 19-20, 26,
 29, 30-32, 66, 85, 105,
 107-110, 117-120, 132-
 -134, 153, 199, 201, 231,
 282, 288, 308, 309-310,
 328-329, 335, 347
 Petre, Dan 336
 Petre, Zoe, 10, 97, 116, 121-
 -124, 141, 148, 166, 248,
 285
 Petrescu, Dan 129
 Petrescu, Răsvan 285
 Petromin, dosarul 71
 Piaţa Victoriei 9, 72, 327
 Pittiş, Florian 109
 Pleşu, Andrei 153-155, 160-
 -163, 206, 222, 250, 274,
 281, 319, 338
 Pop, Ion 20
 Popescu, Cristian Tudor 14,
 41-44, 145-146, 232

Popescu, Dumitru 184
 zis Popescu-Dumnezeu
 105, 111
 Popescu, Petru 8-9, 34
 Popescu, Radu
 zis Securistul 9
 Popescu, Răzvan 20
 Popescu-Tăriceanu, Cătălin
 13-14
 Popovici, Vasile 155
 Pralong, Sandra 285, 336
 Preda, Cristian 285
 Preda, Marin 153

R

Rațiu, Ion 153
 Remeș, Decebal Traian 191
 Roman, Petre 10, 14, 17-18,
 21, 23, 25, 33, 36, 46,
 56, 58, 71-72, 74, 85, 92,
 100-102, 112, 114, 141,
 148, 150, 183, 190, 193,
 198, 208, 242, 246, 248,
 274
 Roman, Valter 23
 Roncea, George 161
 Roșca-Stănescu, Sorin 161-162
 Roșca, Vlad 67, 175
 Roșianu, Cornelius 21

S

S.R.I. 17, 38-39, 142, 155,
 177, 207, 259, 294, 322
 Sassu, Alexandru 100
 Sârbu, Radu 218, 262, 300
 Securitate 39, 53, 82, 85, 94,
 115, 133, 146, 163, 169,
 172-173, 186, 189, 194,
 201, 203-205, 231, 240

Severin, Adrian 27, 36, 61, 89,
 96-97, 100, 102, 154, 161
 Simion, Eugen 328
 Sin, Mihai 133
 Sion, Mihai Bujor 124
 Spineanu, Ulm 263
 Stan, Valerian 58-59, 71, 72,
 74, 102-103, 149, 199, 263
 Stanciu, Dan 195
 Stănescu, C. 132-134
 Stănculescu, Victor Athanasie
 219, 221
 Stoenescu, Mihai Alexandru
 287-288, 308
 Stoica, Valeriu 67, 72-73, 89,
 147, 339
 Stolojan, Theodor 14, 23, 246,
 315, 325-326, 330, 333
 Sturdza, Dimitrie 34

Ș

Șerban, George 203
 Șerbănescu, Ilie 92, 93
 Șoloc, Paul 18, 21
 Șora, Mihai 250
 Ștefoi, Elena 154, 163

T

Tartler, Grete 155
 Tănase, Virgil 34
 Tărăcilă, Dan 251
 Temeșan, Răzvan 322
 Teoctist, patriarhul 36, 79-81,
 115, 249-250, 312, 324
 Teodorescu, Cristian 132
 Teodorescu, Răzvan 185,
 287-288
 Tismăneanu, Vladimir 44,
 130-131, 250, 286

Tohăneanu, G.I. 250
 Tökes, László 228
 Tolcea, Marcel 219
 Truțulescu 125, 184, 195, 275,
 285
 Tucă, Marius 80, 107-109, 235,
 269, 288, 310
 Tudoran, Dorin 30, 31, 36,
 132, 250

T

Tepelea, Gabriel 211
 Țigareta II, afacerea 145, 182,
 184, 293
 Țopescu, Cristian 19

U

Ulieru, Nicolae 17
 Ungheanu, Mihai 20, 287
 Ungureanu, Cornel 20, 177
 Ungureanu, Mihai-Răzvan 154
 Ursu, Adrian 306-308
 Ursu, Gheorghe 187, 292-295,
 305-307

V

Vadim Tudor, Corneliu 19-20,
 26, 32, 35, 45, 63, 66-67,
 85, 87, 105, 118, 132-133,

151, 153, 166, 171, 174,
 177, 186, 201, 231, 285,
 308-310, 316, 340
 Valachi, Andrei 266
 Vartic, Ion 20
 Vasile, Radu 111-113, 148-149,
 168-170, 211, 219, 245-
 -246, 262-263, 338
 Vasilescu, Adrian 255
 Văcăroiu, Nicolae 11, 14,
 23-24, 28, 60, 66-67, 69,
 71, 88, 190, 246, 315
 Văcaru, Vasile 10, 187, 188
 Vieru, Grigore 108, 110
 Vighi, Daniel 177
 Vlad, Iulian 38
 Voican-Voiculescu, Gelu 8, 51,
 183
 Voiculescu, Dan 316

W

Weber, Otto 73

Z

Zamfir, Mihai 155
 Zamfirescu, Dan 287
 Zarifopol-Illias, Christina 291
 Zeani, Virginia 291
 Zub, Al. 20

Cuprins

<i>În loc de prefață</i>	5
--------------------------------	---

1996

Pietroaiele din lada cu zestre	7
Modelul cartaginez	9

1997

Idilă pe un sac cu dinamită	13
Magii parțiale	15
După Hiroshima	18
Monarhismul platonice	21
Bălmăjeala standard	24
Portărelul Mickey Mouse	26
Clonarea lui Iuda	29
Șvaițer cu șperaclu	32
Cotroceniul, de la ciomag la computer	34
În taiga	37
Paloarea trece la urmaș	41
Mâhniri de tânăr detractor	44
Șarmul secret al incompetenței	48
Sutana marțială	51
Analiza spectrală a regimului Constantinescu	54
Spânzurătoarea & privatizarea	64
Arhanghelii de la serviciul circulație	67
Un monoclu pentru Argus	71
Un Hamlet cu termenul expirat	75
Mușchetarii necrofori	78
Drob de (do)sare în spinare	82
Sorbona vesela	85

Europubela românească	88
Roboții dansează slow	92
Evlavie și sictir	95

1998

Un învins : președintele	100
Oglinda mitropolitană	103
Maiakovski e bolnav de hepatită	107
Hărțuire textuală	110
Feriți-vă de umaniști !	114
Un poem autobiografic al lui Păunescu	117
Zoia Mare	121
De la post-tranziție la post-flagrant	124
Șantajul de drept ortodox	128
Sănătoșii închipuiți	132
Colonelul Baciuc s-a supărat pe Ying și Yang !	135
Ciuma cu miros de levănțică	139
Cod(r)ul penal	142
Fărâme de Roman, fragmente de Constantinescu	146
Zornăit de lanțuri pe „Titanic”	149
Tehnici diplomatice la români : astăzi, mojicia	153
„Pluta de piatră”	156
Jos labele de pe Andrei Pleșu !	160
Masca de fiere	163
Republica bananier-continentală	167

1999

Și caii se spintecă, nu-i așa ?	171
Cârnați pentru Europa	174
Nemulțumitului i se ia harul !	178
Aisbergul ca o cioară vopsită	182
Pietroaie pentru reclădirea Cartaginei	185
Autodiagnosticarea la români	188
Dulce ca Armani e molozul patriei	191
Afacerea Țigareta Zero	195
Budismul, variantă creștin-democrată	198

Cu toate pânzele sus, spre Zona Rublei !	201
Bumerangul de catifea	204
„Președintele nostru, premierul vostru” ? !	207
Buftea politică	210
Jogging în țara „Scrisorii pierdute”	213
Aseară ți-am luat hazna	216
Piramida fără vârf	219
Meningopolitica	222
Societatea de consum... nervos	226
Bingosex, bingolene, bingocinism	229
Istoricule, deparazitează-ți creierul !	232
(Prot)ocolul lumii în optzeci de greve	236
Țepuirea și jeep-uirea	239
În preajma... contrarevoluției	242

2000

Mântuirea prin academicieni	249
Cotiere Armani, abacuri Versace	252
Teoria formelor fără fonduri	255
Un indiciu al bunăstării : pubela	258
Ferește-mă, Doamne, de dizidenți, că de partid mă apăr singur !	261
Fie pâinea cât de rea, tot mai bine-n Canada !	264
Dreptul la sinonimie	267
Fakiri și vizitii	271
Foloasele schizofreniei	274
Taifun în Calea Victoriei, 120	277
Fanții catodici	280
O propunere : desființarea președinției !	283
Pastorul Gauck : unsprezece ipostaze	286
Chibiț în Dupont Circle	289
Doar „o răfuială între bandiți” ?	292
România : un ecorșeu	295
Sula-n Costea	301
Măhniri de tânăr colporteur	305
Cântând în zoaie	308

Xenofobia militans	311
România post-constantinesciană	314
Rița-veverița reporterița	317
Teoria conspirației imobiliare	321
Tandemul cu o singură roată	324
Problema spinoasă a yalelor	327
Țara cantoanelor părăsite	330
La adio	333
Ungaria se termină la Szeged, România începe la Babadag (capitol nescris din <i>Deșertul tătarilor</i>)	342
România la ora vibratocrației biruitoare	345
<i>Indice selectiv de nume proprii</i>	349

Colecția **ΣGO**

- romane
- jurnale
- memorii
- proză scurtă

au apărut :

Mariana Codruț – *Casa cu storuri galbene*

Doina Jela – *Telejurnalul de noapte*

Iosif Sava – *Poli(tico)fonii*

Gabriel Andreescu – *Solidaritatea alergătorilor
de cursă lungă*

Anamaria Beligan – *Încă un minut cu Monica Vitti*

F.M. Dostoievski – *Idiotul*

Cornel Ungureanu – *A muri în Tibet*

Dan Stanca – *Muntele viu*

C.T. Popescu – *Copiii fiarei*

Bulat Okudjava – *L'amour toujours*

F.M. Dostoievski – *Jurnal de scriitor* (vol. I, II, III)

Ion Vianu, Matei Călinescu – *Amintiri în dialog*

Grigore Ilisei – *Oleacă de taifas*

C.T. Popescu – *Vremea Mînzului Sec*

Alexandru Călinescu – *Interstiții*

Stelian Tănase – *LA vs. NY. Jurnal american*

C.T. Popescu – *Timp mort*

Iosif Sava – *Claviaturile timpului. Jurnal pe portative*

Dorin Spineanu – *Natașa blues*

F.M. Dostoievski – *Scrieri politice. Evenimente
internaționale*

Daniel Vighi – *Insula de vară*

Dan Stanca – *Ultimul om*
Serge Moscovici – *Cronica anilor risipiți*
Miguel de Unamuno – *Jurnal intim*
Henri Troyat – *Sfârșit de vacanță*
Anamaria Beligan – *Scrisori către Monalisa*
Carlo Masoni – *Interior cu fereastră deschisă și alte
nuvele*
Dima Bicleanu – *Buimatic prin lume*
Cătălin Mihuleac – *Titlu neprecizat*
Françoise Giroud – *Arthur sau fericirea de a trăi*
Val Gheorghiu – *Pretențiile barcagiului Caron*
Cristian Bădiliță – *Tentația mizantropiei. Stromate*
C.T. Popescu – *Omohom. Ficțiuni speculative*
C.T. Popescu – *România abțibild*
F.M. Dostoievski – *Jurnal de scriitor* (vol. III)
Ion Simuț – *Arena actualității. Confidențe*
Mircea Mihăieș – *Masca de fiere. Pamflete*

va apărea :

Ileana Mălăncioiu – *Călătorie spre mine însămi*

Tehnoredactor : Constantin Mihăescu

Bun de tipar : septembrie 2000. Apărut : 2000
Editura Polirom, B-dul Copou nr. 4 • P.O. Box 266, 6600, Iași
Tel. & Fax (032) 21.41.00 ; (032) 21.41.11 ;
(032) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail : polirom@mail.dntis.ro
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7 ;
Tel. : (01) 313.89.78 ; E-mail : polirom@dnt.ro

Tiparul executat la S.C. Polirom Co S.A.
6600, Iași, Calea Chișinăului nr. 32
Tel. : (032) 230323 ; Fax : (032) 230485
